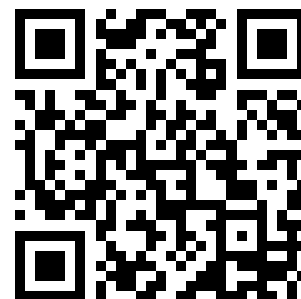

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google^{TM} books

<https://books.google.com>

THE TRIGLOT BIBLE.

Biblia Triglotta;

CONTINENTIA

SCRIPTURAS SACRAS VETERIS ET NOVI TESTAMENTI;

SCILICET :

TEXTUS ORIGINALES,

UNA CUM VERSIONIBUS SEPTUAGINTA, SYRIACA (NOVI TESTAMENTI), VULGATA,

PARALLELO ORDINE POSITOS.

(*,* Tomo Veteris Testamenti sunt additæ Annotationes Masoreticæ.)

CUM COMPLETIS PROLEGOMENIS.

EDIDERUNT ALUMNI LITERARUM SACRARUM.

Opus totum in duos tomos tributum.

TOMUS II.—NOVUM TESTAMENTUM.

Londini:

RICHARD D. DICKINSON, 89 FARRINGDON STREET.

The
Triglot Bible;
COMPRISING THE
HOLY SCRIPTURES
OF THE
OLD AND NEW TESTAMENTS
IN THE
ORIGINAL TONGUES;

ALSO
THE SEPTUAGINT, THE SYRIAC (OF THE NEW TESTAMENT), AND THE VULGATE VERSIONS,
ARRANGED IN PARALLEL COLUMNS.

(* The Masoretic Notes are appended to the Old Testament.)

WITH A COMPLETE PROLEGOMENON.

EDITED BY SEVERAL EMINENT BIBLICAL SCHOLARS.

IN TWO VOLUMES.

VOL. II.—NEW TESTAMENT.

London:
RICHARD D. DICKINSON, 89 FARRINGTON STREET.

MDCCCXC.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

KATA ΜΑΘΘΑΙΟΝ, ΚΕΦ. α'.

BIBΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ
 υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2 Ἀβραὰμ
 ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ
 τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἀράμ, 4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Σαλμών, 5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ
 Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
 8 Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ,
 Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰω-
 ράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆ δὲ ἐγέννη-
 σεν τὸν Ἀμών, Ἀμών δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἰωσειάν, 11 Ἰωσειας δὲ ἐγέννη-
 σεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

صلواته صلواته

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ, ΚΕΦ. α'.
 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ
 υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2 Ἀβραὰμ
 ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ,
 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ
 τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἀράμ, 4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Σαλμών, 5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ
 Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ,
 8 Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ,
 Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰω-
 ράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆ δὲ ἐγέννη-
 σεν τὸν Ἀμών, Ἀμών δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἰωσειάν, 11 Ἰωσειας δὲ ἐγέννη-
 σεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
 αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

SEC. MATTHÆUM, CAPUT I.

LIBER generationis Jesu Christi filii
 David filii Abraham. 2 Abra-
 ham genuit Isaac, Isaac autem genuit
 Jacob, Jacob autem genuit Judam
 et fratres ejus. 3 Judas autem genuit
 Phares et Zarad de Thamar, Phares
 autem genuit Esrom, Esrom autem
 genuit Aram, 4 Aram autem genuit
 Aminadab, Aminadab autem genuit
 Naasson, Naasson autem genuit Sal-
 mon, 5 Salmon autem genuit Booz
 de Racab, Booz genuit Obeth ex
 Ruth, Obeth autem genuit Jesse,
 Jesse autem genuit David regem.
 6 David autem rex genuit Salomonem
 ex ea quæ fuit Uriæ, 7 Salomon
 autem genuit Roboam, Roboam autem
 genuit Abiam, Abia autem genuit
 Asa, 8 Asa autem genuit Josaphat,
 Josaphat autem genuit Joram, Joram
 autem genuit Oziam, 9 Ozias autem
 genuit Joatham, Joatham autem genuit
 Achaz, Achaz autem genuit Ezechiam,
 10 Ezechias autem genuit Manas-
 sem, Manasses autem genuit Amon,
 Amon autem genuit Josiam, 11 Josias
 autem genuit Jechoniam et fratres
 ejus in transmigrationem Babylonis.

23 Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνούμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 Ἐγερθεὶς δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

ΚΕΦ. β.

1 ΤΟΤΕ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 Λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὴν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννηῖται. 5 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. 7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεῖλατέ μοι, ὅπως καὶ ἐγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτόν.

23 Ἰδοὺ ἡ παρθένη ἐν γαστρὶ ἔξει υἱόν· καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 Ἐγερθεὶς δὲ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 25 Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

✠ 1 ✠ 1 ✠ 1 ✠ 1

1 ΤΟΤΕ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 Λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὴν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννηῖται. 5 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. 7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεῖλατέ μοι, ὅπως καὶ ἐγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτόν.

23 Ecce virgo in utero habebit, et pariet filium, et vocabunt nomen ejus Emmanuel, quod est interpretatum Nobiscum Deus. 24 Exsurgens autem Joseph a somno fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et accepit conjugem suam. 25 Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum, et vocavit nomen ejus Jesum.

CAPUT II.

1 CUM ergo natus esset Jesus in Bethleem Judeæ in diebus Herodis regis, ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam 2 Dicentes: Ubi est qui natus est rex Judæorum? vidimus enim stellam ejus in oriente, et venimus adorare eum. 3 Audiens autem Herodes rex turbatus est, et omnis Hierosolyma cum illo. 4 Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur. 5 At illi dixerunt ei: In Bethleem Judeæ. Sic enim scriptum est per prophetam: 6 Et tu Bethleem terra Juda, nequamquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux qui reget populum meum Israhel. 7 Tunc Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis, 8 Et mittens illos in Bethleem dixit: Ite, et interrogate diligenter de puero; et cum inveneritis, renuntiatis mihi, ut et ego veniens adorem eum.

9 Qui cum audissent regem, abierunt :
et ecce stella, quam viderant in oriente,
antecedebat eos usque dum veniens
staret supra ubi erat puer. 10 Viden-
tes autem stellam gavisii sunt gaudio
magno valde, 11 Et intrantes domum
invenerunt puerum cum Maria matre
ejus, et procidentes adoraverunt eum,
et apertis thesauris suis obtulerunt
ei munera, aurum, tus, et murrā.
12 Et responso accepto in somnis ne
redirent ad Herodem, per aliam viam
reversi sunt in regionem suam. 13 Qui
cum recessissent, ecce angelus Domini
apparuit in somnio Joseph, dicens :
Surge, et accipe puerum et matrem
ejus, et fuge in Ægyptum, et esto ibi
usque dum dicam tibi : futurum est
enim ut Herodes quærat puerum ad
perdendum eum. 14 Qui consurgens
accepit puerum et matrem ejus nocte
et recessit in Ægyptum. 15 Et erat ibi
usque ad obitum Herodis ; ut adim-
pleretur quod dictum est a Domino
per prophetam dicentem : Ex Ægypto
vocavi filium meum. 16 Tunc Herodes
videns quoniam illusus esset a magis
iratus est valde, et mittens occidit
omnes pueros qui erant in Bethle-
em et in omnibus finibus ejus, a
bimatu et infra, secundum tempus
quod exquisierat a magis. 17 Tunc
adimpletum est quod dictum est
per Hieremiam prophetam, dicentem :

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, 9 Καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 Ἦδη δὲ ἡ ἀξίμη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. 12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω. 13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 Ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἀφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πάσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 Βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεήχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστέραν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἡυδόκησα.

✠ ٧ ✠
 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας, 9 Καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 Ἦδη δὲ ἡ ἀξίμη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 11 Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. 12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω. 13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 Ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἀφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπει ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πάσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 Βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεήχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστέραν, ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 Καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἡυδόκησα.

6 Et baptizabantur in Jordane ab eo confitentes peccata sua. 7 Videns autem multos Phariseorum et Sadducæorum venientes ad baptismum suum dixit eis: Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere a futura ira? 8 Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ, 9 Et ne velitis dicere intra vos: Patrem habemus Abraham: dico enim vobis quoniam potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. 10 Jam enim securis ad radicem arborum posita est; omnis ergo arbor quæ non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. 11 Ego quidem vos baptizo in aqua in pœnitentiam; qui autem post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calciamenta portare: ipse vos baptizavit in Spiritu sancto et igni. 12 Cujus ventilabrum in manu sua, et permundavit aream suam, et congregabit triticum suum in horreum, paleas autem comburet igni inextinguibili. 13 Tunc venit Jesus a Galilæa in Jordanen ad Johannem ut baptizaretur ab eo. 14 Johannes autem prohibebat eum dicens: Ego a te debeo baptizari, et tu venis ad me? 15 Respondens autem Jesus dixit ei: Sine modo: sic enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc dimisit eum. 16 Baptizatus autem confestim ascendit de aqua, et ecce aperti sunt ei cæli, et vidit Spiritum Dei descendantem sicut columbam venientem super se. 17 Et ecce vox de cælis dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

1 ΤΟΤΕ ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, ὕστερον ἐπεινασεν. 3 Καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ. 5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 7 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν θεόν σου. 8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 Τότε ἀφήσιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ. 12 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ,

1 τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντα εἰς τὴν ἔρημον· 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ τεσσαράκοντα νύκτας· 3 καὶ ἐπεινασέν· 4 καὶ λέγων· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται· 5 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ· 6 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἑστηκέν αὐτον ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· 7 καὶ λέγων· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις σου ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν σου ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου· 8 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν θεόν σου· 9 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· 10 καὶ λέγων· Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι· 11 τότε λέγων αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε· σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· 12 τότε ἀφήσιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ· 13 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· 14 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ,

1 TUNC Jesus ductus est in desertum ab spiritu ut temptaretur a diabolo. 2 Et cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. 3 Et accedens temptator dixit ei: Si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. 4 Qui respondens dixit: Scriptum est: Non in pane solo vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. 5 Tunc assumsit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum supra pinnaculum templi, 6 Et dixit ei: Si Filius Dei es, mitte te deorsum: scriptum est enim: Quia angelis suis mandavit de te, et in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. 7 Ait illi Jesus: Rursum scriptum est: Non temptabis Dominum Deum tuum. 8 Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum, 9 Et dixit illi: Hæc tibi omnia dabo, si cadens adoraveris me. 10 Tunc dicit ei Jesus: Vade Satanas: scriptum est: Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies. 11 Tunc reliquit eum diabolus, et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei. 12 Cum autem audisset quod Johannes traditus esset, secessit in Galilæam, 13 Et relicta civitate Nazareth venit et habitavit in Capharnaum maritimam in finibus Zabulon et Nephtalim;

14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 15 Γῆ Zabulon καὶ γῆ Nephtalim, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν. 18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλλεῖς. 19 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλλεῖς ἀνθρώπων. 20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. 23 Καὶ περιήγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

14 **ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος·** 15 **Γῆ Zabulon καὶ γῆ Nephtalim, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,** 16 **Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.** 17 **Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν.** 18 **Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλλεῖς.** 19 **Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλλεῖς ἀνθρώπων.** 20 **Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.** 21 **Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.** 22 **Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.** 23 **Καὶ περιήγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.** 24 **Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους καὶ δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.**

14 Ut impleretur quod dictum est per Esaiam prophetam: 15 Terra Zabulon et terra Nephtalim, via maris trans Jordanen, Galilææ gentium, 16 Populus qui sedebat in tenebris lumen vidit magnum, et sedentibus in regione et umbra mortis, lux orta est eis. 17 Exinde cœpit Jesus prædicare et dicere: Pœnitentiam agite: adpropinquavit enim regnum cœlorum. 18 Ambulans autem juxta mare Galilææ vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus et Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare; erant enim piscatores. 19 Et ait illis: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. 20 At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. 21 Et procedens inde vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi et Johannem fratrem ejus, in navi cum Zebedæo patre eorum reficientes retia sua, et vocavit eos. 22 Illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum. 23 Et circumibat Jesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum et prædicans evangelium regni et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo. 24 Et abiit opinio ejus in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus et tormentis comprehensos, et qui dæmonia habebant, et lunaticos et paralyticos, et curavit eos.

24 Ἀφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως οὗτου εἰ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῇς. 26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 Ἑκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Οὐ μοιχεύσεις. 28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπολῇται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπολῇται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρὰ λόγον πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχευθῆναι, καὶ ὅς ἐστιν ἀπολελυμένη γαμήσι, μοιχᾷται. 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιорκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· 35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·

24 Ὡς ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως οὗτου εἰ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῇς. 26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 Ἑκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Οὐ μοιχεύσεις. 28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπολῇται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπολῇται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρέθη δέ· Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρὰ λόγον πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχευθῆναι, καὶ ὅς ἐστιν ἀπολελυμένη γαμήσι, μοιχᾷται. 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιорκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· 35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως·

24 Relinque ibi munus tuum ad altare, et vade prius reconciliare fratri tuo, et tunc veniens offers munus tuum. 25 Esto consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo, ne forte tradat te adversarius judici, et iudex tradat te ministro et in carcerem mittaris. 26 Amen dico tibi, non exies inde donec reddas novissimum quadrantem. 27 Audistis quia dictum est antiquis: Non mœchaveris. 28 Ego autem dico vobis quoniam omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo. 29 Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et proice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. 30 Et si dextera manus tua scandalizat te, abscede eam et proice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum eat in gehennam. 31 Dictum est autem: Quicumque dimiserit uxorem suam, det illi libellum repudii. 32 Ego autem dico vobis quia omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari, et qui dimissam duxerit adulterat. 33 Iterum audistis quia dictum est antiquis: Non pejerabis, reddes autem Domino juramenta tua. 34 Ego autem dico vobis non jurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est, 35 Neque per terram, quia scabellum est pedum ejus, neque per Hierosolymam, quia civitas est magni regis;

1 ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μὴγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς. 2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 Σοὺ δὲ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, 4 Ὅπως ἡ σοὺ ἐλεημοσύνη ἥ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 Καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·

1 ὁ πατήρ σου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 2 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· 3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·

1 ATTENDITE ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum qui in cælis est. 2 Cum ergo facies elemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis et in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. 3 Te autem faciente elemosynam ne sciat sinistra tua quid faciat dextera tua, 4 Ut sit elemosyna tua in abscondito: et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. 5 Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. 6 Tu autem cum orabis, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio tuo ora Patrem tuum in abscondito: et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. 7 Orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici; putant enim quia in multiloquio suo exaudiantur. 8 Nolite ergo assimilari eis: scit enim Pater vester quibus opus sit vobis ante quam petatis eum. 9 Sic ergo vos orabitis: Pater noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum, 10 Adveniat regnum tuum, fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra, 11 Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie,

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

ΚΕΦ. Ζ.

1 ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κρίθητε. 2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω πρὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. 5 Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 Ἡ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

34 ἢ οὐκ ἐστὶν ἡμέρα ἡ κακία αὐτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

✠ 1 ✠ 0 ✠ 1 ✠

1 ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ κρίθητε. 2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω πρὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. 5 Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 Ἡ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

34 Nolite ergo esse solliciti in crastinum: crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipse. Sufficit diei malitia sua.

CAPUT VII.

1 NOLITE judicare, ut non judicemini: 2 In quo enim judicio judicaveritis judicabimini, et in qua mensura mensi fueritis metietur vobis. 3 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, et trabem in oculo tuo non vides? 4 Aut quomodo dicis fratri tuo: Sine eiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabes est in oculo tuo? 5 Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis eicere festucam de oculo fratris tui. 6 Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis et conversi disrumpant vos. 7 Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. 8 Omnis enim qui petit accipit, et qui quærit invenit, et pulsanti aperietur. 9 Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem porriget ei? 10 Aut si piscem petet, numquid serpentem porriget ei? 11 Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona dare filiis vestris, quanto magis Pater vester qui in cælis est dabit bona petentibus se.

9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπος εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος· τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχη· Ὑπάγε, ὡς ἐπίστευσας γεννηθῆτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. 14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρεσσουσαν. 15 Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. 16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. 18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεῖς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.

9. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπος εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. 11. Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 12. Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐξελεύσονται εἰς τὸ σκότος· τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 13. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχη· Ὑπάγε, ὡς ἐπίστευσας γεννηθῆτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. 14. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρεσσουσαν. 15. Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. 16. Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν, 17. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. 18. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19. Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεῖς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.

9 Nam et ego homo sum sub potestate, habens sub me milites, et dico huic: Vade, et vadit, et alio: Veni, et venit, et servo meo: Fac hoc, et facit. 10 Audiens autem Jesus miratus est et sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israhel. 11 Dico autem vobis quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Jacob in regno cælorum; 12 Filii autem regni eicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. 13 Et dixit Jesus centurioni: Vade, et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer in hora illa. 14 Et cum venisset Jesus in domum Petri, vidit socrum ejus jacentem et febri-citantem: 15 Et tetigit manum ejus, et dimisit eam febris, et surrexit et ministrabat eis. 16 Vespere autem facto optulerunt ei multos dæmonia habentes: et eiciebat spiritus verbo, et omnes male habentes curavit; 17 Ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem: Ipse infirmitates nostras accepit et egrotationes portavit. 18 Videns autem Jesus turbas multas circum se, jussit ire trans fretum. 19 Et accedens unus scriba ait illi: Magister, sequar te quocumque ieris. 20 Et dicit ei Jesus: Vulpes foveas habent et volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet.

21 Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ·
Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν
καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 Ὁ δὲ
λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι, καὶ ἄφες
τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἐαυτῶν νεκρούς.
23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον,
ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
24 Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν
τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύ-
πτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδεν. 25 Καὶ προσελθόντες ἤγειραν
αὐτὸν λέγοντες· Κύριε σῶσον, ἀπολλύ-
μεθα. 26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί
ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετί-
μησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 Οἱ δὲ
ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· Ποταπὸς
ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ
θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν; 28 Καὶ
ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐ-
τῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ
ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
ἐκείνης. 29 Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες·
Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἡλθες ὥδε
πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 Ἦν δὲ
μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν
βοσκομένη. 31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκά-
λουν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς,
ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
χοίρων. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε.
Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς
χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὤρμησεν πᾶσα ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι.

21 ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ·
κύριε· ἐπιτρέψον μοι πρῶτον ἀπελθεῖν
καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 ὁ δὲ
λέγει αὐτῷ· ἀκολουθε μοι, καὶ ἄφες
τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἐαυτῶν νεκρούς.
23 καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον,
ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
24 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν
τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύ-
πτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ
ἐκάθευδεν. 25 καὶ προσελθόντες ἤγειραν
αὐτὸν λέγοντες· κύριε σῶσον, ἀπολλύ-
μεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς· τί δειλοί
ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετί-
μησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ,
καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ
ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· ποταπὸς
ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ
θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν; 28 καὶ
ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν
χώραν τῶν γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐ-
τῷ δύο δαίμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων
ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ
ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
ἐκείνης. 29 καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες·
τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἡλθες ὥδε
πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ
μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν
βοσκομένη. 31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκά-
λουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς,
ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε.
οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τοὺς
χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὤρμησεν πᾶσα ἡ
ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-
λασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι.

21 Alius autem de discipulis ejus ait
illi: Domine, permitte me primum ire
et sepelire patrem meum. 22 Jesus
autem ait illi: Sequere me, et dimitte
mortuos sepelire mortuos suos. 23 Et
ascendente eo in naviculam secuti
sunt eum discipuli ejus. 24 Et ecce
motus magnus factus est in mari, ita
ut navicula operiretur fluctibus; ipse
vero dormiebat. 25 Et accesserunt et
suscitaverunt eum dicentes: Domine
salva nos, perimus. 26 Et dicit eis:
Quid timidi estis, modicæ fidei? Tunc
surgens increpavit vento et mari, et
facta est tranquillitas magna. 27 Porro
homines mirati sunt dicentes: Qualis
est hic, quia et venti et mare obœdiunt
ei? 28 Et cum venisset trans fretum
in regionem Gerasenorum, occurrerunt
ei duo habentes dæmonia de monu-
mentis exeuntes, sævi nimis, ita ut
nemo posset transire per viam illam.
29 Et ecce clamaverunt dicentes: Quid
nobis et tibi, filii Dei? Venisti huc
ante tempus torquere nos? 30 Erat
autem non longe ab illis grex por-
corum multorum pascens. 31 Dæ-
mones autem rogabant eum dicentes:
Si eicis nos, mitte nos in gregem
porcorum. 32 Et ait illis: Ite. At illi
exeuntes abierunt in porcos, et ecce
impetu abiit totus grex per præceps
in mare, et mortui sunt in aquis.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὥπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ.

1 ΚΑΙ ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 Καὶ ἰδοὺ τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ. 4 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· Ἰνατί ἐνθυμείσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρε καὶ περιπάτει; 6 Ἰνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

33 ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠ ✠

✠ ٤ ✠ ٥ ✠ ٦ ✠ ٧ ✠ ٨ ✠ ٩ ✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

CAPUT IX.

1 Et ascendens in naviculam transfretavit, et venit in civitatem suam. 2 Et ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto: et videns Jesus fidem illorum dixit paralytico: Confide filii, remittuntur tibi peccata tua. 3 Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se: Hic blasphematur. 4 Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? 5 Quid est facilius, dicere: Dimittuntur tibi peccata, aut dicere: Surge et ambula? 6 Ut sciatis autem quoniam Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum et vade in domum tuam. 7 Et surrexit et abiit in domum suam. 8 Videntes autem turbæ timuerunt et glorificaverunt Deum qui dedit potestatem talem hominibus. 9 Et cum transiret inde Jesus, vidit hominem sedentem in teloneo, Matthæum nomine, et ait illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum. 10 Et factum est discumbente eo in domo, ecce multi publicani et peccatores venientes discumbebant cum Jesu et discipulis ejus.

22 Ὁ δὲ στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν·
Θάρσει θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν
σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης. 23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς
αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμε-
νον ἔλεγεν· 24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ
ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει.
Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 Ὅτε δὲ ἐξε-
βλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν
τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κορά-
σιον. 26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς
ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. 27 Καὶ παρά-
γοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν
αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέ-
γοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ.
28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσήλθον
αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο
ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε.
29 Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν
λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενη-
θήτω ὑμῖν. 30 Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν
οἱ ὀφθαλμοί. Καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς γινω-
σκέτω. 31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν
αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. 32 Αὐτῶν
δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ
ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 Καὶ
ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ
κωφός. Καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγον-
τες· Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσ-
ραὴλ. 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν
τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
δαιμόνια. 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς
πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θερα-
πεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

22 ὁ δὲ στραφὼν καὶ ἰδὼν αὐτήν·
ἐλάλησεν· θυγάτερ, ἡ πίστις σου
σέσωκεν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ
τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ
Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος
καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον
θορυβοῦντα· 24 εἶπεν· ἀναχωρεῖτε·
οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ
καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25
ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν
ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ
ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν
ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκεῖ-
νην. 27 καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ
Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυ-
φλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέ-
ησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. 28 ἐλθόν-
τι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσήλθον αὐ-
τῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦ-
το ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύ-
ριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν
γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἀνεῴχθησαν
αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐθαύμασαν
αὐτοὶ λέγοντες· Οὐδέποτε ἐφάνη οὕ-
τως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. 34 οἱ δὲ φαρι-
σαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 35
καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις
πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν
ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύ-
σσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας
καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶ-
σαν μαλακίαν.

22 At Jesus conversus et videns eam
dixit: Confide filia, fides tua te sal-
vam fecit. Et salva facta est mulier
ex illa hora. 23 Et cum venisset
Jesus in domum principis et vidisset
tibicines et turbam tumultuantem,
dicebat: 24 Recedite: non est enim
mortua puella sed dormit. Et deride-
bant eum. 25 Et cum ejecta esset
turba, intravit et tenuit manum ejus,
et surrexit puella. 26 Et exiit fama
hæc in universam terram illam. 27 Et
transeunte inde Jesu secuti sunt
eum duo cæci clamantes et dicentes:
Miserere nostri, filii David. 28 Cum
autem venisset domum, accesserunt ad
eum cæci: et dicit eis Jesus: Creditis
quia possum hoc facere vobis? Dicunt
ei: Utique, Domine. 29 Tunc tetigit
oculos eorum dicens: Secundum fidem
vestram fiat vobis. 30 Et aperti sunt
oculi illorum: et comminatus est illis
Jesus dicens: Videte ne quis sciat.
31 Illi autem exeuntes diffamaverunt
eum in tota terra illa. 32 Egressis autem
illis ecce optulerunt ei hominem mutum,
dæmonium habentem. 33 Et ejecto
dæmone locutus est mutus, et miratæ
sunt turbæ dicentes: Numquam
apparuit sic in Israhel. 34 Pharisei
autem dicebant: In principe dæmonio-
rum eicit dæmones. 35 Et circumibat
Jesus civitates omnes et castella, docens
in synagogis eorum et prædicans
evangelium regni et curans omnem
languorem et omnem infirmitatem.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλ-
 θητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἀξίως ἐστίν·
 κακεὶ μέννατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. 12 Εἰσερ-
 χόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε
 αὐτήν. 13 Καὶ εἰ μὲν ἡ ἢ οἰκία ἀξία,
 ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· Ἐὰν
 δὲ μὴ ἡ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
 ἐπιστραφήτω. 14 Καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται
 ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
 ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως
 ἐκεῖνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν
 ποδῶν ὑμῶν. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκ-
 τότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων
 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκεῖνη.
 16 Ἴδού ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρό-
 βατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν
 φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς
 αἱ περιστέραί. 17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ
 ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συνα-
 γωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·
 18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς
 ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
 αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 Ὅταν δὲ
 παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσῃτε πῶς
 ἢ τί λαλήσῃτε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ᾧρᾳ τί λαλήσῃτε· 20 Οὐ γὰρ
 ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 Πα-
 ραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον
 καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
 τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

11 ἰνῆν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλ-
 θητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἀξίως ἐστίν·
 κακεὶ μέννατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. 12 Εἰσερ-
 χόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε
 αὐτήν. 13 Καὶ εἰ μὲν ἡ ἢ οἰκία ἀξία,
 ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· Ἐὰν
 δὲ μὴ ἡ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
 ἐπιστραφήτω. 14 Καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται
 ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν,
 ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως
 ἐκεῖνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν ἐκ τῶν
 ποδῶν ὑμῶν. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκ-
 τότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων
 ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκεῖνη.
 16 Ἴδού ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρό-
 βατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν
 φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς
 αἱ περιστέραί. 17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ
 τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ
 ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συνα-
 γωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·
 18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς
 ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
 αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 Ὅταν δὲ
 παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσῃτε πῶς
 ἢ τί λαλήσῃτε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ᾧρᾳ τί λαλήσῃτε· 20 Οὐ γὰρ
 ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 Πα-
 ραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον
 καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται
 τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

11 In quamcumque civitatem aut castel-
 lum intraveritis, interrogate quis in eam
 dignus sit: et ibi manete donec exeatis.
 12 Intrantes autem in domum salutato
 eam: 13 Et si quidem fuerit domus
 digna, veniat pax vestra super eam;
 si autem non fuerit digna, pax vestra
 ad vos revertatur. 14 Et quicumque
 non receperit vos neque audierit ser-
 mones vestros, exeuntes foras de domo
 vel de civitate excutite pulverem de
 pedibus vestris in testimonium eorum.
 15 Amen dico vobis, tolerabilius erit
 terræ Sodomorum et Gomorræorum in
 die iudicii quam illi civitati. 16 Ecce
 ego mitto vos sicut oves in medio
 luporum: estote ergo prudentes sicut
 serpentes, et simplices sicut columbæ.
 17 Cavete autem ab hominibus: tra-
 dent enim vos in conciliis, et in
 synagogis suis flagellabunt vos, 18 Et
 ad præsides et ad reges ducimini
 propter me, in testimonium illis et
 gentibus. 19 Cum autem tradent vos,
 nolite cogitare quomodo aut quid
 loquamini: dabitur enim vobis in illa
 hora quid loquamini. 20 Non enim
 vos estis qui loquimini, sed spiritus
 Patris vestri qui loquitur in vobis.
 21 Tradet autem frater fratrem in mor-
 tem, et pater filium, et insurgent filii
 in parentes et morte eos afficient.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται· 23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· 24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ· 25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ· Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ· 26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται· 27 Ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων· 28 Καὶ μὴ φοβείσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβείσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ· 29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· 30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι εἰσίν· 31 Μὴ οὖν φοβείσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς· 32 Πᾶς οὖν ὥστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς·

22 Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit in finem, hic salvus erit. 23 Cum autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, non consummabitis civitates Israhel donec veniat Filius hominis. 24 Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum: 25 Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servus sicut dominus ejus. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus? 26 Ne ergo timueritis eos. Nihil enim opertum quod non revelabitur, et occultum quod non sciatur. 27 Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine; et quod in aure auditis, prædicate super tecta. 28 Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. 29 Nonne duo passeressasse veniunt? Et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro. 30 Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. 31 Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos. 32 Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo qui est in cælis.

22 Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit in finem, hic salvus erit. 23 Cum autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, non consummabitis civitates Israhel donec veniat Filius hominis. 24 Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum: 25 Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servus sicut dominus ejus. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus? 26 Ne ergo timueritis eos. Nihil enim opertum quod non revelabitur, et occultum quod non sciatur. 27 Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine; et quod in aure auditis, prædicate super tecta. 28 Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. 29 Nonne duo passeressasse veniunt? Et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro. 30 Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. 31 Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos. 32 Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo qui est in cælis.

33 "Οστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι καὶ ἐγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. 35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, 38 Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. 39 Ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. 40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. 42 Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσω τῶν δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν. 2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

33 **قَالَ رَبِّ بِبَعْضِهِ جِدْ مَوْلَا صَدَقْتُكَ :**
إِخْضَعْ حَتَّى أَفْ إِنْ مَوْلَا أَدَّ
بَعْضُكَ ✠ 34 لَا لِبَعْضِهِ : إِنْ لَيْتَ إِنْ لَيْتَ
فَمَا كَانَ . لَا إِنْ لَيْتَ إِنْ لَيْتَ فَمَا إِنْ
نُزِلَ . 35 إِنْ لَيْتَ : إِنْ لَيْتَ : إِنْ لَيْتَ
لَا إِصْطِيبَ . مَوْلَا لَا إِصْطِيبَ .
مَوْلَا لَا سِمْبَلَا . 36 سِمْبَلَا : سِمْبَلَا
بِإِنْ حَتَّى صَبَا . 37 قَدْ دَنِيْمَ
إِنْ إِنْ إِنْ . نَبِيْ : مَوْلَا . لَا
فَمَا جِدَ . مَوْلَا دَنِيْمَ : إِنْ إِنْ
نَبِيْ : مَوْلَا لَا فَمَا جِدَ . 38 هَذَا
لَا فَمَا إِنْ سِمْبَلَا : إِنْ كَذَبَ لَا فَمَا
جِدَ . 39 مَوْلَا : إِنْ لَيْتَ نَبِيْ : نَبِيْ
مَوْلَا : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
بِعَجَسَ . 40 قَدْ مَوْلَا : نَبِيْ
جِدَ مَوْلَا . مَوْلَا : نَبِيْ
لَقَدْ : نَبِيْ : مَوْلَا . 41 قَدْ
مَوْلَا : نَبِيْ : مَوْلَا : نَبِيْ : نَبِيْ
بِإِنْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
42 هَذَا : مَوْلَا : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
إِنْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
بِإِنْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
لَا : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 **إِسْمَ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ**
لَقَدْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
قَدْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
صَبَا : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
مَوْلَا : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
بِإِنْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
42 هَذَا : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
إِنْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ
بِإِنْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ : نَبِيْ

33 Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo et ego eum coram Patre meo qui est in cælis. 34 Nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram: non veni pacem mittere sed gladium. 35 Veni enim separare hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam, 36 Et inimici hominis domestici ejus. 37 Qui amat patrem et matrem plus quam me non est me dignus, et qui amat filium aut filiam super me non est me dignus, 38 Et qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. 39 Qui invenit animam suam perdet illam, et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam. 40 Qui recipit vos me recipit, et qui me recipit recipit eum qui me misit. 41 Qui recipit prophetam in nomine prophetæ mercedem prophetæ accipiet, et qui recipit justum in nomine justi mercedem justī accipiet. 42 Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

CAPUT XI.

1 Et factum est cum consummasset Jesus præcipiens duodecim discipulis suis, transiit inde ut doceret et prædicaret in civitatibus eorum. 2 Johannes autem cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis

3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ὃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τοῦτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεύσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιεσμένον; Ἴδου οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσώτερον προφήτου. 10 Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μέζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μέζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. 13 Πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 Ὁ ἔχων ὅτα ἀκουέτω.

οἱ : 12 ὅτι ὁ σὺ εἰς τὸν λαὸν τῶν ἐθνῶν· 13 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ὃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 Τοῦτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεύσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡμφιεσμένον; Ἴδου οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσώτερον προφήτου. 10 Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μέζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μέζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. 13 Πάντες γὰρ οἱ προφήται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 Ὁ ἔχων ὅτα ἀκουέτω.

3 Ait illi: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? 4 Et respondens ait illis: Euntes renuntiate Johanni quæ audistis et vidistis: 5 Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, 6 Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. 7 Illis autem abeuntibus cœpit Jesus dicere ad turbas de Johanne: Quid existis in desertum videre? harundinem vento agitatam? 8 Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. 9 Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, et plus quam prophetam. 10 Hic enim est de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. 11 Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Johanne baptista; qui autem minor est in regno cælorum major est illo. 12 A diebus autem Johannis baptistæ usque nunc regnum cælorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. 13 Omnes enim prophetæ et lex usque ad Johannem prophetaverunt: 14 Si vultis recipere, ipse est Elias qui venturus est. 15 Qui habet aures audiendi audiat.

16 Τῷ δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην ; ὁμοία ἐστὶν παιδίους καθημένους ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις
17 Δέγουσιν· Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 Ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· Δαιμόνιον ἔχει. 19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.
20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλείους τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζαῖν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλοι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 Καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ ; Ἐως ἄδου καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί. 25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοὶ πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπέκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· 26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.

16 **Κ**ΑΙ ΤΩ ΔΕ ΟΜΟΙΩΣΩ ΤΗΝ ΓΕΝΕΑΝ ΤΑΥΤΗΝ·
ΟΜΟΙΑ ΕΣΤΙΝ ΠΑΙΔΙΟΥΣ ΚΑΘΗΜΕΝΟΥΣ ΕΝ ΤΑΙΣ
ΑΓΟΡΑΙΣ, Α ΠΡΟΣΦΩΝΟΥΝΤΑ ΤΟΙΣ ΕΤΕΡΟΙΣ·
17 ΔΕΓΟΥΣΙΝ· ΗΥΛΗΣΑΜΕΝ ΥΜΙΝ, ΚΑΙ ΟΥΚ
ΩΡΧΗΣΑΣΘΕ· ΕΘΡΗΝΗΣΑΜΕΝ, ΚΑΙ ΟΥΚ
ΕΚΟΨΑΣΘΕ. 18 ΗΛΘΕΝ ΓΑΡ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΤΕ
ΕΣΘΙΩΝ ΜΗΤΕ ΠΙΝΩΝ, ΚΑΙ ΛΕΓΟΥΣΙΝ· ΔΑΙ-
ΜΟΝΙΟΝ ΕΧΕΙ. 19 ΗΛΘΕΝ Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΑΝ-
ΘΡΩΠΟΥ ΕΣΘΙΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΩΝ, ΚΑΙ ΛΕΓΟΥΣΙΝ·
ΙΔΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΦΑΓΟΣ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΟΤΗΣ,
ΤΕΛΩΝΩΝ ΦΙΛΟΣ ΚΑΙ ΑΜΑΡΤΩΛΩΝ. ΚΑΙ ΕΔΙ-
ΚΑΙΩΘΗ Η ΣΟΦΙΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΥΤΗΣ.
20 ΤΟΤΕ ΗΡΞΑΤΟ ΟΝΕΙΔΙΖΕΙΝ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΕΝ ΑΙΣ ΕΓΕΝΟΝΤΟ ΑΙ ΠΛΕΙΣΤΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΑΥΤΟΥ,
ὅτι οὐ μετενόησαν· 21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζαῖν,
οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ
Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι
ἐν ὑμῖν, πάλοι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ
μετενόησαν. 22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ
καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 Καὶ σὺ Καφαρναούμ,
μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ ; Ἐως ἄδου
καταβιβασθήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγε-
νήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί,
ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 Πλὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον
ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί. 25 Ἐν
ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοὶ πάτερ, Κύριε
τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας
ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπέ-
κάλυψας αὐτὰ νηπίοις· 26 Ναὶ ὁ πατήρ,
ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου.

16 Cui autem similem æstimabo gene-
rationem istam? Similis est pueris
sidentibus in foro, qui clamantes coæ-
qualibus 17 Dicunt: Cecinimus vobis
et non saltastis, lamentavimus et non
planxistis. 18 Venit enim Johannes
neque manducans neque bibens, et
dicunt: Dæmonium habet. 19 Venit
Filius hominis manducans et bibens, et
dicunt: Ecce homo vorax et potator vini,
publicanorum et peccatorum amicus.
Et justificata est sapientia a filiis suis.
20 Tunc coepit exprobrare civitatibus
in quibus factæ sunt plurimæ virtutes
ejus, quia non egissent pœnitentiam.
21 Væ tibi Chorazain, væ tibi Beth-
saida, quia si in Tyro et Sidone factæ
essent virtutes quæ factæ sunt in
vobis, olim in cilicio et cinere pœniten-
tiam egissent. 22 Verum tamen dico
vobis, Tyro et Sidoni remissius erit in
die judicii quam vobis. 23 Et tu
Capharnaum, numquid usque in cælum
exaltaberis? Usque in infernum de-
scendes, quia si in Sodomis factæ
fuissent virtutes quæ factæ sunt in te,
forte mansissent usque in hunc diem.
24 Verum tamen dico vobis quia terræ
Sodomorum remissius erit in die judicii
quam tibi. 25 In illo tempore respon-
dens Jesus dixit: Confiteor tibi Pater,
Domine cæli et terræ, quia abscondisti
hæc a sapientibus et prudentibus, et
revelasti ea parvulis. 26 Ita Pater,
quoniam sic fuit placitum antè te.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραὺς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 Ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν. 2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· Ἴδου οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅτε ἐπέινασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 Εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν· Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

27 ⲕⲁⲧⲁ ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲙⲟⲓ ⲡⲁⲣⲉⲧⲟⲃⲉⲧⲁ ⲡⲁⲧⲣⲟⲥ ⲙⲟⲓ, ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲃⲉⲓ ⲉⲡⲓⲕⲓⲛⲟⲥⲁⲓ ⲧⲟⲛ ⲩⲟⲩⲛ ⲉⲓ ⲙⲉⲧⲁ ⲟⲩ ⲡⲁⲧⲉⲣ, ⲟⲩⲃⲉ ⲧⲟⲛ ⲡⲁⲧⲉⲣⲁ ⲧⲓⲥ ⲉⲡⲓⲕⲓⲛⲟⲥⲁⲓ ⲉⲓ ⲙⲉⲧⲁ ⲟⲩ ⲩⲟⲩⲥ ⲕⲁⲓ ⲟⲩ ⲁⲛ ⲃⲟⲩⲗⲁⲧⲁⲓ ⲟⲩ ⲩⲟⲩⲥ ⲁⲡⲟⲕⲁⲗⲩⲫⲥⲁⲓ. 28 ⲉⲩⲧⲉ ⲡⲣⲟⲥ ⲙⲉ ⲡⲁⲛⲧⲉⲥ ⲟⲓ ⲕⲟⲡⲓⲱⲛⲧⲉⲥ ⲕⲁⲓ ⲡⲉⲑⲟⲣⲧⲓⲥⲙⲉⲛⲟⲓ, ⲕⲁⲓ ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲡⲁⲩⲱⲥⲟⲩ ⲩⲙⲁⲥ. 29 ⲁⲣⲁⲧⲉ ⲧⲟⲛ ⲗⲩⲱⲓⲛ ⲙⲟⲩ ⲉⲑⲧ' ⲩⲙⲁⲥ ⲕⲁⲓ ⲙⲁⲧⲉⲧⲉ ⲁⲡ' ⲉⲙⲟⲩ, ⲟⲧⲓ ⲡⲣⲁⲩⲱⲥ ⲉⲓⲙⲓ ⲕⲁⲓ ⲧⲁⲡⲉⲓⲛⲟⲥ ⲧῇ ⲕⲁⲣⲧⲓⲁ, ⲕⲁⲓ ⲉⲩⲣῆⲥⲉⲧⲉ ⲁⲛⲁⲡⲁⲩⲱⲥⲓⲛ ⲧⲁⲓⲥ ⲡⲥⲩⲭⲁⲓⲥ ⲩⲙⲱⲛ. 30 ⲟⲩ ⲕⲁⲣ ⲗⲩⲱⲓⲛ ⲙⲟⲩ ⲕⲣⲁⲓⲧⲟⲥ ⲕⲁⲓ ⲧⲟ ⲑⲟⲣⲧⲓⲟⲛ ⲙⲟⲩ ⲉⲗⲁⲑⲣⲟⲛ ⲉⲥⲧⲓⲛ.

✠ ⲙⲁⲩⲁ ⲛⲁⲩⲁ ✠

1 ⲉⲛ ⲉⲕⲉⲓⲛⲱ ⲧῷ ⲕⲁⲓⲣῷ ⲉⲡⲟⲣⲉⲩⲧⲁ ⲟⲩ ⲓⲉⲥⲟⲩⲥ ⲧⲟⲓⲥ ⲥⲁⲃⲃⲁⲥⲓⲛ ⲧⲓⲁ ⲧῷⲛ ⲥⲡⲟⲣⲓⲙⲟⲛ· ⲟⲓ ⲃⲉ ⲙⲁⲧⲟⲩⲧⲁⲓ ⲁⲩⲧⲟⲩ ⲉⲡⲉⲓⲛⲁⲥⲁⲛ, ⲕⲁⲓ ⲥⲣⲁⲧⲁⲛⲧⲟ ⲧⲓⲗⲗⲉⲓⲛ ⲥⲧⲁⲭⲩⲛⲁⲥ ⲕⲁⲓ ⲉⲥⲧⲉⲓⲱⲛ. 2 ⲟⲓ ⲃⲉ ⲑⲁⲣⲓⲥⲁⲓⲟⲓ ⲓⲃⲟⲛⲧⲉⲥ ⲉⲓⲡⲁⲛ ⲁⲩⲧῷ· Ἴⲃⲟⲩ ⲟⲓ ⲙⲁⲧⲟⲩⲧⲁⲓ ⲥⲟⲩ ⲡⲟⲓⲟⲩⲱⲥⲓⲛ ⲟⲩ ⲟⲩⲕ ⲉⲕⲥⲉⲥⲧⲓⲛ ⲡⲟⲓⲉⲓⲛ ἐν ⲥⲁⲃⲃⲁⲧῳ. 3 ⲟⲩ ⲃⲉ ⲉⲓⲡⲉⲛ ⲁⲩⲧⲟⲓⲥ· ⲟⲩⲕ ⲁⲛⲉⲕⲛⲟⲩⲧⲉ ⲧⲓ ⲉⲡⲟⲓⲗⲉⲥⲉⲛ ⲉⲗⲁⲩⲉⲓⲃ, ὅⲧⲉ ⲉⲡⲉⲓⲛⲁⲥⲉⲛ ⲕⲁⲓ ⲟⲓ ⲙⲉⲧ' ⲁⲩⲧⲟⲩ; 4 ⲡῶⲥ ⲉⲓⲥῆⲗⲧⲉⲛ ⲉⲓⲥ ⲧⲟⲛ ⲟⲓⲕⲟⲛ ⲧⲟⲩ ⲧⲉⲟⲩ ⲕⲁⲓ ⲧⲟⲓⲥ ἄⲣⲧⲟⲩⲥ ⲧῆⲥ ⲡⲣⲟⲃⲉⲥⲉⲱⲥ ἔⲑⲁⲕⲟⲛ, ὃ ⲟⲩⲕ ⲉⲕⲟⲛ ἦⲛ ⲁⲩⲧῷ ⲑⲁⲕⲉⲓⲱⲛ ⲟⲩⲃⲉ ⲧⲟⲓⲥ ⲙⲉⲧ' ⲁⲩⲧⲟⲩ, ⲉⲓ ⲙⲉⲧ ⲧⲟⲓⲥ ἱⲉⲣⲉⲩⲱⲥⲓⲛ ⲙⲟⲛⲟⲓⲥ; 5 Ἡ ⲟⲩⲕ ⲁⲛⲉⲕⲛⲟⲩⲧⲉ ἐν ⲧῷ ⲛᲟⲙῳ ὅⲧⲓ ⲧⲟⲓⲥ ⲥⲁⲃⲃⲁⲥⲓⲛ ⲟⲓ ⼱ⲉⲣⲉⲓⲱⲥ ἐν ⲧῷ ἱⲉⲣῳ ⲧὸ ⲥⲁⲃⲃⲁⲧⲟⲛ ⲃⲉⲑⲃⲁⲗⲟⲩⲥⲓⲛ ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲓⲧⲓⲟⲓ ⲉⲓⲥⲓⲛ; 6 ⲁⲗⲉⲱ ⲃⲉ Ἡⲙⲓⲛ ὅⲧⲓ ⲧⲟⲩ ⼱ⲉⲣⲟⲩ ⲙⲉⲓⲗⲟⲛ ἐⲥⲧⲓⲛ ὧⲃⲉ. 7 ⲉⲓ ⲃⲉ ⲉⲕⲛᲟⲕⲉⲧⲉ ⲧⲓ ⲉⲥⲧⲓⲛ· Ἐⲗⲉⲟⲥ ⲧᲉⲗᲱ ⲕⲁⲓ ⲟⲩ ⲧⲩⲱⲥⲓⲁⲛ, ⲟⲩⲕ ἂⲛ ⲕⲁⲧⲉⲃⲓⲕⲁⲥⲁⲧⲉ ⲧⲟⲓⲥ ⲁⲛⲁⲓⲧⲓⲟⲥ.

27 Omnia mihi tradita sunt a Patre meo, et nemo novit Filium nisi Pater, neque Patrem quis novit nisi Filius et cui voluerit Filius revelare. 28 Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. 29 Tollite jugum meum super vos, et discite a me quia mitis sum et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris. 30 Jugum enim meum suave est, et onus meum leve est.

CAPUT XII.

1 In illo tempore abiit Jesus sabbato per sata: discipuli autem ejus esurientes coeperunt vellere spicas et manducare. 2 Pharisei autem videntes dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt quod non licet eis facere sabbatis. 3 At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit David, quando esuriit, et qui cum eo erant? 4 Quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? 5 Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant et sine crimine sunt? 6 Dico autem vobis quia templo major est hic. 7 Si autem sciretis quid est: Misericordiam volo et non sacrificium, numquam condemnassetis innocentes.

8 Κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 9 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔχει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 Πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. Καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ γῆς ὡς ἡ ἄλλη. 14 Ἐξελλθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν. 17 Ἴνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 Ἴδου ὁ παῖς μου ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν ἠδύοκῃσεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 Οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾷσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῦκτος τὴν κρίσιν. 21 Καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.

8 κύριος ἐστὶν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θεραπεύσαι; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔχει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου· ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ γῆς ὡς ἡ ἄλλη. 14 ἐξελλθόντες δὲ οἱ φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 15 ὁ δὲ ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν. 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν ἠδύοκῃσεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγᾷσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῦκτος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 22 τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν.

8 Dominus est enim Filius hominis etiam sabbati. 9 Et cum inde transisset, venit in synagogam eorum. 10 Et ecce homo manum habens aridam: et interrogabant eum dicentes: Si licet sabbatis curare? ut accusarent eum. 11 Ipse autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo qui habeat ovem unam, et si ceciderit hæc sabbatis in foveam, nonne tenebit et levabit eam? 12 Quanto magis melior est homo ove: itaque licet sabbatis bene facere. 13 Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est sanitati sicut altera. 14 Exeuntes autem Pharisei consilium faciebant adversus eum, quomodo eum perderent. 15 Jesus autem sciens secessit inde, et secuti sunt eum multi, et curavit eos omnes, 16 Et præcepit eis ne manifestum eum facerent; 17 Ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem: 18 Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus in quo bene placuit animæ meæ: ponam Spiritum meum super eum, et iudicium gentibus nuntiabit. 19 Non contendet neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus; 20 Harundinem quassatam non confringet et linum fumigans non extinguet, donec eiciat ad victoriam iudicium: 21 Et in nomine ejus gentes sperabunt. 22 Tunc oblatus est ei dæmonium habens cæcus et mutus, et curavit eum ita ut loqueretur et videret.

23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυεὶδ;
24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 Εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθίσει. 26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθίσει ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 Εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 Ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δέσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ; 30 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 Καὶ ὅς ἐάν τις εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

23 **οἱ ὄχλοι ἐξίσταντο καὶ ἔλεγον· μήτι οὗτός ἐστιν υἱὸς Δαυὶδ·**
24 **οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων·**
25 **εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθίσει·**
26 **καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθίσει ἡ βασιλεία αὐτοῦ;**
27 **καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν·**
28 **εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ·**
29 **ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δέσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ;**
30 **ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει·**
31 **διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται·**
32 **καὶ ὅς τις εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι·**

23 Et stupebant omnes turbæ et dicebant: Numquid hic est Filius David?
24 Pharisei autem audientes dixerunt: Hic non eicit dæmones nisi in Beelzebub principem dæmonum.
25 Jesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis: Omne regnum divisum contra se desolabitur, et omnis civitas vel domus divisa contra se non stabit.
26 Et si Satanas Satanan eicit, adversus se divisus est: quomodo ergo stabit regnum ejus?
27 Et si ego in Beelzebub eicio dæmones: filii vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi judices erunt vestri.
28 Si autem ego in Spiritu Dei eicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei.
29 Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et vasa ejus diripere, nisi prius alligaverit fortem? et tunc domum illius diripiat.
30 Qui non est mecum contra me est, et qui non congregat mecum spargit.
31 Ideo dico vobis: Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus, Spiritus autem blasphemie non remittetur.
32 Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo neque in futuro.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν θ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. 38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 Ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 Ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.

33 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι 33
 34 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 35 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 36 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 37 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 38 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 39 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 40 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 41 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι
 42 ἰὸ ὁ ἄνθρωπος ἰκανὸς ἐστὶν ὅτι

33 Aut facite arborem bonam et fructum ejus bonum, aut facite arborem malam et fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor agnoscitur. 34 Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur. 35 Bonus homo de bono thesauro profert bona, et malus homo de malo thesauro profert mala. 36 Dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. 37 Ex verbis enim tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis. 38 Tunc responderunt ei quidam de scribis et Pharisæis dicentes: Magister, volumus a te signum videre. 39 Qui respondens ait illis: Generatio mala et adultera signum quærit, et signum non dabitur ei nisi signum Jonæ prophetæ. 40 Sicut enim fuit Jonas in ventre cœti tribus diebus et tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus et tribus noctibus. 41 Viri Ninevitæ surgent in judicio cum generatione ista et condemnabunt eam, quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ, et ecce plus quam Jona hic. 42 Regina austri surget in judicio cum generatione ista et condemnabit eam, quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis, et ecce plus quam Salomon hic.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὤτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειραντος. 19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάξει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἵωνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὡμοιωθὴ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειραντὶ καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὤτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν. 17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειραντος. 19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάξει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἵωνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὡμοιωθὴ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπειραντὶ καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν. 26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

16 Vestri autem beati oculi quia vident, et aures vestre quia audiunt. 17 Amen quippe dico vobis quia multi prophetæ et justī cupierunt videre quæ videtis, et non viderunt, et audire quæ auditis, et non audierunt. 18 Vos ergo audite parabolam seminantis. 19 Omnis qui audit verbum regni et non intellegit, venit malus et rapit quod seminatum est in corde ejus: hic est qui secus viam seminatus est. 20 Qui autem supra petrosa seminatus est, hic est qui verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud, 21 Non habet autem in se radicem, sed est temporalis: facta autem tribulatione et persecutione propter verbum continuo scandalizatur. 22 Qui autem est seminatus in spinis, hic est qui verbum audit, at sollicitudo sæculi istius et fallacia divitiarum suffocat verbum, et sine fructu efficitur. 23 Qui vero in terra bona seminatus est, hic est qui audit verbum et intellegit, et fructum affert, et facit aliud quidem centum, aliud autem sexaginta, porro aliud triginta. 24 Aliam parabolam proposuit illis dicens: Simile factum est regnum cælorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. 25 Cum autem dormirent homines, venit inimicus ejus et superseminavit zizania in medio tritici et abiit. 26 Cum autem crevisset herba et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania.

36 Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 Ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν. 40 Ὡς περ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούετω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἐκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 Εὐρὼν δὲ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

36 Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 Ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν. 40 Ὡς περ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, 42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούετω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἐκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· 46 Εὐρὼν δὲ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

36 Tunc dimissis turbis venit in domum, et accesserunt ad eum discipuli ejus dicentes: Dissere nobis parabolam zizaniorum agri. 37 Qui respondens ait: Qui seminat bonum semen est Filius hominis, 38 Ager autem est mundus, bonum vero semen hi sunt filii regni; zizania autem filii sunt nequam, 39 Inimicus autem qui seminavit ea est diabolus; messis vero consummatio sæculi est, messores autem angeli sunt. 40 Sicut ergo colliguntur zizania et igni comburantur, sic erit in consummatione sæculi. 41 Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem, 42 Et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium. 43 Tunc justi fulgebunt sicut sol in regno Patris sui. Qui habet aures audiat. 44 Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro, quem qui invenit homo abscondit, et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet, et emit agrum illum. 45 Iterum simile est regnum cælorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas, 46 Inventa autem una pretiosa margarita abiit et vendidit omnia quæ habuit, et emit eam. 47 Iterum simile est regnum cælorum sagenæ missæ in mare ex omni genere piscium congreganti,

¹ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, ² Καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ³ Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδραμε καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα [Φιλίππου] τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ⁴ Ἐλεγεν γὰρ Ἰωάννης αὐτῷ· Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν. ⁵ Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. ⁶ Γενεσίοις δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, ⁷ Ὃθεν μεθ' ὅρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. ⁸ Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ⁹ Καὶ λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, ¹⁰ Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. ¹¹ Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. ¹² Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. ¹³ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοὺς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν πόλεων.

[illegible]

1 IN illo tempore audiit Herodes tetrarcha famam Jesu, 2 Et ait pueris suis: Hic est Johannes Baptista: ipse surrexit a mortuis, et ideo virtutes operantur in eo. 3 Herodes enim tenuit Johannem et alligavit eum et posuit in carcerem propter Herodiam uxorem fratris sui. 4 Dicebat enim illi Johannes: Non licet tibi habere eam. 5 Et volens illum occidere timuit populum, quia sicut prophetam eum habebant. 6 Die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio et placuit Herodi; 7 Unde cum juramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo. 8 At illa præmonita a matre sua Da mihi, inquit, hic in disco caput Johannis Baptistæ. 9 Et contristatus est rex; propter juramentum autem et eos qui pariter recumbebant jussit dari, 10 Misitque et decollavit Johannem in carcere. 11 Et allatum est caput ejus in disco et datum est puellæ, et tulit matri suæ. 12 Et accedentes discipuli ejus tulerunt corpus et sepelierunt illud, et venientes nuntiaverunt Jesu. 13 Quod cum audisset Jesus, secessit inde in navicula in locum desertum seorsum; et cum audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres de civitatibus.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 Ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα παρήλθεν ἤδη· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειάν ἐχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 Ὁ δὲ εἶπεν· Φέρετέ μοι ὧδε αὐτοῖς, 19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 Οἱ δὲ ἐσθίουτες ἦσαν ἄνδρες ὥσεί πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. 22 Καὶ ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

14 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

14 Et exiens vidit turbam multam, et misertus est ejus et curavit. languidos eorum. 16 Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli ejus dicentes: Desertus est locus, et hora jam præterit: dimitte turbas, ut euntes in castella emant sibi escas. 16 Jesus autem dixit eis: Non habent necesse ire: date illis vos manducare. 17 Responderunt ei: Non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces. 18 Qui ait eis: Afferte illos mihi huc. 19 Et cum jussisset turbam discumbere supra fœnum, acceptis quinque panibus et duobus piscibus aspiciens in cælum benedixit, et fregit et dedit discipulis panes, discipuli autem turbis. 20 Et manducaverunt omnes et saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos. 21 Manducantium autem fuit numerus quinque milia virorum, exceptis mulieribus et parvulis. 22 Et statim jussit discipulos ascendere in navicula et præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. 23 Et dimissa turba ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi. 24 Navicula autem in medio mari jactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν
πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν. 26 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς
θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν
λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ
τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 Εὐθὺς δὲ ἐλά-
λησεν αὐτοῖς λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγώ
εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 28 Ἀποκριθεὶς δὲ
αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· Κύριε, εἰ σὺ εἶ,
κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σε ἐπὶ τὰ
ὕδατα. 29 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ
καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περι-
πάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν. 30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον
ἐφοβήθη, καὶ ἄρξάμενος καταποντί-
ζεσθαι ἔκραξεν λέγων· Κύριε, σῶσόν
με. 31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοὺς ἐκτείνας
τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει
αὐτῷ· Ὁλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας ;
32 Καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 Οἱ δὲ ἐν τῷ
πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες·
Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ. 34 Καὶ διαπερά-
σαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννη-
σαρέτ. 35 Καὶ ἐπυγνόντες αὐτὸν οἱ
ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν
εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ
προσῆνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας, 36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διε-
σώθησαν.

26. **صَلُّواْ رَبِّ زَيْبٍ زَيْبِيْهٖا بِحُكْمِا اِذَا**
كَلَّمْتُمْ نَعۡمَ رَبِّ مَكْتُمٍ كَلَّا مَكْتُمٍا
 27. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ اِلۡلَحِيۡظِۡهِۤا اِۡتَمَدَ بِمَكْتُمٍ كَلَّا**
مَكْتُمٍا اِذَا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ
 28. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 29. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 30. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 31. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 32. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 33. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 34. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 35. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 36. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 37. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 38. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 39. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**
 40. **وَبَاۤءِۤا اِۡتَمَدَ . اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ اِۡتَمَدَ**

26 Quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare. 27 Et videntes eum supra mare ambulantem turbati sunt, dicentes quia phantasma est, et præ timore clamaverunt. 28 Statimque Jesus locutus est eis dicens: Habete fiduciam: ego sum, nolite timere. 29 Respondens autem Petrus dixit: Domine, si tu es, jube me venire ad te super aquas. 30 At ipse ait: Veni. Et descendens Petrus de navicula ambulabat super aquam ut veniret ad Jesum. 31 Videns vero ventum validum timuit, et cum cœpisset mergeri, clamavit dicens: Domine, salvum me fac. 32 Et continuo Jesus extendens manum apprehendit eum, et ait illi: Modicæ fidei, quare dubitasti? 33 Et cum ascendissent in naviculam, cessavit ventus. 34 Qui autem in navicula erant venerunt et adoraverunt eum dicentes: Vere Filius Dei es. 35 Et cum transfretasent, venerunt in terram Gennesar. 36 Et cum cognovissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, et optulerunt ei omnes male habentes, 37 Et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent: et quicumque tetigerunt salvi facti sunt.

1 TOTE προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες· 2 Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νύπτονται τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 Ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων· Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 5 Ὁ δὲ λέγετε· Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. 6 Καὶ ἡκυρώσατε τὸν νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 Ὁποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· 8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἢ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 Μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνιέτε· 11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.

1 τὸς ἐρχομενοι πρὸς Ἰησοῦ
ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ φαρισαῖοι
καὶ γραμματεῖς λέγοντες·
2 διατί οἱ μαθηταί σου
παρὰ τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νύπτονται
τὰς χεῖρας ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν·
3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
διατί καὶ ὑμεῖς παρὰ τὴν ἐντολὴν
τοῦ θεοῦ διατρίβετε διὰ τὴν
παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς
ἐνετείλατο λέγων· Τίμα τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ὁ
κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω· 5 ὑμεῖς
δὲ λέγετε· Ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρὶ· Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ
ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσῃ
τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα
αὐτοῦ. 6 καὶ ἡκυρώσατε τὸν
νόμον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
ὑμῶν. 7 ὁποκριταί, καλῶς
ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας
λέγων· 8 ὁ λαὸς οὗτος τοῖς
χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἢ δὲ καρδίᾳ
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ·
9 μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες
διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.
10 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον
εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνιέτε·
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ
στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ
τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος,
τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12
τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
λέγουσιν αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ
φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον
ἐσκανδαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· Πᾶσα φυτεία ἣν οὐκ ἐφύτευσεν
ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται.

1 TUNC accesserunt ad eum ab Hierosolymis scribæ et Pharisei dicentes : 2 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. 3 Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit: 4 Honora patrem tuum et matrem, et Qui male dixerit patri vel matri, morte moriatur. 5 Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri vel matri: Munus quodcumque est ex me tibi proderit, et non honorificavit patrem suum aut matrem: 6 Et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. 7 Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Esaias dicens: 8 Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me: 9 Sine causa autem colunt me docentes doctrinas et mandata hominum. 10 Et convocatis ad se turbis dixit eis: Audite et intellegite. 11 Non quod intrat in os coinquinat hominem; sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem. 12 Tunc accedentes discipuli ejus dixerunt ei: Scis quia Pharisei audito verbo scandalizati sunt? 13 At ille respondens ait: Omnis plantatio quam non plantavit Pater meus cælestis eradicabitur.

27 Ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ
τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων
τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν
κυρίων αὐτῶν. 28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη
σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.
Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης. 29 Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν
ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος
ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 Καὶ προσήλθον αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χω-
λοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς καὶ ἐτέ-
ρους πολλοὺς, καὶ ἔριψαν αὐτοὺς παρὰ
τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούς, 31 Ὡστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι
βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὕγιεις καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ
τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν Ἰσραὴλ. 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκα-
λεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη
ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ
ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐ-
τοὺς νήστευς οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν
ἐν τῇ ὁδῷ. 33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι το-
σοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους
ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά,
καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 Καὶ παραγγεί-
λας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,

27 Ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ
τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων
τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν
κυρίων αὐτῶν. 28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· ὦ γύναι, μεγάλη
σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.
Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης. 29 Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν
ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος
ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 Καὶ προσήλθον αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χω-
λοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς καὶ ἐτέ-
ρους πολλοὺς, καὶ ἔριψαν αὐτοὺς παρὰ
τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούς, 31 Ὡστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι
βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς
ὕγιεις καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ
τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν
θεὸν Ἰσραὴλ. 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκα-
λεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν·
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη
ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ
ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐ-
τοὺς νήστευς οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν
ἐν τῇ ὁδῷ. 33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι το-
σοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους
ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά,
καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 Καὶ παραγγεί-
λας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,

27 At illa dixit: Etiam, Domine: nam
et catelli edunt de micis quæ ca-
dunt de mensa dominorum suorum.
28 Tunc respondens Jesus ait illi: O
mulier, magna est fides tua: fiat tibi
sicut vis. Et sanata est filia illius ex
illa hora. 29 Et cum transisset inde
Jesus, venit secus mare Galilææ, et
ascendens in montem sedebat ibi.
30 Et accesserunt ad eum turbæ
multæ, habentes secum mutos, clodos,
cæcos, debiles et alios multos, et pro-
jecerunt eos ad pedes ejus, et curavit
eos, 31 Ita ut turbæ mirarentur
videntes mutos loquentes, clodos am-
bulantes, cæcos videntes, et magnifica-
bant Deum Israhel. 32 Jesus autem
convocatis discipulis suis dixit: Mise-
reor turbæ, quia triduo jam perse-
verant mecum et non habent quod
manducent: et dimittere eos jejunos
nolo, ne deficiant in via. 33 Et dicunt
ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto
panes tantos ut saturemus turbam tan-
tam? 34 Et ait illis Jesus: Quot panes
habetis? At illi dixerunt: Septem,
et paucos pisciculos. 35 Et præcepit
turbæ ut discumberet super terram.

36 Ἐλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. 38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς παιδίων καὶ γυναικῶν. 39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν.

ΚΕΦ. ιε'.

1 ΚΑΙ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτων αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι αὐτοῖς. 2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε· Εὐδία, πυρραίζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 Καὶ πρωτὶ Σήμερον χειμῶν, πυρραίζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. Τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε· 4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν. 5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁράτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

36 ⲉⲗⲁⲃⲉⲛ ⲧⲟⲩⲥ ⲉⲓⲧⲁ ⲁⲣⲧⲟⲩⲥ ⲕⲁⲓ ⲧⲟⲩⲥ
ⲓⲕⲧⲩⲁⲥ ⲕⲁⲓ ⲉⲩⲭⲁⲣⲓⲥⲧⲩⲥⲁⲥ ⲉⲕⲕⲁⲥⲉⲛ ⲕⲁⲓ
ⲉⲃⲓⲃⲟⲩ ⲧⲟⲩⲥ ⲙⲁⲧⲧⲁⲓⲥ, ⲟⲓ δⲉ ⲙⲁⲧⲧⲁⲓ
ⲧⲟⲩⲥ ⲟⲩⲭⲟⲓⲥ. 37 ⲕⲁⲓ ⲉⲑⲁⲓⲟⲩ ⲡⲁⲛⲧⲉⲥ ⲕⲁⲓ
ⲉⲭⲟⲣⲧⲁⲥⲧⲏⲥⲁⲛ, ⲕⲁⲓ ⲧⲟ ⲡⲉⲣⲓⲥⲉⲩⲟⲩⲛ ⲧῶⲛ
ⲕⲗⲁⲥⲙⲁⲧⲟⲩⲛ ⲧⲏⲣⲁⲛ ⲉⲓⲧⲁ ⲥⲡⲩⲣⲓⲃⲁⲥ ⲡⲗⲏ-
ⲣⲉⲓⲥ. 38 ⲟⲓ δⲉ ⲉⲥⲧⲏⲟⲩⲛⲧⲉⲥ ⲧⲏⲥⲁⲛ ⲧⲉⲧⲣⲁ-
ⲕⲓⲭⲓⲗⲓⲟⲓ ⲁⲛⲃⲣⲉⲥ ⲭⲟⲣⲓⲥ ⲡⲁⲓⲃⲓⲟⲛ ⲕⲁⲓ
ⲓⲛⲧⲁⲓⲕῶⲛ. 39 ⲕⲁⲓ ⲁⲡⲟⲗύⲥⲁⲥ ⲧⲟⲩⲥ ⲟⲩⲭⲟⲩⲥ
ⲉⲛⲉⲃⲧⲏ ⲉⲓⲥ ⲧὸ ⲡⲗⲟⲓⲟⲛ, ⲕⲁⲓ ⲧⲏⲗⲧⲉⲛ ⲉⲓⲥ ⲧⲁ
ὄⲣⲓⲁ ⲙⲁⲓⲁⲃⲁⲛ.

✠ ⲙ ⲥ ✠

1 ⲕⲁⲓ ⲡⲣⲟⲥⲉⲗⲧὼⲛⲧⲉⲥ ⲟⲓ ⲑⲁⲣⲓⲥⲁⲓⲟⲓ
ⲕⲁⲓ ⲥⲁⲃⲃⲟⲩⲕⲁⲓⲟⲓ ⲡⲉⲓⲣⲁⲗὼⲛⲧⲉⲥ ⲉⲡⲏⲣῶⲧⲟⲛ
αὐⲧὸⲛ ⲥⲏⲙⲉⲓⲟⲛ ἐⲕ ⲧⲟῦ οὐⲣⲁⲛⲟῦ ἐⲡⲓⲃⲉⲓⲗⲁⲓ
αὐⲧⲟⲓⲥ. 2 Ὁ δⲉ ἀⲡⲟⲕⲣⲓⲃⲉⲓⲥ εἶⲡⲉⲛ αὐⲧⲟⲓⲥ·
Ὁⲩⲥⲓⲁⲥ ⲓⲉⲛⲟⲙⲉⲛⲓⲥ ⲗⲉⲓⲑⲉⲧⲉ· Εὐⲃⲓⲁ, ⲡⲩⲣ-
ⲣⲁⲓⲑⲉ ⲓⲁⲣ ὁ οὐⲣⲁⲛὸⲥ· 3 ⲕⲁⲓ ⲡⲣⲟⲧⲟⲩ
Σⲓⲧⲏⲙⲉⲣⲟⲛ ⲭⲉⲓⲙῶⲛ, ⲡⲩⲣⲣⲁⲓⲑⲉ ⲓⲁⲣ ⲥⲧⲩⲓⲛ-
Დⲛ ὁ οὐⲣⲁⲛὸⲥ. ⲧὸ ⲙⲉⲛ ⲡⲣὸⲥⲟⲩⲱⲡⲟⲛ ⲧⲟῦ
οὐⲣⲁⲛⲟῦ ⲓⲛᲟᲱⲥⲕⲉⲧⲉ ⲃⲁⲕⲣⲓⲛⲉⲓⲛ, ⲧⲁ δⲉ ⲥⲏ-
ⲙⲉⲓⲁ ⲧῶⲛ ⲕⲁⲓⲣῶⲛ οὐ δὲⲛⲁⲥⲧⲏ· 4 ⲓⲉⲛⲉⲁ
ⲡⲟⲛⲧⲏⲣⲁ ⲕⲁⲓ ⲙⲟⲓⲕⲁⲗⲓⲥ ⲥⲏⲙⲉⲓⲟⲛ ἐⲡⲓⲗⲓⲧⲉⲓ,
ⲕⲁⲓ ⲥⲏⲙⲉⲓⲟⲛ οὐ δⲟⲧ᲏ⲥⲉⲧⲁⲓ αὐⲧ᲏ⲧⲏ ⲉⲓ
ⲙ᲏ ⲧὸ ⲥⲏⲙⲉⲓⲟⲛ Ἰⲟⲛᾶ. ⲕⲁⲓ ⲕⲁⲧⲁⲗⲓ-
ⲡῶⲛ αὐⲧⲟⲩⲥ ἀⲡ᲏ⲗⲧⲉⲛ. 5 ⲕⲁⲓ ἐⲗⲧὼⲛⲧⲉⲥ
οᲓ ⲙⲁⲧⲧⲁⲓ ⲉⲓⲥ ⲧὸ ⲡⲉⲣⲁⲛ ἐⲡⲉⲗᲁⲧⲟⲛⲧⲟ
ἄⲣⲧⲟⲩⲥ ⲗⲁⲃⲉⲓⲛ. 6 Ὁ δⲉ Ἰⲏⲥⲟῦⲥ εἶⲡⲉⲛ
αὐⲧⲟⲓⲥ· Ὁⲣᲁⲧⲉ ⲕⲁⲓ ⲡⲣⲟⲥⲉⲕⲉⲧⲉ ἀⲡὸ
ⲧ᲏ⲥ ζύⲙⲏⲥ ⲧῶⲛ ⲑⲁⲣⲓⲥⲁⲓⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲥⲁⲃⲃⲟ-
ⲕⲁⲓⲟⲛ. 7 ⲟⲓ δⲉ ⲃⲓⲉⲗⲟⲓⲑⲓⲑⲟⲛⲧⲟ ἐⲛ ἑⲁⲩ-
ⲧⲟⲓⲥ ⲗⲉⲓⲑⲟⲛⲧⲉⲥ ὅⲧⲓ ἄⲣⲧⲟⲩⲥ οὐⲕ ἐⲗᲁⲃⲟⲙⲉⲛ.

36 Et accipiens septem panes et pisces et gratias agens fregit et dedit discipulis suis, et discipuli dederunt populo. 37 Et comederunt omnes et saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis tulerunt, septem sportas plenas. 38 Erant autem qui manducaverant quattuor milia hominum extra parvulos et mulieres. 39 Et dimissa turba ascendit in naviculam, et venit in fines Magedan.

CAPUT XVI.

1 Et accesserunt ad eum Pharisei et Sadducæi temtantes, et rogaverunt eum ut signum de cælo ostenderet eis. 2 At ille respondens ait eis: Facto vespere dicitis: Serenum erit, rubicundum est enim cælum: 3 Et mane: Hodie tempestas, rutilat enim triste cælum. 4 Faciem ergo cæli dijudicare nostis, signa autem temporum non potestis. Generatio mala et adultera signum quærit, et signum non dabitur ei nisi signum Jonæ. Et relictis illis abiit. 5 Et cum venissent discipuli ejus trans fretum, obliti sunt panes accipere. 6 Qui dixit illis: Intuemini et cavete a fermento Phariseorum et Sadducæorum. 7 At illi cogitabant inter se dicentes quia panes non accepimus.

8 Γινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Τί δια-
λογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 Οὐπω νοεῖτε,
οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν
πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους
ἐλάβετε; 10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας
ἐλάβετε; 11 Πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ
ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.
12 Τότε συνήκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέ-
χειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ
Σαδδουκαίων, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν
Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 13 Ἐλθὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς
Φιλιππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
λέγων· Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 Οἱ δὲ εἶπαν·
Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι
δὲ Ἡλείαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἓνα
τῶν προφητῶν. 15 Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 Ἀποκριθεὶς
δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 Ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακά-
ριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ
αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ
μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 Καὶ γὰρ δέ σοι
λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ
πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν,
καὶ πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτήν.

8 نَعَدَ رَبِّي يَا خُذْ خُبْرًا .
مَنْ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ اَيُّكُمْ صَنَعْتُمْ اِخْتِ-
صَفَافًا بِكُفْلٍ لَا مَجْدًا . 9
خُبْرًا خُسْفًا اِيِهَافْخَا : لَا خُسْفًا
اَيُّكُمْ خُسْفًا نُسْفًا كُسْفًا نُسْفًا
كُلَّيْ . 10 خُسْفًا خُسْفًا كُسْفًا اِخْتِصَفَ
كُلَّيْ : خُسْفًا اِخْتِصَفَ مَجْدًا :
11 اَيْ لَا اِيِهَافْخَا وَلَا اِيَسْ خَا
كُسْفًا اِخْتِصَفَ كَحَفَ . اِيَا بِيَاوَسْ
قَبْ مَسْجَبًا زَهَبًا زَهَبًا .
12 اَيْ اَيْ اِيِهَافْخَا : وَلَا اَيْ اِيَاوَسْ
مَسْجَبًا بَكُسْفًا . اِيَا مَسْجَبًا
زَهَبًا زَهَبًا زَهَبًا 13 رَبِّي
نَعَدَ اِيَاوَسْ زَهَبًا زَهَبًا :
مَسْجَبًا اِيَسْ اِيَاوَسْ .
خُسْفًا اَيْ اِيَاوَسْ . خُسْفًا اِيَاوَسْ .
اِيَاوَسْ . 14 اَيْ اِيَاوَسْ . اِيَاوَسْ .
اِيَاوَسْ . 15 اِيَاوَسْ . اِيَاوَسْ .
اِيَاوَسْ . 16 اِيَاوَسْ . اِيَاوَسْ .
اِيَاوَسْ . 17 اِيَاوَسْ . اِيَاوَسْ .
اِيَاوَسْ . 18 اِيَاوَسْ . اِيَاوَسْ .

8 Sciens autem Jesus dixit: Quid
cogitatis inter vos, modicæ fidei,
quia panes non habetis? 9 Nondum
intellegitis, neque recordamini quin-
que panum quinque milia hominum, et
quot cophinos sumsistis? 10 Neque sep-
tem panum quattuor milia hominum,
et quot sportas sumsistis? 11 Quare
non intellegitis quia non de pane
dixi vobis: Cavete a fermento Phari-
sæorum et Sadducæorum? 12 Tunc
intellexerunt quia non dixerit caven-
dum a fermento panum sed a doc-
trina Phariseorum et Sadducæorum.
13 Venit autem Jesus in partes Cæsa-
reæ Philippi, et interrogabat disci-
pulos suos dicens: Quem dicunt ho-
mines esse Filium hominis? 14 At
illi dixerunt: Alii Johannem Baptis-
tam, alii autem Heliam, alii vero
Hieremiam aut unum ex prophetis.
15 Dicit illis: Vos autem quem me
esse dicitis? 16 Respondens Simon
Petrus dixit: Tu es Christus Filius
Dei vivi. 17 Respondens autem Jesus
dixit: Beatus es, Simon Bar Jona,
quia caro et sanguis non revelavit
tibi, sed Pater meus qui in cælis
est. 18 Et ego dico tibi quia tu es
Petrus, et super hanc petram ædifi-
cabo Ecclesiam meam, et portæ in-
feri non prævalebunt adversum eam.

19 Δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός. 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· "Πλεῶς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· "Υπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· σκάνδαλον εἰ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὕρήσει αὐτήν. 26 Τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. 28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστῶτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

19 كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ١٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٢٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٣٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٤٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٥٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٦٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٧٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٨٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩١ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٢ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٣ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٤ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٦ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٧ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٨ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ٩٩ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥
 ١٠٠ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥ كَرِ ١٥

19 Et tibi dabo claves regni cælorum : et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum in cælis ; et quodcumque solveris super terram, erit solutum in cælis. 20 Tunc præcepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Jesus Christus. 21 Exinde cœpit Jesus ostendere discipulis suis quia oporteret eum ire Hierosolymam et multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotum et occidi et tertia die resurgere. 22 Et adsumens cum Petrus cœpit increpare illum dicens : Absit a te, Domine : non erit tibi hoc. 23 Qui conversus dixit Petro : Vade post me, Satana : scandalum es mihi, quia non sapis ea quæ Dei sunt sed ea quæ hominum. 24 Tunc Jesus dixit discipulis suis : Si quis vult post me venire, abneget semet ipsum et tollat crucem suam et sequatur me. 25 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam ; qui autem perdidit animam suam propter me, inveniet eam. 26 Quid enim prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiat ? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua ? 27 Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis, et tunc reddet unicuique secundum opus ejus. 28 Amen dico vobis, sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 Τότε συνήκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. 14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσήλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν. 15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πτῖπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 Καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡς γεγεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. 18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. [21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.] 22 Συστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,

12 Ἰησοῦς λέγει ὑμῖν· Ἡλείας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 Τότε συνήκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. 14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον, προσήλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν. 15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πτῖπτει εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 Καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡς γεγεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. 18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. [21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.] 22 Συστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,

12 Dico autem vobis quia Helias jam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcumque voluerunt. Sic et Filius hominis passurus est ab eis. 13 Tunc intellexerunt discipuli quia de Johanne Baptista dixisset. 14 Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus provolutis ante eum. 15 Dicens: Domine, miserere filii mei, quia lunaticus est et male patitur: nam sæpe cadit in ignem et crebro in aquam. 16 Et optuli eum discipulis tuis, et non potuerunt curare eum. 17 Respondens Jesus ait: O generatio incredula et perversa, quo usque ero vobiscum? usque quo patiar vos? Afferte huc illum ad me. 18 Et increpavit eum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex illa hora. 19 Tunc accesserunt discipuli ad Jesum secreto et dixerunt: Quare nos non potuimus eicere illum? 20 Dicit illis: Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Transi hinc, et transibit, et nihil impossibile erit vobis. 21 Hoc autem genus non eicitur nisi per orationem et jejunium. 22 Conversantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Jesus: Filius hominis tradendus est in manus hominum,

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀνέγνωτε
ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 Καὶ εἶπεν·
Ἔνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολ-
ληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 6 Ὡστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ
θεὸς συνεζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωϋσῆς
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου
καὶ ἀπολῦσαι; 8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι
Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας
ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.
9 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ
γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 Λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταί· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ
αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον
τούτου, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 Εἰσὶν γὰρ
εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεν-
νήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν
ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν·
ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω. 13 Τότε
προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς
χείρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται·
οἱ δὲ μαθηταί ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀνέγνωτε
ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 Καὶ εἶπεν·
Ἔνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος
τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολ-
ληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 6 Ὡστε οὐκέτι
εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ
θεὸς συνεζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.
7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωϋσῆς
ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου
καὶ ἀπολῦσαι; 8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι
Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν
ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας
ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως.
9 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ
γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται. 10 Λέγουσιν
αὐτῷ οἱ μαθηταί· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ
αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναίκος,
οὐ συμφέρει γαμῆσαι. 11 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον
τούτου, ἀλλ' οἷς δέδοται. 12 Εἰσὶν γὰρ
εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεν-
νήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες
εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων,
καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν
ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν·
ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω. 13 Τότε
προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς
χείρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται·
οἱ δὲ μαθηταί ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

4 Qui respondens ait eis: Non legistis
quia qui fecit ab initio masculum et
feminam fecit eos, 5 Et dixit: Prop-
ter hoc dimittit homo patrem et ma-
trem et adhaerebit uxori suæ, et erunt
duo in carne una. 6 Itaque jam non
sunt duo sed una caro. Quod ergo
Deus conjunxit, homo non separet.
7 Dicunt illi: Quid ergo Moses man-
davit dari libellum repudii et dimit-
tere? 8 Ait illis: Quoniam Moses ad
duritiam cordis vestri permisit vobis
dimittere uxores vestras: ab initio
autem non sic fuit. 9 Dico autem
vobis quia quicumque dimiserit uxo-
rem suam nisi ob fornicationem et
aliam duxerit, mœchatur, et qui di-
missam duxerit, mœchatur. 10 Dicunt
ei discipuli ejus: Si ita est causa
homini cum muliere, non expedit
nubere. 11 Qui dixit: Non omnes
capiunt verbum istud, sed quibus
datum est. 12 Sunt enim eunuchi
qui de matris utero sic nati sunt,
et sunt eunuchi qui facti sunt
ab hominibus, et sunt eunuchi qui
se ipsos castraverunt propter reg-
num cælorum. Qui potest capere
capiat. 13 Tunc oblatis sunt ei par-
vuli ut manus eis imponeret et ora-
ret; discipuli autem increpabant eos.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 Καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 16 Καὶ ἰδοὺ εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· Διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 Ποίας; φησὶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

14 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀφετε τὰ παιδία καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 15 καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. 16 καὶ ἰδοὺ εἰς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν· διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρησον τὰς ἐντολάς. 18 ποίας; φησὶν. ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν· τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; 21 ἔφη αὐτῷ ὁ ἰησοῦς· εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 22 ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 ὁ δὲ ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

14 Jesus vero ait eis: Sinite parvulos, et nolite eos prohibere ad me venire: talium est enim regnum cælorum. 15 Et cum imposuisset eis manus, abiit inde. 16 Et ecce unus accedens ait illi: Magister bone, quid boni faciam ut habeam vitam æternam? 17 Qui dixit ei: Quid me interrogas de bono? unus est bonus Deus: si autem vis ad vitam ingredi, serva mandata. 18 Dicit illi: Quæ? Jesus autem dixit: Non homicidium facies, non adultetabis, non facies furtum, non falsum testimonium dices, 19 Honora patrem et matrem, et diliges proximum tuum sicut te ipsum. 20 Dicit illi adolescens: Omnia hæc custodivi: quid adhuc mihi deest? 21 Ait illi Jesus: Si vis perfectus esse, vade vende quæ habes et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni sequere me. 22 Cum audisset autem adolescens verbum, abiit tristis: erat enim habens multas possessiones. 23 Jesus autem dixit discipulis suis: Amen dico vobis quia dives difficile intrabit in regno cælorum. 24 Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum cælorum.

23 Ἀκούσαίτες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσ-
 σοντο σφόδρα λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται
 σωθῆναι; 26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο
 ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ δυνατὰ
 πάντα. 27 Τότε ὑποκριθεὶς ὁ Πέτρος
 εἶπεν αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
 πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα
 ἔσται ἡμῖν; 28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
 αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ
 ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ,
 ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ
 θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ αὐτοὶ
 ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα
 φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. 29 Καὶ πᾶς ὅστις
 ἀφήκεν ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα
 ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἢ οἰκίας
 ἕνεκα τοῦ ἑμοῦ ὀνόματος, πολλαπλασίονα
 λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονο-
 μήσει. 30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι
 ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

ΚΕΦ. κ'.

1 ὍΜΟΙΑ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία
 τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ,
 ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτ' μισθώσασθαι
 ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 Συμ-
 φωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δη-
 ναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς
 εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 Καὶ ἐξελθὼν
 περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας
 ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. 4 Καὶ ἐκείνοις
 εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμ-
 πελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν.
 5 Οἱ δὲ ἀπήλθον. Πάλιν δὲ ἐξελθὼν περὶ
 ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως.

صلاة * * * صر

25 لَأَحْضِبَا رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 26 هُوَ لَكَ هُوَ الْوَاقِعُ. كَيْفَ كَيْفَ قَدْ قَدْ
 يَسْتَجِبُ. 27 بَنِي صَدَقَ نَعَمَ هُوَ الْوَاقِعُ
 28 لَكَ صَدَقَ هُوَ الْوَاقِعُ لَا يَسْتَجِبُ
 29 لَكَ الْوَاقِعُ رَبِّي فَعَصِي قَدْ قَدْ
 30 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 31 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 32 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 33 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 34 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 35 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 36 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 37 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 38 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 39 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ
 40 لِيَسْتَجِبَ رَبِّي فَعَصِي هُوَ الْوَاقِعُ

صلاة * * * صر

1 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 2 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 3 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 4 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 5 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 6 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 7 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 8 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 9 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 10 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 11 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 12 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 13 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 14 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 15 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 16 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 17 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 18 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 19 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ
 20 فَعَصِي رَبِّي فَعَصِي: لِيَسْتَجِبَ

25 Auditis autem his discipuli mira-
 bantur dicentes: Quis ergo poterit
 salvus esse? 26 Aspiciens autem Jesus
 dixit illis: Apud homines hoc impos-
 sibile est, apud Deum autem omnia
 possibilia sunt. 27 Tunc respondens
 Petrus dixit ei: Ecce nos reliquimus
 omnia et secuti sumus te: quid ergo
 erit nobis? 28 Jesus autem dixit illis:
 Amen dico vobis quod vos qui secuti
 estis me, in regeneratione, cum sede-
 rit Filius hominis in sede majestatis
 suæ, sedebitis et vos super sedes duo-
 decim judicantes duodecim tribus Is-
 rahel. 29 Et omnis qui reliquit do-
 mum vel fratres aut sorores aut patrem
 aut matrem aut uxorem aut filios aut
 agros propter nomen meum, centu-
 plum accipiet et vitam æternam pos-
 sidebit. 30 Multi autem erunt primi
 novissimi, et novissimi primi.

CAPUT XX.

1 SIMILE est enim regnum cælorum
 homini patri familias, qui exiit primo
 mane conducere operarios in vineam
 suam. 2 Conventionem autem facta
 cum operariis ex denario diurno misit
 eos in vineam. 3 Et egressus circa
 horam tertiam vidit alios stantes in
 foro otiosos, 4 Et illis dixit: Ite et
 vos in vineam meam, et quod justum
 fuerit dabo vobis. 5 Illi autem abie-
 runt. Iterum autem exiit circa sex-
 tam et nonam horam, et fecit similiter.

6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν
ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί
ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
7 Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς
ἐμσθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 Ὁψίας
δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπε-
λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον
τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν,
ἀρχάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
πρώτων. 9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν
ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ
ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 Λαβόντες
δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 Λέγοντες· Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν
ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν
ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς
ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· Ἐταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώ-
νησάς μοι; 14 Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε.
Θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
ὥς καὶ σοί. 15 Ἡ οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ
θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ
ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ
ἀγαθός εἰμι; 16 Οὕτως ἔσονται οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερο-
σόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα κατ'
ιδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς·

6 Ὁ δὲ κύριος ἐξῆλθεν ἐκ τῆς
ἐκκλησίας αὐτῆς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
7 ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμσθώσατο. ὁ
κύριος αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 Ὁψίας δὲ γενο-
μένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος
τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς
ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρχά-
μενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
πρώτων. 9 Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν
ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι
πλείονα λήμψονται· καὶ ἔλαβον τὸ
ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 Λαβόντες
δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου
12 Λέγοντες· Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν
ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους αὐτοὺς ἡμῖν
ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς
ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· Ἐταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώ-
νησάς μοι; 14 Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε.
Θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
ὥς καὶ σοί. 15 Ἡ οὐκ ἔξεστίν μοι ὁ
θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ
ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν ὅτι ἐγὼ
ἀγαθός εἰμι; 16 Οὕτως ἔσονται οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερο-
σόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα κατ'
ιδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς·

6 Circa undecimam vero exiit et in-
venit alios stantes, et dicit illis: Quid
hic statis tota die otiosi? 7 Dicunt
ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit
illis: Ite et vos in vineam. 8 Cum sero
autem factum esset, dicit dominus
vineæ procuratori suo: Voca operarios
et redde illis mercedem, incipiens a
novissimis usque ad primos. 9 Cum
venissent ergo qui circa undecimam
horam venerant, acceperunt singulos
denarios. 10 Venientes autem et
primi arbitrati sunt quod plus essent
accepturi: acceperunt autem et ipsi
singulos denarios. 11 Et accipientes
murmurabant adversus patrem fami-
lias 12 Dicentes: Hi novissimi una
hora fecerunt, et pares illos nobis
fecisti qui portavimus pondus diei et
æstus. 13 At ille respondens uni
eorum dixit: Amice, non facio tibi
injuriam: nonne ex denario conve-
nisti mecum? 14 Tolle quod tuum
est et vade: volo autem et huic
novissimo dare sicut et tibi. 15 Aut
non licet mihi quod volo facere? An
oculus tuus nequam est quia ego
bonus sum? 16 Sic erunt novissimi
primi, et primi novissimi: multi sunt
enim vocati, pauci autem electi. 17 Et
ascendens Jesus Hierosolymis assumpsit
duodecim discipulos secreto et ait illis:

18 Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ
κατακρνεύουσιν αὐτὸν εἰς θάνατον. 19 Καὶ
παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ
ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυ-
ρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.
20 Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν
υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς,
προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; Λέγει
αὐτῷ· Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο
υἱοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύ-
μων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 Ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ οἶδατε
τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πίνειν τὸ ποτήριον
δ' ἐγὼ μέλλω πίνειν; Λέγουσιν αὐτῷ·
Δυνάμεθα. 23 Λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν
ποτήριόν μου πίεσθέ, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ
δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἔστιν
ἐμὸν τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται
ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. 24 Ἀκούσαντες δὲ
οἱ δέκα ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο
ἀδελφῶν. 25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά-
μενος αὐτοὺς εἶπεν· Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρ-
χοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν
καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26 Οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς
ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται
ὑμῶν διάκονος, 27 Καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν
ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος·

18 ἴδου ἄναβαινον εἰς ἱεροσόλυμα.
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται
τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν· καὶ
κατακρνεύουσιν αὐτὸν εἰς θάνατον· 19 καὶ
παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ ἐμπαί-
ξουσιν αὐτὸν καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ σταυ-
ρώσουσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθή-
σεται· 20 τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν
υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐ-
τῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐ-
τοῦ· 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; λέγει αὐ-
τῇ· εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου
ἐν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐν ἐκ εὐωνύμων σου ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου· 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῇ· οὐκ οἶδα τί αἰτεῖσθε· δύνασθε
πίνειν τὸ ποτήριόν μου, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν·
λέγουσιν αὐτῇ· δυνάμεθα· 23 λέγει αὐτοῖς·
τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαι
ἐν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐν ἐκ εὐωνύμων μου, οὐκ
ἐστὶν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ
τοῦ πατρὸς μου· 24 ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα
ἡγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν· 25 ὁ
δὲ ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν·
οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυ-
ριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσι-
άζουσιν αὐτῶν· 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν·
ἀλλ' ὅς ἐάν τις θέλῃ ὢν ὁ πρῶτος ἐν ὑμῖν,
ἔστω ὡς διάκονος· 27 καὶ ὅς ἐάν τις θέλῃ
ὢν ὁ δεύτερος ἐν ὑμῖν, ἔστω ὡς δοῦλος·

18 Ecce ascendimus Hierosolymam, et
Filius hominis tradetur principibus
sacerdotum et scribis, et condemna-
bunt eum morte, 19 Et tradent eum
gentibus ad deludendum et flagellan-
dum et crucifigendum, et tertia die
resurget. 20 Tunc accessit ad eum
mater filiorum Zebedæi cum filiis suis
adorans et petens aliquid ab eo. 21 Qui
dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic ut
sedeant hi duo filii mei unus ad dex-
teram tuam et unus ad sinistram in
regno tuo. 22 Respondens autem
Jesus dixit: Nescitis quid petatis. Po-
testis bibere calicem quem ego bibi-
turus sum? Dicunt: Possumus. 23 Ait
illis: Calicem quidem meum bibetis;
sedere autem ad dexteram meam et
sinistram non est meum dare vobis,
sed quibus paratum est a Patre meo.
24 Et audientes decem indignati sunt
de duobus fratribus. 25 Jesus autem
vocavit eos ad se et ait: Scitis quia
principes gentium dominantur eo-
rum, et qui majores sunt potestatem
exercent in eos. 26 Non ita erit
inter vos, sed quicumque voluerit
inter vos major fieri, sit vester
minister, 27 Et qui voluerit inter
vos primus esse, erit vester servus:

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 Ἦγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 Ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Θεοῦ. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· Τίς ἐστὶν οὗτος; 11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν. 14 Καὶ προσήλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, ἠγανάκτησαν, 16 Καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωντε ὅτι ἐκ στόματος νηπιῶν καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλάμβανεν αὐτοὺς ὡς ἔταξε· 7 Ἦγαγον δὲ τὸν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 Ὁ δὲ πλείστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἔστρωσαν ἐν τῇ ὁδῷ. 9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Θεοῦ. 10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· Τίς ἐστὶν οὗτος; 11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν. 14 Καὶ προσήλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, ἠγανάκτησαν, 16 Καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωντε ὅτι ἐκ στόματος νηπιῶν καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον;

6 Euntes autem discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus. 7 Et adduxerunt asinam et pullum, et imposuerunt super eis vestimenta sua, et eum desuper sedere fecerunt. 8 Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via, alii autem cædebant ramos de arboribus et sternebant in via; 9 Turbæ autem quæ præcedebant et quæ sequebantur clamabant dicentes: Osanna filio David, benedictus qui venturus est in nomine Domini, osanna in altissimis. 10 Et cum intrasset Hierosolymam, commota est universa civitas dicens: Quis est hic? 11 Populus autem dicebat: Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilææ. 12 Et intravit Jesus in templum Dei, et eiciebat omnes vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit, 13 Et dicit eis: Scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur, vos autem fecistis illam speluncam latronum. 14 Et accesserunt ad eum cæci et claudi in templo, et sanavit eos. 15 Videntes autem principes sacerdotum et scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo et dicentes: Osanna filio David, indignati sunt 16 Et dixerunt ei: Audis quid isti dicant? Jesus autem dicit eis: Utique: numquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem?

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν·
Οὐκ οἶδαμεν. Ἐφη αὐτοῖς καὶ αὐτός·
Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιῶ. 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρω-
πος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ
πρώτῳ εἶπεν· Τέκνον, ὑπάγε σήμερον
ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν· Οὐ θέλω, ὕστερον μετα-
μεληθεὶς ἀπηλθεν. 30 Προσελθὼν δὲ τῷ
ἐτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· Ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπηλθεν.
31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα
τοῦ πατρός; Λέγουσιν· Ὁ πρῶτος.
Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι
προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 32 Ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς
ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ. Οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι
ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ
μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι
αὐτῷ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε.
Ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύ-
τευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ
περιέθηκεν καὶ ὥρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν
καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐ-
τὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 Ὅτε
δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέ-
στειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς
γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους
αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν,
ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 Πάλιν ἀπέστει-
λεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρῶ-
των, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

27 وَجِبْتُهُ وَاسْتَجَبَ لِي لَا تَجِبُنِي. ٢٧
لَسْتُ نَعْلَمُ. ٢٨ وَه. ٢٨ لَا إِنَّا إِنَّا
لَحَقُّ. ٢٨ جَانًا مَعْلَمًا سَلْبًا حَقِّ
إِنَّا ✠ ٢٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لَحَقُّ.
٢٩ رَجُلًا سَبَّ ابْنًا لِي سَلْبًا لِي.
٣٠ وَجِبْتُ لِي مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
وَلَا مَعْلَمًا مَعْلَمًا حَقِّ. ٣١
٣١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٣٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٤٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٥٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٦٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٧٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٨٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩١ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٢ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٣ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٤ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٥ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٦ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٧ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٨ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
٩٩ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي
١٠٠ مَعْلَمًا مَعْلَمًا لِي وَجِبْتُ لِي

27 Et respondentes Jesu dixerunt :
Nescimus. Ait illis et ipse : Nec ego
dico vobis in qua potestate hæc faciam.
28 Quid autem vobis videtur ? Homo
habebat duos filios, et accedens ad
primum dixit : Filii, vade hodie operare
in vinea mea. 29 Ille autem respondens
ait : Nolo ; postea autem pœnitentia
motus abiit. 30 Accedens autem ad
alterum dixit similiter. At ille respon-
dens ait : Eo, domine ; et non ibit.
31 Quis ex duobus fecit voluntatem
patris ? Dicunt : Novissimus. Dicit
illis Jesus : Amen dico vobis quia
publicani et meretrices præcedent vos
in regno Dei. 32 Venit enim ad vos
Johannes in via justitiæ, et non
credidistis ei : publicani autem et
meretrices crediderunt ei, vos autem
videntes nec pœnitentiam habuistis
postea ut crederetis ei. 33 Aliam
parabolam audite. Homo erat pater
familias qui plantavit vineam, et sæpe
circumdedit ei et fodit in ea torcular
et ædificavit turrem, et locavit eam
agricolis, et peregre profectus est.
34 Cum autem tempus fructuum appro-
pinquasset, misit servos suos ad
agricolas ut acciperent fructus ejus.
35 Et agricolæ adprehensis servis
ejus alium cæciderunt, alium occi-
derunt, alium vero lapidaverunt.
36 Iterum misit alios servos plures
prioribus, et fecerunt illis similiter.

37 Ὅστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβιλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. [44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.] 45 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΕΦ. κβ'.

1 ΚΑΙ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων· 2 Ὡμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.

✠ ⲕⲁⲃ ✠ ⲕⲁⲃ ✠ ⲕⲁⲃ

37 Ἰησοῦς γὰρ εἰς αὐτοὺς ἀπέστειλεν τὸν υἱόν αὐτοῦ· λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν αὐτοῦ εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 Καὶ λαβόντες αὐτόν ἐξέβιλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. [44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.] 45 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 46 Καὶ ζητοῦντες αὐτόν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτόν εἶχον.

✠ ⲕⲁⲃ ✠ ⲕⲁⲃ ✠ ⲕⲁⲃ

1 Ἰησοῦς γὰρ εἰς αὐτοὺς ἀπέστειλεν τὸν υἱόν αὐτοῦ· λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 2 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱόν αὐτοῦ εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 3 Καὶ λαβόντες αὐτόν ἐξέβιλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 4 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 5 Λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 6 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 7 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. [8 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.] 9 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 10 Καὶ ζητοῦντες αὐτόν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτόν εἶχον.

37 Novissime autem misit ad eos filium suum dicens: Verebuntur filium meum. 38 Agricolaë autem videntes filium dixerunt intra se: Hic est heres: Venite occidamus eum, et habebimus hereditatem ejus. 39 Et apprehensum eum ejecerunt extra vineam et occiderunt. 40 Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis? 41 Aiunt illi: Malos male perdet, et vineam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. 42 Dicit illis Jesus: Numquam legistis in scripturis: Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli; a Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris? 43 Ideo dico vobis quia auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus ejus. 44 Et qui ceciderit super lapidem istum confringetur: super quem vero ceciderit, conteret eum. 45 Et cum audissent principes sacerdotum et Pharisei parabolam ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret: 46 Et querentes eum tenere timuerunt turbas, quoniam sicut prophetam eum habebant.

CAPUT XXII.

1 Et respondens Jesus dixit iterum in parabolis eis, dicens: 2 Simile factum est regnum cælorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. 3 Et misit servos suos vocare invitados ad nuptias, et nolebant venire.

Ἄπάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦτοί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· Οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὑρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὑρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφिमώθη. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· Δίψαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδέυσωσιν ἐν λόγῳ.

Ἄπάλιν φησὶ κλησάμενος· Ἰδοὺ ἐγὼ παρατίθω τὸ πρῶτον μου, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τὸν γάμον. Ἄλλοι δὲ ἀπελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· ἄλλοι δὲ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἐὰν εὑρητε καλέσατε εἰς τὸν γάμον. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὑρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἐπλήσθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφिमώθη. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· Δίψαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδέυσωσιν ἐν λόγῳ.

Iterum misit alios servos dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa et omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt, et abierunt alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt servos ejus et contumelia affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus est, et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias congregaverunt omnes quos invenerunt, malos et bonos, et impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis pedibus ejus et manibus mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Multi autem sunt vocati, pauci vero electi. Tunc abeuntes Pharisei consilium inierunt ut caperent eum in sermone.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. 30 Ἐν
γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι θεοῦ ἐν
τῷ οὐρανῷ εἰσὶν. 31 Περὶ δὲ τῆς ἀνα-
στάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ
ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος·
32 Ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ
θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ
ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 Καὶ
ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδου-
καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό,
35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν νομικὸς
πειράζων αὐτόν· 36 Διδάσκαλε, ποία
ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 Ὁ δὲ
ἔφη αὐτῷ· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν
ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ
σου. 38 Αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ
πρώτη ἐντολή. 39 Δευτέρα ὁμοία αὐτῇ·
Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
τόν. 40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς
ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.
41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπη-
ρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 Λέγων·
Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος
υἱὸς ἐστίν; Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαυεὶδ.
43 Λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν
πνεύματι καλεῖ Κύριον αὐτόν, λέγων·
44 Εἶπεν Κύριος τῷ Κυρίῳ μου·
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου.

28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

29 Respondens autem Jesus ait illis :
Erratis, nescientes Scripturas neque
virtutem Dei. 30 In resurrectione
enim neque nubent neque nubentur,
sed sunt sicut angeli Dei in cælo.
31 De resurrectione autem mortuorum
non legistis quod dictum est a Deo
dicente vobis : 32 Ego sum Deus
Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob ?
Non est Deus mortuorum sed viven-
tium. 33 Et audientes turbæ miraban-
tur in doctrina ejus. 34 Pharisei
autem audientes quod silentium inpo-
suisset Sadducæis, convenerunt in
unum, 35 Et interrogavit eum unus
ex eis legis doctor temtans eum :
36 Magister, quod est mandatum
magnum in lege ? 37 Ait illi Jesus :
Diliges Dominum Deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota anima tua et in
tota mente tua. 38 Hoc est enim
maximum et primum mandatum.
39 Secundum autem simile est huic :
Diliges proximum tuum sicut te
ipsum. 40 In his duobus mandatis
universa lex pendet et prophetæ.
41 Congregatis autem Pharisæis inter-
rogavit eos Jesus 42 Dicens : Quid
vobis videtur de Christo ? Cujus
filius est ? Dicunt ei : David. 43 Ait
illis : Quomodo ergo David in
spiritu vocat eum Dominum dicens :
44 Dixit Dominus Domino meo : Sede
a dextris meis donec ponam ini-
micos tuos scabillum pedum tuorum ?

KATA MATTHAION, κβ', κγ'.

45 Εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

ΚΕΦ. κγ'.

1 TOTE ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 Λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἰπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 Δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 Φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεῖπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεῖ. 8 Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεῖ· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος. 10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν εἰς ὁ Χριστός. 11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος. 12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠

1 ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 λέγων· ἐπὶ τῆς μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἰπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιήσατε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν 4 δεσμεύουσιν γὰρ φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέουσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεῖπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεῖ 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεῖ· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος 10 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν ὁ χριστός 11 ὁ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος 12 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται

✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠

1 TUNC Jesus locutus est ad turbas et ad discipulos suos 2 Dicens: Super cathedram Mosi sederunt scribæ et Pharisei: 3 Omnia ergo quæcumque dixerint vobis servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere: dicunt enim et non faciunt. 4 Alligant autem onera gravia et inportabilia et inponunt in umeros hominum, digito autem suo nolunt ea movere. 5 Omnis vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim philacteria sua et magnificant fimbrias: 6 Amant enim primos recubitus in cænis et primas cathedras in synagogis 7 Et salutationes in foro et vocari ab hominibus rabbi. 8 Vos autem nolite vocari rabbi: unus enim est magister vester, omnes autem vos fratres estis. 9 Et patrem nolite vocare vobis super terram: unus enim est Pater vester qui in cælis est. 10 Nec vocemini magistri, quia magister vester unus est Christus. 11 Qui major est vestrum, erit minister vester: 12 Qui autem se exaltaverit humiliabitur, et qui se humiliaverit exaltabitur.

SEC. MATTHÆUM, XXII. XXIII.

45 Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est? 46 Et nemo poterat respondere ei verbum, neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

CAPUT XXIII.

1 TUNC Jesus locutus est ad turbas et ad discipulos suos 2 Dicens: Super cathedram Mosi sederunt scribæ et Pharisei: 3 Omnia ergo quæcumque dixerint vobis servate et facite; secundum opera vero eorum nolite facere: dicunt enim et non faciunt. 4 Alligant autem onera gravia et inportabilia et inponunt in umeros hominum, digito autem suo nolunt ea movere. 5 Omnis vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim philacteria sua et magnificant fimbrias: 6 Amant enim primos recubitus in cænis et primas cathedras in synagogis 7 Et salutationes in foro et vocari ab hominibus rabbi. 8 Vos autem nolite vocari rabbi: unus enim est magister vester, omnes autem vos fratres estis. 9 Et patrem nolite vocare vobis super terram: unus enim est Pater vester qui in cælis est. 10 Nec vocemini magistri, quia magister vester unus est Christus. 11 Qui major est vestrum, erit minister vester: 12 Qui autem se exaltaverit humiliabitur, et qui se humiliaverit exaltabitur.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρι-
σαιοὶ ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,
οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰς-
ελθεῖν. [14 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατε-
σχίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ
προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ
τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.]
15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι
ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν
καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον,
καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
γεέννης διπλοτέρου ὑμῶν. 16 Οὐαὶ ὑμῖν,
ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· Ὁς ἂν
ὁμώσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστίν· ὁς δ'
ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.
17 Μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων
ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας
τὸν χρυσόν; 18 Καί· ὁς ἂν ὁμώσῃ ἐν
τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν· ὁς δ' ἂν
ὁμώσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ,
ὀφείλει. 19 Τυφλοί, τί γὰρ μείζων, τὸ
δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον
τὸ δῶρον; 20 Ὁ οὖν ὁμώσας ἐν τῷ
θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ
ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 Καὶ
ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐ-
τῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν·
22 Καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ οὐρανῷ
ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ
καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

13 ⲟⲩⲁⲓ δⲉ ⲙⲓⲛ, ⲓⲅⲣⲁⲙⲙⲁⲧⲉⲓ ⲕⲁⲓ
ⲫⲁⲣⲓⲁⲓⲟⲓ ⲙⲡⲟⲕⲣⲓⲧⲁⲓ, ⲟⲩⲧⲓ ⲕⲗⲉⲓⲉⲧⲉ
ⲧⲓⲛ ⲃⲁⲥⲓⲗⲉⲓⲁⲛ ⲧῶⲛ ⲟⲩⲣⲁⲛῶⲛ
ⲉ̅ⲙⲡⲣⲟⲥⲑⲉⲛ ⲧῶⲛ ⲁⲛⲑⲣῶⲛ·
ⲙⲉⲓ ⲓⲅⲁⲣ ⲟⲩⲕ ⲉⲓⲉⲣⲭⲉⲥⲑⲉ,
ⲟⲩδⲉ ⲧⲟⲩⲥ ⲉⲓⲉⲣⲭⲟⲙⲉⲛⲟⲩⲥ
ⲁⲫⲓⲉⲧⲉ ⲉⲓⲥⲁⲗⲑⲉⲓⲛ.
[14 ⲟⲩⲁⲓ ⲙⲓⲛ, ⲓⲅⲣⲁⲙⲙⲁⲧⲉⲓ
ⲕⲁⲓ ⲫⲁⲣⲓⲁⲓⲟⲓ ⲙⲡⲟⲕⲣⲓⲧⲁⲓ,
ⲟⲩⲧⲓ ⲕⲁⲧⲉⲥⲑⲓⲉⲧⲉ ⲧⲁⲥ
ⲟⲓⲕⲓⲁⲥ ⲧῶⲛ ⲭⲓⲣῶⲛ, ⲕⲁⲓ
ⲡⲣⲟⲫⲁⲥⲓ ⲙⲁⲕⲣⲁ ⲡⲣⲟⲥⲉⲩⲭῶⲙⲉⲛⲟⲓ·
ⲉⲧⲁ ⲧⲟⲩⲧⲟ ⲗⲓⲫⲥⲉⲥⲑⲉ
ⲡⲉⲣⲓⲥῶⲧⲉⲣⲟⲛ ⲕⲣⲓⲙⲁ.]
15 ⲟⲩⲁⲓ ⲙⲓⲛ, ⲓⲅⲣⲁⲙⲙⲁⲧⲉⲓ ⲕⲁⲓ
ⲫⲁⲣⲓⲁⲓⲟⲓ ⲙⲡⲟⲕⲣⲓⲧⲁⲓ, ⲟⲩⲧⲓ
ⲡⲉⲣⲓⲁⲓⲅⲉⲧⲉ ⲧⲓⲛ ⲑⲁⲗⲁⲥⲥⲁⲛ
ⲕⲁⲓ ⲧⲓⲛ ⲭⲓⲣⲁⲛ ⲡⲟⲓⲑⲓⲁⲓ
ⲉ̅ⲛⲁ ⲡⲣⲟⲥⲓⲗⲓⲧⲟⲛ,
ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲧⲁⲛ ⲓⲅⲉⲛⲓⲧⲁⲓ,
ⲡⲟⲓⲉⲓⲧⲉ ⲁⲩⲧῶⲛ ⲙⲓⲛ
ⲓⲅⲉⲛⲓⲛⲓⲥ ⲉⲧⲓⲡⲗⲟⲧⲉⲣⲟⲛ
ⲙⲓⲛ. 16 ⲟⲩⲁⲓ ⲙⲓⲛ,
ⲟⲩⲃⲓⲅⲟⲓ ⲧⲩⲫⲗⲟⲓ ⲟⲓ
ⲗⲉⲓⲅⲟⲛⲧⲉⲥ· Ὁⲥ ἂⲛ
ⲟⲙῶⲥⲓ ⲉ̅ⲛ ⲧῷ ⲛⲁῶ,
ⲟⲩδⲉⲛ ⲉ̅ⲥⲧⲓⲛ· ὁⲥ δ'
ἂⲛ ⲟⲙῶⲥⲓ ⲉ̅ⲛ ⲧῷ
ⲭⲣⲩⲥῷ ⲧⲟῦ ⲛⲁⲟῦ,
ⲟⲫⲉⲓⲗⲉⲓ.
17 ⲙⲱⲣⲟⲓ ⲕⲁⲓ ⲧⲩⲫⲗⲟⲓ,
ⲧⲓⲥ γⲁⲣ ⲙⲉⲓⲅⲱⲛ
ⲉ̅ⲥⲧⲓⲛ, ὁ
ⲭⲣⲩⲥῶⲥ ἢ ὁ
ⲛⲁῶⲥ ὁ
ⲁⲓⲅⲓⲁⲥⲁⲥ
ⲧῶⲛ
ⲭⲣⲩⲥῶⲛ; 18 ⲕⲁⲓ·
ⲁⲓ ⲁⲛ
ⲟⲙῶⲥⲓ ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲑⲩⲥⲓⲁⲥⲧⲓⲣⲓῷ,
ⲟⲩδⲉⲛ
ⲉ̅ⲥⲧⲓⲛ· ὁⲥ δ'
ἂⲛ
ⲟⲙῶⲥⲓ ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
δῶⲣῳ
ⲧῷ
ⲉ̅ⲡⲁⲛⲱ
ⲁⲩⲧⲟῦ,
ⲟⲫⲉⲓⲗⲉⲓ.
19 ⲧⲩⲫⲗⲟⲓ,
ⲧⲓ γⲁⲣ
ⲙⲉⲓⲅⲱⲛ,
ⲧὸ
δῶⲣⲟⲛ ἢ
ⲧὸ
ⲑⲩⲥⲓⲁⲥⲧⲓⲣⲓⲟⲛ
ⲧὸ
ⲁⲓⲅⲓⲁⲥⲟⲛ
ⲧὸ
δῶⲣⲟⲛ; 20 Ὁ
ⲟⲩⲛ
ⲟⲙῶⲥⲁⲥ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲑⲩⲥⲓⲁⲥⲧⲓⲣⲓῷ
ⲟⲙⲛῦⲉⲓ
ⲉ̅ⲛ
ⲁⲩⲧῷ
ⲕⲁⲓ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲕⲁⲧⲟⲓⲕⲟῦⲛⲧⲓ
ⲁⲩⲧῶⲛ·
21 ⲕⲁⲓ
ὁ
ⲟⲙῶⲥⲁⲥ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲛⲁῶ
ⲟⲙⲛῦⲉⲓ
ⲉ̅ⲛ
ⲁⲩⲧῷ
ⲕⲁⲓ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲕⲁⲧⲟⲓⲕⲟῦⲛⲧⲓ
ⲁⲩⲧῶⲛ·
22 ⲕⲁⲓ
ὁ
ⲟⲙῶⲥⲁⲥ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲟⲩⲣⲁⲛῷ
ⲟⲙⲛῦⲉⲓ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲑⲣῶⲛ
ⲧⲟῦ
ⲑⲉⲟῦ
ⲕⲁⲓ
ⲉ̅ⲛ
ⲧῷ
ⲕⲁⲧⲓⲅⲙⲉⲛῳ
ⲉ̅ⲡⲁⲛⲱ
ⲁⲩⲧῶⲛ.

13 Væ autem vobis, scribæ et Pharisei
hypocritæ, quia clauditis regnum
cælorum ante homines : vos enim non
intratis, nec introeuntes sinitis intrare.
[14 Væ vobis, scribæ et Pharisei hy-
pocritæ, quia comeditis domos vidua-
rum, orationes longas orantes : propter
hoc amplius accipietis iudicium.]
15 Væ vobis, scribæ et Pharisei hypo-
critæ, quia circuitis mare et aridam ut
faciatis unum proselytum, et cum fuerit
factus, facitis eum filium gehennæ
duplo quam vos. 16 Væ vobis, duces
cæci qui dicitis : Quicumque juraverit
per templum, nihil est ; qui autem
juraverit in aurum templi, debet.
17 Stulti et cæci, quid enim majus est,
aurum an templum quod sanctificat
aurum ? 18 Et, quicumque juraverit
in altare, nihil est ; qui autem juraverit
in dono quod est super illud, debet.
19 Cæci, quid enim majus est, donum
an altare quod sanctificat donum ?
20 Qui ergo jurat in altare, jurat in eo
et in omnibus quæ super illud sunt :
21 Et qui juraverit in templo, jurat in
illo et in eo qui inhabitat in ipso :
22 Et qui jurat in cælo, jurat in throno
Dei et in eo qui sedet super eum.

31 Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 "Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἡξεῖ ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε. 38 Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴτητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. κδ'.

1 ΚΑΙ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. 2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

✠ 34 ✠

34 ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἡξεῖ ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε. 38 Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 39 Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴτητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

✠ 34 ✠

1 Et egressus Jesus de templo ibat, et accesserunt discipuli ejus ut ostenderent ei ædificationes templi. 2 Ipse autem respondens dixit eis: Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruat.

34 Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas, ex illis occiditis et crucifigitis, et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequimini de civitate in civitatem, 35 Ut veniat super vos omnis sanguis justus qui effusus est super terram, a sanguine Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiz, quem occidistis inter templum et altare. 36 Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam. 37 Hierusalem Hierusalem, quæ occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et noluisti. 38 Ecce relinquitur vobis domus vestra deserta. 39 Dico enim vobis, non me videbitis amodo donec dicatis: Benedictus qui venit in nomine Domini.

CAPUT XXIV.

1 Et egressus Jesus de templo ibat, et accesserunt discipuli ejus ut ostenderent ei ædificationes templi. 2 Ipse autem respondens dixit eis: Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruat.

17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω
ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 Καὶ
ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω
ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 19 Οὐαὶ δὲ
ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς
θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ
φύξις ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτω.
21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα
οὐκ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ
νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 Καὶ εἰ μὴ
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκείναι, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς
ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
ἐκείναι. 23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ·
'Ἴδον ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ
πιστεύσητε. 24 Ἐγερθήσονται γὰρ
ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ
δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα,
ὥστε πλανηθῆναι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς. 25 Ἴδον προείρηκα ὑμῖν.
26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἴδον ἐν
τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθῃτε· ἰδον ἐν
τοῖς ταμεῖοις, μὴ πιστεύσητε. 27 Ὡς περ
γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν
καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται
ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
28 Ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθή-
σονται οἱ ἄετοί. 29 Εὐθέως δὲ μετὰ
τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει
τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
πεσοῦνται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ
δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ
κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ
ῥυφονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ
μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

17 ܕܐܝܬܝ ܥܠ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 17
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 18
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 19
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 20
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 21
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 22
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 23
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 24
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 25
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 26
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 27
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 28
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 29
ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ ܕܡܬܬܝ 30

17 Et qui in tecto non descendat tollere
aliquid de domo sua, 18 Et qui in agro
non revertatur tollere tunicam suam.
19 Væ autem prægnatibus et nutrien-
tibus in illis diebus. 20 Orate autem
ut non fiat fuga vestra hieme vel
sabbato: 21 Erit enim tunc tribulatio
magna, qualis non fuit ab initio mundi
usque modo neque fiet; 22 Et nisi
breviati fuissent dies illi, non fieret
salva omnis caro: sed propter electos
breviabuntur dies illi. 23 Tunc si quis
vobis dixerit: Ecce hic Christus aut
illic: nolite credere. 24 Surgent enim
pseudochristi et pseudoprophetæ, et
dabunt signa magna et prodigia, ita ut
in errorem inducantur, si fieri potest,
etiam electi. 25 Ecce prædixi vobis.
26 Si ergo dixerint vobis: Ecce in
deserto est, nolite exire: Ecce in pene-
tralibus, nolite credere. 27 Sicut enim
fulgur exit ab oriente et paret usque
in occidentem, ita erit et adventus Filii
hominis. 28 Ubicumque fuerit corpus,
illuc congregabuntur aquilæ. 29 Statim
autem post tribulationem dierum
illorum sol obscurabitur, et luna non
dabit lumen suum, et stellæ cadent de
cælo, et virtutes cælorum commove-
buntur: 30 Et tunc parebit signum
Filii hominis in cælo, et tunc plangent
omnes tribus terræ, et videbunt Filium
hominis venientem in nubibus cæli
cum virtute multa et majestate.

31 Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπυγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. Ὅταν ἦδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 Οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδῃτε ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. 34 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. 37 Ὡςπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 Ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες, καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἡλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 Τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ, εἰς παραλαμβάνεται καὶ εἰς ἀφίεται· 41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ἡμέρα ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἶασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

31 وَنَعَزُ مُلَاقَاتِهِمْ خَمْسَةَ دُجَاجٍ : 32 وَنَعَزُكُمْ كَيْتَجُنَا بِنَحْسٍ قَبْلَ إِزْجَاؤِكُمْ . 33 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ وَنَعَسَاؤُهُمْ دُجَاجًا : 34 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 35 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 36 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 37 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 38 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 39 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 40 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 41 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 42 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 43 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 44 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 45 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 46 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 47 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 48 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 49 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 50 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 51 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 52 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 53 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 54 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 55 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 56 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 57 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 58 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 59 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 60 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 61 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 62 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 63 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 64 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 65 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 66 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 67 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 68 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 69 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 70 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 71 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 72 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 73 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 74 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 75 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 76 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 77 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 78 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 79 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 80 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 81 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 82 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 83 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 84 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 85 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 86 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 87 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 88 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 89 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 90 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 91 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 92 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 93 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 94 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 95 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 96 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 97 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 98 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 99 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ . 100 يَكُنْ نَعَسَاؤُهُمْ .

31 Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna, et congregabunt electos ejus a quattuor ventis a summis cælorum usque ad terminos eorum. 32 Ab arbore autem fici discite parabolam. Cum jam ramus ejus tener fuerit et folia nata, scitis quia prope est æstas : 33 Ita et vos cum videritis hæc omnia, scitote quia prope est in januis. 34 Amen dico vobis quia non præteribit hæc generatio donec omnia hæc fiant. 35 Cælum et terra transibunt, verba vero mea non præteribunt. 36 De die autem illa et hora nemo scit, neque angeli cælorum, nisi Pater solus. 37 Sicut autem in diebus Noe, ita erit et adventus Filii hominis. 38 Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes, nubentes et nuptum tradentes, usque ad eum diem quo intravit in arcam Noe, 39 Et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes, ita erit et adventus Filii hominis. 40 Tunc duo erunt in agro : unus adsumetur, et unus relinquetur ; 41 Duæ molentes in mola : una adsumetur, et una relinquetur. 42 Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit. 43 Illud autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἑτοιμοί, ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; 46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιούντα. 47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει μου ὁ κύριος, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθύοντων· 50 Ἡξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ΚΕΦ. κέ.

1 TOTE ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 Πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι. 3 Αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἴδου ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν.

44 וְעַתָּה לְכֹן וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 45 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 46 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 47 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 48 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 49 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 50 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 51 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה

✠ סח ✠ סח ✠ סח

1 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 2 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 3 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 4 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 5 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 6 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 7 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 8 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 9 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 10 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 11 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 12 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 13 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 14 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 15 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 16 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 17 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 18 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 19 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 20 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 21 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 22 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 23 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 24 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 25 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 26 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 27 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 28 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 29 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 30 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 31 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 32 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 33 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 34 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 35 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 36 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 37 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 38 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 39 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 40 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 41 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 42 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 43 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 44 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 45 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 46 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 47 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 48 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 49 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 50 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 51 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 52 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 53 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 54 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 55 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 56 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 57 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 58 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 59 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 60 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 61 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 62 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 63 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 64 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 65 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 66 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 67 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 68 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 69 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 70 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 71 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 72 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 73 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 74 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 75 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 76 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 77 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 78 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 79 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 80 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 81 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 82 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 83 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 84 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 85 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 86 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 87 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 88 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 89 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 90 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 91 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 92 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 93 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 94 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 95 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 96 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 97 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 98 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 99 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 100 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 101 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 102 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 103 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 104 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 105 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 106 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 107 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 108 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 109 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 110 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 111 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 112 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 113 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 114 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 115 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 116 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 117 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 118 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 119 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 120 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 121 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 122 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 123 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 124 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 125 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 126 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 127 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 128 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 129 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 130 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 131 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 132 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 133 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 134 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 135 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 136 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 137 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 138 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 139 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 140 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 141 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 142 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 143 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 144 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 145 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 146 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 147 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 148 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 149 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 150 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 151 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 152 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 153 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 154 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 155 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 156 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 157 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 158 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 159 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 160 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 161 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 162 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 163 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 164 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 165 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 166 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 167 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 168 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 169 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 170 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 171 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 172 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 173 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 174 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 175 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 176 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 177 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 178 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 179 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 180 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 181 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 182 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 183 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 184 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 185 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 186 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 187 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 188 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 189 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 190 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 191 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 192 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 193 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 194 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 195 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 196 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 197 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 198 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 199 וְהִנֵּה הַבָּרְכָה 200

44 Ideo et vos estote parati, quia quæ nescitis hora Filius hominis venturus est. 45 Quis putas est fidelis servus et prudens, quem constituit dominus suus supra familiam suam, ut det illis cibum in tempore? 46 Beatus ille servus quem cum venerit dominus invenerit sic facientem. 47 Amen dico vobis quoniam super omnia bona sua constituet eum. 48 Si autem dixerit malus servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire, 49 Et cœperit percutere conservos suos, manducet autem et bibat cum ebbriis: 50 Veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua ignorat, 51 Et dividet eum, partemque ejus ponet cum hypocritis: illic erit fletus et stridor dentium.

CAPUT XXV.

1 TUNC simile erit regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsæ. 2 Quinque autem ex eis erant fatuæ, et quinque prudentes: 3 Sed quinque fatuæ acceptis lampadibus non sumserunt oleum secum, 4 Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. 5 Moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormierunt. 6 Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκείναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. 8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 Ὅστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· Κύριε Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. 12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 Ὡςπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. Εὐθέως 16 Πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 Ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὄρυξεν γῆν καὶ ἐκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 Μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν.

7 ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠ ١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠ ٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠ ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠ ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠ ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠ ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠ ٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠ ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠ ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠ ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠ ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠ ٤٠١ ٤٠٢ ٤٠٣ ٤٠٤ ٤٠٥ ٤٠٦ ٤٠٧ ٤٠٨ ٤٠٩ ٤١٠ ٤١١ ٤١٢ ٤١٣ ٤١٤ ٤١٥ ٤١٦ ٤١٧ ٤١٨ ٤١٩ ٤٢٠ ٤٢١ ٤٢٢ ٤٢٣ ٤٢٤ ٤٢٥ ٤٢٦ ٤٢٧ ٤٢٨ ٤٢٩ ٤٣٠ ٤٣١ ٤٣٢ ٤٣٣ ٤٣٤ ٤٣٥ ٤٣٦ ٤٣٧ ٤٣٨ ٤٣٩ ٤٤٠ ٤٤١ ٤٤٢ ٤٤٣ ٤٤٤ ٤٤٥ ٤٤٦ ٤٤٧ ٤٤٨ ٤٤٩ ٤٥٠ ٤٥١ ٤٥٢ ٤٥٣ ٤٥٤ ٤٥٥ ٤٥٦ ٤٥٧ ٤٥٨ ٤٥٩ ٤٦٠ ٤٦١ ٤٦٢ ٤٦٣ ٤٦٤ ٤٦٥ ٤٦٦ ٤٦٧ ٤٦٨ ٤٦٩ ٤٧٠ ٤٧١ ٤٧٢ ٤٧٣ ٤٧٤ ٤٧٥ ٤٧٦ ٤٧٧ ٤٧٨ ٤٧٩ ٤٨٠ ٤٨١ ٤٨٢ ٤٨٣ ٤٨٤ ٤٨٥ ٤٨٦ ٤٨٧ ٤٨٨ ٤٨٩ ٤٩٠ ٤٩١ ٤٩٢ ٤٩٣ ٤٩٤ ٤٩٥ ٤٩٦ ٤٩٧ ٤٩٨ ٤٩٩ ٥٠٠ ٥٠١ ٥٠٢ ٥٠٣ ٥٠٤ ٥٠٥ ٥٠٦ ٥٠٧ ٥٠٨ ٥٠٩ ٥١٠ ٥١١ ٥١٢ ٥١٣ ٥١٤ ٥١٥ ٥١٦ ٥١٧ ٥١٨ ٥١٩ ٥٢٠ ٥٢١ ٥٢٢ ٥٢٣ ٥٢٤ ٥٢٥ ٥٢٦ ٥٢٧ ٥٢٨ ٥٢٩ ٥٣٠ ٥٣١ ٥٣٢ ٥٣٣ ٥٣٤ ٥٣٥ ٥٣٦ ٥٣٧ ٥٣٨ ٥٣٩ ٥٤٠ ٥٤١ ٥٤٢ ٥٤٣ ٥٤٤ ٥٤٥ ٥٤٦ ٥٤٧ ٥٤٨ ٥٤٩ ٥٥٠ ٥٥١ ٥٥٢ ٥٥٣ ٥٥٤ ٥٥٥ ٥٥٦ ٥٥٧ ٥٥٨ ٥٥٩ ٥٦٠ ٥٦١ ٥٦٢ ٥٦٣ ٥٦٤ ٥٦٥ ٥٦٦ ٥٦٧ ٥٦٨ ٥٦٩ ٥٧٠ ٥٧١ ٥٧٢ ٥٧٣ ٥٧٤ ٥٧٥ ٥٧٦ ٥٧٧ ٥٧٨ ٥٧٩ ٥٨٠ ٥٨١ ٥٨٢ ٥٨٣ ٥٨٤ ٥٨٥ ٥٨٦ ٥٨٧ ٥٨٨ ٥٨٩ ٥٩٠ ٥٩١ ٥٩٢ ٥٩٣ ٥٩٤ ٥٩٥ ٥٩٦ ٥٩٧ ٥٩٨ ٥٩٩ ٦٠٠ ٦٠١ ٦٠٢ ٦٠٣ ٦٠٤ ٦٠٥ ٦٠٦ ٦٠٧ ٦٠٨ ٦٠٩ ٦١٠ ٦١١ ٦١٢ ٦١٣ ٦١٤ ٦١٥ ٦١٦ ٦١٧ ٦١٨ ٦١٩ ٦٢٠ ٦٢١ ٦٢٢ ٦٢٣ ٦٢٤ ٦٢٥ ٦٢٦ ٦٢٧ ٦٢٨ ٦٢٩ ٦٣٠ ٦٣١ ٦٣٢ ٦٣٣ ٦٣٤ ٦٣٥ ٦٣٦ ٦٣٧ ٦٣٨ ٦٣٩ ٦٤٠ ٦٤١ ٦٤٢ ٦٤٣ ٦٤٤ ٦٤٥ ٦٤٦ ٦٤٧ ٦٤٨ ٦٤٩ ٦٥٠ ٦٥١ ٦٥٢ ٦٥٣ ٦٥٤ ٦٥٥ ٦٥٦ ٦٥٧ ٦٥٨ ٦٥٩ ٦٦٠ ٦٦١ ٦٦٢ ٦٦٣ ٦٦٤ ٦٦٥ ٦٦٦ ٦٦٧ ٦٦٨ ٦٦٩ ٦٧٠ ٦٧١ ٦٧٢ ٦٧٣ ٦٧٤ ٦٧٥ ٦٧٦ ٦٧٧ ٦٧٨ ٦٧٩ ٦٨٠ ٦٨١ ٦٨٢ ٦٨٣ ٦٨٤ ٦٨٥ ٦٨٦ ٦٨٧ ٦٨٨ ٦٨٩ ٦٩٠ ٦٩١ ٦٩٢ ٦٩٣ ٦٩٤ ٦٩٥ ٦٩٦ ٦٩٧ ٦٩٨ ٦٩٩ ٧٠٠ ٧٠١ ٧٠٢ ٧٠٣ ٧٠٤ ٧٠٥ ٧٠٦ ٧٠٧ ٧٠٨ ٧٠٩ ٧١٠ ٧١١ ٧١٢ ٧١٣ ٧١٤ ٧١٥ ٧١٦ ٧١٧ ٧١٨ ٧١٩ ٧٢٠ ٧٢١ ٧٢٢ ٧٢٣ ٧٢٤ ٧٢٥ ٧٢٦ ٧٢٧ ٧٢٨ ٧٢٩ ٧٣٠ ٧٣١ ٧٣٢ ٧٣٣ ٧٣٤ ٧٣٥ ٧٣٦ ٧٣٧ ٧٣٨ ٧٣٩ ٧٤٠ ٧٤١ ٧٤٢ ٧٤٣ ٧٤٤ ٧٤٥ ٧٤٦ ٧٤٧ ٧٤٨ ٧٤٩ ٧٥٠ ٧٥١ ٧٥٢ ٧٥٣ ٧٥٤ ٧٥٥ ٧٥٦ ٧٥٧ ٧٥٨ ٧٥٩ ٧٦٠ ٧٦١ ٧٦٢ ٧٦٣ ٧٦٤ ٧٦٥ ٧٦٦ ٧٦٧ ٧٦٨ ٧٦٩ ٧٧٠ ٧٧١ ٧٧٢ ٧٧٣ ٧٧٤ ٧٧٥ ٧٧٦ ٧٧٧ ٧٧٨ ٧٧٩ ٧٨٠ ٧٨١ ٧٨٢ ٧٨٣ ٧٨٤ ٧٨٥ ٧٨٦ ٧٨٧ ٧٨٨ ٧٨٩ ٧٩٠ ٧٩١ ٧٩٢ ٧٩٣ ٧٩٤ ٧٩٥ ٧٩٦ ٧٩٧ ٧٩٨ ٧٩٩ ٨٠٠ ٨٠١ ٨٠٢ ٨٠٣ ٨٠٤ ٨٠٥ ٨٠٦ ٨٠٧ ٨٠٨ ٨٠٩ ٨١٠ ٨١١ ٨١٢ ٨١٣ ٨١٤ ٨١٥ ٨١٦ ٨١٧ ٨١٨ ٨١٩ ٨٢٠ ٨٢١ ٨٢٢ ٨٢٣ ٨٢٤ ٨٢٥ ٨٢٦ ٨٢٧ ٨٢٨ ٨٢٩ ٨٣٠ ٨٣١ ٨٣٢ ٨٣٣ ٨٣٤ ٨٣٥ ٨٣٦ ٨٣٧ ٨٣٨ ٨٣٩ ٨٤٠ ٨٤١ ٨٤٢ ٨٤٣ ٨٤٤ ٨٤٥ ٨٤٦ ٨٤٧ ٨٤٨ ٨٤٩ ٨٥٠ ٨٥١ ٨٥٢ ٨٥٣ ٨٥٤ ٨٥٥ ٨٥٦ ٨٥٧ ٨٥٨ ٨٥٩ ٨٦٠ ٨٦١ ٨٦٢ ٨٦٣ ٨٦٤ ٨٦٥ ٨٦٦ ٨٦٧ ٨٦٨ ٨٦٩ ٨٧٠ ٨٧١ ٨٧٢ ٨٧٣ ٨٧٤ ٨٧٥ ٨٧٦ ٨٧٧ ٨٧٨ ٨٧٩ ٨٨٠ ٨٨١ ٨٨٢ ٨٨٣ ٨٨٤ ٨٨٥ ٨٨٦ ٨٨٧ ٨٨٨ ٨٨٩ ٨٩٠ ٨٩١ ٨٩٢ ٨٩٣ ٨٩٤ ٨٩٥ ٨٩٦ ٨٩٧ ٨٩٨ ٨٩٩ ٩٠٠ ٩٠١ ٩٠٢ ٩٠٣ ٩٠٤ ٩٠٥ ٩٠٦ ٩٠٧ ٩٠٨ ٩٠٩ ٩١٠ ٩١١ ٩١٢ ٩١٣ ٩١٤ ٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠ ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١ ٩٣٢ ٩٣٣ ٩٣٤ ٩٣٥ ٩٣٦ ٩٣٧ ٩٣٨ ٩٣٩ ٩٤٠ ٩٤١ ٩٤٢ ٩٤٣ ٩٤٤ ٩٤٥ ٩٤٦ ٩٤٧ ٩٤٨ ٩٤٩ ٩٥٠ ٩٥١ ٩٥٢ ٩٥٣ ٩٥٤ ٩٥٥ ٩٥٦ ٩٥٧ ٩٥٨ ٩٥٩ ٩٦٠ ٩٦١ ٩٦٢ ٩٦٣ ٩٦٤ ٩٦٥ ٩٦٦ ٩٦٧ ٩٦٨ ٩٦٩ ٩٧٠ ٩٧١ ٩٧٢ ٩٧٣ ٩٧٤ ٩٧٥ ٩٧٦ ٩٧٧ ٩٧٨ ٩٧٩ ٩٨٠ ٩٨١ ٩٨٢ ٩٨٣ ٩٨٤ ٩٨٥ ٩٨٦ ٩٨٧ ٩٨٨ ٩٨٩ ٩٩٠ ٩٩١ ٩٩٢ ٩٩٣ ٩٩٤ ٩٩٥ ٩٩٦ ٩٩٧ ٩٩٨ ٩٩٩ ١٠٠٠ ١٠٠١ ١٠٠٢ ١٠٠٣ ١٠٠٤ ١٠٠٥ ١٠٠٦ ١٠٠٧ ١٠٠٨ ١٠٠٩ ١٠١٠ ١٠١١ ١٠١٢ ١٠١٣ ١٠١٤ ١٠١٥ ١٠١٦ ١٠١٧ ١٠١٨ ١٠١٩ ١٠٢٠ ١٠٢١ ١٠٢٢ ١٠٢٣ ١٠٢٤ ١٠٢٥ ١٠٢٦ ١٠٢٧ ١٠٢٨ ١٠٢٩ ١٠٣٠ ١٠٣١ ١٠٣٢ ١٠٣٣ ١٠٣٤ ١٠٣٥ ١٠٣٦ ١٠٣٧ ١٠٣٨ ١٠٣٩ ١٠٤٠ ١٠٤١ ١٠٤٢ ١٠٤٣ ١٠٤٤ ١٠٤٥ ١٠٤٦ ١٠٤٧ ١٠٤٨ ١٠٤٩ ١٠٥٠ ١٠٥١ ١٠٥٢ ١٠٥٣ ١٠٥٤ ١٠٥٥ ١٠٥٦ ١٠٥٧ ١٠٥٨ ١٠٥٩ ١٠٦٠ ١٠٦١ ١٠٦٢ ١٠٦٣ ١٠٦٤ ١٠٦٥ ١٠٦٦ ١٠٦٧ ١٠٦٨ ١٠٦٩ ١٠٧٠ ١٠٧١ ١٠٧٢ ١٠٧٣ ١٠٧٤ ١٠٧٥ ١٠٧٦ ١٠٧٧ ١٠٧٨ ١٠٧٩ ١٠٨٠ ١٠٨١ ١٠٨٢ ١٠٨٣ ١٠٨٤ ١٠٨٥ ١٠٨٦ ١٠٨٧ ١٠٨٨ ١٠٨٩ ١٠٩٠ ١٠٩١ ١٠٩٢ ١٠٩٣ ١٠٩٤ ١٠٩٥ ١٠٩٦ ١٠٩٧ ١٠٩٨ ١٠٩٩ ١١٠٠ ١١٠١ ١١٠٢ ١١٠٣ ١١٠٤ ١١٠٥ ١١٠٦ ١١٠٧ ١١٠٨ ١١٠٩ ١١١٠ ١١١١ ١١١٢ ١١١٣ ١١١٤ ١١١٥ ١١١٦ ١١١٧ ١١١٨ ١١١٩ ١١٢٠ ١١٢١ ١١٢٢ ١١٢٣ ١١٢٤ ١١٢٥ ١١٢٦ ١١٢٧ ١١٢٨ ١١٢٩ ١١٣٠ ١١٣١ ١١٣٢ ١١٣٣ ١١٣٤ ١١٣٥ ١١٣٦ ١١٣٧ ١١٣٨ ١١٣٩ ١١٤٠ ١١٤١ ١١٤٢ ١١٤٣ ١١٤٤ ١١٤٥ ١١٤٦ ١١٤٧ ١١٤٨ ١١٤٩ ١١٥٠ ١١٥١ ١١٥٢ ١١٥٣ ١١٥٤ ١١٥٥ ١١٥٦ ١١٥٧ ١١٥٨ ١١٥٩ ١١٦٠ ١١٦١ ١١٦٢ ١١٦٣ ١١٦٤ ١١٦٥ ١١٦٦ ١١٦٧ ١١٦٨ ١١٦٩ ١١٧٠ ١١٧١ ١١٧٢ ١١٧٣ ١١٧٤ ١١٧٥ ١١٧٦ ١١٧٧ ١١٧٨ ١١٧٩ ١١٨٠ ١١٨١ ١١٨٢ ١١٨٣ ١١٨٤ ١١٨٥ ١١٨٦ ١١٨٧ ١١٨٨ ١١٨٩ ١١٩٠ ١١٩١ ١١٩٢ ١١٩٣ ١١٩٤ ١١٩٥ ١١٩٦ ١١٩٧ ١١٩٨ ١١٩٩ ١٢٠٠ ١٢٠١ ١٢٠٢ ١٢٠٣ ١٢٠٤ ١٢٠٥ ١٢٠٦ ١٢٠٧ ١٢٠٨ ١٢٠٩ ١٢١٠ ١٢١١ ١٢١٢ ١٢١٣ ١٢١٤ ١٢١٥ ١٢١٦ ١٢١٧ ١٢١٨ ١٢١٩ ١٢٢٠ ١٢٢١ ١٢٢٢ ١٢٢٣ ١٢٢٤ ١٢٢٥ ١٢٢٦ ١٢٢٧ ١٢٢٨ ١٢٢٩ ١٢٣٠ ١٢٣١ ١٢٣٢ ١٢٣٣ ١٢٣٤ ١٢٣٥ ١٢٣٦ ١٢٣٧ ١٢٣٨ ١٢٣٩ ١٢٤٠ ١٢٤١ ١٢٤٢ ١٢٤٣ ١٢٤٤ ١٢٤٥ ١٢٤٦ ١٢٤٧ ١٢٤٨ ١٢٤٩ ١٢٥٠ ١٢٥١ ١٢٥٢ ١٢٥٣ ١٢٥٤ ١٢٥٥ ١٢٥٦ ١٢٥٧ ١٢٥٨ ١٢٥٩ ١٢٦٠ ١٢٦١ ١٢٦٢ ١٢٦٣ ١٢٦٤ ١٢٦٥ ١٢٦٦ ١٢٦٧ ١٢٦٨ ١٢٦٩ ١٢٧٠ ١٢٧١ ١٢٧٢ ١٢٧٣ ١٢٧٤ ١٢٧٥ ١٢٧٦ ١٢٧٧ ١٢٧٨ ١٢٧٩ ١٢٨٠ ١٢٨١ ١٢٨٢ ١٢٨٣ ١٢٨٤ ١٢٨٥ ١٢٨٦ ١٢٨٧ ١٢٨٨ ١٢٨٩ ١٢٩٠ ١٢٩١ ١٢٩٢ ١٢٩٣ ١٢٩٤ ١٢٩٥ ١٢٩٦ ١٢٩٧ ١٢٩٨ ١٢٩٩ ١٣٠٠ ١٣٠١ ١٣٠٢ ١٣٠٣ ١٣٠٤ ١٣٠٥ ١٣٠٦ ١٣٠٧ ١٣٠٨ ١٣٠٩ ١٣١٠ ١٣١١ ١٣١٢ ١٣١٣ ١٣١٤ ١٣١٥ ١٣١٦ ١٣١٧ ١٣١٨ ١٣١٩ ١٣٢٠ ١٣٢١ ١٣٢٢ ١٣٢٣ ١٣٢٤ ١٣٢٥ ١٣٢٦ ١٣٢٧ ١٣٢٨ ١٣٢٩ ١٣٣٠ ١٣٣١ ١٣٣٢ ١٣٣٣ ١٣٣٤ ١٣٣٥ ١٣٣٦ ١٣٣٧ ١٣٣٨ ١٣٣٩ ١٣٤٠ ١٣٤١ ١٣٤٢ ١٣٤٣ ١٣٤٤ ١٣٤٥ ١٣٤٦ ١٣٤٧ ١٣٤٨ ١٣٤٩ ١٣٥٠ ١٣٥١ ١٣٥٢ ١٣٥٣ ١٣٥٤ ١٣٥٥ ١٣٥٦ ١٣٥٧ ١٣٥٨ ١٣٥٩ ١٣٦٠ ١٣٦١ ١٣٦٢ ١٣٦٣ ١٣٦٤ ١٣٦٥ ١٣٦٦ ١٣٦٧ ١٣٦٨ ١٣٦٩ ١٣٧٠ ١٣٧١ ١٣٧٢ ١٣٧٣ ١٣٧٤ ١٣٧٥ ١٣٧٦ ١٣٧٧ ١٣٧٨ ١٣٧٩ ١٣٨٠ ١٣٨١ ١٣٨٢ ١٣٨٣ ١٣٨٤ ١٣٨٥ ١٣٨٦ ١٣٨٧ ١٣٨٨ ١٣٨٩ ١٣٩٠ ١٣٩١ ١٣٩٢ ١٣٩٣ ١٣٩٤ ١٣٩٥ ١٣٩٦ ١٣٩٧ ١٣٩٨ ١٣٩٩ ١٤٠٠ ١٤٠١ ١٤٠٢ ١٤٠٣ ١٤٠٤ ١٤٠٥ ١٤٠٦ ١٤٠٧ ١٤٠٨ ١٤٠٩ ١٤١٠ ١٤١١ ١٤١٢ ١٤١٣ ١٤١٤ ١٤١٥ ١٤١٦ ١٤١٧ ١٤١٨ ١٤١٩ ١٤٢٠ ١٤٢١ ١٤٢٢ ١٤٢٣ ١٤٢٤ ١٤٢٥ ١٤٢٦ ١٤٢٧ ١٤٢٨ ١٤٢٩ ١٤٣٠ ١٤٣١ ١٤٣٢ ١٤٣٣ ١٤٣٤ ١٤٣٥ ١٤٣٦ ١٤٣٧ ١٤٣٨ ١٤٣٩ ١٤٤٠ ١٤٤١ ١٤٤٢ ١٤٤٣ ١٤٤٤ ١٤٤٥ ١٤٤٦ ١٤٤٧ ١٤٤٨ ١٤٤٩ ١٤٥٠ ١٤٥١ ١٤٥٢ ١٤٥٣ ١٤٥٤ ١٤٥٥ ١٤٥٦ ١٤٥٧ ١٤٥٨ ١٤٥٩ ١٤٦٠ ١٤٦١ ١٤٦٢ ١٤٦٣ ١٤٦٤ ١٤٦٥ ١٤٦٦ ١٤٦٧ ١٤٦٨ ١٤٦٩ ١٤٧٠ ١٤٧١ ١٤٧٢ ١٤٧٣ ١٤٧٤ ١٤٧٥ ١٤٧٦ ١٤٧٧ ١٤٧٨ ١٤٧٩ ١٤٨٠ ١٤٨١ ١٤٨٢ ١٤٨٣ ١٤٨٤ ١٤٨٥ ١٤٨٦ ١٤٨٧ ١٤٨٨ ١٤٨٩ ١٤٩٠ ١٤٩١ ١٤٩٢ ١٤٩٣ ١٤٩٤ ١٤٩٥ ١٤٩٦ ١٤٩٧ ١٤٩٨ ١٤٩٩ ١٥٠٠ ١٥٠١ ١٥٠٢ ١٥٠٣ ١٥٠٤ ١٥٠٥ ١٥٠٦ ١٥٠٧ ١٥٠٨ ١٥٠٩ ١٥١٠ ١٥١١ ١٥١٢ ١٥١٣ ١٥١٤ ١٥١٥ ١٥١٦ ١٥

20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδισα. 21 Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 Προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδισα. 23 Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας. 25 Καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 Ἐδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἔλθων ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 Ἀρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔνει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

20 ⲉⲧ ⲡⲣⲟⲥⲉⲗⲑⲟⲛ ⲟⲩ ⲧⲁ ⲡⲉⲛⲧⲉ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ ⲕⲁⲗⲟⲛ ⲡⲣⲟⲥⲏⲛⲉⲕⲉⲛ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲉⲛⲧⲉ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ ⲗⲉⲕⲱⲛ· ⲕⲩⲣⲓⲉ, ⲡⲉⲛⲧⲉ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ ⲙⲟⲓ ⲡⲁⲣⲉⲔⲟⲕⲁⲥ, ἴⲔⲉ ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲉⲛⲧⲉ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ ⲉⲕⲉⲣⲟⲔⲓⲥⲁ. 21 Ἐⲑⲏ ⲁⲩⲧⲱ ⲟⲩ ⲕⲩⲣⲓⲟⲥ ⲁⲩⲧⲱ· Εὖ, δⲟⲩⲗⲉ ⲁⲕⲁⲑⲉ ⲕⲁⲓ ⲡⲓⲥⲧⲉ, ἐⲡⲓ ⲟⲗⲓⲕⲁ ἡⲥ ⲡⲓⲥⲧⲟⲥ, ἐⲡⲓ ⲡⲟⲗⲗⲱⲛ ⲥⲉ ⲕⲁⲧⲁⲥⲧⲏⲥⲱ· εἰⲥⲉⲗⲑⲉ εἰⲥ τὴⲛ χⲁⲣⲁⲛ ⲧⲟᲩ ⲕⲩⲣⲓⲟᲩ ⲥⲟⲩ. 22 ⲡⲣⲟⲥⲉⲗⲑⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲟⲩ ⲧⲁ δⲩⲟ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ εἰⲡⲉⲛ· ⲕⲩⲣⲓⲉ, δⲩⲟ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ ⲙⲟⲓ ⲡⲁⲣⲉⲔⲟⲕⲁⲥ, ἴⲔⲉ ⲁⲗⲗⲁ δⲩⲟ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ ⲉⲕⲉⲣⲟⲔⲓⲥⲁ. 23 Ἐⲑⲏ ⲁⲩⲧⲱ ⲟⲩ ⲕⲩⲣⲓⲟⲥ ⲁⲩⲧⲱ· Εὖ, δⲟⲩⲗⲉ ⲁⲕⲁⲑⲉ ⲕⲁⲓ ⲡⲓⲥⲧⲉ, ἐⲡⲓ ⲟⲗⲓⲕⲁ ἡⲥ ⲡⲓⲥⲧⲟⲥ, ἐⲡⲓ ⲡⲟⲗⲗⲱⲛ ⲥⲉ ⲕⲁⲧⲁⲥⲧⲏⲥⲱ· εἰⲥⲉⲗⲑⲉ εἰⲥ τὴⲛ χⲁⲣⲁⲛ ⲧⲟᲩ ⲕⲩⲣⲓⲟᲩ ⲥⲟⲩ. 24 ⲡⲣⲟⲥⲉⲗⲑⲟⲛ δⲉ ⲕⲁⲓ ⲟⲩ ⲧⲟ ἐⲛ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲟⲛ εἰⲗⲏⲑⲱⲥ εἰⲡⲉⲛ· ⲕⲩⲣⲓⲉ, ἔⲕⲛⲱⲛ ⲥⲉ ὅⲧⲓ ⲥⲕⲗⲏⲣⲟⲥ εἰ ἄⲛⲧⲱⲡⲟⲥ, ⲑⲉⲣⲓⲕⲱⲛ ὅⲡⲟⲩ οὐⲕ ἔⲥⲡⲉⲓⲣⲁⲥ, ⲕⲁⲓ ⲥⲟⲛⲁⲕⲱⲛ ὅⲑⲉⲛ οὐ δⲓⲉⲥⲕⲟⲣⲓⲥⲁⲥ. 25 ⲕⲁⲓ ⲑⲟⲑⲏⲑⲉⲓ ⲁⲡⲉⲗⲑⲟⲛ ἔⲕⲣⲩⲱⲥⲁ ⲧὸ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧόν ⲥⲟⲩ ἐⲛ τῇ γῇ· ἴⲔⲉ ἔⲑⲕⲓⲥ ⲧὸ ⲥόν. 26 Ἀⲑⲕⲣⲓⲑⲉⲓ δⲉ ὁ ⲕⲩⲣⲓⲟⲥ ⲁⲩⲧⲱ εἰⲡⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱ· ⲡⲟⲛⲏⲣⲉ δⲟⲩⲗⲉ ⲕⲁⲓ ὀⲕⲛⲏⲣⲉ, ἦⲔⲉⲓⲥ ὅⲧⲓ ⲑⲉⲣⲓⲕⲱ ⽅ⲡⲟⲩ οὐⲕ ἔⲥⲡⲉⲓⲣⲁ, ⲕⲁⲓ ⲥⲟⲛⲁⲕⲱ ⽅ⲑⲉⲛ οὐ δⲓⲉⲥⲕⲟⲣⲓⲥⲁ; 27 ἘⲔⲉⲓ ⲥⲉ οὖⲛ ⲑⲁⲗⲉῖⲛ ⲧⲁ ἁⲣⲕⲩⲣⲓⲁ ⲙⲟⲩ ⲧⲟᲓⲥ ⲧⲣⲁⲡⲉⲕⲓⲧⲁⲓⲥ, ⲕⲁⲓ ἔⲗⲑⲟⲛ ἐγὼ ἐⲕⲟⲙⲓⲥⲁⲙⲏ ⼁ⲛ ⲧὸ ἐμὸⲛ ⲥⲟⲛ ⲧὸⲕⲱ. 28 Ἀⲣⲁⲧⲉ οὖⲛ ἁⲡ' ⲁⲩⲧⲱ ⲧὸ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲟⲛ ⲕⲁⲓ δὲⲧⲉ ⲧῷ ἔⲑⲟⲛⲧⲓ ⲧⲁ δⲉⲕⲁ ⲧⲁⲗⲁⲛⲧⲁ. 29 ⲧῷ γⲁⲣ ἔⲑⲟⲛⲧⲓ ⲡⲁⲛⲧⲓ δⲟⲑ᲏ⲥⲉⲧⲁ ⲕⲁⲓ ⲡⲉⲣⲓⲥⲉⲱⲑ᲏ⲥⲉⲧⲁ· ⲧⲟᲩ δⲉ ⲙ᲏ ἔⲑⲟⲛⲧⲟⲥ, ⲕⲁⲓ δⲉ ἔⲛⲉⲓ ἁⲣⲑ᲏ⲥⲉⲧⲁ ἁⲡ' ⲁⲩⲧⲱ.

20 Et accedens qui quinque talenta acceperat optulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quinque talenta mihi tradidisti, et ecce alia quinque superlucratus sum. 21 Ait illi dominus ejus: Euge bone serve et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium domini tui. 22 Accessit autem et qui duo talenta acceperat et ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum. 23 Ait illi dominus ejus: Euge bone serve et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui. 24 Accedens autem et qui unum talentum acceperat ait: Domine, scio quia homo durus es, et metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti: 25 Et timens abii et abscondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum est. 26 Respondens autem dominus ejus dixit ei: Serve male et piger, sciebas quia meto ubi non semino, et congrego ubi non sparsi? 27 Oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura. 28 Tollite itaque ab eo talentum, et date ei qui habet decem talenta. 29 Omni enim habenti dabitur et abundabit; ei autem qui non habet, et quod videtur habere auferetur ab eo.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς
τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι
μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου
δόξης αὐτοῦ. 32 Καὶ συναχθήσονται
ἐμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ
ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ
ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
τῶν ἐρίφων, 33 Καὶ στησεῖ τὰ μὲν
πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια
ἐξ ἐωνύμων. 34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογη-
μένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου. 35 Ἐπεινάσα γὰρ
καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ
ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ συνηγάγετέ
με, 36 Γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθέ-
νησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ
ἦμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. 37 Τότε ἀπο-
κριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες·
Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ
ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν;
38 Πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνη-
γώγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλο-
μεν; 39 Πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα
ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;
40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ
αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον
ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

30 وَكُجِرْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ 30
جُنَا. اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ 30
فَتَا ۴ 31 فَا اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
صَعْدَ صَعْدَ صَعْدَ : صَعْدَ صَعْدَ صَعْدَ
صَعْدَ صَعْدَ صَعْدَ : صَعْدَ صَعْدَ صَعْدَ
32 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
33 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
34 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
35 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
36 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
37 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
38 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
39 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
40 اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ
اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ : اِصْطِدْ اِصْطِدْ اِصْطِدْ

30 Et inutilem servum eicite in tene-
bras exteriores: illic erit fletus et
stridor dentium. 31 Cum autem ve-
nerit Filius hominis in majestate sua,
et omnes angeli cum eo, tunc sedebit
super sedem majestatis suæ, 32 Et
congregabuntur ante eum omnes gen-
tes, et separabit eos ab invicem
sicut pastor segregat oves ab hædis,
33 Et statuet oves quidem a dextris
suis, hædos autem a sinistris. 34 Tunc
dicet Rex his qui a dextris ejus erunt:
Venite benedicti Patris mei, possidete
paratum vobis regnum a constitutione
mundi. 35 Esurivi enim et dedistis
mihi manducare, sitivi et dedistis
mihi bibere, hospes eram et collexistis
me, 36 Nudus et operuistis me, infir-
mus et visitastis me, in carcere et
venistis ad me. 37 Tunc respondebunt
ei justi dicentes: Domine, quando te
vidimus esurientem et pavimus, sitien-
tem et dedimus tibi potum? 38 Quando
autem te vidimus hospitem et col-
leximus te, aut nudum et cooperuimus?
39 Aut quando te vidimus infirmum et
in carcere, et venimus ad te? 40 Et
respondens Rex dicet illis: Amen dico
vobis, quamdiu fecistis uni de his
fratribus meis minimis, mihi fecistis.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 Ἐπεινάσα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,
43 Ξένος ἦμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
44 Τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;
45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.
46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

ΚΕΦ. κς'.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 Οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι· 3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 Ἐλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θύριβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

41 τὸν τὸν ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
42 Ἐπεινάσα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με,
43 Ξένος ἦμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
44 Τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;
45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.
46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠

1 ΚΑΙ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· 2 Οἶδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι· 3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 Ἐλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θύριβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

41 Tunc dicet et his qui a sinistris erunt : Discedite a me maledicti in ignem æternum qui præparatus est Diabolo et angelis ejus. 42 Esurivi enim et non dedistis mihi manducare, sitivi et non dedistis mihi potum, 43 Hospes eram et non collexistis me, nudus et non operuistis me, infirmus et in carcere et non visitastis me. 44 Tunc respondebunt et ipsi dicentes : Domine, quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum vel in carcere, et non ministravimus tibi ? 45 Tunc respondebit illis dicens : Amen dico vobis : Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. 46 Et ibunt hi in supplicium æternum, justi autem in vitam æternam.

CAPUT XXVI.

1 Et factum est cum consummasset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis : 2 Scitis quia post biduum pascha fiet, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur. 3 Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur Caiaphas, 4 Et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent et occiderent. 5 Dicebant autem : Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo.

18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν
πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἶπατε αὐτῷ· Ὁ
διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς
ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ
τῶν μαθητῶν μου. 19 Καὶ ἐποίησαν οἱ
μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 20 Ὁψίας δὲ
γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μα-
θητῶν. 21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. 22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα
ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἰς ἕκαστος· Μήτι
ἐγὼ εἰμι, Κύριε; 23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα
ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει
καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. Οὐαὶ
δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν
αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
νος. 25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰουδᾶς ὁ παρα-
διδὼς αὐτὸν εἶπεν· Μήτι ἐγὼ εἰμι,
ραββεί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας. 26 Ἐ-
σθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς
ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δὸς
τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· Λάβετε φάγετε·
τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου. 27 Καὶ λα-
βὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν
αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
28 Τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς δια-
θήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 Λέγω δὲ ὑμῖν,
οὐ μὴ πῖω ἅπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ
γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέ-
ρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

18 ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν
πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἶπατε αὐτῷ· Ὁ
διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς
ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ
τῶν μαθητῶν μου. 19 Καὶ ἐποίησαν οἱ
μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 20 Ὁψίας δὲ
γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μα-
θητῶν. 21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. 22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα
ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἰς ἕκαστος· Μήτι
ἐγὼ εἰμι, Κύριε; 23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα
ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει.
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει
καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ. Οὐαὶ
δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν
αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
νος. 25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰουδᾶς ὁ παρα-
διδὼς αὐτὸν εἶπεν· Μήτι ἐγὼ εἰμι,
ραββεί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας. 26 Ἐ-
σθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς
ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δὸς
τοῖς μαθηταῖς εἶπεν· Λάβετε φάγετε·
τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου. 27 Καὶ λα-
βὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν
αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
28 Τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς δια-
θήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς
ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 Λέγω δὲ ὑμῖν,
οὐ μὴ πῖω ἅπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ
γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέ-
ρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν
καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

18 At Jesus dixit: Ite in civitatem ad
quendam et dicite ei: Magister dicit:
Tempus meum prope est, apud te facio
pascha cum discipulis meis. 19 Et
fecerunt discipuli sicut constituit illis
Jesus, et paraverunt pascha. 20 Ves-
pere autem facto discumbebat cum
duodecim discipulis, 21 Et edentibus
illis dixit: Amen dico vobis quia unus
vestrum me traditurus est. 22 Et
contristati valde coeperunt singuli
dicere: Numquid ego sum, Domine?
23 At ipse respondens ait: Qui intingit
mecum manum in parapside, hic me
tradet. 24 Filius quidem hominis vadit
sicut scriptum est de illo; vae autem
homini illi per quem Filius hominis
traditur: bonum erat ei si natus non
fuisset homo ille. 25 Respondens autem
Judas, qui tradidit eum, dixit: Num-
quid ego sum, rabbi? Ait illi: Tu
dixisti. 26 Cenantibus autem eis
accepit Jesus panem et benedixit ac
fregit deditque discipulis suis et ait:
Accipite et comedite: hoc est corpus
meum. 27 Et accipiens calicem gratias
egit et dedit illis dicens: Bibite
ex hoc omnes: 28 Hic est enim
sanguis meus novi testamenti, qui
pro multis effunditur in remissionem
peccatorum. 29 Dico autem vobis,
non bibam a modo de hoc genimine
vitis usque in diem cum illum bibam
vobiscum novum in regno Patris mei.

30 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. Γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης. 32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ με. 35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. 36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεὶ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· Καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι. 37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 38 Τότε λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ προσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· Πατερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ ὡς σύ. 40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 Γρηγορεῖτε καὶ προσευχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

✠ 26 ✠ 30 30 Et hymno dicto exierunt in montem oliveti. 31 Tunc dicit illis Jesus: Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte: scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispargentur oves gregis. 32 Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam. 33 Respondens autem Petrus ait illi: Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor. 34 Ait illi Jesus: Amen dico tibi quia in hac nocte ante quam gallus cantet ter me negabis. 35 Ait illi Petrus: Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt. 36 Tunc venit Jesus cum illis in villam quæ dicitur Gesemani, et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadam illuc et orem. 37 Et adsumto Petro et duobus filiis Zebedæi cœpit contristari et mestus esse. 38 Tunc ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic et vigilate mecum. 39 Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens: Pater, si possibile est transeat calix iste: verum tamen non sicut ego volo sed sicut tu. 40 Et venit ad discipulos et invenit eos dormientes, et dicit Petro: Sic non potuistis una hora vigilare mecum? 41 Vigilate et orate ut non intretis in temptationem: spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

30 Et hymno dicto exierunt in montem oliveti. 31 Tunc dicit illis Jesus: Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte: scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispargentur oves gregis. 32 Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam. 33 Respondens autem Petrus ait illi: Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor. 34 Ait illi Jesus: Amen dico tibi quia in hac nocte ante quam gallus cantet ter me negabis. 35 Ait illi Petrus: Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt. 36 Tunc venit Jesus cum illis in villam quæ dicitur Gesemani, et dixit discipulis suis: Sedete hic donec vadam illuc et orem. 37 Et adsumto Petro et duobus filiis Zebedæi cœpit contristari et mestus esse. 38 Tunc ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic et vigilate mecum. 39 Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens: Pater, si possibile est transeat calix iste: verum tamen non sicut ego volo sed sicut tu. 40 Et venit ad discipulos et invenit eos dormientes, et dicit Petro: Sic non potuistis una hora vigilare mecum? 41 Vigilate et orate ut non intretis in temptationem: spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσ-
 ηύξατο λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ
 δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ
 πῶ, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 Καὶ
 ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας·
 ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρη-
 μένοι. 44 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς πάλιν ἀπελ-
 θὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν
 λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 Τότε ἔρχεται
 πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς·
 Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε.
 Ἴδου ἡγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρ-
 τωλῶν. 46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδὼν
 ἡγγικεν ὁ παραδιδούς με. 47 Καὶ ἔτι
 αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδὼν Ἰούδας εἰς τῶν
 δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος
 πολλὸς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἀπὸ
 τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ
 λαοῦ. 48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν
 αὐτοῖς σημεῖον λέγων· Ὁν ἐὰν φιλήσω,
 αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 Καὶ
 εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν·
 Χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ'
 δὲ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον
 τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτη-
 σαν αὐτόν. 51 Καὶ ἰδὼν εἰς τῶν μετὰ
 Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν
 τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν
 δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ
 ὠτίον. 52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς
 τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόν-
 τες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσ-
 ηύξατο λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ
 δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτὸ
 πῶ, γεννηθήτω τὸ θέλημά σου. 43 Καὶ
 ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας·
 ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρη-
 μένοι. 44 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς πάλιν ἀπελ-
 θὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν
 λόγον εἰπὼν πάλιν. 45 Τότε ἔρχεται
 πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς·
 Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε.
 Ἴδου ἡγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρ-
 τωλῶν. 46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδὼν
 ἡγγικεν ὁ παραδιδούς με. 47 Καὶ ἔτι
 αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδὼν Ἰούδας εἰς τῶν
 δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος
 πολλὸς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἀπὸ
 τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ
 λαοῦ. 48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν
 αὐτοῖς σημεῖον λέγων· Ὁν ἐὰν φιλήσω,
 αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. 49 Καὶ
 εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν·
 Χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ'
 δὲ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον
 τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτη-
 σαν αὐτόν. 51 Καὶ ἰδὼν εἰς τῶν μετὰ
 Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν
 τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν
 δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ
 ὠτίον. 52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς
 τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόν-
 τες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.

42 Iterum secundo abiit et oravit
 dicens; Pater mi, si non potest hic
 calix transire nisi bibam illum, fiat
 voluntas tua. 43 Et venit iterum et
 invenit eos dormientes: erant enim
 oculi eorum gravati. 44 Et relictis illis
 iterum abiit et oravit tertio eundem
 sermonem dicens. 45 Tunc venit ad
 discipulos suos et dicit illis: Dormite
 jam et requiescite: ecce appropin-
 quavit hora, et Filius hominis tradetur
 in manus peccatorum. 46 Surgite,
 eamus: ecce adpropinquavit qui me
 tradit. 47 Adhuc ipso loquente, ecce
 Judas unus de duodecim venit, et cum
 eo turba multa cum gladiis et fustibus,
 missi a principibus sacerdotum et
 senioribus populi. 48 Qui autem tradidit
 eum, dedit illis signum dicens: Quem-
 cumque osculatus fuero, ipse est,
 tenete eum. 49 Et confestim accedens
 ad Jesum dixit. Have rabbi, et oscu-
 latus est eum. 50 Dixitque illi Jesus:
 Amice, ad quod venisti? Tunc acces-
 serunt et manus injecerunt in Jesum
 et tenuerunt eum. 51 Et ecce unus ex
 his qui erant cum Jesu extendens
 manum exemit gladium suum, et per-
 cutiens servum principis sacerdotum
 amputavit auriculam ejus. 52 Tunc
 ait illi Jesus: Convertite gladium tuum
 in locum suum: omnes enim qui
 acceperint gladium gladio peribunt.

ε3 Ἡ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι
 τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι
 ἄρτι πλείω δώδεκα λεγιόνων ἀγγέλων ;
 ε1 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι
 οὕτως δεῖ γενέσθαι , ε2 Ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς
 ἐπὶ ληστῇ ἐξήλθατε μετὰ μαχαίρων
 καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν
 ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ
 οὐκ ἐκρατήσατέ με. ε3 Τοῦτο δὲ ὅλον
 γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν
 προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες
 ἰφέντες αὐτὸν ἔφυγον. ε4 Οἱ δὲ κρατή-
 σαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς
 Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμ-
 ματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
 ε5 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ μακρό-
 ρω ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
 εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρε-
 τῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. ε6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς
 καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδο-
 μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν
 θανατώσουσιν, ε7 Καὶ οὐχ εὑρον πολ-
 λῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων.
 "Τσπερον δὲ προσελθόντες δύο ε8 Εἶπον·
 Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν
 ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
 αὐτὸν οἰκοδομήσαι. ε9 Καὶ ἀναστὰς
 ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀπο-
 κρίνη τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦ-
 σιν ; ε10 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐ-
 τῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ
 τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ
 σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

[illegible]

53 An putas quia non possum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum ? 54 Quomodo ergo implebuntur Scripturæ quia sic oportet fieri ? 55 In illa hora dixit Jesus turbis : Tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me : cotidie apud vos sedebam docens in templo, et non me tenuistis. 56 Hoc autem totum factum est ut implerentur Scripturæ prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. 57 At illi tenentes Jesum duxerunt ad Caiaphan principem sacerdotum, ubi scribæ et seniores convenerant. 58 Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium principis sacerdotum : et ingressus intro sedebat cum ministris ut videret finem. 59 Principes autem sacerdotum et omne concilium quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent, 60 Et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent : novissime autem venerunt duo falsi testes 61 Et dixerunt : Hic dixit : Possum destruere templum Dei et post triduum ædificare illud. 62 Et surgens princeps sacerdotum ait illi : Nihil respondis ad ea quæ isti adversum te testificantur ? 63 Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi : Adjuro te per Deum vivum ut dicas nobis si tu es Christus Filius Dei.

61 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας· Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 62 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 63 Τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἐνοχος θανάτου ἐστίν. 64 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 65 λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παίσας σε; 66 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσήλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 67 Ὁ δὲ ἡρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 68 Ἐξεληθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· Οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 69 Καὶ πάλιν ἡρνήσατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 70 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλὸν σε ποιεῖ. 71 Τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 72 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

64 Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας· Πλὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων· Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἐνοχος θανάτου ἐστίν. 67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παίσας σε; 68 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσήλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 69 Ὁ δὲ ἡρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 70 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δηλὸν σε ποιεῖ. 71 Τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 72 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

64 Dicit illi Jesus: Tu dixisti: verum tamen dico vobis, a modo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis et venientem in nubibus cæli. 65 Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus? ecco nunc audistis blasphemiam. 66 Quid vobis videtur? At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis. 67 Tunc expuerunt in faciem ejus et colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem ei dederunt, 68 Dicentes: Prophetiza nobis, Christe, quis est qui te percussit? 69 Petrus vero sedebat foris in atrio, et accessit ad eum una ancilla dicens: Et tu cum Jesu Galilæo eras. 70 At ille negavit coram omnibus dicens: Nescio quod dicis. 71 Exeunte autem illo januam vidit eum alia et ait his qui erant ibi: Et hic erat cum Jesu Nazareno. 72 Et iterum negavit cum juramento quia non novi hominem. 73 Et post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt Petro: Vere et tu ex illis es: nam et loquella tua manifestum te facit. 74 Tunc cœpit detestari et jurare quia non novisset hominem. Et continuo gallus cantavit. 75 Et recordatus est Petrus verbi Jesu quod dixerat: Prius quam gallus cantet ter me negabis, et egressus foras ploravit amare.

ΚΕΦ. κζ'.

✧ ۱۲ ✧

❖ ۱۵ ❖ **مطالعہ**

[illegible]

SEC. MATTHÆUM, XXVII.

CAPUT XXVII.

1 MANE autem facto consilium inie-
runt omnes principes sacerdotum et
seniores populi adversus Jesum, ut
eum morti traderent. 2 Et vinctum
adduxerunt eum et tradiderunt Pontio
Pilato præsidi. 3 Tunc videns Judas,
qui eum tradidit, quod damnatus esset,
pœnitentia ductus rettulit triginta
argenteos principibus sacerdotum et
senioribus. 4 Dicens : Peccavi tradens
sanguinem justum. At illi dixerunt :
Quid ad nos ? tu videris. 5 Et projectis
argenteis in templo recessit, et abiens
laqueo se suspendit. 6 Principes
autem sacerdotum acceptis argenteis
dixerunt : Non licet mittere eos in
corbanam, quia pretium sanguinis est.
7 Consilio autem inito emerunt ex illis
agrum figuli in sepulturam peregrini-
norum. 8 Propter hoc vocatus est
ager ille Acheldemach, ager sanguinis,
usque in hodiernum diem. 9 Et tunc
impletum est quod dictum est per
Hieremiam prophetam dicentem : Et
acceperunt triginta argenteos pretium
appretiati quem appretiaverunt a filiis
Israhel, 10 Et dederunt eos in agrum
figuli, sicut constituit mihi Dominus.
11 Jesus autem stetit ante præsidem, et
interrogavit eum præsides dicens : Tu es
rex Judæorum ? Dicit ei Jesus : Tu dicis.

12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ᾗθελον. 16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθύνου παρέδωκεν αὐτόν. 19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπαν· Τὸν Βαραββᾶν. 22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν πάντες· Σταυρωθήτω. 23 Ὁ δὲ ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· Σταυρωθήτω.

12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ᾗθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθύνου παρέδωκεν αὐτόν. 19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπαν· Τὸν Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν πάντες· Σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· Σταυρωθήτω.

12 Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus, nihil respondit. 13 Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quanta adversum te dicant testimonia? 14 Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehementer. 15 Per diem autem sollemnem consueverat præses dimittere populo unum vinctum quem voluissent. 16 Habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur Barabbas. 17 Congregatis ergo illis dixit Pilatus: Quem vultis dimittam vobis: Barabban an Jesum qui dicitur Christus? 18 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. 19 Sedente autem illo pro tribunali misit ad illum uxor ejus dicens: Nihil tibi et justo illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum. 20 Princeps autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent Barabban, Jesum vero perderent. 21 Respondens autem præses ait illis: Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt: Barabban. 22 Dicit illis Pilatus: Quid igitur faciam de Jesu qui dicitur Christus? 23 Dicunt omnes: Crucifigatur. Ait illis præses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur.

60 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ
μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 61 Καὶ ἰδοὺ
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνω-
θεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη,
καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 62 Καὶ τὰ
μνημεῖα ἀνεψύχθησαν καὶ πολλὰ σώματα
τῶν κεκοιμημένων ἀγίων ἠγέρθησαν·
63 Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν
ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολ-
λοῖς. 64 Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες
τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβή-
θησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς θεοῦ
υἱὸς ἦν οὗτος. 65 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες
πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες
ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 66 Ἐν αἷς ἦν
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ
τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. 67 Ὁψίας
δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ
αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· 68 Οὗτος
προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾗτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πειλάτος
ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 69 Καὶ λαβὼν
τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι καθαρᾷ, 70 Καὶ ἔθηκεν αὐ-
τὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ
ἐλατόμνησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ
μνημείου ἀπήλθεν. 71 Ἦν δὲ ἐκεῖ
Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

60 ὁ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ
μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 61 Καὶ ἰδοὺ
τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνω-
θεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη,
καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 62 Καὶ τὰ
μνημεῖα ἀνεψύχθησαν καὶ πολλὰ σώματα
τῶν κεκοιμημένων ἀγίων ἠγέρθησαν·
63 Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ
τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν
ἀγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολ-
λοῖς. 64 Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες
τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβή-
θησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς θεοῦ
υἱὸς ἦν οὗτος. 65 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες
πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες
ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλι-
λαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 66 Ἐν αἷς ἦν
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ
τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ, καὶ ἡ
μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. 67 Ὁψίας
δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ
αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· 68 Οὗτος
προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ ᾗτήσατο τὸ
σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πειλάτος
ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 69 Καὶ λαβὼν
τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ
σινδόνι καθαρᾷ, 70 Καὶ ἔθηκεν αὐ-
τὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ
ἐλατόμνησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσ-
κυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ
μνημείου ἀπήλθεν. 71 Ἦν δὲ ἐκεῖ
Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

60 Jesus autem iterum clamans voce
magna emisit spiritum. 61 Et ecce
velum templi scissum est in duas
partes a summo usque deorsum, et
terra mota est, et petræ scissæ sunt,
62 Et monumenta aperta sunt, et multa
corpora sanctorum qui dormierant
surrexerunt. 63 Et exeuntes de monu-
mentis post resurrectionem ejus vene-
runt in sanctam civitatem et apparue-
runt multis. 64 Centurio autem et qui
cum eo erant custodientes Jesum, viso
terræ motu et his quæ fiebant, timue-
runt valde dicentes: Vere Dei Filius
erat iste. 65 Erant autem ibi mulieres
multæ a longe, quæ secutæ erant Jesum
a Galilæa ministrantes ei: 66 Inter
quas erat Maria Magdalene, et Maria
Jacobi et Joseph mater, et mater
filiorum Zebedæi. 67 Cum sero autem
factum esset, venit quidam homo dives
ab Arimathia, nomine Joseph, qui et
ipse discipulus erat Jesu: 68 Hic
accessit ad Pilatum et petit corpus
Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus.
69 Et accepto corpore Joseph involvit
illud in sindone munda, 70 Et posuit
illud in monumento suo novo quod ex-
ciderat in petra, et advolvit saxum mag-
num ad ostium monumenti et abiit.
71 Erat autem ibi Maria Magdalene et al-
tera Maria, sedentes contra sepulchrum.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκείνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ· Ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. 65 Ἐφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Ἐχετε κουστωδίας· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

ΚΕΦ. κη'.

1 Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 Καὶ ἰδὸν σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 Ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πειλᾶτον 63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκείνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ· Ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. 65 Ἐφη αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Ἐχετε κουστωδίας· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2 Καὶ ἰδὸν σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 Ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιών. 4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο.

62 Altera autem die, quæ est post parasceven, convenerunt principes sacerdotum et Pharisei ad Pilatum 63 Dicentes : Domine, recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc vivens : Post tres dies resurgam. 64 Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium, ne forte veniant discipuli ejus et furentur eum et dicant plebi : Surrexit a mortuis, et erit novissimus error pejor priore. 65 Ait illis Pilatus : Habetis custodiam ; ite custodite sicut scitis. 66 Illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus.

CAPUT XXVIII.

1 VESPERE autem sabbati, quæ luce-scit in prima sabbati, venit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulchrum. 2 Et ecce terræ motus factus est magnus : angelus enim Domini descendit de cælo et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum : 3 Erat enim aspectus ejus sicut fulgur et vestimentum ejus sicut nix. 4 Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui. 5 Respondens autem angelus dixit mulieribus : Nolite timere vos : scio enim quod Jesum qui crucifixus est quæritis : 6 Non est hic, surrexit enim sicut dixit : venite videte locum ubi positus erat Dominus.

7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. Ἴδου εἶπον ὑμῖν. 8 Καὶ ἀπελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 Καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται. 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστῳδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκεν τοῖς στρατιώταις, 13 Λέγοντες· Εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. 15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὥς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον. 16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

7 ἰδοὺ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. Ἴδου εἶπον ὑμῖν. 8 Καὶ ἀπελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 Καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ με ὄψονται. 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστῳδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀνήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκεν τοῖς στρατιώταις, 13 Λέγοντες· Εἶπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. 15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὥς ἐδιδάχθησαν· καὶ ἐφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον. 16 Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.

7 Et cito euntes dicite discipulis ejus quia surrexit, et ecce præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis. 8 Et exierunt cito de monumento cum timore et magno gaudio currentes nuntiare discipulis ejus. 9 Et ecce Jesus occurrit illis dicens: Havete. Illæ autem accesserunt et tenuerunt pedes ejus et adoraverunt eum. 10 Tunc ait illis Jesus: Nolite timere: ite nuntiate fratribus meis ut eant in Galilæam: ibi me videbunt. 11 Quæ cum abissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant. 12 Et congregati cum senioribus consilio accepto pecuniam copiosam dederunt militibus, 13 Dicentes: Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus: 14 Et si hoc auditum fuerit a præside, nos suadebimus ei et securos vos faciemus. 15 At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant docti. Et divulgatum est verbum istud apud Judæos usque in hodiernum diem. 16 Undecim autem discipuli abierunt Galilæam, in montem ubi constituerat illis Jesus, 17 Et videntes eum adoraverunt, quidam autem dubitaverunt. 18 Et accedens Jesus locutus est eis dicens: Data est mihi omnis potestas in cælo et in terra.

EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ, ΚΕΦ. α.

✦ آ ✦

SEC. MARCUM, CAPUT I.

ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, [υἱοῦ τοῦ θεοῦ,] ⁊ Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἑσαΐα τῷ προφῆτῃ· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου· ⁊ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 Ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσωσιν βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμεῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἑξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 Καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζῶνῃν δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 Καὶ ἐκήρυσσε λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 Ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١
 ٤٧٢
 ٤٧٣
 ٤٧٤
 ٤٧٥
 ٤٧٦
 ٤٧٧
 ٤٧٨
 ٤٧٩
 ٤٨٠
 ٤٨١
 ٤٨٢
 ٤٨٣
 ٤٨٤
 ٤٨٥
 ٤٨٦
 ٤٨٧
 ٤٨٨
 ٤٨٩
 ٤٩٠
 ٤٩١
 ٤٩٢

INITIUM evangelii Jesu Christi
Filii Dei : Sicut scriptum est in
Esaia propheta : Ecce mitto angelum
meum ante faciem tuam, qui præpara-
bit viam tuam : 3 Vox clamantis in
deserto : Parate viam Domini, rectas
facite semitas ejus. 4 Fuit Johannes
in deserto baptizans et prædicans
baptismum pænitiæ in remissionem
peccatorum. 5 Et egrediebatur ad
illum omnis Judææ regio et Hieroso-
lymitæ universi, et baptizabantur ab
illo in Jordane flumine confitentes
peccata sua. 6 Et erat Johannes ves-
titus pilis cameli, et zona pellicia
circa lumbos ejus, et lucustas et
mel silvestre edebat. Et prædicabat
dicens : 7 Venit fortior me post me,
cujus non sum dignus procumbens
solvere corrigiam calciamentorum
ejus : 8 Ego baptizavi vos aqua, ille
vero baptizabit vos Spiritu sancto.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 Καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 Καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. 12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 Καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τέσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ. 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλεεῖς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλεεῖς ἀνθρώπων. 18 Καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 Καὶ προβάς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 Καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. 21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν.

9 καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ ἀναστὰς ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν τοὺς οὐρανοὺς ἀνοίγοντας καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστέρην καταβαίνον ἐπ' αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. 12 καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμερᾶς τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ. 14 μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 ὅτι πληροῦν ὁ καιρὸς καὶ ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 16 καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλεεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλεεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 καὶ προβάς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. 21 καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν ἐδίδασκεν ἐν τῇ συναγωγῇ.

9 Et factum est in diebus illis venit Jesus a Nazareth Galilææ, et baptizatus est in Jordane ab Johanne. 10 Et statim ascendens de aqua vidit apertos cælos et Spiritum tamquam columbam descendantem et manentem in ipso, 11 Et vox facta est de cælis: Tu es Filius meus dilectus, in te complacui. 12 Et statim spiritus expellit eum in desertum. 13 Et erat in deserto quadraginta diebus et quadraginta noctibus, et temptabatur a Satana, eratque cum bestiis, et angeli ministrabant illi. 14 Postquam autem traditus est Johannes, venit Jesus in Galilæam, prædicans evangelium regni Dei 15 Et dicens quoniam impletum est tempus et appropinquavit regnum Dei: pœnitete mini et credite evangelio. 16 Et præteriens secus mare Galilææ vidit Simonem et Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare; erant enim piscatores. 17 Et dixit eis Jesus: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. 18 Et protinus relictis retibus secuti sunt eum. 19 Et progressus inde pusillum vidit Jacobum Zebedæi et Johannem fratrem ejus, et ipsos in navi componentes retia, 20 Et statim vocavit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in navi cum mercennariis secuti sunt eum. 21 Et ingrediuntur Capharnaum, et statim sabbatis ingressus synagogam docebat eos,

22 Καὶ ἐξεπλήσσαντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. 23 Καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 Λέγων· Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἡλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 Καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· Τί ἐστὶν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. 29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς, 31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32 Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. 33 Καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 Καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

22. οὐκ ἐπλήσαντο αὐτοῦ ἐπὶ τῇ διδαχῇ. 23. καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24. λέγων· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἡλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 25. καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26. καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27. καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας· τί ἐστὶν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ κατ' ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28. καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. 29. καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30. ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς, 31. καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32. ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. 33. καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34. καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν.

22 Et stupebant super doctrina ejus: erat enim docens eos quasi potestatem habens et non sicut scribæ. 23 Et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo, et exclamavit 24 Dicens: Quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio quis es, sanctus Dei. 25 Et comminatus est ei Jesus dicens: Obmutesce et exi de homine. 26 Et discerpens eum spiritus immundus et exclamans voce magna exivit ab eo. 27 Et mirati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes: Quidnam est hoc? quæ doctrina hæc nova? quia in potestate et spiritibus imundis imperat, et obcediunt ei. 28 Et processit rumor ejus statim in omnem regionem Galilææ. 29 Et protinus egredientes de synagoga venerunt in domum Simonis et Andreæ cum Jacobo et Johanne. 30 Decumbebat autem socrus Simonis febricitans, et statim dicunt ei de illa. 31 Et accedens elevavit eam, adprehensa manu ejus: et continuo dimisit eam febris, et ministrabat eis. 32 Vespere autem facto, cum occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes et dæmonia habentes, 33 Et erat omnis civitas congregata ad januam: 34 Et curavit multos qui vexabantur variis languoribus, et dæmonia multa eiciebat, et non sinebat loqui ea, quoniam sciebant eum

35 Καὶ πρῶτ' ἐννυχθα λαὸν ἀναστὰς
ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον,
κακεῖ προσήυχετο. 36 Καὶ κατεδίωξεν
αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 Καὶ
εὗρον αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι
πάντες ζητοῦσιν σε. 38 Καὶ λέγει
αὐτοῖς· Ἀγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς
ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κακεῖ κη-
ρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. 39 Καὶ
ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς
αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ
τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. 40 Καὶ ἔρχεται
πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν
καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι ἐὰν
θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. 41 Καὶ
σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ
ἤψατο καὶ λέγει· Θέλω, καθαρίσθητι.
42 Καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ
λέπρα, καὶ ἐκαθερίσθη. 43 Καὶ ἐμβρι-
μησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν,
44 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα μηδενὶ μηδὲν
εἶπης, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δείξον τῷ
ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθα-
ρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς. 45 Ὁ δὲ ἐξελθὼν
ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν
τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι
εἰς πόλιν φανερώς εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω
ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο
πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

35 وَابْتَدَأَ 35
36 وَابْتَدَأَ 36
37 وَابْتَدَأَ 37
38 وَابْتَدَأَ 38
39 وَابْتَدَأَ 39
40 وَابْتَدَأَ 40
41 وَابْتَدَأَ 41
42 وَابْتَدَأَ 42
43 وَابْتَدَأَ 43
44 وَابْتَدَأَ 44
45 وَابْتَدَأَ 45
46 وَابْتَدَأَ 46
47 وَابْتَدَأَ 47
48 وَابْتَدَأَ 48
49 وَابْتَدَأَ 49
50 وَابْتَدَأَ 50
51 وَابْتَدَأَ 51
52 وَابْتَدَأَ 52
53 وَابْتَدَأَ 53
54 وَابْتَدَأَ 54
55 وَابْتَدَأَ 55
56 وَابْتَدَأَ 56
57 وَابْتَدَأَ 57
58 وَابْتَدَأَ 58
59 وَابْتَدَأَ 59
60 وَابْتَدَأَ 60
61 وَابْتَدَأَ 61
62 وَابْتَدَأَ 62
63 وَابْتَدَأَ 63
64 وَابْتَدَأَ 64
65 وَابْتَدَأَ 65
66 وَابْتَدَأَ 66
67 وَابْتَدَأَ 67
68 وَابْتَدَأَ 68
69 وَابْتَدَأَ 69
70 وَابْتَدَأَ 70
71 وَابْتَدَأَ 71
72 وَابْتَدَأَ 72
73 وَابْتَدَأَ 73
74 وَابْتَدَأَ 74
75 وَابْتَدَأَ 75
76 وَابْتَدَأَ 76
77 وَابْتَدَأَ 77
78 وَابْتَدَأَ 78
79 وَابْتَدَأَ 79
80 وَابْتَدَأَ 80
81 وَابْتَدَأَ 81
82 وَابْتَدَأَ 82
83 وَابْتَدَأَ 83
84 وَابْتَدَأَ 84
85 وَابْتَدَأَ 85
86 وَابْتَدَأَ 86
87 وَابْتَدَأَ 87
88 وَابْتَدَأَ 88
89 وَابْتَدَأَ 89
90 وَابْتَدَأَ 90
91 وَابْتَدَأَ 91
92 وَابْتَدَأَ 92
93 وَابْتَدَأَ 93
94 وَابْتَدَأَ 94
95 وَابْتَدَأَ 95
96 وَابْتَدَأَ 96
97 وَابْتَدَأَ 97
98 وَابْتَدَأَ 98
99 وَابْتَدَأَ 99
100 وَابْتَدَأَ 100

35 Et diluculo valde surgens egressus
abiit in desertum locum ibique orabat.
36 Et secutus est eum Simon et qui cum
illo erant, 37 Et cum invenissent eum,
dixerunt ei quia omnes quærent te.
38 Et ait illis: Eamus in proximos vicos
et civitates ut et ibi prædicem: ad hoc
enim veni. 39 Et erat prædicans in
synagogis eorum et omni Galilæa, et
dæmonia eiciens. 40 Et venit ad eum
leprosus deprecans eum, et genu flexo
dixit: Si vis, potes me mundare.
41 Jesus autem misertus ejus extendit
manum suam, et tangens eum ait illi:
Volo, mundare. 42 Et cum dixisset,
statim discessit ab eo lepra, et munda-
tus est. 43 Et comminatus ei statim
eicit illum, 44 Et dicit ei: Vide nemini
dixeris, sed vade ostende te principi sa-
cerdotum, et offer pro emundatione tua
quæ præcepit Moses, in testimonium
illis. 45 At ille egressus cœpit prædi-
care et diffamare sermonem, ita ut jam
non posset manifeste in civitatem
introire sed foris in desertis locis esse,
et conveniebant ad eum undique.

1 ΚΑΙ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρ-
ναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ
ἐστίν. 2 Καὶ συνήχθησαν πολλοί, ὥστε
μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν,
καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 Καὶ
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυ-
τικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 Καὶ
μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου
ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κρά-
βατον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.
5 Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 Ἦσαν δέ τινες τῶν
γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ δια-
λογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·
7 Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ·
τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς
ὁ θεός; 8 Καὶ εὐθύς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς
τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· Τί
ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν; 9 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν
τῷ παραλυτικῷ· Ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρε καὶ ἄρον
τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε; 10 Ἴνα
δὲ εἰδῇτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίε-
ναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 Σοὶ λέγω, ἔγείρε ἄρον τὸν κράβαττόν
σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

1 ⲕⲁⲓ ⲉⲓⲉⲗⲱⲛ ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲉⲓⲥ ⲕⲁⲫⲁⲣ-
ⲛⲁⲟⲩⲙ ⲉⲓⲥ ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲉⲓⲥ ⲕⲁⲫⲁⲣ-
ⲛⲁⲟⲩⲙ. 2 ⲕⲁⲓ ⲥⲓⲛⲉⲕⲉⲧⲏⲥⲁⲛ ⲡⲟⲗⲗⲟⲓ, ὥⲥⲥⲉ
ⲙⲏⲕⲉⲧⲓ ⲭⲱⲣⲉⲓⲛ ⲙⲏⲉⲧⲉ ⲧⲁ ⲡⲣⲟⲥ ⲧⲏⲛ
ⲧⲏⲛ ⲧⲏⲛ. 3 ⲕⲁⲓ ⲉⲣⲭⲟⲩⲛⲁⲓ ⲫⲉⲣⲟⲛⲧⲉⲥ
ⲡⲣⲟⲥ ⲁⲩⲧⲟⲛ ⲡⲁⲣⲁⲗⲱⲧⲓⲕⲟⲛ
ⲁⲓⲣⲟⲙⲉⲛⲟⲛ ὑⲡⲟⲩ ⲧⲉⲥⲥⲁⲣⲱⲛ. 4 ⲕⲁⲓ
ⲙⲏ ⲉⲛⲟⲙⲉⲛⲟⲓ ⲡⲣⲟⲥⲉⲛⲉⲕⲁⲓ ⲁⲩⲧⲱ
ⲉⲓⲥ ⲧⲟⲛ ⲟⲩⲭⲟⲗⲟⲛ, ⲁⲡⲉⲥⲧⲉⲕⲁⲥⲁⲛ
ⲧⲏⲛ ⲥⲧⲉⲕⲏⲛ ὅⲡⲟⲩ ἦⲛ, ⲕⲁⲓ ⲉⲭⲟⲣⲟⲩ
ⲁⲛⲧⲉⲥ ⲭⲁⲗῶⲥⲓ ⲧⲟⲛ ⲕⲣⲁⲃⲁⲧⲟⲛ
ὅⲡⲟⲩ ὁ ⲡⲁⲣⲁⲗⲱⲧⲓⲕⲟⲥ ⲕⲁⲧⲉⲕⲉⲓⲧⲟ.
5 ⲕⲁⲓ ⲓⲃⲱⲛ ὁ Ἰⲉⲥⲟῦⲥ ⲧⲏⲛ ⲡⲓⲥⲧⲓⲛ
ⲁⲩⲧῶⲛ ⲗⲉⲕⲉⲓ ⲧῷ ⲡⲁⲣⲁⲗⲱⲧⲓⲕῷ·
ⲧⲉⲕⲛⲟⲛ, ⲁⲫⲓⲉⲛⲧⲁⲓ ⲥⲟⲩ ⲁⲓ
ᲁⲙⲁⲣⲧⲓⲁⲓ. 6 Ἦⲥⲁⲛ δⲉ ⲧⲓⲛⲉⲥ
ⲧῶⲛ ⲕⲁⲣⲁⲙⲁⲧⲉⲱⲛ ⲉⲕⲉⲓ ⲕⲁⲧⲏⲙⲉⲛⲟⲓ
ⲕⲁⲓ ⲉⲓⲁⲗⲟⲕⲓⲁⲛⲉⲛⲟⲓ ⲉⲛ ⲧⲁⲓ
ⲕⲁⲣⲁⲧⲓⲁⲓ ⲁⲩⲧῶⲛ. 7 ⲧⲓ ⲟὔⲧⲟⲥ
Ὗⲧⲱⲥ ⲗⲁⲗⲉⲓ; ⲃⲗⲁⲥⲫⲙⲉⲓ· ⲧⲓⲥ
δύⲛⲁⲧⲁⲓ ⲁⲫⲓⲉⲛⲁⲓ ᲁⲙⲁⲣⲧⲓⲁⲥ
ⲉⲓ ⲙⲏ ⲉⲓⲥ ὁ ⲧⲉⲟⲥ; 8 ⲕⲁⲓ ⲉὐⲧⲏⲥ
ἐⲡⲓⲕⲛⲟῦⲥ ὁ Ἰⲉⲥⲟῦⲥ ⲧῷ ⲡⲛⲉῦⲙⲁⲧⲓ
ⲁⲩⲧⲱⲧⲟ ὅⲧⲓ ⲟὔⲧⲱⲥ ⲉⲓⲁⲗⲟⲕⲓ-
ⲁⲛⲉⲛⲟⲓ ⲉⲛ Ᲊⲁⲩⲧⲟⲓⲥ, ⲗⲉⲕⲉⲓ
ⲁⲩⲧⲟⲓⲥ· ⲧⲓ ⲧⲁὔⲧⲁ ⲉⲓⲁⲗⲟⲕⲓ-
ⲁⲛⲉⲛⲟⲓ ⲉⲛ ⲧⲁⲓ ⲕⲁⲣⲁⲧⲓⲁⲥ
ὑⲙῶⲛ; 9 ⲧⲓ ⲉⲥⲧⲓⲛ ⲉὐⲕⲟⲡῶⲧⲉⲣⲟⲛ,
ⲉⲓⲡⲉῖⲛ ⲧῷ ⲡⲁⲣⲁⲗⲱⲧⲓⲕῷ· Ἀⲫⲓⲉⲛⲧⲁⲓ
ⲥⲟⲩ ⲁⲓ ᲁⲙⲁⲣⲧⲓⲁⲓ, ἢ ⲉⲓⲡⲉῖⲛ· Ἐⲕⲉⲓⲣⲉ
ⲕⲁⲓ ᲁⲣⲟⲛ ⲧⲟⲛ ⲕⲣⲁⲃⲁⲧⲟⲛ
ⲥⲟⲩ ⲕⲁⲓ ὑⲡⲁⲕⲉ; 10 Ἰⲛⲁ δⲉ ⲉⲓⲃⲏⲧⲉ
ὅⲧⲓ ⲉⲭⲟⲩⲥⲓⲁⲛ Ᲊⲭⲉⲓ ὁ υἱὸⲥ
ⲧⲟῦ ᲁⲛⲧⲱⲣῶⲡⲟⲩ ⲉⲡⲓ ⲧⲏⲥ
γῆⲥ ᲁⲫⲓⲉⲛⲁⲓ ᲁⲙⲁⲣⲧⲓⲁⲥ,
ⲗⲉⲕⲉⲓ ⲧῷ ⲡⲁⲣⲁⲗⲱⲧⲓⲕῷ· 11
ⲥⲟⲓ ⲗⲉⲕⲱ, Ᲊⲕⲉⲓⲣⲉ ᲁⲣⲟⲛ
ⲧⲟⲛ ⲕⲣⲁⲃⲁⲧⲟⲛ ⲥⲟⲩ ⲕⲁⲓ
ὑⲡⲁⲕⲉ ⲉⲓⲥ ⲧⲟⲛ ⲟⲓⲕὸⲛ
ⲥⲟⲩ.

1 Et iterum intravit Capharnaum
post dies. 2 Et auditum est quod in
domo esset, et convenerunt multi, ita
ut non caperet neque ad januam, et
loquebatur eis verbum. 3 Et venerunt
ferentes ad eum paralyticum qui a
quattuor portabatur. 4 Et cum non
possent offerre eum illi præ turba,
nudaverunt tectum ubi erat, et patefa-
cientes summiserunt grabattum in quo
paralyticus jacebat. 5 Cum vidisset
autem Jesus fidem illorum, ait paraly-
tico: Filii, dimittuntur tibi peccata.
6 Erant autem illic quidam de scribis
sedentes et cogitantes in cordibus suis:
7 Quid hic sic loquitur? blasphemat:
quis potest dimittere peccata nisi solus
Deus? 8 Quo statim cognito Jesus
spiritu suo quia sic cogitarent inter se,
dicit illis: Quid ista cogitatis in cordi-
bus vestris? 9 Quid est facilius, dicere
paralytico: Dimittuntur tibi peccata,
an dicere: Surge et tolle grabattum
tuum et ambula? 10 Ut autem sciatis
quia potestatem habet Filius hominis
in terra dimittendi peccata, ait paraly-
tico: 11 Tibi dico: Surge tolle grabat-
tum tuum et vade in domum tuam.

12 Καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν. 13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 Καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. 16 Καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. Καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοὺς λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς. 18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. Καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοὺς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. 20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

[illegible]

13 Et statim ille surrexit sublato grabatto abiit coram omnibus, ita ut ammirarentur omnes et honorificarent Deum, dicentes quia numquam sic vidimus. 13 Et egressus est rursus ad mare, omnisque turba veniebat ad eum et docebat eos. 14 Et cum præteriret, vidit Levin Alphei sedentem ad telon-eum, et ait illi : Sequere me. Et sur-gens secutus est eum. 15 Et factum est cum accumberet in domo illius, multi publicani et peccatores simul discumbebant cum Jesu et discipulis ejus ; erant enim multi qui et seque-bantur eum. 16 Et scribæ et Pharisei videntes quia manducaret cum pecca-toribus et publicanis dicebant disci-pulis ejus : Quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit magi-ster vester ? 17 Hoc audito Jesus ait illis : Non necesse habent sani medicum sed qui male habent : non enim veni vocare justos sed peccatores. 18 Et erant discipuli Johannis et Pharisei jejunantes : et veniunt et dicunt illi : Quare discipuli Johannis et Phari-sæorum jejunant, tui autem discipuli non jejunant ? 19 Et ait illis Jesus : Numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis est jejun-are ? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt jejunare. 20 Ve-nient autem dies cum auferetur ab eis sponsus, et tunc jejunabunt in illa die

1 **ΚΑΙ** εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρ-
ναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ
ἐστίν. 2 **Καὶ** συνήχθησαν πολλοί, ὥστε
μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν,
καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 **Καὶ**
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυ-
τικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 **Καὶ**
μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου
ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κρά-
βαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.
5 **Καὶ** ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 Ἦσαν δέ τινες τῶν
γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ δια-
λογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·
7 **Τί** οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ·
τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς
ὁ θεός; 8 **Καὶ** εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς
τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· **Τί**
ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν; 9 **Τί** ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν
τῷ παραλυτικῷ· Ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρε καὶ ἄρον
τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε; 10 **Ἰνα**
δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέ-
ναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 **Σοὶ** λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν
σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

1 **ⲕⲁⲓ** εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρ-
ναοὺμ δι' ἡμερῶν, ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ
ἐστίν. 2 **ⲕⲁⲓ** συνήχθησαν πολλοί, ὥστε
μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν,
καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 **ⲕⲁⲓ**
ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυ-
τικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 **ⲕⲁⲓ**
μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν
ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου
ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κρά-
βαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.
5 **ⲕⲁⲓ** ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν
λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφίενταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 Ἦσαν δέ τινες τῶν
γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ δια-
λογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν·
7 **ⲧⲓ** οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ·
τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς
ὁ θεός; 8 **ⲕⲁⲓ** εὐθὺς ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς
τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογί-
ζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς· **ⲧⲓ**
ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν; 9 **ⲧⲓ** ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν
τῷ παραλυτικῷ· Ἀφίενταί σου αἱ
ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρε καὶ ἄρον
τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε; 10 **Ἰνα**
δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέ-
ναι ἁμαρτίας, λέγει τῷ παραλυτικῷ·
11 **Ⲛⲟⲓ** λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν
σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

1 Et iterum intravit Capharnaum
post dies. 2 Et auditum est quod in
domo esset, et convenerunt multi, ita
ut non caperet neque ad januam, et
loquebatur eis verbum. 3 Et venerunt
ferentes ad eum paralyticum qui a
quattuor portabatur. 4 Et cum non
possent offerre eum illi præ turba,
nudaverunt tectum ubi erat, et patefa-
cientes summiserunt grabattum in quo
paralyticus jacebat. 5 Cum vidisset
autem Jesus fidem illorum, ait paraly-
tico: Filii, dimittuntur tibi peccata.
6 Erant autem illic quidam de scribis
sedentes et cogitantes in cordibus suis:
7 Quid hic sic loquitur? blasphemat:
quis potest dimittere peccata nisi solus
Deus? 8 Quo statim cognito Jesus
spiritu suo quia sic cogitarent inter se,
dicit illis: Quid ista cogitatis in cordi-
bus vestris? 9 Quid est facilius, dicere
paralytico: Dimittuntur tibi peccata,
an dicere: Surge et tolle grabattum
tuum et ambula? 10 Ut autem sciatis
quia potestatem habet Filius hominis
in terra dimittendi peccata, ait paraly-
tico: 11 Tibi dico: Surge tolle grabat-
tum tuum et vade in domum tuam.

12 Καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθύς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν. 13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 Καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 Καὶ γίνεταί κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. 16 Καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. Καὶ ἰδόντες ὅτι ἦσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς. 18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. Καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. 20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

12 Καὶ ἠγέρθη, καὶ εὐθύς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν. 13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 Καὶ παράγων εἶδεν Λευεὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15 Καὶ γίνεταί κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. 16 Καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. Καὶ ἰδόντες ὅτι ἦσθιεν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; 17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλούς. 18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. Καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν. 20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

12 Et statim ille surrexit sublato grabatto abiit coram omnibus, ita ut ammirarentur omnes et honorificarent Deum, dicentes quia numquam sic vidimus. 13 Et egressus est rursus ad mare, omnisque turba veniebat ad eum, et docebat eos. 14 Et cum præteriret, vidit Levin Alpei sedentem ad telon-eum, et ait illi : Sequere me. Et surgens secutus est eum. 15 Et factum est cum accumberet in domo illius, multi publicani et peccatores simul discumbabant cum Jesu et discipulis ejus; erant enim multi qui et sequebantur eum. 16 Et scribæ et Pharisei videntes quia manducaret cum peccatoribus et publicanis dicebant discipulis ejus : Quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit magister vester ? 17 Hoc audito Jesus ait illis : Non necesse habent sani medicum sed qui male habent : non enim veni vocare justos sed peccatores. 18 Et erant discipuli Johannis et Pharisei jejunantes : et veniunt et dicunt illi : Quare discipuli Johannis et Phariseorum jejunant, tui autem discipuli non jejunant ? 19 Et ait illis Jesus : Numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis est jejunare ? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt jejunare. 20 Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsum, et tunc jejunabunt in illa die.

3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν
 χεῖρα ἔχοντι· Ἐγείρε εἰς τὸ μέσον. 4 Καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Ἐξεστὶν τοῖς σάββασι
 ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν
 σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.
 5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀ-
 γῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
 τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ·
 Ἔκτεινον τὴν χεῖρα, καὶ ἐξέτεινεν, καὶ
 ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 Καὶ
 ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ
 τῶν Ἑρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίησαν
 κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
 7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θάλασσαν,
 καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
 καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν,
 8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς
 Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ
 περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ,
 ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.
 9 Καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
 πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν
 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. 10 Πολ-
 λούς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπλῖπτεν
 αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον
 μάλιστα. 11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκά-
 θαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον
 αὐτῷ, καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι σὺ εἰ
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 Καὶ πολλὰ ἐπε-
 τίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερόν
 ποιῶσιν. 13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος,
 καὶ προσκαλεῖται οὓς ᾗθελεν αὐτός,
 καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 Καὶ
 ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὥσιν μετ' αὐτοῦ,
 καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν

3. ὁ ἀνὴρ ὁ ξηρὸς ἐγείρε· 4. λέγει αὐτοῖς·
 ἐξεστὶν τοῖς σάββασι καλὸν ἢ κακόν·
 ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων·
 5. καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς,
 ἐκτείνων τὴν χεῖρα, ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατε-
 στάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6. καὶ ἐξελθόντες οἱ
 φαρισαῖοι μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν συμβούλιον
 ἐποίησαν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
 σιν. 7. καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
 πολλὸν πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ
 ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου
 καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πολλὸν πλῆθος
 ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν·
 8. καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
 πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν
 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. 9. πολλοὺς
 γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπλῖπτεν αὐτῷ,
 ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάλιστα.
 10. καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν
 αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ
 ἔκραζον λέγοντες ὅτι υἱὸς τοῦ θεοῦ εἶ.
 11. καὶ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν
 φανερόν ποιῶσιν. 12. καὶ ἀναβαίνει εἰς
 τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ᾗθελεν αὐτός,
 καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 13. καὶ ἐποίη-
 σεν δώδεκα, ἵνα αὐτοῖς ἀποστέλλῃ κηρύ-
 σσειν

3 Et ait homini habenti manum aridam:
 Surge in medium. 4 Et dicit eis:
 Licet sabbatis bene facere an male?
 animam salvam facere an perdere?
 At illi tacebant. 5 Et circumspiciens
 eos cum ira, contristatus super cæcitate
 cordis eorum, dicit homini: Extende
 manum tuam. Et extendit, et restituta
 est manus illi. 6 Excuntes autem
 statim Pharisei cum Herodianis con-
 silium faciebant adversus eum, quo-
 modo eum perderent. 7 Et Jesus cum
 discipulis suis secessit ad mare, et
 multa turba a Galilæa et Judæa secuta
 est eum: 8 Ab Hierosolymis et ab
 Idumæa et trans Jordanen, et qui
 circa Tyrum et Sidonem, multitudo
 magna, audientes quæ faciebat vene-
 runt ad eum. 9 Et dixit discipulis
 suis ut navicula sibi deserviret propter
 turbam, ne comprimerent eum: 10 Mul-
 tos enim sanabat, ita ut inruerent in
 eum ut illum tangerent: quotquot
 autem habebant plagas, 11 Et spiritus
 inmundi cum illum videbant, procide-
 bant ei et clamabant dicentes: 12 Tu
 es Filius Dei. Et vehementer com-
 minabatur eis ne manifestarent illum.
 13 Et ascendens in montem vocavit ad se
 quos voluit ipse, et venerunt ad eum.
 14 Et fecit ut essent duodecim cum illo,
 et ut mitteret eos prædicare evangelium.

15 Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ
δαιμόνια. 16 Καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα,
καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον·
17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰα-
κώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα
Βοανηργές, ὃ ἐστὶν υἱὸς βροντῆς·
18 Καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ-
θολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν
καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ
Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον
19 Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέ-
δωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον·
20 Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε
μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.
21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλ-
θον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι
ἐξέστη. 22 Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ
Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι
Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν
παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύ-
ναι σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;
24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη.
25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
οὐ δυνήσεται ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι.
26 Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν,
ἐμερίσθη, καὶ οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ
τέλος ἔχει. 27 Ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ
σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ διαρπάσει. 28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν
ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ
βλασφημίαι, ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν·

15 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 17 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 18 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 19 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 20 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 21 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 22 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 23 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 24 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 25 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 26 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 27 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 28 . ὁσὶν δὲ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.

15 Et dedit illis potestatem curandi
infirmities et eiciendi dæmonia. 16 Et
imposuit Simoni nomen Petrus, 17 Et
Jacobum Zebedæi et Johannem fra-
trem Jacobi, et imposuit eis nomina
Boanerges, quod est filii tonitruī, 18 Et
Andream et Philippum et Bartholo-
meum et Mattheum et Thomam et
Jacobum Alphei et Taddæum et Simo-
nem Cananæum 19 Et Judam Scariot,
qui et tradidit illum. 20 Et veniunt
ad domum, et convenit iterum turba,
ita ut non possent neque panem man-
ducare. 21 Et cum audissent sui,
exierunt tenere eum: dicebant enim
quoniam in furorem versus est. 22 Et
scribæ qui ab Hierosolymis descen-
derant dicebant quoniam Beelzebub
habet, et quia in principe dæmonum
eicit dæmonia. 23 Et convocatis eis in
parabolis dicebat illis: Quomodo potest
Satanas Satanan eicere? 24 Et si reg-
num in se dividatur, non potest stare
regnum illius. 25 Et si domus super
semet ipsam dispertiat, non potest
domus illa stare. 26 Et si Satanus
consurrexit in semet ipsum, dispertitus
est, et non poterit stare sed finem habet.
27 Nemo potest vasa fortis ingressus
domum diripere, nisi prius fortem
alliget, et tunc domum ejus deripiet.
28 Amen dico vobis quoniam omnia
dimittentur filiis hominum peccata et
blasphemiæ quibus blasphemaverint:

29 Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,
ἀλλὰ ἔνοχος ἔσται αἰωνίου ἁμαρτήματος.
30 Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέ-
στειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν.
32 Καὶ ἐκύθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ
λέγουσιν αὐτῷ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω
ζητοῦσίν σε. 33 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς
λέγει· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ
ἀδελφοί μου; 34 Καὶ περιβλεψάμενος
τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέ-
γει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου. 35 Ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ
μήτηρ ἐστίν.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑΙ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ
τὴν θάλασσαν. Καὶ συναγεται πρὸς
αὐτὸν ὄχλος πλείστος, ὥστε αὐτὸν εἰς
πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θα-
λάσσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν
θάλατταν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 Καὶ
ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά,
καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
3 Ἀκούετε. Ἴδου ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
σπείρειν. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν
ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν
τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 Καὶ
ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρώδες, ὅπου οὐκ
εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέ-
τειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. 6 Καὶ
ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη,
καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.

29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα.
30 Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.
31 Καὶ ἔρχεται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ
ἀδελφοί αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέ-
στειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντες αὐτόν.
32 Καὶ ἐκύθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ
λέγουσιν αὐτῷ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω
ζητοῦσίν σε. 33 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς
λέγει· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ
ἀδελφοί μου; 34 Καὶ περιβλεψάμενος
τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέ-
γει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ
μήτηρ ἐστίν.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 Et iterum coepit docere ad mare,
et congregata est ad eum turba multa,
ita ut in navem ascendens sederet in
mari: et omnis turba circa mare super
terram erat. 2 Et docebat illos in
parabolis multa, et dicebat illis in
doctrina sua: 3 Audite. Ecce exiit
seminans ad seminandum. 4 Et dum
seminat, aliud cecidit circa viam, et
venerunt volucres et comederunt illud.
5 Aliud vero cecidit super petrosa ubi
non habuit terram multam, et statim
exortum est, quoniam non habebat
altitudinem terræ; 6 Et quando
exortus est sol, exæstuavit, eo
quod non haberet radicem exaruit.

29 Qui autem blasphemaverit in Spiritum
sanctum, non habet remissionem in
æternum, sed reus erit æterni delicti.
30 Quoniam dicebant: Spiritum immun-
dum habet. 31 Et veniunt mater ejus
et fratres, et foris stantes miserunt ad
eum vocantes eum: 32 Et sedebat circa
eum turba, et dicunt ei: Ecce mater
tua et fratres tui foris quærunt te.
33 Et respondens eis ait: Quæ est
mater mea, et fratres mei? 34 Et cir-
cumspiciens eos qui in circuitu ejus
sedebant ait: Ecce mater mea et
fratres mei: 35 Qui enim fecerit vo-
luntatem Dei, hic frater meus et soror
mea et mater est.

CAPUT IV.

1 Et iterum coepit docere ad mare,
et congregata est ad eum turba multa,
ita ut in navem ascendens sederet in
mari: et omnis turba circa mare super
terram erat. 2 Et docebat illos in
parabolis multa, et dicebat illis in
doctrina sua: 3 Audite. Ecce exiit
seminans ad seminandum. 4 Et dum
seminat, aliud cecidit circa viam, et
venerunt volucres et comederunt illud.
5 Aliud vero cecidit super petrosa ubi
non habuit terram multam, et statim
exortum est, quoniam non habebat
altitudinem terræ; 6 Et quando
exortus est sol, exæstuavit, eo
quod non haberet radicem exaruit.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 Καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἔδιδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 Καὶ ἔλεγεν· Ὁς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσσεσθε; 14 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 Καὶ οὗτοι ὁμοίως εἰσιν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 Καὶ ἄλλοι εἰσιν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες,

7 ὁ ἄλλο ἐπεσεν εἰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαὶ καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 Καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἔδιδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξανόμενον, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 Καὶ ἔλεγεν· Ὁς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκούετω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτουν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσσεσθε; 14 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον ἐν αὐτοῖς. 16 Καὶ οὗτοι ὁμοίως εἰσιν οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 Καὶ ἄλλοι εἰσιν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες,

7 Et aliud cecidit in spinis, et ascenderunt spinæ et suffocaverunt illud, et fructum non dedit. 8 Et aliud cecidit in terram bonam, et dabat fructum ascendentem et crescentem, et adferebat unum triginta et unum sexaginta et unum centum. 9 Et dicebat: Qui habet aures audiendi audiat. 10 Et cum esset singularis, interrogaverunt eum hi qui cum eo erant cum duodecim parabolas. 11 Et dicebat eis: Vobis datum est scire mysterium regni Dei, illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt, 12 Ut videntes videant et non videant, et audientes audiant et non intellegant, ne quando convertantur et dimittantur eis peccata. 13 Et ait illis: Nescitis parabolam hanc, et quomodo omnes parabolas cognoscetis? 14 Qui seminat, verbum seminat. 15 Hi autem sunt qui circa viam ubi seminatur verbum, et cum audierint, confestim venit Sathanas et aufert verbum quod seminatum est in corda eorum. 16 Et hi sunt similiter qui super petrosa seminantur, qui cum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud, 17 Et non habent radicem in se sed temporales sunt, deinde orta tribulatione et persecutione propter verbum confestim scandalizantur. 18 Et alii sunt qui in spinis seminantur: hi sunt qui verbum audiunt,

19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-
πνέουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 Καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οὔτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μήτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 Οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, ἂν μὴ ἵνα φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25 Ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλην τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 Καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνεται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 Αυτόμάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἰτεν στάχυν, εἰτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 Ὃταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. 30 Καὶ ἔλεγεν· Πῶς ὁμοιωσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν;

[illegible]

19 Et ærumnæ sæculi et deceptio
divitiarum et circa reliqua concu-
piscentiæ introeuntes suffocant ver-
bum, et sine fructu efficitur. 20 Et
hi sunt qui super terram bonam semi-
nati sunt, qui audiunt verbum et susci-
piunt, et fructificant unum triginta et
unum sexaginta et unum centum.
21 Et dicebat illis: Numquid venit
lucerna ut sub modio ponatur aut sub
lecto? nonne ut super candelabrum
ponatur? 22 Non enim est aliquid
absconditum quod non manifestetur,
nec factum est occultum sed ut in
palam veniat. 23 Si quis habet aures
audiendi, audiat. 24 Et dicebat illis:
Videte quid audiat: in qua mensura
mensi fueritis remetietur vobis, et
adicietur vobis. 25 Qui enim habet,
dabitur illi, et qui non habet, etiam
quod habet auferetur ab illo. 26 Et
dicebat: Sic est regnum Dei, quemad-
modum si homo jaciat sementem in
terram, 27 Et dormiat et exsurgat
nocte ac die, et semen germinet et
increscat dum nescit ille. 28 Ultro
enim terra fructificat primum herbam
deinde spicam, deinde plenum frumen-
tum in spica. 29 Et cum se pro-
duxerit fructus, statim mittit falcem,
quoniam adest messis. 30 Et dicebat:
Cui adsimilabimus regnum Dei, aut
cui parabolæ comparabimus illud?

31 Ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον πάντων τῶν λαχάνων, καὶ ποιῇ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. 33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν. 34 Χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίῳις μαθηταῖς ἐπέλυνεν πάντα. 35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὥς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦσαν μετ' αὐτοῦ. 37 Καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 Καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἐγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

31 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 32 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 33 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 34 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 35 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 36 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 37 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 38 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 39 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 40 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 41 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 42 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 43 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 44 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 45 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 46 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 47 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 48 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 49 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 50 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 51 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 52 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 53 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 54 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 55 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 56 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 57 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 58 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 59 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 60 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 61 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 62 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 63 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 64 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 65 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 66 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 67 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 68 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 69 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 70 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 71 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 72 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 73 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 74 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 75 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 76 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 77 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 78 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 79 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 80 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 81 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 82 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 83 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 84 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 85 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 86 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 87 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 88 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 89 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 90 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 91 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 92 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 93 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 94 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 95 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 96 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 97 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 98 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 99 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ. 100 Ἰσὲρ ἡζῖβῖλ ἰσὲρ ἡζῖβῖλ.

31 Sicut granum sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra, minus est omnibus seminibus quæ sunt in terra, 32 Et cum seminatum fuerit, ascendit et fit majus omnibus holeribus et facit ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus aves cæli habitare. 33 Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum, prout poterant audire; 34 Sine parabola autem non loquebatur eis, seorsum autem discipulis suis disserebat omnia. 35 Et ait illis illa die cum sero esset factum: Trans-eamus contra. 36 Et dimittentes turbam adsumunt eum ita ut erant in navi, et aliæ naves erant cum illo. 37 Et facta est procella magna venti, et fluctus mittebat in navem, ita ut impleretur navis. 38 Et erat ipse in puppi supra cervical dormiens: et excitant eum et dicunt ei: Magister, non ad te pertinet quia perimus? 39 Et exsurgens comminatus est vento et dixit mari: Tace et obmutesce. Et cessavit ventus, et facta est tranquillitas magna. 40 Et ait illis: Quid timidi estis? necdum habetis fidem? 41 Et timuerunt timore magno, et dicebant ad alterutrum: Quis putas est iste, quia et ventus et mare obœdiunt ei?

KATA MARKON, ε΄.

ΚΕΦ. ε΄.

1 **ΚΑΙ** ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν.
2 **Καὶ** ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 **Διὰ** τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεσιν δεδέσθαι καὶ διασπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριῖσθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 **Καὶ** διαπαντός νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατὰκόπτων ἑαυτὸν λίθοις. 6 **Καὶ** ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ, 7 **Καὶ** κράζας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· **Τί** ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱέ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. 8 **Ἔλεγεν** γὰρ αὐτῷ· **Ἐξέλθε** τὸ πνεῦμα τὸ ἀκαθάρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 **Καὶ** ἐπηρώτα αὐτόν· **Τί** ὀνομά σοι; **Καὶ** λέγει αὐτῷ· **Λεγιὼν** ὄνομα μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 **Καὶ** παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11 **Ἦν** δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων 12 **Καὶ** παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· **Πέμψον** ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

✧ ⲥ ⲓ ✧ ⲙⲁⲣⲕⲟⲥ

✧ ⲥ ⲓ ✧ ⲙⲉⲗⲁⲓⲟⲥ

1 ⲕⲁⲓ ⲛⲉⲗⲁⲓⲟⲥ ⲉⲓⲥ ⲧⲟ ⲡⲉⲣⲁⲛ ⲧⲉⲥ ⲧⲁⲗⲁⲥⲥⲉⲥ ⲉⲓⲥ ⲧⲉⲛ ⲭⲱⲣⲁⲛ ⲧⲱⲛ Ⲓⲉⲣⲁⲥⲉⲛⲱⲛ.
2 ⲕⲁⲓ ⲉⲭⲉⲗⲱⲛⲧⲟⲥ ⲁⲩⲧⲟῦ ⲉⲕ ⲧⲟῦ ⲡⲓⲗⲱⲓⲟῦ, ⲉὔⲧⲱⲥ ⲩⲡⲉⲛⲧⲉⲥⲉⲛ ⲁⲩⲧῶ ⲉⲕ ⲧῶⲛ ⲙⲛⲉⲙⲉⲓⲱⲛ
3 ⲁⲛⲧⲱⲣⲱⲡⲟⲥ ⲉⲛ ⲡⲛⲉῦⲙⲁⲧⲓ ⲁⲕⲁⲧⲁⲣⲧⲱ, 3 Ὀⲥ ⲧⲉⲛ ⲕⲁⲧⲱⲓⲕⲉⲥⲓⲛ ⲉⲓⲕⲉⲛ ⲉⲛ ⲧⲱⲓⲥ ⲙⲛⲉⲙⲁⲥⲓⲛ,
ⲕⲁⲓ ⲟὔⲧⲉ ⲁⲗῦⲥⲉⲓ ⲟὔⲕⲉⲧⲓ ⲟὔⲧⲉⲓⲥ ⲉⲧῦⲛⲁⲧⲟ
ⲁⲩⲧῶⲛ δⲉⲓⲁⲓ, 4 ⲧⲓⲁ ⲧῶ ⲁⲩⲧῶⲛ ⲡⲟⲗⲗⲁⲕⲓⲥ
ⲡⲉⲧⲉⲁⲓⲥ ⲕⲁⲓ ⲁⲗῦⲥⲉⲥⲓⲛ δⲉⲧⲉⲥⲱⲧⲁⲓ ⲕⲁⲓ δⲓⲉⲥⲡⲁⲥⲱⲧⲁⲓ
ὑⲡ' ⲁⲩⲧῶⲦ ⲧⲁⲥ ⲁⲗῦⲥⲉⲓⲥ ⲕⲁⲓ ⲧⲁⲥ ⲡⲉⲧⲉⲁⲥ
ⲥⲱⲛⲧⲉⲧⲣⲓⲕⲉⲧⲁⲓ, ⲕⲁⲓ ⲟὔⲧⲉⲓⲥ ἴⲥⲭⲱⲉⲛ
ⲁⲩⲧῶⲛ δⲁⲙⲁⲥⲁⲓ, 5 ⲕⲁⲓ δⲓⲁⲡⲁⲛⲧῶⲥ
ⲛⲩⲕⲧῶⲥ ⲕⲁⲓ ἡⲙⲉⲣⲁⲥ ⲉⲛ ⲧⲱⲓⲥ ⲙⲛⲉⲙⲁⲥⲓⲛ
ⲕⲁⲓ ⲉⲛ ⲧⲱⲓⲥ ὄⲣⲉⲥⲓⲛ ἦⲛ ⲕⲣⲁⲗⲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲕⲁⲧⲁⲕῶⲡⲧⲱⲛ
ἑⲁⲩⲧῶⲛ λⲓⲧⲱⲓⲥ. 6 ⲕⲁⲓ ἰδῶⲛ ⲧῶⲛ
Ἰⲉⲥ῱ⲟῦⲛ ᲁⲡῶ ⲙⲁⲕⲣῶⲧⲉⲛ ἔδⲣⲁⲙⲉⲛ ⲕⲁⲓ
ⲡⲣ῱ⲥⲉⲕῦⲛⲉⲥⲉⲛ ⲁⲩⲧῶ, 7 ⲕⲁⲓ ⲕⲣⲁⲗⲁⲥ
ⲡⲱⲛⲉⲓ ⲙⲉⲕⲁⲗⲉⲓ ⲗⲉⲕⲉⲓ· **Τῃ** ⲉⲙⲟⲓ ⲕⲁⲓ
ⲥⲟⲓ, Ἰⲉⲥ῱ⲟῦ υἱⲉ ⲧῶⲦ ⲧⲉⲟῦ ⲧῶⲦ ἕⲡⲓⲥⲧⲱⲛ;
ὀⲣⲕⲓⲗ῱ⲱ ⲥⲉ ⲧῶⲛ ⲧⲉⲟῦ, ⲙⲉ ⲙⲉ ⲃⲁⲥⲁⲛⲓⲥⲓⲥ.
8 Ἐⲗⲉⲕⲉⲛ γⲁⲣ ⲁⲩⲧῶ· **Ἐⲭⲉⲗⲱⲧⲉ** ⲧῶ ⲡⲛⲉῦⲙⲁ
ⲧῶ ⲁⲕⲁⲧⲁⲣⲧⲱⲛ ⲉⲕ ⲧῶⲦ ⲁⲛⲧⲱⲣ῱ⲡⲱⲛ. 9
ⲕⲁⲓ ⲉⲡⲉⲣ῱ⲧⲁ ⲁⲩⲧῶⲛ· **Τῃ** ὀⲛⲟⲙⲁ ⲥⲟⲓ;
ⲕⲁⲓ ⲗⲉⲕⲉⲓ ⲁⲩⲧῶ· **Λⲉⲕⲓⲱⲛ** ὀⲛⲟⲙⲁ ⲙⲟⲓ,
ὅⲧⲓ ⲡⲟⲗⲗⲱⲓ ⲉⲥⲥⲙⲉⲛ. 10 ⲕⲁⲓ ⲡⲁⲣⲉⲕⲁⲗⲉⲓ
ⲁⲩⲧῶⲛ ⲡⲟⲗⲗⲁ ἵⲛⲁ ⲙⲉⲕⲁⲓ ⲁⲩⲧⲁ
ᲁⲡ῱ⲥⲱⲧⲉⲓⲗⲉⲓ ἔⲭⲱ ⲧⲉⲥ ⲭ῱ⲣⲁⲥ.
11 Ἦⲛ δⲉ ⲉⲕⲉⲓ ⲡⲣ῱ⲥ ⲧῶ ὄⲣⲉⲓ ⲁⲕⲉⲗⲉ
ⲭⲱⲓⲣⲱⲛ ⲙⲉⲕⲁⲗⲉⲓ ⲃ῱ⲥⲕⲟⲙⲉⲛⲉⲓ. 12
ⲕⲁⲓ ⲡⲁⲣⲉⲕⲁⲗⲉⲥⲁⲛ ⲁⲩⲧῶⲛ ⲗⲉⲕ῱ⲛⲧⲉⲥ·
ⲡⲉⲙⲡⲥⲱⲛ ἡⲙⲁⲥ ⲉⲓⲥ ⲧ῱ⲟⲥ ⲭ῱ⲟⲓⲣⲱⲥ,
ἵⲛⲁ ⲉⲓⲥ ⲁⲩⲧ῱ⲟⲓⲥ ⲉⲓⲥⲉⲗⲱⲙⲉⲛ.

SEC. MARCUM, V.

CAPUT V.

1 Et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. 2 Et exeunti ei de navi statim occurrit ei de monumentis homo in spiritu immundo, 3 Qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis jam quisquam eum poterat ligare, 4 Quoniam sæpe compedibus et catenis vinctus dirupisset catenas et compedes comminisset, et nemo poterat eum domare, 5 Et semper nocte ac die in monumentis et in montibus erat et clamans et concidens se lapidibus. 6 Videns autem Jesum a longe cucurrit et adoravit eum, 7 Et clamans voce magna dicit: Quid mihi et tibi, Jesu Filii Dei summi? adjuro te per Deum, ne me torqueas. 8 Dicebat enim illi: Exi spiritus inmunde ab homine. 9 Et interrogabat eum: Quod tibi nomen est? Et dicit ei: Legio nomen mihi est, quia multi sumus. 10 Et deprecabatur eum multum ne se expelleret extra regionem. 11 Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens: 12 Et deprecabantur eum spiritus dicentes: Mitte nos in porcos, ut in eos introcamus.

13 Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Καὶ ἐξελ-
θόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν
ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν, ὥς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο
ἐν τῇ θαλάσῃ. 14 Καὶ οἱ βόσκοντες
αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ
ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. 15 Καὶ
ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεω-
ροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον
ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα, τὸν ἐσχη-
κότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν.
16 Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες
πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ
τῶν χοίρων. 17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν
αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.
18 Καὶ ἐμβαλίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον,
παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα
μετ' αὐτοῦ ᾗ. 19 Καὶ οὐκ ἀφήκεν αὐτόν,
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐ-
τοῖς ὅσα ὁ Κύριός σοι πεποίηκεν καὶ
ἡλέησέν σε. 20 Καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο
κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ
πλοίῳ εἰς τὸ πέραν πάλιν, συνήχθη
ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν
θάλασσαν. 22 Καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχι-
συναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν
αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

[illegible]

13 Et concessit eis statim Jesus: et
exeuntes spiritus inmundi introierunt
in porcos, et magno impetu grex præ-
cipitatus est in mare ad duo milia, et
suffocati sunt in mare. 14 Qui autem
pascabant eos fugerunt et nuntiaverunt
in civitatem et in agros: et egressi sunt
videre quid esset facti, 15 Et veniunt
ad Jesum, et vident illum qui a dæmonio
vexabatur sedentem vestitum et sanæ
mentis, et timuerunt. 16 Et narra-
verunt illis qui viderant qualiter factum
esset ei qui dæmonium habuerat, et de
porcis. 17 Et rogare eum cœperunt ut
discederet a finibus eorum. 18 Cumque
ascenderet navem, cœpit illum depre-
cari qui dæmonio vexatus fuerat ut
esset cum illo. 19 Et non admisit eum,
sed ait illi: Vade in domum tuam ad
tuos, et adnuntia illis quanta tibi Do-
minus fecerit et misertus sit tui.
20 Et abiit et cœpit prædicare in Deca-
poli quanta sibi fecisset Jesus, et
omnes mirabantur. 21 Et cum trans-
cendisset Jesus in navi rursus trans
fretum, convenit turba multa ad illum,
et erat circa mare. 22 Et venit quidam
de archesynagogis, nomine Jairus, et
videns eum procidit ad pedes ejus,

23 Καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλά, λέγων
ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα
ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ
καὶ ζήσῃ. 24 Καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ
συνέθλιβον αὐτόν. 25 Καὶ γυνὴ οὖσα
ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη, 26 Καὶ
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν
καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἐαυτῆς πάντα,
καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς
τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 Ἀκούσασα τὰ
περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
ὀπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
28 Ἐλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἄψωμαι κἀν
τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 Καὶ
εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος
αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται
ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 Καὶ εὐθὺς ὁ
Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ
δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ
ὄχλῳ ἔλεγεν· Τίς μου ἤψατο τῶν
ἱματίων; 31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλί-
βοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψα-
το; 32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν
τοῦτο ποιήσασαν. 33 Ἡ δὲ γυνὴ φοβη-
θεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν
αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ
εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 Ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις
σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην.
καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

23 **ΚΑΙ** ΠΑΡΑΚΑΛΕΙ Αὐτὸν ΠΟΛΛΑ, ΛΕΓΩΝ
ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει.
24 **ΚΑΙ** ΑΠῆΛΘΕΝ μετ' αὐτοῦ,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς,
καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
25 **ΚΑΙ** ΓΥΝῆ Οὔσα ἐν ῥύσει αἵματος
δώδεκα ἔτη, 26 **ΚΑΙ** ΠΟΛΛΑ ΠΑΘΟΥΣΑ
ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα
τὰ παρ' ἐαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφε-
ληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλ-
θοῦσα, 27 **ΑΚΟΥΣΑΣΑ** τὰ περὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν ἤ-
ψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 **ΕΛΕΓΕΝ** γὰρ
ὅτι ἐὰν ἄψωμαι κἀν τῶν ἱματίων αὐτοῦ,
σωθήσομαι. 29 **ΚΑΙ** Εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ
πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ
σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος.
30 **ΚΑΙ** Εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν
ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦ-
σαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν·
Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; 31 **ΚΑΙ**
ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις
τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις·
Τίς μου ἤψατο; 32 **ΚΑΙ** ΠΕΡΙΕΒΛΕΠΕΤΟ
ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 **Ἡ** δὲ
γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ
γέγονεν αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐ-
τῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.
34 **Ὁ** δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις
σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ
ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

23 Et deprecabatur eum multum, dicens
quoniam filia mea in extremis est:
veni inpone manus super eam, ut salva
sit et vivat. 24 Et abiit cum illo, et
sequebatur eum turba multa, et com-
primebant illum. 25 Et mulier quæ
erat in profluvio sanguinis annis duo-
decim, 26 Et fuerat multa perpessa a
compluribus medicis et erogaverat
omnia sua, nec quicquam profecerat
sed magis deterius habebat, 27 Cum
audisset de Jesu, venit in turba retro
et tetigit vestimentum ejus: 28 Dice-
bat enim quia si vel vestimentum ejus
tetigero, salva ero. 29 Et confestim
siccatus est fons sanguinis ejus, et sen-
sit corpore quod sanata esset a plaga.
30 Et statim Jesus cognoscens in semet
ipso virtutem quæ exierat de eo, con-
versus ad turbam aiebat: Quis tetigit
vestimenta mea? 31 Et dicebant ei
discipuli sui: Vides turbam compri-
mentem te, et dicis: Quis me tetigit?
32 Et circumspiciebat videre eam quæ
hoc fecerat. 33 Mulier autem timens et
tremens, sciens quod factum esset in
se, venit et procidit ante eum et dixit
ei omnem veritatem. 34 Ille autem
dixit ei: Filia, fides tua te salvam fecit:
vade in pace, et esto sana a plaga tua.

3 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς
τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ
'Ιωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς
ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
4 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ
ἐστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν
αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 Καὶ
οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύ-
ναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς
τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 Καὶ ἐθαύ-
μασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ
περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ
ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ
ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων
τῶν ἀκαθάρτων, 8 Καὶ παρήγγειλεν
αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ
μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πῆραν,
μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 Ἀλλὰ ὑπο-
δεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε
δύο χιτῶνας. 10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
"Οπου ἐὰν εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ
μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκείθεν. 11 Καὶ
εἰ ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μὴδὲ ἀκού-
σωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκείθεν ἐκ-
τινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν
ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 Καὶ
ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν,

3 ἢ οὐκ ὁ οὗτος ἐστὶν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς
τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ
'Ιωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ
οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς
ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
4 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ
ἐστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ
πατρίδι ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν
αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 Καὶ
οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύ-
ναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς
τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 Καὶ ἐθαύ-
μασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ
περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.
7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ
ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ
ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων
τῶν ἀκαθάρτων, 8 Καὶ παρήγγειλεν
αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ
μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πῆραν,
μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 Ἀλλὰ ὑπο-
δεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε
δύο χιτῶνας. 10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
"Οπου ἐὰν εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ
μένετε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκείθεν. 11 Καὶ
εἰ ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μὴδὲ ἀκού-
σωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκείθεν ἐκ-
τινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν
ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 Καὶ
ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν,

3 Nonne iste est faber, filius Mariæ,
frater Jacobi et Joseph et Judæ et Si-
monis? nonne et sorores ejus hic nobis-
cum sunt? Et scandalizabantur in illo.
4 Et dicebat eis Jesus quia non est
propheta sine honore nisi in patria sua
et in cognatione sua et in domo sua.
5 Et non poterat ibi virtutem ullam
facere, nisi paucos infirmos inpositis
manibus curavit. 6 Et mirabatur
propter incredulitatem illorum, et cir-
cumibat castella in circuitu docens.
7 Et convocavit duodecim, et cœpit eos
mittere binos, et dabat illis potestatem
spirituum inmundorum, 8 Et præcepit
eis ne quid tollerent in via nisi virgam
tantum, non peram non panem neque
in zona æs, 9 Sed calciatos sandaliis,
et ne induerentur duabus tunicis. 10 Et
dicebat eis: Quocumque introieritis in
domum, illic manete donec exeatis
inde. 11 Et quicumque non receperint
vos nec audierint vos, exeuntes inde
excutite pulverem de pedibus vestris
in testimonium illis. 12 Et exeuntes
prædicabant ut pœnitentiam agerent,

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἡλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον. 14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἑρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἑρώδης ἔλεγεν· Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἡγέρθη. 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἑρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἑρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. 18 Ἐλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἑρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 Ἡ δὲ Ἑρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἠθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. 20 Ὁ γὰρ Ἑρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ, ὅτε Ἑρώδης τοῖς γενεαῖοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἑρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἑρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· Αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.

13. οὐσί. ἡλεῖφον. ἐξέβαλλον. 14. οὐσί. ἡκουσεν. ὁ βασιλεὺς. Ἑρώδης. φανερόν. γὰρ. ἐγένετο. τὸ ὄνομα. αὐτοῦ. καὶ. ἔλεγεν. ὅτι. Ἰωάννης. ὁ βαπτίζων. ἐγήγερται. ἐκ. νεκρῶν. καὶ. διὰ. τοῦτο. ἐνεργοῦσιν. αἱ. δυνάμεις. ἐν. αὐτῷ. 15. ἄλλοι. δὲ. ἔλεγον. ὅτι. Ἡλείας. ἐστίν. ἄλλοι. δὲ. ἔλεγον. ὅτι. προφήτης. ὡς. εἰς. τῶν. προφητῶν. 16. ἀκούσας. δὲ. ὁ. Ἑρώδης. ἔλεγεν. ὅν. ἐγὼ. ἀπεκεφάλισα. Ἰωάννην. οὗτος. ἡγέρθη. 17. αὐτὸς. γὰρ. ὁ. Ἑρώδης. ἀποστείλας. ἐκράτησεν. τὸν. Ἰωάννην. καὶ. ἔδησεν. αὐτὸν. ἐν. φυλακῇ. διὰ. Ἑρωδιάδα. τὴν. γυναῖκα. Φιλίππου. τοῦ. ἀδελφοῦ. αὐτοῦ. ὅτι. αὐτὴν. ἐγάμησεν. 18. ἔλεγεν. γὰρ. ὁ. Ἰωάννης. τῷ. Ἑρώδῃ. ὅτι. οὐκ. ἔξεστί. σοι. ἔχειν. τὴν. γυναῖκα. τοῦ. ἀδελφοῦ. σου. 19. ἡ. δὲ. Ἑρωδιάς. ἐνεῖχεν. αὐτῷ. καὶ. ἠθελεν. αὐτὸν. ἀποκτεῖναι. καὶ. οὐκ. ἠδύνατο. 20. ὁ. γὰρ. Ἑρώδης. ἐφοβεῖτο. τὸν. Ἰωάννην. εἰδὼς. αὐτὸν. ἄνδρα. δίκαιον. καὶ. ἅγιον. καὶ. συνετήρει. αὐτόν. καὶ. ἀκούσας. αὐτοῦ. πολλὰ. ἠπόρει. καὶ. ἠδέως. αὐτοῦ. ἤκουεν. 21. καὶ. γενομένης. ἡμέρας. εὐκαιροῦ. ὅτε. Ἑρώδης. τοῖς. γενεαῖοις. αὐτοῦ. δεῖπνον. ἐποίησεν. τοῖς. μεγιστάσιν. αὐτοῦ. καὶ. τοῖς. χιλιάρχοις. καὶ. τοῖς. πρώτοις. τῆς. Γαλιλαίας. 22. καὶ. εἰσελθούσης. τῆς. θυγατρὸς. αὐτῆς. τῆς. Ἑρωδιάδος. καὶ. ὀρχησαμένης. ἤρεσεν. τῷ. Ἑρώδῃ. καὶ. τοῖς. συνανακειμένοις. ὁ. δὲ. βασιλεὺς. εἶπεν. τῷ. κορασίῳ. αἰτησόν. με. ὃ. ἐὰν. θέλῃς. καὶ. δώσω. σοι.

13 Et dæmonia multa eiciebant, et ungebant oleo multos egrotos et sanabant. 14 Et audivit Herodes rex, manifestum enim factum est nomen ejus, et dicebat quia Johannes baptista resurrexit a mortuis, et propterea inopinantur virtutes in illo. 15 Alii autem dicebant quia Helias est, alii vero dicebant: Propheta est quasi unus ex prophetis. 16 Quo audito Herodes ait: Quem ego decollavi Johannem, hic a mortuis resurrexit. 17 Ipse enim Herodes misit ac tenuit Johannem et vinxit eum in carcere propter Herodiam uxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eam: 18 Dicebat enim Johannes Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. 19 Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum, nec poterat: 20 Herodes enim metuebat Johannem, sciens eum virum justum et sanctum, et custodiebat eum, et audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat. 21 Et cum dies oportunus accidisset, Herodes natalis sui cænam fecit principibus et tribunis et primis Galilææ: 22 Cumque introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset et placuisset Herodi simulque recumbentibus, rex ait puellæ: Pete a me quod vis, et dabo tibi.

23 Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσης δώσω σοι ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. 24 Καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσωμαι; Ἡ δὲ εἶπεν· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἡτήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πύνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 Καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 Καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πύνακι καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτήν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ. 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον, ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 Καὶ ἀπηλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.

23 **ΚΑΙ** ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσης δώσω σοι ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. 24 Καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσωμαι; Ἡ δὲ εἶπεν· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἡτήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα ἐξαυτῆς δῶς μοι ἐπὶ πύνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτήν. 27 Καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 Καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πύνακι καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτήν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸν ἐν μνημείῳ. 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ἐδίδαξαν. 31 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον, ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 Καὶ ἀπηλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.

23 Et juravit illi quia quicquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei. 24 Quæ cum exisset, dixit matri suæ: Quid petam? Et illa dixit: Caput Johannis baptistæ. 25 Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit dicens: Volo ut protinus des mihi in disco caput Johannis baptistæ. 26 Et contristatus rex propter iurandum et propter simul recubentes noluit eam contristare, 27 Sed misso speculatore præcepit adferri caput ejus in disco. Et decollavit eum in carcere, 28 Et attulit caput ejus in disco et dedit illud puellæ, et puella dedit matri suæ. 29 Quo audito discipuli ejus venerunt et tulerunt corpus ejus et posuerunt illud in monumento. 30 Et convenientes apostoli ad Jesum renuntiaverunt illi omnia quæ egerant et docuerant. 31 Et ait illis: Venite seorsum in desertum locum et requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant et rediebant multi, nec manducandi spatium habebant. 32 Et ascendentes in navi abierunt in desertum locum seorsum. 33 Et viderunt eos abeuntes et cognoverunt multi, et pedestres et de omnibus civitatibus concurrerunt illuc et prævenerunt eos.

13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον. 14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἡγήρθη. 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. 18 Ἐλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο. 20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβέτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἁγίον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεαίοις αὐτοῦ δείπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· Αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.

13 . ὁ ὅτι φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 14 ✠ ὁ ὅτι φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλείας ἐστίν. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἰς τῶν προφητῶν. 16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἡγήρθη. 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. 18 Ἐλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο. 20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβέτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἁγίον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. 21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεαίοις αὐτοῦ δείπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ· Αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι.

13 Et dæmonia multa eiciebant, et ungebant oleo multos egrotos et sanabant. 14 Et audivit Herodes rex, manifestum enim factum est nomen ejus, et dicebat quia Johannes baptista resurrexit a mortuis, et propterea inopinantur virtutes in illo. 15 Alii autem dicebant quia Helias est, alii vero dicebant: Propheta est quasi unus ex prophetis. 16 Quo audito Herodes ait: Quem ego decollavi Johannem, hic a mortuis resurrexit. 17 Ipse enim Herodes misit ac tenuit Johannem et vinxit eum in carcere propter Herodiadam uxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eam: 18 Dicebat enim Johannes Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. 19 Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum, nec poterat: 20 Herodes enim metuebat Johannem, sciens eum virum justum et sanctum, et custodiebat eum, et audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat. 21 Et cum dies oportunus accidisset, Herodes natalis sui cænam fecit principibus et tribunis et primis Galilææ: 22 Cumque introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset et placuisset Herodi simulque recumbentibus, rex ait puellæ: Pete a me quod vis, et dabo tibi.

31 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλὰ. 32 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γινομένης προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή. 33 Ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγρούς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. 37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσιν· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλίνειν πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 Καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν. 43 Καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

34 ὁ Ἰησοῦς τεθεὶς βῆ ἐπὶ τὸν ὄχλον· 35 καὶ ἐκτείνων τὸν βραχίονα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητάς· 36 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστιν ἔρημος ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή. 37 ἀπολυστέον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγρούς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν. 38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν; 39 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσιν· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 40 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλίνειν πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 41 Καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 42 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 43 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν. 44 Καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 45 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

34 Et exiens vidit multam turbam Jesus et misertus est super eos, quia erant sicut oves non habentes pastorem, et coepit docere illos multa. 35 Et cum jam hora multa fieret, accesserunt discipuli ejus dicentes: Desertus est locus hic, et jam hora præterivit: 36 Dimitte illos, ut euntes in proximas villas et vicos emant sibi cibos quos manducent. 37 Et respondens ait illis: Date eis manducare. Et dixerunt ei: Euntes emamus denariis ducentis panes, et dabimus eis manducare. 38 Et dicit eis: Quot panes habetis? ite et videte. Et cum cognovissent, dicunt: Quinque, et duos pisces. 39 Et præcepit illis ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride fœnum. 40 Et discubuerunt in partes per centenos et per quinquagenos. 41 Et acceptis quinque panibus et duobus piscibus intuens in cælum benedixit, et fregit panes et dedit discipulis suis ut ponerent ante eos, et duos pisces divisit omnibus. 42 Et manducaverunt omnes et saturati sunt: 43 Et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos, et de piscibus. 44 Erant autem qui manducaverunt quinque milia virorum.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαιδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 Καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 Καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς. 49 Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἔδοξαν ὅτι φάντασμα ἔστιν, καὶ ἀνέκραξαν. 50 Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. Ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς. Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη. 53 Καὶ διαπεράσαντες ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς Γεννησαρετ καὶ προσωρμίσθησαν. 54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγινόντες αὐτὸν 55 Περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουόν ὅτι ἐστίν.

45 ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠ ١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠ ٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠ ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠ ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠ ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠ ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠ ٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠ ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠ ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠ ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠ ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠ ٤٠١ ٤٠٢ ٤٠٣ ٤٠٤ ٤٠٥ ٤٠٦ ٤٠٧ ٤٠٨ ٤٠٩ ٤١٠ ٤١١ ٤١٢ ٤١٣ ٤١٤ ٤١٥ ٤١٦ ٤١٧ ٤١٨ ٤١٩ ٤٢٠ ٤٢١ ٤٢٢ ٤٢٣ ٤٢٤ ٤٢٥ ٤٢٦ ٤٢٧ ٤٢٨ ٤٢٩ ٤٣٠ ٤٣١ ٤٣٢ ٤٣٣ ٤٣٤ ٤٣٥ ٤٣٦ ٤٣٧ ٤٣٨ ٤٣٩ ٤٤٠ ٤٤١ ٤٤٢ ٤٤٣ ٤٤٤ ٤٤٥ ٤٤٦ ٤٤٧ ٤٤٨ ٤٤٩ ٤٥٠ ٤٥١ ٤٥٢ ٤٥٣ ٤٥٤ ٤٥٥ ٤٥٦ ٤٥٧ ٤٥٨ ٤٥٩ ٤٦٠ ٤٦١ ٤٦٢ ٤٦٣ ٤٦٤ ٤٦٥ ٤٦٦ ٤٦٧ ٤٦٨ ٤٦٩ ٤٧٠ ٤٧١ ٤٧٢ ٤٧٣ ٤٧٤ ٤٧٥ ٤٧٦ ٤٧٧ ٤٧٨ ٤٧٩ ٤٨٠ ٤٨١ ٤٨٢ ٤٨٣ ٤٨٤ ٤٨٥ ٤٨٦ ٤٨٧ ٤٨٨ ٤٨٩ ٤٩٠ ٤٩١ ٤٩٢ ٤٩٣ ٤٩٤ ٤٩٥ ٤٩٦ ٤٩٧ ٤٩٨ ٤٩٩ ٥٠٠ ٥٠١ ٥٠٢ ٥٠٣ ٥٠٤ ٥٠٥ ٥٠٦ ٥٠٧ ٥٠٨ ٥٠٩ ٥١٠ ٥١١ ٥١٢ ٥١٣ ٥١٤ ٥١٥ ٥١٦ ٥١٧ ٥١٨ ٥١٩ ٥٢٠ ٥٢١ ٥٢٢ ٥٢٣ ٥٢٤ ٥٢٥ ٥٢٦ ٥٢٧ ٥٢٨ ٥٢٩ ٥٣٠ ٥٣١ ٥٣٢ ٥٣٣ ٥٣٤ ٥٣٥ ٥٣٦ ٥٣٧ ٥٣٨ ٥٣٩ ٥٤٠ ٥٤١ ٥٤٢ ٥٤٣ ٥٤٤ ٥٤٥ ٥٤٦ ٥٤٧ ٥٤٨ ٥٤٩ ٥٥٠ ٥٥١ ٥٥٢ ٥٥٣ ٥٥٤ ٥٥٥ ٥٥٦ ٥٥٧ ٥٥٨ ٥٥٩ ٥٦٠ ٥٦١ ٥٦٢ ٥٦٣ ٥٦٤ ٥٦٥ ٥٦٦ ٥٦٧ ٥٦٨ ٥٦٩ ٥٧٠ ٥٧١ ٥٧٢ ٥٧٣ ٥٧٤ ٥٧٥ ٥٧٦ ٥٧٧ ٥٧٨ ٥٧٩ ٥٨٠ ٥٨١ ٥٨٢ ٥٨٣ ٥٨٤ ٥٨٥ ٥٨٦ ٥٨٧ ٥٨٨ ٥٨٩ ٥٩٠ ٥٩١ ٥٩٢ ٥٩٣ ٥٩٤ ٥٩٥ ٥٩٦ ٥٩٧ ٥٩٨ ٥٩٩ ٦٠٠ ٦٠١ ٦٠٢ ٦٠٣ ٦٠٤ ٦٠٥ ٦٠٦ ٦٠٧ ٦٠٨ ٦٠٩ ٦١٠ ٦١١ ٦١٢ ٦١٣ ٦١٤ ٦١٥ ٦١٦ ٦١٧ ٦١٨ ٦١٩ ٦٢٠ ٦٢١ ٦٢٢ ٦٢٣ ٦٢٤ ٦٢٥ ٦٢٦ ٦٢٧ ٦٢٨ ٦٢٩ ٦٣٠ ٦٣١ ٦٣٢ ٦٣٣ ٦٣٤ ٦٣٥ ٦٣٦ ٦٣٧ ٦٣٨ ٦٣٩ ٦٤٠ ٦٤١ ٦٤٢ ٦٤٣ ٦٤٤ ٦٤٥ ٦٤٦ ٦٤٧ ٦٤٨ ٦٤٩ ٦٥٠ ٦٥١ ٦٥٢ ٦٥٣ ٦٥٤ ٦٥٥ ٦٥٦ ٦٥٧ ٦٥٨ ٦٥٩ ٦٦٠ ٦٦١ ٦٦٢ ٦٦٣ ٦٦٤ ٦٦٥ ٦٦٦ ٦٦٧ ٦٦٨ ٦٦٩ ٦٧٠ ٦٧١ ٦٧٢ ٦٧٣ ٦٧٤ ٦٧٥ ٦٧٦ ٦٧٧ ٦٧٨ ٦٧٩ ٦٨٠ ٦٨١ ٦٨٢ ٦٨٣ ٦٨٤ ٦٨٥ ٦٨٦ ٦٨٧ ٦٨٨ ٦٨٩ ٦٩٠ ٦٩١ ٦٩٢ ٦٩٣ ٦٩٤ ٦٩٥ ٦٩٦ ٦٩٧ ٦٩٨ ٦٩٩ ٧٠٠ ٧٠١ ٧٠٢ ٧٠٣ ٧٠٤ ٧٠٥ ٧٠٦ ٧٠٧ ٧٠٨ ٧٠٩ ٧١٠ ٧١١ ٧١٢ ٧١٣ ٧١٤ ٧١٥ ٧١٦ ٧١٧ ٧١٨ ٧١٩ ٧٢٠ ٧٢١ ٧٢٢ ٧٢٣ ٧٢٤ ٧٢٥ ٧٢٦ ٧٢٧ ٧٢٨ ٧٢٩ ٧٣٠ ٧٣١ ٧٣٢ ٧٣٣ ٧٣٤ ٧٣٥ ٧٣٦ ٧٣٧ ٧٣٨ ٧٣٩ ٧٤٠ ٧٤١ ٧٤٢ ٧٤٣ ٧٤٤ ٧٤٥ ٧٤٦ ٧٤٧ ٧٤٨ ٧٤٩ ٧٥٠ ٧٥١ ٧٥٢ ٧٥٣ ٧٥٤ ٧٥٥ ٧٥٦ ٧٥٧ ٧٥٨ ٧٥٩ ٧٦٠ ٧٦١ ٧٦٢ ٧٦٣ ٧٦٤ ٧٦٥ ٧٦٦ ٧٦٧ ٧٦٨ ٧٦٩ ٧٧٠ ٧٧١ ٧٧٢ ٧٧٣ ٧٧٤ ٧٧٥ ٧٧٦ ٧٧٧ ٧٧٨ ٧٧٩ ٧٨٠ ٧٨١ ٧٨٢ ٧٨٣ ٧٨٤ ٧٨٥ ٧٨٦ ٧٨٧ ٧٨٨ ٧٨٩ ٧٩٠ ٧٩١ ٧٩٢ ٧٩٣ ٧٩٤ ٧٩٥ ٧٩٦ ٧٩٧ ٧٩٨ ٧٩٩ ٨٠٠ ٨٠١ ٨٠٢ ٨٠٣ ٨٠٤ ٨٠٥ ٨٠٦ ٨٠٧ ٨٠٨ ٨٠٩ ٨١٠ ٨١١ ٨١٢ ٨١٣ ٨١٤ ٨١٥ ٨١٦ ٨١٧ ٨١٨ ٨١٩ ٨٢٠ ٨٢١ ٨٢٢ ٨٢٣ ٨٢٤ ٨٢٥ ٨٢٦ ٨٢٧ ٨٢٨ ٨٢٩ ٨٣٠ ٨٣١ ٨٣٢ ٨٣٣ ٨٣٤ ٨٣٥ ٨٣٦ ٨٣٧ ٨٣٨ ٨٣٩ ٨٤٠ ٨٤١ ٨٤٢ ٨٤٣ ٨٤٤ ٨٤٥ ٨٤٦ ٨٤٧ ٨٤٨ ٨٤٩ ٨٥٠ ٨٥١ ٨٥٢ ٨٥٣ ٨٥٤ ٨٥٥ ٨٥٦ ٨٥٧ ٨٥٨ ٨٥٩ ٨٦٠ ٨٦١ ٨٦٢ ٨٦٣ ٨٦٤ ٨٦٥ ٨٦٦ ٨٦٧ ٨٦٨ ٨٦٩ ٨٧٠ ٨٧١ ٨٧٢ ٨٧٣ ٨٧٤ ٨٧٥ ٨٧٦ ٨٧٧ ٨٧٨ ٨٧٩ ٨٨٠ ٨٨١ ٨٨٢ ٨٨٣ ٨٨٤ ٨٨٥ ٨٨٦ ٨٨٧ ٨٨٨ ٨٨٩ ٨٩٠ ٨٩١ ٨٩٢ ٨٩٣ ٨٩٤ ٨٩٥ ٨٩٦ ٨٩٧ ٨٩٨ ٨٩٩ ٩٠٠ ٩٠١ ٩٠٢ ٩٠٣ ٩٠٤ ٩٠٥ ٩٠٦ ٩٠٧ ٩٠٨ ٩٠٩ ٩١٠ ٩١١ ٩١٢ ٩١٣ ٩١٤ ٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠ ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١ ٩٣٢ ٩٣٣ ٩٣٤ ٩٣٥ ٩٣٦ ٩٣٧ ٩٣٨ ٩٣٩ ٩٤٠ ٩٤١ ٩٤٢ ٩٤٣ ٩٤٤ ٩٤٥ ٩٤٦ ٩٤٧ ٩٤٨ ٩٤٩ ٩٥٠ ٩٥١ ٩٥٢ ٩٥٣ ٩٥٤ ٩٥٥ ٩٥٦ ٩٥٧ ٩٥٨ ٩٥٩ ٩٦٠ ٩٦١ ٩٦٢ ٩٦٣ ٩٦٤ ٩٦٥ ٩٦٦ ٩٦٧ ٩٦٨ ٩٦٩ ٩٧٠ ٩٧١ ٩٧٢ ٩٧٣ ٩٧٤ ٩٧٥ ٩٧٦ ٩٧٧ ٩٧٨ ٩٧٩ ٩٨٠ ٩٨١ ٩٨٢ ٩٨٣ ٩٨٤ ٩٨٥ ٩٨٦ ٩٨٧ ٩٨٨ ٩٨٩ ٩٩٠ ٩٩١ ٩٩٢ ٩٩٣ ٩٩٤ ٩٩٥ ٩٩٦ ٩٩٧ ٩٩٨ ٩٩٩ ١٠٠٠ ١٠٠١ ١٠٠٢ ١٠٠٣ ١٠٠٤ ١٠٠٥ ١٠٠٦ ١٠٠٧ ١٠٠٨ ١٠٠٩ ١٠١٠ ١٠١١ ١٠١٢ ١٠١٣ ١٠١٤ ١٠١٥ ١٠١٦ ١٠١٧ ١٠١٨ ١٠١٩ ١٠٢٠ ١٠٢١ ١٠٢٢ ١٠٢٣ ١٠٢٤ ١٠٢٥ ١٠٢٦ ١٠٢٧ ١٠٢٨ ١٠٢٩ ١٠٣٠ ١٠٣١ ١٠٣٢ ١٠٣٣ ١٠٣٤ ١٠٣٥ ١٠٣٦ ١٠٣٧ ١٠٣٨ ١٠٣٩ ١٠٤٠ ١٠٤١ ١٠٤٢ ١٠٤٣ ١٠٤٤ ١٠٤٥ ١٠٤٦ ١٠٤٧ ١٠٤٨ ١٠٤٩ ١٠٥٠ ١٠٥١ ١٠٥٢ ١٠٥٣ ١٠٥٤ ١٠٥٥ ١٠٥٦ ١٠٥٧ ١٠٥٨ ١٠٥٩ ١٠٦٠ ١٠٦١ ١٠٦٢ ١٠٦٣ ١٠٦٤ ١٠٦٥ ١٠٦٦ ١٠٦٧ ١٠٦٨ ١٠٦٩ ١٠٧٠ ١٠٧١ ١٠٧٢ ١٠٧٣ ١٠٧٤ ١٠٧٥ ١٠٧٦ ١٠٧٧ ١٠٧٨ ١٠٧٩ ١٠٨٠ ١٠٨١ ١٠٨٢ ١٠٨٣ ١٠٨٤ ١٠٨٥ ١٠٨٦ ١٠٨٧ ١٠٨٨ ١٠٨٩ ١٠٩٠ ١٠٩١ ١٠٩٢ ١٠٩٣ ١٠٩٤ ١٠٩٥ ١٠٩٦ ١٠٩٧ ١٠٩٨ ١٠٩٩ ١١٠٠ ١١٠١ ١١٠٢ ١١٠٣ ١١٠٤ ١١٠٥ ١١٠٦ ١١٠٧ ١١٠٨ ١١٠٩ ١١١٠ ١١١١ ١١١٢ ١١١٣ ١١١٤ ١١١٥ ١١١٦ ١١١٧ ١١١٨ ١١١٩ ١١٢٠ ١١٢١ ١١٢٢ ١١٢٣ ١١٢٤ ١١٢٥ ١١٢٦ ١١٢٧ ١١٢٨ ١١٢٩ ١١٣٠ ١١٣١ ١١٣٢ ١١٣٣ ١١٣٤ ١١٣٥ ١١٣٦ ١١٣٧ ١١٣٨ ١١٣٩ ١١٤٠ ١١٤١ ١١٤٢ ١١٤٣ ١١٤٤ ١١٤٥ ١١٤٦ ١١٤٧ ١١٤٨ ١١٤٩ ١١٥٠ ١١٥١ ١١٥٢ ١١٥٣ ١١٥٤ ١١٥٥ ١١٥٦ ١١٥٧ ١١٥٨ ١١٥٩ ١١٦٠ ١١٦١ ١١٦٢ ١١٦٣ ١١٦٤ ١١٦٥ ١١٦٦ ١١٦٧ ١١٦٨ ١١٦٩ ١١٧٠ ١١٧١ ١١٧٢ ١١٧٣ ١١٧٤ ١١٧٥ ١١٧٦ ١١٧٧ ١١٧٨ ١١٧٩ ١١٨٠ ١١٨١ ١١٨٢ ١١٨٣ ١١٨٤ ١١٨٥ ١١٨٦ ١١٨٧ ١١٨٨ ١١٨٩ ١١٩٠ ١١٩١ ١١٩٢ ١١٩٣ ١١٩٤ ١١٩٥ ١١٩٦ ١١٩٧ ١١٩٨ ١١٩٩ ١٢٠٠ ١٢٠١ ١٢٠٢ ١٢٠٣ ١٢٠٤ ١٢٠٥ ١٢٠٦ ١٢٠٧ ١٢٠٨ ١٢٠٩ ١٢١٠ ١٢١١ ١٢١٢ ١٢١٣ ١٢١٤ ١٢١٥ ١٢١٦ ١٢١٧ ١٢١٨ ١٢١٩ ١٢٢٠ ١٢٢١ ١٢٢٢ ١٢٢٣ ١٢٢٤ ١٢٢٥ ١٢٢٦ ١٢٢٧ ١٢٢٨ ١٢٢٩ ١٢٣٠ ١٢٣١ ١٢٣٢ ١٢٣٣ ١٢٣٤ ١٢٣٥ ١٢٣٦ ١٢٣٧ ١٢٣٨ ١٢٣٩ ١٢٤٠ ١٢٤١ ١٢٤٢ ١٢٤٣ ١٢٤٤ ١٢٤٥ ١٢٤٦ ١٢٤٧ ١٢٤٨ ١٢٤٩ ١٢٥٠ ١٢٥١ ١٢٥٢ ١٢٥٣ ١٢٥٤ ١٢٥٥ ١٢٥٦ ١٢٥٧ ١٢٥٨ ١٢٥٩ ١٢٦٠ ١٢٦١ ١٢٦٢ ١٢٦٣ ١٢٦٤ ١٢٦٥ ١٢٦٦ ١٢٦٧ ١٢٦٨ ١٢٦٩ ١٢٧٠ ١٢٧١ ١٢٧٢ ١٢٧٣ ١٢٧٤ ١٢٧٥ ١٢٧٦ ١٢٧٧ ١٢٧٨ ١٢٧٩ ١٢٨٠ ١٢٨١ ١٢٨٢ ١٢٨٣ ١٢٨٤ ١٢٨٥ ١٢٨٦ ١٢٨٧ ١٢٨٨ ١٢٨٩ ١٢٩٠ ١٢٩١ ١٢٩٢ ١٢٩٣ ١٢٩٤ ١٢٩٥ ١٢٩٦ ١٢٩٧ ١٢٩٨ ١٢٩٩ ١٣٠٠ ١٣٠١ ١٣٠٢ ١٣٠٣ ١٣٠٤ ١٣٠٥ ١٣٠٦ ١٣٠٧ ١٣٠٨ ١٣٠٩ ١٣١٠ ١٣١١ ١٣١٢ ١٣١٣ ١٣١٤ ١٣١٥ ١٣١٦ ١٣١٧ ١٣١٨ ١٣١٩ ١٣٢٠ ١٣٢١ ١٣٢٢ ١٣٢٣ ١٣٢٤ ١٣٢٥ ١٣٢٦ ١٣٢٧ ١٣٢٨ ١٣٢٩ ١٣٣٠ ١٣٣١ ١٣٣٢ ١٣٣٣ ١٣٣٤ ١٣٣٥ ١٣٣٦ ١٣٣٧ ١٣٣٨ ١٣٣٩ ١٣٤٠ ١٣٤١ ١٣٤٢ ١٣٤٣ ١٣٤٤ ١٣٤٥ ١٣٤٦ ١٣٤٧ ١٣٤٨ ١٣٤٩ ١٣٥٠ ١٣٥١ ١٣٥٢ ١٣٥٣ ١٣٥٤ ١٣٥٥ ١٣٥٦ ١٣٥٧ ١٣٥٨ ١٣٥٩ ١٣٦٠ ١٣٦١ ١٣٦٢ ١٣٦٣ ١٣٦٤ ١٣٦٥ ١٣٦٦ ١٣٦٧ ١٣٦٨ ١٣٦٩ ١٣٧٠ ١٣٧١ ١٣٧٢ ١٣٧٣ ١٣٧٤ ١٣٧٥ ١٣٧٦ ١٣٧٧ ١٣٧٨ ١٣٧٩ ١٣٨٠ ١٣٨١ ١٣٨٢ ١٣٨٣ ١٣٨٤ ١٣٨٥ ١٣٨٦ ١٣٨٧ ١٣٨٨ ١٣٨٩ ١٣٩٠ ١٣٩١ ١٣٩٢ ١٣٩٣ ١٣٩٤ ١٣٩٥ ١٣٩٦ ١٣٩٧ ١٣٩٨ ١٣٩٩ ١٤٠٠ ١٤٠١ ١٤٠٢ ١٤٠٣ ١٤٠٤ ١٤٠٥ ١٤٠٦ ١٤٠٧ ١٤٠٨ ١٤٠٩ ١٤١٠ ١٤١١ ١٤١٢ ١٤١٣ ١٤١٤ ١٤١٥ ١٤١٦ ١٤١٧ ١٤١٨ ١٤١٩ ١٤٢٠ ١٤٢١ ١٤٢٢ ١٤٢٣ ١٤٢٤ ١٤٢٥ ١٤٢٦ ١٤٢٧ ١٤٢٨ ١٤٢٩ ١٤٣٠ ١٤٣١ ١٤٣٢ ١٤٣٣ ١٤٣٤ ١٤٣٥ ١٤٣٦ ١٤٣٧ ١٤٣٨ ١٤٣٩ ١٤٤٠ ١٤٤١ ١٤٤٢ ١٤٤٣ ١٤٤٤ ١٤٤٥ ١٤٤٦ ١٤٤٧ ١٤٤٨ ١٤٤٩ ١٤٥٠ ١٤٥١ ١٤٥٢ ١٤٥٣ ١٤٥٤ ١٤٥٥ ١٤٥٦ ١٤٥٧ ١٤٥٨ ١٤٥٩ ١٤٦٠ ١٤٦١ ١٤٦٢ ١٤٦٣ ١٤٦٤ ١٤٦٥ ١٤٦٦ ١٤٦٧ ١٤٦٨ ١٤٦٩ ١٤٧٠ ١٤٧١ ١٤٧٢ ١٤٧٣ ١٤٧٤ ١٤٧٥ ١٤٧٦ ١٤٧٧ ١٤٧٨ ١٤٧٩ ١٤٨٠ ١٤٨١ ١٤٨٢ ١٤٨٣ ١٤٨٤ ١٤٨٥ ١٤٨٦ ١٤٨٧ ١٤٨٨ ١٤٨٩ ١٤٩٠ ١٤٩١ ١٤٩٢ ١٤٩٣ ١٤٩٤ ١٤٩٥ ١٤٩٦ ١٤٩٧ ١٤٩٨ ١٤٩٩ ١٥٠٠ ١٥٠١ ١٥٠٢ ١٥٠٣ ١٥٠٤ ١٥٠٥ ١٥٠٦ ١٥٠٧ ١٥٠٨ ١٥٠٩ ١٥١٠ ١٥١١ ١٥١٢ ١٥١٣ ١٥١٤ ١٥١٥ ١٥١٦ ١٥١٧ ١٥١٨ ١٥١٩ ١٥٢٠ ١٥٢١ ١٥٢٢ ١٥٢٣ ١٥٢٤ ١٥٢٥ ١٥٢٦ ١٥٢٧ ١٥٢٨ ١٥٢٩ ١٥٣٠ ١٥٣١ ١٥٣

66 Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κὰν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΚΑΙ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. 2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτους, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους, 3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυκνὰ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων. 5 Καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διατί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 Μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες διδασκαλίαις ἐντάλματα ἀνθρώπων.

66 66 Et quocumque introibat in vicos vel in villas aut in civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et quotquot tangebant eum salvi fiebant.

✠ 1 ✠

1 Et conveniunt ad eum Pharisei et quidam de scribis, venientes ab Hierosolymis. 2 Et cum vidissent quosdam ex discipulis ejus communibus manibus, id est non lotis, manducare panes, vituperaverunt. 3 Pharisei enim et omnes Judæi, nisi crebro laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum, 4 Et a foro nisi baptizentur non comedunt: et alia multa sunt quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum et urceorum et æraementorum et lectorum. 5 Et interrogant eum Pharisei et scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed communibus manibus manducant panem? 6 At ille respondens dixit eis: Bene prophetavit Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me: 7 In vanum autem me colunt, docentes doctrinas præcepta hominum.

66 Et quocumque introibat in vicos vel in villas aut in civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et quotquot tangebant eum salvi fiebant.

CAPUT VII.

1 Et conveniunt ad eum Pharisei et quidam de scribis, venientes ab Hierosolymis. 2 Et cum vidissent quosdam ex discipulis ejus communibus manibus, id est non lotis, manducare panes, vituperaverunt. 3 Pharisei enim et omnes Judæi, nisi crebro laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum, 4 Et a foro nisi baptizentur non comedunt: et alia multa sunt quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum et urceorum et æraementorum et lectorum. 5 Et interrogant eum Pharisei et scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed communibus manibus manducant panem? 6 At ille respondens dixit eis: Bene prophetavit Esaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me: 7 In vanum autem me colunt, docentes doctrinas præcepta hominum.

8 Ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρα-
τεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.
9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε
τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν
ὑμῶν τηρήσητε. 10 Μοϋσῆς γὰρ εἶπεν·
Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα
σου, καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα
θανάτῳ τελευτάτω. 11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε·
Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ
μητρὶ· Κορβάν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν
ἐξ ἐμοῦ ὠφελῇθῃς, 12 Οὐκέτι ἀφίετε
αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ
μητρὶ, 13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε.
Καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούσατέ μου
πάντες καὶ σύνετε. 15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν
τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν
ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. [16 Εἴ τις
ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.] 17 Καὶ ὅτε
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου,
ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν
παραβολήν. 18 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐ-
τως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε
ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον
εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν
κοινῶσαι, 19 Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται
αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν
κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπο-
ρεύεται, καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;

8 **Μὲντοι** τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ
οὐκ ἀφέντες τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων κρατεῖτε. 9 Καὶ εἶπεν αὐ-
τοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ
θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρή-
σητε. 10 Μοϋσῆς γὰρ εἶπεν· Τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· Ὁ
κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
τελευτάτω. 11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν
εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ·
Κορβάν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ
ὠφελῇθῃς, 12 Οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν
οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ,
13 Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε.
Καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν
ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούσατέ μου
πάντες καὶ σύνετε. 15 Οὐδὲν ἐστὶν
ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον
εἰς αὐτόν, ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν·
ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευό-
μενά ἐστιν τὰ κοινῶντα τὸν ἄνθρωπον.
[16 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.]
17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ
τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 Καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευό-
μενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐ-
τόν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται
αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν
κοιλίαν, καὶ ἐκ τῆς κοιλίας ἐκπορεύεται,
καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα;

8 Relinquentes enim mandata Dei
tenetis traditionem hominum, baptis-
mata urceorum et calicum, et alia
similia his facitis multa. 9 Et dicebat
illis: Bene irritum facitis præceptum
Dei ut traditionem vestram servetis.
10 Moses enim dixit: Honora patrem
tuum et matrem tuam, et: Qui male-
dixerit patri aut matri, morte moriatur:
11 Vos autem dicitis: Si dixerit homo
patri aut matri: Corban, quod est
donum, quodcumque ex me tibi pro-
fuerit, 12 Et ultra non dimittitis eum
quicquam facere patri suo aut matri,
13 Rescindentes verbum Dei per tradi-
tionem vestram quam tradidistis: et
similia hujusmodi multa facitis. 14 Et
advocans iterum turbam dicebat illis:
Audite me omnes et intellegite. 15 Ni-
hil est extra hominem introiens in
eum quod possit eum coinquinare, sed
quæ de homine procedunt, illa sunt
quæ communicant hominem. 16 Si
quis habet aures audiendi, audiat.
17 Et cum introisset in domum a turba,
interrogabant eum discipuli ejus para-
bolam. 18 Et ait illis: Sic et vos inpru-
dentes estis? non intellegitis quia omne
extrinsecus introiens in hominem non
potest eum communicare, 19 Quia non
introit in cor ejus sed in ventrem, et in
secessum exit, purgans omnes escas?

20 Ἐλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινοῖ τὸν ἀνθρώπον. 21 Ἐσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 Μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. 23 Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλησεν γινῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν. 25 Ἀλλὰ εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, εἰσελθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 Ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφονίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 Καὶ ἔλεγεν αὐτῇ· Ἀφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων. 29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ· Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπάγε, ἐξεληλυθεν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. 30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλινὴν καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

20 قَوْلُهُ رَبِّ يَقْدَحُ فِيهِ ضَرْعًا : 20
 21 قَوْلُهُ مَخْتَلِفٌ لِّضَرْعًا . 21
 22 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 22
 23 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 23
 24 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 24
 25 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 25
 26 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 26
 27 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 27
 28 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 28
 29 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 29
 30 قَوْلُهُ لَحَا يُصْنَعُ نَعَجٍ
 مُسْقَضًا صَعْدًا . 30

20 Dicebat autem : Quoniam quæ de homine exeunt, illa communicant hominem : 21 Ab intus enim de corde hominum cogitationes malæ procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia, 22 Furta, avaritiæ, nequitiae, dolus, impudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia : 23 Omnia hæc mala ab intus procedunt et communicant hominem. 24 Et inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis : et ingressus domum neminem voluit scire, et non peutit latere. 25 Mulier enim statim ut audivit de eo, cujus habebat filia spiritum immundum, intravit et procidit ad pedes ejus : 26 Erat autem mulier gentilis, Syrophœnissa genere, et rogabat eum ut dæmonium eiceret de filia ejus. 27 Qui dixit illi : Sine prius saturari filios : non est enim bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. 28 At illa respondit et dicit ei : Utique, Domine : nam et catelli sub mensa comedunt de micis puerorum. 29 Et ait illi : Propter hunc sermonem vade : exiit dæmonium de filia tua. 30 Et cum abisset domum suam, invenit puellam jacentem supra lectum et dæmonium exisse.

6 Καὶ ἡρώτα αὐτούς· Πόσους ἔχετε
ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπαν· Ἑπτὰ. 6 Καὶ
παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ
τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους
εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· καὶ
παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 Καὶ εἶχαν
ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογῆσας αὐτὰ
παρέθηκεν. 8 Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθη-
σαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων
ἑπτὰ σφυρίδας. 9 Ἦσαν δὲ ὡς τετρα-
κισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 Καὶ
εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλ-
μανουθά. 11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι
καὶ ἦρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες
παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ,
πειράζοντες αὐτόν. 12 Καὶ ἀναστενάξας
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· Τί ἡ γενεὰ
αὕτη ζητεῖ σημεῖον; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν
εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.
13 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλ-
θεν εἰς τὸ πέραν. 14 Καὶ ἐπελάθοντο
λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 Καὶ
διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· Ὁράτε, βλέ-
πετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
καὶ τῆς ζύμης Ἑρῳδου. 16 Καὶ διελογί-
ζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ
ἔχομεν. 17 Καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς·
Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;
οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πε-
πωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;

5 Et interrogavit eos : Quot panes habetis ? Qui dixerunt : Septem. 6 Et præcepit turbæ discumbere supra terram : et accipiens septem panes gratias agens fregit, et dabat discipulis suis ut adponerent, et adposuerunt turbæ. 7 Et habebant pisciculos paucos : et ipsos benedixit et jussit adponi. 8 Et manducaverunt et saturati sunt, et sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. 9 Erant autem qui manducaverant quasi quattuor milia : et dimisit eos. 10 Et statim ascendens navem cum discipulis suis venit in partes Dalmanutha. 11 Et exierunt Pharisei et cœperunt conquirere cum eo, quærentes ab illo signum de cælo temtantes eum. 12 Et ingemescens spiritu ait : Quid generatio ista quærit signum ? Amen dico vobis si dabitur generationi isti signum. 13 Et dimittens eos ascendens iterum abiit trans fretum. 14 Et obliiti sunt sumere panes, et nisi unum panem non habebant secum in navi. 15 Et præcipiebat eis dicens : Videte cavete a fermento Phariseorum et fermento Herodis. 16 Et cogitabant ad alterutrum dicentes quia panes non habemus. 17 Quo cognito Jesus ait illis : Quid cogitatis quia panes non habetis ? nondum cognoscitis neque intellegitis ? adhuc cæcatum habetis cor vestrum ?

18 Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε, 19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, καὶ πόσους κοφίλους κλασμάτων πλήρεις ἦρατε; Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα. 20 Ὅτε καὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἦρατε; Καὶ λέγουσιν· Ἑπτὰ. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Οὐπω συνίετε; 22 Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται. 23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. 24 Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 Εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν δηλαυγῶς ἅπαντα. 26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· Μὴ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς. 27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰς τῶν προφητῶν. 29 Καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτοὺς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

18 ܡܚܬܢܐ ܐܝܬܐ ܠܚܚܐ ܠܐ ܢܬܒ ܐܝܬܐ. 19 ܕܐܝܬܐ ܐܝܬܐ ܠܚܚܐ ܠܐ ܦܩܬܝܬܐ ܐܝܬܐ. ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 20 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 21 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 22 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 23 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 24 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 25 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 26 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 27 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 28 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 29 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 30 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 31 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 32 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 33 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 34 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 35 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 36 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 37 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 38 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 39 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 40 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 41 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 42 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 43 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 44 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 45 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 46 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 47 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 48 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 49 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 50 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 51 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 52 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 53 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 54 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 55 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 56 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 57 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 58 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 59 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 60 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 61 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 62 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 63 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 64 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 65 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 66 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 67 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 68 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 69 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 70 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 71 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 72 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 73 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 74 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 75 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 76 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 77 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 78 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 79 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 80 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 81 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 82 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 83 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 84 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 85 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 86 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 87 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 88 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 89 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 90 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 91 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 92 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 93 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 94 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 95 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 96 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 97 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 98 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 99 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ. 100 ܠܐ ܚܝܫܝܬܐ ܐܝܬܐ.

18 Oculos habentes non videtis, et aures habentes non auditis? nec recordamini; 19 Quando quinque panes fregi in quinque milia, et quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei: Duodecim. 20 Quando et septem panes in quattuor milia, quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei: Septem. 21 Et dicebat eis: Quomodo nondum intellegitis? 22 Et veniunt Bethsaida: et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret. 23 Et adprehendens manum cæci eduxit eum extra vicum, et expuens in oculos ejus inpositis manibus suis interrogavit eum si aliquid videret. 24 Et aspiciens ait: Video homines velut arbores ambulantes. 25 Deinde iterum inposuit manus super oculos ejus, et coepit videre, et restitutus est ita ut videret clare omnia. 26 Et misit illum in domum suam dicens: Vade in domum tuam, et si in vicum introieris, nemini dixeris. 27 Et egressus est Jesus et discipuli ejus in castello Cæsarea Philippi: et in via interrogabat discipulos suos dicens eis: Quem me dicunt esse homines? 28 Qui responderunt illi dicentes: Johannem baptistam, alii Heliam, alii vero quasi unum de prophetis. 29 Tunc dicit illis: Vos vero quem me dicitis esse? Respondens Petrus ait ei: Tu es Christus.

30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. 35 Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 Τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 Τί γὰρ δοί ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 Ὃς γὰρ ἐὰν ἐπισχυνηθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπισχυνηθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

ΚΕΦ. θ'.

1 ΚΑΙ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

30 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. 32 Καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει· Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. 35 Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 Τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 Τί γὰρ δοί ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 Ὃς γὰρ ἐὰν ἐπισχυνηθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπισχυνηθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

✠ 6 ✠

1 ΚΑΙ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε τῶν ἐστηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

30 Et comminatus est eis ne cui dicerent de illo. 31 Et cœpit docere illos quoniam oportet filium hominis multa pati et reprobari a senioribus et a summis sacerdotibus et scribis et occidi et post tres dies resurgere, 32 Et palam verbum loquebatur. Et adprehendens eum Petrus cœpit increpare eum. 33 Qui conversus et videns discipulos suos comminatus est Petro dicens: Vade retro me, Satana, quoniam non sapis quæ Dei sunt sed quæ sunt hominum. 34 Et convocata turba cum discipulis suis dixit eis: Si quis vult post me sequi, deneget se ipsum et tollat crucem suam, et sequatur me. 35 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam suam propter me et evangelium, salvam eam faciet. 36 Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum et detrimentum faciet animæ suæ? 37 Aut quid dabit homo commutationem pro anima sua? 38 Qui enim me confusus fuerit et mea verba in generatione ista adultera et peccatrice, et Filius hominis confundetur eum, cum venerit in gloria Patris sui cum angelis sanctis.

CAPUT IX.

1 Et dicebat illis: Amen dico vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei veniens in virtute.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει
ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον
καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς
εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ
μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 Καὶ
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα
λευκὰ ὡς ὁ ἥλιος, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς
οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 Καὶ ὤφθη
αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσεϊ, καὶ ἦσαν
συνλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 Καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ·
Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι,
καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν
καὶ Μωϋσεϊ μίαν καὶ Ἡλείᾳ μίαν.
6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἐκφοβοί-
γάρ ἐγένοντο. 7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη
ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ
ἐκ τῆς νεφέλης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 Καὶ
ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα
εἶδον ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυ-
τῶν. 9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶ
ἀ εἶδον διηγῇσονται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 Καὶ
τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συν-
ζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ-
ναι. 11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες·
Ὅτι λέγουσιν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς ὅτι Ἡλείαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἡλίας ἐλθὼν
πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα. Καὶ
πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
που; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουθενωθῇ.

2 ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠ ١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠ ٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠ ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠ ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠ ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠ ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠ ٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠ ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠ ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠ ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠ ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠ ٤٠١ ٤٠٢ ٤٠٣ ٤٠٤ ٤٠٥ ٤٠٦ ٤٠٧ ٤٠٨ ٤٠٩ ٤١٠ ٤١١ ٤١٢ ٤١٣ ٤١٤ ٤١٥ ٤١٦ ٤١٧ ٤١٨ ٤١٩ ٤٢٠ ٤٢١ ٤٢٢ ٤٢٣ ٤٢٤ ٤٢٥ ٤٢٦ ٤٢٧ ٤٢٨ ٤٢٩ ٤٣٠ ٤٣١ ٤٣٢ ٤٣٣ ٤٣٤ ٤٣٥ ٤٣٦ ٤٣٧ ٤٣٨ ٤٣٩ ٤٤٠ ٤٤١ ٤٤٢ ٤٤٣ ٤٤٤ ٤٤٥ ٤٤٦ ٤٤٧ ٤٤٨ ٤٤٩ ٤٥٠ ٤٥١ ٤٥٢ ٤٥٣ ٤٥٤ ٤٥٥ ٤٥٦ ٤٥٧ ٤٥٨ ٤٥٩ ٤٦٠ ٤٦١ ٤٦٢ ٤٦٣ ٤٦٤ ٤٦٥ ٤٦٦ ٤٦٧ ٤٦٨ ٤٦٩ ٤٧٠ ٤٧١ ٤٧٢ ٤٧٣ ٤٧٤ ٤٧٥ ٤٧٦ ٤٧٧ ٤٧٨ ٤٧٩ ٤٨٠ ٤٨١ ٤٨٢ ٤٨٣ ٤٨٤ ٤٨٥ ٤٨٦ ٤٨٧ ٤٨٨ ٤٨٩ ٤٩٠ ٤٩١ ٤٩٢ ٤٩٣ ٤٩٤ ٤٩٥ ٤٩٦ ٤٩٧ ٤٩٨ ٤٩٩ ٥٠٠ ٥٠١ ٥٠٢ ٥٠٣ ٥٠٤ ٥٠٥ ٥٠٦ ٥٠٧ ٥٠٨ ٥٠٩ ٥١٠ ٥١١ ٥١٢ ٥١٣ ٥١٤ ٥١٥ ٥١٦ ٥١٧ ٥١٨ ٥١٩ ٥٢٠ ٥٢١ ٥٢٢ ٥٢٣ ٥٢٤ ٥٢٥ ٥٢٦ ٥٢٧ ٥٢٨ ٥٢٩ ٥٣٠ ٥٣١ ٥٣٢ ٥٣٣ ٥٣٤ ٥٣٥ ٥٣٦ ٥٣٧ ٥٣٨ ٥٣٩ ٥٤٠ ٥٤١ ٥٤٢ ٥٤٣ ٥٤٤ ٥٤٥ ٥٤٦ ٥٤٧ ٥٤٨ ٥٤٩ ٥٥٠ ٥٥١ ٥٥٢ ٥٥٣ ٥٥٤ ٥٥٥ ٥٥٦ ٥٥٧ ٥٥٨ ٥٥٩ ٥٦٠ ٥٦١ ٥٦٢ ٥٦٣ ٥٦٤ ٥٦٥ ٥٦٦ ٥٦٧ ٥٦٨ ٥٦٩ ٥٧٠ ٥٧١ ٥٧٢ ٥٧٣ ٥٧٤ ٥٧٥ ٥٧٦ ٥٧٧ ٥٧٨ ٥٧٩ ٥٨٠ ٥٨١ ٥٨٢ ٥٨٣ ٥٨٤ ٥٨٥ ٥٨٦ ٥٨٧ ٥٨٨ ٥٨٩ ٥٩٠ ٥٩١ ٥٩٢ ٥٩٣ ٥٩٤ ٥٩٥ ٥٩٦ ٥٩٧ ٥٩٨ ٥٩٩ ٦٠٠ ٦٠١ ٦٠٢ ٦٠٣ ٦٠٤ ٦٠٥ ٦٠٦ ٦٠٧ ٦٠٨ ٦٠٩ ٦١٠ ٦١١ ٦١٢ ٦١٣ ٦١٤ ٦١٥ ٦١٦ ٦١٧ ٦١٨ ٦١٩ ٦٢٠ ٦٢١ ٦٢٢ ٦٢٣ ٦٢٤ ٦٢٥ ٦٢٦ ٦٢٧ ٦٢٨ ٦٢٩ ٦٣٠ ٦٣١ ٦٣٢ ٦٣٣ ٦٣٤ ٦٣٥ ٦٣٦ ٦٣٧ ٦٣٨ ٦٣٩ ٦٤٠ ٦٤١ ٦٤٢ ٦٤٣ ٦٤٤ ٦٤٥ ٦٤٦ ٦٤٧ ٦٤٨ ٦٤٩ ٦٥٠ ٦٥١ ٦٥٢ ٦٥٣ ٦٥٤ ٦٥٥ ٦٥٦ ٦٥٧ ٦٥٨ ٦٥٩ ٦٦٠ ٦٦١ ٦٦٢ ٦٦٣ ٦٦٤ ٦٦٥ ٦٦٦ ٦٦٧ ٦٦٨ ٦٦٩ ٦٧٠ ٦٧١ ٦٧٢ ٦٧٣ ٦٧٤ ٦٧٥ ٦٧٦ ٦٧٧ ٦٧٨ ٦٧٩ ٦٨٠ ٦٨١ ٦٨٢ ٦٨٣ ٦٨٤ ٦٨٥ ٦٨٦ ٦٨٧ ٦٨٨ ٦٨٩ ٦٩٠ ٦٩١ ٦٩٢ ٦٩٣ ٦٩٤ ٦٩٥ ٦٩٦ ٦٩٧ ٦٩٨ ٦٩٩ ٧٠٠ ٧٠١ ٧٠٢ ٧٠٣ ٧٠٤ ٧٠٥ ٧٠٦ ٧٠٧ ٧٠٨ ٧٠٩ ٧١٠ ٧١١ ٧١٢ ٧١٣ ٧١٤ ٧١٥ ٧١٦ ٧١٧ ٧١٨ ٧١٩ ٧٢٠ ٧٢١ ٧٢٢ ٧٢٣ ٧٢٤ ٧٢٥ ٧٢٦ ٧٢٧ ٧٢٨ ٧٢٩ ٧٣٠ ٧٣١ ٧٣٢ ٧٣٣ ٧٣٤ ٧٣٥ ٧٣٦ ٧٣٧ ٧٣٨ ٧٣٩ ٧٤٠ ٧٤١ ٧٤٢ ٧٤٣ ٧٤٤ ٧٤٥ ٧٤٦ ٧٤٧ ٧٤٨ ٧٤٩ ٧٥٠ ٧٥١ ٧٥٢ ٧٥٣ ٧٥٤ ٧٥٥ ٧٥٦ ٧٥٧ ٧٥٨ ٧٥٩ ٧٦٠ ٧٦١ ٧٦٢ ٧٦٣ ٧٦٤ ٧٦٥ ٧٦٦ ٧٦٧ ٧٦٨ ٧٦٩ ٧٧٠ ٧٧١ ٧٧٢ ٧٧٣ ٧٧٤ ٧٧٥ ٧٧٦ ٧٧٧ ٧٧٨ ٧٧٩ ٧٨٠ ٧٨١ ٧٨٢ ٧٨٣ ٧٨٤ ٧٨٥ ٧٨٦ ٧٨٧ ٧٨٨ ٧٨٩ ٧٩٠ ٧٩١ ٧٩٢ ٧٩٣ ٧٩٤ ٧٩٥ ٧٩٦ ٧٩٧ ٧٩٨ ٧٩٩ ٨٠٠ ٨٠١ ٨٠٢ ٨٠٣ ٨٠٤ ٨٠٥ ٨٠٦ ٨٠٧ ٨٠٨ ٨٠٩ ٨١٠ ٨١١ ٨١٢ ٨١٣ ٨١٤ ٨١٥ ٨١٦ ٨١٧ ٨١٨ ٨١٩ ٨٢٠ ٨٢١ ٨٢٢ ٨٢٣ ٨٢٤ ٨٢٥ ٨٢٦ ٨٢٧ ٨٢٨ ٨٢٩ ٨٣٠ ٨٣١ ٨٣٢ ٨٣٣ ٨٣٤ ٨٣٥ ٨٣٦ ٨٣٧ ٨٣٨ ٨٣٩ ٨٤٠ ٨٤١ ٨٤٢ ٨٤٣ ٨٤٤ ٨٤٥ ٨٤٦ ٨٤٧ ٨٤٨ ٨٤٩ ٨٥٠ ٨٥١ ٨٥٢ ٨٥٣ ٨٥٤ ٨٥٥ ٨٥٦ ٨٥٧ ٨٥٨ ٨٥٩ ٨٦٠ ٨٦١ ٨٦٢ ٨٦٣ ٨٦٤ ٨٦٥ ٨٦٦ ٨٦٧ ٨٦٨ ٨٦٩ ٨٧٠ ٨٧١ ٨٧٢ ٨٧٣ ٨٧٤ ٨٧٥ ٨٧٦ ٨٧٧ ٨٧٨ ٨٧٩ ٨٨٠ ٨٨١ ٨٨٢ ٨٨٣ ٨٨٤ ٨٨٥ ٨٨٦ ٨٨٧ ٨٨٨ ٨٨٩ ٨٩٠ ٨٩١ ٨٩٢ ٨٩٣ ٨٩٤ ٨٩٥ ٨٩٦ ٨٩٧ ٨٩٨ ٨٩٩ ٩٠٠ ٩٠١ ٩٠٢ ٩٠٣ ٩٠٤ ٩٠٥ ٩٠٦ ٩٠٧ ٩٠٨ ٩٠٩ ٩١٠ ٩١١ ٩١٢ ٩١٣ ٩١٤ ٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠ ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١ ٩٣٢ ٩٣٣ ٩٣٤ ٩٣٥ ٩٣٦ ٩٣٧ ٩٣٨ ٩٣٩ ٩٤٠ ٩٤١ ٩٤٢ ٩٤٣ ٩٤٤ ٩٤٥ ٩٤٦ ٩٤٧ ٩٤٨ ٩٤٩ ٩٥٠ ٩٥١ ٩٥٢ ٩٥٣ ٩٥٤ ٩٥٥ ٩٥٦ ٩٥٧ ٩٥٨ ٩٥٩ ٩٦٠ ٩٦١ ٩٦٢ ٩٦٣ ٩٦٤ ٩٦٥ ٩٦٦ ٩٦٧ ٩٦٨ ٩٦٩ ٩٧٠ ٩٧١ ٩٧٢ ٩٧٣ ٩٧٤ ٩٧٥ ٩٧٦ ٩٧٧ ٩٧٨ ٩٧٩ ٩٨٠ ٩٨١ ٩٨٢ ٩٨٣ ٩٨٤ ٩٨٥ ٩٨٦ ٩٨٧ ٩٨٨ ٩٨٩ ٩٩٠ ٩٩١ ٩٩٢ ٩٩٣ ٩٩٤ ٩٩٥ ٩٩٦ ٩٩٧ ٩٩٨ ٩٩٩ ١٠٠٠ ١٠٠١ ١٠٠٢ ١٠٠٣ ١٠٠٤ ١٠٠٥ ١٠٠٦ ١٠٠٧ ١٠٠٨ ١٠٠٩ ١٠١٠ ١٠١١ ١٠١٢ ١٠١٣ ١٠١٤ ١٠١٥ ١٠١٦ ١٠١٧ ١٠١٨ ١٠١٩ ١٠٢٠ ١٠٢١ ١٠٢٢ ١٠٢٣ ١٠٢٤ ١٠٢٥ ١٠٢٦ ١٠٢٧ ١٠٢٨ ١٠٢٩ ١٠٣٠ ١٠٣١ ١٠٣٢ ١٠٣٣ ١٠٣٤ ١٠٣٥ ١٠٣٦ ١٠٣٧ ١٠٣٨ ١٠٣٩ ١٠٤٠ ١٠٤١ ١٠٤٢ ١٠٤٣ ١٠٤٤ ١٠٤٥ ١٠٤٦ ١٠٤٧ ١٠٤٨ ١٠٤٩ ١٠٥٠ ١٠٥١ ١٠٥٢ ١٠٥٣ ١٠٥٤ ١٠٥٥ ١٠٥٦ ١٠٥٧ ١٠٥٨ ١٠٥٩ ١٠٦٠ ١٠٦١ ١٠٦٢ ١٠٦٣ ١٠٦٤ ١٠٦٥ ١٠٦٦ ١٠٦٧ ١٠٦٨ ١٠٦٩ ١٠٧٠ ١٠٧١ ١٠٧٢ ١٠٧٣ ١٠٧٤ ١٠٧٥ ١٠٧٦ ١٠٧٧ ١٠٧٨ ١٠٧٩ ١٠٨٠ ١٠٨١ ١٠٨٢ ١٠٨٣ ١٠٨٤ ١٠٨٥ ١٠٨٦ ١٠٨٧ ١٠٨٨ ١٠٨٩ ١٠٩٠ ١٠٩١ ١٠٩٢ ١٠٩٣ ١٠٩٤ ١٠٩٥ ١٠٩٦ ١٠٩٧ ١٠٩٨ ١٠٩٩ ١١٠٠ ١١٠١ ١١٠٢ ١١٠٣ ١١٠٤ ١١٠٥ ١١٠٦ ١١٠٧ ١١٠٨ ١١٠٩ ١١١٠ ١١١١ ١١١٢ ١١١٣ ١١١٤ ١١١٥ ١١١٦ ١١١٧ ١١١٨ ١١١٩ ١١٢٠ ١١٢١ ١١٢٢ ١١٢٣ ١١٢٤ ١١٢٥ ١١٢٦ ١١٢٧ ١١٢٨ ١١٢٩ ١١٣٠ ١١٣١ ١١٣٢ ١١٣٣ ١١٣٤ ١١٣٥ ١١٣٦ ١١٣٧ ١١٣٨ ١١٣٩ ١١٤٠ ١١٤١ ١١٤٢ ١١٤٣ ١١٤٤ ١١٤٥ ١١٤٦ ١١٤٧ ١١٤٨ ١١٤٩ ١١٥٠ ١١٥١ ١١٥٢ ١١٥٣ ١١٥٤ ١١٥٥ ١١٥٦ ١١٥٧ ١١٥٨ ١١٥٩ ١١٦٠ ١١٦١ ١١٦٢ ١١٦٣ ١١٦٤ ١١٦٥ ١١٦٦ ١١٦٧ ١١٦٨ ١١٦٩ ١١٧٠ ١١٧١ ١١٧٢ ١١٧٣ ١١٧٤ ١١٧٥ ١١٧٦ ١١٧٧ ١١٧٨ ١١٧٩ ١١٨٠ ١١٨١ ١١٨٢ ١١٨٣ ١١٨٤ ١١٨٥ ١١٨٦ ١١٨٧ ١١٨٨ ١١٨٩ ١١٩٠ ١١٩١ ١١٩٢ ١١٩٣ ١١٩٤ ١١٩٥ ١١٩٦ ١١٩٧ ١١٩٨ ١١٩٩ ١٢٠٠ ١٢٠١ ١٢٠٢ ١٢٠٣ ١٢٠٤ ١٢٠٥ ١٢٠٦ ١٢٠٧ ١٢٠٨ ١٢٠٩ ١٢١٠ ١٢١١ ١٢١٢ ١٢١٣ ١٢١٤ ١٢١٥ ١٢١٦ ١٢١٧ ١٢١٨ ١٢١٩ ١٢٢٠ ١٢٢١ ١٢٢٢ ١٢٢٣ ١٢٢٤ ١٢٢٥ ١٢٢٦ ١٢٢٧ ١٢٢٨ ١٢٢٩ ١٢٣٠ ١٢٣١ ١٢٣٢ ١٢٣٣ ١٢٣٤ ١٢٣٥ ١٢٣٦ ١٢٣٧ ١٢٣٨ ١٢٣٩ ١٢٤٠ ١٢٤١ ١٢٤٢ ١٢٤٣ ١٢٤٤ ١٢٤٥ ١٢٤٦ ١٢٤٧ ١٢٤٨ ١٢٤٩ ١٢٥٠ ١٢٥١ ١٢٥٢ ١٢٥٣ ١٢٥٤ ١٢٥٥ ١٢٥٦ ١٢٥٧ ١٢٥٨ ١٢٥٩ ١٢٦٠ ١٢٦١ ١٢٦٢ ١٢٦٣ ١٢٦٤ ١٢٦٥ ١٢٦٦ ١٢٦٧ ١٢٦٨ ١٢٦٩ ١٢٧٠ ١٢٧١ ١٢٧٢ ١٢٧٣ ١٢٧٤ ١٢٧٥ ١٢٧٦ ١٢٧٧ ١٢٧٨ ١٢٧٩ ١٢٨٠ ١٢٨١ ١٢٨٢ ١٢٨٣ ١٢٨٤ ١٢٨٥ ١٢٨٦ ١٢٨٧ ١٢٨٨ ١٢٨٩ ١٢٩٠ ١٢٩١ ١٢٩٢ ١٢٩٣ ١٢٩٤ ١٢٩٥ ١٢٩٦ ١٢٩٧ ١٢٩٨ ١٢٩٩ ١٣٠٠ ١٣٠١ ١٣٠٢ ١٣٠٣ ١٣٠٤ ١٣٠٥ ١٣٠٦ ١٣٠٧ ١٣٠٨ ١٣٠٩ ١٣١٠ ١٣١١ ١٣١٢ ١٣١٣ ١٣١٤ ١٣١٥ ١٣١٦ ١٣١٧ ١٣١٨ ١٣١٩ ١٣٢٠ ١٣٢١ ١٣٢٢ ١٣٢٣ ١٣٢٤ ١٣٢٥ ١٣٢٦ ١٣٢٧ ١٣٢٨ ١٣٢٩ ١٣٣٠ ١٣٣١ ١٣٣٢ ١٣٣٣ ١٣٣٤ ١٣٣٥ ١٣٣٦ ١٣٣٧ ١٣٣٨ ١٣٣٩ ١٣٤٠ ١٣٤١ ١٣٤٢ ١٣٤٣ ١٣٤٤ ١٣٤٥ ١٣٤٦ ١٣٤٧ ١٣٤٨ ١٣٤٩ ١٣٥٠ ١٣٥١ ١٣٥٢ ١٣٥٣ ١٣٥٤ ١٣٥٥ ١٣٥٦ ١٣٥٧ ١٣٥٨ ١٣٥٩ ١٣٦٠ ١٣٦١ ١٣٦٢ ١٣٦٣ ١٣٦٤ ١٣٦٥ ١٣٦٦ ١٣٦٧ ١٣٦٨ ١٣٦٩ ١٣٧٠ ١٣٧١ ١٣٧٢ ١٣٧٣ ١٣٧٤ ١٣٧٥ ١٣٧٦ ١٣٧٧ ١٣٧٨ ١٣٧٩ ١٣٨٠ ١٣٨١ ١٣٨٢ ١٣٨٣ ١٣٨٤ ١٣٨٥ ١٣٨٦ ١٣٨٧ ١٣٨٨ ١٣٨٩ ١٣٩٠ ١٣٩١ ١٣٩٢ ١٣٩٣ ١٣٩٤ ١٣٩٥ ١٣٩٦ ١٣٩٧ ١٣٩٨ ١٣٩٩ ١٤٠٠ ١٤٠١ ١٤٠٢ ١٤٠٣ ١٤٠٤ ١٤٠٥ ١٤٠٦ ١٤٠٧ ١٤٠٨ ١٤٠٩ ١٤١٠ ١٤١١ ١٤١٢ ١٤١٣ ١٤١٤ ١٤١٥ ١٤١٦ ١٤١٧ ١٤١٨ ١٤١٩ ١٤٢٠ ١٤٢١ ١٤٢٢ ١٤٢٣ ١٤٢٤ ١٤٢٥ ١٤٢٦ ١٤٢٧ ١٤٢٨ ١٤٢٩ ١٤٣٠ ١٤٣١ ١٤٣٢ ١٤٣٣ ١٤٣٤ ١٤٣٥ ١٤٣٦ ١٤٣٧ ١٤٣٨ ١٤٣٩ ١٤٤٠ ١٤٤١ ١٤٤٢ ١٤٤٣ ١٤٤٤ ١٤٤٥ ١٤٤٦ ١٤٤٧ ١٤٤٨ ١٤٤٩ ١٤٥٠ ١٤٥١ ١٤٥٢ ١٤٥٣ ١٤٥٤ ١٤٥٥ ١٤٥٦ ١٤٥٧ ١٤٥٨ ١٤٥٩ ١٤٦٠ ١٤٦١ ١٤٦٢ ١٤٦٣ ١٤٦٤ ١٤٦٥ ١٤٦٦ ١٤٦٧ ١٤٦٨ ١٤٦٩ ١٤٧٠ ١٤٧١ ١٤٧٢ ١٤٧٣ ١٤٧٤ ١٤٧٥ ١٤٧٦ ١٤٧٧ ١٤٧٨ ١٤٧٩ ١٤٨٠ ١٤٨١ ١٤٨٢ ١٤٨٣ ١٤٨٤ ١٤٨٥ ١٤٨٦ ١٤٨٧ ١٤٨٨ ١٤٨٩ ١٤٩٠ ١٤٩١ ١٤٩٢ ١٤٩٣ ١٤٩٤ ١٤٩٥ ١٤٩٦ ١٤٩٧ ١٤٩٨ ١٤٩٩ ١٥٠٠ ١٥٠١ ١٥٠٢ ١٥٠٣ ١٥٠٤ ١٥٠٥ ١٥٠٦ ١٥٠٧ ١٥٠٨ ١٥٠٩ ١٥١٠ ١٥١١ ١٥١٢ ١٥١٣ ١٥١٤ ١٥١٥ ١٥١٦ ١٥١٧ ١٥١

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν. 14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολλὸν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 Καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἁλαλον, 18 Καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. 20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκ παιδιότητος. 22 Καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἰ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνη; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 Εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

13 ἢ ἰδοὺ ἡλίας ἐλθὼν· 13 ὅτι λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν. 14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολλὸν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 Καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἁλαλον, 18 Καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. 20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκ παιδιότητος. 22 Καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλὰ εἰ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνη; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 Εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

13 Sed dico vobis quia et Helias venit, et fecerunt illi quaecumque voluerunt, sicut scriptum est de eo. 14 Et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa eos et scribas conqui- rentes cum illis. 15 Et confestim omnis populus videns eum stupefactus est, ex- averunt, et accurrentes salutabant eum. 16 Et interrogavit eos: Quid inter vos conquiritis? 17 Et respondens unus de turba dixit: Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum, 18 Qui ubicumque eum adprehenderit adludit cum, et spumat et stridet denti- bus et arescit: et dixi discipulis tuis ut eicerent illum, et non potuerunt. 19 Qui respondens eis dicit: O genera- tio incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar? adferte illum ad me. 20 Et adtulerunt eum. Et cum vidis- set illum, statim spiritus conturbavit eum, et elisus in terram volutabatur spu- mans. 21 Et interrogavit patrem ejus: Quantum temporis est ex quo hoc ei accidit? At ille ait: Ab infantia: 22 Et frequenter eum et in ignem et in aquas misit ut eum perderet: sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. 23 Jesus autem ait illi: Si potes credere, omnia possibilia cre- denti. 24 Et continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat: Credo, adjuva incredulitatem meam.

35 **Καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς·** Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 **Καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς·** 37 Ὁς ἂν ἐν τῶν παιδιῶν τούτων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 **Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης·** Διδύσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἡκολούθει ἡμῖν. 39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογησαί με· 40 Ὁς γὰρ οὐκ ἐστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστί. 41 Ὁς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 **Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περὶκείται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.** 43 **Καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.** [44 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.] 45 **Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν** [εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον].

[illegible]

35 Et residens vocavit duodecim et ait illis: Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus et omnium minister. 36 Et accipiens puerum statuit eum in medio eorum; quem ut complexus esset, ait illis: 37 Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit: et quicumque me susceperit, non me suscipit sed eum qui me misit. 38 Respondit illi Johannes dicens: Magister, vidimus quendam in nomine tuo eicientem dæmonia, qui non sequitur nos, et prohibuimus eum. 39 Jesus autem ait: Nolite prohibere eum: nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo et possit cito male loqui de me. 40 Qui enim non est adversum vos, pro vobis est. 41 Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis, amen dico vobis, non perdet mercedem suam. 42 Et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in me, bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo ejus et in mare mitteretur. 43 Et si scandalizaverit te manus tua, abscide illam: bonum est tibi debilem introire in vitam, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem, 44 Ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. 45 Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis.

[46 "Οπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.] 47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σε ἐστὶν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 "Οπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθῆσεται, [καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθῆσεται.] 50 Καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

ΚΕΦ. ι'.

1 ΚΑΙ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συναπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖσι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 Οἱ δὲ εἶπαν· Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίῳ γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. 6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς [ὁ θεός]. 7 Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, [καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,] 8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ.

46 ὅπου οὐ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ 47 καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 48 ὅπου οὐ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθῆσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθῆσεται. 50 Καλὸν τὸ ἅλα· ἐὰν δὲ τὸ ἅλα ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συναπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖσι ἐπηρώτων αὐτὸν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 Οἱ δὲ εἶπαν· Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ἀποστασίῳ γράψαι καὶ ἀπολῦσαι. 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. 6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς [ὁ θεός]. 7 Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ.

46 Ubi vermis eorum non moritur et ignis non exstinguitur. 47 Quod si oculus tuus scandalizat te, eice eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis, 48 Ubi vermis eorum non moritur et ignis non exstinguitur. 49 Omnis enim igne sallietur, et omnis victima sallietur. 50 Bonum est sal: quod si sal insulsum fuerit, in quo illud condietis? Habete in vobis sal, et pacem habete inter vos.

CAPUT X.

1 Et inde exsurgens venit in fines Judææ ultra Jordanen, et conveniunt iterum turbæ ad eum, et sicut consueverat iterum docebat illos. 2 Et accedentes Pharisei interrogabant eum si licet viro uxorem dimittere, temptantes eum. 3 At ille respondens dixit eis: Quid vobis præcepit Moses? 4 Qui dixerunt: Moses permisit libellum repudii scribere et dimittere. 5 Quibus respondens Jesus ait: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud; 6 Ab initio autem creaturæ masculum et feminam fecit eos Deus: 7 Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adhaerebit ad uxorem suam, 8 Et erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo sed una caro.

9 Ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος
μὴ χωριζέτω. 10 Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν
πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων
αὐτόν. 11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὃς ἂν
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμή-
σῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. 12 Καὶ
ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς
γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται. 13 Καὶ προσ-
φέρουν αὐτῷ παῖδια ἵνα ἄψῃται
αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς
προσφέρουσιν. 14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀφετε
τὰ παῖδια ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τοῦ θεοῦ. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
ὡς παῖδιον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευ-
λόγει, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά. 17 Καὶ
ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδρα-
μῶν εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα
αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα
ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός.
19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης,
μὴ φονεύσης, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδο-
μαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα
τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.
20 Ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα

πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

9 **Q**uod ergo Deus junxit, homo non
separet. 10 Et in domo iterum disci-
puli ejus de eodem interrogaverunt
eum. 11 Et dicit illis: Quicumque
dimiserit uxorem suam et aliam dux-
erit, adulterium committit super eam:
12 Et si uxor dimiserit virum suum et
alii nupserit, moechatur. 13 Et offere-
bant illi parvulos ut tangeret illos:
discipuli autem comminabantur offe-
rentibus. 14 Quos cum videret Jesus,
indigne tulit et ait illis: Sinite parvu-
los venire ad me, et ne prohibueritis
eos: talium est enim regnum Dei.
15 Amen dico vobis, quisque non rece-
perit regnum Dei velut parvulus, non
intrabit in illud. 16 Et complexans
eos et inponens manus super illos
benedicebat eos. 17 Et cum egressus
esset in viam, procurrens quidam genu
flexo ante eum rogabat eum: Magister
bone, quid faciam ut vitam æternam
percipiam? 18 Jesus autem dixit ei:
Quid me dicis bonum? nemo bonus
nisi unus Deus. 19 Præcepta nosti:
Ne adulteres, ne occidas, ne fureris, ne
falsum testimonium dixeris, ne fraudem
feceris, honora patrem tuum et matrem.
20 Et ille respondens ait: Magister,
hæc omnia observavi a juventute mea.

9 Quod ergo Deus junxit, homo non
separet. 10 Et in domo iterum disci-
puli ejus de eodem interrogaverunt
eum. 11 Et dicit illis: Quicumque
dimiserit uxorem suam et aliam dux-
erit, adulterium committit super eam:
12 Et si uxor dimiserit virum suum et
alii nupserit, moechatur. 13 Et offere-
bant illi parvulos ut tangeret illos:
discipuli autem comminabantur offe-
rentibus. 14 Quos cum videret Jesus,
indigne tulit et ait illis: Sinite parvu-
los venire ad me, et ne prohibueritis
eos: talium est enim regnum Dei.
15 Amen dico vobis, quisque non rece-
perit regnum Dei velut parvulus, non
intrabit in illud. 16 Et complexans
eos et inponens manus super illos
benedicebat eos. 17 Et cum egressus
esset in viam, procurrens quidam genu
flexo ante eum rogabat eum: Magister
bone, quid faciam ut vitam æternam
percipiam? 18 Jesus autem dixit ei:
Quid me dicis bonum? nemo bonus
nisi unus Deus. 19 Præcepta nosti:
Ne adulteres, ne occidas, ne fureris, ne
falsum testimonium dixeris, ne fraudem
feceris, honora patrem tuum et matrem.
20 Et ille respondens ait: Magister,
hæc omnia observavi a juventute mea.

21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἡγά-
πησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σε
ὑστερεῖ· ὑπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν
ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι
[ἄρας τὸν σταυρόν]. 22 Ὁ δὲ στυ-
γνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπήλθεν λυπού-
μενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ.
23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 Οἱ δὲ
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς
λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν
ἐστίν [τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν]
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
25 Εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος μελεῖν ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσ-
σονται λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Καὶ τίς
δύναται σωθῆναι; 27 Ἐμβλέψας αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ
δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. 28 Ἡρᾶτο λέγειν
ὁ Πέτρος αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 Εἶφη
ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστιν
ὃς ἀφήκεν οἶκον ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς
ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς
ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,

21 Ἦν δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἡγά-
πησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σε
ὑστερεῖ· ὑπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ
δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν
ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι.
22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπήλθεν
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ.
23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως
οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 Οἱ δὲ
μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις
αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς
λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν
ἐστίν [τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν]
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
25 Εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ
τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος μελεῖν ἢ
πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσ-
σονται λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς· Καὶ τίς
δύναται σωθῆναι; 27 Ἐμβλέψας αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύ-
νατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ
δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. 28 Ἡρᾶτο λέγειν
ὁ Πέτρος αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 Εἶφη
ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστιν
ὃς ἀφήκεν οἶκον ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς
ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς
ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,

21 Jesus autem intuitus eum dilexit
eum et dixit illi : Unum tibi deest :
vade quaecumque habes vende et da
pauperibus, et habebis thesaurum in
cælo, et veni sequere me. 22 Qui con-
tristatus in verbo abiit mærens : erat
enim habens possessiones multas. 23 Et
circumspiciens Jesus ait discipulis
suis : Quam difficile qui pecunias
habent in regnum Dei introibunt.
24 Discipuli autem obstupescabant in
verbis ejus. At Jesus rursus respon-
dens ait illis : Filioli, quam difficile
est confidentes in pecuniis in regnum
Dei introire. 25 Facilius est camelum
per foramen acus transire quam divi-
tem intrare in regnum Dei. 26 Qui
magis admirabantur, dicentes ad semet
ipsos : Et quis potest salvus fieri ?
27 Et intuens illos Jesus ait : Apud
homines impossibile est, sed non apud
Deum : omnia enimabilia sunt
apud Deum. 28 Cœpit Petrus ei dicere :
Ecce nos dimisimus omnia et secuti
sumus te. 29 Respondens Jesus ait :
Amen dico vobis, nemo est qui relinqui-
rit domum aut fratres aut sorores aut
matrem aut patrem aut filios aut agros
propter me et propter evangelium,

30 Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς
καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ
ἀγροὺς μετὰ διαγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. 31 Πολλοὶ
δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχα-
τοι πρῶτοι. 32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ
ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
προώγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμ-
βοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα
ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
συμβαίνειν, 33 Ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν
αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν
τοῖς ἔθνεσιν, 34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ
καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσου-
σιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ
τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 35 Καὶ προσ-
πορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης
οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· Διδά-
σκαλε, θέλομεν ἵνα ὡς αὐτῶν αἰτήσωμέν σε
ποιήσης ἡμῖν. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί
θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; 37 Οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν
καὶ εἰς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν
τῇ δόξῃ σου. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε
πικεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βά-
πτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆ-
ναι; 39 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δυνάμεθα.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ ποτήριον
ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα
ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε·

30 ἢ ἑκατὸν πλάσιον. 30
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς
καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ
ἀγροὺς μετὰ διαγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. 31 Πολλοὶ
δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχα-
τοι πρῶτοι. 32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ
ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν
προώγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμ-
βοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.
Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα
ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ
συμβαίνειν, 33 Ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ
τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν
αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν
τοῖς ἔθνεσιν, 34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ
καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσου-
σιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ
τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 35 Καὶ προσ-
πορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης
οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ· Διδά-
σκαλε, θέλομεν ἵνα ὡς αὐτῶν αἰτήσωμέν σε
ποιήσης ἡμῖν. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί
θέλετέ με ποιήσω ὑμῖν; 37 Οἱ δὲ εἶπαν
αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν
καὶ εἰς σου ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν
τῇ δόξῃ σου. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε
πικεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βά-
πτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆ-
ναι; 39 Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δυνάμεθα.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ ποτήριον
ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα
ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε·

30 Qui non accipiat centies tantum
nunc in tempore hoc domos et fratres
et sorores et matres et filios et agros
cum persecutoribus, et in sæculo futuro
vitam æternam. 31 Multi autem erunt
primi novissimi, et novissimi primi.
32 Erant autem in via ascendentes in
Hierosolyma, et præcedebat illos Jesus,
et stupebant et sequentes timebant. Et
adsumens iterum duodecim coepit illis
dicere quæ essent ei eventura, 33 Quia
ecce ascendimus in Hierosolyma, et
Filius hominis tradetur principibus
sacerdotum et scribis, et damnabunt
eum morte et tradent eum gentibus,
34 Et inludent ei et conspuent eum et
flagellabunt eum, interficient eum et
tertia die resurget. 35 Et accedunt ad
eum Iacobus et Johannes filii Zebedæi
dicentes : Magister, volumus ut quod-
cumque petierimus facias nobis. 36 At
ille dixit eis : Quid vultis ut faciam
vobis ? 37 Et dixerunt : Da nobis ut
unus ad dextram tuam et alius ad
sinistram tuam sedeamus in gloria tua.
38 Jesus autem ait eis : Nescitis quid
petatis : potestis bibere calicem quem
ego bibo ? aut baptismum quo ego bapti-
zor baptizari ? 39 At illi dixerunt ei :
Possumus. Jesus autem ait eis : Calicem
quidem quem ego bibo bibetis, et baptis-
mum quo ego baptizor baptizabimini :

40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ
εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ'
οἷς ἡτοίμασται. 41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου
καὶ Ἰωάννου. 42 Καὶ προσκαλεσάμενος
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε
ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατα-
κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν
κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 Οὐχ οὕτως
δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ μέγας
γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος,
44 Καὶ ὅς ἂν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶ-
τος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 Καὶ γὰρ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν δια-
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ. Καὶ ἐκ-
πορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερειχῶ καὶ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ
υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσ-
αίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν. 47 Καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνὸς ἔστιν,
ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· Τίε Δαυεὶδ
Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 Καὶ ἐπετίμων
αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ. Ὁ δὲ πολλῶ
μᾶλλον ἔκραζεν· Τίε Δαυεὶδ, ἐλέησόν
με. 49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Φω-
νήσατε αὐτόν. Καὶ φωνοῦσιν τὸν τυφλόν
λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ
σε. 50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ
ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

40 Sedere autem ad dextram meam vel
ad sinistram, non est meum dare, sed
quibus paratum est. 41 Et audientes
decem coeperunt indignari de Jacobo
et Johanne. 42 Jesus autem vocans
eos ait illis : Scitis quia hi qui videntur
principari gentibus dominantur eis, et
principes eorum potestatem habent
ipsorum : 43 Non ita est autem in vobis,
sed quicumque voluerit fieri major erit
vester minister, 44 Et quicumque
voluerit in vobis primus esse erit
omnium servus. 45 Nam et Filius
hominis non venit ut ministraretur ei,
sed ut ministraret et daret animam
suam redemptionem pro multis. 46 Et
veniunt Hierichum : et proficiscente
eo Hiericho et discipulis ejus et plu-
rima multitudo filius Timæi Barti-
meus cæcus sedebat juxta viam mendi-
cans. 47 Qui cum audisset quia Jesus
Nazarenus est, coepit clamare et dicere :
Filii David Jesus, miserere mei. 48 Et
comminabantur ei multi ut taceret.
At ille multo magis clamavit : Filii
David, miserere mei. 49 Et stans Jesus
præcepit illum vocari. Et vocant
cæcum dicentes ei : Animæquior esto,
surge, vocat te. 50 Qui projecto vesti-
mento suo exiliens venit ad eum.

40 Sedere autem ad dextram meam vel
ad sinistram, non est meum dare, sed
quibus paratum est. 41 Et audientes
decem coeperunt indignari de Jacobo
et Johanne. 42 Jesus autem vocans
eos ait illis : Scitis quia hi qui videntur
principari gentibus dominantur eis, et
principes eorum potestatem habent
ipsorum : 43 Non ita est autem in vobis,
sed quicumque voluerit fieri major erit
vester minister, 44 Et quicumque
voluerit in vobis primus esse erit
omnium servus. 45 Nam et Filius
hominis non venit ut ministraretur ei,
sed ut ministraret et daret animam
suam redemptionem pro multis. 46 Et
veniunt Hierichum : et proficiscente
eo Hiericho et discipulis ejus et plu-
rima multitudo filius Timæi Barti-
meus cæcus sedebat juxta viam mendi-
cans. 47 Qui cum audisset quia Jesus
Nazarenus est, coepit clamare et dicere :
Filii David Jesus, miserere mei. 48 Et
comminabantur ei multi ut taceret.
At ille multo magis clamavit : Filii
David, miserere mei. 49 Et stans Jesus
præcepit illum vocari. Et vocant
cæcum dicentes ei : Animæquior esto,
surge, vocat te. 50 Qui projecto vesti-
mento suo exiliens venit ad eum.

• Et qui præibant et qui sequebantur clamabant dicentes: Osanna, ¹⁰ Benedictus qui venit in nomine Domini, benedictum quod venit regnum patris nostri David, osanna in excelsis. ¹¹ Et introivit Hierosolyma in templum: et circumspectis omnibus, cum jam vespere esset hora, exivit in Bethaniam cum duodecim. ¹² Et alia die cum irent a Bethania, esuriit, ¹³ Cumque vidisset a longe ficum habentem folia, venit si quid forte inveniret in ea, et cum venisset ad eam, nihil invenit præter folia: non enim erat tempus ficorum. ¹⁴ Et respondens dixit ei: Jam non amplius in æternum quisquam fructum ex te manducet. Et audiebant discipuli ejus. ¹⁵ Et veniunt Hierosolymam. Et cum introisset templum, coepit eicere vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit, ¹⁶ Et non sinebat ut quisquam transferret vas per templum. ¹⁷ Et docebat dicens eis: Non scriptum est quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autem fecistis eam speluncam latronum. ¹⁸ Quo audito principes sacerdotum et scribæ quærebant quomodo eum perderent: timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrina ejus.

19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο
ἔξω τῆς πόλεως. 20 Καὶ παραπορευόμε-
νοι πρῶτ' εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην
ἐκ ῥιζῶν. 21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος
λέγει αὐτῷ· 'Ραββί, ἴδε ἡ συκὴ ἣν
κατηράσω ἐξήρανται. 22 Καὶ ἀποκριθεὶς
ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν
θεοῦ. 23 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν
εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἀρθητι καὶ βλή-
θητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ
λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ [ὃ ἐὰν εἴπῃ].
24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα
προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι
ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 Καὶ ὅταν
στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι
ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν
τὰ παραπτώματα ὑμῶν. [26 Εἰ δὲ
ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παρα-
πτώματα ὑμῶν.] 27 Καὶ ἔρχονται πά-
λιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐν τῷ ἱερῷ
περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 Καὶ ἔλεγον αὐ-
τῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἡ
τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν
ἵνα ταῦτα ποιῇς; 29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἓνα
λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ
ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

19 وَحِينَئِذٍ 19
فَجَاءَ مَرْيَمُ. 20
بِهِ 22
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

19 Et cum vespera facta esset, egredie-
batur de civitate. 20 Et cum mane
transirent, viderunt ficum aridam
factam a radicibus. 21 Et recordatus
Petrus dicit ei: Rabbi, ecce ficus cui
maledixisti aruit. 22 Et respondens
Jesus ait illis: Habete fidem Dei:
23 Amen dico vobis quia quicumque
dixerit huic monti: Tollere et mittere
in mare, et non hesitaverit in corde
suo, sed crediderit quia quodcumque
dixerit fiat, fiet ei. 24 Propterea dico
vobis, omnia quaecumque orantes peti-
tis, credite quia accipietis, et veniet
vobis. 25 Et cum stabitis ad orandum,
dimitte si quid habetis adversum
aliquem, ut et Pater vester qui in cælis
est dimittat vobis peccata vestra.
26 Quod si vos non dimiseritis, nec
Pater vester qui in cælis est dimittet
vobis peccata vestra. 27 Et veniunt
rursus Hierosolymam. Et cum am-
bularet in templo, accedunt ad
eum summi sacerdotes et scribæ et
seniores. 28 Et dicunt illi: In qua
potestate hæc facis? et quis tibi
dedit hanc potestatem ut ista facias?
29 Jesus autem respondens ait illis:
Interrogabo vos et ego unum ver-
bum, et respondete mihi, et dicam
vobis in qua potestate hæc faciam.

KATA MARKON, ια', ιβ'.

80 Τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ
ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι.
31 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέ-
γοντες· Ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ,
ἔρεϊ· Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
32 Ἀλλὰ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφο-
βοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον
τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν.
33 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγου-
σιν· Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοὺς λέγει
αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

1 ΚΑΙ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς
λαλεῖν. Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευ-
σεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὥρυξεν
ὑπολήμιον καὶ φικοδόμησεν πύργον, καὶ
ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.
2 Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς
τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν
λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος·
3 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέ-
στειλαν κενόν. 4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλεν
πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κακέκινον
ἐκεφαλίσωσαν καὶ ἠτίμασαν. 5 Καὶ
ἄλλον ἀπέστειλεν· κακέκινον ἀπέκτει-
ναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν
δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. 6 Ἔτι
ἓνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστει-
λεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέ-
γων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

✠ ⲙⲁ ⲕⲁ ⲧⲁ ⲙⲁ ⲕⲁ ⲧⲁ

80 ⲧⲁⲃⲧⲓⲙⲁ ⲧⲟ ⲓⲱⲁⲛⲛⲟⲩ ⲉⲗⲟ ⲟⲩⲣⲁⲛⲟⲩ
ⲉⲛ ⲛⲁ ⲉⲗⲟ ⲁⲛⲧⲱⲣⲱⲡⲟⲛ; ⲁⲡⲟⲕⲣⲓⲑⲏⲧⲉ ⲙⲟⲓ.
31 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲉⲗⲟⲓⲛⲁⲧⲟⲩ ⲡⲣⲟⲥ ⲉⲁⲩⲱⲧⲟⲩ ⲗⲉ-
ⲓⲟⲛⲧⲉⲥ· ⲉⲁⲛ ⲉⲓⲡⲱⲙⲉⲛ· ⲉⲗⲟ ⲟⲩⲣⲁⲛⲟⲩ,
ⲉⲣⲉⲓ· ⲁⲓⲁⲧⲓ ⲟⲩⲛ ⲟⲩⲕ ⲉⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲥⲁⲧⲉ ⲁⲩⲧⲱ;
32 ⲁⲗⲗⲁ ⲉⲓⲡⲱⲙⲉⲛ· ⲉⲗⲟ ⲁⲛⲧⲱⲣⲱⲡⲟⲛ, ⲉⲑⲟ-
ⲃⲟⲩⲛⲧⲟ ⲧⲟⲛ ⲗⲁⲟⲛ· ⲁⲡⲁⲛⲧⲉⲥ γⲁⲣ ⲉⲓⲧⲟⲛ
ⲧⲟⲛ Ἰⲱⲁⲛⲏⲛ ⲟⲩⲛⲱⲥ ⲟⲩⲧⲓ ⲡⲣⲟⲑⲏⲧⲏⲥ ἦⲛ.
33 ⲕⲁⲓ ⲁⲡⲟⲕⲣⲓⲑⲏⲧⲉⲥ ⲧⲱ Ἰⲏⲥⲟⲩ ⲗⲉⲓⲟⲩ-
ⲥⲓⲛ· ⲟⲩⲕ ⲟⲩⲃⲁⲙⲉⲛ. ⲕⲁⲓ ⲟ ⼸ⲏⲥⲟⲩⲥ ⲗⲉⲓⲟⲩ
ⲁⲩⲧⲟⲩⲥ· ⲟⲩⲃⲉ ⲉⲓⲱ ⲗⲉⲓⲱ ⲙⲓⲛ ⲉⲛ ⲡⲟⲓⲁ
ⲉⲗⲟⲩⲥⲓⲁ ⲧⲁⲩⲧⲁ ⲡⲟⲓⲱ.

✠ ⲙⲁ ⲕⲁ ⲧⲁ ⲙⲁ ⲕⲁ ⲧⲁ

1 ⲕⲁⲓ ἡⲣⲁⲥⲁⲧⲟ ⲁⲩⲧⲟⲩⲥ ⲉⲛ ⲡⲁⲣⲁⲃⲟⲗⲁⲓⲥ
ⲗⲁⲗⲉⲓⲛ. Ἀⲙⲡⲉⲗⲱⲛⲁ ἄⲛⲧⲱⲣⲱⲡⲟⲥ ⲉⲑⲑⲩⲧⲉⲩ-
ⲥⲉⲛ, ⲕⲁⲓ ⲡⲉⲣⲓⲉⲧⲏⲕⲉⲛ ⲑⲣⲁⲓⲙⲟⲛ ⲕⲁⲓ ὥⲣⲱⲗⲉⲛ
ὑⲡⲟⲗⲏⲙⲓⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲑⲓⲕⲟⲃⲟⲙⲏⲥⲉⲛ ⲡⲩⲣⲓⲓⲟⲛ, ⲕⲁⲓ
ⲉⲗⲉⲑⲉⲃⲉⲧⲟ ⲁⲩⲧⲟⲛ γⲉⲱⲣⲓⲟⲩⲥ, ⲕⲁⲓ Ἀⲡⲉⲑⲏⲙⲏⲥⲉⲛ.
2 ⲕⲁⲓ Ἀⲡⲉⲥⲧⲉⲓⲗⲉⲛ ⲡⲣⲟⲥ ⲧⲟⲩⲥ γⲉⲱⲣⲓⲟⲩⲥ
ⲧⲱ ⲕⲁⲓⲣⲱ ⲑⲟⲩⲗⲟⲛ, ἵⲛⲁ ⲡⲁⲣⲁ ⲧⲱⲛ γⲉⲱⲣⲓⲟⲛ
ⲗⲁⲃⲏ ⼈ⲡⲟ ⲧⲱⲛ ⲕⲁⲣⲡⲱⲛ ⲧⲟⲩ Ἀⲙⲡⲉⲗⲱⲛⲟⲥ·
3 ⲕⲁⲓ ⲗⲁⲃⲟⲛⲧⲉⲥ Ἀⲩⲧⲟⲛ ἔⲃⲉⲓⲣⲁⲛ ⲕⲁⲓ Ἀⲡⲉ-
ⲥⲧⲉⲓⲗⲉⲛ ⲕⲉⲛόν. 4 ⲕⲁⲓ ⲡⲁⲗⲓⲛ Ἀⲡⲉⲥⲧⲉⲓⲗⲉⲛ
ⲡⲣⲟⲥ Ἀⲩⲧⲟⲩⲥ ἄⲗⲗⲟⲛ ⲑⲟⲩⲗⲟⲛ· ⲕⲁⲕⲉⲓⲛⲟⲛ
ⲉⲕⲉⲑⲁⲗⲓⲱⲥⲁⲛ ⲕⲁⲓ ἡⲧⲓⲙⲁⲥⲁⲛ. 5 ⲕⲁⲓ
ἄⲗⲗⲟⲛ Ἀⲡⲉⲥⲧⲉⲓⲗⲉⲛ· ⲕⲁⲕⲉⲓⲛⲟⲛ Ἀⲡⲉⲕⲧⲉⲓ-
ⲛⲁⲛ, ⲕⲁⲓ ⲡⲟⲗⲗⲟⲩⲥ ἄⲗⲗⲟⲩⲥ, ⲟⲩⲥ μⲉⲛ
ⲃⲉⲣⲟⲛⲧⲉⲥ, ⲟⲩⲥ δⲉ Ἀⲡⲟⲕⲧⲉⲛⲛⲟⲛⲧⲉⲥ. 6 Ἔⲧⲓ
ἓⲛⲁ ⲉⲓⲧⲉⲛ ⲙⲓⲟⲛ Ἀⲓⲁⲡⲏⲧⲟⲛ· Ἀⲡⲉⲥⲧⲉⲓ-
ⲗⲉⲛ Ἀⲩⲧⲟⲛ ἔⲥⲧⲁⲧⲟⲛ ⲡⲣⲟⲥ Ἀⲩⲧⲟⲩⲥ ⲗⲉ-
ⲓⲟⲛ ὅⲧⲓ ἔⲛⲧⲣⲁⲧⲏⲥⲟⲛⲧⲁⲓ ⲧⲟⲛ ⲙⲓⲟⲛ ⲙⲟⲩ.

SEC. MARCUM, XI. XII.

80 Baptismum Johannis de caelo erat
an ex hominibus? respondete mihi.
31 At illi cogitabant secum dicentes:
Si dixerimus: De caelo, dicet: Quare
ergo non credidistis ei? 32 Si dixerimus:
Ex hominibus, timebant popu-
lum: omnes enim habebant Johannem
quia vere propheta esset. 33 Et re-
spondentes dicunt Jesu: Nescimus.
Respondens Jesus ait illis: Neque
ego dico vobis in qua potestate hæc
faciam.

CAPUT XII.

1 Et cœpit illis in parabolis loqui.
Vineam pastinavit homo, et circum-
dedit sæpem et fodit lacum et ædifica-
vit turrem, et locavit eam agricolis, et
peregre profectus est. 2 Et misit ad
agricolas in tempore servum ut ab
agricolis acciperet de fructu vineæ:
3 Qui adprehensum eum ceciderunt et
dimiserunt vacuum. 4 Et iterum
misit ad illos alium servum: et
illum in capite vulneraverunt et
contumeliis affecerunt. 5 Et rursum
alium misit: et illum occiderunt, et
plures alios, quosdam cædentes, alios
vero occidentes. 6 Adhuc ergo unum
habens filium carissimum et illum
misit ad eos novissimum, dicens
quia reverebuntur filium meum.

7 Ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἐαυτοὺς εἶπαν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 Καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 Τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· Λίθον δὲν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. Καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. 13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 Καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν κῆρσον Καίσαρι δοῦναι ἢ οὐ; δώμεν ἢ μὴ δώμεν; 15 Ὁ δὲ ἰδὼν αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. 16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. 17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ. 18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες

[illegible]

7 Coloni autem dixerunt ad invicem : Hic est heres : venite occidamus eum, et nostra erit hereditas. 8 Et apprehendentes eum occiderunt et ejecerunt extra vineam. 9 Quid ergo faciet Dominus vineæ? Veniet et perdet colonos, et dabit vineam aliis. 10 Nec scripturam hanc legistis: Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli: 11 A Domino factum est istud et est admirabile in oculis nostris? 12 Et quærebant eum tenere, et timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt. 13 Et mittunt ad eum quosdam ex Pharisæis et Herodianis ut eum caperent in verbo. 14 Qui venientes dicunt ei: Magister, scimus quia verax es et non curas quemquam: nec enim vides in faciem hominis, sed in veritate viam Domini doces: licet dari tributum Cæsari, an non dabimus? 15 Qui sciens versutiam eorum ait illis: Quid me tentatis? adferte mihi denarium ut videam. 16 At illi attulerunt. Et ait illis: Cujus est imago hæc et inscriptio? Dicunt illi: Cæsaris. 17 Respondens autem Jesus dixit illis: Reddite igitur quæ sunt Cæsaris Cæsari, et quæ sunt Dei Deo. Et mirabantur super eo. 18 Et venerunt ad eum Sadducei, qui dicunt resurrectionem non esse, et interrogabant eum dicentes:

31 Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 32 Δευτέρα αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 33 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἰς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ. 34 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσώτερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 35 Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἰ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 36 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστίν; 37 Αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 38 Αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως. 39 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἄσπασμους ἐν ταῖς ἀγοραῖς 40 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

30 ὁ βίβλος λέγει· ἀγαπήσεις κύριον· 31 ὁ βίβλος λέγει· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 32 Δευτέρα αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 33 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἰς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ. 34 Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσώτερόν ἐστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. 35 Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἰ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 36 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστίν; 37 Αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 38 Αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως. 39 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἄσπασμους ἐν ταῖς ἀγοραῖς 40 Καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·

30 Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum. 31 Secundum autem simile est illi: Diliges proximum tuum tamquam te ipsum. Majus horum aliud mandatum non est. 32 Et ait illi scriba: Bene, magister, in veritate dixisti quia unus est et non est alius præter eum: 33 Et ut diligatur ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine, et diligere proximum tamquam se ipsum majus est omnibus holocaustis et sacrificiis. 34 Jesus autem videns quod sapienter respondisset, dixit illi: Non es longe a regno Dei. Et nemo jam audebat eum interrogare. 35 Et respondens Jesus dicebat docens in templo: Quomodo dicunt scribæ Christum filium esse David? 36 Ipse enim David dicit in Spiritu sancto: Dixit Dominus domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. 37 Ipse ergo David dicit eum dominum, et unde est filius ejus? Et multa turba eum libenter audivit. 38 Et dicebat eis in doctrina sua: Cavete a scribis, qui volunt in stolis ambulare et salutare in foro, 39 Et in primis cathedris sedere in synagogis et primos discubitus in cænis:

40 Οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν
καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι,
οὗτοι λήψονται περισσώτερον κρίμα.
41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυ-
λακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει
χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολ-
λοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 Καὶ
ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ
δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης. 43 Καὶ προσ-
καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν
αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκεν
τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
44 Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος
αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερή-
σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν,
ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ΚΕΦ. υγ'.

1 ΚΑΙ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ
ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος
ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. 3 Καὶ
καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν
κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 Εἰπὸν ἡμῖν,
πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;

40 οἱ κατασθιόντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν
καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι·
οὗτοι λήψονται περισσώτερον κρίμα·
41 καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυ-
λακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει
χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολ-
λοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ
ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ
δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης. 43 καὶ προσ-
καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν
αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκεν
τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·
44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος
αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερή-
σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν,
ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

مَعْلَم ١٣ ١٤

1 καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ
ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος
ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. 3 καὶ
καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν
κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν
κατ' ἰδίαν ὁ Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ
Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 εἰπὸν ἡμῖν,
πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον
ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα;

40 Qui devorant domos viduarum sub
obtentu prolixæ orationis, hi accipient
prolixius iudicium. 41 Et sedens Jesus
contra gazophylacium aspiciebat quo-
modo turba jactaret æs in gazophy-
lacium, et multi divites jactabant
multa: 42 Cum venisset autem una
vidua pauper, misit duo minuta, quod
est quadrans. 43 Et convocans disci-
pulos suos ait illis: Amen dico vobis
quoniam vidua hæc pauper plus omni-
bus misit qui miserunt in gazophy-
lacium: 44 Omnes enim ex eo quod
abundabat illis miserunt, hæc vero de
pænuria sua omnia quæ habuit misit,
totum victum suum.

CAPUT XIII.

1 Et cum egrederetur de templo,
ait illi unus ex discipulis suis: Ma-
gister, aspice quales lapides et quales
structuræ. 2 Et respondens Jesus ait
illi: Vides has omnes magnas ædi-
ficationes? non relinquetur lapis super
lapidem qui non destruat. 3 Et cum
sederet in montem olivarum contra
templum, interrogabant eum separatim
Petrus et Jacobus et Johannes et
Andreas: 4 Dic nobis quando ista
fient? et quod signum erit quando
hæc omnia incipient consummari?

ε 'Ο δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς·
 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 Πολ-
 λοι ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου,
 λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς
 πλανήσουσιν. 7 "Ὅταν δὲ ἀκούσητε
 πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θρο-
 εῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος.
 8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ
 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ
 κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοὶ [καὶ ταρα-
 χαί]. 9 Ἀρχὴ ὡδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ
 ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς
 συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε
 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθή-
 σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
 10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ
 κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 Καὶ ὅταν
 ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμερι-
 μνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὅ ἐάν δοθῇ
 ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
 οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 12 Καὶ παραδώσει
 ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ
 τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
 γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 Καὶ
 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
 ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος,
 οὗτος σωθήσεται. 14 "Ὅταν δὲ ἴδῃτε
 τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστηκότα
 ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε
 οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,

· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς·
 5 Ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τῶν πλανήσεων· ἡ ἀρχὴ
 τῶν πλανήσεων· ἡ ἀρχὴ τῶν πλανήσεων·
 6 Πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου,
 λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς
 πλανήσουσιν. 7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε
 πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θρο-
 εῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος.
 8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ
 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ
 κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοὶ [καὶ ταρα-
 χαί]. 9 Ἀρχὴ ὡδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ
 ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς
 συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε
 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθή-
 σεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
 10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ
 κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 Καὶ ὅταν
 ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμερι-
 μνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὅ ἐάν δοθῇ
 ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
 οὐ γὰρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 12 Καὶ παραδώσει
 ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ
 τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ
 γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 13 Καὶ
 ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
 ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος,
 οὗτος σωθήσεται. 14 Ὅταν δὲ ἴδῃτε
 τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστηκότα
 ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε
 οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,

5 Et respondens Jesus coepit dicere
 illis: Videte ne quis vos seducat:
 6 Multi enim venient in nomine meo,
 dicentes quia ego sum, et multos sedu-
 cent. 7 Cum audieritis autem bella et
 opiniones bellorum, ne timueritis:
 oportet enim fieri; sed nondum finis.
 8 Exsurget autem gens contra gentem
 et regnum super regnum, et erunt
 terrae motus per loca et fames. Initium
 dolorum hæc. 9 Videte autem vosmet
 ipsos: tradent enim vos conciliis, et in
 synagogis vapulabitis, et ante præsides
 et reges stabitis propter me, in testi-
 monium illis. 10 Et in omnes gentes
 primum oportet prædicari evangelium.
 11 Et cum duxerint vos tradentes, nolite
 præcogitare quid loquamini, sed quod
 datum vobis fuerit in illa hora,
 id loquimini: non enim estis vos
 loquentes sed Spiritus Sanctus.
 12 Tradet autem frater fratrem in
 mortem et pater filium, et consur-
 gent filii in parentes et morte adfi-
 cient eos, 13 Et eritis odio omnibus
 propter nomen meum: qui autem
 sustinuerit in finem, hic salvus
 erit. 14 Cum autem videritis abomi-
 nationem desolationis stantem ubi
 non debet, qui legit intellegat, tunc
 qui in Judæa sunt fugiant in montes,

KATA MAPKON, ιγ', ιδ'.

29 Οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδῃτε ταῦτα
 γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ
 θύραις. 30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
 παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα
 πάντα γένηται. 31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
 παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
 παρελεύσονται. 32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
 ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ
 οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ
 ὁ πατήρ. 33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ
 οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. 34 Ὡς
 ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλς τὴν οἰκίαν
 αὐτοῦ καὶ δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν
 ἐξουσίαν, ἐκάστην τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ
 τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.
 35 Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε
 ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ
 μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ·
 36 Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθ-
 εύδοντας. 37 Ὁ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν
 λέγω, γρηγορεῖτε.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ἮΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυ-
 μα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐξήτουν
 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς
 αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί-
 νωσιν. 2 Ἐλεγον γάρ· Μὴ ἐν τῇ
 ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

✠ ⲙⲁⲣⲕⲟⲥ ✠ ⲛⲁⲣⲁⲙ ⲛⲓⲥⲁⲩⲁⲩ

29 ⲟⲩⲱⲧⲱⲥ ⲕⲁⲓ ⲙⲉⲓⲥ ⲟⲩⲁⲛ ⲓⲃⲏⲧⲉ ⲧⲁⲩⲧⲁ
 ⲕⲓⲛⲟⲙⲉⲛⲁ, ⲕⲓⲛⲱⲥⲕⲉⲧⲉ ⲟⲩⲧⲓ ⲉⲛⲕⲱⲥ
 ⲉⲛⲧⲓⲱⲓⲥ. 30 Ἀⲙⲉⲛ ⲕⲉⲅⲱ ⲙⲉⲛ ⲟⲩⲧⲓ ⲙⲉⲛ
 ⲡⲁⲣⲉⲗⲉⲃⲏ ⲏ ⲕⲉⲛⲉⲁ αὐⲧⲏ ⲙⲉⲕⲣⲓⲥ ⲟⲩ ⲧⲁⲩⲧⲁ
 ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲕⲉⲛⲉⲛⲧⲁⲓ. 31 Ὁ οὐⲣⲁⲛⲟⲥ ⲕⲁⲓ ⲏ ⲕⲏ
 ⲡⲁⲣⲉⲗⲉϥⲟⲩⲛⲧⲁⲓ, ⲟⲓ δⲉ ⲕⲟⲕⲟⲓ ⲙⲟⲩ ⲟⲩ ⲙⲉⲛ
 ⲡⲁⲣⲉⲗⲉϥⲟⲩⲛⲧⲁⲓ. 32 ⲡⲉⲣⲓ δⲉ ⲧⲏⲥ ⲏⲙⲉⲣⲁⲥ
 ⲉⲕⲉⲓⲛⲏⲥ ⲏ ⲧⲏⲥ ὥⲣⲁⲥ ⲟⲩⲃⲉⲓⲥ ⲟⲓⲃⲉⲛ, ⲟⲩⲃⲉ
 ⲟⲓ ⲁⲕⲕⲉⲗⲟⲓ ⲉⲛ ⲟⲩⲣⲁⲛⲱ ⲟⲩⲃⲉ ⲟⲩ ⲙⲓⲟⲥ, ⲉⲓ ⲙⲉⲛ
 ⲟⲩ ⲡⲁⲧⲏⲣ. 33 Ⲗⲗⲉⲡⲉⲧⲉ, Ἀⲕⲕⲣⲏⲡⲛⲉⲓⲧⲉ· ⲟⲩⲕ
 ⲟⲓⲃⲁⲧⲉ γⲁⲣ ⲡⲟⲧⲉ ⲟⲩ ⲕⲁⲓⲣⲟⲥ ⲉⲥⲧⲓⲛ. 34 Ὡⲥ
 Ἀⲛⲧⲱⲡⲟⲥ Ἀⲡⲟⲃⲏⲙⲟⲥ Ἀⲡⲉⲓⲥ ⲧⲏⲛ ⲟⲓⲕⲓⲁⲛ
 αὐⲧⲟⲩ ⲕⲁⲓ ⲃⲟⲩⲥ ⲧⲟⲓⲥ ⲃⲟⲩⲗⲟⲓⲥ αὐⲧⲟⲩ ⲧⲏⲛ
 ⲉⲕⲁⲩⲟⲥⲓⲁⲛ, ⲉⲕⲁⲥⲧⲱ ⲧⲟ ⲉⲣⲕⲟⲛ αὐⲧⲟⲩ, ⲕⲁⲓ
 ⲧⲱ ⲧⲱⲱⲣⲱ ⲉⲛⲉⲧⲉⲓⲕⲁⲧⲟ ἵⲛⲁ γⲣⲏⲕⲟⲣⲏ.
 35 Γⲣⲏⲕⲟⲣⲉⲓⲧⲉ ⲟⲩⲛ· ⲟⲩⲕ ⲟⲓⲃⲁⲧⲉ γⲁⲣ ⲡⲟⲧⲉ
 ⲟⲩ ⲕⲩⲣⲓⲟⲥ ⲧⲏⲥ ⲟⲓⲕⲓⲁⲥ ⲉⲣⲕⲉⲧⲁⲓ, ⲏ ὀⲡⲥⲉ ⲏ
 ⲙⲉⲥⲟⲛϥⲕⲧⲓⲟⲛ ⲏ Ἀⲗⲉⲕⲧⲟⲣⲟⲡⲱⲛⲓⲁⲥ ⲏ ⲡⲣⲱⲧ·
 36 ⲙⲉⲛ ⲉⲗⲃⲱⲛ ⲉⲕⲁⲓⲡⲏⲥⲏⲥ ⲉϥⲣⲏ ⲙⲉⲁⲥ ⲕⲁⲧⲱ-
 ⲉϥⲃⲟⲛⲧⲁⲥ. 37 Ὁ δⲉ Კⲉⲛ ⲕⲉⲅⲱ, ⲡⲁⲥⲓⲛ
 ⲕⲉⲅⲱ, γⲣⲏⲕⲟⲣⲉⲓⲧⲉ.

✠ ⲙⲁⲣⲕⲟⲥ ✠ ⲛⲁⲣⲁⲙ ⲛⲓⲥⲁⲩⲁⲩ

1 ἮΝ δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυ-
 μα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἐξήτουν
 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς
 αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτεί-
 νωσιν. 2 Ἐλεγον γάρ· Μὴ ἐν τῇ
 ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

SEC. MARCUM, XIII. XIV.

29 Sic et vos cum videritis hæc fieri,
 scitote quod in proximo sit in ostiis.
 30 Amen dico vobis quoniam non transi-
 bit generatio hæc donec omnia ista
 fiant. 31 Cælum et terra transibunt,
 verba autem mea non transibunt. 32 De
 die autem illo vel hora nemo scit,
 neque angeli in cælo neque Filius, nisi
 Pater. 33 Videte, vigilate et orate:
 nescitis enim quando tempus sit.
 34 Sicut homo qui peregre profectus
 reliquit domum suam et dedit servis
 suis potestatem cujusque operis, et
 janitori præcipiat ut vigilet. 35 Vigi-
 late ergo: nescitis enim quando domi-
 nus domus veniat, sero an media
 nocte an galli cantu an mane, 36 Et
 cum venerit repente, inveniat vos
 dormientes. 37 Quod autem vobis
 dico, omnibus dico, vigilate.

CAPUT XIV.

1 ERAT autem pascha et azyma
 post biduum, et quærebant summi
 sacerdotes et scribæ quomodo eum
 dolo tenerent et occiderent. 2 Dice-
 bant enim: Non in die festo,
 ne forte tumultus fieret populi.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἐαυτούς· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῃναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἡργάσατο ἐν ἐμοί. 7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὐκοιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 Ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 Ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. 10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

3 ὁ δὲ αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· συντρίψασα τὸν ἀλάβαστρον κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἐαυτούς· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῃναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμοῦντο αὐτῇ. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἡργάσατο ἐν ἐμοί. 7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε εὐκοιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 Ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 Ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. 10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. 11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

3 Et cum esset Bethaniæ in domo Simonis leprosi et recumberet, venit mulier habens alabastrum ungenti nardi spicati pretiosi, et fracto alabastro effudit super caput ejus. 4 Erant autem quidam indigne ferentes intra semet ipsos et dicentes: Ut quid perditio ista ungenti facta est? 5 Poterat enim unguentum istud veniri plus quam trecentis denariis et dari pauperibus. Et fremebant in eam. 6 Jesus autem dixit: Sinite eam: quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. 7 Semper enim pauperes habetis vobiscum, et cum volueritis potestis illis benefacere, me autem non semper habetis. 8 Quod habuit hæc fecit, prævenit ungere corpus meum in sepulturam. 9 Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit evangelium istud in universo mundo, et quod fecit hæc narrabitur in memoriam ejus. 10 Et Judas Scariotis, unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes ut proderet eum illis. 11 Qui audientes gavisī sunt, et promiserunt ei pecuniam se daturos: et quærebat quomodo illum oportune traderet.

23 Καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καὶνὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε [ἐν ἡμέρᾳ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ], ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 Ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσωμαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. 32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὐ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσате ὧδε ἕως προσεύξωμαι. 33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 Καὶ προελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήυχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,

23 ὁ δὲ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καὶνὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε [ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ], ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28 Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 Ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει· Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσωμαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. 32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὐ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσате ὧδε ἕως προσεύξωμαι. 33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 Καὶ προελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήυχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα,

23 Et accepto calice gratias agens dedit eis, et biberunt ex illo omnes. 24 Et ait illis: Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effunditur. 25 Amen dico vobis quod jam non bibam de genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam novum in regno Dei. 26 Et hymno dicto exierunt in montem olivarum. 27 Et ait eis Jesus: Omnes scandalizabimini in nocte ista, quia scriptum est: Percutiam pastorem, et dispargentur oves. 28 Sed postea quam surrexero, præcedam vos in Galilæam. 29 Petrus autem ait ei: Etsi omnes scandalizati fuerint, sed non ego. 30 Et ait illi Jesus: Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac, prius quam bis gallus vocem dederit, ter me es negaturus. 31 At ille amplius loquebatur: Etsi oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant. 32 Et veniunt in prædium cui nomen Gesemani, et ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. 33 Et adsumit Petrum et Jacobum et Johannem secum, et cœpit pavere et tædere. 34 Et ait illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic et vigilate. 35 Et cum processisset paululum, procidit super terram, et orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora,

36 Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 Καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορήσαι; 38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει ἡλθεν ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδεται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. 42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγισεν. 43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. 44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύνσημον αὐτοῖς λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 Καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· Ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 46 Οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 Εἰς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

36 ⲉⲗⲉⲓⲉⲓⲁⲛ· Ⲁⲃⲃⲁ ⲟⲩ ⲡⲁⲧῆⲣ, ⲡⲁⲛⲧⲁ ⲉⲩⲛⲁⲧⲁ ⲥⲟⲓ· ⲡⲁⲣῆⲛⲉⲓⲕⲉ ⲧⲟ ⲡⲟⲧῆⲣⲓⲟⲛ ⲧⲟῦⲧⲟ ⲁⲡ' ⲉⲙⲟῦ· ⲁⲗⲗ' ⲟὔ ⲧⲓ ⲉⲓⲱ ⲑῆⲗⲱ ⲁⲗⲗⲁ ⲧⲓ ⲥῩ. 37 ⲕⲁⲓ ⲉⲣⲅⲁⲓⲉⲧⲁ ⲕⲁⲓ ⲉῦⲣⲓⲥⲕⲉ ⲁὔⲧⲟῤⲥ ⲕⲁⲑⲉὔⲟⲛⲧⲁⲥ, ⲕⲁⲓ ⲗῆⲓⲓ ⲧῷ ⲡῆⲧⲣⲱ· ⲥⲓⲙⲱⲛ, ⲕⲁⲑⲉὔⲟⲓⲥ; ⲟὔⲕ ⲓⲥⲅⲩⲥⲁⲥ ⲙⲓⲁⲛ ὥⲣⲁⲛ ⲓⲣⲓⲅⲟⲣῆⲥⲁⲓ; 38 Ⲓⲣⲓⲅⲟⲣⲉῖⲧⲉ ⲕⲁⲓ ⲡⲣⲟⲥⲉὔⲅⲉⲥⲑⲉ, ἵⲛⲁ ⲙῆ ⲉⲗⲑⲏⲧⲉ ⲉἰⲥ ⲡⲉⲓⲣⲁⲥⲙⲟ̅ⲛ. ⲧⲟ ⲙῆⲛ ⲡⲛⲉῦⲙⲁ ⲡⲣⲟᲑⲩⲙⲟⲛ, ἡ δὲ ⲥⲁⲣⲅ ⲁⲥⲑⲉⲛῆⲥ. 39 ⲕⲁⲓ ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲁⲡⲉⲗⲑⲟⲛ ⲡⲣⲟⲥⲏḡⲥⲁⲧⲟ ⲧⲟⲛ ⲁὔⲧⲟⲛ ⲗⲟⲓⲅⲟⲛ ⲉἰⲡᲱⲛ. 40 ⲕⲁⲓ ὕⲡⲟⲥⲧⲣῆⲫⲥⲁⲥ ⲉῦⲣⲉⲛ ⲁὔⲧⲟῤⲥ ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲕⲁⲑⲉὔⲟⲛⲧⲁⲥ· ἦⲥⲁⲛ γὰⲣ ⲁὔⲧᲱⲛ ⲟἰ ὀⲑⲃⲁⲗⲙⲟἰ ⲕⲁⲧⲁⲃⲁⲣⲛⲟ̅ⲙⲉⲛⲟⲓ, ⲕⲁⲓ ⲟὔⲕ ᾗⲑⲉⲓⲥⲁⲛ ⲧⲓ ⲁⲡⲟⲕⲣⲓⲑᲱⲥⲓⲛ ⲁὔⲧᲱ. 41 ⲕⲁⲓ ⲉⲣⲅⲁⲓⲉⲧⲁ ⲧὸ ⲧⲣῑⲧⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲗῆⲓⲓ ⲁὔⲧⲟῤⲥ· ⲕⲁⲑⲉὔⲟⲛⲧⲉ ⲧὸ ⲗⲟⲓⲡⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲁⲡⲁῦⲉⲥⲑⲉ· ⲁⲡῆⲅⲉⲓ· ἡⲗⲑⲉⲛ ἡ ὥⲣⲁ, ἰⲑⲟῦ ⲡⲁⲣⲁⲑⲓⲑⲟⲥⲁⲓ ὁ υἰὸⲥ ⲧⲟῦ ⲁⲛⲧⲣᲱⲡⲟῦ ⲉἰⲥ ⲧⲁⲥ χεῖⲣⲁⲥ ⲧᲱⲛ ᲁⲙⲁⲣⲧⲱⲗᲱⲛ. 42 Ἐⲓⲅⲉⲓⲣⲉⲥⲑⲉ, ᲁⲓⲅⲱⲙⲉⲛ· ἰⲑⲟῦ ὁ ⲡⲁⲣⲁⲑⲓⲑⲟῦⲥ ⲙⲉ ἡⲓⲅⲓⲥⲉⲛ. 43 ⲕⲁⲓ ⲉὔⲑⲩⲥ ἔⲧⲓ ⲁὔⲧⲟῦ ⲗⲁⲗⲟῦⲛⲧⲟⲥ ⲡⲁⲣⲁⲓⲛⲉⲧⲁⲓ Ἰⲟῦⲑⲁⲥ ὁ Ἰⲥⲕⲁⲣⲓⲱⲧῆⲥ ⲉἰⲥ ⲧᲱⲛ δᲱᲑⲑⲕⲁ, ⲕⲁⲓ ⲙⲉⲧ' ⲁὔⲧⲟῦ ὀⲅⲅⲟⲥ ⲙⲉⲧⲁ ⲙⲁⲅⲁⲓⲣᲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲅῩⲗⲱⲛ ⲡⲁⲣⲁ ⲧᲱⲛ ᲁⲣⲅⲓⲣⲉⲣᲉⲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲧᲱⲛ ⲓⲅⲣⲁⲙⲙⲁⲧᲉⲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲡⲣⲉⲥⲃⲩⲧᲉⲣᲱⲛ. 44 ⲗⲉⲑᲱⲕⲉ ⲑῆ ὁ ⲡⲁⲣⲁⲑⲓⲑⲟῦⲥ ⲁὔⲧⲟⲛ ⲥῩⲛⲥⲏⲙⲟⲛ ⲁὔⲧⲟῤⲥ ⲗῆⲓⲓⲱⲛ· Ὁⲛ ᲁⲛ ⲡⲓⲗῆⲥⲱ, ⲁὔⲧⲟⲥ ἔⲥⲧⲓⲛ· ⲕⲣⲁⲧῆⲥⲁⲧⲉ ⲁὔⲧⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲁⲡᲱⲓⲅⲉⲧⲉ ⲁⲥⲑⲁⲗᲱⲥ. 45 ⲕⲁⲓ ⲉⲗⲑᲱⲛ ⲉὔⲑⲩⲥ ⲡⲣⲟⲥⲉⲗⲑᲱⲛ ⲁὔⲧᲱ ⲗῆⲓⲓ· Ῥⲁⲃⲃⲉἰ, ⲕⲁⲓ ⲕⲁⲧⲉⲡⲓⲗῆⲥⲉⲛ ⲁὔⲧⲟⲛ. 46 ⲟἰ ⲑῆ ⲉⲡῆⲃⲁⲗⲁⲛ ⲧⲁⲥ χεῖⲣⲁⲥ ⲁὔⲧᲱ ⲕⲁⲓ ⲉⲕⲣⲁⲧῆⲥⲁⲛ ⲁὔⲧⲟⲛ. 47 ⲉἰⲥ δῆ ⲧⲓⲥ ⲧᲱⲛ ⲡⲁⲣⲉⲥⲧ᲏ⲅⲟⲧⲱⲛ ⲥⲡⲁⲥᲁ̅ⲙⲉⲛⲟⲥ ⲧῆⲛ ⲙᲁⲅⲁⲓⲣⲁⲛ ἔⲡⲁⲓⲥⲉⲛ ⲧⲟⲛ δⲟῦⲗⲟⲛ ⲧⲟῦ ᲁⲣⲅⲓⲣⲉⲣᲉⲱⲥ ⲕⲁⲓ ⲁⲑⲉἰⲗⲉⲛ ⲁὔⲧⲟῦ ⲧὸ ὠⲧᲁⲣⲓⲟⲛ.

36 Et dixit: Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me: sed non quod ego volo sed quod tu. 37 Et venit et invenit eos dormientes, et ait Petro: Simon, dormis? non potuisti una hora vigilare? 38 Vigilate et orate ut non intretis in temptationem: spiritus quidem promptus, caro vero infirma. 39 Et iterum abiens oravit eundem sermonem dicens. 40 Et reversus denuo invenit eos dormientes; erant enim oculi illorum gravati, et ignorabant quid responderent ei. 41 Et venit tertio et ait illis: Dormite jam et requiescite: sufficit: venit hora: ecce traditur Filius hominis in manus peccatorum. 42 Surgite, eamus: ecce qui me tradit prope est. 43 Et adhuc eo loquente venit Judas unus ex duodecim, et cum illo turba multa cum gladiis et lignis, a summis sacerdotibus et a scribis et a senioribus. 44 Dederat autem traditor ejus signum eis dicens: Quemcumque osculatus fuero, ipse est: tenete eum, et caute ducite. 45 Et cum venisset, statim accedens ad eum ait: Rabbi, et osculatus est eum. 46 At illi manus injecerunt in eum et tenuerunt eum. 47 Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium percussit servum summi sacerdotis et amputavit illi auriculam.

43 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ
μαχαίρων καὶ ξύλων συλλαβεῖν με·
44 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ
ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ
με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.
50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες.
51 Καὶ εἰς τις νεανίσκος συνηκολού-
θει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ
γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 Ὁ
δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς
ἔφυγεν. 53 Καὶ ἀπῆγαγον τὸν Ἰησοῦν
πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 Καὶ ὁ Πέτρος
ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως
ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 Οἱ
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον
ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς
τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρισκόν·
56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ'
αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.
57 Καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύ-
ρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 Ὅτι ἡμεῖς
ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ κατα-
λύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον
καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειρο-
ποίητον οἰκοδομήσω. 59 Καὶ οὐδὲ οὕτως
ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 Καὶ
ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώ-
τησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη
οὐδὲν τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

43 ὁ Ἰησοῦς ἀποκρίθη· ὡς ἐπὶ ληστὴν
ἐξήλθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων
συλλαβεῖν με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
γραφαί. 50 πάντες αὐτὸν ἀφέντες
ἔφυγον. 51 νεανίσκος τις συνηκολού-
θει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ
γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν· 52 ὁ
δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς
ἔφυγεν. 53 καὶ ἀπῆγαγον τὸν Ἰησοῦν
πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι
καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 ὁ Πέτρος
ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως
ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
ἦν συνκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. 55 οἱ
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον
ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν
εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρι-
σκόν· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν
κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ
ἦσαν. 57 καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδο-
μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι
ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι
ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν
χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. 59
καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία
αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς
ἐπρωτολόγησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων·
οὐκ ἀποκρίνη οὐδὲν τί οὗτοί σου
καταμαρτυροῦσιν;

43 Et respondens Jesus ait illis : Tam-
quam ad latronem existis cum gladiis
et lignis comprehendere me : 44 Cotidie
eram apud vos in templo docens, et
non me tenuistis. Sed ut adimpleantur
scripturæ. 50 Tunc discipuli ejus
relinquentes eum omnes fugerunt.
51 Adulescens autem quidam sequeba-
tur eum amictus sindone super nudo,
et tenuerunt eum : 52 At ille rejecta
sindone nudus profugit ab eis. 53 Et
adduxerunt Jesum ad summum sacer-
dotem, et conveniunt omnes sacerdotes
et scribæ et seniores. 54 Petrus autem
a longe secutus est eum usque in
atrium summi sacerdotis, et sedebat
cum ministris et calefaciebat se ad
ignem. 55 Summi vero sacerdotes et
omne concilium quærebant adversus
Jesum testimonium ut eum morti
traderent, nec inveniebant : 56 Multi
enim testimonium falsum dicebant ad-
versus eum, et convenientia testimonia
non erant. 57 Et quidam surgentes
falsum testimonium ferebant adversus
eum, dicentes 58 Quoniam nos audi-
vimus eum dicentem : Ego dissolvam
templum hoc manu factum, et per
triduum aliud non manu factum ædi-
ficabo. 59 Et non erat conveniens testi-
monium illorum. 60 Et exsurgens sum-
mus sacerdos in medium interrogavit
Jesum dicens : Non respondes quic-
quam ad ea quæ tibi obiciuntur ab his ?

61 Ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμὶ, καὶ ὤψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 Ἡκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. 65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον. 66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 Ὁ δὲ ἡρνήσατο λέγων· Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστώσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 Ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστώτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ. καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

61 ⲟⲩ ⲁⲩⲱⲡⲁ ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲕ ⲁⲡⲉⲕⲣⲓⲛⲁⲧⲟ ⲟⲩⲃⲉⲛ. ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲟⲩ ⲁⲣⲅⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ⲉⲡⲓⲣⲱⲧⲁ ⲁⲩⲧⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓ ⲁⲩⲧⲱ. Ⲛⲩ ⲉⲓ ⲟⲩ ⲭⲣⲓⲥⲧⲟⲥ ⲟⲩ ⲩⲓⲟⲥ ⲧⲟⲩ ⲉⲩⲗⲟⲓⲃⲱⲧⲟⲩ; 62 ⲟⲩ ⲁⲩⲱⲥⲟⲩⲥ ⲉⲓⲡⲉⲛ· Ἐⲓⲃⲱ ⲉⲓⲙⲓ, ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲡⲉⲥⲱⲧⲉ ⲧⲟⲛ ⲩⲓⲟⲛ ⲧⲟⲩ ⲁⲛⲧⲱⲣⲱⲡⲟⲩ ⲉⲕ ⲃⲉⲗⲓⲱⲛ ⲕⲁⲧⲓⲃⲉⲙⲟⲛ ⲧⲓⲥ ⲃⲩⲛⲁⲙⲉⲱⲥ ⲕⲁⲓ ⲉⲣⲅⲱⲃⲉⲙⲟⲛ ⲙⲉⲧⲁ ⲧⲱⲛ ⲛⲉⲑⲉⲗⲱⲛ ⲧⲟⲩ ⲟⲩⲣⲁⲛⲟⲩ. 63 ⲟⲩ ⲁⲩⲱⲥⲟⲩⲥ ⲃⲓⲁⲣⲣⲓⲅⲥⲁⲥ ⲧⲟⲩⲥ ⲅⲓⲧⲱⲛⲁⲥ ⲁⲩⲧⲟⲩ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓ· ⲧⲓ ⲉⲧⲓ ⲅⲣⲉⲓⲁⲛ ⲉⲅⲱⲙⲉⲛ ⲙⲁⲣⲧϩⲱⲣⲱⲛ; 64 Ἡⲕⲟⲩⲟⲩⲥⲁⲧⲉ ⲧⲓⲥ ⲃⲗⲁⲥⲱⲑⲙⲓⲁⲥ· ⲧⲓ ⲩⲙⲓⲛ ⲑⲁⲓⲛⲉⲩⲧⲁⲓ; ⲟⲓ ⲃⲉ ⲡⲁⲛⲧⲉⲥ ⲕⲁⲧⲉⲕⲣⲓⲛⲁⲛ ⲁⲩⲧⲟⲛ Ᲊⲛⲟⲅⲟⲛ ⲉⲓⲛⲁⲓ ⲧⲁⲛⲁⲧⲟⲩ. 65 ⲕⲁⲓ ἥⲣⲅⲁⲛⲧⲟ ⲧⲓⲛⲉⲥ ⲉⲙⲡⲧϩⲉⲓⲛ ⲁⲩⲧⲱ ⲕⲁⲓ ⲡⲉⲣⲓⲕⲁⲗϩⲡⲉⲓⲛ ⲁⲩⲧⲟⲩ ⲧⲟ ⲡⲣⲟⲥⲱⲡⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲕⲟⲗⲁⲑⲓⲅⲓⲛ ⲁⲩⲧⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓⲛ ⲁⲩⲧⲱ· ⲡⲣⲟⲑⲓⲅⲉⲩⲥⲟⲛ, ⲕⲁⲓ ⲟⲓ ⲩⲡⲓⲣⲉⲧⲁⲓ ⲣⲁⲡⲓⲥⲙⲁⲥⲓⲛ ⲁⲩⲧⲟⲛ Ᲊⲗⲁⲃⲟⲛ. 66 ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲛⲧⲟⲥ ⲧⲟⲩ ⲡⲉⲧⲣⲟⲩ ⲕⲁⲧⲱ ⲉⲛ ⲧⲓ ⲁⲩⲗⲓ Ᲊⲣⲅⲱⲧⲁⲓ ⲙⲓⲁ ⲧⲱⲛ ⲡⲁⲓⲃⲓⲥⲕⲱⲛ ⲧⲟⲩ ⲁⲣⲅⲓⲉⲣⲉⲩⲥ, 67 ⲕⲁⲓ ἰⲃⲟⲩⲥⲁ ⲧⲟⲛ ⲡⲉⲧⲣⲟⲛ ⲧⲉⲣⲙⲁⲓⲛⲟⲙⲉⲛⲟⲛ Ᲊⲙⲃⲗⲉⲑⲥⲁⲥⲁ ⲁⲩⲧⲱ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓ· ⲕⲁⲓ ⲥⲩ ⲙⲉⲧⲁ ⲧⲟⲩ ⲛⲁⲗⲁⲣⲓⲛⲟⲩ ἥⲥⲧⲁ ⲧⲟⲩ Ἰⲉⲥⲟⲩ. 68 ⲟⲩ ⲁⲩⲱⲥⲟⲩⲥ ἥⲣⲛⲓⲥⲁⲧⲟ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓ· ⲟⲩⲧⲉ ⲟⲓⲃⲁ ⲟⲩⲧⲉ Ᲊⲡⲓⲥⲧⲁⲙⲓ ⲥⲩ ⲧⲓ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓ. ⲕⲁⲓ Ᲊⲗⲓⲅⲗⲧⲉⲛ Ᲊⲗⲱ ⲉⲓⲥ ⲧⲟ ⲡⲣⲟⲁⲩⲗⲓⲟⲛ, ⲕⲁⲓ ⲁⲗⲉⲕⲧⲱⲣ Ᲊⲑⲱⲛⲃⲉⲥⲉⲛ. 69 ⲕⲁⲓ ἡ ⲡⲁⲓⲃⲓⲥⲕⲁ ἰⲃⲟⲩⲥⲁ ⲁⲩⲧⲟⲛ ἥⲣⲅⲁⲧⲟ ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲗⲉⲓⲃⲉⲓⲛ ⲧⲟⲓⲥ ⲡⲁⲣⲉⲥⲧⲱⲥⲓⲛ Ჟⲧⲓ ⲟⲩⲧⲟⲥ Ᲊⲗⲓ ⲁⲩⲧⲱⲛ Ᲊⲥⲧⲓⲛ. 70 ⲟⲩ ⲁⲩⲱⲥⲟⲩⲥ ⲡⲁⲗⲓⲛ ἥⲣⲛⲉⲓⲧⲟ. ⲕⲁⲓ ⲙⲉⲧⲁ ⲙⲓⲕⲣⲟⲛ ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲟⲓ ⲡⲁⲣⲉⲥⲧⲱⲧⲉⲥ Ᲊⲗⲉⲓⲃⲟⲛ ⲧⲱ ⲡⲉⲧⲣⲱ· Ἀⲗⲓⲧⲱⲥ Ᲊⲗⲓ ⲁⲩⲧⲱⲛ ⲉⲓ· ⲕⲁⲓ ⲓⲃⲁⲣ Ⲓⲁⲗⲓⲁⲓⲟⲥ ⲉⲓ. 71 ⲟⲩ ⲁⲩⲱⲥⲟⲩⲥ ᲁⲛⲁⲧⲉⲙⲁⲧⲓⲅⲓⲛ ⲕⲁⲓ ⲟⲙⲛϩⲛⲁⲓ Ჟⲧⲓ ⲟⲩⲕ ⲟⲓⲃⲁ ⲧⲟⲛ ⲁⲛⲧⲱⲣⲱⲡⲟⲛ ⲧⲟⲩⲧⲟⲛ Ჟⲛ ⲗⲉⲓⲃⲉⲧⲉ.

61 Ille autem tacebat et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum et dicit ei : Tu es Christus, Filius benedicti ? 62 Jesus autem dixit illi : Ego sum : et videbitis Filium hominis a dextris sedentem virtutis et venientem cum nubibus caeli. 63 Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua ait : Quid adhuc desideramus testes ? 64 Audistis blasphemiam : quid vobis videtur ? Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis. 65 Et coeperunt quidam conspuere eum et velare faciem ejus et colaphis eum caedere et dicere ei : Prophetiza : et ministri alapis eum caedebant. 66 Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex ancillis summi sacerdotis, 67 Et cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum ait : Et tu cum Jesu Nazareno eras. 68 At ille negavit dicens : Neque scio neque novi quid dicas. Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit. 69 Rursus autem cum vidisset illum ancilla, coepit dicere circumstantibus quia hic ex illis est. 70 At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus qui adstabant dicebant Petro : Vere ex illis es : nam et Galilæus es. 71 Ille autem coepit anathematizare et jurare quia nescio hominem istum quem dicitis.

72 Καὶ εὐθὺς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώ-
νησεν. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ
ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν
ἀλέκτορα φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρ-
νήση. Καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

ΚΕΦ. ιε.

1 ΚΑΙ εὐθὺς πρῶτ' συμβούλιον ἐτοι-
μάσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσ-
βυτέρων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ὅλον
τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν
ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν Πειλάτῳ.
2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος·
Σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· Σὺ λέγεις.
3 Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς
πολλά. 4 Ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἐπη-
ρώτα αὐτόν· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε
πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
οὐκέτι οὐδὲν ἀπέκριθη, ὥστε θαυμάζειν
τὸν Πειλάτον. 6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέ-
λυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ὃν παρηγοῦντο.
7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ
τῶν στασιαστῶν δεδεμένος, οἷτινες ἐν
τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 Καὶ
ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς
[αἰεὶ] ἐποίει αὐτοῖς. 9 Ὁ δὲ Πειλάτος
ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· Θέλετε ἀπο-
λύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
10 Ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνου
παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς.

72 ⲕⲁⲓ ⲉϥⲧⲏⲥ ⲉϥ ⲁⲗⲉϥⲧⲱⲣ ⲉϥϥⲱ-
ⲛⲏⲥⲉⲛ. ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲉⲙⲛⲏⲥⲏⲧⲏ ⲟⲩ ⲡⲉⲧⲣⲟⲥ
ⲧⲟ ⲣⲏⲧⲏⲙⲁ ὡⲥ ⲉⲓⲡⲉⲛ ⲁⲩⲧⲱ ⲟⲩ
ⲓⲥⲱⲥⲱⲥ ⲟⲩⲧⲓ ⲡⲣⲓⲛ
ⲁⲗⲉϥⲧⲱⲣⲁ ⲡⲱⲛⲏⲥⲁⲓ ⲁⲓⲥ
ⲧⲣⲓⲥ ⲙⲉ ⲁⲡⲁⲣ-
ⲛⲏⲥⲏ. ⲕⲁⲓ ⲉⲡⲓⲃⲁⲗⲟⲛ
ἔϥⲕⲗⲁⲓⲉⲛ.

✠ ⲙⲁ ✠ ⲙⲁⲣϥⲟⲩ

1 ⲕⲁⲓ ⲉϥⲧⲏⲥ ⲡⲣⲱⲧ' ⲥⲱⲃⲱⲗⲓⲟⲛ
ⲉⲧⲱⲙⲁⲥⲁⲛⲧⲉⲥ ⲟⲓ ⲁⲣϥⲏⲣⲉⲓⲥ
ⲙⲉⲧⲁ ⲧⲱⲛ ⲡⲣⲉⲥ-
ⲃⲱⲧⲉⲣⲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲧⲱⲛ
ⲕⲣⲁⲙⲙⲁⲧⲉⲱⲛ ⲕⲁⲓ
ὅⲗⲟⲛ ⲧⲟ ⲥⲓⲛⲉⲧⲣⲓⲟⲛ,
ⲁⲧⲏⲥⲁⲛⲧⲉⲥ ⲧⲟⲛ
ⲓⲥⲱⲥⲱⲥ ⲁⲡⲏⲉⲛⲕⲁⲛ
ⲕⲁⲓ ⲡⲁⲣⲉⲧⲱⲕⲁⲛ
ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲱ.
2 ⲕⲁⲓ ⲉⲡⲏⲱⲣⲱⲧⲏⲥⲉⲛ
αὐⲧⲟⲛ ⲟⲩ ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲱⲥ.
ⲥⲱ ⲉⲓ ⲟⲩ
ⲃⲁⲥⲓⲗⲉⲩⲥ
ⲧⲱⲛ
ⲓⲟⲩⲁⲓⲟⲩⲁⲛ;
ⲟⲩ
ⲁⲡⲟⲕⲣⲓⲃⲏⲥ
αὐⲧⲱ ⲗⲉⲕⲓ.
ⲥⲱ ⲗⲉⲕⲓⲉⲥ.
3 ⲕⲁⲓ
ⲕⲁⲧⲏⲕⲱⲣⲟⲛ
αὐⲧⲟⲩ ⲟⲓ
ⲁⲣϥⲏⲣⲉⲓⲥ ⲡⲟⲗⲗⲁ.
4 Ὁ δὲ
ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲱⲥ
ⲡⲱⲗⲓⲛ
ἑⲡⲏ-
ⲱⲧⲁ
αὐⲧⲟⲛ·
ⲟⲩⲕ
ⲁⲡⲟⲕⲣⲓⲛⲏ
οὐⲧⲉⲛ;
ἴⲃⲉ
ⲡⲟⲥⲁ
ⲥⲟⲩ
ⲕⲁⲧⲏⲕⲱⲣⲟⲩⲥⲓⲛ.
5 Ὁ δὲ
ⲓⲥⲱⲥⲱⲥ
οὐⲕⲉⲧⲓ
οὐⲧⲉⲛ
ⲁⲡⲉⲕⲣⲓⲃⲏⲧⲏ,
ὥⲥⲧⲉ
ⲧⲱⲁⲙⲁⲗⲓⲉⲓⲛ
ⲧⲟⲛ
ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲱⲛ.
6 ⲕⲁⲧⲁ
δὲ
ἑⲟⲣⲧⲏ
ⲁⲡⲉ-
ⲗⲱⲉⲛ
αὐⲧⲟⲓⲥ
ἓⲛⲁ
ⲁⲧⲉⲥⲙⲓⲟⲛ
ὃⲛ
ⲡⲁⲣⲏⲕⲱⲩⲛⲧⲟ.
7 Ἦⲛ
δὲ
ὁ
ⲗⲉⲕⲟⲙⲉⲛⲟⲥ
ⲃⲁⲣⲁⲃⲃⲁⲥ
ⲙⲉⲧⲁ
ⲧⲱⲛ
ⲥⲧⲁⲥⲓⲁⲥⲱⲧⲱⲛ
ⲁⲃⲉⲙⲉⲛⲟⲥ,
οἷⲧⲱⲛⲉⲥ
ἐⲛ
ⲧⲏ
ⲥⲧⲁⲥⲓ
ⲡⲟⲛⲟⲛ
ⲡⲉⲡⲟⲓⲧⲏⲕⲓⲉⲥⲁⲛ.
8 ⲕⲁⲓ
ⲁⲛⲁⲃⲁⲥ
ὁ
ὄϥⲗⲟⲥ
ἡⲣϥⲁⲧⲟ
αἰⲧⲉⲓⲥⲱⲧⲁ
ⲕⲁⲧⲱⲥ
[αἰⲉⲓ]
ἐⲡⲟⲓⲉ
αὐⲧⲟⲓⲥ.
9 Ὁ δὲ
ⲡⲉⲓⲗⲁⲧⲱⲥ
ⲁⲡⲉⲕⲣⲓⲃⲏⲧⲏ
αὐⲧⲟⲓⲥ
ⲗⲉⲕⲱⲛ·
ⲧⲉⲗⲉⲧⲉ
ⲁⲡⲟ-
ⲗⲱⲥⲱ
ὑⲙⲓⲛ
ⲧὸⲛ
ⲃⲁⲥⲓⲗⲉⲁ
ⲧⲱⲛ
ⲓⲟⲩⲁⲓⲟⲩⲁⲛ;
10 Ἐⲕⲓⲃⲁⲧ
ⲉⲛⲓⲙ
ⲕⲱⲧ
ⲟⲩ
ⲁⲧⲓ
ⲡⲁⲣⲁⲃⲉⲧⲱⲕⲓⲉⲥⲁⲛ
αὐⲧⲟⲛ
οἱ
ⲁⲣϥⲏⲣⲉⲓⲥ.

72 Et statim iterum gallus cantavit:
et recordatus est Petrus verbi quod
dixerat ei Jesus: Prius quam gallus
cantet bis, ter me negabis: et coepit
flere.

CAPUT XV.

1 Et confestim mane consilium
facientes summi sacerdotes cum senio-
ribus et scribis et universo concilio,
vincientes Jesum duxerunt et tradide-
runt Pilato. 2 Et interrogavit eum
Pilatus: Tu es rex Judæorum? At
ille respondens ait illi: Tu dicis. 3 Et
accusabant eum summi sacerdotes in
multis. 4 Pilatus autem rursum inter-
rogavit eum dicens: Non respondis
quicquam? vide in quantis te accusant.
5 Jesus autem amplius nihil respondit,
ita ut miraretur Pilatus. 6 Per diem
autem festum dimittere solebat illis
unum ex vinctis quemcumque petis-
sent. 7 Erat autem qui dicebatur
Barabbas, qui cum seditiosis erat
vinctus, qui in seditione fecerat homici-
dium. 8 Et cum ascendisset turba, coepit
rogare sicut semper faciebat illis. 9 Pila-
tus autem respondit eis et dixit: Vultis
dimittam vobis regem Judæorum?
10 Sciebat enim quod per invidiam
tradidissent eum summi sacerdotes.

11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον
ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ
αὐτοῖς. 12 Ὁ δὲ Πειλᾶτος πάλιν ἀπο-
κριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε
ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν
Ἰουδαίων; 13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν·
Σταύρωσον αὐτόν. 14 Ὁ δὲ Πειλᾶτος
ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν;
Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· Σταύρωσον
αὐτόν. 15 Ὁ δὲ Πειλᾶτος βουλόμενος
ποιῆσαι τὸ ἱκανὸν τῷ ὄχλῳ ἀπέλυσεν
αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν
τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.
16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, καὶ
συνκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. 17 Καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περι-
τιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον
στέφανον. 18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι
αὐτόν· Χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων.
19 Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν
καλάμῳ καὶ ἐνέπτυσαν αὐτῷ, καὶ τιθέντες
τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 Καὶ
ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἴδια
ἱμάτια αὐτοῦ. Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα
σταυρώσουσιν. 21 Καὶ ἀγγαρεύουσιν
παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχό-
μενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου
καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολ-
γοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον
κρανίου τοπος. 23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.

11 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
12 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
13 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
14 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
15 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
16 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
17 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
18 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
19 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
20 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
21 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
22 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ
23 ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ ⲛⲓⲥⲧ

11 Pontifices autem concitaverunt
turbam ut magis Barabban dimitteret
eis. 12 Pilatus autem iterum re-
spondens ait illis: Quid ergo vultis
faciam regi Judæorum? 13 At illi
iterum clamaverunt: Crucifige eum.
14 Pilatus vero dicebat eis: Quid enim
mali fecit? At illi magis clamabant:
Crucifige eum. 15 Pilatus autem volens
populo satisfacere dimisit illis Barab-
ban, et tradidit Jesum flagellis cæsum
ut crucifigeretur. 16 Milites autem
duxerunt eum in atrium prætorii, et
convocant totam cohortem. 17 Et
induunt eum purpura, et inponunt ei
plectentes spineam coronam, 18 Et
coeperunt salutare eum: Have rex
Judæorum: 19 Et percutiebant caput
ejus harundine et conspuebant eum, et
ponentes genua adorabant eum. 20 Et
postquam inluserunt ei, exuerunt illum
purpura et induerunt eum vestimentis
suis, et educunt illum ut crucifigerent
eum. 21 Et angariaverunt prætere-
untem quempiam, Simonem Cyre-
neum, venientem de villa, patrem
Alexandri et Rufi, ut tolleret crucem
ejus. 22 Et perducunt illum in Gol-
gotha locum, quod est interpreta-
tum calvariæ locus. 23 Et dabant ei
bibere murratum vinum, et non accepit.

24 Καὶ σταυροῦσιν αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. 25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστές, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. [28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.] 29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· Οὐαὶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 Σῶσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνεῖδιζον αὐτόν. 33 Καὶ γενομένης ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 Καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· Ἐλωὶ Ἐλωὶ λεμὰ σαβαχθανεὶ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον· Ὁ θεὸς μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 Καὶ τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· Ἴδε Ἡλείαν φωνεῖ. 36 Δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἀφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.

24 ὁ σταυρῶν αὐτόν· καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρῃ. 25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστές, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. [28 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.] 29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες· Οὐαὶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις, 30 Σῶσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 Ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνεῖδιζον αὐτόν. 33 Καὶ γενομένης ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 Καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· Ἐλωὶ Ἐλωὶ λεμὰ σαβαχθανεὶ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον· Ὁ θεὸς μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 Καὶ τινες τῶν παρεστώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· Ἴδε Ἡλείαν φωνεῖ. 36 Δραμὼν δέ τις καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἀφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.

24 Et crucifigentes eum diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. 25 Erat autem hora tertia et crucifixerunt eum. 26 Et erat titulus causæ ejus inscriptus: REX JUDÆORUM. 27 Et cum eo crucifigunt duo latrones, unum a dextris et alium a sinistris ejus. 28 Et adimpleta est scriptura quæ dicit: Et cum iniquis reputatus est. 29 Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua et dicentes: Va qui destruit templum et in tribus diebus ædificat: 30 Salvum fac te ipsum descendens de cruce. 31 Similiter et summi sacerdotes ludentes ad alterutrum cum scribis dicebant: Alios salvos fecit, se ipsum non potest salvum facere. 32 Christus rex Israhel: descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei. 33 Et facta hora sexta tenebræ factæ sunt per totam terram usque in horam nonam. 34 Et hora nona exclamavit Jesus voce magna dicens: Heloi Heloi lama sabachthani, quod est interpretatum: Deus meus Deus meus, ut quid dereliquisti me? 35 Et quidam de circumstantibus audientes dicebant: Ecce Heliam vocat. 36 Currrens autem unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei, dicens: Sinite videamus si veniat Helias ad deponendum eum.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ. 40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 Αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. 42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἔστω προσάββατον, 43 Ἐλθὼν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 44 τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾔτησεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 45 Ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν. 46 Καὶ γινούς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἔδωκεν αὐτῷ τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ. 47 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνέκλεισεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 48 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

37 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως ἐξέπνευσεν, εἶπεν· Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ. 40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 Αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. 42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἔστω προσάββατον, 43 Ἐλθὼν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 44 τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πειλᾶτον καὶ ᾔτησεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 45 Ὁ δὲ Πειλᾶτος ἐθαύμαζεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν. 46 Καὶ γινούς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἔδωκεν αὐτῷ τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ. 47 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνέκλεισεν τῇ σινδόνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 48 Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

37 Jesus autem emissa voce magna expiravit. 38 Et velum templi scissum est in duo a sursum usque deorsum. 39 Videns autem centurio qui ex adverso stabat quia sic clamans expirasset, ait: Vere homo hic Filius Dei erat. 40 Erant autem et mulieres de longe aspicientes, inter quas et Maria Magdalene, et Maria Jacobi minoris et Joseph mater, et Salomæ, 41 Et cum esset in Galilæa sequebantur eum et ministrabant ei, et aliæ multæ quæ simul cum eo ascenderent Hierosolymam. 42 Et cum jam sero esset factum, quia erat parasceve, quod est ante sabbatum, 43 Venit Joseph ab Arimathia nobilis decurio, qui et ipse erat expectans regnum Dei, et audacter introiit ad Pilatum et petit corpus Jesu. 44 Pilatus autem mirabatur si jam obisset, et accersito centurione interrogavit eum si jam mortuus esset. 45 Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Joseph. 46 Joseph autem mercatus sindonem et deponens eum involvit sindone, et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti. 47 Maria autem Magdalene et Maria Joseph aspiciebant ubi poneretur.

1 **ΚΑΙ** διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
2 Καὶ λίαν πρωτὶ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνήμα, ἀνατειλαντος τοῦ ἡλίου. 3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· Ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 Ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπάτε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.
9 Ἀναστὰς δὲ πρωτὶ πρώτῃ σαββάτου ἔφανε πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπὶ δαίμονια.
10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11 Κακεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

1 **ΚΑΙ** διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
2 Καὶ λίαν πρωτὶ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνήμα, ἀνατειλαντος τοῦ ἡλίου. 3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· Ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 Ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπάτε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 Καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.
9 Ἀναστὰς δὲ πρωτὶ πρώτῃ σαββάτου ἔφανε πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπὶ δαίμονια.
10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11 Κακεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

1 Et cum transisset sabbatum, Maria Magdalene et Maria Jacobi et Salomæ emerunt aromata, ut venientes ungerent eum. 2 Et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum, orto jam sole. 3 Et dicebant ad invicem: Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? 4 Et respicientes vident revolutum lapidem: erat quippe magnus valde. 5 Et introeuntes in monumento viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. 6 Qui dicit illis: Nolite expavescere: Jesum queritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic: ecce locus ubi posuerunt eum. 7 Sed ite dicite discipulis ejus et Petro quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. 8 At illæ exeuntes fugerunt de monumento: invaserat enim eas tremor et pavor, et nemini quicquam dixerunt: timebant enim. 9 Surgens autem mane prima sabbati apparuit primo Mariæ Magdalene, de qua ejecerat septem dæmonia. 10 Illa vadens nuntiavit his qui cum eo fuerant, lugentibus et flentibus. 11 Et illi audientes quia viveret et visus esset ab ea, non crediderunt.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ, ΚΕΦ. α΄.

ἘΠΕΙΔΗ ΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πε-
πληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,
² Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς
αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ
λόγου, ³ Ἐδοξε καὶ μοι παρηκολουθηκότι
ἀνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι
γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ⁴ Ἵνα ἐπι-
γνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν
ἀσφάλειαν. ⁵ Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς
τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας
Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων
Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
⁶ Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν ἐναντίον
τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς
ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ Κυρίου
ἀμεμπτοι. ⁷ Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέ-
κνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα,
καὶ ἀμφοτέρωθεν προβεβηκότες ἐν ταῖς
ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. ⁸ Ἐγένετο δὲ
ἐν τῇ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει
τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ θεοῦ,

✠ ✠ ✠

ὅτε ἐπὶ τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ ἦν ἡ
ἐξουσία αὐτοῦ ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ
ἱερόν, ² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ¹⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ¹¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ¹² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ¹³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ¹⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ¹⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ¹⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ¹⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ¹⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ¹⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ²⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ²¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ²² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ²³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ²⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ²⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ²⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ²⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ²⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ²⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ³⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ³¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ³² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ³³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ³⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ³⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ³⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ³⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ³⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ³⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁴⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁴¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁴² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁴³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁴⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁴⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁴⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁴⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁴⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁴⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁵⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁵¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁵² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁵³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁵⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁵⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁵⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁵⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁵⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁵⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁶⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁶¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁶² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁶³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁶⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁶⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁶⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁶⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁶⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁶⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁷⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁷¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁷² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁷³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁷⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁷⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁷⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁷⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁷⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁷⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁸⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁸¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁸² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁸³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁸⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁸⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁸⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁸⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁸⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁸⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁹⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁹¹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁹² ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁹³ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁹⁴ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁹⁵ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁹⁶ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁹⁷ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ⁹⁸ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ, ⁹⁹ ὡς ἔσται
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερίᾳ
αὐτοῦ, ¹⁰⁰ ὡς ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ.

SEC. LUCAM, CAPUT I.

QUONIAM quidem multi conati sunt
ordinare narrationem quæ in nobis
completæ sunt rerum, ² Sicut tradi-
derunt nobis qui ab initio ipsi viderunt
et ministri fuerunt sermonis, ³ Visum
est et mihi assecuto a principio omnia
diligenter ex ordine tibi scribere,
optime Theofile, ⁴ Ut cognoscas eorum
verborum de quibus eruditus es verita-
tem. ⁵ Fuit in diebus Herodis regis
Judææ sacerdos quidam nomine Zacha-
rias de vice Abia, et uxor illi de filiabus
Aaron, et nomen ejus Elisabet. ⁶ Erant
autem justi ambo ante Deum,
incedentes in omnibus mandatis et
justificationibus Domini sine querella.
⁷ Et non erat illis filius, eo quod
esset Elisabet sterelis et ambo proces-
sissent in diebus suis. ⁸ Factum est
autem cum sacerdotio fungeretur
in ordine vicis suæ ante Deum,

9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, 10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 Ὡφθῆ δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. 14 Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖν, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. 17 Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει· Ἡλεῖα, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 Καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτες καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. 20 Καὶ ἰδοὺ ἔσθι σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἥς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οὔτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

9 **ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΘΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΤΕΙΑΣ ΕΛΑΧΕ** **ΤΟΥ ΘΥΜΙΑΣΑΙ ΕΙΣΕΛΘΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ** **ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ,** 10 **ΚΑΙ ΠΑΝ ΤΟ ΠΛΗΘΟΣ** **ΗΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΝΟΝ ΕΞΩ ΤΗ** **ΩΡΑ ΤΟΥ ΘΥΜΙΑΜΑΤΟΣ.** 11 **ΩΦΘΗ ΔΕ ΑΥΤΩ** **ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΕΣΤΩΣ ΕΚ ΔΕΞΙΩΝ ΤΟΥ** **ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΥΜΙΑΜΑΤΟΣ.** 12 **ΚΑΙ** **ΕΤΑΡΑΧΘΗ ΖΑΧΑΡΙΑΣ** **ΙΔΩΝ, ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ** **ΕΠΕΠΕΣΕΝ ΕΠ' ΑΥΤΟΝ.** 13 **ΕΙΠΕΝ ΔΕ ΠΡΟΣ** **ΑΥΤΟΝ Ο ΑΓΓΕΛΟΣ· ΜΗ ΦΟΒΟΥ, ΖΑΧΑΡΙΑ,** **ΔΙΟΤΙ ΕΙΣΗΚΟΥΣΤΗ Η ΔΕΗΣΙΣ ΣΟΥ, ΚΑΙ Η** **ΓΥΝΗ ΣΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΓΕΝΝΗΣΕΙ ΥΙΟΝ ΣΟΙ,** **ΚΑΙ ΚΑΛΕΣΕΙΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΑΥΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗΝ.** 14 **ΚΑΙ ΕΣΤΑΙ ΧΑΡΑ ΣΟΙ ΚΑΙ ΑΓΑΛΛΙΑΣΙΣ,** **ΚΑΙ ΠΟΛΛΟΙ ΕΠΙ ΤΗ ΓΕΝΕΣΕΙ ΑΥΤΟΥ ΧΑΡΗΣ** **ΣΟΝΤΑΙ.** 15 **ΕΣΤΑΙ ΓΑΡ ΜΕΓΑΣ ΕΝΩΠΙΟΝ** **ΚΥΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΟΙΝΟΝ ΚΑΙ ΣΙΚΕΡΑ ΟΥ ΜΗ** **ΠΙΝ, ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΑΓΙΟΥ ΠΛΗΣΘΗΣΕΤΑΙ** **ΕΤΙ ΕΚ ΚΟΙΛΙΑΣ ΜΗΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ,** 16 **ΚΑΙ** **ΠΟΛΛΟΥΣ ΤΩΝ ΥΙΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕΙ** **ΕΠΙ ΚΥΡΙΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΥΤΩΝ.** 17 **ΚΑΙ** **ΑΥΤΟΣ ΠΡΟΕΛΥΣΕΤΑΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΕΝ** **ΠΝΕΥΜΑΤΙ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ· ΗΛΕΙΑ, ΕΠΙ-** **ΣΤΡΕΨΑΙ ΚΑΡΔΙΑΣ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΠΙ ΤΕΚΝΑ** **ΚΑΙ ΑΠΕΙΘΕΙΣ ΕΝ ΦΡΟΝΗΣΕΙ ΔΙΚΑΙΩΝ, ΕΤΟΙ-** **ΜΑΣΑΙ ΚΥΡΙΩ ΛΑΟΝ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΝ.** 18 **ΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΓΓΕ-** **ΛΟΝ· ΚΑΤΑ ΤΙ ΓΝΩΣΟΜΑΙ ΤΟΥΤΟ; ΕΓΩ** **ΓΑΡ ΕΙΜΙ ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ ΚΑΙ Η ΓΥΝΗ ΜΟΥ** **ΠΡΟΒΕΒΗΚΥΙΑ ΕΝ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ΑΥΤΗΣ.** 19 **ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΘΕΙΣ Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΙΠΕΝ** **ΑΥΤΩ· ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΓΑΒΡΙΗΛ Ο ΠΑΡΕΣΤΗ-** **ΚΩΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΚΑΙ ΑΠΕΣΤΑΛΗΝ** **ΛΑΛΗΣΑΙ ΠΡΟΣ ΣΕ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΑΣΘΑΙ** **ΣΟΙ ΤΑΥΤΑ.** 20 **ΚΑΙ ΙΔΟΥ ΕΣΘΙ ΣΙΩΠΩΝ** **ΚΑΙ ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΟΣ ΛΑΛΗΣΑΙ ΑΧΡΙ** **ΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΕΝΗΤΑΙ ΤΑΥΤΑ, ΑΝΘ' ΩΝ ΟΥΚ** **ΕΠΙΣΤΕΥΣΑΣ ΤΟΙΣ ΛΟΓΟΙΣ ΜΟΥ, ΟΥΤΙΝΕΣ** **ΠΛΗΡΩΘΗΣΟΥΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟΝ ΑΥΤΩΝ.**

9 Secundum consuetudinem sacerdotii forte exiit ut incensum poneret ingressus in templum Domini: 10 Et omnis multitudo erat populi orans foris hora incensi. 11 Apparuit autem illi angelus Domini stans a dextris altaris incensi. 12 Et Zacharias turbatus est videns, et timor inruit super eum. 13 Ait autem ad illum angelus: Ne timeas, Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua, et uxor tua Elisabet pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Johannem, 14 Et erit gaudium tibi et exultatio, et multi in nativitate ejus gaudebunt: 15 Erit enim magnus coram Domino, et vinum et sicera non bibet, et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ, 16 Et multos filiorum Israhel convertet ad Dominum Deum ipsorum: 17 Et ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute Heliae, ut convertat corda patrum in filios et incredibiles ad prudentiam justorum, parare Domino plebem perfectam. 18 Et dixit Zacharias ad angelum: Unde hoc sciam? ego enim sum senex, et uxor mea processit in diebus suis. 19 Et respondens angelus dixit ei: Ego sum Gabrihel qui adsto ante Deum: et missus sum loqui ad te et hæc tibi evangelizare. 20 Et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo hæc fiant, pro eo quod non credidisti verbis meis, quæ implebuntur in tempore suo.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ θαυμάζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναφ. 22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναφ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 "Ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 Πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυεὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας. 28 Καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν ὁ ἄγγελος εἶπεν· Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. 29 Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαρίας· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 Καὶ ἰδοὺ συλλήμνη ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν 21
καὶ θαυμάζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναφ· 22
ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν
ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναφ· καὶ αὐτὸς ἦν
διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23
καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας
αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24
μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ
ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας
πέντε, λέγουσα 25 "Ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν
Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέιδεν ἀφελεῖν ὄνειδός
μου ἐν ἀνθρώποις. 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ
ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ
εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ, 27
πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα
Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυεὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς
παρθένου Μαρίας. 28 Καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν
ὁ ἄγγελος εἶπεν· Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος
μετὰ σοῦ. 29 Ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη,
καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.
30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαρίας·
εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 Καὶ ἰδοὺ
συλλήμνη ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 Οὗτος ἔσται μέγας
καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ
Κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, 33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ
εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ
ἔσται τέλος.

21 Et erat plebs expectans Zachariam, et mirabantur quod tardaret ipse in templo. 22 Egressus autem non poterat loqui ad illos, et cognoverunt quod visionem vidisset in templo: et ipse erat innuens illis, et permansit mutus. 23 Et facti sunt ut impleti sunt dies officii ejus, abiit in domum suam. 24 Post hos autem dies concepit Elisabet uxor ejus, et occultabat se mensibus quinque, dicens: 25 Quia sic fecit mihi Dominus in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines. 26 In mense autem sexto missus est angelus Gabrihel a Deo in civitatem Galilææ cui nomen Nazareth, 27 Ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph, de domo David, et nomen virginis Maria. 28 Et ingressus angelus ad eam dixit: Have, gratia plena: Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. 29 Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio. 30 Et ait angelus ei: Ne timeas, Maria: invenisti enim gratiam apud Deum. 31 Ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum: 32 Hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus sedem David patris ejus: et regnabit in domo Jacob in æternum, 33 Et regni ejus non erit finis.

31 Εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον·
Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώ-
σκω; 32 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν
αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι·
διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσε-
ται υἱὸς θεοῦ. 33 Καὶ ἰδοὺ Ἑλισάβετ
ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα
υἷον ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν
ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα·
34 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ
πάν ῥήμα. 35 Εἶπεν δὲ Μαριάμ· Ἴδου
ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥήμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ
ἄγγελος. 36 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν
ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν
ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,
37 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου
καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ. 38 Καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς
Μαρίας ἡ Ἑλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέ-
φος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐπλήσθη
πνεύματος ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ, 39 Καὶ
ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν·
Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογη-
μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 40 Καὶ
πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ Κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 41 Ἴδου
γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπα-
σμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτη-
σεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ
κοιλίᾳ μου. 42 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύ-
σασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. 43 Καὶ
εἶπεν Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου
τὸν Κύριον, 44 Καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνευ-
μί μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρί μου,

31 ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥήμά σου. 32 Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ
ἄγγελος. 33 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν
ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν
ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,
34 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου
καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἑλισάβετ. 35 Καὶ
ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς
Μαρίας ἡ Ἑλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέ-
φος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐπλήσθη
πνεύματος ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ, 36 Καὶ
ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν·
Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογη-
μένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 37 Καὶ
πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ
τοῦ Κυρίου μου πρὸς ἐμέ; 38 Ἴδου
γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπα-
σμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκίρτη-
σεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ
κοιλίᾳ μου. 39 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύ-
σασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελα-
λημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. 40 Καὶ
εἶπεν Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου
τὸν Κύριον, 41 Καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνευ-
μί μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρί μου,

34 Dixit autem Maria ad angelum:
Quomodo fiet istud, quoniam virum
non cognosco? 35 Et respondens
angelus dixit ei: Spiritus sanctus
superveniet in te, et virtus altis-
simi obumbrabit tibi: ideoque et
quod nascetur sanctum vocabitur Filius
Dei. 36 Et ecce Elisabet cognata tua
et ipsa concepit filium in senecta sua,
et hic mensis est sextus illi quæ vocatur
sterelis: 37 Quia non erit impossibile
apud Deum omne verbum. 38 Dixit
autem Maria: Ecce ancilla Domini,
fiat mihi secundum verbum tuum. Et
discessit ab illa angelus. 39 Exsurgens
autem Maria in diebus illis abiit in
montana cum festinatione in civitatem
Juda, 40 Et intravit in domum Za-
chariæ et salutavit Elisabet. 41 Et
factum est ut audivit salutationem
Mariæ Elisabet, exultavit infans in
utero ejus, et repleta est Spiritu sancto
Elisabet, 42 Et exclamavit voce
magna et dixit: Benedicta tu inter
mulieres, et benedictus fructus ven-
tris tui. 43 Et unde hoc mihi ut
veniat mater Domini mei ad me?
44 Ecce enim ut facta est vox saluta-
tionis tuæ in auribus meis, exultavit
in gaudio infans in utero meo. 45 Et
beata quæ credidit quoniam perfici-
entur ea quæ dicta sunt ei a Do-
mino. 46 Et ait Maria: Magnificat
anima mea Dominum, 47 Et exultavit
spiritus meus in Deo salutari meo,

43 "Οτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. Ἴδου γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 44 "Οτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. 52 Καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὑψωσεν ταπεινούς, 53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 Καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. 56 Ἐμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. 57 Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκά- λουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί, ἀλλὰ κλη- θήσεται Ἰωάννης. 61 Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 Ἀνεφύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσ- σα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.

43 ⁴³ ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. Ἴδου γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 44 ⁴⁴ ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός· καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 ⁵⁰ καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ⁵¹ Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. 52 ⁵² Καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὑψωσεν ταπεινούς, 53 ⁵³ Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ⁵⁴ Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, 55 ⁵⁵ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. 56 ⁵⁶ Ἐμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. 57 ⁵⁷ Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 ⁵⁸ Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 ⁵⁹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκά- λουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 ⁶⁰ Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί, ἀλλὰ κλη- θήσεται Ἰωάννης. 61 ⁶¹ Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ⁶² Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. 63 ⁶³ Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ⁶⁴ Ἀνεφύχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσ- σα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν.

43 Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, 44 Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen ejus, 50 Et miseri- cordia ejus in progenies et progenies timentibus eum. 51 Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui: 52 Deposuit poten- tes de sede, et exaltavit humiles, 53 Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes. 54 Suscepit Israhel puerum suum memorari misericordiae, 55 Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini ejus in saecula. 56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, et reversa est in domum suam. 57 Elisabeth autem impletum est tempus pariendi, et peperit filium. 58 Et audierunt vicini et cognati ejus quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, et congratulabantur ei. 59 Et factum est in die octavo venerunt circum- cidere puerum, et vocant eum nomine patris ejus Zachariam. 60 Et respondens mater ejus dixit: Nequaquam, sed vo- cabitur Johannes. 61 Et dixerunt ad illam quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine. 62 Innuebant autem patri ejus quem vellet vocari eum. 63 Et postulans pugilarem scripsit dicens: Johannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi. 64 Aper- tum est autem ilico os ejus et lingua ejus, et loquebatur benedicens Deum.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς
περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 Καὶ ἔθεντο πάντες
οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο
ἔσται; Καὶ γὰρ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ'
αὐτοῦ. 67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ
ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφή-
τευσεν λέγων· 68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ
θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ
ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 Καὶ
ἡγείρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ
Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 Καθὼς ἐλά-
λησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ'
αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, 71 Σωτηρίαν
ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων
τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 Ποιῆσαι ἔλεος
μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι
διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 Ὁρκον ὃν
ὤμοσεν πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα
ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 Ἀφόβως ἐκ
χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν
αὐτῷ 75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν.
76 Καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου
κληθήσῃ· προσπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσ-
ώπου Κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,
77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ
αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 Διὰ
σπλάγχχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς
ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους
79 Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῆναι
τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

65 לֹא תִשָּׂא אֶת אֶתְּכֶם
 וְשִׁמְתֶם . וְשִׁמְתֶם לְבָבְכֶם
 תִּלְכֶם מִלִּפְנֵי יְהוָה . 66
 וְעֵשֶׂה מִלִּפְנֵי יְהוָה
 וְאֵתְכֶם . מִלִּפְנֵי יְהוָה
 לֹא . וְאֵתְכֶם
 67 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 68 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 69 וְאֵתְכֶם
 70 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 71 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 72 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 73 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 74 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 75 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 76 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 77 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 78 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 79 וְאֵתְכֶם
 וְאֵתְכֶם . וְאֵתְכֶם
 80 וְאֵתְכֶם

65 Et factus est timor super omnes
vicinos eorum, et super omnia montana
Judeæ divulgabantur omnia verba
hæc, 66 Et posuerunt omnes qui au-
dierant in corde suo, dicentes: Quid
putas puer iste erit? Etenim manus
Domini erat cum illo. 67 Et Zacharias
pater ejus impletus est Spiritu sancto
et prophetavit dicens: 68 Benedictus
Deus Israhel, quia visitavit et fecit
redemptionem plebi suæ, 69 Et erexit
cornu salutis nobis in domo David
pueri sui, 70 Sicut locutus est per os
sanctorum qui a sæculo sunt propheta-
tarum ejus, 71 Salutem ex inimicis
nostris et de manu omnium qui nos
oderunt, 72 Ad faciendam misericor-
diam cum patribus nostris et memorari
testamenti sui sancti, 73 Jusjurandum
quod juravit ad Abraham patrem nos-
trum, daturum se nobis 74 Ut sine
timore de manu inimicorum nostrorum
liberati serviamus illi, 75 In sanctitate
et justitia coram ipso omnibus diebus
nostris. 76 Et tu puer propheta altis-
simi vocaberis: præibis enim ante
faciem Domini parare vias ejus, 77 Ad
dandam scientiam salutis plebi ejus in
remissionem peccatorum eorum 78 Per
viscera misericordiæ Dei nostri, in
quibus visitavit nos oriens ex alto,
79 Inluminare his qui in tenebris et
in umbra mortis sedent, ad dirigen-
dos pedes nostros in viam pacis.

23 Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου
ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῶγον μήτραν ἅγιον
τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, 24 Καὶ τοῦ
δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν
τῷ νόμῳ Κυρίου, ζεύγος τρυγόνων ἢ
δύο νοσσοὺς περιστερῶν. 25 Καὶ ἰδὼν
ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα
Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος
καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν
τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ'
αὐτόν. 26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον
ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν
θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν Χριστόν.
Κυρίου. 27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι
εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς
γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι
αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου
περὶ αὐτοῦ, 28 Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ
εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεόν
καὶ εἶπεν· 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν
σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν
εἰρήνῃ, 30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου
τὸ σωτήριόν σου, 31 Ὁ ἡτοίμασας κατὰ
πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 Φῶς
εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ
σου Ἰσραὴλ. 33 Καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς
λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 Καὶ εὐλόγη-
σεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς
Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἴδου οὗτος
κείμενος ἐν πτώσει καὶ ἀνάστασις πολλῶν
ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγό-
μενον. 35 Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν
διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυ-
φθῶσι ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

23 ⲁⲓⲣ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 24 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 25 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 26 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 27 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 28 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 29 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 30 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 31 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 32 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 33 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 34 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. 35 ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ
ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ ⲛⲓⲛⲁⲓⲥ. ✠ ⲙⲟⲩⲥⲁⲕⲁ

23 Sicut scriptum est in lege Domini
quia omne masculinum adaperiens
vulvam sanctum Domino vocabitur,
24 Et ut darent hostiam secundum
quod dictum est in lege, par turtu-
rum aut duos pullos columbarum.
25 Et ecce homo erat in Hierusalem cui
nomen Symeon, et homo iste justus et
timoratus, expectans consolationem
Israhel, et Spiritus sanctus erat in eo.
26 Et responsum acceperat ab Spiritu
sancto, non visurum se mortem nisi
prius videret Christum Domini. 27 Et
venit in Spiritu in templum. Et cum
inducerent puerum Jesum parentes
ejus ut facerent secundum consuetu-
dinem legis pro eo: 28 Et ipse accepit
eum in ulnas suas et benedixit Deum,
et dixit: 29 Nunc dimittis servum
tuum, Domine, secundum verbum tuum
in pace, 30 Quia viderunt oculi mei
salutare tuum, 31 Quod parasti ante
faciem omnium populorum, 32 Lumen
ad revelationem gentium et gloriam
plebis tue Israhel. 33 Et erat pater ejus
et mater mirantes super his quæ dice-
bantur de illo. 34 Et benedixit illis
Symeon, et dixit ad Mariam matrem
ejus: Ecce positus est hic in rui-
nam et resurrectionem multorum in
Israhel, et in signum cui contra-
dicetur: 35 Et tuam ipsius animam
pertransibit gladius, ut revelentur
ex multis cordibus cogitationes.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 Καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστεύσας καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 Καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ. 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἐαυτῶν Ναζαρέθ. 40 Τὸ δὲ παιδίον ἠύξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεξήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 Καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν.

36 **Μὲν ἦν Ἄννα** προφῆτις θυγάτηρ Φανουήλ· ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 Καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστεύσας καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 Καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἱερουσαλήμ. 39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἐαυτῶν Ναζαρέθ. 40 Τὸ δὲ παιδίον ἠύξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίας, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. 41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεξήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, 45 Καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν.

36 Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua, 37 Et hæc vidua usque ad annos octoginta quattuor, quæ non discedebat de templo jejuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die. 38 Et hæc ipsa hora superveniens confitebatur Domino, et loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Hierusalem. 39 Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth. 40 Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia, et gratia Dei erat in illo. 41 Et ibant parentes ejus per omnes annos in Hierusalem in die sollemni paschæ. 42 Et cum factus esset annorum duodecim, ascendentibus illis in Hierosolymam secundum consuetudinem diei festi, 43 Consummatisque diebus cum redirent, remansit puer Jesus in Hierusalem, et non cognoverunt parentes ejus. 44 Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, et requirebant eum inter cognatos et notos, 45 Et non invenientes regressi sunt in Hierusalem requirentes eum.

46 Καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διетήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

ΚΕΦ. γ'.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρααρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχούντος, 2 Ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

46 ὁ γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενος ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων ἀκούωντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ὁ δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 ὁ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ γὰρ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. 49 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διетήρει πάντα τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πειλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετρααρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετρααρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετρααρχούντος, 2 Ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ,

46 Et factum est post triduum inveniunt illum in templo sedentem in medio doctorum, audientem illos et interrogantem: 47 Stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis ejus. 48 Et videntes ammirati sunt, et dixit mater ejus ad illum: Filii, quid fecisti nobis? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te. 49 Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse? 50 Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos. 51 Et descendit cum eis et venit Nazareth, et erat subditus illis: et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. 52 Et Jesus proficiebat sapientia ætate et gratia apud Deum et homines.

CAPUT III.

1 ANNO autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Ituræ et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinæ tetrarcha, 2 Sub principibus sacerdotum Anna et Caiapha, factum est verbum Dei super Johannem Zachariæ filium in deserto,

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἑσαίου τοῦ προφήτου· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· 5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λεῖας, 6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 Ἡδὲ δὲ καὶ ἡ ἀξίμη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 Ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλεον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἑσαίου τοῦ προφήτου· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· 5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λεῖας, 6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. 7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 Ἡδὲ δὲ καὶ ἡ ἀξίμη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 Ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλεον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

3 Et venit in omnem regionem Jordanis prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum, 4 Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus: 5 Omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt prava in directa et aspera in vias planas, 6 Et videbit omnis caro salutare Dei. 7 Dicebat ergo ad turbas quæ exiebant ut baptizarentur ab ipso: Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere a ventura ira? 8 Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ, et ne cœperitis dicere: Patrem habemus Abraham: dico enim vobis quia potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. 9 Jam enim securis ad radicem arborum posita est: omnis ergo arbor non faciens fructum exciditur et ignem mittitur. 10 Et interrogabant eum turbæ dicentes: Quid ergo faciemus? 11 Respondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas det non habenti, et qui habet escas similiter faciat. 12 Venerunt autem et publicani ut baptizarentur, et dixerunt ad illum: Magister, quid faciemus? 13 At ille dixit ad eos: Nihil amplius quam constitutum est vobis faciatis.

14 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευ-
όμενοι λέγοντες· Τί ποιήσωμεν καὶ
ἡμεῖς; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδένα
διασείσητε, μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ
ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 Προσ-
δοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζο-
μένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ
Χριστός, 16 Ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν
ὁ Ἰωάννης· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω
ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς
βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ·
17 Οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
διακαθᾶραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συν-
αγαγεῖν τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστω. 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα
παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν·
19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγ-
χόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς
γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ
πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,
20 Προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.
21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαν-
τα τὸν λαόν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος
καὶ προσευχομένου ἀνεφθῆναι τὸν οὐ-
ρανόν, 22 Καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡς περιστερὰν ἐπ'
αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι·
Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
εὐδόκησα. 23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς
ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν
υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἥλעי

14 ὁμολογῶντες αὐτῷ ὅτι ἡμεῖς
ἐμεῖς ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς· καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Μηδένα διασείσητε,
μηδένα συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε
τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος
δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ
Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης·
ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανός
λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι
καὶ πυρὶ· 17 οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ διακαθᾶραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ
συναγαγεῖν τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην
αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστω. 18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα
παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν·
19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχο-
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς
γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ
πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,
20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,
κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.
21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαν-
τα τὸν λαόν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος
καὶ προσευχομένου ἀνεφθῆναι τὸν οὐ-
ρανόν, 22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡς περιστερὰν
ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι·
Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
εὐδόκησα. 23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς
ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν
υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ, τοῦ Ἥλעי

14 Interrogabant autem eum et milites
dicentes: Quid faciemus et nos? Et
ait illis: Neminem concutiat is neque
calumniam faciatis, et contenti estote
stipendiis vestris. 15 Existimante
autem populo et cogitantibus omnibus
in cordibus suis de Johanne, ne forte
ipse esset Christus, 16 Respondit Jo-
hannes dicens omnibus: Ego quidem
aqua baptizo vos: veniet autem fortior
me, cujus non sum dignus solvere
corrigiam calciamentorum ejus, ipse
vos baptizabit in Spiritu sancto et
igni: 17 Cujus ventilabrum in manu
ejus, et purgavit aream suam, et con-
gregabit triticum in horreum suum,
paleas autem comburet igni inextin-
guibili. 18 Multa quidem et alia exhor-
tans evangelizabat populum: 19 He-
rodes autem tetrarcha cum corriperetur
ab illo de Herodiade uxore fratris sui,
et de omnibus malis quæ fecit Herodes,
20 Adjecit et hoc supra omnia et
inclusit Johannem in carcere. 21 Fac-
tum est autem cum baptizaretur
omnis populus, et Jesu baptizato et
orante apertum est cælum, 22 Et
descendit Spiritus sanctus corporali
specie sicut columba in ipsum, et vox
de cælo facta est: Tu es Filius
meus dilectus, in te complacuit
mihi. 23 Et ipse Jesus erat incipiens
quasi annorum triginta, ut puta-
retur, filius Joseph, qui fuit Heli,

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ
διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι και-
ροῦ. 14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν
τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γα-
λιλαίαν· καὶ φήμῃ ἐξῆλθεν καθ' ὅλης
τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 Καὶ
αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς
αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. 16 Καὶ
ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν ἀνατεθραμ-
μένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς
αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς
τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
17 Καὶ ἐπέδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προ-
φήτου Ἑσαίου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βι-
βλίον εὗρεν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον·
18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν
ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέ-
σταλκέν με [ῥῆσθαι τοὺς συντετριμ-
μένους τὴν καρδίαν,] 19 Κηρῦξαι αἰχμα-
λώτοις ὑψέειν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,
ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. 20 Καὶ
πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ
ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν
τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι
σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν
τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 Καὶ πάντες ἐμαρ-
τύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς
λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον·
Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; 23 Καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ
μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρί,
θεράπευσον σεαυτὸν· ὅσα ἠκούσα-
μεν γενομένα εἰς τὴν Καφαρναούμ,
ποιήσων καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.

[illegible]

13 Et consummata omni temptatione
diabolus recessit ab illo usque ad
tempus. 14 Et egressus est Jesus in
virtute Spiritus in Galilæam, et fama
exiit per universam regionem de illo :
15 Et ipse docebat in synagogis eorum,
et magnificabatur ab omnibus. 16 Et
venit Nazareth, ubi erat nutritus, et in-
travit secundum consuetudinem suam
die sabbati in synagogam, et surrexit
legere. 17 Et traditus est illi liber pro-
phetæ Esaiæ : et ut revolvit librum, in-
venit locum ubi scriptum erat : 18 Spi-
ritus Domini super me, propter quod
unxit me evangelizare pauperibus, misit
me [sanare contritos corde,] 19 Prædicare
captivis remissionem, et cæcis visum,
dimittere confractos in remissionem,
prædicare annum Domini acceptum et
diem retributionis. 20 Et cum plicuisset
librum, reddidit ministro et sedit, et
omnium in synagoga oculi erant inten-
dentes in eum. 21 Cœpit autem dicere
ad illos quia hodie impleta est hæc
scriptura in auribus vestris. 22 Et
omnes testimonium illi dabant et
mirabantur in verbis gratiæ, quæ pro-
cedebant de ore ipsius, et dicebant :
Nonne hic est filius Joseph. 23 Et
ait illis : Utique dicetis mihi hanc
similitudinem : Medice, cura te ipsum :
quanta audivimus facta in Caphar-
naum, fac et hic in patria tua.

24 Εἶπεν δέ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χήραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου ἐν τῇ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῇ Ἰσραήλ ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος. 28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο. 31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. 32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ. 34 Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἥλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

24 Αἶτ αὐτὲν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλαὶ χήραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου ἐν τῇ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὥς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλείας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῇ Ἰσραήλ ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος. 28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ὠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο. 31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. 32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ. 34 Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἥλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

24 Ait autem: Amen dico vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua. 25 In veritate dico vobis, multae viduae erant in diebus Heliae in Israhel, quando clusum est caelum annis tribus et mensibus sex, cum facta est fames magna in omni terra, 26 Et ad nullam illarum missus est Helias nisi in Sareptha Sydonae ad mulierem viduam. 27 Et multi leprosi erant in Israhel sub Helisaeo propheta, et nemo eorum mundatus est nisi Neman Syrus. 28 Et repleti sunt omnes in synagoga ira haec audientes, 29 Et surrexerunt et ejecerunt illum extra civitatem, et duxerunt illum usque ad supercilium montis supra quem civitas illorum erat aedificata, ut praecipitarent eum: 30 Ipse autem transiens per medium illorum ibat. 31 Et descendit in Capernaum civitatem Galilaeae, ibique docebat illos sabbatis: 32 Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. 33 Et in synagoga erat homo habens daemonium inmundum, et exclamavit voce magna 34 Dicens: Sine, quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te qui sis, Sanctus Dei. 35 Et increpavit illi Jesus dicens: Ommutesce et exi ab illo. Et cum projecisset illud daemonium in medium, exiit ab illo nihilque illum nocuit.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ
 συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες·
 Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
 καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
 πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 Καὶ ἐξε-
 πορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα
 τόπον τῆς περιχώρου. 38 Ἀναστὰς δὲ
 ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν
 οἰκίαν Σίμωνος. Πενθερὰ δὲ τοῦ Σί-
 μονος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ,
 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 Καὶ
 ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ
 πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα
 δὲ ἀναστὰσα διηκόνει αὐτοῖς. 40 Δύ-
 νουτος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον
 ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐ-
 τοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν
 τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς.
 41 Ἐξέρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολ-
 λῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα
 αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
 αὐτὸν εἶναι. 42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξ-
 ελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
 οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον
 ἕως αὐτοῦ, καὶ κατείχον αὐτὸν τοῦ μὴ
 πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 Ὁ δὲ εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλε-
 σιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην.
 44 Καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς
 τῆς Γαλιλαίας.

36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας. καὶ
 συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες·
 τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ
 καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
 πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται. 37 καὶ ἐξε-
 πορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα
 τόπον τῆς περιχώρου. 38 ἀναστὰς δὲ
 ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν
 οἰκίαν Σίμωνος. Πενθερὰ δὲ τοῦ Σί-
 μονος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ,
 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ
 ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ
 πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα
 δὲ ἀναστὰσα διηκόνει αὐτοῖς. 40 δύ-
 νουτος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον
 ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐ-
 τοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν
 τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς.
 41 ἐξέρχοντο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολ-
 λῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ
 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα
 αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
 αὐτὸν εἶναι. 42 γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξ-
 ελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
 οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἦλθον
 ἕως αὐτοῦ, καὶ κατείχον αὐτόν τοῦ μὴ
 πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν
 πρὸς αὐτοὺς ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλε-
 σιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην.
 44 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς
 τῆς Γαλιλαίας.

36 Et factus est pavor in omnibus, et
 conloquebantur ad invicem dicentes:
 Quod est hoc verbum, quia in potestate
 et virtute imperat spiritibus inmundis
 et exeunt? 37 Et divulgabatur fama
 de illo in omnem locum regionis. 38 Sur-
 gens autem de synagoga introivit in
 domum Simonis. Socrus autem Si-
 monis tenebatur magnis febribus, et
 rogaverunt illum pro ea. 39 Et stans
 super illam imperavit febrī, et dimisit
 illam: et continuo surgens ministrabat
 illis. 40 Cum sol autem occidisset,
 omnes qui habebant infirmos variis
 languoribus ducebant illos ad eum: at
 ille singulis manus imponens curabat
 eos. 41 Exiebant etiam dæmonia a
 multis clamantia et dicentia quia tu
 es Filius Dei: et increpans non sinebat
 ea loqui: quia sciebant ipsum esse
 Christum. 42 Facta autem die egres-
 sus ibat in desertum locum, et turbæ
 requirebant eum: et venerunt usque
 ad ipsum, et detinebant illum ne dis-
 cederet ab eis. 43 Quibus ille ait quia
 et aliis civitatibus oportet me evange-
 lizare regnum Dei, quia ideo missus
 sum. 44 Et erat prædicans in syna-
 gogis Galilææ.

10 Ὅμοιως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ
Σίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν
ἀνθρώπους ὅση ζωγρῶν· 11 Καὶ κατα-
γαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέν-
τες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 12 Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν
πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας·
ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· Κύριε, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. 13 Καὶ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ εἰπών·
Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέ-
πρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 Καὶ αὐτὸς
παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ
ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς. 15 Διήρχετο δὲ μάλλον ὁ
λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι
πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ
τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. 16 Αὐτὸς δὲ ἦν
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσ-
ευχόμενος. 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν
ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν
καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκα-
λοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώ-
μης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλὴμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν
εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 Καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον
ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
εἰσενεγκεῖν καὶθεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.

10 Ὅμοιως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ
Σίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα
ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν
ἀνθρώπους ὅση ζωγρῶν· 11 Καὶ κατα-
γαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέν-
τες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 12 Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν
πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας·
ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσ-
ωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· Κύριε, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. 13 Καὶ
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ εἰπών·
Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέ-
πρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 Καὶ αὐτὸς
παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ
ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου
καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς, εἰς μαρτύ-
ριον αὐτοῖς. 15 Διήρχετο δὲ μάλλον ὁ
λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι
πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ
τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. 16 Αὐτὸς δὲ ἦν
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσ-
ευχόμενος. 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν
ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν
καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκα-
λοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώ-
μης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλὴμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν
εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 Καὶ ἰδοὺ
ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον
ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτόν
εἰσενεγκεῖν καὶθεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.

10 Similiter autem Jacobum et Johan-
nem filios Zebedæi, qui erant socii
Simonis. Et ait ad Simonem Jesus :
Noli timere, ex hoc jam homines eris
capiens. 11 Et subductis ad terram
navibus relictis omnibus secuti sunt
illum. 12 Et factum est cum esset in
una civitatum, et ecce vir plenus
lepra : et videns Jesum et procidens in
faciem rogavit eum dicens : Domine,
si vis, potes me mundare. 13 Et
extendens manum tetigit illum dicens :
Volo, mundare. Et confestim lepra
discessit ab illo. 14 Et ipse præcepit
illi ut nemini diceret, sed vade ostende
te sacerdoti, et offer pro emundatione
tua sicut præcepit Moses, in testimo-
nium illis. 15 Perambulabat autem
magis sermo de illo, et conveniebant
turbæ multæ ut audirent et curarentur
ab infirmitatibus suis : 16 Ipse autem
secedebat in dersertum et orabat.
17 Et factum est in una dierum et
ipse sedebat docens, et erant Phari-
sæi sedentes et legis doctores, qui
venerant ex omni castello Galilææ et
Judææ et Hierusalem, et virtus erat
Domini ad sanandum eos. 18 Et ecce
virī portantes in lecto hominem
qui erat paralyticus, et quærebant
eum inferre et ponere ante eum :

19 Καὶ μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν· Ἀνθρώπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ θεός; 22 Ἐπυνθούσας δὲ οἱ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν· Ἐγείρε καὶ περιπάτει; 24 Ἴνα δὲ εἰδῇτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· Σοὶ λέγω, ἔγεραι καὶ ἄρας τὸ κλινιδίόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. 26 Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον. 27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. 28 Καὶ καταλιπὼν πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.

19 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 19 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 20 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 20 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 21 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 21 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 22 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 22 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 23 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 23 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 24 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 24 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 25 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 25 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 26 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 26 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 27 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 27 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 28 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 28 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 29 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο· 29 ὁμοῦ· ἢ ἀφ' ὧν ἐκείνην ἔλκετο·

19 Et non invenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascenderunt supra tectum per tegulas et summiserunt illum cum lecto in medium ante Jesum. 20 Quorum fidem ut vidit, dixit : Homo, remittuntur tibi peccata tua. 21 Et coeperunt cogitare scribæ et Pharisei dicentes : Quis est hic qui loquitur blasphemias ? quis potest dimittere peccata nisi solus Deus ? 22 Ut cognovit autem Jesus cogitationes eorum, respondens dixit ad illos : Quid cogitatis in cordibus vestris ? 23 Quid est facilius dicere : Dimittuntur tibi peccata, an dicere : Surge et ambula ? 24 Ut autem sciatis quia Filius hominis potestatem habet in terra dimittere peccata, ait paralytico : Tibi dico, surge, tolle lectum tuum et vade in domum tuam. 25 Et confestim surgens coram illis tulit in quo jacebat, et abiit in domum suam magnificans Deum. 26 Et stupor apprehendit omnes, et magnificabant Deum : et repleti sunt timore, dicentes quia vidimus mirabilia hodie. 27 Et post hæc exiit et vidit publicanum nomine Levi sedentem ad teloneum, et ait illi : Sequere me. 28 Et relictis omnibus surgens secutus est eum. 29 Et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua, et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes.

1 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν σαββάτῳ δευ-
τεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ
σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ τοὺς στάχυν καὶ ἤσθιον ψύχοντες
ταῖς χερσίν. 2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων
εἶπον· Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν
τοῖς σάββασιν; 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Οὐδὲ τοῦτο
ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅποτε ἐπεί-
νασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες;
4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν
καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ'
αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ
μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
καὶ τοῦ σαββάτου. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν
ἐτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. Καὶ ἦν ἄν-
θρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ
ἦν ξηρά. 7 Παρατηροῦντο δὲ οἱ γραμ-
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ
σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὕρωσιν κατη-
γορεῖν αὐτοῦ. 8 Αὐτὸς δὲ ἤδιδε τοὺς
διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ
τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ὑγερε
καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. Καὶ ἀναστὰς
ἔστη. 9 Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐ-
τούς· Ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ
σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι,
ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι. 10 Καὶ περι-
βλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ·
Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίη-
σεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.

1 ὁσὶ βὲ σάββατ' ἡμῶν
2 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
3 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
4 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
5 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
6 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
7 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
8 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
9 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν
10 ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν

1 FACTUM est autem in sabbato
secundo primo, cum transiret per sata,
vellebant discipuli ejus spicas et man-
ducabant confricantes manibus. 2 Qui-
dam autem Phariseorum dicebant
illis: Quid facitis quod non licet in
sabbatis? 3 Et respondens Jesus ad
eos dixit: Nec hoc legistis quod fecit
David cum esurisset ipse et qui cum eo
erant? 4 Quomodo intravit in domum
Dei et panes propositionis sumsit
et manducavit et dedit his qui cum
ipso erant, quos non licet manducare
nisi tantum sacerdotibus? 5 Et dice-
bat illis quia Dominus est Filius
hominis etiam sabbati. 6 Factum est
autem et in alio sabbato ut intraret in
synagogam et doceret: et erat ibi homo,
et manus ejus dextra arida. 7 Obser-
vabant autem scribæ et Pharisei si
sabbato curaret, ut invenirent accusare
illum. 8 Ipse vero sciebat cogitationes
eorum, et ait homini qui habebat
manum aridam: Surge et sta in
medium. Et surgens stetit. 9 Ait
autem ad illos Jesus: Interrogo vos si
licet sabbato bene facere an male,
animam salvam facere an perdere?
10 Et circumspectis omnibus dixit
homini: Extende manum tuam. Et
extendit, et restituta est manus ejus.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ. 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 Καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, 16 Καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολλὸς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολλὸν τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 Καὶ οἱ ἐνοχλοῦμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. 19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτην ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. 20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

11 Ἰησοῦς δὲ ἐπλήσθη ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ. 12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα, ὃν καὶ Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, 15 Μαθθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τοῦ ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτὴν, 16 καὶ Ἰούδαν τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν τὸν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδότης, 17 καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολλὸς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολλὸν τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλοῦμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. 19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτην ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας. 20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

11 Ipsi autem repleti sunt insipientia, et conloquebantur ad invicem quidnam facerent Jesu. 12 Factum est autem in illis diebus exiit in montem orare, et erat pernoctans in oratione Dei. 13 Et cum dies factus esset, vocavit discipulos suos, et elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit, 14 Simonem quem cognominavit Petrum et Andrean fratrem ejus, Jacobum et Johannem, Philippum et Bartholomeum, 15 Mattheum et Thoman Jacobum Alpei et Simonem qui vocatur Zelotes, 16 Judam Jacobi et Judam Scariot qui fuit proditor: 17 Et descendens cum illis stetit in loco campestri, et turba discipulorum ejus et multitudo copiosa plebis ab omni Judæa et Hierusalem et maritima et Tyri et Sidonis. 18 Qui venerunt ut audirent eum et sanarentur a languoribus suis, et qui vexabantur a spiritibus inmundis curabantur: 19 Et omnis turba quærebat eum tangere, quia virtus de illo exiebat et sanabat omnes. 20 Et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat: Beati pauperes, quia vestrum est regnum Dei. 21 Beati qui nunc esuritis, quia saturabimini. Beati qui nunc fletis, quia ridebitis.

34 Καὶ ἐὰν δανίσγητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. 36 Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς [καὶ] ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθήτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῇτε. Ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. 38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Ὡς γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. Μήτι δύνатаι τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 Πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν.

34 Ἐὰν δανίσγητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδένα ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. 36 Γίνεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς [καὶ] ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν. 37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθήτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῇτε. Ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. 38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Ὡς γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. Μήτι δύνатаι τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 Πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν.

34 Et si mutuum dederitis his a quibus speratis recipere, quæ gratia est vobis? nam et peccatores peccatoribus fœnerantur ut recipiant æqualia. 35 Verum tamen diligite inimicos vestros, et benefacite et mutuum date nihil inde sperantes: et erit merces vestra multa, et eritis filii altissimi, quia ipse benignus est super ingratos et malos. 36 Estote ergo misericordes, sicut et Pater vester misericors est. 37 Nolite judicare, et non judicabimini: nolite condemnare, et non condemnabimini. Dimittite, et dimittimini: 38 Date, et dabitur vobis, mensuram bonam confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum: eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis. 39 Dicebat autem illis et similitudinem. Numquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadent? 40 Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit sicut magister ejus. 41 Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est non consideras: 42 Et quomodo potes dicere fratri tuo: Frater, sine eiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, eice primum trabem de oculo tuo, et tunc respicies ut educaas festucam de oculo fratris tui.

43 Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σύκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας [αὐτοῦ] προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 Τί δέ με καλεῖτε· Κύριε Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ὅσα λέγω; 47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 Ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔσχυσεν σαλευθῆαι αὐτὴν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆαι αὐτήν. 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥήγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

ΚΕΦ. Ζ'.

1 ἘΠΕΙΔΗ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. 2 Ἐκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐντιμος.

43 ἢ ἂν ἰβλῖν ἁλῶν βῦξ ἡλῶν
 44 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 45 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 46 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 47 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 48 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 49 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 50 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 51 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 52 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 53 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 54 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 55 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 56 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 57 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 58 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 59 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 60 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 61 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 62 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 63 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 64 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 65 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 66 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 67 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 68 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 69 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 70 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 71 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 72 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 73 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 74 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 75 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 76 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 77 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 78 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 79 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 80 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 81 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 82 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 83 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 84 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 85 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 86 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 87 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 88 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 89 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 90 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 91 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 92 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 93 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 94 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 95 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 96 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 97 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 98 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 99 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 100 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν

❖ 10 ❖

1 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 2 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 3 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 4 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 5 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 6 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 7 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 8 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 9 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 10 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 11 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 12 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 13 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 14 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 15 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 16 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 17 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 18 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 19 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 20 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 21 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 22 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 23 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 24 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 25 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 26 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 27 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 28 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 29 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 30 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 31 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 32 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 33 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 34 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 35 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 36 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 37 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 38 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 39 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 40 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 41 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 42 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 43 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 44 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 45 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 46 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 47 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 48 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 49 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 50 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 51 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 52 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 53 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 54 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 55 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 56 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 57 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 58 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 59 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 60 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 61 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 62 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 63 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 64 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 65 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 66 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 67 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 68 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 69 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 70 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 71 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 72 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 73 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 74 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 75 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 76 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 77 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 78 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 79 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 80 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 81 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 82 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 83 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 84 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 85 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 86 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 87 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 88 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 89 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 90 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 91 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 92 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 93 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 94 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 95 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 96 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 97 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 98 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 99 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν
 100 ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν ἡλῶν

43 Non est enim arbor bona quæ facit fructus malos, neque arbor mala faciens fructum bonum. 44 Unaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur: neque enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam. 45 Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum, et malus homo de malo profert malum: ex abundantia enim cordis os loquitur. 46 Quid autem vocatis me Domine Domine, et non facitis quæ dico? 47 Omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos, ostendam vobis cui similis sit. 48 Similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamenta supra petram; inundatione autem facta inlissum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat supra petram. 49 Qui autem audivit et non fecit, similis est homini ædificanti domum suam supra terram sine fundamento, in qua inlissus est fluvius, et continuo cecidit, et facta est ruina domus illius magna.

CAPUT VII.

1 CUM autem impleisset omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. 2 Centurionis autem cujusdam servus male habens erat moriturus, qui illi erat pretiosus.

3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπέ-
στειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν
Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν
διασώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. 4 Οἱ δὲ
παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἡρώτων
αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός
ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο. 5 Ἀγαπᾷ γὰρ
τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ
οὐ μακρὰν ἀπέχοντος τῆς οἰκίας, ἔπεμ-
ψεν [πρὸς αὐτὸν] φίλους ὁ ἑκατοντάρχης
λέγων· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἰκανός
εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς.
7 Διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἤξιωσα πρὸς σε
ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω
ὁ παῖς μου. 8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός
εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων
ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τού-
τῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ
δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-
μασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολου-
θοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· Λέγω ὑμῖν,
οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν
εὑρον. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν
οἶκον οἱ πεμφθέντες εὑρον τὸν δούλον
ὑγιαίνοντα. 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῇς
ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναὶν,
καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ἰκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. 12 Ὡς δὲ
ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ
ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ
μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ
ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.

σὺν αὐτῷ· λέγων· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἰκανός
εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς.
7 Διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἤξιωσα πρὸς σε
ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω
ὁ παῖς μου. 8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός
εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων
ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τού-
τῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ
ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ
δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύ-
μασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολου-
θοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· Λέγω ὑμῖν,
οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν
εὑρον. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν
οἶκον οἱ πεμφθέντες εὑρον τὸν δούλον
ὑγιαίνοντα. 11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐξῇς
ἐπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναὶν,
καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ ἰκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. 12 Ὡς δὲ
ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ
ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ
μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ
ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ.

3 Et cum audisset de Jesu, misit ad
eum seniores Judæorum, rogans eum
ut veniret et salvaret servum ejus.
4 At illi cum venissent ad Jesum,
rogabant eum sollicitè dicentes ei quia
dignus est ut hoc illi præstes: 5 Dili-
git enim gentem nostram, et synago-
gam ipse ædificavit nobis. 6 Jesus
autem ibat cum illis: et cum jam non
longe esset a domo, misit ad eum cen-
turio amicos dicens: Domine, noli
vexari: non enim dignus sum ut sub
tectum meum intres, 7 Propter quod
et me ipsum non sum dignum arbitra-
tus ut venirem ad te: sed dic verbo,
et sanabitur puer meus. 8 Nam et ego
homo sum sub potestate constitutus,
habens sub me milites, et dico huic:
Vade, et vadit, et alio: Veni, et venit,
et servo meo: Fac hoc, et facit. 9 Quo
audito Jesus miratus est, et conversus
sequentibus se turbis, dixit: Amen
dico vobis, nec in Israhel tantam fidem
inveni. 10 Et reversi qui missi fuerant
domum invenerunt servum qui lan-
guerat sanum. 11 Et factum est dein-
ceps ibat in civitatem quæ vocatur
Naim, et ibant cum illo discipuli ejus
et turba copiosa. 12 Cum autem appro-
pinquaret portæ civitatis, et ecce
defunctus efferebatur filius unicus
matris suæ, et hæc vidua erat,
et turba civitatis multa cum illa.

13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγ-
χνίσθη ἐπ' αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ
κλαῖε. 14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς
σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ
εἶπεν· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.
15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο
λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ
αὐτοῦ. 16 Ἐλαβεν δὲ φόβος ἅπαντας,
καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι
προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ
ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.
17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ
τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ
περιχώρῳ. 18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.
19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τιμὰς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἐπεμψεν πρὸς
τὸν Κύριον λέγων· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 Παραγενό-
μενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν·
Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς
πρὸς σε λέγων· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 Ἐν ἐκείνῃ τῇ
ᾧρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων
καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν,
καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν.
22 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευ-
θέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε
καὶ ἠκούσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν,
χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζον-
ται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται,
πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. 23 Καὶ μακάριός
ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

13 . σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος 14 . ὁ ἀνθρώπος ὁ
ἐκ τῆς σοροῦ 15 . ὁ νεανίσκος 16 . ὁ φόβος
17 . ὁ λόγος 18 . ὁ μαθητὴς 19 . ὁ Ἰωάννης
20 . ὁ προσδοκῶμενος 21 . ὁ ἐρχόμενος 22 . ὁ
μαθητὴς 23 . ὁ μακάριος

13 Quam cum vidisset Dominus, miseri-
cordia motus super ea dixit illi : Noli
flere. 14 Et accessit et tetigit loculum,
hi autem qui portabant steterunt, et
ait : Adulescens, tibi dico, surge. 15 Et
resedit qui fuerat mortuus et cepit
loqui, et dedit illum matri suæ. 16 Ac-
cepit autem omnes timor, et magnifi-
cabant Deum dicentes quia propheta
magnus surrexit in nobis, et quia Deus
visitavit plebem suam. 17 Et exiit
hic sermo in universam Judæam de eo
et omnem circa regionem. 18 Et nun-
tiaverunt Johanni discipuli ejus de
omnibus his. 19 Et convocavit duos
de discipulis suis Johannes et misit ad
Dominum dicens : Tu es qui venturus
es, an alium expectamus ? 20 Cum
autem venissent ad eum viri, dixerunt :
Johannes baptista misit nos ad te
dicens : Tu es qui venturus es, an
alium expectamus ? 21 In ipsa autem
hora curavit multos a languoribus
et plagis et spiritibus malis, et
cæcis multis donavit visum. 22 Et
respondens dixit illis : Euntes nun-
tiate Johanni quæ vidistis et au-
distis quia cæci vident, claudi
ambulant, leprosi mundantur, surdi
audiunt, mortui resurgunt, pauperes
evangelizantur : 23 Et beatus est qui-
cumque non fuerit scandalizatus in me.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν. 26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 Λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. 30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 Ὅμοιοί εἰσιν παιδίῳ τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· Ἡυλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὤρχησασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει. 34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἶνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν.

24 ὁ ἄγγελος τοῦ κυρίου· ἰδοὺ ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; 25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν. 26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 Λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. 30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. 31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 Ὅμοιοί εἰσιν παιδίῳ τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες· Ἡυλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὤρχησασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μὴ ἐσθίων ἄρτον μηδὲ πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει. 34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἶνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν.

24 Et cum discessissent nuntii Johannis, coepit dicere de Johanne ad turbas: Quid existis in desertum videre? harundinem vento moveri? 25 Sed quid existis videre? hominem molli-bus vestimentis indutum? ecce qui in veste pretiosa sunt et deliciis, in domibus regum sunt. 26 Sed quid existis videre? prophetam? utique dico vobis, et plus quam prophetam. 27 Hic est de quo scriptum est: Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui prae-parabit viam tuam ante te. 28 Dico enim vobis, major inter-natos mulierum propheta Johanne baptista nemo est; qui autem minor est in regno Dei, major est illo. 29 Et omnis populus audiens et publicani justificaverunt Deum, baptizati bap-tismo Johannis: 30 Pharisei autem et legis periti consilium Dei spreverunt in semet ipsos, non baptizati ab eo. 31 Cui ergo similes dicam homines generationis hujus, et cui similes sunt? 32 Similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus: Cantavimus vobis tibiis et non saltastis, lamentavimus et non plorastis. 33 Venit enim Johannes baptista neque manducans panem neque bibens vinum, et dicitis: Dæ-monium habet: 34 Venit Filius homi-nis manducans et bibens, et dicitis: Ecce homo devorator et bibens vinum, amicus publicanorum et peccatorum.

Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν
τέκνων αὐτῆς πάντων. 36 Ἡρώτα δέ
τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη
μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 Καὶ ἰδοὺ
γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός,
καὶ ἐπιγνούσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ
οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλα-
βαστρον μύρου 38 Καὶ στᾶσα ὀπίσω
παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς
δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας
αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐ-
τῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 Ἰδὼν
δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων· Οὗτος εἰ ἦν προφήτης,
ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ
ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός
ἐστιν. 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι
εἰπεῖν. Ὁ δὲ· Διδάσκαλε εἰπέ, φησὶν.
41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί·
ὁ εἰς ὥφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ
δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 Μὴ ἐχόντων
αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.
Τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐ-
τόν; 43 Ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁρθῶς ἔκρινας.

36 καὶ δικαιοῦν ἡ σοφία ἀπὸ πάντων
τῶν τέκνων αὐτῆς. 37 καὶ ἰδοὺ ἡρώτα
αὐτὸν τις τῶν φαρισαίων ἵνα φάγη
μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ φαρισαίου κατεκλίθη. 38 καὶ ἰδοὺ
γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός,
καὶ ἐπιγνούσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ
οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλα-
βαστρον μύρου 39 καὶ στᾶσα ὀπίσω
παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα τοῖς
δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας
αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐ-
τῆς ἐξέμαξεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας
αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 40 ἰδὼν
δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ λέγων· Οὗτος εἰ ἦν προφήτης,
ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ
ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός
ἐστιν. 41 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι
εἰπεῖν. ὁ δὲ· Διδάσκαλε εἰπέ, φησὶν.
42 δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῇ τινί·
ὁ εἰς ὥφειλεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ
δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 43 μὴ ἐχόντων
αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.
τίς οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐ-
τόν; 44 ἀποκριθεὶς σίμων εἶπεν· Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ὃ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο.
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁρθῶς ἔκρινας.

36 Et justificata est sapientia ab omni-
bus filiis suis. 36 Rogabat autem illum
quidam de Pharisæis ut manducaret
cum illo : et ingressus domum Pharisæi
discubuit. 37 Et ecce mulier quæ erat
in civitate peccatrix, ut cognovit quod
accubuit in domo Pharisæi, attulit
alabastrum ungenti, 38 Et stans retro
secus pedes ejus lacrimis cœpit rigare
pedes ejus et capillis capitis sui terge-
bat, et osculabatur pedes ejus et
ungento ungebat. 39 Videns autem
Pharisæus qui vocaverat eum ait intra-
se dicens : Hic si esset propheta, sciret
utique quæ et qualis mulier esset quæ
tangit eum, quia peccatrix est. 40 Et
respondens Jesus dixit ad illum : Si-
mon, habeo tibi aliquid dicere. At
ille ait : Magister, dic. 41 Duo debi-
tores erant cuidam fæneratori, unus
debebat denarios quingentos, alius
quingenta : 42 Non habentibus illis
unde redderent, donavit utrisque. Quis
ergo eum plus diligit ? 43 Respondens
Simon dixit : Æstimo quia is cui plus
donavit. At ille dixit ei : Recte judicasti.

41 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθὸν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἔξεμαξεν. 42 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. 43 Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἠλειψέν μου τοὺς πόδας. 44 Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφένονται αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ. 45 φ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 46 Εἶπεν δὲ αὐτῇ· Ἀφένονται σου αἱ ἀμαρτίαι. 47 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἀμαρτίας ἀφίησιν; 48 Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 Καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει,

41 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσῆλθὸν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μου ἐπὶ τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἔξεμαξεν. 42 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. 43 Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἠλειψέν μου τοὺς πόδας. 44 Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφένονται αὐτῆς αἱ ἀμαρτίαι αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ. 45 φ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 46 Εἶπεν δὲ αὐτῇ· Ἀφένονται σου αἱ ἀμαρτίαι. 47 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἀμαρτίας ἀφίησιν; 48 Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

✠ 1 ✠

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 Καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει,

41 Et conversus ad mulierem dixit Simoni : Vides hanc mulierem ? intravi in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti : hæc autem lacrimis rigavit pedes meos et capillis suis tersit. 42 Osculum mihi non dedisti : hæc autem ex quo intravit non cessavit osculari pedes meos. 43 Oleo caput meum non unxisti : hæc autem ungento unxit pedes meos. 44 Propter quod, dico tibi, remittentur ei peccata multa, quoniam dilexit multum : cui autem minus dimittitur, minus diligit. 45 Dixit autem ad illam : Remittuntur tibi peccata. 46 Et cœperunt qui simul discumbebant dicere intra se : Quis est hic qui etiam peccata dimittit ? 47 Dixit autem ad mulierem : Fides tua te salvam fecit : vade in pace.

CAPUT VIII.

1 Et factum est deinceps et ipse iter faciebat per civitatem et castellum prædicans et evangelizans regnum Dei, et duodecim cum illo, 2 Et mulieres aliquæ quæ erant curatæ ab spiritibus malignis et infirmitatibus : Maria quæ vocatur Magdalene, de qua dæmonia septem exierant,

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν
καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου
πορευόμενοι συνπνύγονται καὶ οὐ τελεσ-
φοροῦσιν. 15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ,
οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ
καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέ-
χουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.
16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει
αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθη-
σιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθουσιν, ἵνα οἱ
εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 Οὐ
γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν γενή-
σεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ
καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. 18 Βλέπετε οὖν
πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται
αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ
ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 19 Παρε-
γένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο
συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 Ἀπ-
ηγγέλη δὲ αὐτῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ
οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν
σε θέλοντες. 21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί
μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες. 22 Ἐγένετο δὲ
ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη
εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
εἶπεν πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ
πέραν τῆς λιμνης· καὶ ἀνήχθησαν.
23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ
κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην,
καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνεον.

14 ὅτι ὅς τις βύβλα σὺν σπίνῃ
ἐσθίει· ἐν αἰσὶν ἐκτείνεται· καὶ
ἐν σπίνῃ καὶ ἐν ἀκάνθῃ· καὶ οὐ
φραγέται· καὶ οὐ φέρει καρπὸν·
καὶ οὐ γίνεται ὡς ἡ γῆ· 15 ὅτι ὅς
τις ἐν καλῇ γῇ ἐσθίει· ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ· καὶ ὡς ἡ γῆ
ἐκτείνεται· καὶ οὐ γίνεται ὡς ἡ
γῆ· 16 οὐδεὶς γὰρ λύχνον ἀψας
καλύπτει αὐτὸν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας
τίθει· ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 ὅτι οὐκ
ἐστὶν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν
γενήσεται· καὶ οὐκ ἀπόκρυφον ὃ
οὐ μὴ γνωσθῇ. 18 βλέπετε οὖν
πῶς ἀκούετε· ὅς τις ἂν ἔχῃ,
δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς τις ἂν
μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρ-
θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 19 παρεγένετο
δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ, καὶ οὐκ
ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον. 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐ-
τῷ ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελ-
φοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν
σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν πρὸς αὐτούς· μήτηρ μου
καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες
καὶ ποιοῦντες. 22 ἐγένετο δὲ
ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς
ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς·
διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλε-
όντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν· καὶ
κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν
λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ
ἐκινδύνεον.

14 Quod autem in spinis cecidit, hi
sunt qui audierunt et sollicitudinibus
et divitiis et voluptatibus vitæ euntes
suffocantur et non referunt fructum.
15 Quod autem in bonam terram, hi
sunt qui in corde bono et optimo
audientes verbum retinent et fructum
afferunt in patientia. 16 Nemo autem
lucernam accendens operit eam vase
aut subtus lectum ponit, sed supra
candelabrum ponit, ut intrantes vi-
deant lumen. 17 Non enim est occul-
tum quod non manifestetur, nec
absconditum quod non cognoscatur et
in palam veniat. 18 Videte ergo quo-
modo auditis: qui enim habet, dabitur
illi, et quicumque non habet, etiam
quod putat se habere auferetur ab
illo. 19 Venerunt autem ad illum
mater et fratres ejus, et non poterant
adire ad eum præ turba. 20 Et nun-
tiatum est illi: Mater tua et fratres
tui stant foris volentes te videre. 21 Qui
respondens dixit ad eos: Mater mea
et fratres mei hi sunt qui verbum Dei
audiunt et faciunt. 22 Factum est
autem in una dierum et ipse ascendit
in una navicula et discipuli ejus,
et ait ad illos: Transfretemus trans
stagnum. Et ascenderunt. 23 Navi-
gantibus autem illis obdormivit:
et descendit procella venti in stagnum,
et complebantur et periclitabantur.

24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολύμεθα. Ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
25 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας.
27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.
29 Παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοὺς γὰρ χρόνους σινηρπάκει αὐτόν, καὶ ἔδεσμεύετο ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους.
30 Ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοι ὄνομα ἐστίν; Ὁ δὲ εἶπεν· Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν.

24 . σι . ὁ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· 24
λέγοντες· Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολύμεθα·
Ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.
25 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας.
27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια, καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.
29 Παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοὺς γὰρ χρόνους σινηρπάκει αὐτόν, καὶ ἔδεσμεύετο ἀλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους.
30 Ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοι ὄνομα ἐστίν; Ὁ δὲ εἶπεν· Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν.

24 Accedentes autem suscitaverunt eum dicentes: Præceptor, perimus. At ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquæ: et cessavit, et facta est tranquillitas. 25 Dixit autem illis: Ubi est fides vestra? Qui timentes mirati sunt dicentes ad invicem: Quis putas hic est, quia et ventis imperat et mari et obœdiunt ei?
26 Enavigaverunt autem ad regionem Gerasenorum, quæ est contra Galilæam.
27 Et cum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam qui habebat dæmonium jam temporibus multis, et vestimento non induebatur, neque in domo manebat sed in monumentis.
28 Is ut vidit Jesum, procidit ante illum et exclamans voce magna dixit: Quid mihi et tibi est, Jesu Filii Dei altissimi? obsecro te ne me torqueas.
29 Præcipiebat enim spiritui immundo ut exiret ab homine: multis enim temporibus arripiebat illum, et vinciebatur catenis et compedibus custoditus, et ruptis vinculis agebatur a dæmonio in deserta.
30 Interrogavit autem illum Jesus dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Legio, quia intraverant dæmonia multa in eum.

31 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπενίγη. 34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονός ἐφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ὃν οὐ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. 37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβος μεγάλος συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 39 Ὑποστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

31 ὁ οὗτος οὐκ ἐπιτάσσῃ. 32 ἡ ἀβύσσος. 33 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 34 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπενίγη. 35 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονός ἐφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 36 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ὃν οὐ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. 38 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γεργεσηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβος μεγάλος συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 39 Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· 40 Ὑποστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

31 Et rogabant eum ne imperaret illis ut in abyssum irent. 32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascen- tium in monte: et rogabant eum ut permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis. 33 Exierunt ergo dæ- monia ab homine et intraverunt in porcos, et impetu abiit grex per præ- ceptum in stagnum et suffocatus est. 34 Quod ut viderunt factum qui pasce- bant, fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in villas. 35 Exierunt autem videre quod factum est, et vene- runt ad Jesum, et invenerunt hominem sedentem, a quo dæmonia exierant, vestitum ac sana mente ad pedes ejus, et timuerunt: 36 Nuntiaverunt autem illis et qui viderant quomodo sanus factus esset a Legione. 37 Et rogave- runt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis, quia timore magno tenebantur: ipse autem ascendens navem reversus est. 38 Et rogabat illum vir a quo dæmonia exierant ut cum eo esset. Dimisit autem eum Jesus dicens: 39 Redi domum tuam, et narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per universam civitatem prædicans quanta illi fecisset Jesus.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μουγενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 Προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀψάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν, [καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀψάμενός μου;] 46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἡψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύνάμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσούσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. 48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 49 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

40 τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτόν· ὄχλος ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτόν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μουγενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 Προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀψάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν, [καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἀψάμενός μου;] 46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἡψατό μου τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύνάμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσούσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. 48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 49 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

40 Factum est autem cum redisset Jesus, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum. 41 Et ecce venit vir cui nomen Jairus, et ipse princeps synagogæ erat, et cecidit ad pedes Jesu, rogans eum ut intraret in domum ejus : 42 Quia filia unica erat illi fere annorum duodecim, et hæc moriebatur. Et contigit dum iret, a turba comprimebatur. 43 Et mulier quædam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos erogaverat omnem substantiam suam nec ab ullo potuit curari : 44 Accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti ejus, et confestim stetit fluxus sanguinis ejus. 45 Et ait Jesus : Quis est qui me tetigit ? Negantibus autem omnibus dixit Petrus et qui cum illo erant : Præceptor, turbæ te comprimunt et affligunt, et dicis : Quis me tetigit ? 46 Et dixit Jesus : Tetigit me aliquis : nam et ego novi virtutem de me exisse. 47 Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit et procidit ante pedes illius, et ob quam causam tetigerit eum indicavit coram omni populo, et quemammodum confestim sanata sit. 48 At ipse dixit illi : Filia, fides tua te salvam fecit : vade in pace. 49 Adhuc illo loquente venit a principe synagogæ dicens ei quia mortua est filia tua, noli vexare illum.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς
κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες
πανταχοῦ. 7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ
τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ
διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων
ὅτι Ἰωάννης ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 Ὅτι
τινων δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ
ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.
9 Εἶπεν δὲ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ
ἀκούω [ἐγὼ] τοιαῦτα; Καὶ ἐξίτηι ἰδεῖν
αὐτόν. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπό-
στολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν.
Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν
κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθ-
σαιδᾶ. 11 Οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες ἠκολού-
θησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς
ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας
ἰᾶτο. 12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν·
προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ·
Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες
εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἄγρους κατα-
λύσωσιν καὶ εὐρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι
ᾧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 Εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτοὺς· Δότε αὐτοῖς φαγεῖν
ὑμεῖς. Οἱ δὲ εἶπαν· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν
πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο,
εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν
εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

6 ὁ ἰωάννης ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν·
7 ἡλίας ἐφάνη· 8 ὁ προφήτης τις
τῶν ἀρχαίων ἀνέστη· 9 εἶπεν δὲ ἡρώδης·
ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστιν οὗτος περὶ
οὗ ἀκούω [ἐγὼ] τοιαῦτα; 10 καὶ ἐξήτησε
ἰδεῖν αὐτόν· 11 οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες
ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος
αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας
θεραπείας ἰᾶτο· 12 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο
κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα
εἶπον αὐτῷ· ἀπόλυσον τὸν ὄχλον,
ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας
καὶ ἄγρους καταλύσωσιν καὶ εὐρωσιν
ἐπισιτισμόν, ὅτι ᾧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ
ἐσμέν· 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς· δότε
αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς· οἱ δὲ εἶπαν· οὐκ
εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ
ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς
ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον
βρώματα.

6 Egressi autem circumibant per castel-
la evangelizantes et curantes ubique.
7 Audivit autem Herodes tetrarcha
omnia quæ fiebant ab eo, et hesitabat
eo quod diceretur a quibusdam quia
Johannes surrexit a mortuis. 8 A
quibusdam vero quia Helias apparuit,
ab aliis autem quia propheta unus de
antiquis surrexit. 9 Et ait Herodes:
Johannem ego decollavi: quis autem
est iste de quo audio ego talia? Et
quærebat videre eum. 10 Et reversi
apostoli narraverunt illi quæcumque
fecerunt: et assumtis illis secessit
seorsum in locum desertum qui est
Bethsaida. 11 Quod cum cognovissent
turbæ, secutæ sunt illum: et excepit
illos, et loquebatur illis de regno Dei,
et eos qui cura indigebant sanabat.
12 Dies autem cœperat declinare: et
accedentes duodecim dixerunt illi:
Dimitte turbas, ut euntes in castella
villasque quæ circa sunt devertant et
inveniant escas, quia hic in loco deserto
sumus. 13 Ait autem ad illos: Vos
date illis manducare. At illi dixerunt:
Non sunt nobis plus quam quinque
panes et duo pisces, nisi forte nos eamus
et emamus in omnem hanc turbam escas.

11 Ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. 15 Καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. 16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα. 18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνησαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 Εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 23 Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. 24 Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ζήσκειν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

14 Ἦσαν δὲ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. 15 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. 16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα. 18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνησαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλείαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Τὸν Χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 Εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 23 Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. 24 Ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ζήσκειν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

14 Erant autem fere viri quinque milia. Ait autem ad discipulos suos: Facite illos discumbere per convivia quinquagenos. 15 Et ita fecerunt, et discumbere fecerunt omnes. 16 Acceptis autem quinque panibus et duobus piscibus respexit in cælum et benedixit illis et fregit, et distribuit discipulis suis ut ponerent ante turbas. 17 Et manducaverunt omnes et saturati sunt: et sublatum est quod superfuit illis, fragmentorum cophini duodecim. 18 Et factum est cum solus esset orans, erant cum illo et discipuli: et interrogavit illos dicens: Quem me dicunt esse turbæ? 19 At illi responderunt et dixerunt: Johannem baptistam, alii autem Heliam, alii quia propheta unus de prioribus surrexit. 20 Dixit autem illis: Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit: Christum Dei. 21 At ille increpans illos præcipit ne cui dicerent hoc, 22 Dicens quia oportet Filium hominis multa pati et reprobari a senioribus et principibus sacerdotum et scribis et occidi et tertia die resurgere. 23 Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget se ipsum et tollat crucem suam cotidie et sequatur me. 24 Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet illam: nam qui perdiderit animam suam propter me, salvam faciet illam.

❖ 4 ❖ അഥവാ

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας
ἢ ζημιωθείς; 26 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνηθῇ
με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται, ὅταν
ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς
καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. 27 Λέγω δὲ
ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ
ἐστῆκότων οἱ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου
ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
23 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τού-
τους, ὥσῃ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν
Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον
ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ
ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων.
30 Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐ-
τῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλείας,
31 Οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν
ἐξοδὸν αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν
Ἱερουσαλημ. 32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ·
διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδαν τὴν δόξαν
αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνε-
στῶτας αὐτῷ. 33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν
ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπι-
στάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι,
καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ
καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλείᾳ, μὴ
εἰδὼς ὁ λέγει. 34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκία-
ζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ
εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην.

25 מִלְּכָא אֶתְּמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 26 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 27 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 28 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 29 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 30 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 31 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 32 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 33 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .
 34 מִלְּכָא אֶתְמַלְּכִיזְכִּינְעָא בְּנִלְזִיזְכִּלְכָּא
 זִכְסִי : זִשְׁמַס בִּי זִשְׁמַס אִיזְשִׁי .

25 Quid enim proficit homo si lucretur
universum mundum, se autem ipsum
perdat et detrimentum sui faciat?
26 Nam qui me erubuerit et meos
sermones, hunc Filius hominis eru-
bescit, cum venerit in majestate sua
et Patris et sanctorum angelorum.
27 Dico autem vobis, vere sunt aliqui
hic stantes qui non gustabunt mortem
donec videant regnum Dei. 28 Factum
est autem post hæc verba fere dies
octo, et assumpsit Petrum et Jacobum
et Johannem et ascendit in montem ut
oraret. 29 Et factum est dum oraret,
species vultus ejus altera et vestitus
ejus albus refulgens. 30 Et ecce duo
viri loquebantur cum eo: erant autem
Moses et Helias, 31 Visi in majestate,
et dicebant excessum ejus quem com-
pleturus erat in Hierusalem. 32 Petrus
vero et qui cum illo gravati erant
somno: et evigilantes viderunt ma-
jestatem ejus et duos viros qui stabant
cum illo. 33 Et factum est dum dis-
cederent ab illo, ait Petrus ad Jesum:
Præceptor, bonum est nos hic esse, et
faciamus tria tabernacula, unum tibi et
unum Mosi et unum Heliæ, nesciens
quid diceret. 34 Hæc autem illo loquente
facta est nubis et obumbravit eos: et
timuerunt intrantibus illis in nubem.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν. 37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πλῆθους. 38 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν, 39 Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἁφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. 40 Καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 Ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 Ἐξεπλήρσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 Οἱ δὲ ἡγνούν τοῦ ῥήματος τούτου, καὶ ἦν παρακαλεσμένοι ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό, καὶ ἐφοβούντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ νεφέλης 35 λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν. 37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πλῆθους. 38 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν, 39 Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἁφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. 40 Καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 Ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 Ἐξεπλήρσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· 44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 Οἱ δὲ ἡγνούν τοῦ ῥήματος τούτου, καὶ ἦν παρακαλεσμένοι ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό, καὶ ἐφοβούντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

35 Et vox facta est de nube dicens : Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite. 36 Et dum fieret vox, inventus est Jesus solus. Et ipsi tacuerunt et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his quæ viderant. 37 Factum est autem in sequenti die descendantibus illis de monte occurrit illi turba multa. 38 Et ecce vir de turba exclamavit dicens : Magister, obsecro te, respice in filium meum, quia unicus est mihi, 39 Et ecce spiritus apprehendit illum et subito clamat et elidit et dissipat eum cum spuma, et vix discedit dilanians eum. 40 Et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum, et non potuerunt. 41 Respondens Jesus dixit : O generatio infidelis et perversa, usque quo ero apud vos et patiar vos ? Adduc filium tuum. 42 Et cum accederet, elisit illum dæmonium et dissipavit. 43 Et increpavit Jesus spiritum immundum, et sanavit puerum et reddidit illum patri ejus. 44 Stupebant autem omnes in magnitudine Dei : omnibusque mirantibus in omnibus quæ faciebat, dixit ad discipulos suos : Ponite vos in cordibus vestris sermones istos : Filius enim hominis futurus est ut tradatur in manus hominum. 45 At illi ignorabant verbum istud, et erat velatum ante eos ut non sentirent illud, et timebant interrogare eum de hoc verbo.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὁς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. 49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἰδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν. 51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ. 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλὴμ. 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ] Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· Κύριε, θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς [ὡς καὶ Ἡλείας ἐποίησεν]; 55 Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς [καὶ εἶπεν· Οὐκ οἴδατε οἶον πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. 56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.] καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς : 47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ : 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς : Ὁς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται : καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με : ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. 49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν : Ἐπιστάτα, εἰδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν Ἰησοῦς : Μὴ κωλύετε : ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστίν. 51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ : καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς πόλιν Σαμαριτῶν, ὥστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ. 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλὴμ. 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [αὐτοῦ] Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν : Κύριε, θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς [ὡς καὶ Ἡλείας ἐποίησεν]; 55 Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς [καὶ εἶπεν· Οὐκ οἴδατε οἶον πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. 56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.] καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

46 Intravit autem cogitatio in eos, quis eorum major esset. 47 At Jesus videns cogitationes cordis illorum, apprehendens puerum statuit eum secus se, 48 Et ait illis : Quicumque susceperit puerum istum in nomine meo, me recipit, et quicumque me recepit, recipit eum qui me misit : nam qui minor est inter omnes vos, hic major est. 49 Respondens autem Johannes dixit : Præceptor, vidimus quendam in nomine tuo eicientem dæmonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum. 50 Et ait ad illum Jesus : Nolite prohibere : qui enim non est adversus vos, pro vobis est. 51 Factum est autem dum complerentur dies assumptionis ejus, et ipse faciem suam firmavit ut iret Hierusalem, 52 Et misit nuntios ante conspectum suum : et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut pararent illi : 53 Et non receperunt eum, quia facies ejus erat euntis Hierusalem. 54 Cum vidissent discipuli ejus Jacobus et Johannes, dixerunt : Domine, vis dicimus ut ignis descendat de cælo et consumat illos ? 55 Et conversus increpavit illos et dixit : Nescitis cujus spiritus estis ? 56 Filius hominis non venit animas perdere sed salvare. Et abierunt in aliud castellum.

εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθῃτε οἰκίαν, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 Καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μὴγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 Καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθῃτε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἵπατε· 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλην τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαὶ σοι Χοραζαῖν, οὐαὶ σοι Βηθσαιδᾶ· ὅτι οἱ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 Καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

οἱ ἄνθρωποι ὅταν εἰσέλθωσιν εἰς οἴκον· 5 ἄνθρωποι ὅταν εἰσέλθωσιν εἰς οἴκον· 6 καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μὴγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 8 Καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθῃτε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἵπατε· 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλην τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἡγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 Οὐαὶ σοι Χοραζαῖν, οὐαὶ σοι Βηθσαιδᾶ· ὅτι οἱ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 Καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ. 16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

5 In quaecumque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui. 6 Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illam pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. 7 In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos sunt: dignus enim est operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. 8 Et in quaecumque civitatem intraveritis et susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis, 9 Et curate infirmos qui in illa sunt, et dicite illis: Appropinquavit in vos regnum Dei. 10 In quaecumque civitatem intraveritis et non receperint vos, exeuntes in plateas ejus dicite: 11 Etiam pulverem qui adhesit nobis de civitate vestra exter-gimus in vos: tamen hoc scitote quia appropriavit regnum Dei. 12 Dico vobis quia Sodomis in die illa remis-sius erit quam illi civitati. 13 Væ tibi Corazain, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ in vobis factæ sunt, olim in cilicio et cinere sedentes pæniterent. 14 Verum tamen Tyro et Sidoni re-missius erit in judicio quam vobis. 15 Et tu Capharnaum, usque in cælum exaltata, usque ad infernum demergeris. 16 Qui vos audit me audit, et qui vos spernit me spernit: qui autem me spernit, spernit eum qui me misit.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ
χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν
σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. 19 Ἴδου δέδωκα ὑμῖν τὴν
ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ
σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν
τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ
ἀδικήσῃ. 20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσ-
σεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
ἐνγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 Ἐν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· Ἐξομολο-
γούμαι σοι πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως
ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 Καὶ
στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν·
Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς
μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ
πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται
ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς
πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν·
Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ
βλέπετε. 24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν
ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ
ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδοὺ νομικὸς τις ἀνέστη ἐκπει-
ράζων αὐτόν, λέγων· Διδάσκαλε, τί
ποιήσας ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ
χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια
ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν
σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
πεσόντα. 19 Ἴδου δέδωκα ὑμῖν τὴν
ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ
σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν
τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ
ἀδικήσῃ. 20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσ-
σεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν
ἐνγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 Ἐν
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο ἐν τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· Ἐξομολο-
γούμαι σοι πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας
αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως
ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 Καὶ
στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν·
Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς
μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ
υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ
πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται
ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 Καὶ στραφεὶς
πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν·
Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ
βλέπετε. 24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν
ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ἴδαν, καὶ
ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
25 Καὶ ἰδοὺ νομικὸς τις ἀνέστη ἐκπει-
ράζων αὐτόν, λέγων· Διδάσκαλε, τί
ποιήσας ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;

17 Reversi sunt autem septuaginta duo
cum gaudio dicentes: Domine, etiam
dæmonia subiciuntur nobis in nomine
tuo. 18 Et ait illis: Videbam Satanan
sicut fulgur de cælo cadentem. 19 Ecce
dedi vobis potestatem calcandi supra
serpentes et scorpiones, et supra omnem
virtutem inimici, et nihil vobis nocebit.
20 Verum tamen in hoc nolite gaudere
quia spiritus vobis subiciuntur, gaudete
autem quod nomina vestra scripta
sunt in cælis. 21 In ipsa hora exulta-
vit Spiritu sancto et dixit: Confiteor
tibi Pater, Domine cæli et terræ, quod
abscondisti hæc a sapientibus et pru-
dentibus, et revelasti ea parvulis:
etiam Pater, quia sic placuit ante te.
22 Omnia mihi tradita sunt a Patre:
et nemo scit qui sit Filius, nisi
Pater, et qui sit Pater, nisi Filius
et cui voluerit Filius revelare.
23 Et conversus ad discipulos suos
dixit: Beati oculi qui vident quæ
videtis: 24 Dico enim vobis quod
multi prophetæ et reges voluerunt
videre quæ vos videtis, et non viderunt,
et audire quæ auditis, et non audierunt.
25 Et ecce quidam legis peritus surrexit
temptans eum et dicens: Magister, quid
faciendo vitam æternam possidebo?

26 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται· πῶς ἀναγινώσκεις· 27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχυρί σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 Εἶπεν δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ. 29 Ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτόν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 Ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερειχῶν, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπήλθον, ἀφέντες ἡμιθανή. 31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτόν ἀντιπαρήλθεν. 32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευεΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρήλθεν. 33 Σαμαρίτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 Καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτόν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὃ τί ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπ' ἀνέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 Τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τῇ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;

26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται· πῶς ἀναγινώσκεις· 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχυρί σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ. 29 ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτόν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ἄνθρωπος τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱερειχῶν, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπήλθον, ἀφέντες ἡμιθανή. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτόν ἀντιπαρήλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ λευεΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρήλθεν. 33 σαμαρίτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτόν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτόν εἰς πανδοκίον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοκεῖ καὶ εἶπεν· ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὃ τί ἂν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπ' ἀνέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τῇ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;

26 At ille dixit ad eum : In lege quid scriptum est ? quomodo legis ? 27 Ille respondens dixit : Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex omni mente tua, et proximum tuum sicut te ipsum. 28 Dixitque illi : Recte respondisti : hoc fac, et vives. 29 Ille autem volens justificare se ipsum dixit ad Jesum : Et quis est meus proximus ? 30 Suspiciens autem Jesus dixit : Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Hiericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum, et plagis impositis abierunt semivivo relicto. 31 Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via, et viso illo præterivit. 32 Similiter et Levita, cum esset secus locum et videret eum, transiit. 33 Samaritanus autem quidam iter transiens venit secus eum, et videns eum misericordia motus est, 34 Et appropians alligavit vulnera ejus infundens oleum et vinum, et imponens illum in jumentum suum duxit in stabulum et curam ejus egit : 35 Et altera die protulit duos denarios et dedit stabulario et ait : Curam illius habe, et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi. 36 Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones ?

4 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσευέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν [ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ]. 5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύεται πρὸς αὐτὸν μεσουκτιῶν καὶ εἶπη αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 Ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 Καὶ κείνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· Μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παῖδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. 9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 Τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 Ἡ καὶ αἰτήσῃ ὠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοῖς ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτουσιν αὐτόν.

4 ὁ δὲ εἶπεν· ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσευέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. 5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύεται πρὸς αὐτὸν μεσουκτιῶν καὶ εἶπη αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 Ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. 7 Καὶ κείνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη· Μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παῖδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναιδίαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. 9 Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 Τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 Ἡ καὶ αἰτήσῃ ὠόν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοῖς ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτουσιν αὐτόν.

4 Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis: et ne nos inducas in temptationem [sed libera nos a malo]. 5 Et ait ad illos: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte et dicet illi: Amice, comoda mihi tres panes, 6 Quoniam amicus meus venit de via ad me et non habeo quod ponam ante illum; 7 Et ille de intus dicat: Noli mihi molestus esse: jam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere et dare tibi. 8 Et ille si perseveraverit pulsans, dico vobis, etsi non dabit illi surgens eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget et dabit illi quot habet necessarios. 9 Et ego vobis dico: Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. 10 Omnis enim qui petit accipit, et qui quærit invenit, et pulsanti aperietur. 11 Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut si piscem, numquid pro pisce serpentem dabit illi? 12 Aut si petierit ovum, numquid porrigit illi scorpionem? 13 Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester de cælo dabit Spiritum bonum petentibus se?

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. Καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 Ἄλλοι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διμερίσθῃ, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθισεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 22 Ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὕρισκον λέγει· Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.

14 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

14 Et erat eiciens dæmonium, et illud erat mutum: et cum eiecisset dæmonium, locutus est mutus, et ammiratæ sunt turbæ. 15 Quidam autem ex eis dixerunt: In Belzebub principem dæmoniorum eicit dæmonia: 16 Et alii temtantes signum de cælo quærebant ab eo. 17 Ipse autem ut vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in se ipso divisum desolatur, et domus supra domum cadet. 18 Si autem et Satanas in se ipsum divisus est, quomodo stabit regnum ipsius? quia dicitis in Belzebub eicere me dæmonia. 19 Si autem ego in Belzebub eicio dæmonia, filii vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. 20 Porro si in digito Dei eicio dæmonia, profecto prævenit in vos regnum Dei. 21 Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet: 22 Si autem fortior illo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet in quibus confidebat, et spolia ejus distribuit. 23 Qui non est mecum adversum me est, et qui non colligit mecum dispergit. 24 Cum immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca inaquosa quærens requiem: et non inveniens dicit: Revertar in domum meam unde exivi.

25 Καὶ ἔλθον εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρῶτων. 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἣ βαστάσασί σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 Αὐτὸς δὲ εἶπεν· Μενούνη μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες. 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 Βασίλισσα νότου ἐγεγρήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 Ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 33 Οὐδεὶς λύχνον ἄψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. 34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. Ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

25 Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρῶτων. 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἣ βαστάσασί σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 Αὐτὸς δὲ εἶπεν· Μενούνη μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες. 29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 Βασίλισσα νότου ἐγεγρήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 32 Ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 33 Οὐδεὶς λύχνον ἄψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. 34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. Ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.

25 Et cum venerit, invenit scopis munitam: 26 Et tunc vadit et assumit septem alios spiritus nequiores se, et ingressi habitant ibi, et sunt novissima hominis illius pejora prioribus. 27 Factum est autem cum hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi: Beatus venter qui te portavit, et ubera quæ suxisti. 28 At ille dixit: Quippini beati qui audiunt verbum Dei et custodiunt. 29 Turbis autem concurrentibus cœpit dicere: Generatio hæc generatio nequam est: signum querit, et signum non dabitur illi nisi signum Jonæ. 30 Nam sicut Jonas fuit signum Ninevitis, ita erit et Filius hominis generationi isti. 31 Regina austri surget in judicio cum viris generationis hujus et condemnabit illos, quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis: et ecce plus Salomone hic. 32 Viri Ninevitæ surgent in judicio cum generatione hac et condemnabunt illam, quia pœnitentiam egerunt ad prædicationem Jonæ: et ecce plus Jona hic. 33 Nemo lucernam accendit et in abscondito ponit neque sub modio, sed supra candelabrum, ut qui ingrediuntur lumen videant. 34 Lucerna corporis tui est oculus tuus: si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit; si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosus erit.

35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ
 σκοτός ἐστίν. 36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου
 ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκο-
 τεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν
 ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίξῃ σε.
 37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν
 Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐ-
 τῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 Ὁ δὲ
 Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶ-
 τον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
 39 Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν
 ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
 ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ
 δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ
 πονηρίας, 40 Ἀφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας
 τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν;
 41 Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην,
 καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.
 42 Ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
 ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
 πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρ-
 ἔρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
 τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι καὶ ἐκεῖνα
 μὴ παρῆναι. 43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρι-
 σαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθε-
 δρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς
 ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 Οὐαὶ
 ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀθη-
 λα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
 ἐπάνω οὐκ οἶδασιν. 45 Ἀποκριθεὶς δέ
 τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδά-
 σκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

35 ἰδὲ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκο-
 τὸς ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου
 ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον τι μέρος σκο-
 τεινόν, ἔσται φωτεινόν ὅλον ὡς ὅταν
 ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίξῃ σε.
 37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν
 Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐ-
 τῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 Ὁ δὲ
 Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶ-
 τον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.
 39 Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν
 ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-
 ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ
 δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ
 πονηρίας, 40 Ἀφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας
 τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν;
 41 Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην,
 καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.
 42 Ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις,
 ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ
 πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρ-
 ἔρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην
 τοῦ θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι καὶ ἐκεῖνα
 μὴ παρῆναι. 43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρι-
 σαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθε-
 δρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς
 ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 Οὐαὶ
 ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀθη-
 λα, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
 ἐπάνω οὐκ οἶδασιν. 45 Ἀποκριθεὶς δέ
 τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδά-
 σκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

35 Vide ergo ne lumen quod in te est
 tenebræ sint. 36 Si ergo corpus tuum
 totum lucidum fuerit, non habens
 aliquam partem tenebrarum, erit luci-
 dum totum et sicut lucerna fulgoris
 inluminabit te. 37 Et cum loqueretur
 rogavit illum quidam Pharisæus ut
 pranderet apud se : et ingressus recu-
 buit. 38 Pharisæus autem cepit intra
 se reputans dicere quare non baptizatus
 esset ante prandium. 39 Et ait Domi-
 nus ad illum : Nunc vos Pharisei quod
 de foris est calicis et catini mundatis,
 quod autem intus est vestrum plenum
 est rapina et iniquitate. 40 Stulti,
 nonne qui fecit quod de foris est, etiam
 id quod de intus est fecit? 41 Verum
 tamen quod superest date elemosynam,
 et ecce omnia munda sunt vobis. 42 Sed
 vae vobis Phariseis, quia decimatis
 mentam et rutam et omne holus, et
 præteritis iudicium et caritatem Dei :
 hæc autem oportuit facere, et illa non
 omittere. 43 Vae vobis Phariseis, qui
 diligitis primas cathedras in synagogis
 et salutationes in foro. 44 Vae vobis,
 quia estis ut monumenta quæ non
 parent, et homines ambulantes supra
 nesciunt. 45 Respondens autem quidam
 ex legis peritis ait illi : Magister, hæc
 dicens etiam nobis contumeliam facis.

46 Ὁ δὲ εἶπεν· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐν τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις. 47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 Ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 Ἀπὸ αἵματος Ἀβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 53 Κακεῖθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 Ἐνεδρεύοντες [αὐτὸν καὶ ζητοῦντες] θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, [ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.]

46 ὁ δὲ εἶπεν· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐν τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις. 47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 Ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 Ἀπὸ αἵματος Ἀβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. 53 Κακεῖθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 Ἐνεδρεύοντες [αὐτὸν καὶ ζητοῦντες] θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, [ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.]

46 At ille ait : Et vobis legis peritis vae, quia oneratis homines oneribus quæ portari non possunt, et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas. 47 Vae vobis, quia ædificatis monumenta prophetarum, patres autem vestri occiderunt illos. 48 Profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum, quoniam quidem ipsi eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum sepulchra. 49 Propterea et sapientia Dei dixit : Mittam ad illos prophetas et apostolos, et ex illis occident et persequentur, 50 Ut inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista, 51 A sanguine Abel usque ad sanguinem Zachariæ, qui periit inter altare et ædem : ita dico vobis, requiretur ab hac generatione. 52 Vae vobis legis peritis, quia tulistis clavem scientiæ : ipsi non introistis, et eos qui introiebant prohibuistis. 53 Cum hæc ad illos diceret, coeperunt Pharisæi et legis periti graviter insistere et os ejus opprimere de multis, 54 Insidiantes et quærentes capere aliquid ex ore ejus ut accusarent eum.

1 'EN οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταυτὰ μὴ ἔχοντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. 5 Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβηθῆτε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείνειν ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. Ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρίθμηνται. Μὴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 Λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἀνὸμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ.

1 مَثَرِ اِلْخَمَةِ يَحْدِلُ يَتَبَعًا هَيْتًا : اَمَّا بَرْنَعَةُ سَبْ كَسْب : فَزَبْ تَعْدُ كَلَامُكَ لِمَلَقَتِي هَسِب . لَقَمُومِ اِنْجِيْزِيْ صَوْعَدَةِ : قَبْ مَقْبَلِاْ هَسَبَلَا ؟ اَبْلَاهِ سِيْوْ صُكْعَ طَايَا . 2 لَحْا بَبْ قَمُومِ يَحْفَا وَلَا تَهْلَا . هَلَا بُمُذْغَب وَلَا تَهْلِيْ . 3 قَلَا اَنْ بَصْنَعْتَا اِنْجِيْزِيْ . صَنْسَا نَعْلَا . مَقُومِ يَحْدِلُاْ طَايَا اِنْجِيْزِيْ : قَلَا اِنْجِيْزِيْاْ تَلَجَا . 4 اِنْجِيْزِيْ اِنْجِيْزِيْ : لَا يَبْلُغُ قَبْ اِلْحِيْ بَصْلَحِيْ هَيْتَا : مَقَبْ طَايَا لَحْا كَسَا قَمُومِ يَلَمْ لَحْبُزْ . 5 اِسْمَقْ بَبْ قَبْ قَبْ يَبْلُغُ . قَبْ اَسِيْ قَبْ قَلَا بَصْلَا : قَلْبُ . لَقَمُومِ صَنْسَا . اَبْ اِنْجِيْزِيْ اِنْجِيْزِيْ : اَبْ اِنْجِيْزِيْ لَحْا قَبْ اَسِيْ يَلَمْ . 6 لَا مَقْعَ زَهَبْ قَمُومِ صَنْسَا يَلَمْ اِنْجِيْزِيْ : هَسَا مَقْسِيْ لَا لَحْا مُمُومِ اَلْا . 7 بَلُحْ بَبْ اِهْ قَتَا بَهْدَا بَزِيْعَةِ قَلَمِ مَكْنِيْ اَنْتِيْ : لَا اَسْصَا يَبْلُغُ . 8 قَبْ هَقْلَا زَهَبَا مَكْنِيْ اَبْلَاهِ . 9 اِنْجِيْزِيْ لَحْا بَبْ : بَلَا بَنَهَا صَمُومِ صَنْسَا : اِهْ صَنْسَا اِنْجِيْزِيْ تَهَا صَمُومِ مَلَاخِيْةِ سِيْوْ بُلْا . 10 اَبْ اِنْجِيْزِيْ : تَلَجَا صَمُومِ صَنْسَا : تَلَجَا صَمُومِ مَلَاخِيْةِ سِيْوْ بُلْا .

1 MULTIS autem turbis circumstantibus, ita ut se invicem conculcarent, coepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento Phariseorum, quod est hypocrisis. 2 Nihil autem opertum est quod non reveletur, neque absconditum quod non sciatur: 3 Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur, et quod in aurem locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis. 4 Dico autem vobis amicis meis, ne terreamini ab his qui occidunt corpus et post hæc non habent amplius quod faciant. 5 Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis, hunc timeate. 6 Nonne quinque passerres veniunt depundio? et unus ex illis non est in oblivione coram Deo. 7 Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus plures estis. 8 Dico autem vobis, omnis quicumque confessus fuerit in me coram hominibus, et Filius hominis confitebitur in illo coram angelis Dei: 9 Qui autem negaverit me coram hominibus, denegabitur coram angelis Dei.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ
δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι
οὐκ ἀφεθήσεται. 11 Ὅταν δὲ εἰσφέρω-
σιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς
ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε
πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε·
12 Τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς
ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν. 13 Εἶπεν
δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ· Διδάσκαλε,
εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ'
ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· Ἀνθρώπε, τίς με κατέστησεν
κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 Εἶπεν
δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσ-
σεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι
οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ
αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.
16 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς
λέγων· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐ-
φόρησεν ἡ χώρα. 17 Καὶ διελογίζετο
ἐν ἑαυτῷ λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ
ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρποὺς μου;
18 Καὶ εἶπεν· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ
μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκο-
δομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου,
19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχή, ἔχεις
πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολ-
λά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.
20 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· Ἀφρων,
ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου
ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμα-
σας, τίνι ἔσται; 21 Οὕτως ὁ θησαυρί-
ζων αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

10 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
11 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
12 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
13 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
14 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
15 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
16 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
17 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
18 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
19 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
20 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
21 ⲙⲁ ⲧⲉ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ
ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ ⲛⲓ

10 Et omnis qui dicit verbum in Filium
hominis, remittetur illi : ei autem qui
in Spiritum sanctum blasphemaverit
non remittetur. 11 Cum autem indu-
cent vos in synagogas et ad magistratus
et potestates, nolite solliciti esse quali-
ter aut quid respondeatis aut quid
dicatis : 12 Spiritus enim sanctus
docebit vos in ipsa hora quæ oporteat
dicere. 13 Ait autem quidam ei de
turba : Magister, dic fratri meo ut
dividat mecum hereditatem. 14 At ille
dixit ei : Homo, quis me constituit
judicem aut divisorem supra vos ?
15 Dixitque ad illos : Videte et cavete
ab omni avaritia : quia non in abun-
dantia cujusquam vita ejus est ex his
quæ possidet. 16 Dixit autem simili-
tudinem ad illos dicens : Hominis
cujusdam divitis uberes fructus ager
attulit : 17 Et cogitabat intra se dicens :
Quid faciam, quod non habeo quo con-
gregem fructus meos ? 18 Et dixit :
Hoc faciam : destruam horrea mea et
majora faciam, et illuc congregabo
omnia quæ nata sunt mihi et bona
mea, 19 Et dicam animæ meæ : Anima,
habes multa bona posita in annos
plurimos : requiesce, comede, bibe,
epulare. 20 Dixit autem illi Deus :
Stulte, hac nocte animam tuam re-
petunt a te : quæ autem parasti, cujus
erunt ? 21 Sic est qui sibi thesau-
rizat et non est in Deum dives.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι
τί ἐνδύσσηθε. 23 Ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶν
τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.
24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε
σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ
ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς
τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς
διαφέρετε τῶν πετεινῶν; 25 Τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; 26 Εἰ οὖν
οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν
λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 Κατανοήσατε τὰ
κρίνα, πῶς [αὐξάνει,] οὔτε νήθει οὔτε
ὕφαινει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν
τούτων. 28 Εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον
ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει,
πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 Καὶ
ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί
πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. 30 Ταῦτα
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι
χρήζετε τούτων. 31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα [πάντα]
προστεθήσεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ
μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ
ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

22 ²² Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε
τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι
τί ἐνδύσσηθε. 23 Ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶν
τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.
24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε
σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν, οἷς οὐκ
ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς
τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς
διαφέρετε τῶν πετεινῶν; 25 Τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ
τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν; 26 Εἰ οὖν
οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν
λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 Κατανοήσατε τὰ
κρίνα, πῶς [αὐξάνει,] οὔτε νήθει οὔτε
ὕφαινει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν
πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν
τούτων. 28 Εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον
ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέζει,
πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 Καὶ
ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί
πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. 30 Ταῦτα
γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπι-
ζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι
χρήζετε τούτων. 31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα [πάντα]
προστεθήσεται ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ
μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ
ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

22 Dixitque ad discipulos suos: Ideo
dico vobis, nolite solliciti esse animæ
quid manducetis, neque corpori quid
vestiamini: 23 Anima plus est quam
esca, et corpus quam vestimentum.
24 Considerate corbos, quia non semi-
nant neque metunt, quibus non est
cellarium neque horreum, et Deus
pascit illos: quanto magis vos plures
estis illis? 25 Quis autem vestrum
cogitando potest adicere ad staturam
suam cubitum unum? 26 Si ergo
neque quod minimum est potestis, quid
de ceteris solliciti estis? 27 Conside-
rate lilia, quomodo crescunt: non
laborant, non neunt: dico autem vobis,
nec Salomon in omni gloria sua vestie-
batur sicut unum ex istis. 28 Si autem
fænum, quod hodie in agro est et cras
in clibanum mittitur, Deus sic vestit,
quanto magis vos, pusillæ fidei. 29 Et
vos nolite quærere quid manducetis
aut quid bibatis, et nolite in sublime
tolli: 30 Hæc enim omnia gentes
mundi quærunt, Pater autem vester
scit quoniam his indigetis. 31 Verum
tamen quærite regnum Dei, et hæc
omnia adicientur vobis. 32 Nolite
timere, pusillus grex: quia compla-
cuit Patri vestro dare vobis regnum.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ
δοῦτε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς
βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν
ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέ-
πτῃς οὐκ ἐγγίξει οὐδὲ σῆς διαφθείρει.
34 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν,
ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται. 35 Ἐστω-
σαν ὑμῶν αἱ ὁσφύες περιεζωσμέναι καὶ
οἱ λύχνοι καιόμενοι· 36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι
ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον
ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων,
ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 Μακάριοι οἱ δοῦ-
λοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὕρήσει
γρηγοροῦντας· ἂμην λέγω ὑμῖν ὅτι
περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ
παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 Κἂν
ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ
ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν
[οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι]. 39 Τοῦτο δὲ γινώ-
σκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης
ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, [ἐγρη-
γόρησεν καὶ] οὐκ ἂν ἀφήκεν διορυχθῆναι
τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 Καὶ ὑμεῖς γίνεσθε
ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἔρχεται. 41 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβο-
λὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας;
42 Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν
ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν
καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπέας
αὐτοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

[illegible]

33 Vendite quæ possidetis et date elemosynam : facite vobis sacculos qui non veterescunt, thesaurum non deficientem in cælis, quo fur non appropriat neque tinea corrumpit. 34 Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit. 35 Sint lumbi vestri præcincti et lucernæ ardentes, 36 Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur a nuptiis, ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei. 37 Beati servi illi, quos cum venerit dominus invenerit vigilantes : amen dico vobis quod præcingit se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis. 38 Et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita invenerit, beati servi illi. 39 Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur veniret, vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam. 40 Et vos estote parati, quia qua hora non putatis Filius hominis veniet. 41 Ait autem ei Petrus : Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an ad omnes? 42 Dixit autem Dominus : Quis putas est fidelis dispensator et prudens, quem constituet dominus super familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram ?

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλ-
θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιούντα
οὕτως. 44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ
πάντων τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ κατα-
στήσει αὐτόν. 45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ
ἄρξῃται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ
μεθύσκεσθαι. 46 Ἦξει ὁ κύριος τοῦ
δοῦλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ
καὶ ἐν ᾧ ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διχο-
τομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀπίστων θήσεται. 47 Ἐκεῖνος
δὲ ὁ δοῦλος ὁ γινούς τὸ θέλημα τοῦ
κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἢ
ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δια-
ρῆσεται πολλὰς. 48 Ὁ δὲ μὴ γινούς,
ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρῆσεται
ὀλίγας. Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ
ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέ-
θεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν
αὐτόν. 49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ;
50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ
πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ.
51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμεν
δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ λέγω ὑμῖν ἀλλ'
ἢ διαμερισμόν. 52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ
τοῦ νῦν πέντε ἐν ἐνὶ οἴκῳ διαμερισμέ-
νοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν
53 Διαμερισθῇσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ
υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ
θυγάτηρ ἐπὶ μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν
νύμφην καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

43 μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος 43
44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν 44
45 ἐάν τις εἴπῃ 45
46 ἡξει ὁ κύριος τοῦ 46
47 ἐκεῖνος δὲ ὁ γινούς 47
48 ὁ δὲ μὴ γινούς 48
49 πῦρ ἦλθον βαλεῖν 49
50 βάπτισμα δὲ ἔχω 50
51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51
52 ἐσονται γὰρ ἀπὸ 52
53 διαμερισθῇσονται 53
43 μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος 43
44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν 44
45 ἐάν τις εἴπῃ 45
46 ἡξει ὁ κύριος τοῦ 46
47 ἐκεῖνος δὲ ὁ γινούς 47
48 ὁ δὲ μὴ γινούς 48
49 πῦρ ἦλθον βαλεῖν 49
50 βάπτισμα δὲ ἔχω 50
51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51
52 ἐσονται γὰρ ἀπὸ 52
53 διαμερισθῇσονται 53

43 Beatus ille servus, quem cum venerit
dominus invenerit ita facientem :
44 Vere dico vobis quia supra omnia
quæ possidet constituet illum. 45 Quod
si dixerit servus ille in corde suo :
Moram facit dominus meus venire, et
coeperit percutere pueros et ancillas, et
edere et bibere et inebriari, 46 Veniet
dominus servi illius in die qua non
sperat et hora qua nescit, et dividet
eum, partemque ejus cum infidelibus
ponet. 47 Ille autem servus qui cogno-
vit voluntatem domini sui et non
præparavit et non fecit secundum
voluntatem ejus, vapulavit multis ;
48 Qui autem non cognovit et fecit
digna plagis, vapulavit paucis : omni
autem cui multum datum est, multum
quæretur ab eo ; et cui commendave-
runt multum, plus petent ab eo.
49 Ignem veni mittere in terram, et
quid volo nisi accendatur ? 50 Baptisma
autem habeo baptizari, et quomodo
coartor usque dum perficiatur. 51 Pu-
tatis quia pacem veni dare in terram ?
non dico vobis sed separationem.
52 Erunt enim ex hoc quinque in domo
una divisi, tres in duo et duo in tres
53 Dividentur, pater in filium et filius
in patrem suum, mater in filiam et
filia in matrem, socrus in nurum
suam et nurus in socrum suam.

51 Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδῃτε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι ὄμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· 52 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 53 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; 54 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 55 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν. 56 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

ΚΕΦ. ιγ.

1 ΠΑΡΗΣΑΝ δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 Οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες ὁμοίως ἀπολείσθε. 4 Ἡ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ;

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

54 ΔΙΕΒΑΤ ΑὐΤΗ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΤΑΓΜΑΤΙΝ. 55 ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΝΟΤΟΝ ΠΝΕΟΝΤΑ, ΛΕΓΕΤΕ ὅτι καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὙΠΟΚΡΙΤΑΙ, ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΟΙΔΑΤΕ ΔΟΚΙΜΑΖΕΙΝ, ΤΟΝ ΔΕ ΚΑΙΡΟΝ ΤΟΥΤΟΝ ΠΩΣ Οὐ ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΕ; 57 ΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ΑΦ' ἑΑΥΤΩΝ Οὐ ΚΡΙΝΕΤΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΝ; 58 ὩΣ ΓΑΡ ΥΠΑΓΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΔΙΚΟΥ ΣΟΥ ΕΠ' ΑΡΧΟΝΤΑ, ΕΝ Τῇ ΟΔῳ ΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΝ ΑΠΗΛΛΑΧΘΑΙ ΑΠ' ΑὐΤΟΥ, ΜΗΠΟΤΕ ΚΑΤΑΣΥΡῃ ΣΕ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΡΙΤΗΝ, ΚΑΙ ὁ ΚΡΙΤΗΣ ΣΕ ΠΑΡΑΔΩΣΕΙ Τῷ ΠΡΑΚΤΟΡΙ, ΚΑΙ ὁ ΠΡΑΚΤΩΡ ΣΕ ΒΑΛΕΙ ΕἰΣ ΦΥΛΑΚΗΝ. 59 ΛΕΓΩ ΣΟΙ, Οὐ ΜΗ ΕΞΕΛΘῃς ΕΚΕΙΘΕΝ ἕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΣΧΑΤΟΝ ΛΕΠΤΟΝ ΑΠΟΔῷΣ.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 ΑΔΕΡΑΝΤ ΑὐΤΕΜ ΚΥΔΑΜ ΙΠΣΟ ΙΝ ΤΕΜΠΟΡΕ ΝΥΝΤΙΑΝΤΕΣ ΙΛΛΙ ΔΕ ΓΑΛΙΛΑΙΣ ΚΥΟΡΥΜ ΣΑΝΓΥΙΝΕΜ ΠΙΛΑΤΟΣ ΜΙΣΚΥΤ ΚΥΜ ΣΑΚΡΙΦΙΚΙΙΣ ΕΟΡΥΜ. 2 ΕΤ ΡΕΣΠΟΝΔΕΝ ΔΙΧΙΤ ΙΛΛΙΣ· ΠΥΤΑΤΙΣ ΚΥΟΔ ΗΙ ΓΑΛΙΛΑΙ ΠΡΑΕ ΟΜΝΙΒΥΣ ΓΑΛΙΛΑΙΣ ΠΕΚΚΑΤΟΡΕΣ ΦΥΕΡΥΝΤ, ΚΥΑ ΤΑΛΙΑ ΠΑΣΙ ΣΥΝΤ; 3 ΝΟΝ ΔΙΟ ΚΥΟΒΙΣ, ΣΕΔ ΝΙΣΙ ΠΑΕΝΙΤΕΝΤΙΑΜ ΗΑΥΕΡΙΤΙΣ, ΟΜΝΕΣ ΣΙΜΙΛΙΤΕΡ ΠΕΡΙΒΙΤΙΣ. 4 ΣΙΚΥΤ ΙΛΛΙ ΔΕΚΕΜ ΕΤ ΟΥΟ ΣΥΡΑ ΚΥΟΣ ΕΚΙΔΙΤ ΤΥΡΡΙΣ ΙΝ ΣΙΛΟΑΜ ΕΤ ΟΥΟΚΙΔΙΤ ΕΟΣ, ΠΥΤΑΤΙΣ ΚΥΑ ΕΤ ΙΠΣΙ ΔΕΒΙΤΟΡΕΣ ΦΥΕΡΥΝΤ ΠΡΑΕΤΕΡ ΟΜΝΕΣ ΗΟΜΙΝΕΣ ΗΑΒΙΤΑΝΤΕΣ ΙΝ ΗΙΕΡΥΣΑΛΕΜ;

54 Dicebat autem et ad turbas: Cum videritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis: Nimbus venit et ita fit: 55 Et cum austrum flantem, dicitis quia ventus erit, et fit. 56 Hypocritæ, faciem terræ et cæli nostis probare, hoc autem tempus quomodo non probatis? 57 Quid autem et a vobis ipsis non judicatis quid justum est? 58 Cum autem vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo, ne forte trahat te apud judicem et judex tradat te exactori et exactor mittat te in carcerem. 59 Dico tibi, non exies inde donec etiam novissimum minutum reddas.

CAPUT XIII.

1 ADERANT autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Galilæis quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. 2 Et respondens dixit illis: Putatis quod hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerunt, quia talia passi sunt? 3 Non dico vobis, sed nisi pœnitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. 4 Sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in Siloam et occidit eos, putatis quia et ipsi debitores fuerunt præter omnes homines habitantes in Hierusalem?

οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολείσθε.
 Ὁ ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν. Συκὴν εἶχεν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἴδου τρία ἔτη ἀφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὗρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν. 10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. 11 Καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 Ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· Ὁποῦται, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

οὐ· ἀλλ' ἰδοὺ ἡμεῖς λέγομεν· ὅτι ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὗρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια, 9 καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μήγε, ἐκκόψεις αὐτήν. 10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. 11 Καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκαοκτώ, καὶ ἦν συνκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 Ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἕξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος καὶ εἶπεν· Ὁποῦται, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;

Non dico vobis, sed si non pœnitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.
 Dicebat autem hanc similitudinem. Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, et venit quærens fructum in illa et non invenit. 7 Dixit autem ad cultorem vineæ : Ecce annis tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac et non invenio : succide ergo illam : ut quid etiam terram occupat ? 8 At ille respondens dixit illi : Domine, dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam et mittam stercore : 9 Et si quidem fecerit fructum : sin autem, in futurum succides eam. 10 Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis. 11 Et ecce mulier quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo, et erat inclinata, nec omnino poterat sursum respicere. 12 Quam cum vidisset Jesus, vocavit ad se et ait illi : Mulier, dimissa es ab infirmitate tua, 13 Et imposuit illi manus : et confestim erecta est, et glorificabat Deum. 14 Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Jesus, dicebat turbæ : Sex dies sunt in quibus oportet operari : in his ergo venite et curamini, et non in die sabbati. 15 Respondens autem ad illum Dominus et dixit : Hypocritæ, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a præsepio et ducit ad aquam ?

26 Τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφύγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 Καὶ ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψεσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 Καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι. 31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· Ἐξελθε καὶ πορεύου ἐντεύθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτείνειν. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Παρευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἴδου ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλὴμ. 34 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὡς τὸν τρόπον ὀρνίθων τὴν ἐαυτῆς νοσσιάν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.

26 ὁ τότε ἄρξε· 27 καὶ ἐρεῖ· 28 ἔξω· 29 καὶ ἡξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ· 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι· 31 ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· 32 ἔξω· 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλὴμ· 34 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὡς τὸν τρόπον ὀρνίθων τὴν ἐαυτῆς νοσσιάν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.

26 Tunc incipietis dicere : Manducavimus coram te et bibimus, et in plateis nostris docuisti. 27 Et dicet vobis : Nescio vos unde sitis : discedite a me omnes operarii iniquitatis. 28 Ibi erit fletus et stridor dentium, cum videritis Abraham et Isaac et Jacob et omnes prophetas introire in regno Dei, vos autem expelli foras. 29 Et venient ab oriente et occidente et aquilone et austro, et accumbent in regno Dei. 30 Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui erunt novissimi. 31 In ipsa die accesserunt quidam Phariseorum dicentes illi : Exi et vade hinc, quia Herodes vult te occidere. 32 Et ait illis : Ite dicite vulpi illi : Ecce eicio dæmonia et sanitates perficio hodie et cras, et tertia consummor. 33 Verum tamen oportet me hodie et cras et sequenti ambulare, quia non capit prophetam perire extra Hierusalem. 34 Hierusalem Hierusalem, quæ occidis prophetas et lapidas eos qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum avis nidum suum sub pinnis, et noluisti.

KATA ΛΟΥΚΑΝ, ιγ', ιδ'.

35 Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν [ἐρημος]. Λέγω [δὲ] ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἰδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἐμπροσθεν αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· Ἐξεστὶν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσαι ἢ οὐ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. 7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠

35 Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν [ἐρημος]. Λέγω [δὲ] ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἰδητέ με ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

✠ ١٤ ✠

1 ΚΑΙ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἐμπροσθεν αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· Ἐξεστὶν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσαι ἢ οὐ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. 7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· 8 Ὅταν κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.

SEC. LUCAM, XIII. XIV.

35 Ecce relinquitur vobis domus vestra [deserta]. Dico autem vobis quia non videbitis me donec veniat cum dicetis : Benedictus qui venit in nomine Domini.

CAPUT XIV.

1 Et factum est cum intraret in domum cujusdam principis Pharisæorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum. 2 Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. 3 Et respondens Jesus dixit ad legis peritos et Phariseos : Licet sabbato curare ? 4 At illi tacuerunt, ipse vero apprehensum sanavit ac dimisit. 5 Et respondens ad illos dixit : Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati ? 6 Et non poterant ad hæc respondere illi. 7 Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus elegerent, dicens ad illos : 8 Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab eo, 9 Et veniens is qui te et illum vocavit dicat tibi : Da huic locum, et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere.

10 Ἄλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνά-
 πεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν
 ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε ἐρεῖ σοι· Φίλε,
 προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι
 δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακει-
 μένων σοι. 11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν
 ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν
 ὑψωθήσεται. 12 Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ
 κεκληκότε αὐτόν· Ὅταν ποιῇς ἄριστον
 ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου
 μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγ-
 γενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους,
 μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε
 καὶ γέννηται ἀνταπόδομά σοι. 13 Ἄλλ'
 ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς,
 ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, 14 Καὶ
 μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀντα-
 ποδοῦναι σοι· ἀνταποδοθήσεται δέ σοι
 ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. 15 Ἀκού-
 σας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα
 εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ὅστις φάγεται
 ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 Ὁ
 δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρωπὸς τις ἐποίει
 δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς,
 17 Καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ
 ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις·
 Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά εἰσιν [πάντα].
 18 Καὶ ἦρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραι-
 τεῖσθαι. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν
 ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθὼν ἰδεῖν
 αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.
 19 Καὶ ἕτερος εἶπεν· Ζεῦγῃ βοῶν ἡγό-
 ρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι
 αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

10 Ἄλλ' ὅταν κληθῇς· ἀνά- 10
 πεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· 10
 ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε· 10
 τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον 10
 πάντων τῶν συνανακειμένων 10
 σοι. 11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν 11
 ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν 11
 ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 12 Ἐλεγεν 12
 δὲ καὶ τῷ κεκληκότε αὐτόν· Ὅταν 12
 ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ 12
 φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ 12
 τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς 12
 συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας 12
 πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ 12
 ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γέννηται 12
 ἀνταπόδομά σοι. 13 Ἄλλ' ὅταν 13
 ποιῇς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς,
 ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, 14
 Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν
 ἀνταποδοῦναι σοι· ἀνταποδοθή-
 σεται δέ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
 δικαίων. 15 Ἀκούσας δέ τις τῶν
 συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐ-
 τῷ· Μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 Ὁ
 δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρωπὸς τις ἐ-
 ποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν
 πολλούς, 17 Καὶ ἀπέστειλεν τὸν
 δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπ-
 νου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρ-
 χεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά εἰσιν [πάντα].
 18 Καὶ ἦρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες
 παραιτεῖσθαι. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐ-
 τῷ· Ἀγρὸν ἡγόρασα καὶ ἔχω ἀνά-
 γκην ἐξελθὼν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ
 σε, ἔχε με παρητημένον. 19 Καὶ
 ἕτερος εἶπεν· Ζεῦγῃ βοῶν ἡγόρα-
 σα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι
 αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημέ-
 νον.

10 Sed cum vocatus fueris, vade
 recumbe in novissimo loco, ut cum
 venerit qui te invitavit dicat tibi :
 Amice, ascende superius : tunc erit
 tibi gloria coram simul descumben-
 tibus : 11 Quia omnis qui se exaltat
 humiliabitur, et qui se humiliat exalta-
 bitur. 12 Dicebat autem et ei qui se
 invitaverat : Cum facis prandium aut
 cenam, noli vocare amicos tuos neque
 fratres tuos neque cognatos neque
 vicinos divites, ne forte et ipsi te
 reinvitent et fiat tibi retributio. 13 Sed
 cum facis convivium, voca pauperes,
 debiles, clodos, cæcos, 14 Et beatus
 eris, quia non habent retribuere tibi :
 retribuetur enim tibi in resurrectionem
 justorum. 15 Hæc cum audisset quidam
 de simul discumbentibus, dixit ei :
 Beatus qui manducavit panem in regno
 Dei. 16 At ipse dixit ei : Homo qui-
 dam fecit cenam magnam et vocavit
 multos. 17 Et misit servum suum hora
 cenæ dicere invitatis ut venirent, quia
 jam parata sunt omnia. 18 Et cœpe-
 runt simul omnes excusare. Primus
 dixit ei : Villam emi et necesse habeo
 exire et videre illam : rogo te, habe me
 excusatum. 19 Et alter dixit : Juga
 boum emi quinque et eo probare
 illa : rogo te, habe me excusatum.

7 Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσιν μετανοίας.
8 Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰς ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὔρῃ; 9 Καὶ εὑροῦσα συνακαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· Συγχάριτέ μοι, ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 Οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. 11 Εἶπεν δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. 16 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἔσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

7 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 7
8 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 8
9 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 9
10 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 10
11 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 11
12 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 12
13 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 13
14 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 14
15 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 15
16 Ἰπὲρ ἰβὰ ἁρὰ : 16

7 Dico vobis quod ita gaudium erit in cælo super uno peccatore pœnitentiam habente quam super nonaginta novem justis qui non indigent pœnitentia.
8 Aut quæ mulier habens dragmas decem, si perdiderit dragmam unam, nonne accendit lucernam et evertit domum et quærit diligenter, donec inveniat? 9 Et cum invenerit, convocat amicas et vicinas dicens: Congratulamini mihi, quia inveni dragmam quam perdideram. 10 Ita dico vobis gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.
11 Ait autem: Homo quidam habuit duos filios. 12 Et dixit adulescentior ex illis patri: Pater da mihi portionem substantiæ quæ me contingit. Et divisit illis substantiam. 13 Et non post multos dies congregatis omnibus adulescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. 14 Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse cœpit egere: 15 Et abiit et adhesit uni civium regionis illius, et misit illum in villam suam ut pasceret porcos. 16 Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant; et nemo illi dabat.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 Οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. 20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 Εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 Καὶ φέρετε τὸν μοσχὸν τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 Ὁργισθὴ δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

17 ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐλθὼν ἔφη· Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρὸς μου περισσεύουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι. 18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 Οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. 20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἐτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτόν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 Εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 Καὶ φέρετε τὸν μοσχὸν τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. 25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, 26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. 27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτόν ἀπέλαβεν. 28 Ὁργισθὴ δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

17 In se autem reversus dixit : Quanti mercennarii patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereō. 18 Surgam et ibo ad patrem meum et dicam illi : Pater, peccavi in cælum et coram te, 19 Et jam non sum dignus vocari filius tuus : fac me sicut unum de mercennariis tuis. 20 Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est et accurrens cecidit supra collum ejus et osculatus est eum. 21 Dixitque ei filius : Pater, peccavi in cælum et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. 22 Dixit autem pater ad servos suos : Cito proferte stolam primam et induite illum, et date anulum in manum ejus et calciamenta in pedes, 23 Et adducite vitulum saginatum et occidite, et manducemus et epulemur, 24 Quia hic filius meus mortuus erat et revixit, perierat et inventus est. Et coeperunt epulari. 25 Erat autem filius ejus senior in agro : et cum veniret et appropinquaret domui, audivit symphoniam et chorum, 26 Et vocavit unum de servis et interrogavit quæ hæc essent. 27 Isque dixit illi : Frater tuus venit, et occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. 28 Indignatus est autem et nolebat introire. Pater ergo illius egressus coepit rogare illum.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί·
Ἴδου τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ
οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ
ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ
τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. 30 Ὅτε δὲ
ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν
βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ
εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. 32 Εὐ-
φρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ
ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.

ΚΕΦ. ις'.

1 ἘΛΕΓΕΝ δὲ καὶ πρὸς τοὺς μα-
θητάς· Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς
εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη
αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
αὐτοῦ. 2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν
αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπό-
δος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ
γὰρ δύνη ἐτι οἰκονομεῖν. 3 Εἶπεν δὲ ἐν
ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ
κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν
αἰσχύνομαι. 4 Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα
ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέ-
ξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 Καὶ
προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεο-
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ
πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί·
Ἴδου τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ
οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον. 30 Ὅτε δὲ
ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν
βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
τὸν σιτευτὸν μόσχον. 31 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ
εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. 32 Εὐ-
φρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ
ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν,
ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.

❖ α ❖ σ ❖ α α α α α

1 ΔΙΕΒΛΗΘΗ δὲ αὐτῷ ὡς διασκορπίζων
τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν
εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπό-
δος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ
γὰρ δύνη ἐτι οἰκονομεῖν. 3 Εἶπεν δὲ ἐν
ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ
κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν
ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν
αἰσχύνομαι. 4 Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα
ὅταν μετασταθῶ ἐκ τῆς οἰκονομίας δέ-
ξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5 Καὶ
προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεο-
φειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ
πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

29 At ille respondens dixit patri suo :
Ecce tot annis servio tibi et numquam
mandatum tuum præterii, et numquam
dedisti mihi hedum ut cum amicis
meis epularer : 30 Sed postquam filius
tuus hic qui devoravit substantiam
suam cum meretricibus venit, occidisti
illi vitulum saginatum. 31 At ipse
dixit illi : Filii, tu semper mecum es,
et omnia mea tua sunt : 32 Epulari
autem et gaudere oportebat, quia
frater tuus hic mortuus erat et revixit,
perierat et inventus est.

CAPUT XVI.

1 DICEBAT autem et ad discipulos
suos : Homo quidam erat dives qui
habebat vilicum, et hic diffamatus est
apud illum quasi dissipasset bona
ipsius. 2 Et vocavit illum et ait illi :
Quid hoc audio de te ? redde rationem
vilicationis tuæ : jam enim non poteris
vilicare. 3 Ait autem vilicus intra
se : Quid faciam, quia dominus
meus auferet a me vilicationem ?
fodere non valeo, mendicare erubesco.
4 Scio quid faciam, ut cum amotus
fuero a vilicatione recipiant me in
domos suas. 5 Convocatis itaque
singulis debitoribus domini sui dicebat
primo : Quantum debes domino meo ?

6 Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα.
7 Ἐπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κύρους σίτου. Λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
8 Καὶ ἐπῆνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἐαυτῶν εἰσίν. 9 Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἐαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλήπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

6 Ἰησοῦς· ἑκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα.
7 Ἐπειτα ἐτέρῳ εἶπεν· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· ἑκατὸν κύρους σίτου. Λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.
8 Καὶ ἐπῆνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἐαυτῶν εἰσίν. 9 Καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἐαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλήπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς δώσει ὑμῖν; 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. 14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

6 At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque illi: Accipe cautionem tuam et sede cito scribe quinquaginta.
7 Deinde alio dixit: Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum choros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas et scribe octoginta. 8 Et laudavit dominus vilicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. 9 Et ego vobis dico: Facite vobis amicos de mamona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula. 10 Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est, et qui in modico iniquus est, et in majori iniquus est. 11 Si ergo in iniquo mamona fideles non fuistis, quod verum est quis credit vobis? 12 Et si in alieno fideles non fuistis, quod vestrum est quis dabit vobis? 13 Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet et alterum diliget, aut uni adherebit et alterum contemnet: non potestis Deo servire et mamonæ. 14 Audiebant autem omnia hæc Pharisei, qui erant avari, et deridebant illum.

25 Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι.
26 Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 Εἶπεν δέ· Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν οἷς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου. 28 Ἐχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 Λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 Εἶπεν δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται·
2 Ἀνυστελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἓνα.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν ἀμάρτη ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἀμαρτήσῃ εἰς σέ καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ πρὸς σε λέγων· Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

25 Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι.
26 Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 Εἶπεν δέ· Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν οἷς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου. 28 Ἐχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 Λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 Εἶπεν δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

✠ 16 ✠ 17 ✠

1 Et dixit illi Abraham: Filii, recorde-
re quia recepisti bona in vita tua
et Lazarus similiter mala: nunc autem
hic consolatur, tu vero cruciaris.
2 Et in his omnibus inter vos et nos
chaos magnum firmatum est, ut hi
qui volunt hinc transire ad vos non
possint, neque inde huc transmeare.
27 Et ait: Rogo ergo te, pater, ut mit-
tas eum in domum patris mei, 28 Ha-
beo enim quinque fratres, ut testetur
illis ne et ipsi veniant in locum hunc
tormentorum. 29 Et ait illi Abraham:
Habent Mosen et prophetas, audiant
illos. 30 At ille dixit: Non pater
Abraham, sed si quis ex mortuis ierit
ad eos, pœnitentiam agent. 31 Ait
autem illi: Si Mosen et prophetas non
audiunt, neque si quis ex mortuis
surrexerit credent.

25 Et dixit illi Abraham: Filii, recor-
dare quia recepisti bona in vita tua
et Lazarus similiter mala: nunc autem
hic consolatur, tu vero cruciaris.
26 Et in his omnibus inter vos et nos
chaos magnum firmatum est, ut hi
qui volunt hinc transire ad vos non
possint, neque inde huc transmeare.
27 Et ait: Rogo ergo te, pater, ut mit-
tas eum in domum patris mei, 28 Ha-
beo enim quinque fratres, ut testetur
illis ne et ipsi veniant in locum hunc
tormentorum. 29 Et ait illi Abraham:
Habent Mosen et prophetas, audiant
illos. 30 At ille dixit: Non pater
Abraham, sed si quis ex mortuis ierit
ad eos, pœnitentiam agent. 31 Ait
autem illi: Si Mosen et prophetas non
audiunt, neque si quis ex mortuis
surrexerit credent.

CAPUT XVII.

1 Et ad discipulos suos ait: Im-
possibile est ut non veniant scandala,
væ autem illi per quem veniunt:
2 Utilius est illi si lapis molaris inpo-
natur circa collum ejus et proiciatur
in mare, quam ut scandalizet unum de
pusillis istis. 3 Attendite vobis. Si
peccaverit frater tuus, increpa illum,
et si pœnitentiam egerit, dimitte ille:
4 Et si septies in die peccaverit in te et
septies in die conversus fuerit ad
te dicens: Pœnitet me, dimitte illi.

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἑννέα ποῦ; 18 Οὐχὲν εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἴδου ὧδε ἡ [ἰδου] ἐκεῖ· ἰδου γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. 22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἴδου ἐκεῖ, ἰδου ὧδε· μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε. 24 Ὡς περ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 Ἡσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἥς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

16 ὁ βῆλα καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἑννέα ποῦ; 18 Οὐχὲν εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἴδου ὧδε ἡ [ἰδου] ἐκεῖ· ἰδου γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. 22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἴδου ἐκεῖ, ἰδου ὧδε· μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε. 24 Ὡς περ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 Ἡσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἥς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.

16 Et cecidit in faciem ante pedes ejus gratias agens : et hic erat Samaritanus. 17 Respondens autem Jesus dixit : Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt? 18 Non est inventus qui rediret et daret gloriam Deo nisi hic alienigena? 19 Et ait illi : Surge vade, quia fides tua te salvum fecit. 20 Interrogatus autem a Phariseis quando venit regnum Dei, respondit eis et dixit : Non venit regnum Dei cum observatione, 21 Neque dicent : Ecce hic, aut ecce illic : ecce enim regnum Dei intra vos est. 22 Et ait ad discipulos : Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis, et non videbitis. 23 Et dicent vobis : Ecce hic, ecce illic : nolite ire, neque sectemini. 24 Nam sicut fulgor coruscans de sub oculo in ea quæ sub cælo sunt fulget, ita erit Filius hominis in die sua. 25 Primum autem oportet illum multa pati et reprobari a generatione hac. 26 Et sicut factum est in diebus Noe, ita erit et in diebus Filii hominis : 27 Edebant et bibebant, uxores ducebant et dabantur ad nuptias, usque in diem qua intravit Noe in arcam, et venit diluvium et perdidit omnes.

28 Ὅμοιως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπιον, ἡγόραζον,
ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 Ἡ
δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Σοδόμων,
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 Κατὰ
τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 Ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ
δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ
οικίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ
ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεφάτω
εἰς τὰ ὀπίσω. 32 Μνημονεύετε τῆς
γυναικὸς Λώτ. 33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει
αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει
αὐτήν. 34 Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ
ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἰς παρα-
λημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται·
35 Ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό,
ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα
ἀφεθήσεται. [36 Δύο ἔσονται ἐν τῷ
ἀγρῷ· ὁ εἰς παραλημφθήσεται καὶ ὁ
ἕτερος ἀφεθήσεται.] 37 Καὶ ἀποκρι-
θέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ, Κύριε; ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
καὶ αἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

ΚΕΦ. ιη'.

1 ἘΛΕΓΕΝ δὲ παραβολὴν αὐτοῖς
πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐ-
τοὺς καὶ μὴ ἐγκακέω, 2 Λέγων· Κριτὴς
τις ἦν ἐν τῷ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβού-
μενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπόμενος.

οἱ ὅμοιως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπιον, ἡγόραζον,
ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 Ἡ
δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λώτ ἀπὸ Σοδόμων,
ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ
καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 Κατὰ
τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 Ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ
δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ
οικίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ
ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεφάτω
εἰς τὰ ὀπίσω. 32 Μνημονεύετε τῆς
γυναικὸς Λώτ. 33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει
αὐτήν, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσει, ζωογονήσει
αὐτήν. 34 Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ
ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἰς παρα-
λημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται·
35 Ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό,
ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα
ἀφεθήσεται. [36 Δύο ἔσονται ἐν τῷ
ἀγρῷ· ὁ εἰς παραλημφθήσεται καὶ ὁ
ἕτερος ἀφεθήσεται.] 37 Καὶ ἀποκρι-
θέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ, Κύριε; ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
καὶ αἱ ἀετοὶ ἐπισυναχθήσονται.

✠ ١٦ ✠

1 ἘΛΕΓΕΝ δὲ παραβολὴν αὐτοῖς
πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐ-
τοὺς καὶ μὴ ἐγκακέω, 2 Λέγων· Κριτὴς
τις ἦν ἐν τῷ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβού-
μενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπόμενος.

28 Similiter sicut factum est in diebus
Loth: edebant et bibebant, emebant
et vendebant, plantabant et ædifica-
bant: 29 Qua die autem exiit Loth a
Sodomis pluit ignem et sulphur de
cælo et omnes perdidit. 30 Secundum
hæc erit qua die Filius hominis revela-
bitur. 31 In illa hora qui fuerit in
tecto et vasa ejus in domo, ne descen-
dat tollere illa, et qui in agro similiter
non redeat retro. 32 Memores estote
uxoris Loth. 33 Quicumque quæsierit
animam suam salvam facere, perdet
illam, et quicumque perdiderit illam,
vivificabit eam. 34 Dico vobis, illa
nocte erunt duo in lecto uno,
unus assumetur et alter relinquetur:
35 Duæ erunt molentes in unum,
una assumetur et altera relinquetur:
36 Duo in agro, unus assumetur et
alter relinquetur. 37 Respondentes
dicunt illi: Ubi, Domine? Qui
dixit eis: Ubicumque fuerit corpus,
illuc congregabuntur aquilæ.

CAPUT XVIII.

1 DICEBAT autem et parabolam ad
illos, quoniam oportet semper orare et
non deficere, 2 Dicens: Judex quidam
erat in quadam civitate, qui Deum non
timebat et hominem non verebatur.

14 Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 Ὁ δὲ εἶπεν· Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 Ἀκούσας δὲ [ταῦτα] ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [περίλυπον γενόμενον] εἶπεν· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.

14 Ἰπὲρ ἱνα ἔβη· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 Ὁ δὲ εἶπεν· Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 Ἀκούσας δὲ [ταῦτα] ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [περίλυπον γενόμενον] εἶπεν· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.

14 Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur. 15 Afferebant autem ad illum et infantes ut eos tangeret: quod cum viderent discipuli, increpabant illos. 16 Jesus autem convocans illos dixit: Sinite pueros venire ad me, et nolite eos vetare: talium est enim regnum Dei. 17 Amen dico vobis, quicumque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud. 18 Et interrogavit eum quidam princeps [dicens]: Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo?

19 Dixit autem ei Jesus: Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus. 20 Mandata nosti, Non occides, Non moechaberis, Non furtum facies, Non falsum testimonium dices: Honora patrem tuum et matrem. 21 Qui ait Hæc omnia custodivi a juventute mea. 22 Quo audito Jesus ait ei: Adhuc unum tibi deest: omnia quæcumque habes vende et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo, et veni sequere me. 23 His ille auditis contristatus est, quia dives erat valde. 24 Videns autem illum Jesus tristem factum dixit: Quam difficile qui pecunias habent in regnum Dei intrabunt:

25 Εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.
26 Εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 Ὁ δὲ εἶπεν· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Πέτρος· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμεν σοι. 29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 Ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. 31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· 32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὕβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνήκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα. 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱερειχὸν τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν. 36 Ακούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

25 بِجَلٍّ شَيْءٌ خَيْرٌ مِنْ خَيْلٍ ثَمَنٍ دِينَارٍ 26 قَالُوا : وَمَنْ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَدْخُلَ مَلِكُوتَ اللَّهِ ؟ 27 وَهُوَ قَالَ : مَا يَسْتَطِيعُ الْبَشَرُ ، لَكِنْ مَا يَشَاءُ اللَّهُ . 28 قَالَتْ طَرَسَا : نَحْنُ هَاهُنَا دَرَجْنَا بِكَ . 29 وَهُوَ قَالَ : آمِينَ أَقُولُ لَكُمْ ، لَيْسَ شَيْءٌ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَدْخُلَ مَلِكُوتَ اللَّهِ ، إِذَا تَرَكَ الْوَلَدَ أَوْ الْبَنَاتَ أَوْ الْإِثْمَانَةَ أَوْ الْوَلَدَ أَوْ الْوَلَدَ أَوْ الْوَلَدَ 30 لَكِنْ مَنْ يَفْعَلْ هَذَا مِنْ أَجْلِ مَلِكُوتِ اللَّهِ ، يَجِدْ أَلْفَ أضعافاً زَيْدًا فِي هَذَا الزَّمَانِ ، وَفِي الزَّمَانِ الْآتِي 31 فَخَذَ طَرَسَا الْيَسُوعَ وَجَاءَ إِلَى أَيْحَاثَ . 32 وَكَانَ يَسُوعُ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ 33 وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ 34 وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ 35 وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ 36 وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ 37 وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ ، وَكَانَ يَذْهَبُ إِلَى أَيْحَاثَ

25 Facilius est enim camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei. 26 Et dixerunt qui audiebant: Et quis potest salvus fieri? 27 Ait illis: Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. 28 Ait autem Petrus: Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. 29 Qui dixit eis: Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios propter regnum Dei, 30 Et non recipiat multo plura in hoc tempore, et in sæculo venturo vitam æternam. 31 Assumsit autem Jesus duodecim et ait illis: Ecce ascendimus Hierosolymam, et consummabuntur omnia quæ scripta sunt per prophetas de Filio hominis: 32 Tradetur enim gentibus, et inludetur et flagellabitur et conspuetur, 33 Et postquam flagellaverint occident eum, et die tertia resurget. 34 Et ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum istud absconditum ab eis, et non intellegebant quæ dicebantur. 35 Factum est autem cum appropinquaret Hiericho, cæcus quidam sedebat secus viam mendicans, 36 Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset. 37 Dixerunt autem ei quod Jesus Nazarenus transiret.

8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν Κύριον· Ἴδού τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, Κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ. 10 Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. 11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 Εἶπεν οὖν· Ἀνθρωπὸς τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἐαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίссουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖγε, ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου· ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· Ἡ μνᾶ σου, Κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 Εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.

8 ὁ δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· Ἴδού τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ. 10 ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. 11 ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 εἶπεν οὖν· Ἀνθρωπὸς τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 καλέσας δὲ δέκα δούλους ἐαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίссουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. 17 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖγε, ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου· ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων· Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.

8 Stans autem Zaccheus dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus, et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum. 9 Ait Jesus ad eum quia hodie salus domui huic facta est, eo quod et ipse filius sit Abrahæ: 10 Venit enim Filius hominis quærere et salvare quod perierat. 11 Hæc illis audientibus adiciens dixit parabolam, eo quod esset prope Hierusalem, et quia existimarent quod confestim regnum Dei manifestaretur. 12 Dixit ergo: Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti. 13 Vocatis autem decem servis suis dedit illis decem mnas, et ait ad illos: Negotiamini dum venio. 14 Cives autem ejus oderant illum, et miserunt legationem post illum dicentes: Nolumus hunc regnare super nos. 15 Et factum est ut rediret accepto regno, et jussit vocari servos quibus dedit pecuniam, ut sciret quantum quisque negotiatus esset. 16 Venit autem primus dicens: Domine, mna tua decem mnas adquisivit. 17 Et ait illi: Euge bone serve, quia in modico fidelis fuisti, eris potestatem habens supra decem civitates. 18 Et alter venit dicens: Domine, mna tua fecit quinque mnas. 19 Et huic ait: Et tu esto supra quinque civitates.

20 Καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἶρεις δὲ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις δὲ οὐκ ἔσπειρας. 22 Λέγει αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἦιδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων δὲ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων δὲ οὐκ ἔσπειρα; 23 Καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ γὰρ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· Ἀρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 Καὶ εἶπαν αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. 26 Λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 Πλὴν τοὺς ἐχθροὺς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου. 28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 Εἰπὼν· Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

20 ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠ ١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠ ٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠ ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠ ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠ ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠ ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠ ٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠ ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠ ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠ ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠ ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠ ٤٠١ ٤٠٢ ٤٠٣ ٤٠٤ ٤٠٥ ٤٠٦ ٤٠٧ ٤٠٨ ٤٠٩ ٤١٠ ٤١١ ٤١٢ ٤١٣ ٤١٤ ٤١٥ ٤١٦ ٤١٧ ٤١٨ ٤١٩ ٤٢٠ ٤٢١ ٤٢٢ ٤٢٣ ٤٢٤ ٤٢٥ ٤٢٦ ٤٢٧ ٤٢٨ ٤٢٩ ٤٣٠ ٤٣١ ٤٣٢ ٤٣٣ ٤٣٤ ٤٣٥ ٤٣٦ ٤٣٧ ٤٣٨ ٤٣٩ ٤٤٠ ٤٤١ ٤٤٢ ٤٤٣ ٤٤٤ ٤٤٥ ٤٤٦ ٤٤٧ ٤٤٨ ٤٤٩ ٤٥٠ ٤٥١ ٤٥٢ ٤٥٣ ٤٥٤ ٤٥٥ ٤٥٦ ٤٥٧ ٤٥٨ ٤٥٩ ٤٦٠ ٤٦١ ٤٦٢ ٤٦٣ ٤٦٤ ٤٦٥ ٤٦٦ ٤٦٧ ٤٦٨ ٤٦٩ ٤٧٠ ٤٧١ ٤٧٢ ٤٧٣ ٤٧٤ ٤٧٥ ٤٧٦ ٤٧٧ ٤٧٨ ٤٧٩ ٤٨٠ ٤٨١ ٤٨٢ ٤٨٣ ٤٨٤ ٤٨٥ ٤٨٦ ٤٨٧ ٤٨٨ ٤٨٩ ٤٩٠ ٤٩١ ٤٩٢ ٤٩٣ ٤٩٤ ٤٩٥ ٤٩٦ ٤٩٧ ٤٩٨ ٤٩٩ ٥٠٠ ٥٠١ ٥٠٢ ٥٠٣ ٥٠٤ ٥٠٥ ٥٠٦ ٥٠٧ ٥٠٨ ٥٠٩ ٥١٠ ٥١١ ٥١٢ ٥١٣ ٥١٤ ٥١٥ ٥١٦ ٥١٧ ٥١٨ ٥١٩ ٥٢٠ ٥٢١ ٥٢٢ ٥٢٣ ٥٢٤ ٥٢٥ ٥٢٦ ٥٢٧ ٥٢٨ ٥٢٩ ٥٣٠ ٥٣١ ٥٣٢ ٥٣٣ ٥٣٤ ٥٣٥ ٥٣٦ ٥٣٧ ٥٣٨ ٥٣٩ ٥٤٠ ٥٤١ ٥٤٢ ٥٤٣ ٥٤٤ ٥٤٥ ٥٤٦ ٥٤٧ ٥٤٨ ٥٤٩ ٥٥٠ ٥٥١ ٥٥٢ ٥٥٣ ٥٥٤ ٥٥٥ ٥٥٦ ٥٥٧ ٥٥٨ ٥٥٩ ٥٦٠ ٥٦١ ٥٦٢ ٥٦٣ ٥٦٤ ٥٦٥ ٥٦٦ ٥٦٧ ٥٦٨ ٥٦٩ ٥٧٠ ٥٧١ ٥٧٢ ٥٧٣ ٥٧٤ ٥٧٥ ٥٧٦ ٥٧٧ ٥٧٨ ٥٧٩ ٥٨٠ ٥٨١ ٥٨٢ ٥٨٣ ٥٨٤ ٥٨٥ ٥٨٦ ٥٨٧ ٥٨٨ ٥٨٩ ٥٩٠ ٥٩١ ٥٩٢ ٥٩٣ ٥٩٤ ٥٩٥ ٥٩٦ ٥٩٧ ٥٩٨ ٥٩٩ ٦٠٠ ٦٠١ ٦٠٢ ٦٠٣ ٦٠٤ ٦٠٥ ٦٠٦ ٦٠٧ ٦٠٨ ٦٠٩ ٦١٠ ٦١١ ٦١٢ ٦١٣ ٦١٤ ٦١٥ ٦١٦ ٦١٧ ٦١٨ ٦١٩ ٦٢٠ ٦٢١ ٦٢٢ ٦٢٣ ٦٢٤ ٦٢٥ ٦٢٦ ٦٢٧ ٦٢٨ ٦٢٩ ٦٣٠ ٦٣١ ٦٣٢ ٦٣٣ ٦٣٤ ٦٣٥ ٦٣٦ ٦٣٧ ٦٣٨ ٦٣٩ ٦٤٠ ٦٤١ ٦٤٢ ٦٤٣ ٦٤٤ ٦٤٥ ٦٤٦ ٦٤٧ ٦٤٨ ٦٤٩ ٦٥٠ ٦٥١ ٦٥٢ ٦٥٣ ٦٥٤ ٦٥٥ ٦٥٦ ٦٥٧ ٦٥٨ ٦٥٩ ٦٦٠ ٦٦١ ٦٦٢ ٦٦٣ ٦٦٤ ٦٦٥ ٦٦٦ ٦٦٧ ٦٦٨ ٦٦٩ ٦٧٠ ٦٧١ ٦٧٢ ٦٧٣ ٦٧٤ ٦٧٥ ٦٧٦ ٦٧٧ ٦٧٨ ٦٧٩ ٦٨٠ ٦٨١ ٦٨٢ ٦٨٣ ٦٨٤ ٦٨٥ ٦٨٦ ٦٨٧ ٦٨٨ ٦٨٩ ٦٩٠ ٦٩١ ٦٩٢ ٦٩٣ ٦٩٤ ٦٩٥ ٦٩٦ ٦٩٧ ٦٩٨ ٦٩٩ ٧٠٠ ٧٠١ ٧٠٢ ٧٠٣ ٧٠٤ ٧٠٥ ٧٠٦ ٧٠٧ ٧٠٨ ٧٠٩ ٧١٠ ٧١١ ٧١٢ ٧١٣ ٧١٤ ٧١٥ ٧١٦ ٧١٧ ٧١٨ ٧١٩ ٧٢٠ ٧٢١ ٧٢٢ ٧٢٣ ٧٢٤ ٧٢٥ ٧٢٦ ٧٢٧ ٧٢٨ ٧٢٩ ٧٣٠ ٧٣١ ٧٣٢ ٧٣٣ ٧٣٤ ٧٣٥ ٧٣٦ ٧٣٧ ٧٣٨ ٧٣٩ ٧٤٠ ٧٤١ ٧٤٢ ٧٤٣ ٧٤٤ ٧٤٥ ٧٤٦ ٧٤٧ ٧٤٨ ٧٤٩ ٧٥٠ ٧٥١ ٧٥٢ ٧٥٣ ٧٥٤ ٧٥٥ ٧٥٦ ٧٥٧ ٧٥٨ ٧٥٩ ٧٦٠ ٧٦١ ٧٦٢ ٧٦٣ ٧٦٤ ٧٦٥ ٧٦٦ ٧٦٧ ٧٦٨ ٧٦٩ ٧٧٠ ٧٧١ ٧٧٢ ٧٧٣ ٧٧٤ ٧٧٥ ٧٧٦ ٧٧٧ ٧٧٨ ٧٧٩ ٧٨٠ ٧٨١ ٧٨٢ ٧٨٣ ٧٨٤ ٧٨٥ ٧٨٦ ٧٨٧ ٧٨٨ ٧٨٩ ٧٩٠ ٧٩١ ٧٩٢ ٧٩٣ ٧٩٤ ٧٩٥ ٧٩٦ ٧٩٧ ٧٩٨ ٧٩٩ ٨٠٠ ٨٠١ ٨٠٢ ٨٠٣ ٨٠٤ ٨٠٥ ٨٠٦ ٨٠٧ ٨٠٨ ٨٠٩ ٨١٠ ٨١١ ٨١٢ ٨١٣ ٨١٤ ٨١٥ ٨١٦ ٨١٧ ٨١٨ ٨١٩ ٨٢٠ ٨٢١ ٨٢٢ ٨٢٣ ٨٢٤ ٨٢٥ ٨٢٦ ٨٢٧ ٨٢٨ ٨٢٩ ٨٣٠ ٨٣١ ٨٣٢ ٨٣٣ ٨٣٤ ٨٣٥ ٨٣٦ ٨٣٧ ٨٣٨ ٨٣٩ ٨٤٠ ٨٤١ ٨٤٢ ٨٤٣ ٨٤٤ ٨٤٥ ٨٤٦ ٨٤٧ ٨٤٨ ٨٤٩ ٨٥٠ ٨٥١ ٨٥٢ ٨٥٣ ٨٥٤ ٨٥٥ ٨٥٦ ٨٥٧ ٨٥٨ ٨٥٩ ٨٦٠ ٨٦١ ٨٦٢ ٨٦٣ ٨٦٤ ٨٦٥ ٨٦٦ ٨٦٧ ٨٦٨ ٨٦٩ ٨٧٠ ٨٧١ ٨٧٢ ٨٧٣ ٨٧٤ ٨٧٥ ٨٧٦ ٨٧٧ ٨٧٨ ٨٧٩ ٨٨٠ ٨٨١ ٨٨٢ ٨٨٣ ٨٨٤ ٨٨٥ ٨٨٦ ٨٨٧ ٨٨٨ ٨٨٩ ٨٩٠ ٨٩١ ٨٩٢ ٨٩٣ ٨٩٤ ٨٩٥ ٨٩٦ ٨٩٧ ٨٩٨ ٨٩٩ ٩٠٠ ٩٠١ ٩٠٢ ٩٠٣ ٩٠٤ ٩٠٥ ٩٠٦ ٩٠٧ ٩٠٨ ٩٠٩ ٩١٠ ٩١١ ٩١٢ ٩١٣ ٩١٤ ٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠ ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١ ٩٣٢ ٩٣٣ ٩٣٤ ٩٣٥ ٩٣٦ ٩٣٧ ٩٣٨ ٩٣٩ ٩٤٠ ٩٤١ ٩٤٢ ٩٤٣ ٩٤٤ ٩٤٥ ٩٤٦ ٩٤٧ ٩٤٨ ٩٤٩ ٩٥٠ ٩٥١ ٩٥٢ ٩٥٣ ٩٥٤ ٩٥٥ ٩٥٦ ٩٥٧ ٩٥٨ ٩٥٩ ٩٦٠ ٩٦١ ٩٦٢ ٩٦٣ ٩٦٤ ٩٦٥ ٩٦٦ ٩٦٧ ٩٦٨ ٩٦٩ ٩٧٠ ٩٧١ ٩٧٢ ٩٧٣ ٩٧٤ ٩٧٥ ٩٧٦ ٩٧٧ ٩٧٨ ٩٧٩ ٩٨٠ ٩٨١ ٩٨٢ ٩٨٣ ٩٨٤ ٩٨٥ ٩٨٦ ٩٨٧ ٩٨٨ ٩٨٩ ٩٩٠ ٩٩١ ٩٩٢ ٩٩٣ ٩٩٤ ٩٩٥ ٩٩٦ ٩٩٧ ٩٩٨ ٩٩٩ ١٠٠٠ ١٠٠١ ١٠٠٢ ١٠٠٣ ١٠٠٤ ١٠٠٥ ١٠٠٦ ١٠٠٧ ١٠٠٨ ١٠٠٩ ١٠١٠ ١٠١١ ١٠١٢ ١٠١٣ ١٠١٤ ١٠١٥ ١٠١٦ ١٠١٧ ١٠١٨ ١٠١٩ ١٠٢٠ ١٠٢١ ١٠٢٢ ١٠٢٣ ١٠٢٤ ١٠٢٥ ١٠٢٦ ١٠٢٧ ١٠٢٨ ١٠٢٩ ١٠٣٠ ١٠٣١ ١٠٣٢ ١٠٣٣ ١٠٣٤ ١٠٣٥ ١٠٣٦ ١٠٣٧ ١٠٣٨ ١٠٣٩ ١٠٤٠ ١٠٤١ ١٠٤٢ ١٠٤٣ ١٠٤٤ ١٠٤٥ ١٠٤٦ ١٠٤٧ ١٠٤٨ ١٠٤٩ ١٠٥٠ ١٠٥١ ١٠٥٢ ١٠٥٣ ١٠٥٤ ١٠٥٥ ١٠٥٦ ١٠٥٧ ١٠٥٨ ١٠٥٩ ١٠٦٠ ١٠٦١ ١٠٦٢ ١٠٦٣ ١٠٦٤ ١٠٦٥ ١٠٦٦ ١٠٦٧ ١٠٦٨ ١٠٦٩ ١٠٧٠ ١٠٧١ ١٠٧٢ ١٠٧٣ ١٠٧٤ ١٠٧٥ ١٠٧٦ ١٠٧٧ ١٠٧٨ ١٠٧٩ ١٠٨٠ ١٠٨١ ١٠٨٢ ١٠٨٣ ١٠٨٤ ١٠٨٥ ١٠٨٦ ١٠٨٧ ١٠٨٨ ١٠٨٩ ١٠٩٠ ١٠٩١ ١٠٩٢ ١٠٩٣ ١٠٩٤ ١٠٩٥ ١٠٩٦ ١٠٩٧ ١٠٩٨ ١٠٩٩ ١١٠٠ ١١٠١ ١١٠٢ ١١٠٣ ١١٠٤ ١١٠٥ ١١٠٦ ١١٠٧ ١١٠٨ ١١٠٩ ١١١٠ ١١١١ ١١١٢ ١١١٣ ١١١٤ ١١١٥ ١١١٦ ١١١٧ ١١١٨ ١١١٩ ١١٢٠ ١١٢١ ١١٢٢ ١١٢٣ ١١٢٤ ١١٢٥ ١١٢٦ ١١٢٧ ١١٢٨ ١١٢٩ ١١٣٠ ١١٣١ ١١٣٢ ١١٣٣ ١١٣٤ ١١٣٥ ١١٣٦ ١١٣٧ ١١٣٨ ١١٣٩ ١١٤٠ ١١٤١ ١١٤٢ ١١٤٣ ١١٤٤ ١١٤٥ ١١٤٦ ١١٤٧ ١١٤٨ ١١٤٩ ١١٥٠ ١١٥١ ١١٥٢ ١١٥٣ ١١٥٤ ١١٥٥ ١١٥٦ ١١٥٧ ١١٥٨ ١١٥٩ ١١٦٠ ١١٦١ ١١٦٢ ١١٦٣ ١١٦٤ ١١٦٥ ١١٦٦ ١١٦٧ ١١٦٨ ١١٦٩ ١١٧٠ ١١٧١ ١١٧٢ ١١٧٣ ١١٧٤ ١١٧٥ ١١٧٦ ١١٧٧ ١١٧٨ ١١٧٩ ١١٨٠ ١١٨١ ١١٨٢ ١١٨٣ ١١٨٤ ١١٨٥ ١١٨٦ ١١٨٧ ١١٨٨ ١١٨٩ ١١٩٠ ١١٩١ ١١٩٢ ١١٩٣ ١١٩٤ ١١٩٥ ١١٩٦ ١١٩٧ ١١٩٨ ١١٩٩ ١٢٠٠ ١٢٠١ ١٢٠٢ ١٢٠٣ ١٢٠٤ ١٢٠٥ ١٢٠٦ ١٢٠٧ ١٢٠٨ ١٢٠٩ ١٢١٠ ١٢١١ ١٢١٢ ١٢١٣ ١٢١٤ ١٢١٥ ١٢١٦ ١٢١٧ ١٢١٨ ١٢١٩ ١٢٢٠ ١٢٢١ ١٢٢٢ ١٢٢٣ ١٢٢٤ ١٢٢٥ ١٢٢٦ ١٢٢٧ ١٢٢٨ ١٢٢٩ ١٢٣٠ ١٢٣١ ١٢٣٢ ١٢٣٣ ١٢٣٤ ١٢٣٥ ١٢٣٦ ١٢٣٧ ١٢٣٨ ١٢٣٩ ١٢٤٠ ١٢٤١ ١٢٤٢ ١٢٤٣ ١٢٤٤ ١٢٤٥ ١٢٤٦ ١٢٤٧ ١٢٤٨ ١٢٤٩ ١٢٥٠ ١٢٥١ ١٢٥٢ ١٢٥٣ ١٢٥٤ ١٢٥٥ ١٢٥٦ ١٢٥٧ ١٢٥٨ ١٢٥٩ ١٢٦٠ ١٢٦١ ١٢٦٢ ١٢٦٣ ١٢٦٤ ١٢٦٥ ١٢٦٦ ١٢٦٧ ١٢٦٨ ١٢٦٩ ١٢٧٠ ١٢٧١ ١٢٧٢ ١٢٧٣ ١٢٧٤ ١٢٧٥ ١٢٧٦ ١٢٧٧ ١٢٧٨ ١٢٧٩ ١٢٨٠ ١٢٨١ ١٢٨٢ ١٢٨٣ ١٢٨٤ ١٢٨٥ ١٢٨٦ ١٢٨٧ ١٢٨٨ ١٢٨٩ ١٢٩٠ ١٢٩١ ١٢٩٢ ١٢٩٣ ١٢٩٤ ١٢٩٥ ١٢٩٦ ١٢٩٧ ١٢٩٨ ١٢٩٩ ١٣٠٠ ١٣٠١ ١٣٠٢ ١٣٠٣ ١٣٠٤ ١٣٠٥ ١٣٠٦ ١٣٠٧ ١٣٠٨ ١٣٠٩ ١٣١٠ ١٣١١ ١٣١٢ ١٣١٣ ١٣١٤ ١٣١٥ ١٣١٦ ١٣١٧ ١٣١٨ ١٣١٩ ١٣٢٠ ١٣٢١ ١٣٢٢ ١٣٢٣ ١٣٢٤ ١٣٢٥ ١٣٢٦ ١٣٢٧ ١٣٢٨ ١٣٢٩ ١٣٣٠ ١٣٣١ ١٣٣٢ ١٣٣٣ ١٣٣٤ ١٣٣٥ ١٣٣٦ ١٣٣٧ ١٣٣٨ ١٣٣٩ ١٣٤٠ ١٣٤١ ١٣٤٢ ١٣٤٣ ١٣٤٤ ١٣٤٥ ١٣٤٦ ١٣٤٧ ١٣٤٨ ١٣٤٩ ١٣٥٠ ١٣٥١ ١٣٥٢ ١٣٥٣ ١٣٥٤ ١٣٥٥ ١٣٥٦ ١٣٥٧ ١٣٥٨ ١٣٥٩ ١٣٦٠ ١٣٦١ ١٣٦٢ ١٣٦٣ ١٣٦٤ ١٣٦٥ ١٣٦٦ ١٣٦٧ ١٣٦٨ ١٣٦٩ ١٣٧٠ ١٣٧١ ١٣٧٢ ١٣٧٣ ١٣٧٤ ١٣٧٥ ١٣٧٦ ١٣٧٧ ١٣٧٨ ١٣٧٩ ١٣٨٠ ١٣٨١ ١٣٨٢ ١٣٨٣ ١٣٨٤ ١٣٨٥ ١٣٨٦ ١٣٨٧ ١٣٨٨ ١٣٨٩ ١٣٩٠ ١٣٩١ ١٣٩٢ ١٣٩٣ ١٣٩٤ ١٣٩٥ ١٣٩٦ ١٣٩٧ ١٣٩٨ ١٣٩٩ ١٤٠٠ ١٤٠١ ١٤٠٢ ١٤٠٣ ١٤٠٤ ١٤٠٥ ١٤٠٦ ١٤٠٧ ١٤٠٨ ١٤٠٩ ١٤١٠ ١٤١١ ١٤١٢ ١٤١٣ ١٤١٤ ١٤١٥ ١٤١٦ ١٤١٧ ١٤١٨ ١٤١٩ ١٤٢٠ ١٤٢١ ١٤٢٢ ١٤٢٣ ١٤٢٤ ١٤٢٥ ١٤٢٦ ١٤٢٧ ١٤٢٨ ١٤٢٩ ١٤٣٠ ١٤٣١ ١٤٣٢ ١٤٣٣ ١٤٣٤ ١٤٣٥ ١٤٣٦ ١٤٣٧ ١٤٣٨ ١٤٣٩ ١٤٤٠ ١٤٤١ ١٤٤٢ ١٤٤٣ ١٤٤٤ ١٤٤٥ ١٤٤٦ ١٤٤٧ ١٤٤٨ ١٤٤٩ ١٤٥٠ ١٤٥١ ١٤٥٢ ١٤٥٣ ١٤٥٤ ١٤٥٥ ١٤٥٦ ١٤٥٧ ١٤٥٨ ١٤٥٩ ١٤٦٠ ١٤٦١ ١٤٦٢ ١٤٦٣ ١٤٦٤ ١٤٦٥ ١٤٦٦ ١٤٦٧ ١٤٦٨ ١٤٦٩ ١٤٧٠ ١٤٧١ ١٤٧٢ ١٤٧٣ ١٤٧٤ ١٤٧٥ ١٤٧٦ ١٤٧٧ ١٤٧٨ ١٤٧٩ ١٤٨٠ ١٤٨١ ١٤٨٢ ١٤٨٣ ١٤٨٤ ١٤٨٥ ١٤٨٦ ١٤٨٧ ١٤٨٨ ١٤٨٩ ١٤٩٠ ١٤٩١ ١٤٩٢ ١٤٩٣ ١٤٩٤ ١٤٩٥ ١٤٩٦ ١٤٩٧ ١٤٩٨ ١٤٩٩ ١٥٠٠ ١٥٠١ ١٥٠٢ ١٥٠٣ ١٥٠٤ ١٥٠٥ ١٥٠٦ ١٥٠٧ ١٥٠٨ ١٥٠٩ ١٥١٠ ١٥١١ ١٥١٢ ١٥١٣ ١٥١٤ ١٥١٥

41 Καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου
ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ
λίθον ἐν σοί, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν
καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. 42 Καὶ
εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλ-
λειν τοὺς πωλοῦντας [ἐν αὐτῷ καὶ
ἀγοράζοντας], 43 Λέγων αὐτοῖς· Γέ-
γραπται· Καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος
πρόσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον ληστῶν. 44 Καὶ ἦν διδά-
σκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν
αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ,
45 Καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν·
ὁ λαὸς γὰρ ᾧπας ἐξεκρέμετο αὐτοῦ
ἀκούων.

ΚΕΦ. κ'.

1 **ΚΑΙ** ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 Καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν· Εἰπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον, καὶ εἰπατέ μοι· 4 Τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

[illegible]

❖ معلمان ❖ قمر

၁။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၂။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၃။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၄။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၅။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၆။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၇။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၈။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၉။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌
 ၁၀။ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌ နေ့၌

44 Ad terram prosternent te et filios
qui in te sunt, et non relinquent in te
lapidem super lapidem, eo quod non
cognoveris tempus visitationis tuæ.
45 Et ingressus in templum coepit
eicere vendentes in illo et ementes,
46 Dicens illis: Scriptum est quia
domus mea domus orationis est: vos
autem fecistis illam speluncam latro-
num. 47 Et erat docens cotidie in
templo. Principes autem sacerdotum
et scribæ et principes plebis quære-
bant illum perdere, 48 Et non invenie-
bant quod facerent illi: omnis enim
populus suspensus erat audiens illum.

CAPUT XX.

1 Et factum est in una dierum
docente illo populum in templo et
evangelizante convenerunt principes
sacerdotum et scribæ cum senioribus,
2 Et aiunt dicentes ad illum: Dic
nobis, in qua potestate hæc facis, aut
quis est qui dedit tibi hanc potestatem?
3 Respondens autem dixit ad illos:
Interrogabo vos et ego unum verbum,
respondete mihi: 4 Baptismum Jo-
hannis de cælo erat an ex homini-
bus? 5 At illi cogitabant inter se
dicentes quia si dixerimus: De cælo,
dicet: Quare ergo non credidistis ei?

6 Ἐὰν δὲ εἰπώμεν· Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένοι γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἀνθρώπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10 Καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δούλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. 11 Καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δούλον· οἱ δὲ κακῶν δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 Καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως τοῦτον [ιδόντες] ἐντραπήσονται. 14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· Μὴ γένοιτο. 17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· Τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

6 ἰ. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

6 Si autem dixerimus: Ex hominibus, plebs universa lapidabit nos: certi sunt enim Johannem prophetam esse. 7 Et responderunt se nescire unde esset. 8 Et Jesus ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio. 9 Coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc. Homo plantavit vineam et locavit eam colonis, et ipse peregre fuit multis temporibus. 10 Et in tempore misit ad cultores servum ut de fructu vineæ darent illi: qui cæsum dimiserunt eum inanem. 11 Et addidit alterum servum mittere: illi autem hunc quoque cædentes et afficientes contumelia dimiserunt inanem. 12 Et addidit tertium mittere: qui et illum vulnerantes ejecerunt. 13 Dixit autem dominus vineæ: Quid faciam? mittam filium meum dilectum: forsitan cum hunc viderint verebuntur. 14 Quem cum vidissent coloni, cogitaverunt in se dicentes: Hic est heres: occidamus illum, ut nostra fiat hereditas. 15 Et ejectum illum extra vineam occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineæ? 16 Veniet et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. Quo audito dixerunt illi: Absit. 17 Illi autem aspiciens eos ait: Quid est ergo hoc quod scriptum est: Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli?

18 Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον
συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
λικμήσει αὐτόν. 19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ
ᾧ ᾠρᾷ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνω-
σαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν
παραβολὴν ταύτην. 20 Καὶ παρα-
τηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑπο-
κρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα
ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παρα-
δοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ
τοῦ ἡγεμόνος. 21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι
ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ
λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· 22 Ἐξε-
στὶν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ;
23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν
εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· [Τί με πειράζετε;]
24 Δεῖξατέ μοι δηνάριον. Τίνος ἔχει
εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; οἱ δὲ εἶπαν·
Καίσαρος. 25 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς·
Τοῖνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26 Καὶ οὐκ
ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος
ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ
τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν. 27 Προσ-
ελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων,
οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι,
ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 Λέγοντες· Δι-
δάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἕνα
τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾗ, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξα-
ναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

18 ὅς τις ἐπὶ τὸν λίθον
πέσῃ. 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς
ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς
χειρας ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ,
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν·
ἐγνώσαν γὰρ ὅτι πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν
ταύτην. 20 καὶ παρατηρήσαν-
τες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους
ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς
δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβων-
ται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παρα-
δοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ
τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.
21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν
λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδα-
μεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδά-
σκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρό-
σωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν
ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις·
22 Ἐξεστὶν ἡμᾶς Καίσαρι
φόρον δοῦναι ἢ οὐ; 23 Κατα-
νοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανου-
ργίαν εἶπεν πρὸς αὐτοὺς·
[Τί με πειράζετε;] 24 Δείξατέ
μοι δηνάριον. Τίνος ἔχει
εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; οἱ δὲ
εἶπαν· Καίσαρος. 25 Ὁ δὲ
εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· Τοῖνυν
ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι
καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. 26
καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι
αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ
λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ
τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.
27 Προσελθόντες δὲ τινες
τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέ-
γοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι,
ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγον-
τες· Διδάσκαλε, Μωϋσῆς
ἔγραψεν ἡμῖν, ἕνα τινος
ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων
γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος
ᾗ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξα-
ναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ.

18 Omnis qui ceciderit supra illum
lapidem conquassabitur: supra quem
autem ceciderit, comminuet illum.
19 Et quærebant principes sacerdotum
et scribæ mittere in illum manus illa
hora, et timuerunt populum: cognove-
runt enim quod ad ipsos dixerit
similitudinem istam. 20 Et observan-
tes miserunt insidiatores qui se justos
simularent, ut caperent eum in ser-
mone et traderent illum principatui
et potestati præsidis. 21 Et interro-
gaverunt illum dicentes: Magister,
scimus quia recte dicis et doces et non
accipis personam, sed in veritate viam
Dei doces: 22 Licet nobis dare tribu-
tum Cæsari an non? 23 Considerans
autem dolum illorum dixit ad eos:
Quid me temtatis? 24 Ostendite mihi
denarium: cujus habet imaginem et
inscriptionem? Respondentes dixerunt
Cæsaris. 25 Et ait illis: Reddite ergo
quæ Cæsaris sunt Cæsari, et quæ
Dei sunt Deo. 26 Et non potuerunt
verbum ejus reprehendere coram plebe,
et mirati in responsis ejus tacuerunt.
27 Accesserunt autem quidam Saddu-
cæorum, qui negant esse resurrec-
tionem, et interrogaverunt eum 28 Di-
centes: Magister, Moses scripsit nobis:
Si frater alicujus mortuus fuerit
habens uxorem, et hic sine filius
fuerit, ut accipiat eam frater ejus
uxorem et suscitetur semen fratri suo.

29 Ἐπτά οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. Καὶ ὁ
 πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκ-
 νος· 30 Καὶ [ἔλαβεν] ὁ δεύτερος [τὴν
 γυναῖκα· καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος,]
 31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύ-
 τως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα
 καὶ ἀπέθανον. 32 Ὑστερον [δὲ πάντων]
 καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. 33 Ἡ γυνὴ οὖν
 ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται
 γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυ-
 ναῖκα. 34 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν
 καὶ γαμίσκονται, 35 Οἱ δὲ καταξιω-
 θέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ
 τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε
 γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· 36 Οὔτε γὰρ
 ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γάρ
 εἰσιν, καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστά-
 σεως υἱοὶ ὄντες. 37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται
 οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ
 τῆς βάτον, ὡς λέγει Κύριον τὸν θεὸν
 Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν
 Ἰακώβ· 38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν
 ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
 39 Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμμα-
 τέων εἶπαν· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.
 40 Οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν
 οὐδέν. 41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς
 λέγουσιν τὸν Χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ υἱόν,

29 **فَصَلَا بَنِي إِسْتَبِي إِبْنِي** 29
بَعْدَ إِبْنِي : **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
 30 **وَنَبِيَّ** **بَنِي** **إِبْنِي** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** 30
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 31 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** 32 .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 33 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** 34 .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** 35 .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 36 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 37 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 38 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** 39 .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 40 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** 41 . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .
وَقَبْلَهُ **بَلَا قَتْلًا** . **وَقَبْلَهُ** **بَلَا قَتْلًا** .

29 Septem ergo fratres erant: et
 primus accepit uxorem et mortuus
 est sine filiis: 30 Et sequens accepit
 illam, et ipse mortuus est sine filio:
 31 Et tertius accepit illam, similiter et
 omnes septem, et non reliquerunt
 semen et mortui sunt. 32 Novissima
 omnium mortua est et mulier. 33 In
 resurrectione ergo cujus eorum erit
 uxor? siquidem septem habuerunt
 eam uxorem. 34 Et ait illis Jesus:
 Filii sæculi hujus nubunt et traduntur
 ad nuptias, 35 Illi autem qui digni
 habebuntur sæculo illo et resurrec-
 tione ex mortuis neque nubunt neque
 ducunt uxores: 36 Neque enim ultra
 mori poterunt, æquales enim angelis
 sunt, et filii sunt Dei cum sint filii
 resurrectionis. 37 Quia vero resurgant
 mortui, et Moses ostendit secus rubum,
 sicut dicit Dominum Deum Abraham
 et Deum Isaac et Deum Jacob:
 38 Deus autem non est mortuorum
 sed vivorum: omnes enim vivunt
 ei. 39 Respondentes autem quidam
 scribarum dixerunt: Magister, bene
 dixisti. 40 Et amplius non aude-
 bant eum quicquam interrogare.
 41 Dixit autem ad illos: Quomodo
 dicunt Christum filium David esse,

30 "Όταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγύς τὸ θέρος ἐστίν. 31 Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνιδίως ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 Ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 Ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἡυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κβ'.

1 ἩΓΓΙΖΕΝ δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 2 Καὶ ἐξήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. 3 Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα,

30 ὅτι ἤδη ἐγγύς ἐστίν· 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνιδίως ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 Ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 Ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἡυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών. 38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 APPROPINQUABAT autem dies festus azymorum qui dicitur pascha, 2 Et quærebant principes sacerdotum et scribæ quomodo eum interficerent; timebant vero plebem. 3 Intravit autem Satanas in Judam qui vocatur Scarioth, unum de duodecim,

30 Cum producant jam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstas : 31 Ita et vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei. 32 Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc donec omnia fiant. 33 Cælum et terra transibunt, verba autem mea non transient. 34 Adtendite autem vobis ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis hujus vitæ, et superveniat in vos repentina dies illa : 35 Tamquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem omnis terræ. 36 Vigilate itaque omni tempore orantes ut digni habeamini fugere omnia quæ futura sunt et stare ante Filium hominis. 37 Erat autem diebus docens in templo, noctibus vero exiens morabatur in monte qui vocatur oliveti. 38 Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

CAPUT XXII.

1 APPROPINQUABAT autem dies festus azymorum qui dicitur pascha, 2 Et quærebant principes sacerdotum et scribæ quomodo eum interficerent; timebant vero plebem. 3 Intravit autem Satanas in Judam qui vocatur Scarioth, unum de duodecim,

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 Καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννόμενον. 21 Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 Ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὀρισμένον πορεύεται, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδεται. 23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. 24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. 26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμὶ ὡς ὁ διακονῶν. 28 Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 Καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλεῖαν, 30 ἵνα ἔσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. 31 [Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·] Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ συνιάσαι ὡς τὸν σίτον·

19 ὁ βῆς κσϛα ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 19
 20 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 20
 21 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 21
 22 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 22
 23 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 23
 24 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 24
 25 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 25
 26 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 26
 27 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 27
 28 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 28
 29 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 29
 30 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 30
 31 ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς ὁ βῆς 31

19 Et accepto pane gratias egit et fregit et dedit eis dicens : Hoc est corpus meum quod pro vobis datur : hoc facite in meam commemorationem. 20 Similiter et calicem postquam cenavit, dicens : Hic est calix, novum testamentum in sanguine meo, quod pro vobis fundetur. 21 Verum tamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. 22 Et quidem Filius hominis secundum quod definitum est vadit, verum tamen vae illi homini per quem tradetur. 23 Et ipsi coeperunt quærere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset. 24 Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. 25 Dixit autem eis : Reges gentium dominantur eorum, et qui potestatem habent super eos benefici vocantur : 26 Vos autem non sic, sed qui major est in vobis fiat sicut junior, et qui præcessor est sicut ministrator. 27 Nam quis major est, qui recumbit an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. 28 Vos autem estis qui permansistis mecum in temptationibus meis : 29 Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum 30 Ut edatis et bibatis super mensam meam in regno, et sedeatis super thronos judicantes duodecim tribus Israhel. 31 Ait autem Dominus : Simon Simon, ecce Satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum,

32 Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλήπῃ ἡ πίστις σου. Καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 Ὁ δὲ εἶπεν· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τριῶν ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. 35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέσπειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπαν· Οὐθένός. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 Οἱ δὲ εἶπαν· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστιν. 39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπᾶσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσει λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήχετο 42 Λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ. Πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.

32 Ὁ ἄνθρωπος ἐδεήθη περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλήπῃ ἡ πίστις σου. Καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 Ὁ δὲ εἶπεν· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τριῶν ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. 35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέσπειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπαν· Οὐθένός. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 Οἱ δὲ εἶπαν· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστιν. 39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπᾶσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσει λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήχετο 42 Λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει παρενέγκαι τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ. Πλὴν μὴ τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.

32 Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. 33 Qui dixit ei: Domine, tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire. 34 Et ille dixit: Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me. Et dixit eis: 35 Quando misi vos sine sacculo et pera et calciamentis, numquid aliquid defuit vobis? 36 At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet sacculum tollat, similiter et peram, et qui non habet vendat tunicam suam et emat gladium: 37 Dico autem vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me: Et quod cum injustis deputatus est. Etenim ea quæ sunt de me finem habent: 38 At illi dixerunt: Domine, ecce gladii duo hic. At ille dixit eis: Sat est. 39 Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem olivarum: secuti sunt autem illum et discipuli. 40 Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: Orate ne intretis in temptationem. 41 Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis, et positis genibus orabat 42 Dicens: Pater, si vis, transfer calicem istum a me: verum tamen non mea voluntas sed tua fiat.

43 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσήνχετο. Καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσει θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν. 45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὑρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. 47 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλεῖν αὐτόν. 48 Ἰησοὺς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοὺς εἶπεν· Ἐὰν ἕως τούτου. Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 Εἶπεν δὲ Ἰησοὺς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων. 53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

43 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσήνχετο. Καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρὼς αὐτοῦ ὥσει θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν γῆν. 45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὑρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. 47 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλεῖν αὐτόν. 48 Ἰησοὺς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοὺς εἶπεν· Ἐὰν ἕως τούτου. Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 Εἶπεν δὲ Ἰησοὺς πρὸς τοὺς παραγενομένους πρὸς αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων. 53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. 54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

43 Apparuit autem illi angelus de cælo confortans eum. Et factus est in agonia et prolixius orabat. 44 Et factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. 45 Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia. 46 Et ait illis: Quid dormitis? surgite, orate ne intretis in temptationem. 47 Adhuc eo loquente, ecce turba, et qui vocabatur Judas unus de duodecim antecedebat eos, et appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. 48 Jesus autem dixit ei: Juda, osculo Filium hominis tradis? 49 Videntes autem hi qui circa ipsum erant quod futurum erat, dixerunt ei: Domine, si percutimus in gladio? 50 Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum et amputavit auriculam ejus dextram. 51 Respondens autem Jesus ait: Sinite usque huc: et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. 52 Dixit autem Jesus ad eos qui venerant ad se, principes sacerdotum et magistratus templi et seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus: 53 Cum cotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora vestra et potestas tenebrarum. 54 Comprehendentes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus vero sequebatur a longe.

55 Περιανφάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 Ὁ δὲ ἡρνήσατο αὐτὸν λέγων· Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 Καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μᾶς ἄλλος τις διῡσχυρίζετο λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 Καὶ [ὁ Πέτρος] ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. 63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 Καὶ περικαλύφαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· Προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; 65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν, 67 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

55 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν πῦρ ἐν μέσῳ αὐλῆς καθήμενον πρὸς τὸ φῶς· καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 56 Ὁ δὲ ἡρνήσατο αὐτὸν λέγων· Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 57 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· Ἀνθρωπε, οὐκ εἰμί. 58 Καὶ διαστάσης ὥσει ὥρας μᾶς ἄλλος τις διῡσχυρίζετο λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 59 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 60 Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. 61 Καὶ [ὁ Πέτρος] ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς. 62 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 63 Καὶ περικαλύφαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· Προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; 64 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. 65 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν, 66 Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

55 Accenso autem igni in medio atrio et circumsedentibus illis erat Petrus in medio eorum. 56 Quem cum vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen et eum fuisset intuita, dixit: Et hic cum illo erat. 57 At ille negavit eum dicens: Mulier, non novi illum. 58 Et post pusillum alius videns eum dixit: Et tu de illis es. Petrus vero ait: O homo, non sum. 59 Et intervallo facto quasi horæ unius alius quidam affirmabat dicens: Vere et hic cum illo erat: nam et Galilæus est. 60 Et ait Petrus: Homo, nescio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente cantavit gallus, 61 Et conversus Dominus respexit Petrum, et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixit quia prius quam gallus cantet ter me negabis: 62 Et egressus foras Petrus flevit amare. 63 Et viri qui tenebant eum includebant ei cædentes, 64 Et velaverunt eum et percutiebant faciem ejus, et interrogabant eum dicentes: Prophetiza, quis est qui te percussit? 65 Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. 66 Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribæ et duxerunt illum in concilium suum, dicentes: Si tu es Christus, dic nobis. 67 Et ait illis: Si vobis dixero, non creditis mihi:

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη
λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων
ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν [πολλὰ] περὶ
αὐτοῦ, καὶ ἠλπιζέεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ'
αὐτοῦ γινόμενον. 9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν
ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπε-
κρίνατο αὐτῷ. 10 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως
κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 Ἐξουθενήσας
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς
στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας,
περιβαλὼν [αὐτὸν] ἐσθῆτα λαμπρὰν
ἠνέπεμφεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. 12 Ἐγέ-
νοντο δὲ φίλοι ὃ τε Ἡρώδης καὶ ὁ
Πειλάτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλή-
λων· προϋπήρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες
πρὸς αὐτούς. 13 Πειλάτος δὲ συνκα-
λεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν 14 Εἶπεν
πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν
ἄνθρωπον τοῦτον ὥς ἀποστρέφοντα τὸν
λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν
ἀνακρίνας οὐθὲν εὑρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐ-
τοῦ. 15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμφεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν
ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον
αὐτῷ. 16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύ-
σω. [17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν
αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα.] 18 Ἀνέκραγον
δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· Αἶρε τοῦ-
τον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββάν·

8 Ἡρώδης αὐτὸν ἰδὼν ἡγάδα
λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκανῶν χρόνων θέλων
ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν [πολλὰ] περὶ
αὐτοῦ, καὶ ἠλπιζέεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ'
αὐτοῦ γινόμενον. 9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν
ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπε-
κρίνατο αὐτῷ. 10 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως
κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 Ἐξουθενήσας
δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς
στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας,
περιβαλὼν [αὐτὸν] ἐσθῆτα λαμπρὰν
ἠνέπεμφεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ. 12 Ἐγέ-
νοντο δὲ φίλοι ὃ τε Ἡρώδης καὶ ὁ
Πειλάτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλή-
λων· προϋπήρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες
πρὸς αὐτούς. 13 Πειλάτος δὲ συνκα-
λεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν 14 Εἶπεν
πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν
ἄνθρωπον τοῦτον ὥς ἀποστρέφοντα τὸν
λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν
ἀνακρίνας οὐθὲν εὑρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐ-
τοῦ. 15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμφεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν
ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον
αὐτῷ. 16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύ-
σω. [17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν
αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἓνα.] 18 Ἀνέκραγον
δὲ πανπληθεὶ λέγοντες· Αἶρε τοῦ-
τον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββάν·

9 Herodes autem viso Jesu gavisus est
valde : erat enim cupiens ex multo
tempore videre eum, eo quod audiret
multa de illo, et sperabat signum
aliquod videre ab eo fieri. 9 Interro-
gabatur autem illum multis sermonibus :
at ipse nihil illi respondebat. 10 Sta-
bant etiam principes sacerdotum et
scribæ constanter accusantes eum.
11 Sprevit autem illum Herodes cum
exercitu suo, et inludit indutum veste
alba, et remisit ad Pilatum. 12 Et
facti sunt amici Herodes et Pilatus in
ipsa die : nam antea inimici erant ad
invicem. 13 Pilatus autem convocatis
principibus sacerdotum et magistrati-
bus et plebe 14 Dixit ad illos : Optu-
listis mihi hunc hominem quasi aver-
tentem populum, et ecce ego coram
vobis interrogans nullam causam
inveni in homine isto ex his in quibus
eum accusatis. 15 Sed neque Herodes :
nam remisi vos ad illum, et ecce nihil
dignum morte actum est ei. 16 Emen-
datum ergo illum dimittam. 17 Necesse
autem habebat dimittere eis per diem
festum unum. 18 Exclamavit autem
simul universa turba dicens : Tolle
hunc, et dimitte nobis Barabban :

19 "Οστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 Πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· Σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναί· μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν [καὶ τῶν ἀρχιερέων]. 24 Καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἶτημα αὐτῶν. 25 Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν, ὃν ἡτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν. 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτάς Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν.

19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 Πάλιν δὲ ὁ Πειλᾶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· Σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναί· μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν [καὶ τῶν ἀρχιερέων]. 24 Καὶ Πειλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἶτημα αὐτῶν. 25 Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν, ὃν ἡτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν. 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτάς Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν· μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν.

19 Qui erat propter seditionem quondam factam in civitate et homicidium missus in carcerem. 20 Iterum autem Pilatus locutus est ad illos volens dimittere Jesum. 21 At illi succlamabant dicentes: Crucifige, crucifige illum. 22 Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis inveni in eo: corripiam ergo illum et dimittam. 23 At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur, et invalescebant voces eorum, 24 Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum: 25 Dimisit autem illis eum qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant, Jesum vero tradidit voluntati eorum. 26 Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa, et imposuerunt illi crucem portare post Jesum. 27 Sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum, quæ plangebant et lamentabantur eum. 28 Conversus autem ad illas Jesus dixit: Filiae Hierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros: 29 Quoniam ecco venient dies in quibus dicent: Beatæ steriles, et ventres qui non genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt.

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἅξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 Καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου [Κύριε] ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ [ὁ Ἰησοῦς]· Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. 44 Καὶ ἦν ἡδὴ ὥσει ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 Τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος· ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνευμά μου. Τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γινόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· Ὁντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 Καὶ πάντες οἱ συναγαγόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γινόμενα, τύπτοντες [ἑαυτῶν] τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρᾶσαι ταῦτα. 50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων, καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 Οὗτος οὐκ ἦν συνκατατιθέμενος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, 52 Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἡτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ,

41 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 42 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 43 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 44 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 45 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 46 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 47 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 48 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 49 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 50 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 51 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ. 52 ⲁⲓⲣ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ ⲉⲛⲉⲛⲉⲛ.

41 Et nos quidem juste, nam digna factis recepimus: hic vero nihil mali gessit. 42 Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum. 43 Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. 44 Erat autem fere hora sexta et tenebræ factæ sunt in universa terra usque in nonam horam, 45 Et obscuratus est sol, et velum templi scissum est medium. 46 Et clamans voce magna Jesus ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et hæc dicens exspiravit. 47 Videns autem centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum dicens: Vere hic homo justus est. 48 Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud et videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. 49 Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres quæ secutæ erant eum a Galilæa, hæc videntes. 50 Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus et justus, 51 Hic non consenserat concilio et actibus eorum, ab Arimathia civitate Judeæ, qui expectabat et ipse regnum Dei: 52 Hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Jesu,

53 Καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὐ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. 55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθυυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 ὅπως τρεῖς αἵματι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

ΚΕΦ. κδ.

1 THΙ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὁρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνήμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 Εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῇτι ἀστραπτύσῃ· 5 Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἡγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὡν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 Λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,

καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ

53 καὶ καθελὼν σινδόνι αὐτὸν ἐνετύλιξεν, καὶ ἐθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὐ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐδέπω κείμενος. 54 Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. 55 Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθυυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56 ὅπως τρεῖς αἵματι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

ΜΕΛΟΝ. ΚΕ. ΚΑ.

1 ὁρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνήμα ἦλθον φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 Εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῇτι ἀστραπτύσῃ· 5 Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἡγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὡν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 Λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,

53 Et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. 54 Et dies erat parasceves, et sabbatum inlucescebat. 55 Subsecutæ autem mulieres, quæ cum ipso venerant de Galilæa, viderunt monumentum et quemadmodum positum erat corpus ejus, 56 Et revertentes paraverunt aromata et ungenta : et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

CAPUT XXIV.

1 UNA autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes quæ paraverant aromata. 2 Et invenerunt lapidem revolutum a monumento, 3 Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu. 4 Et factum est dum mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti : 5 Cum timerent autem et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas : Quid quæritis viventem cum mortuis ? 6 Non est hic, sed resurrexit : recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in Galilæa esset, 7 Dicens quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi et die tertia resurgere. 8 Et recordatæ sunt verborum ejus,

9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσει λήρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. [12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα, καὶ ἀπήλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.] 13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς, 14 Καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. 16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν. 17 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. 18 Ἀποκριθεὶς δὲ εἰς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,

9 ὁ ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἔγνωμεν. 10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὥσει λήρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. 12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα, καὶ ἀπήλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. 13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς, 14 Καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. 16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγινῶναι αὐτόν. 17 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. 18 Ἀποκριθεὶς δὲ εἰς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ,

9 Et regressæ a monumento nuntiaverunt hæc omnia illis undecim et ceteris omnibus. 10 Erat autem Maria Magdalene et Johanna et Maria Jacobi et ceteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad apostolos hæc. 11 Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non credebant illis. 12 Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum, et procumbens vidit linteamina posita, et abiit secum mirans quod factum fuerat. 13 Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emmaus, 14 Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. 15 Et factum est dum fabularentur et secum quærerent, et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: 16 Oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoscerent. 17 Et ait ad illos: Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? 18 Et respondens unus, cui nomen Cleopas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Hierusalem et non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus? 19 Quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt: De Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta potens in opere et sermone coram Deo et omni populo,

20 Ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.
 21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλὰ γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει [σήμερον] ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθρῖναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 Καὶ μὴ εὐροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακεῖναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 Καὶ ἀπηλλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
 25 Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διερμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πᾶσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἐαυτοῦ. 28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρω πορεύεσθαι.
 29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπεραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μένειν σὺν αὐτοῖς.
 30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς·

20 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 20
 21 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 21
 22 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 22
 23 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 23
 24 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 24
 25 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 25
 26 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 26
 27 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 27
 28 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 28
 29 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 29
 30 ܕܡܠܟ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ ܕܥܡܪܐ 30

20 Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotum et principes nostri in damnationem mortis et crucifixerunt eum. 21 Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israhel: et nunc super hæc omnia tertia dies hodie quod hæc facta sunt. 22 Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, 23 Et non invento corpore ejus venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. 24 Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum, et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt. 25 Et ipse dixit ad eos: O stulti et tardi corde ad credendum in omnibus quæ locuti sunt prophetæ! 26 Nonne hæc oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam? 27 Et incipiens a Mose et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis quæ de ipso erant. 28 Et appropinquaverunt castello quo ibant, et ipse finxit se longius ire, 29 Et coegerunt illum dicentes: Mane nobiscum, quoniam advesperascit et declinata est jam dies. Et intravit cum illis. 30 Et factum est dum recumberet cum illis, accepit panem et benedixit ac fregit, et porrigebat illis:

31 Αὐτῶν δὲ διηνοιχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 Καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδιά ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὥς διήνουγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἡθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 Λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ Κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὥς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων αὐτὸς [ὁ Ἰησοῦς] ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν [καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν]. 37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουνσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμε θεωρεῖτε ἔχοντα. [40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.] 41 Ἐτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος [καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου].

31 ὁφθαλμοὶ αὐτῶν ἀνοιχθέντες, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 Καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδιά ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὥς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὥς διήνουγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἡθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 Λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ Κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὥς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. 36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλοῦντων αὐτὸς [ὁ Ἰησοῦς] ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν [καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν]. 37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουνσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμε θεωρεῖτε ἔχοντα. [40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.] 41 Ἐτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος [καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου].

31 Et aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex oculis eorum. 32 Et dixerunt ad invicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas? 33 Et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem, et invenerunt congregatos undecim et eos qui cum ipsis erant, 34 Dicentes quod surrexit Dominus vere et apparuit Simoni: 35 Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via, et quomodo cognoverunt eum in fractione panis. 36 Dum hæc autem locuntur, Jesus stetit in medio eorum et dicit eis: Pax vobis, ego sum, nolite timere. 37 Conturbati vero et contriti existimabant se spiritum videre. 38 Et dixit eis: Quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra? 39 Videte manus meas et pedes, quia ipse ego sum: palpate et videte, quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis habere. 40 Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et pedes. 41 Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, dixit: Habetis hic aliquid quod manducetur? 42 At illi optulerunt ei partem piscis assi et favum mellis:

43 Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.
44 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Οὗτοι οἱ
λόγοι μου, οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς
ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
Μωυσέως καὶ προφῆταις καὶ ψαλμοῖς
περὶ ἐμοῦ. 45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν
τὸν νοῦν τοῦ σκεῖναι τὰς γραφάς,
46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται
[καὶ οὕτως ἔδει] παθεῖν τὸν Χριστὸν
καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
ἡμέρᾳ, 47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἅφeson
ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενοι
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 48 Ὑμεῖς [δέ ἐστε]
μάρτυρες τούτων. 49 Καὶ γὰρ ἐξαπο-
στέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς
μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν
τῇ πόλει [Ἱερουσαλήμ,] ἕως οὗ ἐνδύ-
σησθε ἐξ ὕψους δύναμιν. 50 Ἐξήγαγεν
δὲ αὐτοὺς [ἔξω] ἕως πρὸς Βηθανίαν,
καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν
αὐτούς. 51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν
αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν [καὶ
ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν]. 52 Καὶ
αὐτοὶ [προσκυνήσαντες αὐτὸν] ὑπέ-
στρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς
μεγάλης, 53 Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν
τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες [καὶ εὐλογοῦντες]
τὸν θεόν.

43. ۛۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛۛ. 44. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛ. ۛۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛ ۛۛ ۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛ ۛۛ ۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 45. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 46. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 47. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 48. ۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 49. ۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 50. ۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 51. ۛۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 52. ۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. 53. ۛۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ. ۛۛ
 ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ.

43 Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. 44 Et dixit ad eos: Hæc sunt verba quæ locutus sum [ad vos] cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia quæ scripta sunt in lege Mosi et prophetis et psalmis de me. 45 Tunc aperuit illis sensum ut intellegerent scripturas, 46 Et dixit eis quoniam sic scriptum est, et sic oportebat Christum pati et resurgere a mortuis die tertio, 47 Et prædicari in nomine ejus pœnitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Hierosolyma. 48 Vos autem estis testes horum. 49 Et ego mitto promissum Patris mei in vos: vos autem sedete in civitate, quoad usque induamini virtutem ex alto. 50 Eduxit autem eos foras in Bethaniam, et elevatis manibus suis benedixit eis. 51 Et factum est dum benediceret illis, recessit ab eis, et ferebatur in cælum. 52 Et ipsi adorantes regressi sunt in Hierusalem cum gaudio magno, 53 Et erant semper in templo laudantes et benedicentes Deum. Amen.

24 Καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλείας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. 29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει [ὁ Ἰωάννης] τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 Οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 Καγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. 32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 Καγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 Καγὼ εἶδρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο,

24 καὶ ἐπεστάλησαν αὐτῷ ἐκ τῶν
Φαρισαίων. 25 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν
καὶ εἶπαν αὐτῷ· τί οὖν βαπτίζεις, εἰ
σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς οὐδὲ Ἡλίας
οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς
ὁ Ἰωάννης λέγων· ἐγὼ βαπτίζω ἐν
ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς
οὐκ οἴδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ
τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 ταῦτα
ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. 29 τῇ
ἐπαύριον βλέπει [ὁ Ἰωάννης] τὸν Ἰη-
σοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει·
Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν
ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 οὗτός ἐστιν
ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὁπίσω μου ἔρχε-
ται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
πρῶτός μου ἦν. 31 καγὼ οὐκ ᾔδειν
αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ,
διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων.
32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι
τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς
περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ'
αὐτόν. 33 καγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ'
ὁ πέψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός
μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα
καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός
ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34
καγὼ εἶδρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 35 τῇ
ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης
καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο,

24 Et qui missi fuerant, erant ex
Pharisæis, 25 Et interrogaverunt eum
et dixerunt [ei]: Quid ergo baptizas, si
tu non es Christus neque Helias neque
propheta? 26 Respondit eis Johannes
dicens: Ego baptizo in aqua, medius
autem vestrum stetit quem vos non
scitis: 27 Ipse est qui post me ventu-
rus est, qui ante me factus est, cujus
ego non sum dignus ut solvam ejus
corrigiam calciamenti. 28 Hæc in
Bethania facta sunt trans Jordanen,
ubi erat Johannes baptizans. 29 Altera
die videt Johannes Jesum venientem
ad se, et ait: Ecce Agnus Dei qui
tollit peccatum mundi. 30 Hic est de
quo dixi: Post me venit vir qui ante
me factus est, quia prior me erat. 31 Et
ego nesciebam eum, sed ut manifes-
taretur in Israhel, propterea veni ego
in aqua baptizans. 32 Et testimonium
perhibuit Johannes dicens quia vidi
Spiritus descendantem quasi colum-
bam de cælo, et mansit super eum.
33 Et ego nesciebam eum, sed qui
misit me baptizare in aqua, ille mihi
dixit: Super quem videris Spiritum
descendentem et manentem super
eum, hic est qui baptizat in
Spiritu sancto. 34 Et ego vidi, et
testimonium perhibui quia hic est
Filius Dei. 35 Altera die iterum stabat
Johannes et ex discipulis ejus duo,

36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ θεοῦ.
37 [Καὶ] ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.
38 Στραφεῖς [δὲ] ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ῥαββί, ὃ λέγεται ἐρμηνευόμενον διδάσκαλε, ποῦ μένεις; 39 Λέγει αὐτοῖς· Ἐρχεσθε καὶ ὄψεσθε. Ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.
40 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
41 Εὐρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Χριστός.
42 [Καὶ] ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας [δὲ] αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Σὺ εἰ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.
43 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὐρίσκει Φίλιππον. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀκολουθεῖ μοι.
44 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.
45 Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ.
46 Εἶπεν αὐτῷ Ναθαναὴλ· ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἐρχου καὶ ἴδε.

36 Et respiciens Jesum ambulantes 36
37 [Et] audierunt eum duo discipuli loquentem, et
37 secuti sunt Jesum. 38 Conversus autem Jesus et videns eos sequentes
38 se dicit eis: Quid queritis? Qui
38 dixerunt ei: Rabbi, quod dicitur inter-
38 pretatum magister, ubi habitas?
39 Dicit eis: Venite et videte. Vene-
39 runt et viderunt ubi maneret, et apud
39 eum manserunt die illo; hora autem
39 erat quasi decima. 40 Erat autem
40 Andreas frater Simonis Petri unus ex
40 duobus qui audierant ab Johanne et
40 secuti fuerant eum. 41 Invenit hic
41 primum fratrem suum Simonem, et
41 dicit ei: Invenimus Messiam, quod est
41 interpretatum Christus, 42 Et adduxit
42 eum ad Jesum. Intuitus autem eum
42 Jesus dixit: Tu es Simon filius Jo-
42 hanna, tu vocaveris Cephas, quod
42 interpretatur Petrus. 43 In crastinum
43 voluit exire in Galilæam, et invenit
43 Philippum: et dicit ei: Sequere me.
44 Erat autem Philippus a Bethsaida,
44 civitate Andreæ et Petri. 45 Invenit
45 Philippus Nathanahel et dicit ei: Quem
45 scripsit Moses in lege et prophetæ,
45 invenimus, Jesum filium Joseph a
45 Nazareth. 46 Et dixit ei Nathanahel:
46 A Nazareth potest aliquid boni esse?
46 Dicit ei Philippus: Veni et vide.

36 Et respiciens Jesum ambulantes
36 dicit: Ecce Agnus Dei. 37 Et audie-
37 runt eum duo discipuli loquentem, et
37 secuti sunt Jesum. 38 Conversus
38 autem Jesus et videns eos sequentes
38 se dicit eis: Quid queritis? Qui
38 dixerunt ei: Rabbi, quod dicitur inter-
38 pretatum magister, ubi habitas?
39 Dicit eis: Venite et videte. Vene-
39 runt et viderunt ubi maneret, et apud
39 eum manserunt die illo; hora autem
39 erat quasi decima. 40 Erat autem
40 Andreas frater Simonis Petri unus ex
40 duobus qui audierant ab Johanne et
40 secuti fuerant eum. 41 Invenit hic
41 primum fratrem suum Simonem, et
41 dicit ei: Invenimus Messiam, quod est
41 interpretatum Christus, 42 Et adduxit
42 eum ad Jesum. Intuitus autem eum
42 Jesus dixit: Tu es Simon filius Jo-
42 hanna, tu vocaveris Cephas, quod
42 interpretatur Petrus. 43 In crastinum
43 voluit exire in Galilæam, et invenit
43 Philippum: et dicit ei: Sequere me.
44 Erat autem Philippus a Bethsaida,
44 civitate Andreæ et Petri. 45 Invenit
45 Philippus Nathanahel et dicit ei: Quem
45 scripsit Moses in lege et prophetæ,
45 invenimus, Jesum filium Joseph a
45 Nazareth. 46 Et dixit ei Nathanahel:
46 A Nazareth potest aliquid boni esse?
46 Dicit ei Philippus: Veni et vide.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, α', β'.

47 Εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἰδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 48 Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν εἰδόν σε. 49 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ [καὶ λέγει]· Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ. 50 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἰπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ, 51 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [ἀπάρτι] ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφύγοντα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑΙ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. 2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 Καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου. Εἶτα λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔστιν. 4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. 5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅτι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητάς δύο ἢ τρεῖς.

مصحف ١٠٠

47 Εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἰδε ἀληθῶς Ἰσραηλείτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 48 Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκὴν εἰδόν σε. 49 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ [καὶ λέγει]· Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ. 50 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἰπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ, 51 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [ἀπάρτι] ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφύγοντα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

صلاه ١٠٠

1 Et die tertio nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, et erat mater Jesu ibi: 2 Vocatus est autem ibi et Jesus et discipuli ejus ad nuptias. 3 Et deficiente vino dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent. 4 Et dicit ei Jesus: Quid tibi et mihi est mulier? nondum venit hora mea. 5 Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. 6 Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas.

SEC. JOHANNEM, I. II.

47 Vidit Jesus Nathanahel venientem ad se et dicit de eo: Ecce vere Israelita, in quo dolus non est. 48 Dicit ei Nathanahel: Unde me nosti? Respondit Jesus et dixit ei: Prius quam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. 49 Respondit ei Nathanahel et ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es rex Israel. 50 Respondit Jesus et dixit ei: Quia dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis? majus his videbis. 51 Et dicit ei: Amen amen dico vobis, videbitis cælum apertum et angelos Dei ascendentes et descendentes supra Filium hominis.

CAPUT II.

1 Et die tertio nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, et erat mater Jesu ibi: 2 Vocatus est autem ibi et Jesus et discipuli ejus ad nuptias. 3 Et deficiente vino dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent. 4 Et dicit ei Jesus: Quid tibi et mihi est mulier? nondum venit hora mea. 5 Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. 6 Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas.

[illegible]

7 Dicit eis Jesus: Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. 8 Et dicit eis Jesus: Haurite nunc et ferte archetriclino. Et tulerunt. 9 Ut autem gustavit archetriclinus aquam vinum factam, et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant qui hauserant aquam, vocat sponsum archetriclinus 10 Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit, et cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu [autem] servasti bonum vinum usque adhuc. 11 Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ: et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus. 12 Post hoc descendit Capharnaum ipse et mater ejus et fratres ejus et discipuli ejus, et ibi manserunt non multis diebus. 13 Et properabat pascha Judæorum, et ascendit Hierosolyma Jesus. 14 Et invenit in templo vendentes boves et oves et columbas et nummularios sedentes, 15 Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque et boves, et nummulariorum effudit æs et mensas subvertit, 16 Et his qui columbas vendebant dixit: Auferite ista hinc, nolite facere domum Patris mei domum negotiationis.

17 Ἐμνήσθησαν [δὲ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με. 18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 Εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. 23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 24 Αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 Καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

ΚΕΦ. γ.

1 ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἀρχὸν τῶν Ἰουδαίων. 2 Οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ.

✠ ٧ ✠ ٨ ✠ ٩ ✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

17 Recordati vero sunt discipuli ejus quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me. 18 Responderunt ergo Judæi et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis? 19 Respondit Jesus et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. 20 Dixerunt ergo Judæi: Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu tribus diebus excitabis illud? 21 Ille autem dicebat de templo corporis sui. 22 Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus quia hoc dicebat, et crediderunt scripturæ et sermoni quem dixit Jesus. 23 Cum autem esset Hierosolymis in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus quæ faciebat: 24 Ipse autem Jesus non credebat semet ipsum eis, eo quod ipse nosset omnes. 25 Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

✠ ٧ ✠ ٨ ✠ ٩ ✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 ERAT autem homo ex Pharissæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum: 2 Hic venit ad eum nocte et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.

17 Recordati vero sunt discipuli ejus quia scriptum est: Zelus domus tuæ comedit me. 18 Responderunt ergo Judæi et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia hæc facis? 19 Respondit Jesus et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. 20 Dixerunt ergo Judæi: Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu tribus diebus excitabis illud? 21 Ille autem dicebat de templo corporis sui. 22 Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus quia hoc dicebat, et crediderunt scripturæ et sermoni quem dixit Jesus. 23 Cum autem esset Hierosolymis in pascha in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus quæ faciebat: 24 Ipse autem Jesus non credebat semet ipsum eis, eo quod ipse nosset omnes. 25 Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

CAPUT III.

1 ERAT autem homo ex Pharissæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum: 2 Hic venit ad eum nocte et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, γ'.

3 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Ἄμην ἄμην λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις
γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 4 Λέγει πρὸς αὐτὸν
ὁ Νικοδόμος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος
γεννηθῆναι γέρων ὧν; μὴ δύναται εἰς
τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον
εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 Ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς· Ἄμην ἄμην λέγω σοι, ἐὰν μὴ
τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος,
οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. 6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ
τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννη-
μένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.
7 Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ
ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 Τὸ πνεῦμα
ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ
ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται
καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ
γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 Ἀπε-
κρίθη Νικοδόμος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς
δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 Ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ διδά-
σκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ
γινώσκεις; 11 Ἄμην ἄμην λέγω σοι
ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωρά-
καμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν
ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 Εἰ τὰ ἐπίγεια
εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν
εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε;

❖ ۶۱ ❖

١ جُنَا نَعَدَ ٥ اَوْتَرُ كَس . اِنْكَب اِنْكَب
 اِنْكَب اِنَا كَر : ٢ اِنْع . لَّا قَلْبِكُ
 قَبْ ٣ زِنَع : ٤ لَّا قَبْعُص ٥ تَبَا
 مَلْحَقَةُ ٦ اِنْكَب . اِنْكَب كَس
 تَبْرَفَقَه : اِنْكَب قَبْعُص ٧ تَبَا
 اِنْكَب ٨ قَلْب . لَّا قَلْبُ قَبْعُص ٩ اَوْت
 لَحْبُهَا ١٠ اِنْكَب ١١ زَلَب اِنْكَب
 لَحْبُهَا ١٢ تَبَا ١٣ جُنَا نَعَدَ
 ١٤ اَوْتَرُ كَس . اِنْكَب اِنْكَب اِنَا
 كَر : ١٥ اِنْع . لَّا قَلْبِكُ قَبْ
 قَلْب ١٦ اَوْتَرُ . لَّا قَبْعُص ١٧ زَنْبَا
 لَحْلَحَةُ ١٨ اِنْكَب . ١٩ قَبْ ٢٠ زَلَب
 قَبْ ٢١ قَبْ . قَبْ ٢٢ اِنْكَب . ٢٣
 زَلَب قَبْ ٢٤ زَنْبَا . ٢٥ اَوْتَرُ
 ٢٦ لَّا ٢٧ زَنْبَا ٢٨ اِنْكَب كَر ٢٩ اَوْتَرُ
 لَحْلَحَةُ ٣٠ قَبْ ٣١ زِنَع . ٣٢ زَنْبَا
 ٣٣ زَنْبَا ٣٤ زَنْبَا . ٣٥ اَوْتَرُ
 ٣٦ اِنْكَب . ٣٧ لَّا ٣٨ زَنْبَا ٣٩ اِنْكَب
 ٤٠ اِنْكَب . ٤١ اِنْكَب ٤٢ اِنْكَب ٤٣
 زَلَب قَبْ ٤٤ زَنْبَا ٤٥ جُنَا
 تَبْرَفَقَه ٤٦ اَوْتَرُ كَس . اِنْكَب
 قَبْعُص ٤٧ اِنْكَب ٤٨ اَوْتَرُ ٤٩ جُنَا
 نَعَدَ ٥ اَوْتَرُ كَس . اِنْكَب ٥١ مَلْحَقَةُ
 ٥٢ زَنْبَا ٥٣ اِنْكَب ٥٤ لَّا ٥٥ اِنْكَب .
 ٥٦ اِنْكَب اِنْكَب اِنَا كَر .
 ٥٧ قَبْ ٥٨ زَنْبَا ٥٩ مَلْحَقَةُ . ٦٠ قَبْ
 ٦١ زَنْبَا ٦٢ مَلْحَقَةُ ٦٣ . ٦٤ اَوْتَرُ ٦٥
 لَحْلَحَةُ ٦٦ اِنْكَب . ٦٧ ٦٨ اَوْتَرُ ٦٩ اِنْكَب
 ٧٠ اَوْتَرُ ٧١ لَحْلَحَةُ ٧٢ مَلْحَقَةُ ٧٣

SEC. JOHANNEM, III.

3 Respondit Jesus et dixit ei: Amen amen dico tibi, nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. 4 Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci cum senex sit? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire et nasci? 5 Respondit Jesus: Amen amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu, non potest introire in regnum Dei. 6 Quod natum est ex carne caro est, et quod natum est ex Spiritu spiritus est. 7 Non mireris quia dixi tibi: Oportet vos nasci denuo. 8 Spiritus ubi vult spirat, et vocem ejus audis, sed non scis unde veniat et quo vadat: sic est omnis qui natus est ex Spiritu. 9 Respondit Nicodemus et dixit ei: Quomodo possunt hæc fieri? 10 Respondit Jesus et dixit ei: Tu es magister in Israhel et hæc ignoras? 11 Amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis. 12 Si terrena dixi vobis et non creditis, quomodo si dixero vobis celestia credetis?

13 Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ [μὴ ἀπόληται, ἀλλ'] ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 Οὕτως γὰρ ἡγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν [αὐτοῦ] τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν [αὐτοῦ] εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ [δὲ] μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα. 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

13 ὅτι οὐδεὶς ἀνέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ.
14 Καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ [μὴ ἀπόληται, ἀλλ'] ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 Οὕτως γὰρ ἡγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν [αὐτοῦ] τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν [αὐτοῦ] εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ [δὲ] μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἡγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα. 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

13 Et nemo ascendit in cælum nisi qui descendit de cælo, Filius hominis qui est in cælo. 14 Et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis, 15 Ut omnis qui credit in ipso non pereat, sed habeat vitam æternam. 16 Sic enim dilexit Deus mundum ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. 17 Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum: 18 Qui credit in eum non judicatur; qui autem non credit jam judicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei. 19 Hoc est autem judicium quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim eorum mala opera. 20 Omnis enim qui male agit odit lucem et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus: 21 Qui autem facit veritatem venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta. 22 Post hæc venit Jesus et discipuli ejus in Judæam terram, et illic morabatur cum eis et baptizabat. 23 Erat autem et Johannes baptizans in Aenon juxta Salim, quia aquæ multæ erant illic, et adveniebant et baptizabantur:

24 Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. 25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἶδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 Ἐκείνου δὲ αὐξάνειν, ἐμεὶ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος [ἐπάνω πάντων ἐστίν,] 32 [Καὶ] ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν [τοῦτο] μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 34 Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα.

24 ὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. 25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἶδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδέν, ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 Ἐκείνου δὲ αὐξάνειν, ἐμεὶ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. Ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος [ἐπάνω πάντων ἐστίν,] 32 [Καὶ] ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν [τοῦτο] μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 34 Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα.

24 Nondum enim missus fuerat in carcerem Johannes. 25 Facta est ergo quæstio ex discipulis Johannis cum Judæis de purificatione. 26 Et venerunt ad Johannem et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. 27 Respondit Johannes et dixit: Non potest homo accipere quicquam nisi ei fuerit datum de cælo. 28 Ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim: Ego non sum Christus, sed quia missus sum ante illum. 29 Qui habet sponsam sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi: hoc ergo gaudium meum impletum est. 30 Illum oportet crescere, me autem minui. 31 Qui de sursum venit, supra omnes est. Qui est de terra, de terra est et de terra loquitur: qui de cælo venit supra omnes est, 32 Et quod vidit et audivit, hoc testatur: et testimonium ejus nemo accipit. 33 Qui accipit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. 34 Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum.

KATA IOANNHN, γ', δ.

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα
δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 Ὁ πι-
στεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον·
ὁ [δὲ] ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται
ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ'
αὐτόν.

ΚΕΦ. δ.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκου-
σαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας
μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης,
2 καί τινες Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν τὴν
Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν. 4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχε-
σθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 Ἐρχεται
οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην
Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 Ἦν
δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν
Ἰησοῦς κεκοπιακὸς ἐκ τῆς ὁδοπορίας
ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
ἦν ὡς ἕκτη. 7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ
τῆς Σαμαρίας ἀντλησάτις ὕδωρ. Λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πίνειν. 8 Οἱ
γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.
9 Λέγει [οὖν] αὐτῇ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρίτις·
Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὦν παρ' ἐμοῦ πίνειν
αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; [Οὐ
γὰρ συνγγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρίταις.]

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα
δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 Ὁ πι-
στεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον·
ὁ [δὲ] ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται
ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ'
αὐτόν.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκου-
σαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας
μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης,
2 καί τινες Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν
ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 ἀφῆκεν τὴν
Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν. 4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχε-
σθαι διὰ τῆς Σαμαρίας. 5 Ἐρχεται
οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρίας λεγομένην
Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 Ἦν
δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν
Ἰησοῦς κεκοπιακὸς ἐκ τῆς ὁδοπορίας
ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα
ἦν ὡς ἕκτη. 7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ
τῆς Σαμαρίας ἀντλησάτις ὕδωρ. Λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πίνειν. 8 Οἱ
γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς
τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.
9 Λέγει [οὖν] αὐτῇ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρίτις·
Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὦν παρ' ἐμοῦ πίνειν
αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὔσης; [Οὐ
γὰρ συνγγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρίταις.]

SEC. JOHANNEM, III. IV.

35 Pater diligit Filium et omnia dedit
in manu ejus. 36 Qui credit in Filium,
habet vitam æternam: qui autem
incredulus est [Filio], non videbit
vitam, sed ira Dei manet super eum.

CAPUT IV.

1 Ut ergo cognovit Jesus quia
audierunt Pharisæi quia Jesus plures
discipulos facit et baptizat magis quam
Johannes, 2 Quamquam Jesus non
baptizaret sed discipuli ejus, 3 Reli-
quit Judæam et abiit iterum in Gali-
læam. 4 Oportebat autem eum transire
per Samariam. 5 Venit ergo in civita-
tem Samariæ quæ dicitur Sychar,
juxta prædium quod dedit Jacob
Joseph filio suo. 6 Erat autem ibi
fons Jacob. Jesus ergo fatigatus ex
itinere sedebat sic super fontem: hora
erat quasi sexta. 7 Venit mulier de
Samaria haurire aquam. Dicit ei
Jesus: Da mihi bibere. 8 Discipuli
enim ejus abierant in civitatem,
ut cibos emerent. 9 Dicit ergo ei
mulier illa Samaritana: Quomodo tu,
Judæus cum sis, bibere a me poscis,
quæ sum mulier Samaritana? non
enim contuntur Judæi Samaritanis

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ·
Εἰ ᾗδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς
ἐστὶν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πίνειν, σὺ
ἂν ᾗτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἅν σοι
ὑδωρ ζῶν. 11 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνή·
Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ
ἐστὶν βαθύ· πόθεν [οὖν] ἔχεις τὸ ὑδωρ
τὸ ζῶν; 12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ,
καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ
αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 Ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ
πίνων ἐκ τοῦ ὑδατος τούτου διψήσει
πάλιν. 14 Ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὑδατος
οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει
εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὑδωρ ὃ ἐγὼ
δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ
ὑδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε,
δός μοι τοῦτο· τὸ ὑδωρ, ἵνα μὴ διψῶ
μηδὲ διέρχουμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν, 16 Λέγει
αὐτῇ [ὁ Ἰησοῦς]· Ὑπαγε φώνησον τὸν
ἄνδρα σου καὶ ἐλθέ ἐνθάδε. 17 Ἀπε-
κρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν· Ἄνδρα οὐκ
ἔχω. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς
εἶπες ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. 18 Πέντε γὰρ
ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ
ἐστὶν σου ἀνὴρ. Τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας.
19 Λέγει αὐτῇ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ
ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 Οἱ πατέρες
ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν·
καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις
ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ.

10 **Ἀ**ΠΕΚΡΙΘΗ **Ἰ**ΗΣΟΥΣ **Κ**ΑΙ **Ε**ΙΠΕΝ **Α**ΥΤῇ·
ΕΙ **ᾗ**ΔΕΙΣ **Τ**ΗΝ **Δ**ΩΡΕΑΝ **Τ**ΟΥ **Θ**ΕΟΥ, **Κ**ΑΙ **Τ**ΙΣ
ΕΣΤΙΝ **ὁ** **Λ**ΕΓΩΝ **Σ**ΟΙ· **Δ**ΟΣ **Μ**ΟΙ **Π**ΙΝΕΙΝ, **Σ**Υ
ᾗΤΗΣΑΣ **Α**ΥΤὸν **Κ**ΑΙ **ἔ**ΔΩΚΕΝ **ᾗ**Ν **Σ**ΟΙ
ΥΔΩΡ **Ζ**ΩΝ. 11 **Λ**ΕΓΕΙ **Α**ΥΤῇ **ἡ** **Γ**ΥΝῆ·
ΚΥΡΙΕ, **οὔ**ΤΕ **Ἀ**ΝΤΛΗΜΑ **ἔ**ΧΕΙΣ, **Κ**ΑΙ **τὸ** **Φ**ΡΕΑΡ
ἐΣΤΙΝ **Β**ΑΘΥ· **Π**ΟΘΕΝ [**οὖν**] **ἔ**ΧΕΙΣ **τὸ** **Υ**ΔΩΡ
τὸ **Ζ**ΩΝ; 12 **Μ**Η **σὺ** **μ**ΕΙΖΩΝ **εἶ** **Τ**ΟΥ **Π**ΑΤΡὸς
ἡΜῶΝ **Ἰ**ΑΚΩΒ, **ὃς** **ἔ**ΔΩΚΕΝ **ἡ**Μῖν **τὸ** **Φ**ΡΕΑΡ,
ΚΑΙ **αὐτὸς** **ἐξ** **αὐτοῦ** **ἔ**ΠΙΕΝ **Κ**ΑΙ **οἱ** **υἱ**Οὶ
αὐτοῦ **Κ**ΑΙ **τὰ** **θ**ΡΕΜΜΑΤΑ **αὐτοῦ**; 13 **Ἀ**ΠΕ-
ΚΡΙΘΗ **Ἰ**ΗΣΟΥΣ **Κ**ΑΙ **Ε**ΙΠΕΝ **Α**ΥΤῇ· **Π**ᾶς **ὁ**
ΠΙΝΩΝ **ἐκ** **Τ**ΟΥ **Υ**ΔΑΤΟΣ **Τ**ΟΥΤΟΥ **Δ**ΙΨΗΣΕΙ
ΠΑΛΙΝ. 14 **Ὁς** **δ'** **ᾗ**Ν **Π**Ιῃ **ἐκ** **Τ**ΟΥ **Υ**ΔΑΤΟΣ
οὗ **ἐγὼ** **Δ**ΩΣΩ **Α**ΥΤῷ, **οὐ** **μ**Η **Δ**ΙΨΗΣΕΙ
εἰς **τὸν** **Αἰ**ΩΝΑ, **Ἀ**ΛΛὰ **τὸ** **Υ**ΔΩΡ **ὃ** **ἐγὼ**
ΔΩΣΩ **Α**ΥΤῷ **Γ**ΕΝΗΣΕΤΑΙ **ἐν** **Α**ΥΤῷ **Π**ΕΓῇ
ΥΔΑΤΟΣ **Ἀ**ΛΛΟΜΕΝΟΥ **εἰς** **Ζ**Ωὴν **Αἰ**ΩΝΙΟΝ.
15 **Λ**ΕΓΕΙ **Π**Ρὸς **Α**ΥΤὸν **ἡ** **Γ**ΥΝῆ· **Κ**ΥΡΙΕ,
ΔΟΣ **Μ**ΟΙ **Τ**ΟΥΤΟ· **τὸ** **Υ**ΔΩΡ, **ἵ**ΝΑ **μ**Η **Δ**ΙΨῶ
ΜΗΔὲ **Δ**ΙΕΡΧΟΥΜΑΙ **ἐν**ΘΑΔΕ **Ἀ**ΝΤΛΕῖΝ, 16 **Λ**ΕΓΕΙ
ΑΥΤῇ [**ὁ** **Ἰ**ΗΣΟΥΣ]· **Υ**ΠΑΓΕ **Φ**ΩΝΗΣΟΝ **τὸν**
ἈΝΔΡΑ **Σ**ΟΥ **Κ**ΑΙ **ἐ**ΛΘΕ **ἐν**ΘΑΔΕ. 17 **Ἀ**ΠΕ-
ΚΡΙΘΗ **ἡ** **Γ**ΥΝῆ **Κ**ΑΙ **Ε**ΙΠΕΝ· **Ἀ**ΝΔΡΑ **οὐκ**
ἔΧΩ. **Λ**ΕΓΕΙ **Α**ΥΤῇ **ὁ** **Ἰ**ΗΣΟΥΣ· **Κ**ΑΛῶς
ΕἶΠΕΣ **ὅ**ΤΙ **Ἀ**ΝΔΡΑ **οὐκ** **ἔ**ΧΩ. 18 **Π**ΕΝΤΕ **Γ**ΑΡ
ἈΝΔΡΑΣ **ἔ**ΣΧΕΣ, **Κ**ΑΙ **νῦν** **ὃν** **ἔ**ΧΕΙΣ **οὐκ**
ἐΣΤΙΝ **Σ**ΟΥ **Ἀ**ΝῆΡ. **Τ**ΟΥΤΟ **Ἀ**ΛΗΘῆς **Εἶ**ΡΗΚΑΣ.
19 **Λ**ΕΓΕΙ **Α**ΥΤῇ **ἡ** **Γ**ΥΝῆ· **Κ**ΥΡΙΕ, **Θ**ΕΩΡῶ
ὅΤΙ **Π**ΡΟΦῆΤΗΣ **Εἶ** **Σ**Υ. 20 **Οἱ** **Π**ΑΤΕΡΕΣ
ἡΜῶΝ **ἐν** **τῷ** **ὄ**ρει **Τ**ΟΥΤῳ **Π**ΡΟΣΕΚΥΝΗΣΑΝ·
ΚΑΙ **ὑ**ΜΕῖΣ **Λ**ΕΓΕΤΕ **ὅ**ΤΙ **ἐν** **Ἱ**ΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ
ἐΣΤΙΝ **ὁ** **Τ**ΟΠΟΣ **ὅ**ΠΟΥ **Π**ΡΟΣΚΥΝΕῖΝ **Δ**Εῖ.

10 Respondit. Jesus et dixit ei: Si
scires donum Dei, et quis est qui dicit
tibi: Da mihi bibere, tu forsitan
petisses ab eo, et dedisset tibi aquam
vivam. 11 Dicit ei mulier: Domine,
neque in quo haurias habes, et puteus
altus est: unde ergo habes aquam
vivam? 12 Numquid tu major es
patre nostro Jacob, qui dedit nobis
puteum et ex eo ipse bibit et filii ejus
et pecora ejus? 13 Respondit Jesus et
dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac
sitiet iterum: qui autem biberit ex
aqua quam ego dabo ei, non sitiet in
aeternum, 14 Sed aqua quam ego dabo
ei fiet in eo fons aquæ salientis in
vitam æternam. 15 Dicit ad eum
mulier: Domine, da mihi hanc aquam,
ut non sitiam neque veniam huc
aurire. 16 Dicit ei Jesus: Vade voca
virum tuum et veni [huc]. 17 Respondit
mulier et dixit: Non habeo virum.
Dicit ei Jesus: Bene dixisti quia non
habeo virum: 18 Quinque enim viros
habuisti, et nunc quem habes non est
tuus vir: hoc vere dixisti. 19 Dicit ei
mulier: Domine, video quia propheta es
tu. 20 Patres nostri in monte hoc adora-
verunt, et vos dicitis quia in Hiero-
solyms est locus ubi adorare oportet.

21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε δὲ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν δὲ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. 23 Ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν. 24 Πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνούντας [αὐτόν] ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπηλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· 29 Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 Ἐξήλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν [δὲ] τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ῥαββεί, φάγε. 32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

21 [אָז] יֵשׁוּעַ אָמַר לָהּ· ΠΙΣΤΕΥΕ ΜΟΙ, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε δὲ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν δὲ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. 23 Ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνούντας αὐτόν. 24 Πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνούντας [αὐτόν] ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνεῖν δεῖ. 25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν· Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή καὶ ἀπηλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· 29 Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 Ἐξήλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν [δὲ] τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ῥαββεί, φάγε. 32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

21 Dicit ei Jesus: Mulier, crede mihi quia veniet hora quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem. 22 Vos adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est: 23 Sed venit hora et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate: nam et Pater tales quærit qui adorent eum. 24 Spiritus est Deus, et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare. 25 Dicit ei mulier: Scio quia Messias venit, qui dicitur Christus: cum ergo venerit ille, nobis adnuntiabit omnia. 26 Dicit ei Jesus: Ego sum, qui loquor tecum. 27 Et continuo venerunt discipuli ejus, et mirabantur quia cum muliere loquebatur; nemo tamen dixit: Quid quæris aut quid loqueris cum ea? 28 Reliquit ergo hydriam suam mulier et abiit in civitatem, et dicit illis hominibus: 29 Venite et videte hominem qui dixit mihi omnia quæcumque feci: numquid ipse est Christus? 30 Exierunt de civitate, et veniebant ad eum. 31 Interea rogabant eum discipuli dicentes: Rabbi, manduca. 32 Ille autem dixit eis: Ego cibum habeo manducare quem vos non scitis.

33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλή-
λους· Μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρῶμά
ἐστὶν ἵνα ποῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός
ἐστὶν καὶ ὁ θερισμός ἐρχεται; ἰδοὺ
λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευ-
καί εἰσι πρὸς θερισμόν ἤδη 36 [Καὶ]
ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει
καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ
σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀλη-
θινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
ἄλλος ὁ θερίζων. 38 Ἐγὼ ἀπέσταλκα
ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε·
ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ
τῆς πόλεως ἐκεῖνης πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον
τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν
μοι πάντα ὃ ἐποίησα. 40 Ὡς οὖν ἦλθον
πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρίται, ἠρώτων αὐτὸν
μεῖναι παρ' αὐτοῖς. Καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ
δύο ἡμέρας. 41 Καὶ πολλῶ πλείους
ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 Τῇ
τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν
σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ
ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου [ὁ Χριστός].
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖ-
θεν [καὶ ἀπῆλθεν] εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 **ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλή-
λους· μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν·**
34 **λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· ἐμὸν βρῶμά
ἐστὶν ἵνα ποῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαν-
τός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.**
35 **οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός
ἐστὶν καὶ ὁ θερισμός ἐρχεται; ἰδοὺ
λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευ-
καί εἰσι πρὸς θερισμόν ἤδη 36 [καὶ]
ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει
καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ
σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.**
37 **ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀλη-
θινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ
ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέσταλκα
ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε·
ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 ἐκ δὲ
τῆς πόλεως ἐκεῖνης πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτὸν τῶν σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον
τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν
μοι πάντα ὃ ἐποίησα. 40 ὥς οὖν ἦλθον
πρὸς αὐτὸν οἱ σαμαρίται, ἠρώτων αὐτὸν
μεῖναι παρ' αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ
δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῶ πλείους
ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ
τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν
σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ
ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου [ὁ χριστός].
43 μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖ-
θεν [καὶ ἀπῆλθεν] εἰς τὴν γαλιλαίαν.**

33 Dicebant ergo discipuli ad invicem :
Numquid aliquis attulit ei manducare ?
34 Dicit eis Jesus : Meus cibus est ut
faciam voluntatem ejus qui misit me,
ut perficiam opus ejus. 35 Nonne vos
dicitis quod adhuc quattuor menses
sunt et messis venit ? Ecce dico vobis,
levate oculos vestros et videte regiones,
quia albæ sunt jam ad messem. 36 Et
qui metit mercedem accipit et congre-
gat fructum in vitam æternam, ut et
qui seminat simul gaudeat et qui
metit. 37 In hoc enim est verbum
verum, quia alius est qui seminat, et
alius est qui metit. 38 Ego misi vos
metere quod vos non laborastis : alii
laboraverunt, et vos in laborem eorum
introistis. 39 Ex civitate autem illa
multi crediderunt in eum Samari-
tanorum propter verbum mulieris
testimonium perhibentis quia dixit
mihi omnia quæcumque feci. 40 Cum
venissent ergo ad illum Samaritani,
rogaverunt eum ut ibi maneret.
Et mansit ibi duos dies, 41 Et
multo plures crediderunt [in eum]
propter sermonem ejus, 42 Et mulieri
dicebant quia jam non propter tuam
loquellam credimus : ipsi enim audi-
vimus et scimus quia vere hic est
salvator mundi. 43 Post duos autem
dies exiit inde et abiit in Galilæam.

44 Αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 Ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει, ἐν Καφαρναούμ. 47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα [αὐτόν] ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. Ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ ἐπὶ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 Ἦδῃ δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι [αὐτοῦ] ὑπῆντησαν αὐτῷ καὶ ἠγγέλαν [λέγοντες] ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 Ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφήκεν αὐτόν ὁ πυρετός. 53 Ἐγὼ οὖν ὁ πατήρ ὅτι [ἐν] ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 ὁ Ἰησοῦς μαρτυρεῖ ὅτι : 45 ὡς οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 Ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. Ἦν δέ τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει, ἐν Καφαρναούμ. 47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα [αὐτόν] ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἡμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. Ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ ἐπὶ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 Ἦδῃ δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι [αὐτοῦ] ὑπῆντησαν αὐτῷ καὶ ἠγγέλαν [λέγοντες] ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῇ. 52 Ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφήκεν αὐτόν ὁ πυρετός. 53 Ἐγὼ οὖν ὁ πατήρ ὅτι [ἐν] ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ υἱός σου ζῇ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Ipse enim Jesus testimonium perhibuit quia propheta in sua patria honorem non habet. 45 Cum ergo venisset in Galilæam, exceperunt illum Galilæi, cum omnia vidissent quæ fecerat Hierosolymis in die festo : et ipsi enim venerant ad diem festum. 46 Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur, Capharnaum : 47 Hic cum audisset quia Jesus adveniret a Judæa in Galilæam, abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret filium ejus : incipiebat enim mori. 48 Dixit ergo Jesus ad eum : Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. 49 Dicit ad eum regulus : Domine, descende prius quam moriatur filius meus. 50 Dicit ei Jesus : Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni quem dixit ei Jesus, et ibat. 51 Jam autem eo descendente servi occurrerunt ei et nuntiaverunt dicentes quia filius ejus viveret. 52 Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit : et dixerunt ei quia heri hora septima reliquit eum febris. 53 Cognovit ergo pater quod illa hora erat in qua dixit ei Jesus : Filius tuus vivit, et credidit ipse et domus ejus tota. 54 Hoc iterum secundum signum fecit Jesus cum venisset a Judæa in Galilæam.

20 Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἅ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. 21 Ὡς περ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. 25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 Ὡς περ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἑαυτῷ. 27 Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ [καὶ] κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ [δὲ] τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

20 ἰδὲ ὅτι πατὴρ φιλεῖ υἱόν : πάντα δεικνύσιν αὐτῷ ἅ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζετε. 21 Ὡς περ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. 25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 Ὡς περ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἑαυτῷ. 27 Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ [καὶ] κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ [δὲ] τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

20 Pater enim diligit Filium et omnia demonstrat ei quæ ipse facit: et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini. 21 Sicut enim Pater suscitatur mortuos et vivificat, sic et Filius quos vult vivificat. 22 Neque enim Pater judicat quemquam, sed judicium omne dedit Filio, 23 Ut omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem: qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem qui misit illum. 24 Amen amen dico vobis quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me, habet vitam æternam et in judicium non veniet sed transiet a morte in vitam. 25 Amen amen dico vobis quia venit hora et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, et qui audierint vivant. 26 Sicut enim Pater habet vitam in semet ipso, sic dedit et Filio vitam habere in semet ipso, 27 Et potestatem dedit ei et judicium facere, quia Filius hominis est. 28 Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem ejus, 29 Et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerunt in resurrectionem judicii.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαντοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαντοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 Ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα αὐτοῦ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37 Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκούσατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε, 38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 Ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζῶν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ. 40 Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζῶν ἔχητε. 41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 Ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς.

30 ἢ ἄν ποτε ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ τί τι· 31 ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ κρίσις ἡ δικαία ἡ ἐμὴ· 32 ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἴδατε ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα αὐτοῦ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37 Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκούσατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε, 38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 Ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζῶν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ. 40 Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζῶν ἔχητε. 41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 Ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι οὐκ ἔχετε τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτοῖς.

30 Non possum ego a me ipso facere quicquam: sicut audio judico; et judicium meum justum est, quia non quæro voluntatem meam sed voluntatem ejus qui me misit. 31 Si ego testimonium perhibeo de me, testimonium meum non est verum: 32 Alius est qui testimonium perhibet de me, et scio quia verum est testimonium quod perhibet de me. 33 Vos misistis ad Johannem, et testimonium perhibuit veritati: 34 Ego autem non ab homine testimonium accipio, sed hæc dico ut vos salvi sitis. 35 Ille erat lucerna ardens et lucens, vos autem voluistis exultare ad horam in luce ejus. 36 Ego autem habeo testimonium majus Johanne: opera enim quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio testimonium perhibent de me quia Pater me misit. 37 Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibuit de me: neque vocem ejus umquam audistis, neque speciem ejus vidistis, 38 Et verbum ejus non habetis in vobis manens: quia quem misit ille, huic vos non creditis. 39 Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere, et illæ sunt quæ testimonium perhibent de me; 40 Et non vultis venire ad me ut vitam habeatis. 41 Claritatem ab hominibus non accipio, 42 Sed cognovi vos quia dilectionem Dei non habetis in vobis.

27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δίδωσιν ὑμῖν· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ θεός. 28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστιν γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 Ὁ γὰρ ἄρτος ὁ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. 36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ [με] καὶ οὐ πιστεύετε. 37 Πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἤξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 Ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

27 ἢ ἔσθωμεν τὸ βρώσιμον, ὃ ποιεῖται ἐκ τοῦ κόσμου. 28 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 29 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 30 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 31 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 32 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 33 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 34 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 35 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 36 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 37 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν. 38 Ἰησοῦς αὐτοῖς ἀπεκρίθη· ὁ πατήρ ἐσφράγισεν τὸν υἱόν.

27 Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius hominis vobis dabit: hunc enim Pater signavit Deus. 28 Dixērunt ergo ad eum: Quid faciemus ut operemur opera Dei? 29 Respondit Jesus et dixit eis: Hoc est opus Dei ut credatis in eum quem misit ille. 30 Dixērunt ergo ei: Quod ergo tu facis signum ut videamus et credamus tibi? quid operaris? 31 Patres nostri mannam manducaverunt in deserto, sicut scriptum est: Panem de cælo dedit eis manducare. 32 Dixit ergo eis Jesus: Amen amen dico vobis. non Moses dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus dat vobis panem de cælo verum. 33 Panis enim Dei est qui descendit de cælo et dat vitam mundo. 34 Dixērunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis panem hunc. 35 Dixit autem eis Jesus: Ego sum panis vitæ: qui veniet ad me non esuriet, et qui credit in me non sitiet umquam. 36 Sed dixi vobis quia et vidistis me et non creditis. 37 Omne quod dat mihi Pater ad me veniet, et eum qui venit ad me non eiciam foras, 38 Quia descendi de cælo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem ejus qui misit me.

39 Τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 Τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 Καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 Ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. Πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα εἶδρακεν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος εἶδρακεν τὸν θεόν. 47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων [εἰς ἐμέ] ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον. 50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σὰρξ μου ἐστίν.

39 οὗτος ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα εἶδρακεν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος εἶδρακεν τὸν θεόν. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἐν ἐμῇ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον. 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἄρτου, ζήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, ἡ σὰρξ μου ἐστίν.

39 Hæc est autem voluntas ejus qui misit me Patris, ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed resuscitem illum novissimo die. 40 Hæc est enim voluntas Patris mei qui misit me, ut omnis qui videt Filium et credit in eum habeat vitam æternam, et resuscitabo ego eum in novissimo die. 41 Murmurabant ergo Judæi de illo, quia dixisset: Ego sum panis qui de cælo descendi, 42 Et dicebant: Nonne hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem et matrem? quomodo ergo dicit hic quia de cælo descendi? 43 Respondit ergo Jesus et dixit eis: Nolite murmurare in invicem. 44 Nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum, et ego resuscitabo eum novissimo die. 45 Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre et didicit venit ad me. 46 Non quia Patrem vidit quisquam nisi is qui est a Deo, hic vidit Patrem. 47 Amen amen dico vobis: Qui credit in me habet vitam æternam. 48 Ego sum panis vitæ. 49 Patres vestri manducaverunt in deserto manna et mortui sunt: 50 Hic est panis de cælo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit non moriatur. 51 Ego sum panis vivus qui de cælo descendi: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: et panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς δύναται ἡμῖν οὗτος δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶν βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς ἐστὶν πόσις. 56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. 57 Καθὼς ἀπέστειλén με ὁ ζῶν πατήρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κακεῖνος ζήσκει δι' ἐμέ. 58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες [ὑμῶν τὸ μάννα] καὶ ἀπέθανον. Ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσκει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ. 60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· Σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκοῦειν; 61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;

52 τῷ οὐδὲν ὅτι τὸ σῶμα μου ἐστί τὸ φαγεῖν. 53 ὁ δὲ λέγει· ὁ τρώγων τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνων τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 54 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 55 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 56 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 57 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 58 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 59 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 60 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 61 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. 62 ὁ τρώγων τὸ σῶμα μου καὶ πίνων τὸ αἷμα μου, ὁ μένει ἐν ἐμοὶ καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ.

52 Litigabant ergo Judæi ad invicem dicentes: Quomodo potest hic carnem suam nobis dare ad manducandum? 53 Dixit ergo eis Jesus: Amen amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem Filii hominis et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis: 54 Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die. 55 Caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. 56 Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in illo. 57 Sicut misit me vivens Pater et ego vivo propter Patrem, et qui manducat me et ipse vivet propter me. 58 Hic est panis qui de cælo descendit, non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt: qui manducat hunc panem, vivet in æternum. 59 Hæc dixit in synagoga docens in Capharnaum. 60 Multi ergo audientes ex discipulis ejus dixerunt: Durus est hic sermo: quis potest eum audire? 61 Sciens autem Jesus apud semet ipsum quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis: Hoc vos scandalizat? 62 Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius?

63 Τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιούν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐγὼ λαλάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστιν. 64 Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 Καὶ ἔλεγεν· Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς [μου]. 66 Ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. 69 Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνωκαμεν ὅτι σὺ εἶ [ὁ Χριστὸς] ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ [τοῦ ζῶντος]. 70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ Ἰησοῦς]· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. 71 Ἐλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΜΕΤΑ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

63 πνεῦμα ἐστὶν τὸ ζῳοποιούν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐστὶν καὶ ζωὴ ἐστὶν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦιδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγεν· διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμέ ἐὰν μὴ ἡ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς [μου]. 66 ἐκ τούτου οὖν πολλοὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· μή καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκρίθη αὐτῷ σίμων πέτρος· κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνωκαμεν ὅτι σὺ εἶ [ὁ χριστός] ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ [τοῦ ζῶντος]. 70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς [ὁ Ἰησοῦς]· οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. 71 ἔλεγεν δὲ τὸν ἰούδαν σίμωνος ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

❖ 1 ❖ 0 ❖ 5

1 Μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

63 Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quicquam: verba quæ ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt. 64 Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio Jesus qui essent credentes, et quis traditurus esset eum. 65 Et dicebat: Propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a Patre meo. 66 Ex hoc multi discipulorum ejus abierunt retro, et jam non cum illo ambulabant. 67 Dixit ergo Jesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire? 68 Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes, 69 Et nos credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei. 70 Respondit eis Jesus: Nonne ego vos duodecim elegi? et ex vobis unus diabolus est. 71 Dicebat autem Judam Simonis Scariotis: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

CAPUT VII.

1 POST hæc ambulabat Jesus in Galilæam: non enim volebat in Judæam ambulare, quia quærebant eum Judæi interficere.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων
ἡ σκηνοπηγία. 3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν
καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ
μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου
ἃ ποιεῖς. 4 Οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ
ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ
εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον
σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 Οὐδὲ γὰρ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
6 Λέγει [οὖν] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ
καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπὼ παρέστιν, ὁ δὲ
καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν· ἔτοι-
μος. 7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν
ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά
ἐστίν. 8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν·
ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἐορτὴν ταύ-
την, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπὼ πεπλήρω-
ται. 9 Ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐορτὴν, τότε
καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλ' [ὥς]
ἐν κρυπτῷ. 11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ ἔλεγον· Ποῦ
ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 Καὶ γογγυσμὸς ἦν
περὶ αὐτοῦ πολλὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ
μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι
ἔλεγον· Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 Οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ
αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἐορτὴ τῶν Ἰουδαίων
ἡ σκηνοπηγία. 3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν
καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ
μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου
ἃ ποιεῖς. 4 Οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ
ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ
εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον
σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 Οὐδὲ γὰρ οἱ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.
6 Λέγει [οὖν] αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ
καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπὼ παρέστιν, ὁ δὲ
καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστίν· ἔτοι-
μος. 7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν
ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά
ἐστίν. 8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἐορτὴν·
ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἐορτὴν ταύ-
την, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπὼ πεπλήρω-
ται. 9 Ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν
οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐορτὴν, τότε
καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλ' [ὥς]
ἐν κρυπτῷ. 11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ ἔλεγον· Ποῦ
ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 Καὶ γογγυσμὸς ἦν
περὶ αὐτοῦ πολλὺς ἐν τῷ ὄχλῳ· οἱ
μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι
ἔλεγον· Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.
13 Οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ
αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

2 Erat autem in proximo dies festus
Judæorum scenopegia. 3 Dixērunt
autem ad eum fratres ejus: Transi
hinc et vade in Judæam, ut et disci-
puli tui videant opera tua quæ facis:
4 Nemo enim in occulto aliquid facit
et quærit ipse in palam esse: si hæc
facis, manifesta te ipsum mundo.
5 Neque enim fratres ejus credebant in
eum. 6 Dicit ergo eis Jesus: Tempus
meum nondum venit, tempus autem
vestrum semper est paratum. 7 Non
potest mundus odisse vos, me autem
odit, quia ego testimonium perhibeo
de illo quia opera ejus mala sunt.
8 Vos ascendite ad diem festum hunc:
ego non ascendo ad diem festum istum,
quia meum tempus nondum impletum
est. 9 Hæc cum dixisset, ipse mansit
in Galilæa. 10 Ut autem ascenderunt
fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad
diem festum, non manifeste sed quasi
in occulto. 11 Judæi ergo quærebant
eum in die festo et dicebant: Ubi
est ille? 12 Et murmur multus de
eo erat in turba. Quidam enim
dicebant quia bonus est, alii autem
dicebant: Non, sed seducit turbas:
13 Nemo tamen palam loquebatur de
illo propter metum Judæorum.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη
Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν.
15 Ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέ-
γοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν
μὴ μεμαθηκώς; 16 Ἀπεκρίθη οὖν
αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ
διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με· 17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ
τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν
ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαντοῦ λαλῶ. 18 Ὁ ἀφ'
ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ
πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶν
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 Οὐ
Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. 20 Τί
με ζητεῖτε ἀποκτείνειν; Ἀπεκρίθη ὁ
ὄχλος [καὶ εἶπεν]· Δαιμόνιον ἔχεις·
τίς σε ζητεῖ ἀποκτείνειν; 21 Ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν
ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 [Διὰ τοῦτο] ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν
ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ
Μωϋσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέ-
ρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. 23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει
ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ
ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χωλᾷτε
ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα
ἐν σαββάτῳ; 24 Μὴ κρίνετε κατ'
ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη
Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν.
15 Ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέ-
γοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν
μὴ μεμαθηκώς; 16 Ἀπεκρίθη οὖν
αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ
διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμ-
ψαντός με· 17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ
θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ
τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ θεοῦ ἐστὶν
ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαντοῦ λαλῶ. 18 Ὁ ἀφ'
ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ
πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἐστὶν
καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 Οὐ
Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. 20 Τί
με ζητεῖτε ἀποκτείνειν; Ἀπεκρίθη ὁ
ὄχλος [καὶ εἶπεν]· Δαιμόνιον ἔχεις·
τίς σε ζητεῖ ἀποκτείνειν; 21 Ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν
ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε.
22 [Διὰ τοῦτο] ὁ Μωϋσῆς δέδωκεν
ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ
Μωϋσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέ-
ρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε
ἄνθρωπον. 23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει
ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ
ὁ νόμος ὁ Μωϋσέως, ἐμοὶ χωλᾷτε
ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα
ἐν σαββάτῳ; 24 Μὴ κρίνετε κατ'
ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.

14 Jam autem die festo mediante ascen-
dit Jesus in templum et docebat. 15 Et
mirabantur Judæi dicentes: Quomodo
hic litteras scit cum non didicerit?
16 Respondit eis Jesus et dixit: Mea
doctrina non est mea, sed ejus qui
misit me. 17 Si quis voluerit volun-
tatem ejus facere, cognoscet de doc-
trina utrum ex Deo sit, an ego a me
ipso loquar. 18 Qui a semet ipso
loquitur, gloriam propriam quærit:
qui autem quærit gloriam ejus qui
misit illum, hic verax est, et injustitia
in illo non est. 19 Nonne Moses dedit
vobis legem? et nemo ex vobis facit
legem. 20 Quid me quæritis interficere?
Respondit turba et dixit: Dæmonium
habes: quis te quærit interficere?
21 Respondit Jesus et dixit eis: Unum
opus feci, et omnes miramini. 22 Prop-
terea Moses dedit vobis circumcisionem
non quia ex Mose est sed ex patribus,
et in sabbato circumciditis hominem.
23 Si circumcisionem accipit homo
in sabbato ut non salvatur lex
Mosi, mihi indignamini quia totum
hominem sanum feci in sabbato?
24 Nolite judicare secundum fa-
ciem sed justum judicium judicate.

25 Ἐλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱερο-
 σολυμειτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν
 ζητοῦσιν ἀποκτείνει· 26 Καὶ ἶδε παρ-
 ρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν.
 Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες
 ὅτι οὗτός ἐστιν [ἀληθῶς] ὁ Χριστός·
 27 Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν·
 ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
 γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 Ἐκραξεν οὖν
 ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ
 λέγων· Καμὲ οἴδατε καὶ οἴδατε πόθεν
 εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα,
 ἀλλ' ἐστίν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
 ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 Ἐγὼ [δὲ] οἶδα
 αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι καὶ κεῖνός με
 ἀπέσταλκεν, 30 Ἐζήτουν οὖν αὐτόν
 πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν
 τὴν χεῖρα, ὅτι οὕτω ἐληλύθει ἡ ὥρα
 αὐτοῦ. 31 Πολλοὶ δὲ ἐπίστευσαν ἐκ
 τοῦ ὄχλου εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον·
 Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα
 σημεῖα ποιήσει ὢν οὗτος ποιεῖ·
 32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου
 γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ
 ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ ἄρχιερεῖς καὶ
 οἱ Φαρισαῖοι ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.
 33 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι χρόνον
 μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω
 πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 Ζητήσετε
 με καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου
 εἰμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰσελθεῖν.

25 ὁ μὲν οὖν οὐδὲν εἶπε· 26
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 27
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 28
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 29
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 30
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 31
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 32
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 33
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 34
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 35
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 36
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 37
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 38
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 39
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 40
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 41
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 42
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 43
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 44
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 45
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 46
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 47
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 48
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 49
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 50
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 51
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 52
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 53
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 54
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 55
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 56
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 57
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 58
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 59
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 60
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 61
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 62
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 63
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 64
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 65
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 66
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 67
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 68
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 69
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 70
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 71
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 72
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 73
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 74
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 75
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 76
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 77
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 78
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 79
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 80
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 81
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 82
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 83
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 84
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 85
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 86
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 87
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 88
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 89
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 90
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 91
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 92
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 93
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 94
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 95
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 96
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 97
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 98
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 99
 καὶ οὐδὲν εἶπε· 100

25 Dicebant ergo quidam ex Hiero-
 solymis: Nonne hic est quem qua-
 runt interficere? 26 Et ecce palam
 loquitur et nihil ei dicunt: numquid
 vere cognoverunt principes quia hic
 est Christus? 27 Sed hunc scimus
 unde sit: Christus autem cum venerit,
 nemo scit unde sit. 28 Clamabat ergo
 docens in templo Jesus et dicens: Et
 me scitis et unde sim scitis: et a me
 ipso non veni, sed est verus qui misit
 me, quem vos nescitis: 29 Ego scio
 eum, quia ab ipso sum et ipse me misit.
 30 Quærebant ergo eum apprehendere,
 et nemo misit in illum manus, quia
 nondum venerat hora ejus. 31 De
 turba autem multi crediderunt in eum,
 et dicebant: Christus cum venerit,
 numquid plura signa faciet quam quæ
 hic facit? 32 Audierunt Pharisei
 turbam murmurantem de illo hæc,
 et miserunt principes et Pharisei
 ministros ut apprehenderent eum.
 33 Dixit ergo Jesus: Adhuc modicum
 tempus vobiscum sum, et vado
 ad eum qui misit me. 34 Quæ-
 ritis me et non invenietis, et ubi
 sum ego vos non potestis venire.

35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς·
Ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ
εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν
τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ
διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 Τίς ἐστὶν
ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· Ζητήσατέ με
καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 37 Ἐν δὲ τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς
εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων·
Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω [πρὸς με] καὶ
πινέτω. 38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοι-
λάας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶντος.
39 Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος
οὗ ἡμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες
εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι
Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 Ἐκ τοῦ
ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων
τούτων ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
προφήτης. 41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός
ἐστὶν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· Μὴ
γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
ἔρχεται; 42 Οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ
τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθ-
λεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ὁ
Χριστὸς ἔρχεται; 43 Σχίσμα οὖν ἐγένετο
ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. 44 Τινὲς δὲ
ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ'
οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

35 **Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς·**
Ποῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι οὐχ
εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν
τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ
διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 **Τίς ἐστὶν**
ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν· Ζητήσατέ με
καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 37 **Ἐν δὲ τῇ**
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς
εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραζεν λέγων·
Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω [πρὸς με] καὶ
πινέτω. 38 **Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς**
εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοι-
λάας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶντος.
39 **Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος**
οὗ ἡμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες
εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι
Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 **Ἐκ τοῦ**
ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων
τούτων ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ
προφήτης. 41 **Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός**
ἐστὶν ὁ Χριστός· ἄλλοι ἔλεγον· Μὴ
γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς
ἔρχεται; 42 **Οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ**
τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθ-
λεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ὁ
Χριστὸς ἔρχεται; 43 **Σχίσμα οὖν ἐγένετο**
ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν. 44 **Τινὲς δὲ**
ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ'
οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

35 Dixerunt ergo Judæi ad se ipsos :
Quo hic iturus est, quia non invenie-
mus eum ? numquid in dispersionem
gentium iturus est et docturus gentes ?
36 Quis est hic sermo quem dixit :
Quæritis me et non invenietis, et ubi
sum ego non potestis venire ? 37 In
novissimo autem die magno festivitatis
stabat Jesus et clamabat dicens : Qui
sitit, veniat ad me et bibat. 38 Qui
credit in me, sicut dixit scriptura,
flumina de ventre ejus fluent aquæ
vivæ. 39 Hoc autem dixit de Spiritu
quem accepturi erant credentes in
eum : non enim erat Spiritus datus,
quia Jesus nondum fuerat glorificatus.
40 Ex illa ergo turba cum audissent
hos sermones ejus, dicebant : Hic est
vere propheta : 41 Alii dicebant : Hic
est Christus : quidam autem dicebant :
Numquid a Galilæa Christus venit ?
42 Nonne scriptura dicit quia ex
semine David et de Bethleem castello,
ubi erat David, venit Christus ?
43 Dissensio itaque facta est in turba
propter eum. 44 Quidam autem ex
ipsis volebant apprehendere eum,
sed nemo misit super illum manus.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί οὐκ ἡγάγετε αὐτόν; 46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος, ὥς οὗτος λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος. 47 Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 Ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. 50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, [ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτόν πρότερον.] εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν. 51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γυνῇ τί ποιεῖ; 52 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται. 53 Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. η'.

1 ἸΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 2 Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ 4 Λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. 5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;

45 ὁ δὲ εἰπὼν αὐτοῖς· 46 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς· 47 οὐδέποτε· 48 ἀλλὰ· 49 ὁ δὲ εἰπὼν αὐτοῖς· 50 λέγει· 51 Νικόδημος· 52 οὐκ ἐγείρεται· 53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

صلوة ٥ + ٥

1 ἸΗΣΟΥΣ δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 2 Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ 4 Λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. 5 Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις;

45 Venerunt ergo ministri ad pontifices et Phariseos: et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis eum? 46 Responderunt ministri: Numquam sic locutus est homo sicut hic homo. 47 Responderunt ergo eis Pharisei: Numquid et vos seducti estis? 48 Numquid aliquis ex principibus credidit in eum aut ex Phariseis? 49 Sed turba hæc quæ non novit legem maledicti sunt. 50 Dicit Nicodemus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis. 51 Numquid lex nostra judicat hominem nisi audierit ab ipso prius et cognoverit quid faciat? 52 Responderunt et dixerunt ei: Numquid et tu Galilæus es? Scrutare et vide quia propheta a Galilæa non surgit. 52 Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

CAPUT VIII.

1 JESUS autem perrexit in montem oliveti: 2 Et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos. 3 Adducunt autem scribæ et Pharisei mulierem in adulterio deprehensam, et statuerunt eam in medio 4 Et dixerunt ei: Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. 5 In lege autem Moses mandavit nobis hujusmodi lapidare: tu ergo quid dicis?

6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 7 Ὡς δὲ ἐπέ-
 μενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. 8 Καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρε-
 σβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατε-
 λείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα. 10 Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλήν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· Ἡ γυνή, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδεὶς σε κατέκρινεν; 11 Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰη-
 σοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκο-
 λουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλ-
 θον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς [δὲ] οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.

6 ὁ τοῦτο δὲ λέγοντες πειράζοντες αὐτόν· ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· 7 ὡς δὲ ἐπέ-
 μενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω· 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν· 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρε-
 σβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατε-
 λείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνή ἐν μέσῳ ἐστῶσα· 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλήν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσὶν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδεὶς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς, κύριε· εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰη-
 σοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε· 12 πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκο-
 λουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς· 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλ-
 θον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς [δὲ] οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.

6 Hæc autem dicebant temptantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra. 7 Cum autem perseverarent interrogantes eum, erexit se et dixit eis: Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. 8 Et iterum se inclinans scribebat in terra. 9 Audientes autem unus post unum exiebant incipientes a senioribus, et remansit solus et mulier in medio stans. 10 Erigens autem se Jesus dixit ei: Mulier, ubi sunt? nemo te condemnavit? 11 Quæ dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Jesus: Nec ego te condemnabo: vade et amplius jam noli peccare. 12 Iterum ergo locutus est eis Jesus dicens: Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulabit in tenebris sed habebit lucem vitæ. 13 Dixērunt ergo ei Pharisei: Tu de te ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. 14 Respondit Jesus et dixit eis: Etsi ego testi-
 monium perhibeo de me ipso, verum est testimonium meum quia scio unde veni et quo vado: vos autem nescitis unde venio aut quo vado.

15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με [πατήρ]. 17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γεγραμμένον ἐστὶν ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθὴς ἐστιν. 18 Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς [ὁ Ἰησοῦς]· Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μῆτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

15 (Ἰησοῦς) ἔλεγε· Ὑμεῖς ἀνθρώποι. 16 Ἄνθρωπος οὐ κρίνω. 17 Καὶ ἐὰν κρίνω, ἡ κρίσις ἐμὴ ἀληθινή ἐστίν. 18 ὅτι μόνος οὐκ εἰμί. 19 Ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 20 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 21 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 22 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς [ὁ Ἰησοῦς]· Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 23 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μῆτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 25 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 26 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

15 Vos secundum carnem judicatis, ego non judico quemquem : 16 Et si judico ego, judicium meum verum est, quia solus non sum, sed ego et qui me misit Pater. 17 Et in lege vestra scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est. 18 Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso, et testimonium perhibet de me qui misit me Pater. 19 Dicebant ergo ei : Ubi est Pater tuus ? Respondit Jesus : Neque me scitis neque Patrem meum : si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. 20 Hæc verba locutus est in gazophylacio docens in templo : et nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora ejus. 21 Dixit ergo iterum eis Jesus : Ego vado, et queritis me, et in peccato vestro moriemini : quo ego vado vos non potestis venire. 22 Dicebant ergo Judæi : Numquid interficiet semet ipsum, quia dicit : Quo ego vado vos non potestis venire ? 23 Et dicebat eis : Vos de deorsum estis, ego de supernis sum : vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. 24 Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris : si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. 25 Dicebant ergo ei : Tu quis es ? Dixit eis Jesus : Principium quia et loquor vobis.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. 46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; 47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· Οὐ κακῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. 50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 Εἶπαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. 53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, 55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. Κἀν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

45 ἰνὰ βί βὴν ἡμῶν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· οὐ κακῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη ἰησοῦς· ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 εἶπαν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι· νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. ἀβραάμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. 53 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἀν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

45 Ego autem quia veritatem dico, non creditis mihi. 46 Quis ex vobis arguit me de peccato? Si veritatem dico, quare vos non creditis mihi? 47 Qui est ex Deo, verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. 48 Responderunt igitur Judæi et dixerunt ei: Nonne benedicimus nos quia Samaritanus es tu et dæmonium habes? 49 Respondit Jesus: Ego dæmonium non habeo, sed honorifico Patrem meum, et vos inhonoratis me. 50 Ego autem non quæro gloriam meam: est qui quærit et judicat. 51 Amen amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum. 52 Dixerunt ergo Judæi: Nunc cognovimus quia dæmonium habes: Abraham mortuus est et prophetæ, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum. 53 Numquid tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et prophetæ mortui sunt: quem te ipsum facis? 54 Respondit Jesus: Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus noster est, 55 Et non cognovistis eum, ego autem novi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis mendax: sed scio eum et sermonem ejus servo.

56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἡγαλλιάσατο ἵνα εἶδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 Εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; 58 Εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμὶ. 59 Ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλῃσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ [διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρήγεν οὕτως].

ΚΕΦ. θ.

1 ΚΑΙ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 Ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντος ἡμᾶς ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς [τοῦ τυφλοῦ], 7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε νύφαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσκαίτων;

56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἡγαλλιάσατο ἵνα εἶδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 Εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; 58 Εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμὶ. 59 Ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλῃσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ [διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρήγεν οὕτως].

✠ ٤ ✠ ٥ ✠ ٦ ✠ ٧ ✠ ٨ ✠ ٩ ✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 Et præteriens vidit hominem cæcum a nativitate. 2 Et interrogaverunt eum discipuli sui, Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? 3 Respondit Jesus: Neque hic peccavit neque parentes ejus, sed ut manifestetur opus Dei in illo. 4 Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est: venit nox quando nemo potest operari. 5 Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. 6 Hæc cum dixisset, expuit in terram et fecit lutum ex sputo et levit lutum super oculos ejus, 7 Et dixit ei: Vade lava in natatoria Siloæ, quod interpretatur missus. Abiit ergo et lavit, et venit videns. 8 Itaque vicini et qui videbant eum prius quia mendicus erat, et dicebant: Nonne hic est qui sedebat et mendicabat?

56 Abraham .pater vester exultavit ut videret diem meum, et vidit et gavisus est. 57 Dixērunt ergo Judæi ad eum: Quinquaginta annos nondum habes et Abraham vidisti? 58 Dixit eis Jesus: Amen amen dico vobis, ante quam Abraham fieret ego sum. 59 Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum: Jesus autem abscondit se et exivit de templo.

CAPUT IX.

1 Et præteriens vidit hominem cæcum a nativitate. 2 Et interrogaverunt eum discipuli sui, Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? 3 Respondit Jesus: Neque hic peccavit neque parentes ejus, sed ut manifestetur opus Dei in illo. 4 Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est: venit nox quando nemo potest operari. 5 Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. 6 Hæc cum dixisset, expuit in terram et fecit lutum ex sputo et levit lutum super oculos ejus, 7 Et dixit ei: Vade lava in natatoria Siloæ, quod interpretatur missus. Abiit ergo et lavit, et venit videns. 8 Itaque vicini et qui videbant eum prius quia mendicus erat, et dicebant: Nonne hic est qui sedebat et mendicabat?

9 Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· Ἄλλοι ἔλεγον· Οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς οὖν ἠμεφύχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 Εἶπαν αὐτῷ· Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει· Οὐκ οἶδα. 13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τοῦ ποτὲ τυφλόν. 14 Ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέφξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 Πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 Ἐλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 Λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνοξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος,

9 Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· Ἄλλοι ἔλεγον· Οὐχί, ἀλλὰ ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς οὖν ἠμεφύχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 Εἶπαν αὐτῷ· Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; λέγει· Οὐκ οἶδα. 13 Ἀγούσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τοῦ ποτὲ τυφλόν. 14 Ἦν δὲ σάββατον ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέφξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 Πάλιν οὖν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 Ἐλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 Λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνοξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος,

9 Alii dicebant quia hic est: alii autem: Nequaquam sed similis est ejus: ille dicebat quia ego sum. 10 Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt oculi tibi? 11 Respondit: Ille homo qui dicitur Jesus lutum fecit et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatorium Siloæ et lava: et abii et lavi et vidi. 12 Dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio. 13 Adducunt eum ad Phariseos, qui cæcus fuerat: 14 Erat autem sabbatum quando lutum fecit Jesus et aperuit oculos ejus. 15 Iterum ergo interrogabant eum Pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos, et lavi, et video. 16 Dicebant ergo ex Phariseis quidam: Non est hic homo a Deo, quia sabbatum non custodit. Alii dicebant: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et scisma erat in eis. 17 Dicunt ergo cæco iterum: Tu quid dicis de eo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit quia propheta est. 18 Non crediderunt ergo Judæi de illo, quia cæcus fuisset et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus qui viderat,

19 Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς; ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἡδὴ γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστιν. 25 Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν ἄρτι βλέπω. 26 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 Ἀπεκρίθη οὗτοις· Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκοῦειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

19 ههناكه انش. ١٩ استنه ضحفة
 ٢٠ ههناكه انش. ٢٠ استنه ضحفة
 ٢١ ههناكه انش. ٢١ استنه ضحفة
 ٢٢ ههناكه انش. ٢٢ استنه ضحفة
 ٢٣ ههناكه انش. ٢٣ استنه ضحفة
 ٢٤ ههناكه انش. ٢٤ استنه ضحفة
 ٢٥ ههناكه انش. ٢٥ استنه ضحفة
 ٢٦ ههناكه انش. ٢٦ استنه ضحفة
 ٢٧ ههناكه انش. ٢٧ استنه ضحفة
 ٢٨ ههناكه انش. ٢٨ استنه ضحفة
 ٢٩ ههناكه انش. ٢٩ استنه ضحفة
 ٣٠ ههناكه انش. ٣٠ استنه ضحفة
 ٣١ ههناكه انش. ٣١ استنه ضحفة
 ٣٢ ههناكه انش. ٣٢ استنه ضحفة
 ٣٣ ههناكه انش. ٣٣ استنه ضحفة
 ٣٤ ههناكه انش. ٣٤ استنه ضحفة
 ٣٥ ههناكه انش. ٣٥ استنه ضحفة
 ٣٦ ههناكه انش. ٣٦ استنه ضحفة
 ٣٧ ههناكه انش. ٣٧ استنه ضحفة
 ٣٨ ههناكه انش. ٣٨ استنه ضحفة
 ٣٩ ههناكه انش. ٣٩ استنه ضحفة
 ٤٠ ههناكه انش. ٤٠ استنه ضحفة
 ٤١ ههناكه انش. ٤١ استنه ضحفة
 ٤٢ ههناكه انش. ٤٢ استنه ضحفة
 ٤٣ ههناكه انش. ٤٣ استنه ضحفة
 ٤٤ ههناكه انش. ٤٤ استنه ضحفة
 ٤٥ ههناكه انش. ٤٥ استنه ضحفة
 ٤٦ ههناكه انش. ٤٦ استنه ضحفة
 ٤٧ ههناكه انش. ٤٧ استنه ضحفة
 ٤٨ ههناكه انش. ٤٨ استنه ضحفة
 ٤٩ ههناكه انش. ٤٩ استنه ضحفة
 ٥٠ ههناكه انش. ٥٠ استنه ضحفة
 ٥١ ههناكه انش. ٥١ استنه ضحفة
 ٥٢ ههناكه انش. ٥٢ استنه ضحفة
 ٥٣ ههناكه انش. ٥٣ استنه ضحفة
 ٥٤ ههناكه انش. ٥٤ استنه ضحفة
 ٥٥ ههناكه انش. ٥٥ استنه ضحفة
 ٥٦ ههناكه انش. ٥٦ استنه ضحفة
 ٥٧ ههناكه انش. ٥٧ استنه ضحفة
 ٥٨ ههناكه انش. ٥٨ استنه ضحفة
 ٥٩ ههناكه انش. ٥٩ استنه ضحفة
 ٦٠ ههناكه انش. ٦٠ استنه ضحفة
 ٦١ ههناكه انش. ٦١ استنه ضحفة
 ٦٢ ههناكه انش. ٦٢ استنه ضحفة
 ٦٣ ههناكه انش. ٦٣ استنه ضحفة
 ٦٤ ههناكه انش. ٦٤ استنه ضحفة
 ٦٥ ههناكه انش. ٦٥ استنه ضحفة
 ٦٦ ههناكه انش. ٦٦ استنه ضحفة
 ٦٧ ههناكه انش. ٦٧ استنه ضحفة
 ٦٨ ههناكه انش. ٦٨ استنه ضحفة
 ٦٩ ههناكه انش. ٦٩ استنه ضحفة
 ٧٠ ههناكه انش. ٧٠ استنه ضحفة
 ٧١ ههناكه انش. ٧١ استنه ضحفة
 ٧٢ ههناكه انش. ٧٢ استنه ضحفة
 ٧٣ ههناكه انش. ٧٣ استنه ضحفة
 ٧٤ ههناكه انش. ٧٤ استنه ضحفة
 ٧٥ ههناكه انش. ٧٥ استنه ضحفة
 ٧٦ ههناكه انش. ٧٦ استنه ضحفة
 ٧٧ ههناكه انش. ٧٧ استنه ضحفة
 ٧٨ ههناكه انش. ٧٨ استنه ضحفة
 ٧٩ ههناكه انش. ٧٩ استنه ضحفة
 ٨٠ ههناكه انش. ٨٠ استنه ضحفة
 ٨١ ههناكه انش. ٨١ استنه ضحفة
 ٨٢ ههناكه انش. ٨٢ استنه ضحفة
 ٨٣ ههناكه انش. ٨٣ استنه ضحفة
 ٨٤ ههناكه انش. ٨٤ استنه ضحفة
 ٨٥ ههناكه انش. ٨٥ استنه ضحفة
 ٨٦ ههناكه انش. ٨٦ استنه ضحفة
 ٨٧ ههناكه انش. ٨٧ استنه ضحفة
 ٨٨ ههناكه انش. ٨٨ استنه ضحفة
 ٨٩ ههناكه انش. ٨٩ استنه ضحفة
 ٩٠ ههناكه انش. ٩٠ استنه ضحفة
 ٩١ ههناكه انش. ٩١ استنه ضحفة
 ٩٢ ههناكه انش. ٩٢ استنه ضحفة
 ٩٣ ههناكه انش. ٩٣ استنه ضحفة
 ٩٤ ههناكه انش. ٩٤ استنه ضحفة
 ٩٥ ههناكه انش. ٩٥ استنه ضحفة
 ٩٦ ههناكه انش. ٩٦ استنه ضحفة
 ٩٧ ههناكه انش. ٩٧ استنه ضحفة
 ٩٨ ههناكه انش. ٩٨ استنه ضحفة
 ٩٩ ههناكه انش. ٩٩ استنه ضحفة
 ١٠٠ ههناكه انش. ١٠٠ استنه ضحفة

19 Et interrogaverunt eos dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? quomodo ergo nunc videt? 20 Responderunt eis parentes ejus et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster et quia cæcus natus est: 21 Quomodo autem nunc videat nescimus, aut quis ejus aperuit oculos nos nescimus: ipsum interrogate, ætatem habet, ipse de se loquatur. 22 Hæc dixerunt parentes ejus quia timebant Judæos: jam enim conspiraverant Judæi ut si quis eum confiteretur Christum, extra synagogam fieret. 23 Propterea parentes ejus dixerunt quia ætatem habet, ipsum interrogate. 24 Vocaverunt ergo rursum hominem qui fuerat cæcus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est. 25 Dixit ergo ille: Si peccator est nescio: unum scio, quia cæcus cum essem modo video. 26 Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? 27 Respondit eis: Dixi vobis jam et audistis: quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli ejus fieri?

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· Ἡ [οὖν] ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

ΚΕΦ. ι'.

1 ἈΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶν καὶ ληστής· 2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων· 3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά· 4 [Καὶ] ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, γαὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν· 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἡ ἐλάλει αὐτοῖς· 7 Εἶπεν οὖν [πάλιν αὐτοῖς] ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· 8 Πάντες ὅσοι ἤλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα· 9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει.

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· Ἡ [οὖν] ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

صَلَاةُ ٤٠ ٤١

1 ΑΜΗΝ ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστὶν καὶ ληστής· 2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων· 3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά· 4 [Καὶ] ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, γαὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν· 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἡ ἐλάλει αὐτοῖς· 7 Εἶπεν οὖν [πάλιν αὐτοῖς] ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων· 8 Πάντες ὅσοι ἤλθον κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί, ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα· 9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει.

41 Dixit eis Jesus : Si cæci essetis, non haberetis peccatum : nunc vero dicitis quia videmus, peccatum vestrum manet.

CAPUT X.

1 AMEN amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde, ille fur est et latro : 2 Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. 3 Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat nominatim et educit eas 4 Et cum proprias oves emiseric, ante eas vadit, et oves illum secuntur, quia sciunt vocem ejus : 5 Alienum autem non sequentur sed fugient ab eo quia non noverunt vocem alienorum. 6 Hoc proverbium dixit illis Jesus : illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. 7 Dixit ergo eis iterum Jesus : Amen amen dico vobis quia ego sum ostium ovium. 8 Omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones, sed non audierunt eos oves. 9 Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur, et ingredietur et egredietur, et pascua inveniet.

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰς μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζῶν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 Ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ ἐστὶν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει [τὰ πρόβατα]· 13 [Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει,] ὅτι μισθωτός ἐστιν, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμά. 15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καὶ κῆνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμὴν. 17 Διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαντοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 Ἐλεγον οὖν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

10. لَأُكَلِّمَنَّكَ فِي الْيَوْمِ الْكَلِيمَ
 11. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 12. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 13. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 14. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 15. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 16. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 17. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 18. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 19. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا
 20. إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا إِنَّا

10 Fur non venit nisi ut furetur et
mactet et perdat: ego veni ut vitam
habeant et abundantius habeant.
11 Ego sum pastor bonus. Bonus
pastor animam suam dat pro ovibus:
12 Mercennarius et qui non est pastor,
cujus non sunt oves propriæ, videt
lupum venientem et dimittet oves et
fugit, et lupus rapit et dispergit oves;
13 Mercennarius autem fugit quia mer-
cennarius est, et non pertinet ad eum
de ovibus. 14 Ego sum pastor bonus,
et cognosco meas et cognoscunt me
meæ, 15 Sicut novit me Pater et ego
agnosco Patrem, et animam meam pono
pro ovibus. 16 Et alias oves habeo
quæ non sunt ex hoc ovili: et illas
oportet me adducere, et vocem meam
audient, et fiet unum ovile et unus
pastor. 17 Propterea me Pater diligit,
quia ego pono animam meam, et iterum
sumam eam. 18 Nemo tollit eam a
me, sed ego pono eam a me ipso: potes-
tatem habeo ponendi eam, et potesta-
tem habeo iterum sumendi eam: hoc
mandatum accepi a Patre meo. 19 Dis-
sensio iterum facta est inter Judæos
propter sermones hos. 20 Dicebant
autem multi ex ipsis: Dæmonium
habet et insanit: quid eum auditis?

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν· 23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος. 24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 Ἀπεκρίθη [αὐτοῖς] ὁ Ἰησοῦς· Εἰπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 Ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν [καθὼς εἶπον ὑμῖν].
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, καὶ γὰρ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 Καὶ γὰρ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. 29 Ὁ πατὴρ [μου] ὃ δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς [μου]. 30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν [οὖν] παλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς [μου]· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάσετε;
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.

21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίξαι;
22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐνκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν· 23 Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος. 24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 Ἀπεκρίθη [αὐτοῖς] ὁ Ἰησοῦς· Εἰπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 Ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, ὅτι οὐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν [καθὼς εἶπον ὑμῖν].
27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, καὶ γὰρ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 Καὶ γὰρ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. 29 Ὁ πατὴρ [μου] ὃ δέδωκέν μοι πάντων μεῖζόν ἐστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς [μου]. 30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἓν ἐσμεν. 31 Ἐβάστασαν [οὖν] παλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς [μου]· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάσετε;
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν.

21 Alii dicebant: Hæc verba non sunt dæmonium habentis: numquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire?
22 Facta sunt autem encenia in Hierosolymis, et hiems erat, 23 Et ambulabat Jesus in templo in porticu Salomonis. 24 Circumdederunt ergo eum Judæi et dicebant ei: Quo usque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam. 25 Respondit eis Jesus: Loquor vobis, et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me; 26 Sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. 27 Oves meæ vocem meam audiunt, et ego cognosco eas et secuntur me, 28 Et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, [et] non rapiet eas quisquam de manu mea. 29 Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est, et nemo potest rapere de manu Patris mei. 30 Ego et Pater unum sumus. 31 Sustulerunt [ergo] lapides Judæi ut lapidarent eum. 32 Respondit eis Jesus: Multa opera bona ostendi vobis ex Patre meo: propter quod eorum opus me lapidatis? 33 Responderunt ei Judæi: De bono opere non lapidamus te sed de blasphemia, et quia tu, homo cum sis, facis te ipsum Deum.

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.
 4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.
 5 Ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.
 6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·
 7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.
 8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββεί, νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;
 9 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκα ὥραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκώπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.
 10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκώπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
 11 Ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
 12 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.
 13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκείνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει.
 14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λαζαρος ἀπέθανεν,
 15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

3 ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.
 4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς.
 5 Ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.
 6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·
 7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.
 8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββεί, νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;
 9 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκα ὥραί εἰσιν τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκώπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.
 10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκώπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.
 11 Ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
 12 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.
 13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκείνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει.
 14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λαζαρος ἀπέθανεν,
 15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.

3 Miserunt ergo sorores ad eum dicentes : Domine, ecce quem amas infirmatur. 4 Audiens autem Jesus dixit eis : Infirmitas hæc non est ad mortem sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam. 5 Diligebat autem Jesus Martham et sororem ejus Mariam et Lazarum. 6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus : 7 Deinde post hæc dicit discipulis suis : Eamus in Judæam iterum. 8 Dicunt ei discipuli : Rabbi, nunc querebant te lapidare Judæi, et iterum vadis illuc ? 9 Respondit Jesus : Nonne duodecim horæ sunt diei ? Si quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt : 10 Si autem ambulaverit nocte, offendit, quia lux non est in eo. 11 Hæc ait, et post hoc dicit eis : Lazarus amicus noster dormit : sed vado ut a somno exsuscitem eum. 12 Dixerunt ergo discipuli ejus : Domine, si dormit, salvus erit. 13 Dixerat autem Jesus de morte ejus, illi autem putaverunt quia de dormitione somnii diceret. 14 Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste : Lazarus mortuus est : 15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi : sed eamus ad eum.

13 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συνμαθηταῖς· Ἀγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
 17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 Ἦν δὲ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίας, ἵνα παραμυθῶσιν αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ [αὐτῶν]. 20 Ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
 21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθνηεν ὁ ἀδελφός μου. 22 [Ἀλλὰ] καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεόν, δώσει σοι ὁ θεός. 23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 Λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; 27 Λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 Καὶ τοῦτο εἰπούσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαρίας, τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰπούσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε.
 29 Ἐκεῖνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν·

16 Dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus ad condiscipulos: Eamus et nos, ut moriamur cum eo. 17 Venit itaque Jesus: et invenit eum quattuor dies jam in monumento habentem. 18 Erat autem Bethania juxta Hierosolyma quasi stadiis quindecim. 19 Multi autem ex Judæis venerant ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. 20 Martha ergo ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat. 21 Dixit ergo Martha ad Jesum: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus: 22 Sed et nunc scio quia quaecumque poposceris a Deo dabit tibi. 23 Dicit illi Jesus: Resurget frater tuus. 24 Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione in novissima die. 25 Dixit ei Jesus: Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit vivet; 26 Et omnis qui vivit et credit in me non morietur in æternum. Credis hoc? 27 Ait illi: Utique Domine, ego credidi quia tu es Christus Filius Dei, qui in mundum venisti. 28 Et cum hæc dixisset, abiit et vocavit Mariam sororem suam silentio dicens: Magister adest, [et] vocat te. 29 Illa ut audivit, surgit cito et venit ad eum:

16 Dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus ad condiscipulos: Eamus et nos, ut moriamur cum eo. 17 Venit itaque Jesus: et invenit eum quattuor dies jam in monumento habentem. 18 Erat autem Bethania juxta Hierosolyma quasi stadiis quindecim. 19 Multi autem ex Judæis venerant ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. 20 Martha ergo ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat. 21 Dixit ergo Martha ad Jesum: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus: 22 Sed et nunc scio quia quaecumque poposceris a Deo dabit tibi. 23 Dicit illi Jesus: Resurget frater tuus. 24 Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione in novissima die. 25 Dixit ei Jesus: Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit vivet; 26 Et omnis qui vivit et credit in me non morietur in æternum. Credis hoc? 27 Ait illi: Utique Domine, ego credidi quia tu es Christus Filius Dei, qui in mundum venisti. 28 Et cum hæc dixisset, abiit et vocavit Mariam sororem suam silentio dicens: Magister adest, [et] vocat te. 29 Illa ut audivit, surgit cito et venit ad eum:

30 Οὐπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν
κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 Οἱ οὖν
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόν-
τες τὴν Μαρὶὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ
ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες
ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. 32 Ἡ οὖν Μαρὶὰμ ὡς ἦλθεν
ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν
αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ·
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν
ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν
αὐτὴν κλαίονσαν καὶ τοὺς συνελθόντας
αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμή-
σατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν,
34 Καὶ εἶπεν· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.
35 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 Ἐλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει
αὐτόν. 37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον·
Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα
καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν
πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται
εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 Λέγει ὁ
Ἰησοῦς· Ἀρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ
ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα·
Κύριε, ἥδη ὄξει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν.

30 Ἰὼσὺς ἰλὺ ἐλὺθὲ ὁ ἰησοῦς εἰς τὴν
κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 Οἱ οὖν
Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ
οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόν-
τες τὴν Μαρὶὰμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ
ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες
ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ
ἐκεῖ. 32 Ἡ οὖν Μαρὶὰμ ὡς ἦλθεν
ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν
αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ·
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθανεν
ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν
αὐτὴν κλαίονσαν καὶ τοὺς συνελθόντας
αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμή-
σατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν,
34 Καὶ εἶπεν· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.
35 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 Ἐλεγον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει
αὐτόν. 37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον·
Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς
ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα
καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν
πάλιν ἐμβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται
εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 Λέγει ὁ
Ἰησοῦς· Ἀρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ
ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα·
Κύριε, ἥδη ὄξει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν.

30 Nondum enim venerat Jesus in cas-
tellum, sed erat adhuc in illo loco ubi
occurrerat ei Martha. 31 Judæi igitur
qui erant cum illa in domo et consola-
bantur eam, cum vidissent Mariam
quia cito surrexit et exiit, secuti sunt
eam dicentes quia vadit ad monumen-
tum ut ploret ibi. 32 Maria ergo cum
venisset ubi erat Jesus, videns eum
cecidit ad pedes ejus et dixit ei:
Domine, si fuisses hic, non esset
mortuus frater meus. 33 Jesus ergo
ut vidit eam plorantem et Judæos qui
venerant cum ea plorantes, fremuit
spiritu et turbavit se ipsum, 34 Et
dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei:
Domine, veni et vide. 35 Et lacrimatus
est Jesus. 36 Dixerunt Judæi: Ecce
quomodo amabat eum. 37 Quidam
autem dixerunt ex ipsis: Non poterat
hic qui aperuit oculos cæci facere ut
et hic non moreretur? 38 Jesus ergo
rursum fremens in semet ipso venit ad
monumentum: erat autem spelunca, et
lapis superpositus erat ei. 39 Ait Jesus:
Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror
ejus qui mortuus fuerat: Domine,
jam fætet, quadriduanus enim est.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκέλευεν ἐπροφήτευσεν ὅτι ἡμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. 53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. 54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγόμενῃ πόλιν, κακεὶ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτοὺς. 56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 Δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῶ πού ἐστιν μνηύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Ὁ ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὃ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

✠ * * *

51 Ἰησοῦς δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκέλευεν ἐπροφήτευσεν ὅτι ἡμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. 53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. 54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγόμενῃ πόλιν, κακεὶ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτοὺς. 56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 Δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῶ πού ἐστιν μνηύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

✠ * * *

1 Ὁ ΟΥΝ Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. 2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὃ δὲ Λάζαρος εἰς ἣν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

51 Hoc autem a semet ipso non dixit, sed cum esset pontifex anni illius, prophetavit quia Jesus moriturus erat pro gente, 52 Et non tantum pro gente, sed et ut filios Dei qui erant dispersi congregaret in unum. 53 Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum. 54 Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem quæ dicitur Efrem, et ibi morabatur cum discipulis [suis]. 55 Proximum autem erat pascha Judæorum, et ascenderunt multi Hierosolyma de regione ante pascha, ut sanctificarent se ipsos. 56 Quærebant ergo Jesum, et conloquebantur ad invicem in templo stantes: Quid putatis, quia non veniat ad diem festum? 57 Dederant autem pontifices et Pharisei mandatum ut si quis cognoverit ubi sit indicet, ut apprehendant eum.

CAPUT XII.

1 JESUS ergo ante sex dies paschæ venit Bethaniam, ubi fuerat Lazarus mortuus, quem suscitavit Jesus. 2 Fecerunt autem ei cenam ibi, et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo.

3 Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου
νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν
τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν
ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς
τοῦ μύρου. 4 Λέγει δὲ Ἰούδας ὁ
Ἰσκαριώτης, εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐ-
τοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι·
5 Διὰ τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη
τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτω-
χοῖς; 6 Εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ
τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι
κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων
τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 Εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦς· Ἀφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν
ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ
αὐτό. 8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε
ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. 9 Ἐγὼ οὖν ὁ ὄχλος πολὺς
ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ
ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν
ἐκ νεκρῶν. 10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ
ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀπο-
κτείνωσιν, 11 Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν
ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον
εἰς τὸν Ἰησοῦν. 12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος
πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκού-
σαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱερο-
σόλυμα, 13 Ἐλαβον τὰ βαῖα τῶν
φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν
αὐτῷ, καὶ ἐκραύγαζον· Ὡσαννά, ἐν-
λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
Κυρίου, καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.

3 مَرِيَا فَتَوَدَّ بِهَا قُرْبَانًا مِنْ
نَارْدٍ طَيِّبٍ ثَمَنُهُ كَثِيرٌ وَطَرَسَتْ
بِهَا قَدَمَيْ يَسُوعَ وَامْسَحَتْهُ بِرَأْسِهَا
وَمِنْ ثَمَرِ الْبَيْتِ. 4 قَالَتْ يَهُدَا
إِسْكَرْيُوتُ بْنُ مَرْثَا وَكَانَ مِنْ
تَلَامِيذِهِ قَائِلًا لِيَسُوعَ: 5 لِمَ
تَذَرُ هَذَا الْغُرْبَانِ وَتَبْذُرُ
هَذَا الْغُرْبَانِ فِي الْبَيْتِ? 6 قَالَتْ
يَسُوعُ: 6 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 7 قَالَتْ
يَسُوعُ: 7 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 8 قَالَتْ
يَسُوعُ: 8 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 9 قَالَتْ
يَسُوعُ: 9 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 10 قَالَتْ
يَسُوعُ: 10 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 11 قَالَتْ
يَسُوعُ: 11 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 12 قَالَتْ
يَسُوعُ: 12 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ. 13 قَالَتْ
يَسُوعُ: 13 لِمَ تَقُولُ هَذَا? إِنَّ
هَذَا الْغُرْبَانَ كَانَ لِلْفُقَرَاءِ
وَأَنَا أَتِيْتُ لِيُطَهَّرَ بِهَذَا الْغُرْبَانِ
وَلِيُطَهَّرَ الْبَيْتُ.

3 Maria ergo accepit libram ungenti
nardi pistici pretiosi, unxit pedes Jesu
et extersit capillis suis pedes ejus, et
domus impleta est ex odore ungenti.
4 Dicit ergo unus ex discipulis ejus
Judas Scariotis, qui erat eum tradi-
turus: 5 Quare hoc ungentum non
veniit trecentis denariis et datum est
egenis? 6 Dixit autem hoc non quia
de egenis pertinebat ad eum, sed quia
fur erat, et loculos habens ea quæ
mittebantur portabat. 7 Dixit ergo
Jesus: Sine illam, ut in die sepulturæ
meæ servet illud: 8 Pauperes enim
semper habetis vobiscum, me autem
non semper habetis. 9 Cognovit ergo
turba multa ex Judæis quia illic est,
et venerunt non propter Jesum tantum,
sed ut Lazarum viderent quem suscita-
vit a mortuis. 10 Cogitaverunt autem
principes sacerdotum ut et Lazarum
interficerent, 11 Quia multi propter
illum abibant ex Judæis et credebant
in Jesum. 12 In crastinum autem
turba multa quæ venerat ad diem
festum, cum audissent quia venit Jesus
Hierosolyma, 13 Acceperunt ramos
palmarum et processerunt obviam ei,
et clamabant: Osanna, benedictus qui
venit in nomine Domini, rex Israel.

14 Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν
ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον·
15 Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ
βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ
πῶλον ὄνου. 16 Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν
αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε
ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι
ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ
ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 Ἐμαρτύρει οὖν
ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον
ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήν-
τησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο
αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 Οἱ οὖν
Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· Θεω-
ρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἰδεὶ ὁ
κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. 20 Ἦσαν
δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων
ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἐορτῇ.
21 Οὗτοι οὖν προσήλθον Φίλιππῳ τῷ
ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, θέλομεν
τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 Ἐρχεται Φίλιππος
καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας
καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς
λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἔαν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν
εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει·
ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

14 **Εἰς τὸν ὄνον ἐκάθισεν ὁ Ἰησοῦς**
καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον·
Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ
βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ
πῶλον ὄνου. 16 **Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν**
αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε
ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι
ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ
ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 **Ἐμαρτύρει οὖν**
ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον
ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 **Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήν-**
τησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο
αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 **Οἱ οὖν**
Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· Θεω-
ρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἰδεὶ ὁ
κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. 20 **Ἦσαν**
δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων
ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἐορτῇ.
21 **Οὗτοι οὖν προσήλθον Φίλιππῳ τῷ**
ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, θέλομεν
τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 **Ἐρχεται Φίλιππος**
καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας
καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ.
23 **Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς**
λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 **Ἀμὴν ἀμὴν λέγω**
ὑμῖν, ἔαν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν
εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει·
ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.

14 Et invenit Jesus asellum et sedit
super eum, sicut scriptum est: 15 Noli
timere, filia Sion: ecce rex tuus venit
sedens super pullum asinae. 16 Hæc
non cognoverunt discipuli ejus primum,
sed quando glorificatus est Jesus, tunc
recordati sunt quia hæc erant scripta
de eo, et hæc fecerunt ei. 17 Testimo-
nium ergo perhibebat turba quæ erat
cum eo quando Lazarum vocavit de
monumento et suscitavit eum a mor-
tuis: 18 Propterea et obviam venit ei
turba, quia audierunt eum fecisse hoc
signum. 19 Pharisei ergo dixerunt ad
semet ipsos: Videtis quia nihil profi-
cimus: ecce mundus totus post eum
abiit. 20 Erant autem gentiles quidam
ex his qui ascenderant ut adorarent in
die festo: 21 Hi ergo accesserunt ad
Philippum qui erat a Bethsaida
Galilææ, et rogabant eum dicentes:
Domine, volumus Jesum videre.
22 Venit Philippus et dicit Andreæ:
Andreas rursum et Philippus di-
cunt Jesu. 23 Jesus autem re-
spondit eis dicens: Venit hora ut
glorificetur Filius hominis. 24 Amen
amen dico vobis, nisi granum frumenti
cadens in terram mortuum fuerit,
ipsum solum manet: si autem mor-
tuum fuerit, multum fructum adfert.

25 Ὁ φίλων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 Ἐὰν ἐμοὶ τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Οὐ δὲ ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 Νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. 32 Καθὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 Τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. Περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει.

25 ²⁵ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 26 ²⁶ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 27 ²⁷ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 28 ²⁸ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 29 ²⁹ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 30 ³⁰ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 31 ³¹ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 32 ³² قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 33 ³³ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 34 ³⁴ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. 35 ³⁵ قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا. قے یتیم نصفا نصفا.

25 Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. 26 Si quis mihi ministrat, me sequatur, et ubi sum ego, illic et minister meus erit: si quis mihi ministrabit, honorificabit eum Pater meus. 27 Nunc anima mea turbata est, et quid dicam? Pater, salvifica me ex hora hac. Sed propterea veni in horam hanc: 28 Pater, clarifica tuum nomen. Venit ergo vox de cælo: Et clarificavi et iterum clarificabo. 29 Turba ergo quæ stabat et audierat dicebant tonitruum factum esse: alii dicebant: Angelus ei locutus est. 30 Respondit Jesus et dixit: Non propter me vox hæc venit sed propter vos. 31 Nunc judicium est mundi, nunc princeps hujus mundi eicietur foras. 32 Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. 33 Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. 34 Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege quia Christus manet in æternum, et quomodo tu dicis: Oportet exaltari Filium hominis? quis est iste Filius hominis? 35 Dixit ergo Jesus: Adhuc modicum lumen in vobis est: ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant: et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat.

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση
 δὲ μετὰ ταῦτα. 8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος·
 Οὐ μὴ νύψης μου τοὺς πόδας εἰς τὸν
 αἰῶνα. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· Ἐὰν
 μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.
 9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε,
 μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς
 χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. 10 Λέγει αὐτῷ
 Ἰησοῦς· Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν
 [ἢ τοὺς πόδας] νύφασθαι, ἀλλ' ἔστιν
 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε,
 ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 Ἦδει γὰρ τὸν
 παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν
 ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε. 12 Ὅτε
 οὖν ἐνίψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ
 ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν
 πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί
 πεποίηκα ὑμῖν; 13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με·
 Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριος, καὶ καλῶς
 λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα
 ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ Κύριος καὶ ὁ διδά-
 σκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων
 νύπτειν τοὺς πόδας· 15 Ὑπόδειγμα
 γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίη-
 σα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιήτε. 16 Ἀμήν
 ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος
 μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπό-
 στολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

7 ὁ γὰρ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι· γνώση
 δὲ μετὰ ταῦτα. 8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος·
 Οὐ μὴ νύψης μου τοὺς πόδας εἰς τὸν
 αἰῶνα. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· Ἐὰν
 μὴ νύψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.
 9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε,
 μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς
 χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. 10 Λέγει αὐτῷ
 Ἰησοῦς· Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν
 [ἢ τοὺς πόδας] νύφασθαι, ἀλλ' ἔστιν
 καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε,
 ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 Ἦδει γὰρ τὸν
 παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν
 ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε. 12 Ὅτε
 οὖν ἐνίψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ
 ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν
 πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί
 πεποίηκα ὑμῖν; 13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με·
 Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριος, καὶ καλῶς
 λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα
 ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ Κύριος καὶ ὁ διδά-
 σκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων
 νύπτειν τοὺς πόδας· 15 Ὑπόδειγμα
 γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίη-
 σα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιήτε. 16 Ἀμήν
 ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος
 μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπό-
 στολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

7 Respondit Jesus et dicit ei : Quod
 ego facio tu nescis modo, scies autem
 postea. 8 Dicit ei Petrus : Non lavabis
 mihi pedes in æternum. Respondit
 Jesus ei : Si non laverō te, non habes
 partem mecum. 9 Dicit ei Simon
 Petrus : Domine, non tantum pedes
 meos sed et manus et caput. 10 Dicit
 ei Jesus : Qui lotus est, non indiget
 nisi ut pedes lavet, sed est mundus
 totus : et vos mundi estis, sed non
 omnes. 11 Sciebat enim quisnam esset
 qui traderet eum : propterea dixit :
 Non estis mundi omnes. 12 Postquam
 ergo lavit pedes eorum et accepit
 vestimenta sua, cum recubisset
 iterum, dixit eis : Scitis quid fecerim
 vobis ? 13 Vos vocatis me : Magister et
 Domine, et bene dicitis : sum etenim.
 14 Si ergo ego lavi pedes vestros Do-
 minus et magister, et vos debetis alter
 alterius lavare pedes : 15 Exemplum
 enim dedi vobis, ut quemadmodum
 ego feci vobis ita et vos faciatis.
 16 Amen amen dico vobis, non est
 servus major domino suo, neque
 apostolus major eo qui misit illum.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῇτε αὐτά. 18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 Ἀπάρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι. 20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. 21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 Ἐβλεπον [οὖν] εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 Ἦν [δὲ] ἀνακείμενος εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰπέ τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 Ἐπιπεσὼν οὖν ἐκείνος οὕτως ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν; 26 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ βάψω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. Βάψας οὖν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκείνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ Ἰησοῦς· Ὁ ποιεῖς ποίησον τάχιον.

17 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 18 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 19 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 20 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 21 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 22 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 23 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 24 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 25 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 26 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε. 27 ἰ ἂν ἰσχυρὸν ἔχετε.

17 Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea. 18 Non de omnibus vobis dico : ego scio quos elegerim, sed ut impleatur scriptura : Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. 19 A modo dico vobis prius quam fiat, ut credatis cum factum fuerit quia ego sum. 20 Amen amen dico vobis, qui accipit si quem misero, me accipit : qui autem me accipit, accipit eum qui me misit. 21 Cum hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu et protestatus est et dixit : Amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. 22 Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hesitantes de quo diceret. 23 Erat ergo recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus : 24 Innuit ergo huic Simon Petrus et dicit ei : Quis est de quo dicit ? 25 Itaque cum recubisset ille supra pectus Jesu, dicit ei : Domine, quis est ? 26 Cui respondit Jesus : Ille est cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judæ, Simonis Scariotis. 27 Et post buccellam, tunc introivit in illym Satanas. [Et] dicit ei Jesus : Quod facis fac citius.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμέ-
νων πρὸς τὴν εἰπεν αὐτῷ· 29 Τινὲς γὰρ
ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν
'Ιούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· Ἀγό-
ρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν,
ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. 30 Λαβὼν
οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος ἐξῆλθεν εὐθύς·
ἦν δὲ νύξ. 31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει
Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
αὐτῷ. 32 Εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ,
καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ
εὐθύς δοξάσει αὐτόν. 33 Τεκνία, ἔτι
μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με,
καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 Ἐντολὴν
καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 Ἐν τούτῳ
γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ
ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε,
ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκριθὴ Ἰησοῦς·
Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν
ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ἕστερον.

28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμέ-
νων πρὸς τὴν εἰπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ
ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν
'Ιούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς· Ἀγό-
ρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν,
ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. 30 λαβὼν
οὖν τὸ ψωμίον ἐκείνος ἐξῆλθεν εὐθύς·
ἦν δὲ νύξ. 31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, λέγει
Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ,
καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ
εὐθύς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι
μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσετέ με,
καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε
ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν
καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
λους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ
γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ
ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
36 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε,
ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκριθὴ Ἰησοῦς·
Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν
ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ἕστερον.

28 Hoc autem nemo scivit discumben-
tium ad quid dixerit ei: 29 Quidam
enim putabant quia loculos habebat
Judas quia dicit ei Jesus: Eme ea
quæ opus sunt nobis ad diem fes-
tum, aut egenis ut aliquid daret.
30 Cum ergo accepisset ille buccellam,
exivit continuo: erat autem nox.
31 Cum ergo exisset, dicit Jesus: Nunc
clarificatus est Filius hominis, et Deus
clarificatus est in eo. 32 Si Deus clarifi-
catus est in eo, et Deus clarificabit
eum in semet ipso, et continuo clarifi-
cabit eum. 33 Filioli, adhuc modicum
vobiscum sum. Quæretis me, et sicut
dixi Judæis: Quo ego vado vos non
potestis venire, et vobis dico modo.
34 Mandatum novum do vobis ut dili-
gatis invicem, sicut dilexi vos ut et
vos diligatis invicem. 35 In hoc cog-
noscent omnes quia mei discipuli
estis, si dilectionem habueritis ad
invicem. 36 Dicit ei Simon Petrus:
Domine, quo vadis? Respondit
Jesus: Quo ego vado non potes me
modo sequi, sequeris autem postea.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14 Ὅτι γὰρ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῇτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 Οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθην ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. 17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον [ὑμῶν] μεμίσηκεν. 19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔνουνσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

12 ὅτι ἐστὶν ἐντολὴ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14 ὅτι γὰρ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῇτε ἃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 Οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθην ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. 17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον [ὑμῶν] μεμίσηκεν. 19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔνουνσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

12 Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos. 13 Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam quis ponat pro amicis suis. 14 Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecipio vobis. 15 Jam non dico vos servos, quia servus nescit quid facit dominus ejus: vos autem dixi amicos, quia omnia quaecumque audiavi a Patre meo nota feci vobis. 16 Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat, ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo det vobis. 17 Haec mando vobis ut diligatis invicem. 18 Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit. 19 Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret: quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. 20 Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis: Non est servus major domino suo: Si me persecuti sunt, et vos persequentur, si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt. 21 Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, quia nesciunt eum qui misit me. 22 Si non venissem et locutus fuisset eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

8 Καὶ ἔλθων ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ
περὶ κρίσεως. 9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι
οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. 10 Περὶ δικαιο-
σύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα [μου]
ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με. 11 Περὶ
δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου
τούτου κέκριται. 12 Ἔτι πολλὰ ἔχω
ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν
ἄρτι. 13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ
πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάση· οὐ γὰρ λαλήσει
ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει,
καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ
ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν·
διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμ-
βάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 Μικρὸν
καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με [ὅτι ὑπάγω
πρὸς τὸν πατέρα]. 17 Εἶπον οὖν ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους·
Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν
καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς
τὸν πατέρα; 18 Ἐλεγον οὖν· Τοῦτο
τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδα-
μεν τί λαλεῖ. 19 Ἐγὼ ἴησους ὅτι
ἤβελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων
ὅτι εἶπον· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ
με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;

8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον
περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ
περὶ κρίσεως. 9 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι
οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ. 10 περὶ δικαιο-
σύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα [μου]
ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με. 11 περὶ
δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου
τούτου κέκριται. 12 ἔτι πολλὰ ἔχω
ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν
ἄρτι. 13 ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ
πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς
ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάση· οὐ γὰρ λαλήσει
ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούει λαλήσει, καὶ
τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 ἐκεῖνος
ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται
καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 πάντα ὅσα ἔχει
ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι
ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ
ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με,
καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με [ὅτι
ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα]. 17 εἶπον οὖν
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους·
τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· μικρὸν
καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν
καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς
τὸν πατέρα; 18 ἐλεγον οὖν· τοῦτο
τί ἐστιν ὃ λέγει τὸ μικρὸν; οὐκ οἶδα-
μεν τί λαλεῖ. 19 ἐγὼ ἴησους ὅτι ἤβελον
αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· περὶ
τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον·
μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν
μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;

8 Et cum venerit, ille arguet mundum
de peccato et de justitia et de judicio.
9 De peccato quidem, quia non credunt
in me; 10 De justitia vero, quia ad
Patrem vado et jam non videbitis me;
11 De judicio autem, quia princeps
mundi hujus judicatus est. 12 Adhuc
multa habeo vobis dicere, sed non
potestis portare modo: 13 Cum autem
venerit ille, Spiritus veritatis, docebit
vos in omnem veritatem: non enim
loquetur a semet ipso, sed quaecumque
audiet loquetur, et quæ ventura sunt
annuntiabit vobis. 14 Ille me clarifi-
cabit, quia de meo accipiet et adnun-
tiabit vobis. 15 Omnia quaecumque
habet Pater mea sunt. Propterea dixi
quia de meo accipiet et adnuntiabit
vobis. 16 Modicum et jam non vide-
bitis me, et iterum modicum, et vide-
bitis me, quia vado ad Patrem.
17 Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad
invicem: Quid est hoc quod dicit
nobis: Modicum et non videbitis
me, et iterum modicum et videbitis
me? et quia vado ad Patrem?
18 Dicebant ergo: Quid est hoc quod
dicit modicum? nescimus quid loqui-
tur. 19 Cognovit autem Jesus quia
volebant eum interrogare, et dixit eis:
De hoc quæritis inter vos quia dixi:
Modicum et non videbitis me. et
iterum modicum et videbitis me?

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 Καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὀφθαίμα ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν. 23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. 24 Ἔως ἄρτι οὐκ ᾔτησατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη. 25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λαλάηκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγεῶ ὑμῖν. 26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν. 27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 Ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν [αὐτῷ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἰδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 Καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὀφθαίμα ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ὑμῶν. 23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσητε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. 24 Ἔως ἄρτι οὐκ ᾔτησατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη. 25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λαλάηκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγεῶ ὑμῖν. 26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν. 27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 Ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν [αὐτῷ] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἰδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

20 Amen amen dico vobis quia plorabit et flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. 21 Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. 22 Et vos igitur nunc quidem tristitiam habebitis: iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollit a vobis. 23 Et in illo die me non rogabitis quicquam: amen amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. 24 Usque modo non petistis quicquam in nomine meo: petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. 25 Hæc in proverbii locutus sum vobis: venit hora cum jam non in proverbii loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis. 26 Illo die in nomine meo petetis, et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis: 27 Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amatis et credidistis quia a Deo exivi. 28 Exivi a Patre et veni in mundum: iterum relinquo mundum et vado ad Patrem. 29 Dicunt ei discipuli ejus: Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

30 Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε; 32 Ἴδου ἔρχεται ὥρα καὶ [νῦν] ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μὴ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστί. 33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεύετε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. 5 Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. Σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν·

30 . ΔΙ . Νῦν οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.
31 . ΔΙ . Απεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε; 32 . ΔΙ . Ἴδου ἔρχεται ὥρα καὶ [νῦν] ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μὴ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστί. 33 . ΔΙ . Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεύετε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.
✠ 16 ✠ 17 ✠ 18 ✠

✠ 16 ✠ 17 ✠ 18 ✠

1 . ΔΙ . ΤΑΥΤΑ ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2 . ΔΙ . Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3 . ΔΙ . Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 . ΔΙ . Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον τελειώσας ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. 5 . ΔΙ . Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 . ΔΙ . Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. Σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν·

30 Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget: in hoc credimus quia a Deo existi.
31 Respondit eis Jesus: Modo creditis? 32 Ecce venit hora et jam venit, ut dispergami unusquisque in propria et me solum relinquantis: et non sum solus, quia Pater mecum est. 33 Hæc locutus sum vobis ut in me pacem habeatis. In mundum pressuram habebitis: sed confidete, ego vici mundum.

CAPUT XVII.

1 HÆC locutus est Jesus, et sublevatis oculis in cælum dixit: Pater, venit hora: clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te, 2 Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. 3 Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum et quem misisti Jesum Christum. 4 Ego te clarificavi super terram, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam: 5 Et nunc clarifica me tu, Pater, apud te ipsum claritate quam habui prius quam mundus esset apud te. 6 Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti, et sermonem tuum servaverunt:

7 Νῦν ἔγνωσαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσὶν. 8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἐδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. 9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶν, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς. 12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν [ἐν τῷ κόσμῳ] ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθῶς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθῶς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 Ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ [σου]· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθεία ἐστίν.

7 σὺ μοι πάντα δέδωκας, καὶ ἐγὼ ἐλάβον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. 8 Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἐδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. 9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶν, κἀγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἐν καθῶς ἡμεῖς. 12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν [ἐν τῷ κόσμῳ] ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθῶς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθῶς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 Ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ [σου]· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθεία ἐστίν.

7 Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi abs te sunt, 8 Quia verba quæ dedisti mihi dedi eis, et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti. 9 Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt, 10 Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt, et clarificatus sum in eis. 11 Et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos. 12 Cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo: quos dedisti mihi custodivi, et nemo ex his peribit nisi filius perditionis, ut scriptura impleatur. 13 Nunc autem ad te venio, et hæc loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semet ipsis. 14 Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus odio eos habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo. 15 Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos ex malo. 16 De mundo non sunt, sicut et ego non sum de mundo. 17 Sanctifica eos in veritate; sermo tuus veritas est.

2 Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξηλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε; 5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπescαν χαμαί. 7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτηsen· Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὗς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. Τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

2 Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξηλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε; 5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπescαν χαμαί. 7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτηsen· Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὗς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. Τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;

2 Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum, quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis.
3 Judas ergo cum accepisset cohortem et a pontificibus et Pharisæis ministros, venit illuc cum lanternis et facibus et armis.
4 Jesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit et dicit eis: Quem quæritis?
5 Responderunt ei: Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus: Ego sum. Stabat autem et Judas qui tradebat eum cum ipsis.
6 Ut ergo dixit eis: Ego sum, abierunt retrorsum et ceciderunt in terram.
7 Iterum ergo eos interrogavit: Quem quæritis? Illi autem dixerunt: Jesum Nazarenum.
8 Respondit Jesus: Dixi vobis quia ego sum: si ergo me quæritis, sinite hos abire.
9 Ut impleretur sermo quem dixit quia quos dedisti mihi, non perdi ex ipsis quemquam.
10 Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, et percussit pontificis servum et abscidit ejus auriculam dextram: erat autem nomen servo Malchus.
11 Dixit ergo Jesus Petro: Mitte gladium in vaginam: calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ
ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν
Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 Καὶ ἤγαγον
[αὐτόν] πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ
πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 Ἦν δὲ Καϊά-
φας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις
ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ
Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ [ὁ] ἄλλος μα-
θητής. Ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνω-
στὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ
Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ
θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ
ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ
εἶπεν τῇ θυρωρῇ, καὶ εἰσῆγαγεν τὸν
Πέτρον. 17 Λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ
παιδίσκη ἡ θυρωρός· Μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῶν μαθητῶν εἰ τοῦ ἀνθρώπου
τούτου; Λέγει ἐκείνος· Οὐκ εἰμί.
18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ
ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποηκότες, ὅτι
ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο. Ἦν δὲ
καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστῶς καὶ
θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς
ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδασχῆς αὐτοῦ.
20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρ-
ρησία λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάν-
τοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ίερῳ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συν-
έρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

12 ὁ σπείρα καὶ ὁ χιλάρχος καὶ οἱ
ὑπηρεταὶ τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν
Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 Καὶ ἤγαγον
[αὐτόν] πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἦν γὰρ
πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 Ἦν δὲ Καϊά-
φας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις
ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ
Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ [ὁ] ἄλλος μα-
θητής. Ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν γνω-
στὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ
Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως,
16 Ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ
θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ
ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως καὶ
εἶπεν τῇ θυρωρῇ, καὶ εἰσῆγαγεν τὸν
Πέτρον. 17 Λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ
παιδίσκη ἡ θυρωρός· Μὴ καὶ σὺ
ἐκ τῶν μαθητῶν εἰ τοῦ ἀνθρώπου
τούτου; Λέγει ἐκείνος· Οὐκ εἰμί.
18 Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ
ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποηκότες, ὅτι
ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο. Ἦν δὲ
καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἐστῶς καὶ
θερμαινόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς
ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδασχῆς αὐτοῦ.
20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρ-
ρησία λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάν-
τοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ
ίερῳ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συν-
έρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

12 Cohors ergo et tribunus et ministri
Judæorum comprehenderunt Jesum et
ligaverunt eum, 13 Et adduxerunt
eum ad Annam primum: erat enim
socer Caiaphæ, qui erat pontifex anni
illius: 14 Erat autem Caiaphas qui
consilium dederat Judæis quia expedit
unum hominem mori pro populo.
15 Sequebatur autem Jesum Simon
Petrus et alius discipulus: discipulus
autem ille erat notus pontifici et in-
troivit cum Jesu in atrium pontificis,
16 Petrus autem stabat ad ostium
foris. Exivit ergo discipulus ille qui
erat notus pontifici et dixit ostiariæ,
et introduxit Petrum. 17 Dicit ergo
Petro ancilla ostiaria: Numquid et tu
ex discipulis es hominis istius? Dicit
ille: Non sum. 18 Stabant autem
servi et ministri ad prunas, quia frigus
erat, et calefiebant: erat autem cum
eis et Petrus stans et calefaciens se.
19 Pontifex ergo interrogavit Jesum
de discipulis et de doctrina ejus.
20 Respondit ei Jesus: Ego palam
locutus sum mundo: ego semper
docui in synagoga et in templo,
quo omnes Judæi conveniunt, et
in occulto locutus sum nihil.

21 Τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκη-
κοῦτας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι
οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 Ταῦτα δὲ
αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκώς τῶν
ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ
εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;
24 Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· Εἰ κα-
κῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ
κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;
24 Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδε-
μένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ
θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ
καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;
Ἡρνήσατο ἐκείνος καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί.
26 Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιε-
ρέως, συγγενῆς ὧν οὐ ἀπέκοψεν Πέτρος
τὸ ὥτιον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ
κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 Πάλιν οὖν ἠρνή-
σατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. 28 Ἀγούσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν
ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον·
ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον
εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν
ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πᾶσχα. 29 Ἐξῆλ-
θεν οὖν ὁ Πειλάτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς
καὶ φησίν· Τίνα κατηγορίαν φέρετε
[κατὰ] τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 Ἀπε-
κρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν
οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἂν σοι παρ-
εδώκαμεν αὐτόν. 31 Εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Πειλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς
καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε
[αὐτόν]. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·

21 **τί με ἐρωτᾷς· ἐρώτησον τοὺς ἀκη-**
κοῦτας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι
οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 **ταῦτα δὲ**
αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκώς τῶν
ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ
εἰπών· οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;
24 **ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κα-**
κῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ
κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;
24 **ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδε-**
μένον πρὸς καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.
25 **ἦν δὲ σίμων πέτρος ἐστὼς καὶ**
θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ· μὴ
καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ;
ἡρνήσατο ἐκείνος καὶ εἶπεν· οὐκ εἰμί.
26 **λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιε-**
ρέως, συγγενῆς ὧν οὐ ἀπέκοψεν πέτρος
τὸ ὥτιον· οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ
κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 **πάλιν οὖν ἡρνή-**
σατο πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ
ἐφώνησεν. 28 **ἀγούσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν**
ἀπὸ τοῦ καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον·
ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον
εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν
ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πᾶσχα. 29 **ἐξῆλ-**
θεν οὖν ὁ πειλάτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς
καὶ φησίν· τίνα κατηγορίαν φέρετε
[κατὰ] τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 **ἀπε-**
κρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· εἰ μὴ ἦν
οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἂν σοι παρ-
εδώκαμεν αὐτόν. 31 **εἶπεν οὖν αὐ-**
τοῖς ὁ πειλάτος· λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς
καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε
[αὐτόν]. **εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ ἰουδαῖοι·**
ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·

21 Quid me interrogas? interroga eos
qui audierunt quid locutus sum
ipsis; ecce hi sciunt quæ dixerim ego.
22 Hæc autem cum dixisset, unus
adsistens ministrorum dedit alapam
Jesu, dicens: Sic respondis pontifici?
23 Respondit ei Jesus: Si male locutus
sum, testimonium perhibe de malo:
si autem bene, quid me cædis? 24 Et
misit eum Annas ligatum ad Caiaphan
pontificem. 25 Erat autem Simon
Petrus stans et calefaciens se. Dixe-
runt ergo ei: Numquid et tu ex disci-
pulis ejus es? Negavit ille et dixit:
Non sum. 26 Dicit unus ex servis
pontificis, cognatus ejus cujus abscidit
Petrus auriculam: Nonne ego te vidi
in horto cum illo? 27 Iterum ergo
negavit Petrus, et statim gallus canta-
vit. 28 Adducunt ergo Jesum a
Caiapha in prætorium: erat autem
mane: et ipsi non introierunt in præ-
torium, ut non contaminarentur sed
manducarent pascha. 29 Exivit ergo
Pilatus ad eos foras et dixit: Quam
accusationem adfertis adversus homi-
nem hunc? 30 Responderunt et
dixerunt ei: Si non esset hic male-
factor, non tibi tradidissemus eum.
31 Dixit ergo eis Pilatus: Accipite
eum vos et secundum legem vestram
judicate eum. Dixerunt ergo Judæi:
Nobis non licet interficere quemquam.

32 Ἰνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ,
ὃν εἶπεν σημαίνων πόλιν θανάτῳ ἡμελ-
λεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς
τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλάτος καὶ
ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
34 Ἀπεκρίθη [αὐτῷ] Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυ-
τοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι
εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 Ἀπεκρίθη ὁ Πει-
λάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ
ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέ-
δωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 Ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ
τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ
ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο,
ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν
δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.
37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλάτος· Οὐκοῦν
βασιλεὺς εἰ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·
Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι. Ἐγὼ
εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο
ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυ-
ρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πῶς ὁ ὢν ἐκ τῆς
ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος· Τί ἐστὶν
ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλ-
θεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει
αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ
αἰτίαν. 39 Ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν
ἵνα ἓνα ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα·
βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασι-
λέα τῶν Ἰουδαίων; 40 Ἐκραύγασαν
οὖν πάλιν [πάντες] λέγοντες· Μὴ
τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. Ἡ·
δέ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

32 **בְּלִמְכָּה מְכַלָּה** **וְיָאֵבֶן נִעְמָה** : **כִּי**
מָלְכָה בָּהּ זָמַנָּה מִלְּפָנֶיךָ יְיָ מִבְּמִלְכָּה .
33 **כִּי בָּהּ שִׁבְעִיהֶם הִשְׁתַּחֲוּוּ** :
וְיָבֵן לְנִעְמָה וְיָאֵבֶן כֵּס . **יָבֵן אֵל**
מְלָכִים **בְּמִסְתֵּהבָה** . 34 **וְיָאֵבֶן כֵּס**
נִעְמָה . **כִּי נִשְׁמַר יָבֵן אֶת־הָאֵל** : **וְ**
יִסְתָּרָה יָאֵבֶן קִר חֹד . 35 **וְיָאֵבֶן**
כֵּס שִׁבְעִיהֶם . **כִּי אֵל יָבֵן**
נִסְתֵּהבָה יָבֵן : **כִּי חֲמֵר הָיָה**
מִתְּנֵי אֲבִינָם לֵב . **כִּי חֲבָל**
וְיָאֵבֶן לֵב נִעְמָה . **מְלָכִים**
בְּכֵס לֹא הָיָה כִּי אֵל חֲלָל
לָהּ כִּי חֲלָל הָיָה אֵל מְלָכִים :
כִּי חֲבָל הָיָה הָיָה מִנְּעֻמָּה בְּלִי
אֲבִינָם לִמְסֵהבָה . **אֵל בָּהּ**
מְלָכִים בְּכֵס לֹא הָיָה מְלָכִים .
37 **וְיָאֵבֶן כֵּס שִׁבְעִיהֶם** . **מִבְּ**
מְלָכִים יָבֵן . **וְיָאֵבֶן כֵּס נִעְמָה** . **יָבֵן**
יָבֵן מְלָכִים יָבֵן . **יָבֵן חֲסֵה מִכֵּי**
יָבֵן . **וְחֲסֵה יָבֵן לְחֲלָל וְיִשְׁתַּחֲוּ**
לָהּ מִיָּבֵן . **כִּי בְּיָבֵן הָיָה כִּי**
מִיָּבֵן מִלְּפָנֶיךָ חֹד . 38 **וְיָאֵבֶן כֵּס**
שִׁבְעִיהֶם . **מִנְּה מִיָּבֵן** . **וְיָאֵבֶן**
אֵל : **בְּכֵס כֵּס לְכָל לֵב**
נִסְתֵּהבָה וְיָאֵבֶן לֵב . **יָבֵן אֵל**
מִיָּבֵן חֲבָל מְבֻשָּׁב יָבֵן חֵם .
39 **חֲבָל בָּהּ יָבֵן אֵל לֵב** : **בְּיָבֵן**
לֵב חֲבָל חֲבָל . **וְיָבֵן אֵל חֲבָל**
יָבֵן לֵב חֲבָל חֲבָל בְּמִסְתֵּהבָה :
40 **וְיָבֵן חֲבָל חֲבָל חֲבָל** . **לֹא חֲבָל**
יָבֵן לֵב יָבֵן . **יָבֵן חֲבָל חֲבָל**
אֵל חֲבָל יָבֵן חֲבָל .

32 Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit significans qua esset morte moriturus.

33 Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus, et vocavit Jesum et dixit ei : Tu es rex Judæorum ? 34 Et respondit Jesus : A temet ipso hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me ? 35 Respondit Pilatus : Numquid ego Judæus sum ? gens tua et pontifices tradiderunt te mihi : quid fecisti ? 36 Respondit Jesus : Regnum meum non est de mundo hoc : si ex hoc mundo esset regnum muum, ministri mei decertarent ut non traderer Judæis : nunc autem meum regnum non est hinc.

37 Dixit itaque ei Pilatus : Ergo rex es tu ? Respondit Jesus : Tu dicis, quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati : omnis qui est ex veritate audit meam vocem.

38 Dicit ei Pilatus : Quid est veritas ? Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judæos, et dicit eis : Ego nullam invenio in eo causam. 39 Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in pascha : vultis ergo dimittam vobis regem Judæorum ? 40 Clamaverunt rursum omnes dicentes : Non hunc sed Barabban. Erat autem Barabbas latro.

1 TOTE οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἑμαστίγωσεν. 2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 Καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· Καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑποτάσσεται ὑμῖν αὐτὸς ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν [ἐν αὐτῷ] οὐχ εὕρισκω. 5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδου ὁ ἄνθρωπος. 6 Ὅτε οὖν ἴδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν [λέγοντες]· Σταύρωσον σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὕρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 Ἀπεκρίθησαν [αὐτῷ] οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον [ἡμῶν] ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἐαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἰ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρισὼν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 Λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;

1. TOTE οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἑμαστίγωσεν. 2. Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3. Καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· Καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4. Ἐξῆλθεν πάλιν ὁ Πειλᾶτος ἔξω καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑποτάσσεται ὑμῖν αὐτὸς ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν [ἐν αὐτῷ] οὐχ εὕρισκω. 5. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδου ὁ ἄνθρωπος. 6. Ὅτε οὖν ἴδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν [λέγοντες]· Σταύρωσον σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Λάβετε αὐτόν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὕρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7. Ἀπεκρίθησαν [αὐτῷ] οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον [ἡμῶν] ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἐαυτὸν ἐποίησεν. 8. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλᾶτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἰ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρισὼν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10. Λέγει αὐτῷ ὁ Πειλᾶτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε;

1 TUNC ergo adprehendit Pilatus Jesum et flagellavit, 2 Et milites plectentes coronam de spinis inposuerunt capiti ejus et veste purpurea circumdederunt eum, 3 Et veniebant ad eum et dicebant: Hæve rex Judæorum, et dabant ei alapas. 4 Exiit iterum Pilatus foras et dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. 5 Exiit ergo Jesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum. Et dicit eis: Ecce homo. 6 Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos et crucifigite: ego enim non invenio in eo causam. 7 Responderunt ei Judæi: Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. 8 Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. 9 Et ingressus est prætorium iterum et dicit ad Jesum: Unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. 10 Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te?

11 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἣν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παρὰ δούς με σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.
12 Ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς ἐαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.
13 Ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.
14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
15 Ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεὺς εἰ μὴ Καίσαρα.
16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἐαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 Ἐγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

11 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἣν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παρὰ δούς με σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.
12 Ἐκ τούτου ὁ Πειλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγαζον λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς ἐαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.
13 Ὁ οὖν Πειλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.
14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
15 Ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλᾶτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεὺς εἰ μὴ Καίσαρα.
16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων ἐαυτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 Ἐγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

11 Respondit Jesus: Non haberes potestatem adversum me ullam nisi tibi esset datum de super: propterea qui tradidit me tibi majus peccatum habet.
12 Exinde quærebat Pilatus dimittere eum: Judæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis qui se regem facit contradicit Cæsari. 13 Pilatus ergo cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali in locum qui dicitur Lithostrotus, hebraice autem Gabbatha. 14 Erat autem parasceve paschæ, hora quasi sexta. Et dicit Judæis: Ecce rex vester. 15 Illi autem clamabant: Tolle tolle, crucifige eum. Dixit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices: Non habemus regem nisi Cæsarem. 16 Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum et duxerunt. 17 Et bajulans sibi crucem exivit in eum qui dicitur Calvariæ locum, hebraice Golgotha, 18 Ubi eum crucifixerunt, et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Jesum. 19 Scripsit autem et titulum Pilatus et posuit super crucem: erat autem scriptum Jesus Nazarenus rex Judæorum.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, ιθ', κ'.

39 Ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν
πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων
μύγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας
ἐκατόν. 40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ
τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς
Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 Ἦν δὲ ἐν
τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ
ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέ τις
οὐδεὶς ἐτέθη. 42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν
παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς
ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

ΚΕΦ. κ'

1 ΤΗι δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαριάμ
ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτ' σκοτίας
ἔτι οὐσῆς εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει
τὸν λίθον ἡρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.
2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα
Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν
ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς·
ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου,
καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
3 Ἐξηλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος
μαθητὴς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
4 Ἐτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος
μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου
καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

❖ منہ ❖ دل ❖ حور ❖

30 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 104

مصطفى ❖ قمر ❖

[illegible]

SEC. JOHANNEM, XIX. XX.

39 Venit autem et Nicodemus, qui
venerat ad Jesum nocte primum,
ferens mixturam murræ et aloes
quasi libras centum. 40 Accepe-
runt ergo corpus Jesu et liga-
verunt eum linteis cum aroma-
tibus, sicut mos Judæis est sepelire.
41 Erat autem in loco ubi crucifixus
est hortus, et in horto monumentum
novum, in quo nondum quisquam
positus erat: 42 Ibi ergo propter
parasceven Judæorum, quia juxta
erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAPUT XX.

1 UNA autem sabbati Maria Magdalene venit mane, cum adhuc tenebrae essent, ad monumentum, et videt lapidem sublatum a monumento.

2 Cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum quem amabat Jesus, et dicit eis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum. 3 Exiit ergo Petrus et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum: 4 Currebant autem duo simul: et ille alius discipulus praecurrit citius Petro et venit primus ad monumentum,

ε Καὶ παρακύνφας βλέπει κείμενα τὰ
ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 Ἐρχεται
οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ
ὀθόνια κείμενα, 7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ
ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν
ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυ-
λγμένον εἰς ἓνα τόπον. 8 Τότε οὖν
εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ
ἐπίστευσεν. 9 Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν
τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
ἀναστῆναι. 10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν
πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 Μαριὰμ
δὲ εἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἕξ κλαί-
ουσα. Ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκλυψεν εἰς
τὸ μνημεῖον, 12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ
κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσί, ὅπου
ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 Λέγουσιν
αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει
αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ
οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 Ταῦτα
εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει
ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς·
Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη
δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστίν, λέγει
αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν,
εἰπέ μοι ποῦ ἔθikas αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτόν
ἀρῶ. 16 Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριὰμ.
Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊ-
στί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε.

οἱ ἄνθρωποι οὐκ ᾔδεισαν· 6 Ἐρχεται
οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ
ὀθόνια κείμενα, 7 Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ
ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν
ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυ-
λγμένον εἰς ἓνα τόπον. 8 Τότε οὖν
εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ
ἐπίστευσεν. 9 Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν
τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτόν ἐκ νεκρῶν
ἀναστῆναι. 10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν
πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 Μαριὰμ
δὲ εἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἕξ κλαί-
ουσα. Ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκλυψεν εἰς
τὸ μνημεῖον, 12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ
κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσί, ὅπου
ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 Λέγουσιν
αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει
αὐτοῖς ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ
οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 Ταῦτα
εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ
θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει
ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς·
Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη
δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστίν, λέγει
αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν,
εἰπέ μοι ποῦ ἔθikas αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτόν
ἀρῶ. 16 Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριὰμ.
Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊ-
στί· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε.

ε Et cum se inclinasset, videt posita
lintheamina, non tamen introivit.
6 Venit ergo Simon Petrus sequens
eum et introivit in monumentum,
et videt lintheamina posita, 7 Et
sudarium quod fuerat supra caput
ejus non cum lintheaminibus positum,
sed separatim involutum in unum
locum. 8 Tunc ergo introivit et ille
discipulus qui venerat primus ad
monumentum, et vidit et credidit.
9 Nondum enim sciebat scripturam,
quia oporteret eum a mortuis resur-
gere. 10 Abierunt ergo iterum ad
semet ipsos discipuli. 11 Maria autem
stabat ad monumentum foris plorans.
Dum ergo fleret, inclinavit se et pro-
spexit in monumentum, 12 Et vidit
duos angelos in albis sedentes, unum
ad caput et unum ad pedes, ubi
positum fuerat corpus Jesu. 13 Dicunt
ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis
quia tulerunt Dominum meum, et
nescio ubi posuerunt eum. 14 Hæc
cum dixisset, conversa est retrorsum,
et videt Jesum stantem, et non sciebat
quia Jesus est. 15 Dicit ei Jesus:
Mulier, quid ploras? quem quæris?
Illa existimans quia hortulanus esset,
dicit ei: Domine, si tu sustulisti
eum, dicito mihi ubi posuisti eum,
et ego eum tollam. 16 Dicit ei
Jesus: Maria. Conversa illa dicit
ei: Rabboni, quod dicitur magister.

17 Λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἅπτον·
Οὕτω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα·
Πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου
καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν
πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν
μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 Ἐρχεται Μαριάμ
ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθη-
ταῖς ὅτι ἑώρακα τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα
εἶπεν αὐτῇ. 19 Οὕσης οὖν ὁψίας τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν
κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ
τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς
καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Εἰρήνῃ ὑμῖν. 20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν
ἔδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν
αὐτοῖς. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ
ιδόντες τὸν Κύριον. 21 Εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς πάλιν· Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς
ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω
ὑμᾶς. 22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν
καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα
ἅγιον. 23 Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρ-
τίας, ἀφένονται αὐτοῖς· ἂν τινων
κρατῆτε, κεκράτηνται. 24 Θωμᾶς δὲ
εἰς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος,
οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς.
25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί·
Ἐώρακαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω
μου τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τόπον τῶν
ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς
τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

[illegible]

17 Dicit ei Jesus: Noli me tangere: nondum enim ascendi ad Patrem meum; vade autem ad fratres meos et dic eis: Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum et Deum meum et Deum vestrum. 18 Venit Maria Magdalene annuntians discipulis quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi. 19 Cum esset ergo sero die illo una sabbatorum, et fores essent clausæ ubi erant discipuli propter metum Judæorum, venit Jesus et stetit in medio, et dicit eis: Pax vobis. 20 Et hoc cum dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino. 21 Dixit ergo eis iterum: Pax vobis: sicut misit me Pater, et ego mitto vos. 22 Hoc cum dixisset, insufflavit, et dicit eis: Accipite Spiritum sanctum: 23 Quorum remiseritis peccata, remittentur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt. 24 Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. 25 Dixerunt ergo ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum et mittam digitum meum in locum clavorum et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, κ', κα'.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὁκτὼ πάλιν ἦσαν
ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ'
αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν
κεκλεισμένων, καὶ ἔσθη εἰς τὸ μέσον
καὶ εἶπεν· Εἰρήνῃ ὑμῖν. 27 Εἶτα λέγει
τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου
ᾧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε
τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευ-
ράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ
πιστός. 28 Ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.
29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς
με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες
καὶ πιστεύσαντες. 30 Πολλὰ μὲν οὖν
καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς
ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν
γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
31 Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε
ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε
ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κα'.

1 ΜΕΤΑ ταῦτα ἐφάνέρωσεν ἑαυτὸν
παλιν Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς
θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνέρωσεν
δὲ οὕτως. 2 Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος
καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ
Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας
καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 Λέγει αὐτοῖς
Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγου-
σιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
Ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον,
καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

❖ صر ❖ ط ❖

26. هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ : لَوْ
 كَانَ هَذَا لَفْظًا مُعْتَبَرًا لَوَاقِفٌ
 خَمْسَةٌ . وَهَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ
 لَوْ . جَمْعُ صَمْعٍ هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . 27. وَهَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 28. هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 29. هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ : هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ : هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ . هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ : هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ : هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .
 هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ : هَذَا لَفْظٌ مُعْتَبَرٌ .

❖ ၁၆ ❖ မလ္လာ

١. كُنْ أَتُكَلِّمُ: بِنَبِّ لَوْ
 لَوْ نَعَمْ نَعَمْ لَكُلِّمْتَهُ. كَلَّا
 كَلَّا بِقَضَائِهِ. بِنَبِّ رَبِّ أَتُكَلِّمُ.
 ٢. اِبْلَاسُ (١) هُوَ اِحْبَابُ. فَصَحْفُ
 ذَا (٢). هُوَ اَمَّا بِقَضَائِكُمْ اِذَا
 نَهَيْتُمُوهُ اَنْ يَفْعَلَ فَعَلَا فَوَيْلًا:
 هُوَ اَنْ اِحْبَابُ. هُوَ اَنْ اِسْمُ
 يَفْعَلُ اِلْقَاتِي. اِنْ اِنْ كَسَمْتُ
 فَصَحْفُ ذَا (٣). اِنْ اِنْ اِذَا
 نَهَيْتُمُوهُ اَنْ يَفْعَلَ فَعَلَا فَوَيْلًا:
 هُوَ اَنْ اِسْمُ. هُوَ اِنْ اِسْمُ.

SEC. JOHANNEM, XX. XXI.

26 Et post dies octo iterum erant
discipuli ejus intus, et Thomas
cum eis. Venit Jesus januis
clausis, et stetit in medio et
dixit: Pax vobis. 27 Deinde dicit
Thomæ: Infer digitum tuum huc et
vide manus meas, et adfer manum
tuam et mitte in latus meum, et
noli esse incredulus sed fidelis.
28 Respondit Thomas et dixit ei: Do-
minus meus et Deus meus. 29 Dicit ei
Jesus: Quia vidisti me, credidisti:
beati qui non viderunt et crediderunt.
30 Multa quidem et alia signa fecit
Jesus in conspectu discipulorum suo-
rum, quæ non sunt scripta in libro
hoc: 31 Hæc autem scripta sunt ut
credatis quia Jesus est Christus Filius
Dei, et ut credentes vitam habeatis in
nomine ejus.

CAPUT XXI.

1 POSTEA manifestavit se iterum
Jesus ad mare Tiberiadis. Manifesta-
vit autem sic. 2 Erant simul Simon
Petrus et Thomas qui dicitur Didymus
et Nathanael qui erat a Cana Gali-
lææ et filii Zebedæi et alii ex
discipulis ejus duo. 3 Dicit eis
Simon Petrus: Vado piscari. Dicunt
ei: Venimus et nos tecum. Et
exierunt et ascenderunt in navem,
et illa nocte nihil prendiderunt.

4 Πρωίας δὲ ἤδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 Λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ. 6 Λέγει αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιάρῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

4 Ἦν πρωία· καὶ ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 Λέγει οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς· Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ. 6 Λέγει αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιάρῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

4 Mane autem jam facto stetit Jesus in litore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est. 5 Dicit ergo eis Jesus: Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: Non. 6 Dicit eis: Mittite in dexteram navigii rete, et invenietis. Miserunt ergo, et jam non valebant illud trahere a multitudine piscium. 7 Dicit ergo discipulus ille quem diligebat Jesus Petro: Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunicam succinxit se, erat enim nudus, et misit se in mare: 8 Alii autem discipuli navigio venerunt, non enim longe erant a terra sed quasi cubitis ducentis, trahentes rete piscium. 9 Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas et piscem superpositum et panem. 10 Dicit eis Jesus: Adferte de piscibus quos prendistis nunc. 11 Ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus: et cum tanti essent, non est scissum rete. 12 Dicit eis Jesus: Venite prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: Tu quis es? scientes quia Dominus esset.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ, κα'.

20 Ἐπιστραφεῖς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; 21 Τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε οὗτος δὲ τί; 22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολουθεῖ. 23 Ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ'· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, [τί πρὸς σέ;] 24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. [25 Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.]

❖ ❖ ❖

[illegible]

SEC. JOHANNEM, XXI.

20 **Conversus Petrus vidit illum discipulum quem diligebat Jesus sequentem, qui et recubuit in cena superpectus ejus et dixit : Domine, quis est qui tradit te ?** 21 **Hunc ergo cum vidisset Petrus, dicit Jesu : Domine, hic autem quid ?** 22 **Dicit ei Jesus : Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te ? tu me sequere.** 23 **Exiit ergo sermo iste in fratres quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus : Non moritur, sed : Sic eum volo manere donec venio, quid ad te ?** 24 **Hic est discipulus qui testimonium perhibet de his et scripsit hæc, et scimus quia verum est testimonium ejus.** 25 **Sunt autem et alia multa quæ fecit Jesus, quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. Amen.**

LIBER ACTUUM APOSTOLORUM.

ΠΡΑΞΕΙΣ, ΚΕΦ. α'.

ΤΟΝ μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμεν
περὶ πάντων, ᾧ Θεόφιλε, ὦν ἤρξατο
ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 Ἀχρι
ῆς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις
διὰ πνεύματος ἁγίου οὗς ἐξελέξατο ἀνε-
λήμφθῃ· 3 Οἱς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν
ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς
τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα
ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ
τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· 4 Καὶ συναλι-
ζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱερο-
σολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περι-
μένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν
ἠκούσατέ μου· 5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν
ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι
βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολ-
λὰς ταύτας ἡμέρας. 6 Οἱ μὲν οὖν
συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες·
Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκα-
θιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ;

✦ | ✦ സംഗ്രഹം ✦ ✦

[illegible]

ACTUS, CAPUT I.

PRIMUM quidem sermonem feci de
omnibus, o Theophile, quæ cœpit
Jesus facere et docere, ⁊ Usque in
diem qua præcipiens apostolis per
Spiritus sanctum quos elegit adsum-
tus est: ⁊ Quibus et præbuit se ipsum
vivum post passionem suam in multis
argumentis, per dies quadraginta
apparens eis et loquens de regno
Dei: ⁊ Et convalescens præcepit eis ab
Hierosolymis ne discederent, sed
expectarent promissionem Patris
quam audistis per os meum,
⁊ Quia Johannes quidem baptizavit
aqua, vos autem baptizamini Spiritu
sancto non post multos hos dies.
⁊ Igitur qui convenerunt interrogabant
eum dicentes: Domine, si in tem-
pore hoc restitues regnum Israhel?

7 Εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν
 γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ
 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 Ἀλλὰ
 λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου
 πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου
 μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ
 τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχά-
 του τῆς γῆς. 9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν βλε-
 πόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ
 ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν. 10 Καὶ ὡς ἀτειζόντες ἦσαν
 εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ
 ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς
 ἐν ἐσθῇσεσι λευκαῖς, 11 Οἱ καὶ εἶπαν·
 Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλε-
 ποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς
 ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
 οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε
 αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
 12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ
 ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὃ
 ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον
 ὁδόν. 13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπε-
 ρῶν ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ
 τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ
 Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθο-
 λομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Αλ-
 φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας
 Ἰακώβου. 14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσ-
 κευερούντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ
 σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ
 τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

7 Εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἐστὶν ὑμῶν
 γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ
 ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, 8 Ἀλλὰ
 λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου
 πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου
 μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ
 τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχά-
 του τῆς γῆς. 9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν βλε-
 πόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλῃ
 ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν. 10 Καὶ ὡς ἀτειζόντες ἦσαν
 εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ
 ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς
 ἐν ἐσθῇσεσι λευκαῖς, 11 Οἱ καὶ εἶπαν·
 Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε βλε-
 ποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς
 ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
 οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε
 αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.
 12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ
 ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὃ
 ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ σαββάτου ἔχον
 ὁδόν. 13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπε-
 ρῶν ἀνέβησαν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ
 τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ
 Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθο-
 λομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Αλ-
 φαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας
 Ἰακώβου. 14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσ-
 κευερούντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ
 σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ
 τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

7 Dixit autem eis: Non est ves-
 trum nosse tempora vel momenta
 quæ Pater posuit in sua potestate,
 8 Sed accipietis virtutem supervenien-
 tis Spiritus sancti in vos, et critis
 mihi testes in Hierusalem et in omni
 Judæa et Samaria et usque ad ulti-
 mum terræ. 9 Et cum hæc dixisset,
 videntibus illis elevatus est, et nubes
 suscepit eum ab oculis eorum. 10 Cum-
 que intuerentur in cælum euntem
 illum, ecce duo viri adstiterunt juxta
 illos in vestibus albis, 11 Qui et dixe-
 runt: Viri Galilæi, quid statis aspi-
 cientes in cælum? hic Jesus qui
 adsumtus est a vobis in cælum, sic
 veniet quemadmodum vidistis eum
 euntem in cælum. 12 Tunc reversi
 sunt Hierosolymam a monte qui
 vocatur oliveti, qui est juxta Hieru-
 salem sabbati habens iter. 13 Et
 cum introissent in cenaculum, ascen-
 derunt ubi manebant Petrus et
 Johannes, Jacobus et Andreas, Phi-
 lippus et Thomas, Bartholomeus
 et Matheus, Jacobus Alfei, Simon
 Zelotes et Judas Jacobi: 14 Hi
 omnes erant perseverantes unani-
 miter in oratione cum mulieribus et
 Maria matre Jesu et fratribus ejus.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸν, ὥσει ἑκατὸν εἴκοσι· 16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν [ταύτην] ἣν προείπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 Ὅτι καθριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 Ὁ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, 22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Μαθθίαν.

15 ὁ ὅστις ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸν, ὥσει ἑκατὸν εἴκοσι· 16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν [ταύτην] ἣν προείπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, 17 Ὅτι καθριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ· 19 Ὁ καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελδαμάχ, τοῦτ' ἔστιν χωρίον αἵματος. 20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καί· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. 21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, 22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἓνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ Μαθθίαν.

15 In diebus illis exsurgens Petrus in medio fratrum dixit: erat autem turba hominum simul fere centum viginti: 16 Viri fratres, oportet impleri scripturam quam prædixit Spiritus sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum, 17 Qui connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii hujus. 18 Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius, et diffusa sunt omnia viscera ejus: 19 Et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita ut appellaretur ager ille lingua eorum Acheldemac, hoc est ager sanguinis. 20 Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat habitatio ejus deserta, et non sit qui inhabitet in ea, et: Episcopatum ejus accipiat alter. 21 Oportet ergo ex his viris qui nobiscum congregati sunt in omni tempore quo intrauit et exiit inter nos Dominus Jesus, 22 Incipiens a baptismo Johannis usque in diem qua adsumtus est a nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. 23 Et statuerunt duos, Joseph qui vocatur Barsabba, qui cognominatus est Justus, et Mathiam.

ΠΡΑΞΕΙΣ, α', β.

21 Καὶ προσευξάμενοι εἶπεν· Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἓνα 22 Λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 23 Καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλήρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

ΚΕΦ. β.

1 ΚΑΙ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, 3 Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὥσπερ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, 4 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. 5 Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· 6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνήλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ θαύμαζον λέγοντες· Οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

✠ 1 ✠ ✠ ✠

24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

✠ 1 ✠ ✠ ✠

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

ACTUS, I. II.

24 Et orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, 25 Accipere locum ministerii hujus et apostolatus, de quo prævaricatus est Judas ut abiret in locum suum. 26 Et dederunt sortes eis, et cecidit sors super Mathiam, et adnumeratus est cum undecim apostolis.

CAPUT II.

1 Et cum complerentur dies Pentecosten, erant omnes pariter in eodem loco. 2 Et factus est repente de cælo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes, 3 Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tamquam ignis, seditque supra singulos eorum, 4 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt loqui variis linguis prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. 5 Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi, viri religiosi ex omni natione quæ sub cælo est: 6 Facta autem hac voce convenit multitudo et mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. 7 Stupebant autem omnes et mirabantur dicentes: Nonne omnes ecce isti qui loquuntur Galilæi sunt?

6 Καί πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ
 ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν,
 7 Παρθοὶ καὶ Μῆδοι καὶ Ἑλαμίται,
 καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν,
 Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον
 καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ
 Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς
 Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπι-
 δημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε καὶ
 προσήλυτοι, 11 Κρήτες καὶ Ἀραβες,
 ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμε-
 τέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ;
 12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπο-
 ροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί
 θέλει τοῦτο εἶναι; 13 Ἕτεροι δὲ δια-
 χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους με-
 μεστωμένοι εἰσίν. 14 Σταθεῖς δὲ ὁ
 Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκά ἐπῆρεν τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· Ἄνδρες
 Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσα-
 λὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω,
 καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 Οὐ
 γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοι με-
 θύουσιν, ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτῃ τῆς ἡμέρας,
 16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ
 τοῦ προφήτου Ἰωήλ· 17 Καὶ ἔσται ἐν
 ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκ-
 χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν
 σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν
 καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι
 ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύ-
 τεροι ὑμῶν ἐνυπνίους ἐνυπνιασθήσονται·

8 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 9 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 10 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 11 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 12 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 13 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 14 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 15 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 16 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 17 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 18 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 19 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 20 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 21 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 22 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 23 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 24 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 25 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 26 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 27 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 28 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 29 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 30 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 31 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 32 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 33 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 34 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 35 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 36 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 37 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 38 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 39 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 40 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 41 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 42 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 43 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 44 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 45 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 46 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 47 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 48 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 49 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 50 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 51 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 52 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 53 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 54 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 55 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 56 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 57 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 58 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 59 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 60 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 61 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 62 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 63 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 64 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 65 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 66 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 67 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 68 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 69 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 70 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 71 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 72 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 73 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 74 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 75 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 76 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 77 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 78 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 79 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 80 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 81 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 82 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 83 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 84 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 85 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 86 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 87 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 88 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 89 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 90 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 91 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 92 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 93 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 94 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 95 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 96 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 97 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 98 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 99 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος
 100 ἰνχῶ μὲν μὲν ἡμεῖς ἐκαστος

8 Et quomodo nos audivimus unusquis-
 que lingua nostra in qua nati sumus,
 9 Parthi et Medi et Elamitæ, et qui
 habitant Mesopotamiam et Judæam
 et Cappadociam, Pontum et Asiam,
 10 Frygiam et Pamphyliam, Ægyptum
 et partes Lybiæ quæ est circa Cyrenen,
 et advenæ Romani, 11 Judæi quoque
 et proselyti, Cretes et Arabes, audivi-
 mus loquentes eos nostris linguis
 magnalia Dei? 12 Stupebant autem
 omnes et mirabantur ad invicem
 dicentes: Quidnam vult esse? 13 Alii
 autem inidentes dicebant quia musto
 pleni sunt isti. 14 Stans autem
 Petrus cum undecim levavit vocem
 suam et locutus est eis: Viri Judæi
 et qui habitatis Hierusalem universi,
 hoc vobis notum sit, et auribus perci-
 pite verba mea. 15 Non enim sicut
 vos æstimatis hi ebrii sunt, cum sit
 hora diei tertia, 16 Sed hoc est quod
 dictum est per prophetam Johel:
 17 Et erit in novissimis diebus, dicit
 Dominus, effundam de Spiritu meo
 super omnem carnem, et propheta-
 bunt filii vestri et filiæ vestræ, et
 juvenes vestri visiones videbunt, et
 seniores vestri somnia somniabunt:

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὁρκῶ ὥμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὁσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 Προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾄδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 Οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 Ἀσφαλῶς οὖν γνωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. 37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, φησὶν, καὶ βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήψετε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυεὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. 30 Προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὁρκῶ ὥμοσεν αὐτῷ ὁ θεός ἐκ καρποῦ τῆς ὁσφύος αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 Προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾄδην οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. 33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 Οὐ γὰρ Δαυεὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 Ἔως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 Ἀσφαλῶς οὖν γνωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. 37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, φησὶν, καὶ βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήψετε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος.

29 Viri fratres, liceat audenter dicere ad vos de patriarcha David, quoniam et defunctus est et sepultus est, et sepulchrum ejus est apud nos usque in hodiernum diem. 30 Propheta igitur cum esset et sciret quia jurejurando jurasset illi Deus de fructu ventris ejus sedere super sedem ejus, 31 Providens locutus est de resurrectione Christi, quia neque derelictus est in inferno neque caro ejus vidit corruptionem. 32 Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos testes sumus. 33 Dextera igitur Dei exaltatus et promissione Spiritus sancti accepta a Patre effudit hunc quem vos videtis et auditis. 34 Non enim David ascendit in caelos: dicit autem ipse: Dicit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, 35 Donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum. 36 Certissime ergo sciat omnis domus Israhel quia et Dominum eum et Christum Deus fecit, hunc Jesum quem vos crucifixistis. 37 His autem auditis compuncti sunt corde et dixerunt ad Petrum et ad reliquos apostolos: Quid faciemus, viri fratres? 38 Petrus vero ad illos: Pœnitentiam, inquit, agite, et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum, et accipietis donum sancti Spiritus:

ΚΕΦ. γ'.

1 ΠΕΤΡΟΣ δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέ-
βαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν
τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 Καί
τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς
αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν
καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ
τὴν λεγομένην ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἔλεη-
μοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς
τὸ ἱερὸν. 3 Ὁς ἰδὼν Πέτρον καὶ
Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ
ἱερὸν ἡρώτα ἔλεημοσύνην λαβεῖν. 4 Ἀτε-
νίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ
Ἰωάννῃ εἶπεν· Βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 Ὁ
δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ'
αὐτῶν λαβεῖν. 6 Εἶπεν δὲ Πέτρος·
Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι·
ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνό-
ματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου
[ἔγεραι καὶ] περιπάτει. 7 Καὶ πιάσας
αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν·
παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις
αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, 8 Καὶ ἐξαλλό-
μενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν
σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ
ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. 9 Καὶ
εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα
καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν· 10 Ἐπεγίνωσκον
δὲ αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ πρὸς τὴν ἔλεη-
μοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὠραίᾳ πύλῃ
τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ
ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ·

❖ ၂ ❖ အမ္မာဒိ
❖ ၂ ❖ မဇ္ဈိမ

[illegible]

ACTUS, III.

CAPUT III.

1 PETRUS autem et Johannes ascen-
debant in templum ad horam ora-
tionis nonam. 2 Et quidam vir qui
erat claudus ex utero matris suæ
bajulabatur; quem ponebant cotidie
ad portam templi quæ dicitur Spe-
ciosa, ut peteret elemosynam ab introe-
untibus in templum. 3 Is cum vidisset
Petrum et Johannem incipientes in-
troire in templo, rogabat ut elemo-
synam acciperet. 4 Intuens autem in
eum Petrus cum Johanne dixit: Re-
spice in nos. 5 At ille intendebat in
eos, sperans se aliquid accepturum ab
eis. 6 Petrus autem dixit: Argentum
et aurum non est mihi: quod autem
habeo, hoc tibi dabo. In nomine Jesu
Christi Nazareni surge et ambula.
7 Et adprehensa ei manu dextera adle-
vavit eum, et protinus consolidatæ
sunt bases ejus et plantæ, 8 Et
exiliens stetit, et ambulabat, et
intravit cum illis in templum ambu-
lans et exiliens et laudans Domi-
num. 9 Et vidit omnis populus eum
ambulantem et laudantem Deum:
10 Cognoscebant autem illum, quo-
niam ipse erat qui ad elemosynam
sedebat ad Speciosam portam tem-
pli, et impleti sunt stupore et
extasi in eo quod contigerat illi.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένην Σολομῶντος ἑκθαμβοί. 12 Ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πειλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. 14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἡρνήσασθε, καὶ ἡτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τούτου, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἢ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. 18 Ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,

11 ὅς ἐστιν ἰσραηλῶν ὅλος ὁ λαός· 12 ἰδὼν δὲ ὁ πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· ἄνδρες ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 ὁ θεὸς ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς ἰσαάκ καὶ ὁ θεὸς ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἡρνήσασθε κατὰ πρόσωπον πειλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. 14 ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἡρνήσασθε, καὶ ἡτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τούτου, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἢ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. 17 καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. 18 ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν, παθεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας,

11 Cum tenerent autem Petrum et Johannem, concurrit omnis populus ad eos ad porticum qui appellatur Salomonis stupentes. 12 Videns autem Petrus respondit ad populum: Viri Israhelitæ, quid ammiramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare? 13 Deus Abraham, Deus Isaac et Deus Jacob, Deus patrum nostrorum, glorificavit Filium suum Jesum, quem vos quidem tradidistis et negastis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti: 14 Vos autem sanctum et justum negastis, et petistis virum homicidam donari vobis, 15 Auctorem vero vitæ interfecistis; quem Deus suscitavit a mortuis, cujus nos testes sumus. 16 Et in fide nominis ejus hunc quem vos videtis et nostis confirmavit nomen ejus, et fides quæ per eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum. 17 Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri: 18 Deus autem quæ prænuntiavit per os omnium prophetarum pati Christum suum, implevit sic. 19 Pœnitemini igitur et convertimini ut deleantur vestra peccata;

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὐριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. 4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν χιλιάδες πέντε. 5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ, 6 Καὶ Ἀννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι [τοῦ Ἰσραὴλ], 9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσεται, 10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γεγόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

3 ὁ ἐπέβαλον αὐτοῖς χεῖρας. 4 πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν. 5 ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ. 6 Καὶ Ἀννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. 7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι τοῦτο ἐποιήσατε ὑμεῖς; 8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι [τοῦ Ἰσραὴλ], 9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσεται, 10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γεγόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

3 Et injecerunt in eis manus, et posuerunt eos in custodiam in crastinum : erat enim jam vespera. 4 Multi autem eorum qui audierant verbum crediderunt, et factus est numerus virorum quinque milia. 5 Factum est autem in crastinum ut congregarentur principes eorum et seniores et scribæ in Hierusalem, 6 Et Annas princeps sacerdotum et Caiphas et Johannes et Alexander et quotquot erant de genere sacerdotali, 7 Et statuentes eos in medio interrogabant : In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos ? 8 Tunc Petrus repletus Spiritu sancto dixit ad eos : Principes populi et seniores [audite], 9 Si nos hodie judicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, 10 Notum sit omnibus vobis et omni plebi Israhel quia in nomine Jesu Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste adstat coram vobis sanus. 11 Hic est lapis qui reprobatus est a vobis ædificantibus, qui factus est in caput anguli. 12 Et non est in aliquo alio salus : nec enim nomen est aliud sub cælo datum hominibus in quo oporteat nos salvos fieri.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν.
24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· Ἰνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.
27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, 28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι. 29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 Ἐν τῷ τὴν χεὶρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.
31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας, 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

23 ²³ ὁμοθυμαδον ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν·
24 ²⁴ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν θεόν καὶ εἶπαν· Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
25 ²⁵ Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών· Ἰνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
26 ²⁶ Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.
27 ²⁷ Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πειλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,
28 ²⁸ Ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισεν γενέσθαι.
29 ²⁹ Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου
30 ³⁰ Ἐν τῷ τὴν χεὶρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.
31 ³¹ Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας,
32 ³² Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.

23 Dimissi autem venerunt ad suos et adnuntiaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum et seniores dixerunt. 24 Qui cum audissent, unanimiter levaverunt vocem ad Deum et dixerunt: Domine, tu qui fecisti cælum et terram et mare et omnia quæ in eis sunt, 25 Qui Spiritu sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti: Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania? 26 Adsteterunt reges terræ et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum ejus. 27 Convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Jesum, quem unxisti, Herodes et Pontius Pilatus cum gentibus et populis Israhel, 28 Facere quæ manus tua et consilium decreverunt fieri. 29 Et nunc, Domine, respice in minas eorum, et da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum, 30 In eo quod manum tuam extendas sanitates et signa et prodigia fieri per nomen sancti Filii tui Jesu. 31 Et cum orassent, motus est locus in quo erant congregati, et repleti sunt omnes sancto Spiritu, et loquebantur verbum Dei cum fiducia. 32 Multitudinis autem credentium erat cor et anima una, nec quisquam eorum quæ possidebant aliquid suum esse dicebant, sed erant illis omnia communia.

ε Ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους
τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν. Καὶ ἐγένετο
φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκού-
οντας· ε Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι
συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν
διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα
τὸ γεγονός εἰσήλθεν. 8 Ἀπεκρίθη δὲ
πρὸς αὐτὴν Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ το-
σούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ
εἶπεν· Ναί, τοσούτου. 9 Ὁ δὲ Πέτρος
[εἶπεν] πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη
ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ
οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα
σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσίν σε.
10 Ἐπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς
πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες
δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ
ἐxenέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα
αὐτῆς. 11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ'
ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. 12 Διὰ δὲ τῶν
χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα
καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ· καὶ
ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ
Σολομῶντος. 13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐ-
δεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ'
ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. 14 Μάλ-
λον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ
Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν,
15 ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν
τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων
καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου
κὰν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὲς αὐτῶν.

٥ حُذِرَ وَكُلُّ مَنْ سَمِعَ قَوْلًا . بَصُلًا
مَوْتًا : ٦ فَمَوْتًا : ٧ فَمَوْتًا : ٨ فَمَوْتًا :
٩ فَمَوْتًا : ١٠ فَمَوْتًا : ١١ فَمَوْتًا :
١٢ فَمَوْتًا : ١٣ فَمَوْتًا : ١٤ فَمَوْتًا :
١٥ فَمَوْتًا : ١٦ فَمَوْتًا : ١٧ فَمَوْتًا :
١٨ فَمَوْتًا : ١٩ فَمَوْتًا : ٢٠ فَمَوْتًا :
٢١ فَمَوْتًا : ٢٢ فَمَوْتًا : ٢٣ فَمَوْتًا :
٢٤ فَمَوْتًا : ٢٥ فَمَوْتًا : ٢٦ فَمَوْتًا :
٢٧ فَمَوْتًا : ٢٨ فَمَوْتًا : ٢٩ فَمَوْتًا :
٣٠ فَمَوْتًا : ٣١ فَمَوْتًا : ٣٢ فَمَوْتًا :
٣٣ فَمَوْتًا : ٣٤ فَمَوْتًا : ٣٥ فَمَوْتًا :
٣٦ فَمَوْتًا : ٣٧ فَمَوْتًا : ٣٨ فَمَوْتًا :
٣٩ فَمَوْتًا : ٤٠ فَمَوْتًا : ٤١ فَمَوْتًا :
٤٢ فَمَوْتًا : ٤٣ فَمَوْتًا : ٤٤ فَمَوْتًا :
٤٥ فَمَوْتًا : ٤٦ فَمَوْتًا : ٤٧ فَمَوْتًا :
٤٨ فَمَوْتًا : ٤٩ فَمَوْتًا : ٥٠ فَمَوْتًا :
٥١ فَمَوْتًا : ٥٢ فَمَوْتًا : ٥٣ فَمَوْتًا :
٥٤ فَمَوْتًا : ٥٥ فَمَوْتًا : ٥٦ فَمَوْتًا :
٥٧ فَمَوْتًا : ٥٨ فَمَوْتًا : ٥٩ فَمَوْتًا :
٦٠ فَمَوْتًا : ٦١ فَمَوْتًا : ٦٢ فَمَوْتًا :
٦٣ فَمَوْتًا : ٦٤ فَمَوْتًا : ٦٥ فَمَوْتًا :
٦٦ فَمَوْتًا : ٦٧ فَمَوْتًا : ٦٨ فَمَوْتًا :
٦٩ فَمَوْتًا : ٧٠ فَمَوْتًا : ٧١ فَمَوْتًا :
٧٢ فَمَوْتًا : ٧٣ فَمَوْتًا : ٧٤ فَمَوْتًا :
٧٥ فَمَوْتًا : ٧٦ فَمَوْتًا : ٧٧ فَمَوْتًا :
٧٨ فَمَوْتًا : ٧٩ فَمَوْتًا : ٨٠ فَمَوْتًا :
٨١ فَمَوْتًا : ٨٢ فَمَوْتًا : ٨٣ فَمَوْتًا :
٨٤ فَمَوْتًا : ٨٥ فَمَوْتًا : ٨٦ فَمَوْتًا :
٨٧ فَمَوْتًا : ٨٨ فَمَوْتًا : ٨٩ فَمَوْتًا :
٩٠ فَمَوْتًا : ٩١ فَمَوْتًا : ٩٢ فَمَوْتًا :
٩٣ فَمَوْتًا : ٩٤ فَمَوْتًا : ٩٥ فَمَوْتًا :
٩٦ فَمَوْتًا : ٩٧ فَمَوْتًا : ٩٨ فَمَوْتًا :
٩٩ فَمَوْتًا : ١٠٠ فَمَوْتًا :

ε Audiens autem Annanias hæc verba
cecidit et expiravit. Et factus est
timor magnus in omnes qui audie-
rant: ε Surgentes autem juvenes
amoverunt eum et efferentes sepelie-
runt eum. 7 Factum est autem quasi
horarum trium spatium et uxor ejus
nesciens quod factum fuerat introiit.
8 Respondens autem ei Petrus: Dic
mihi, si tanti agrum vendidistis? At
illa dixit: Etiam tanti. 9 Petrus
autem ad eam: Quid utique convenit
vobis temptare Spiritum Domini? Ecce
pedes eorum qui sepelierunt virum
tuum ad ostium, et efferent te. 10 Con-
festim cecidit ante pedes ejus et
expiravit: intrantes autem juvenes
invenerunt illam mortuam, et extule-
runt et sepelierunt ad virum suum.
11 Et factus est timor magnus in
universa ecclesia et in omnes qui
audierant hæc. 12 Per manus
autem apostolorum fiebant signa
et prodigia multa in plebe: et
erant unanimiter omnes in porticu
Salomonis; 13 Ceterorum autem
nemo audebat se conjungere illis,
sed magnificabat eos populus:
14 Magis autem augebatur credentium
in Domino multitudo virorum ac
mulierum, 15 Ita ut in plateis eicerent
infirmos et ponerent in lectulis et
grabattis ut veniente Petro saltim
umbra illius obumbraret quemquam
eorum, et liberabantur ab infirmitate.

16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν
πέριξ πόλεων [εἰς] Ἱερουσαλὴμ, φέ-
ροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθερα-
πεύοντο ἅπαντες. 17 Ἀναστὰς δὲ ὁ
ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ
οὐσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλή-
σθησαν ζήλου 18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς
χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ
ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.
19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ νυκτὸς
ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξα-
γαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· 20 Πορεύεσθε
καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ
λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.
21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν
ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον.
Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ
σὺν αὐτῷ συνεκέλεσαν τὸ συνέδριον
καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμο-
τήριον ἀχθῆναι αὐτούς. 22 Οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν
τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγει-
λαν 23 Λέγοντες ὅτι τὸ δεσμοκτήριον
εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφα-
λείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ
τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα
εὔρομεν. 24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους
τούτους ὃ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν
γένοιτο τοῦτο. 25 Παραγενόμενος δὲ
τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες
οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ
ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

[illegible]

16 Concurrerebat autem et multitudo
vicinarum civitatum Hierusalem, ad-
ferentes egros et vexatos ab spiritibus
inmundis; qui curabantur omnes.
17 Exsurgens autem princeps sacer-
dotum et omnes qui cum illo erant,
quæ est heresis Sadducæorum, repleti
sunt zelo, 18 Et injecerunt manus in
apostolos et posuerunt illos in custodia
publica. 19 Angelus autem Domini
per noctem aperiens januas carceris et
educens eos dixit: 20 Ite et stantes
loquimini in templo plebi omnia verba
vitæ hujus. 21 Qui cum audissent,
intraverunt diluculo in templum et
docebant. Adveniens autem princeps
sacerdotum et qui cum eo erant con-
vocaverunt concilium et omnes seni-
ores filiorum Israhel, et miserunt in
carcerem ut adducerentur. 22 Cum
venissent autem ministri et aperto
carcere non invenissent illos, reversi
nuntiaverunt 23 Dicentes: Carcerem
quidem invenimus clausum cum omni
diligentia et custodes stantes ad
januas, aperientes autem neminem
intus invenimus. 24 Ut audierunt au-
tem hos sermones magistratus templi
et principes sacerdotum, ambigebant
de illis quidnam fieret. 25 Adveniens
autem quidam nuntiavit eis quia ecce
viri quos posuistis in carcere sunt in
templo stantes et docentes populum.

9 Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, 10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάβη εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, 12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, 13 Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. 15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.

ΚΕΦ. ζ'.

1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.

οὐδὲ οὐδὲ ἀντὶ τῆς σοφίας καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐλάλει. 10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι τοῦ ἐλάλει. 11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάβη εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν, 12 Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, 13 Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. 15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὥσει πρόσωπον ἀγγέλου.

✠ 1 ✠

1 Dixit autem princeps sacerdotum si hæc ita se habeant. 2 Qui ait: Viri fratres et patres, audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abraham, cum esset in Mesopotamia prius quam moraretur in Charram, 3 Et dixit ad illum: Exi de terra tua et de cognatione tua, et veni in terram quam tibi monstravero.

9 Surrexerunt autem quidam de synagoga quæ appellatur Libertinorum et Cyrenensium et Alexandrinorum et eorum qui erant a Cilicia et Asia, disputantes cum Stephano, 10 Et non poterant resistere sapientiæ et spiritui qui loquebatur. 11 Tunc summiserunt viros qui dicerent se audisse eum dicentem verba blasphemie in Mosen et Deum. 12 Commoverunt itaque plebem et seniores et scribas, et concurrentes rapuerunt eum et adduxerunt in concilium, 13 Et statuerunt testes falsos qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum et legem: 14 Audivimus enim eum dicentem quoniam Jesus Nazarenus hic destruet locum istum et mutavit traditiones quas tradidit nobis Moses. 15 Et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio viderunt faciem ejus tamquam [faciem] angeli.

CAPUT VII.

1 Dixit autem princeps sacerdotum si hæc ita se habeant. 2 Qui ait: Viri fratres et patres, audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abraham, cum esset in Mesopotamia prius quam moraretur in Charram, 3 Et dixit ad illum: Exi de terra tua et de cognatione tua, et veni in terram quam tibi monstravero.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατή-
κησεν ἐν Χαρράν. Κακέειθεν μετὰ τὸ
ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετόπισθεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς
νῦν κατοικεῖτε, 5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ
κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός,
καὶ ἐπηγγέλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατὰ-
σχέσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ
μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
6 Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται
τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἄλλο-
τρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώ-
σουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 Καὶ τὸ ἔθνος
ὃ ἐὰν δουλεύουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς
εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ
λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς·
καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ
περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ,
καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακώβ
τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ
πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς
μετ' αὐτοῦ, 10 Καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ
πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντι Φαραὼ
βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ
ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 Ἦλθεν
δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ
Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ
εὑρισκόν χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατή-
κησεν ἐν Χαρράν. Κακέειθεν μετὰ τὸ
ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετόπισθεν
αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς
νῦν κατοικεῖτε, 5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ
κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός,
καὶ ἐπηγγέλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατὰ-
σχέσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ
μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
6 Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται
τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἄλλο-
τρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώ-
σουσιν ἔτη τετρακόσια· 7 Καὶ τὸ ἔθνος
ὃ ἐὰν δουλεύουσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ θεὸς
εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ
λατρεύουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς·
καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ
περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ,
καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰακώβ
τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 Καὶ οἱ
πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ
ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ θεὸς
μετ' αὐτοῦ, 10 Καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ
πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντι Φαραὼ
βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν
αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ
ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 Ἦλθεν
δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ
Χαναὰν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ
εὑρισκόν χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

4 Tunc exiit de terra Chaldæorum et
habitavit in Charram. Et inde, post-
quam mortuus est pater ejus, transtulit
illum in terram istam in qua nunc vos
habitis, 5 Et non dedit illi heredi-
tatem in ea nec passum pedis, sed
repromisit dare illi eam in posses-
sionem et semini ejus post ipsum, cum
non haberet filium. 6 Locutus est
autem Deus quia erit semen ejus
accola in terra aliena, et servituti eos
subicient, et male tractabunt eos annis
quadringentis: 7 Et gentem cui ser-
vierint ego judicabo, dixit Dominus, et
post hæc exhibunt et deservient mihi in
loco isto. 8 Et dedit illi testamentum
circumcisionis: et sic genuit Isaac et
circumcidit eum die octava, et Isaac
Jacob, et Jacob duodecim patriarchas.
9 Et patriarchæ æmulantes Joseph
vendiderunt in Ægyptum: et erat
Deus cum eo, 10 Et eripuit eum
ex omnibus tribulationibus ejus, et
dedit ei gratiam et sapientiam in
conspectu Pharaonis regis Ægypt-
tiorum, et constituit eum præpo-
situm super Ægyptum et super
omnem domum suam. 11 Venit autem
fames in universam Ægyptum et
Chanaan et tribulatio magna, et
non inveniebant cibos patres nostri.

ΠΡΑΞΕΙΣ, ζ.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος αὐτοῦ. 14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν [αὐτοῦ] ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε. 15 Καὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὼρ ἐν Συχέμ. 17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὠμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ᾗ ἤξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 Ἀχρί οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας [ἡμῶν] τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἁστέιος τῷ θεῷ. Ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς· 21 Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωϋσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.

❖ ❶ ❖ **കുറിപ്പ്**

12 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 חֲקִינִי: מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ.
 13 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ.
 14 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ.
 15 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 16 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 17 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 18 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 19 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 20 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 21 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 22 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 23 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ
 24 מִזְבֵּחַ וּמִלְכָּה מְחֻמֶּת דָּאֵב חֲסֵהָ

ACTUS, VII.

12 Cum audisset autem Jacob esse frumentum in Ægypto, misit patres nostros primum, 13 Et in secundo cognitus est Joseph a fratribus suis, et manifestatum est Pharaoni genus ejus. 14 Mittens autem Joseph arcessiit Jacob patrem suum et omnem cognationem in animabus septuaginta quinque. 15 Et descendit Jacob in Ægyptum, et defunctus est ipse et patres nostri, 16 Et translati sunt in Sychem et positi sunt in sepulchro quod emit Abraham pretio argenti a filiis Emmor filii Sychem. 17 Cum adpropinquaret autem tempus repromissionis quam confessus erat Deus Abrahæ, crevit populus et multiplicatus est in Ægypto, 18 Quoad usque surrexit rex alius in Ægypto, qui non sciebat Joseph. 19 Hic circumveniens genus nostrum adflixit patres [nostros], ut exponerent infantes suos, ne vivificarentur. 20 Eodem tempore natus est Moses, et fuit gratus Deo. Qui nutritus est tribus mensibus in domo patris sui: 21 Exposito autem illo sustulit eum filia Pharaonis et enutrivit eum sibi in filium. 22 Et eruditus est Moses omni sapientia Ægyptiorum, et erat potens in verbis et in operibus suis. 23 Cum autem impleretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor ejus ut visitaret fratres suos filios Israel.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. 37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει [Κύριος] ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ [αὐτοῦ ἀκούσεσθε]. 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ὧς οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπάσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 Ἐστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ,

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. 37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἰπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει [Κύριος] ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ [αὐτοῦ ἀκούσεσθε]. 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, 39 ὧς οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπάσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. 41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42 Ἐστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν· Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ,

34 Videns vidi afflictionem populi mei qui est in Ægypto, et gemitum eorum audivi, et descendi liberare eos: et nunc veni et mittam te in Ægyptum. 35 Hunc Mosen, quem negaverunt dicentes: Quis te constituit principem et judicem? hunc Deus principem et redemptorem misit cum manu angeli qui apparuit illi in rubo. 36 Hic eduxit illos faciens prodigia et signa in terra Ægypti et in rubro mari et in deserto annis quadraginta. 37 Hic est Moses qui dixit filiis Israhel: Prophe- tam vobis suscitavit Deus de fratribus vestris tamquam me, ipsum audietis. 38 Hic est qui fuit in ecclesia in solitu- dine cum angelo qui loquebatur ei in monte Sina et cum patribus nostris, qui accepit verba vitæ dare nobis, 39 Cui noluerunt obcedere patres nostri, sed reppulerunt et aversi sunt cordi- bus suis in Ægyptum, 40 Dicentes ad Aaron: Fac nobis deos qui præcedant nos: Moses enim hic qui eduxit nos de terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei. 41 Et vitulum fecerunt in illis diebus et optulerunt hostiam simu- lacro, et lætabantur in operibus ma- nuum suarum. 42 Convertit autem Deus et tradidit eos servire militiæ cæli, sicut scriptum est in libro pro- phetarum: Numquid victimas aut hostias optulistis mihi annis quad- raginta in deserto, domus Israhel,

ΠΡΑΞΕΙΣ, ζ.

43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ 'Ρομφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακεν. 45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὃν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυεὶδ, 46 Ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὖρεῖν σκηνώμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλωμὼν δὲ ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει. 49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι, λέγει Κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὤσιν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίδωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγέλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε,

✠ 1 ✠

43 ἢ ἡ σκηνὴ τοῦ Μολόχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐώρακεν. 45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὃν ἐξέωσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυεὶδ, 46 Ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὖρεῖν σκηνώμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ. 47 Σαλωμὼν δὲ ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει. 49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι, λέγει Κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα; 51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὤσιν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. 52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίδωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγέλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε,

ACTUS, VII.

43 Et suscepistis tabernaculum Moloch et sidus Dei vestri Remfam, figuras quas fecistis adorare eas? Transferam vos trans Babylonem. 44 Tabernaculum testimonii fuit patribus nostris in deserto, sicut disposuit loquens ad Moysen, ut faceret illud secundum formam quam viderat, 45 Quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Jesu in possessionem gentium quas expulit Deus a facie patrum nostrorum, usque in diebus David, 46 Qui invenit gratiam ante Deum et petiit ut inveniret tabernaculum Deo Jacob. 47 Salomon autem ædificavit illi domum. 48 Sed non excelsus in manufactis habitat, sicut propheta dicit: 49 Cælum mihi sedis est, terra autem scabellum pedum meorum. Quam domum ædificabitis mihi? dicit Dominus, aut quis locus requiectionis meæ est? 50 Nonne manus mea fecit hæc omnia? 51 Duri cervice et incircumcisi cordibus et auribus, vos semper Spiritui sancto restitistis, sicut patres vestri et vos. 52 Quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt eos qui prænuntiabant de adventu justī, cujus nunc proditores et homicidæ fuistis,

13 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ
εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες. 13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς
ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσ-
καρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε
σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας
ἐξίστατο. 14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν
Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται
ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
λαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
15 Ὅτινες καταβάντες προσηύξαντο
περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα
ἅγιον. 16 Οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ
αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβα-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ. 17 Τότε ἐπετίθεσαν
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον
πνεῦμα ἅγιον. 18 Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων
ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν
ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα [τὸ
ἅγιον], προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα
19 λέγων· Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ὃ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων
κτασθαι. 21 Οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ
κληρὸς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία
σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντι τοῦ θεοῦ.

13 ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ
εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες. 13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς
ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσ-
καρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε
σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας
ἐξίστατο. 14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν
Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται
ἡ Σαμαρία τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστει-
λαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
15 Ὅτινες καταβάντες προσηύξαντο
περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα
ἅγιον. 16 Οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ
αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβα-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ. 17 Τότε ἐπετίθεσαν
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον
πνεῦμα ἅγιον. 18 Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων
ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν
ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα [τὸ
ἅγιον], προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα
19 λέγων· Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν
ταύτην, ἵνα ὃ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας
λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ
εἶπεν πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργύριόν σου
σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων
κτασθαι. 21 Οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ
κληρὸς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία
σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐναντι τοῦ θεοῦ.

13 Cum ergo credidissent Philippo
evangelizanti de regno Dei et nomine
Jesu Christi, baptizabantur viri ac
mulieres. 13 Tunc Simon et ipse cre-
didit, et cum baptizatus esset, adhere-
bat Philippo; videns etiam signa et
virtutes maximas fieri stupens ad-
mirabatur. 14 Cum autem audissent
apostoli qui erant Hierosolymis quia
recepit Samaria verbum Dei, miserunt
ad illos Petrum et Johannem. 15 Qui
cum venissent, oraverunt pro ipsis ut
acciperent Spiritum sanctum: 16 Nec-
dum enim in quenquam illorum ve-
nerat, sed baptizati tantum erant in
nomine Domini Jesu. 17 Tunc im-
ponebant manus super illos, et acci-
piebant Spiritum sanctum. 18 Cum
vidisset autem Simon quia per inposi-
tionem manus apostolorum daretur
Spiritus sanctus, optulit eis pecuniam
19 Dicens: Date et mihi hanc potes-
tatem, ut cuicumque inposuero manus
accipiat Spiritum sanctum. Petrus
autem ad eum dixit: 20 Pecunia
tua tecum sit in perditionem, quo-
niam donum Dei existimasti pecunia
possideri. 21 Non est tibi pars ne-
que sors in sermone hoc: cor enim
tuum non est rectum coram Deo.

32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνε-
γνώσκεν ἡν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ
σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον
τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ
ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 Ἐν τῇ
ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη
τὴν [δὲ] γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;
ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φίλιππῳ
εἶπεν· Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προ-
φήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ ἢ περὶ
ἐτέρου τινός; 35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος
τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς
γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν
Ἰησοῦν. 36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν
ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ
εὐνοῦχος· Ἴδου ὕδωρ· τί κωλύει με
βαπτισθῆναι; [37 Εἶπε δὲ ὁ Φίλιπ-
πος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
ἔξεστω. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν
Χριστόν.] 38 Καὶ ἐκέλευσεν στήναι τὸ
ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ
ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος,
καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 Ὅτε δὲ ἀνέ-
βησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου
ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν
αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ
τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος
δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον, καὶ διερχόμενος
εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ
ἐλθεῖν εἰς Καισαρίαν.

[illegible]

32 Locus autem scripturæ quem legebat
erat hic: Tamquam ovis ad occisionem
ductus est, et sicut agnus coram ton-
dente se sine voce, sic non aperuit os
suum. 33 In humilitate iudicium ejus
sublatum est. Generationem illius
quis enarrabit? quoniam tolletur a
terra vita ejus. 34 Respondens autem
eunuchus Philippo dixit: Obsecro te,
de quo propheta hoc dicit? de se, an
de alio aliquo? 35 Aperiens autem
Philippus os suum et incipiens ab
scriptura ista evangelizavit illi Jesum.
36 Et dum irent per viam, venerunt
ad quandam aquam, et ait eunuchus:
Ecce aqua: quid prohibet me bapti-
zari? [37 Dixit autem Philippus: Si
credis ex toto corde, licet. Et respon-
dens ait: Credo Filium Dei esse Jesum
Christum.] 38 Et jussit stare currum,
et descenderunt uterque in aquam, Phi-
lippus et eunuchus, et baptizavit eum.
39 Cum autem ascendissent de aqua,
Spiritus Domini rapuit Philippum, et
amplius non vidit eum eunuchus: ibat
enim per viam suam gaudens. 40 Phi-
lippus autem inventus est in Azoto, et
pertransiens evangelizabat civitatibus
cunctis donec veniret Cæsaream.

ΚΕΦ. θ.

1 Ὁ ΔΕ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς
 καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου,
 προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 Ἡτήσατο
 παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν
 πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἂν τινὰς
 εὕρῃ ὄντας τῆς ὁδοῦ, ἄνδρας τε καὶ
 γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερου-
 σαλὴμ. 3 Ἐν δὲ τῷ πορευεσθαι ἐγένετο
 αὐτὸν ἐγγίξειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης
 τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ
 οὐρανοῦ, 4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν
 ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ
 Σαοὺλ, τί με διώκεις; 5 Εἶπεν δέ· Τίς
 εἰ, Κύριε; ὁ δέ [Κύριος εἶπεν]· Ἐγώ
 εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις. 6 Ἀλλὰ
 ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν,
 καὶ λαληθήσεται σοι ὃ τι σε δεῖ
 ποιεῖν. 7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες
 αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς
 φωνῆς, μηδὲνα δὲ θεωροῦντες. 8 Ἡγέρθη
 δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἡνοιγμένων δὲ
 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν·
 χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς
 Δαμασκόν. 9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ
 βλέπων. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

❖ 4 ❖ **ചുരുക്കം**

❖ ۛ ❖

[illegible]

ACTUS, IX.

CAPUT IX.

1 SAULUS autem adhuc aspirans
minarum et cædis in discipulos Do-
mini accessit ad principem sacerdotum
2 Et petiit ab eo epistulas ad Damas-
cum ad synagogas, ut si quos inve-
nisset hujus viæ, viros ac mulieres,
vinctos perduceret in Hierusalem.
3 Et cum iter faceret, contigit ut
adpropinquaret Damasco, et subito
circumfulsit eum lux de cælo, 4 Et
cadens in terram audivit vocem dicen-
tem sibi : Saule Saule, quid me perse-
queris ? 5 Qui dixit : Quis es, Do-
mine ? Et ille : Ego sum Jesus quem
tu persequeris ? 6 Sed surge et ingre-
dere civitatem, et dicetur tibi quid te
oportet facere. 7 Viri autem illi qui
comitabantur cum eo stabant stupe-
facti, audientes quidem vocem, nemi-
nem autem videntes. 8 Surrexit
autem Saulus de terra, apertisque
oculis nihil videbat : ad manus autem
illum trahentes introduxerunt Damas-
cum. 9 Et erat tribus diebus non
videns, et non manducavit neque bibit.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ
ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν
ἐν ὁράματι ὁ Κύριος· Ἀνανία. Ὁ δὲ
εἶπεν· Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. 11 Ὁ δὲ
Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς πορεύ-
θητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην
εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ
προσεύχεται, 12 Καὶ εἶδεν [ἐν ὁράματι]
ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ
ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ.
13 Ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· Κύριε, ἤκουσα
ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου,
ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν
ἐν Ἱερουσαλὴμ. 14 Καὶ ὧδε ἔχει
ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι
πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
σου. 15 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος·
Πορεύου, ὅτι σκαῦτος ἐκλογῆς ἐστὶν μοι
οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου
ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἰῶν τε
Ἰσραὴλ. 16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰη-
σοῦς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἤρχου,
ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύμα-
τος ἁγίου. 18 Καὶ εὐθὺς ἀπέπεσαν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπί-
δες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς
ἐβαπτίσθη, 19 Καὶ λαβὼν τροφήν
ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν
ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ
ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν
ἐν ὁράματι ὁ Κύριος· Ἀνανία. Ὁ δὲ
εἶπεν· Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. 11 Ὁ δὲ
Κύριος πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς πορεύ-
θητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην
εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ
προσεύχεται, 12 Καὶ εἶδεν [ἐν ὁράματι]
ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ
ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ.
13 Ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· Κύριε, ἤκουσα
ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου,
ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν
ἐν Ἱερουσαλὴμ. 14 Καὶ ὧδε ἔχει
ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι
πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
σου. 15 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος·
Πορεύου, ὅτι σκαῦτος ἐκλογῆς ἐστὶν μοι
οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου
ἐνώπιον ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἰῶν τε
Ἰσραὴλ. 16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
παθεῖν. 17 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ
εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς
ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ
ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰη-
σοῦς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἤρχου,
ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύμα-
τος ἁγίου. 18 Καὶ εὐθὺς ἀπέπεσαν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπί-
δες, ἀνέβλεψέν τε, καὶ ἀναστὰς
ἐβαπτίσθη, 19 Καὶ λαβὼν τροφήν
ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν
ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς,

10 Erat autem quidam discipulus Da-
masci nomine Annanias, et dixit ad
illum in visu Dominus: Annania. At
ille ait: Ecce ego, Domine. 11 Et
Dominus ad illum: Surgens vade in
vicum qui vocatur rectus, et quære in
domo Judæ Saulum nomine Tharsen-
sem: ecce enim orat, 12 Et vidit virum
Annaniam nomine introeuntem et
inponentem sibi manus ut visum re-
cipiat. 13 Respondit autem Annanias:
Domine, audiui a multis de viro hoc,
quanta mala sanctis tuis fecerit in
Hierusalem, 14 Et hic habet potes-
tatem a principibus sacerdotum alli-
gandi omnes qui invocant nomen tuum.
15 Dixit autem ad eum Dominus:
Vade, quoniam vas electionis est mihi
iste, ut portet nomen meum coram
gentibus et regibus et filiis Israhel:
16 Ego enim ostendam illi quanta
oporteat eum pro nomine meo pati.
17 Et abiit Annanias et introivit in
domum, et inponens ei manus dixit:
Saul frater, Dominus Jesus misit me,
qui apparuit tibi in via qua veniebas,
ut videas et implearis Spiritu sancto.
18 Et confestim ceciderunt ab oculis
ejus tamquam squamæ, et visum
recepit, et surgens baptizatus est,
19 Et cum accepisset cibum, confor-
tatus est. Fuit autem cum discipulis
qui erant Damasci per dies aliquos.

20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκή-
 ρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
 υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες
 οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός
 ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς
 ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
 ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμέ-
 νους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;
 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ
 συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦν-
 τας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός
 ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο
 ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
 δαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. 24 Ἐγνώσθη δὲ
 τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. Παρε-
 τηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας
 τε καὶ νυκτός, ὥπως αὐτὸν ἀνέλωσιν.
 25 Λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς
 διὰ τοῦ τείχους καθήκαν αὐτὸν χαλά-
 σαντες ἐν σπυρίδι. 26 Παραγενόμενος
 δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπεύραζεν κολ-
 λᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες
 ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
 ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπι-
 λαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς
 ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν Κύριον καὶ ὅτι
 ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ
 ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ.

20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκή-
 ρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ
 υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες
 οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός
 ἐστιν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς
 ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
 ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμέ-
 νους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;
 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ
 συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦν-
 τας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός
 ἐστιν ὁ Χριστός. 23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο
 ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰου-
 δαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. 24 Ἐγνώσθη δὲ
 τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. Παρε-
 τηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας
 τε καὶ νυκτός, ὥπως αὐτὸν ἀνέλωσιν.
 25 Λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς
 διὰ τοῦ τείχους καθήκαν αὐτὸν χαλά-
 σαντες ἐν σπυρίδι. 26 Παραγενόμενος
 δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπεύραζεν κολ-
 λᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες
 ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι
 ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπι-
 λαβόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς
 ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς
 ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν Κύριον καὶ ὅτι
 ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ
 ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ.

20 Et continuo in synagogis prædicabat
 Jesum quoniam hic est Filius Dei.
 21 Stupebant autem omnes qui audie-
 bant, et dicebant: Nonne hic est qui
 expugnabat in Hierusalem eos qui
 invocant nomen istud? et huc ad hoc
 venit ut vinctos illos duceret ad prin-
 cipes sacerdotum? 22 Saulus autem
 multo magis convalescebat et confun-
 debat Judæos qui habitabant Damasci,
 affirmans quoniam hic est Christus.
 23 Cum implerentur autem dies multi,
 consilium fecerunt Judæi ut eum in-
 terficerent: 24 Notæ autem factæ
 sunt Saulo insidiæ eorum. Custodie-
 bant autem et portas die ac nocte,
 ut eum interficerent: 25 Accipi-
 entes autem discipuli ejus nocte per
 murum dimiserunt eum summit-
 tentes in sporta. 26 Cum autem
 venisset in Hierusalem, temptabat
 jungere se discipulis: et omnes time-
 bant eum, non credentes quia esset
 discipulus. 27 Barnabas autem adpre-
 hensum illum duxit ad apostolos,
 et narravit illis quomodo in via
 vidisset Dominum, et quia locu-
 tus est ei, et quomodo Damasco
 fiducialiter ageret in nomine Jesu.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου, 29 Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. 30 Ἐπιγυρόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισαρίαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. 31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρίας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο. 32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. 33 Εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρεβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος. 34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνέα, ἰάται σε Ἰησοῦς Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 Καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον. 36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. 37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερώῳ. 38 Ἐγγὺς δὲ οὕσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσης διελθεῖν ἕως ἡμῶν.

28 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 29 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 30 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 31 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 32 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 33 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 34 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 35 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 36 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 37 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ 38 ܠܐܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ ܥܝܬܝܬ ܥܡ ܐܘܬܝܬܐ

28 Erat autem cum illis intrans et exiens in Hierusalem et fiducialiter agens in nomine Domini: 29 Loquebatur quoque et disputabat cum Grecis; illi autem quærebant occidere illum. 30 Quod cum cognovissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream et dimiserunt Tharsum. 31 Ecclesia quidem per totam Judæam et Galilæam et Samariam habebat pacem, et ædificabatur ambulans in timore Domini, et consolatione sancti Spiritus replebatur. 32 Factum est autem ut Petrus dum pertransiret universos, deveniret ad sanctos qui habitabant Lyddæ. 33 Invenit autem ibi hominem quendam nomine Æneam ab annis octo jacentem in grabatto, qui erat paralyticus. 34 Et ait illi Petrus: Æneas, sanat te Dominus Jesus Christus: surge et sterne tibi. Et continuo surrexit. 35 Et viderunt illum omnes qui habitabant Lyddæ et Saronæ, qui conversi sunt ad Dominum. 36 In Joppe autem fuit quædam discipula nomine Tabita, quæ interpretata dicitur Dorca: Hæc erat plena operibus bonis et elemosynis quas faciebat. 37 Factum est autem in diebus illis ut infirmata moreretur: quam cum lavissent, posuerunt eam in cenaculo. 38 Cum autem prope esset Lydda ab Joppe, discipuli audientes quia Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad eum rogantes: Ne pigriteris venire usque ad nos.

4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος
γενόμενος εἶπεν· Τί ἐστίν, Κύριε;
Εἶπεν δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαί σου
καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς
μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 Καὶ
νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἰόππην καὶ
μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
Πέτρος. 6 Οὗτος ξενίζεται παρά τινι
Σίμωνι βυρσεῖ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ
θάλασσαν. 7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος
ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκε-
τῶν [αὐτοῦ] καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ
τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 Καὶ
ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστει-
λεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. 9 Τῇ δὲ
ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ
πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ
δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἑκτην.
10 Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν
γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν
ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις, 11 Καὶ
θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεφγμένον καὶ
καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην,
τέσσαρσιν ἀρχαῖς [δεδεμένον καὶ] καθιέ-
μενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12 Ἐν ᾧ ὑπῆρχεν
πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς
γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13 Καὶ
ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς
Πέτρε θύσον καὶ φάγε. 14 Ὁ δὲ Πέτρος
εἶπεν· Μηδαμῶς, Κύριε, ὅτι οὐδέποτε
ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.
15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐ-
τόν· Ὁ θεὸς ἑκαθάρισεν σὺν μὴ κοῖνου.
16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ εὐθὺς
ἀνελήμθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

4 ὁ δὲ αὐτῷ ἀτενίσας καὶ φόβος
γενόμενος· τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ
αὐτῷ· αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεη-
μοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημό-
συνον ἐμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ
νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς ἰόππην καὶ
μετάπεμψαι σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται
πέτρος. 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι
σίμωνι βυρσεῖ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ
θάλασσαν. 7 ὥς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος
ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκε-
τῶν [αὐτοῦ] καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ
τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ
ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστει-
λεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰόππην. 9 τῇ δὲ
ἐπαύριον ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ τῇ
πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη πέτρος ἐπὶ τὸ
δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἑκτην.
10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν
γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν
ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἑκστασις, 11 καὶ
θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεφγμένον καὶ
καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην
μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς [δεδεμέ-
νον καὶ] καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, 12
ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα
καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ
οὐρανοῦ. 13 καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς
αὐτόν· ἀναστὰς πέτρε θύσον καὶ φάγε.
14 ὁ δὲ πέτρος εἶπεν· μηδαμῶς, κύριε,
ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ
ἀκάθαρτον. 15 καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ
δευτέρου πρὸς αὐτόν· ὁ θεὸς ἑκαθα-
ρίσεν σὺν μὴ κοῖνου. 16 τοῦτο δὲ
ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ εὐθὺς ἀνελή-
μθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

4 At ille intuens in eum timore correp-
tus dixit: Qui es, Domine? Dixit au-
tem illi: Orationes tuæ et elemosynæ
tuæ ascenderunt in memoriam in con-
spectu Dei. 5 Et nunc mitte viros in
Joppen et arcessi Simonem quendam
qui cognominatur Petrus: 6 Hic
hospitatur apud Simonem quendam
coriarium, cujus est domus juxta mare.
7 Et cum discessisset angelus qui lo-
quebatur illi, vocavit duos domesticos
suos et militem metuentem Dominum
ex his qui illi parebant; 8 Quibus
cum narrasset omnia, misit illos in
Joppen. 9 Postera autem die iter illis
facientibus et adpropinquantibus civi-
tati, ascendit Petrus in superiora ut
oraret circa horam sextam, 10 Et cum
esuriret, voluit gustare. Parantibus
autem eis cecidit super eum mentis
excessus, 11 Et vidit cælum apertum
et descendens vas quoddam velut lin-
teum magnum quattuor initiis sum-
mitti de cælo in terram, 12 In quo
erant omnia quadrupedia et serpentia
terræ et volatilia cæli. 13 Et facta est
vox ad eum: Surge, Petre, occide
et manduca. 14 Ait autem Petrus:
Absit, Domine, quia numquam
manducavi omne commune et in-
mundum. 15 Et vox iterum secundo
ad eum: Quæ Deus purificavit
tu commune ne dixeris. 16 Hoc
autem factum est per ter, et
statim receptum est vas in cælum.

ΠΡΑΞΕΙΣ, ι.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

ACTUS, X.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 Ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὕρισκει συνελθλυθότας πολλούς, 28 Ἐφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ μοι ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. 29 Διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέψασθέ με; 30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, 31 Καὶ φησὶν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 Πέμπσον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βουσείως παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. 33 Ἐξαυτῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. 26 Ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. 27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὕρισκει συνελθλυθότας πολλούς, 28 Ἐφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· καὶ μοι ἔδειξεν ὁ θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον. 29 Διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέψασθέ με; 30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, 31 Καὶ φησὶν· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 32 Πέμπσον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βουσείως παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. 33 Ἐξαυτῆς οὖν ἐπεμψα πρὸς σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου.

25 Et factum est cum introisset Petrus, obuius ei Cornelius et procidens ad pedes ejus adoravit. 26 Petrus vero levavit eum dicens : Surge, et ego ipse homo sum. 27 Et loquens cum illo intravit, et invenit multos qui convenerant, 28 Dixitque ad illos : Vos scitis quomodo abominatum sit viro Judæo conjungi aut accedere ad alienigenam : et mihi ostendit Deus neminem communem aut imundum dicere hominem ; 29 Propter quod sine dubitatione veni arcessitus. Interrogo ergo, quam ob causam arcessistis me ? 30 Et Cornelius ait : A nudius quartana die usque in hanc horam orans eram hora nona in domo mea, et ecce vir stetit ante me in veste candida et ait : 31 Corneli, exaudita est oratio tua et elemosynæ tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei. 32 Mitte ergo in Joppen et arcessi Simonem qui cognominatur Petrus : hic hospitatur in domo Simonis coriarii juxta mare. 33 Confestim igitur misi ad te, et tu bene fecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo adsumus audire omnia quæcumque tibi præcepta sunt a Domino.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν·
'Επ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 Ἀλλ'
ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ
ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ
ἐστίν· 36 Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς
υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων
Κύριος. 37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον
ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχά-
μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰη-
σοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν
αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει,
ὃς διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας
τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ·
39 Καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν
ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων
καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὃν καὶ ἀνείλαν κρε-
μάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 Τοῦτον ὁ θεὸς
ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν
αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 Οὐ παντὶ
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προ-
κεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν
οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν· 42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κη-
ρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 Τούτῳ
πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν·
'Επ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ
ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, 35 Ἀλλ'
ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ
ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ
ἐστίν· 36 Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς
υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστιν πάντων
Κύριος. 37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον
ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχά-
μενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, 38 Ἰη-
σοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν
αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει,
ὃς διήλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας
τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ
διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ·
39 Καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν
ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων
καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὃν καὶ ἀνείλαν κρε-
μάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 Τοῦτον ὁ θεὸς
ἤγειρεν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν
αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 Οὐ παντὶ
τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προ-
κεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν
οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν
αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν· 42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κη-
ρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι
αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 Τούτῳ
πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφε-
σιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

34 Aperiens autem os Petrus dixit: In
veritate conperi quoniam non est per-
sonarum acceptor Deus, 35 Sed in
omni gente qui timet eum et operatur
justitiam acceptus est illi. 36 Verbum
misit filiis Israhel adnuntians pacem
per Jesum Christum: hic est omnium
Dominus. 37 Vos scitis quod factum
est verbum per universam Judæam,
incipiens enim a Galilæa, post baptis-
mum quod prædicavit Johannes,
38 Jesum a Nazareth, quomodo unxit
eum Deus Spiritu sancto et virtute,
qui pertransivit benefaciendo et sa-
nando oppressos a diabolo, quoniam
Deus erat cum illo: 39 Et nos testes
sumus omnium quæ fecit in regione
Judæorum et in Hierusalem: quem et
occiderunt suspendentes in ligno.
40 Hunc Deus suscitavit tertia die et
dedit eum manifestum fieri, 41 Non
omni populo sed testibus præordinatis
a Deo, nobis qui manducavimus et
bibimus cum illo postquam resur-
rexit a mortuis: 42 Et præcepit
nobis prædicare populo et testificari
quia ipse est qui constitutus est
a Deo Judex vivorum et mortuo-
rum. 43 Huic omnes prophetæ tes-
timonium perhibent, remissionem
omnium peccatorum accipere per
nomen ejus omnes qui credunt in eum.

41 Ἐτι λαλῶντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 42 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται. 43 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. Τότε ἀπεκρίθη Πέτρος. 44 Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οὔτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 45 Προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. Τότε ἡρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

ΚΕΦ. ια'.

1 ἮΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 Ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων. 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὁθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ. 6 Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

41 ὁτι λαλῶντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 42 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται. 43 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. Τότε ἀπεκρίθη Πέτρος. 44 Μήτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οὔτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 45 Προσέταξεν δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. Τότε ἡρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 ἮΚΟΥΣΑΝ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 2 Ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 Ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων. 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὁθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ. 6 Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

41 Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus sanctus super omnes qui audiebant verbum. 42 Et obstipuerunt ex circumcissione fideles qui venerunt cum Petro, quia et in nationes gratia Spiritus sancti effusa est: 43 Audiebant enim illos loquentes linguis et magnificantes Deum. 44 Tunc respondit Petrus: Numquid aquam quis prohibere potest ut non baptizentur hi qui Spiritum sanctum acceperunt sicut et nos? 45 Et jussit eos in nomine Jesu Christi baptizari. Tunc rogaverunt eum ut manerent aliquot diebus.

CAPUT XI.

1 AUDIERUNT autem apostoli et fratres qui erant in Judæa quoniam et gentes receperunt verbum Dei. 2 Cum ascendisset autem Petrus in Hierosolymam, disceptabant adversus illum qui erant ex circumcissione, 3 Dicentes: Quare introisti ad viros præputium habentes et manducasti cum illis? 4 Incipiens autem Petrus exposnebat illis ordinem dicens: 5 Ego eram in civitate Joppen orans, et vidi in excessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteam magnum quatuor initiis summitti de cælo, et venit usque ad me; 6 In quo intuens considerabam, et vidi quadrupedia terræ et bestias et reptilia et volatilia cæli.

7 Ἦκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστὰς Πέτρε θύσον καὶ φάγε. 8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε, ὅτι κοινὸν ἡ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 Ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνου. 10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 Καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας πρὸς με. 12 Εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 Ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα [αὐτῷ]· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετὰπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ὕδατος. 17 Εἰ οὖν τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν;

7 Ἦκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστὰς Πέτρε θύσον καὶ φάγε. 8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε, ὅτι κοινὸν ἡ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 Ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνου. 10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 Καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἦμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρίας πρὸς με. 12 Εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 Ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα [αὐτῷ]· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετὰπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 Ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ὕδατος. 17 Εἰ οὖν τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν;

7 Audivi autem et vocem dicentem mihi : Surge, Petre, occide et manduca. 8 Dixi autem : Nequaquam, Domine, quia commune aut immundum numquam introiit in os meum. 9 Respondit autem vox secundo de caelo : Quae Deus mundavit tu commune ne dixeris. 10 Hoc autem factum est per ter, et recepta sunt rursum omnia in caelum. 11 Et ecce confestim tres viri adstiterunt in domo in qua eram, missi a Caesarea ad me. 12 Dixit autem Spiritus mihi ut irem cum illis nihil hesitans. Venerunt autem mecum et sex fratres isti, et ingressi sumus in domum viri. 13 Narravit autem nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem sibi : Mitte in Joppen et arcessi Simonem qui cognominatur Petrus, 14 Qui loquetur tibi verba in quibus salvus eris tu et universa domus tua. 15 Cum autem coepissem loqui, decidit Spiritus sanctus super eos sicut et in nos in initio. 16 Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat : Johannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu sancto. 17 Si ergo eandem gratiam dedit illis Deus sicut et nobis qui credidimus in Dominum Jesum Christum, ego quis eram qui possem prohibere Deum ?

ΠΡΑΞΕΙΣ, ια'.

13 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἔδούξασαν τὸν θεὸν λέγοντες· Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν. 19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διήλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους, 23 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. 21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας· 23 Ὃς παρὰ γενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ, 24 Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. Καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. 25 Ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὕρων [αὐτὸν] ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 Ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίζειν τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

❖ ٢ ❖ ٥٥٥

18 مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ : فَكَيْفَ
لَتَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ . وَأَمَّا تَسْتَوْفِيهِمْ :
بِحُكْمٍ إِيَّاهُ كَمَا تَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ
لَمَعَةً لَكَ حَسْبًا * 19 تَسْتَوْفِيهِمْ
بِأَلْفِ بَرٍّ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ : فَكَيْفَ
لَتَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ . إِيَّاهُ لَمَعَةً لَكَ
وَلَا يَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ . حُكْمٌ إِيَّاهُ لَمَعَةً لَكَ
وَلَا يَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ : إِيَّاهُ لَمَعَةً لَكَ
مَرْثُكَ لَكَ . 20 إِيَّاهُ مَرْثُكَ قَبْلًا
وَفَعْلُهُ : فَكَيْفَ لَتَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ .
تَسْتَوْفِيهِمْ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
21 إِيَّاهُ لَمَعَةً لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
مَرْثُكَ * 22 إِيَّاهُ لَمَعَةً لَكَ مَرْثُكَ
لَمَعَةً لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
لَمَعَةً لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
24 مَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
25 مَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
26 مَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :
وَمَرْثُكَ لَكَ مَرْثُكَ قَبْلًا وَفَعْلُهُ :

ACTUS, XI.

18 His auditis tacuerunt, et glorifica-
verunt Deum dicentes: Ergo et genti-
bus Deus pœnitentiam ad vitam dedit.
19 Et illi quidem qui dispersi fuerant a
tribulatione quæ facta fuerat sub Ste-
phano perambulaverunt usque Fœni-
cem et Cyprum et Anthiociam, nemini
loquentes verbum nisi solis Judæis.
20 Erant autem quidam ex eis viri
Cyprii et Cyrenæi, qui cum introissent
Anthiociam, loquebantur et ad Grecos
adnuntiantes Dominum Jesum. 21 Et
erat manus Domini cum eis: multus
quidem numerus credentium conversus
est ad Dominum. 22 Pervenit autem
sermo ad aures ecclesiæ quæ erat
Hierosolymis super istis, et mise-
runt Barnaban usque Anthiociam:
23 Qui cum pervenisset et vidisset
gratiam Dei, gavisus est, et hortaba-
tur omnes proposito cordis perma-
nere in Domino, 24 Qui erat vir
bonus et plenus Spiritu sancto et
fide. Et adposita est turba multa
Domino. 25 Profectus est autem
Tharsum ut quæreretur Saulum; quem
cum invenisset, perduxit Anthio-
ciam: 26 Et annum totum conversati
sunt in ecclesia et docuerunt turbam
multam, ita ut cognominarentur pri-
mum Anthiocie discipuli Christiani.

6 "Οτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν
ὁ Ἑρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἣν ὁ Πέτρος
κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δε-
δεμένος ἀλύσειν δυσὶν, φύλακές τε πρὸ
τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 Καὶ
ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς
ἐλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ
τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν
λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέ-
πесαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.
8 Εἰπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν·
Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
Ἐποίησεν δὲ οὕτως. Καὶ λέγει αὐτῷ·
Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-
θει μοι. 9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει
[αὐτῷ], καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει
δὲ ὄραμα βλέπειν. 10 Διελθόντες δὲ
πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν τὴν φέ-
ρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ
ἠνοήγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον
ρύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγε-
λος ἀπ' αὐτοῦ. 11 Καὶ ὁ Πέτρος ἐν
ἐαυτῷ γενόμενος εἶπεν· Νῦν οἶδα ἀληθῶς
ὅτι ἐξαπέστειλεν Κύριος τὸν ἄγγελον
αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς
Ἑρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας
τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 Συνυδὼν
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς
μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου
Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι
καὶ προσευχόμενοι. 13 Κρούσαντος δὲ
αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν
παιδίσκη ὑπακούσαι, ὀνόματι Ῥόδῃ,

6 ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν
ὁ Ἑρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἣν ὁ Πέτρος
κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δε-
δεμένος ἀλύσειν δυσὶν, φύλακές τε πρὸ
τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 Καὶ
ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς
ἐλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ
τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν
λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ ἐξέ-
πесαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.
8 Εἰπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν·
Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου.
Ἐποίησεν δὲ οὕτως. Καὶ λέγει αὐτῷ·
Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολού-
θει μοι. 9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει
[αὐτῷ], καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν
τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει
δὲ ὄραμα βλέπειν. 10 Διελθόντες δὲ
πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν
ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν τὴν φέ-
ρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ
ἠνοήγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον
ρύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγε-
λος ἀπ' αὐτοῦ. 11 Καὶ ὁ Πέτρος ἐν
ἐαυτῷ γενόμενος εἶπεν· Νῦν οἶδα ἀληθῶς
ὅτι ἐξαπέστειλεν Κύριος τὸν ἄγγελον
αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς
Ἑρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας
τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 Συνυδὼν
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς
μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου
Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι
καὶ προσευχόμενοι. 13 Κρούσαντος δὲ
αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν
παιδίσκη ὑπακούσαι, ὀνόματι Ῥόδῃ,

6 Cum autem producturus eum esset
Herodes, in ipsa nocte erat Petrus
dormiens inter duos milites vinctus
catenis duabus, et custodes ante os-
tium custodiebant carcerem. 7 Et ecce
angelus Domini adstitit, et lumen
refulsit in habitaculo, percussoque
latere Petri suscitavit eum dicens:
Surge velociter. Et ceciderunt cate-
næ de manibus ejus, 8 Dixit autem
angelus ad eum: Præcingere et calcia-
te galliculas tuas. Et fecit sic. Et
dixit illi: Circumda tibi vestimentum
tuum et sequere me. 9 Et exiens
sequebatur eum, et nesciebat quia
verum est quod fiebat per angelum,
æstimabat autem se visum videre.
10 Transeuntes autem primam et se-
cundam custodiam venerunt ad portam
ferream quæ ducit ad civitatem; quæ
ultro aperta est eis, et exeuntes pro-
cesserunt vicum unum, et continuo
discessit angelus ab eo. 11 Et Petrus
ad se reversus dixit: Nunc scio vere
quia misit Dominus angelum suum et
eripuit me de manu Herodis et de
omni expectatione plebis Judæorum.
12 Consideransque venit ad Domum
Mariæ matris Johannis qui cognomi-
natus est Marcus, ubi erant multi
congregati et orantes. 13 Pulsante
autem eo ostium januæ processit
puella ad audiendum, nomine Rodæ.

ΠΡΑΞΕΙΣ, ιβ'.

14 Καὶ ἐπυγνούσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμούσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· Μαίνῃ. Ἡ δὲ διῶσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγῆσαι [αὐτοῖς] πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἰπέν τε· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισαρίαν διέτριβεν. 20 Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἡτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς, 21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθήτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·

❖ ❷ ❖

14 καὶ ἐπυγνούσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμούσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· Μαίνῃ. Ἡ δὲ διῶσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν διηγῆσαι [αὐτοῖς] πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἰπέν τε· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. 18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισαρίαν διέτριβεν. 20 Ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἡτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς, 21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθήτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·

ACTUS, XII.

14 Et ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intro currens nuntiavit stare Petrum ante januam. 15 At illi dixerunt ad eam: Insanis. Illa autem adfirmabat sic se habere. Illi vero dicebant: Angelus ejus est. 16 Petrus autem perseverabat pulsans. Cum autem aperuissent, viderunt eum et obstipuerunt. 17 Annuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodo Dominus eduxisset eum de carcere, dixitque: Nuntiate Jacobo et fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum. 18 Facta autem die erat non parva turbatio inter milites, quidnam de Petro factum esset. 19 Herodes autem cum requisisset eum et non invenisset, inquisitione facta de custodibus jussit eos duci, descendensque a Judæa in Cæsaream ibi commoratus est. 20 Erat autem iratus Tyriis et Sidoniis: at illi unanimes venerunt ad eum, et persuaso Blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacem, eo quod alerentur regiones eorum ab illo. 21 Statuto [autem] die Herodes vestitus est veste regia seditque pro tribunali, et contionabatur ad eos:

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 Παραχρήμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν. 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἤϋξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συναπαλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναῖν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. 23 Παραχρήμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν. 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἤϋξανεν καὶ ἐπληθύνετο. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συναπαλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναῖν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. 3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν. 4 Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατήλθον εἰς Σελευκίαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

22 Populus autem clamabat : Dei voces et non hominis. 23 Confestim autem percussit eum angelus Domini, eo quod non dedisset honorem Deo, et consumptus a vermibus expiravit. 24 Verbum autem Domini crescebat et multiplicabatur. 25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab Hierosolymis expleto ministerio, adsumto Johanne qui cognominatus est Marcus.

CAPUT XIII.

1 ERANT autem in ecclesia quæ erat Anthiociæ prophetæ et doctores, in quibus Barnabas et Simeon qui vocabatur Niger, et Lucius Cyrenensis et Manaen qui erat Herodis tetrarchæ conlactaneus et Saulus. 2 Ministrantibus autem illis Domino et jejunantibus dixit Spiritus sanctus : Segregate mihi Barnaban et Saulum in opus quod adsumsi eos. 3 Tunc jejunantes et orantes inponentesque eis manus dimiserunt illos. 4 Et ipsi quidem missi ab Spiritu sancto abierunt Seleuciam, et inde navigaverunt Cyprum, 5 Et cum venissent Salamina, prædicabant verbum Dei in synagogis Judæorum : habebant autem et Johannem in ministerio.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 Ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ ὡς τεσσαρεκονταέτη χρόνον ἐτροφοφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρονόμησεν [αὐτοῖς] τὴν γῆν αὐτῶν, 20 ὧς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα. Καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου. 21 Κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κεὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἔτη τεσσεράκοντα. 22 Καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἡγείρειν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ὃ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· Εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 Τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἡγάγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 Προκηρίξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βύπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ.

14 Ἴλλοι ῥεο περτρεσεντες Περγεν 14
venerunt Anthiociam Pisidiæ, et in-
gressi synagogam die sabbatorum sede-
runt. 15 Post lectionem autem legis et
prophetarum miserunt principes syna-
gogæ ad eos dicentes: Viri fratres, si
quis est in vobis sermo exhortationis
ad plebem, dicite. 16 Surgens autem
Paulus et manu silentium indicens
ait: Viri Israhelitæ et qui timetis
Deum, audite. 17 Deus plebis Israhel
elegit patres nostros, et plebem exalta-
vit, cum essent incolæ in terra Ægypti,
et in brachio extento eduxit eos ex ea,
18 Et per quadraginta annorum tempus
mores eorum sustinuit in deserto,
19 Et destruens gentes septem in terra
Chanaan sorte distribuit eis terram
eorum, 20 Quasi post quadringentos
et quinquaginta annos, et post hæc
dedit iudices usque ad Samuhel pro-
phetam. 21 Et exinde postulaverunt
regem, et dedit illis Deus Saul filium
Cis, virum de tribu Benjamin, annis
quadraginta: 22 Et amoto illo suscita-
vit illis David regem, cui et testimo-
nium perhibens dixit: Inveni David
filium Jesse, virum secundum cor
meum, qui faciet omnes voluntates
meas. 23 Hujus Deus ex semine secun-
dum promissionem eduxit Israhel sal-
vatorem Jesum, 24 Prædicante Johanne
ante faciem adventus ejus baptis-
mum pænitentiae omni populo Israhel.

14 Illi vero pertranseuntes Pergen
venerunt Anthiociam Pisidiæ, et in-
gressi synagogam die sabbatorum sede-
runt. 15 Post lectionem autem legis et
prophetarum miserunt principes syna-
gogæ ad eos dicentes: Viri fratres, si
quis est in vobis sermo exhortationis
ad plebem, dicite. 16 Surgens autem
Paulus et manu silentium indicens
ait: Viri Israhelitæ et qui timetis
Deum, audite. 17 Deus plebis Israhel
elegit patres nostros, et plebem exalta-
vit, cum essent incolæ in terra Ægypti,
et in brachio extento eduxit eos ex ea,
18 Et per quadraginta annorum tempus
mores eorum sustinuit in deserto,
19 Et destruens gentes septem in terra
Chanaan sorte distribuit eis terram
eorum, 20 Quasi post quadringentos
et quinquaginta annos, et post hæc
dedit iudices usque ad Samuhel pro-
phetam. 21 Et exinde postulaverunt
regem, et dedit illis Deus Saul filium
Cis, virum de tribu Benjamin, annis
quadraginta: 22 Et amoto illo suscita-
vit illis David regem, cui et testimo-
nium perhibens dixit: Inveni David
filium Jesse, virum secundum cor
meum, qui faciet omnes voluntates
meas. 23 Hujus Deus ex semine secun-
dum promissionem eduxit Israhel sal-
vatorem Jesum, 24 Prædicante Johanne
ante faciem adventus ejus baptis-
mum pænitentiae omni populo Israhel.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δόδμον, ἔλεγεν· Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὐ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λύσαι. 26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἔξαπεστάλη. 27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πάντων σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες ᾗτήσαντο Πειλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 Ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες νῦν εἰσὶν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, 33 ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ψαλμῷ γέγραπται· Τίός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. 34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά.

25 Cum impleret autem Johannes cursum suum, dicebat: Quem me arbitramini esse, non sum ego, sed ecce venit post me cuius non sum dignus calciamenta pedum solvere. 26 Viri fratres, filii generis Abraham et qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est. 27 Qui enim habitabant Hierusalem et principes ejus hunc ignorantes et voces prophetarum quæ per omnem sabbatum leguntur judicantes impleverunt, 28 Et nullam causam mortis invenientes in eum petierunt a Pilato ut interficerent eum: 29 Cumque consummassent omnia quæ de eo scripta, deponentes eum de ligno posuerunt in monumento. 30 Deus vero suscitavit eum a mortuis tertia die, 31 Qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Hierusalem, qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. 32 Et nos vobis adnuntiamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est, 33 Quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Jesum, sicut et in Psalmo secundo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te. 34 Quod autem suscitaverit eum a mortuis, amplius jam non reversurum in corruptionem, ita dixit quia dabo vobis sancta David fidelia.

25 Cum impleret autem Johannes cursum suum, dicebat: Quem me arbitramini esse, non sum ego, sed ecce venit post me cuius non sum dignus calciamenta pedum solvere. 26 Viri fratres, filii generis Abraham et qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est. 27 Qui enim habitabant Hierusalem et principes ejus hunc ignorantes et voces prophetarum quæ per omnem sabbatum leguntur judicantes impleverunt, 28 Et nullam causam mortis invenientes in eum petierunt a Pilato ut interficerent eum: 29 Cumque consummassent omnia quæ de eo scripta, deponentes eum de ligno posuerunt in monumento. 30 Deus vero suscitavit eum a mortuis tertia die, 31 Qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Hierusalem, qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. 32 Et nos vobis adnuntiamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est, 33 Quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Jesum, sicut et in Psalmo secundo scriptum est: Filius meus es tu, ego hodie genui te. 34 Quod autem suscitaverit eum a mortuis, amplius jam non reversurum in corruptionem, ita dixit quia dabo vobis sancta David fidelia.

46 Παρρησιασάμενοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ [δὲ] ἀπωθέεσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξιούς κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 Οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. 49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας. 50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. 51 Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν [αὐτῶν] ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. 52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ἘΓΕΝΕΤΟ δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.

✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

46 Tunc constanter Paulus et Barnabas dixerunt: Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repulistis illud et indignos vos dejudicastis aeternae vitae, ecce convertimur ad gentes. 47 Sic enim praecepit nobis Dominus: Posui te in lumen gentibus, ut sis in salutem usque ad extremum terrae. 48 Audientes autem gentes gavisae sunt, et glorificabant verbum Domini, et crediderunt quotquot erant praedesignati ad vitam aeternam: 49 Disseminabatur autem verbum Domini in universam regionem. 50 Judaei autem concitaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitarunt seditionem in Paulum et Barnaban, et ejecerunt eos de finibus suis. 51 At illi excusso pulvere pedum in eos venerunt Iconium: 52 Discipuli quoque replebantur gaudio et Spiritu sancto.

✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 FACTUM est autem in Iconio ut simul introirent in synagogam Judaeorum et loquerentur ita ut crederent Judaeorum et Grecorum copiosa multitudo.

ACTUS, XIII. XIV.

CAPUT XIV.

1 FACTUM est autem in Iconio ut simul introirent in synagogam Judaeorum et loquerentur ita ut crederent Judaeorum et Grecorum copiosa multitudo.

2 Οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντος σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 Συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον. 7 Κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. 8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 Οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 Εἶπεν μεγάλη φωνῇ· Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. Καὶ ἤλατο, καὶ περιεπάτει. 11 Οἱ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.

2 ὁ δὲ λαὸς τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ τῷ κυρίῳ μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντος σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ. 4 ὁ δὲ λαὸς ἐσχίσθη, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 Συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περίχωρον. 7 Κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. 8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 Οὗτος ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, 10 Εἶπεν μεγάλη φωνῇ· Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. Καὶ ἤλατο, καὶ περιεπάτει. 11 Οἱ τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.

2 Qui vero incredibiles fuerant Judæi, suscitaverunt et ad iracundiam concitaverunt animas gentium adversus fratres. 3 Multo igitur tempore demorati sunt fiducialiter agentes in Domino, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ dante signa et prodigia fieri per manus eorum. 4 Divisa est autem multitudo civitatis, et quidam quidem erant cum Judæis, quidam vero cum apostolis. 5 Cum autem factus esset impetus gentilium et Judæorum cum principibus suis, ut contumeliis adfligerent et lapidarent eos, 6 Intellegentes confugerunt ad civitates Lycaoniæ Lystram et Derben et universam in circuitu regionem, 7 Et ibi evangelizantes erant. 8 Et quidam vir Lystris infirmus pedibus sedebat, claudus ex utero matris suæ, qui numquam ambulaverat. 9 Hic audivit Paulum loquentem; qui intuitus eum et videns quia haberet fidem ut salvus fieret, 10 Dixit magna voce: Surge super pedes tuos rectus. Et exilivit, et ambulabat. 11 Turbæ autem cum vidissent quod fecerat Paulus, levaverunt vocem suam lycaonice dicentes: Dii similes facti hominibus descenderunt ad nos,

12 Ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπεὶ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. 13 Ὁ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες. 15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 16 Ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. 17 Καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφήκεν ἀγαθουργῶν, οὐρανύθεν ὑμῖν ἱετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν. 18 Καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. 19 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι.

12 . ١٢ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠ ١٠١ ١٠٢ ١٠٣ ١٠٤ ١٠٥ ١٠٦ ١٠٧ ١٠٨ ١٠٩ ١١٠ ١١١ ١١٢ ١١٣ ١١٤ ١١٥ ١١٦ ١١٧ ١١٨ ١١٩ ١٢٠ ١٢١ ١٢٢ ١٢٣ ١٢٤ ١٢٥ ١٢٦ ١٢٧ ١٢٨ ١٢٩ ١٣٠ ١٣١ ١٣٢ ١٣٣ ١٣٤ ١٣٥ ١٣٦ ١٣٧ ١٣٨ ١٣٩ ١٤٠ ١٤١ ١٤٢ ١٤٣ ١٤٤ ١٤٥ ١٤٦ ١٤٧ ١٤٨ ١٤٩ ١٥٠ ١٥١ ١٥٢ ١٥٣ ١٥٤ ١٥٥ ١٥٦ ١٥٧ ١٥٨ ١٥٩ ١٦٠ ١٦١ ١٦٢ ١٦٣ ١٦٤ ١٦٥ ١٦٦ ١٦٧ ١٦٨ ١٦٩ ١٧٠ ١٧١ ١٧٢ ١٧٣ ١٧٤ ١٧٥ ١٧٦ ١٧٧ ١٧٨ ١٧٩ ١٨٠ ١٨١ ١٨٢ ١٨٣ ١٨٤ ١٨٥ ١٨٦ ١٨٧ ١٨٨ ١٨٩ ١٩٠ ١٩١ ١٩٢ ١٩٣ ١٩٤ ١٩٥ ١٩٦ ١٩٧ ١٩٨ ١٩٩ ٢٠٠ ٢٠١ ٢٠٢ ٢٠٣ ٢٠٤ ٢٠٥ ٢٠٦ ٢٠٧ ٢٠٨ ٢٠٩ ٢١٠ ٢١١ ٢١٢ ٢١٣ ٢١٤ ٢١٥ ٢١٦ ٢١٧ ٢١٨ ٢١٩ ٢٢٠ ٢٢١ ٢٢٢ ٢٢٣ ٢٢٤ ٢٢٥ ٢٢٦ ٢٢٧ ٢٢٨ ٢٢٩ ٢٣٠ ٢٣١ ٢٣٢ ٢٣٣ ٢٣٤ ٢٣٥ ٢٣٦ ٢٣٧ ٢٣٨ ٢٣٩ ٢٤٠ ٢٤١ ٢٤٢ ٢٤٣ ٢٤٤ ٢٤٥ ٢٤٦ ٢٤٧ ٢٤٨ ٢٤٩ ٢٥٠ ٢٥١ ٢٥٢ ٢٥٣ ٢٥٤ ٢٥٥ ٢٥٦ ٢٥٧ ٢٥٨ ٢٥٩ ٢٦٠ ٢٦١ ٢٦٢ ٢٦٣ ٢٦٤ ٢٦٥ ٢٦٦ ٢٦٧ ٢٦٨ ٢٦٩ ٢٧٠ ٢٧١ ٢٧٢ ٢٧٣ ٢٧٤ ٢٧٥ ٢٧٦ ٢٧٧ ٢٧٨ ٢٧٩ ٢٨٠ ٢٨١ ٢٨٢ ٢٨٣ ٢٨٤ ٢٨٥ ٢٨٦ ٢٨٧ ٢٨٨ ٢٨٩ ٢٩٠ ٢٩١ ٢٩٢ ٢٩٣ ٢٩٤ ٢٩٥ ٢٩٦ ٢٩٧ ٢٩٨ ٢٩٩ ٣٠٠ ٣٠١ ٣٠٢ ٣٠٣ ٣٠٤ ٣٠٥ ٣٠٦ ٣٠٧ ٣٠٨ ٣٠٩ ٣١٠ ٣١١ ٣١٢ ٣١٣ ٣١٤ ٣١٥ ٣١٦ ٣١٧ ٣١٨ ٣١٩ ٣٢٠ ٣٢١ ٣٢٢ ٣٢٣ ٣٢٤ ٣٢٥ ٣٢٦ ٣٢٧ ٣٢٨ ٣٢٩ ٣٣٠ ٣٣١ ٣٣٢ ٣٣٣ ٣٣٤ ٣٣٥ ٣٣٦ ٣٣٧ ٣٣٨ ٣٣٩ ٣٤٠ ٣٤١ ٣٤٢ ٣٤٣ ٣٤٤ ٣٤٥ ٣٤٦ ٣٤٧ ٣٤٨ ٣٤٩ ٣٥٠ ٣٥١ ٣٥٢ ٣٥٣ ٣٥٤ ٣٥٥ ٣٥٦ ٣٥٧ ٣٥٨ ٣٥٩ ٣٦٠ ٣٦١ ٣٦٢ ٣٦٣ ٣٦٤ ٣٦٥ ٣٦٦ ٣٦٧ ٣٦٨ ٣٦٩ ٣٧٠ ٣٧١ ٣٧٢ ٣٧٣ ٣٧٤ ٣٧٥ ٣٧٦ ٣٧٧ ٣٧٨ ٣٧٩ ٣٨٠ ٣٨١ ٣٨٢ ٣٨٣ ٣٨٤ ٣٨٥ ٣٨٦ ٣٨٧ ٣٨٨ ٣٨٩ ٣٩٠ ٣٩١ ٣٩٢ ٣٩٣ ٣٩٤ ٣٩٥ ٣٩٦ ٣٩٧ ٣٩٨ ٣٩٩ ٤٠٠ ٤٠١ ٤٠٢ ٤٠٣ ٤٠٤ ٤٠٥ ٤٠٦ ٤٠٧ ٤٠٨ ٤٠٩ ٤١٠ ٤١١ ٤١٢ ٤١٣ ٤١٤ ٤١٥ ٤١٦ ٤١٧ ٤١٨ ٤١٩ ٤٢٠ ٤٢١ ٤٢٢ ٤٢٣ ٤٢٤ ٤٢٥ ٤٢٦ ٤٢٧ ٤٢٨ ٤٢٩ ٤٣٠ ٤٣١ ٤٣٢ ٤٣٣ ٤٣٤ ٤٣٥ ٤٣٦ ٤٣٧ ٤٣٨ ٤٣٩ ٤٤٠ ٤٤١ ٤٤٢ ٤٤٣ ٤٤٤ ٤٤٥ ٤٤٦ ٤٤٧ ٤٤٨ ٤٤٩ ٤٥٠ ٤٥١ ٤٥٢ ٤٥٣ ٤٥٤ ٤٥٥ ٤٥٦ ٤٥٧ ٤٥٨ ٤٥٩ ٤٦٠ ٤٦١ ٤٦٢ ٤٦٣ ٤٦٤ ٤٦٥ ٤٦٦ ٤٦٧ ٤٦٨ ٤٦٩ ٤٧٠ ٤٧١ ٤٧٢ ٤٧٣ ٤٧٤ ٤٧٥ ٤٧٦ ٤٧٧ ٤٧٨ ٤٧٩ ٤٨٠ ٤٨١ ٤٨٢ ٤٨٣ ٤٨٤ ٤٨٥ ٤٨٦ ٤٨٧ ٤٨٨ ٤٨٩ ٤٩٠ ٤٩١ ٤٩٢ ٤٩٣ ٤٩٤ ٤٩٥ ٤٩٦ ٤٩٧ ٤٩٨ ٤٩٩ ٥٠٠ ٥٠١ ٥٠٢ ٥٠٣ ٥٠٤ ٥٠٥ ٥٠٦ ٥٠٧ ٥٠٨ ٥٠٩ ٥١٠ ٥١١ ٥١٢ ٥١٣ ٥١٤ ٥١٥ ٥١٦ ٥١٧ ٥١٨ ٥١٩ ٥٢٠ ٥٢١ ٥٢٢ ٥٢٣ ٥٢٤ ٥٢٥ ٥٢٦ ٥٢٧ ٥٢٨ ٥٢٩ ٥٣٠ ٥٣١ ٥٣٢ ٥٣٣ ٥٣٤ ٥٣٥ ٥٣٦ ٥٣٧ ٥٣٨ ٥٣٩ ٥٤٠ ٥٤١ ٥٤٢ ٥٤٣ ٥٤٤ ٥٤٥ ٥٤٦ ٥٤٧ ٥٤٨ ٥٤٩ ٥٥٠ ٥٥١ ٥٥٢ ٥٥٣ ٥٥٤ ٥٥٥ ٥٥٦ ٥٥٧ ٥٥٨ ٥٥٩ ٥٦٠ ٥٦١ ٥٦٢ ٥٦٣ ٥٦٤ ٥٦٥ ٥٦٦ ٥٦٧ ٥٦٨ ٥٦٩ ٥٧٠ ٥٧١ ٥٧٢ ٥٧٣ ٥٧٤ ٥٧٥ ٥٧٦ ٥٧٧ ٥٧٨ ٥٧٩ ٥٨٠ ٥٨١ ٥٨٢ ٥٨٣ ٥٨٤ ٥٨٥ ٥٨٦ ٥٨٧ ٥٨٨ ٥٨٩ ٥٩٠ ٥٩١ ٥٩٢ ٥٩٣ ٥٩٤ ٥٩٥ ٥٩٦ ٥٩٧ ٥٩٨ ٥٩٩ ٦٠٠ ٦٠١ ٦٠٢ ٦٠٣ ٦٠٤ ٦٠٥ ٦٠٦ ٦٠٧ ٦٠٨ ٦٠٩ ٦١٠ ٦١١ ٦١٢ ٦١٣ ٦١٤ ٦١٥ ٦١٦ ٦١٧ ٦١٨ ٦١٩ ٦٢٠ ٦٢١ ٦٢٢ ٦٢٣ ٦٢٤ ٦٢٥ ٦٢٦ ٦٢٧ ٦٢٨ ٦٢٩ ٦٣٠ ٦٣١ ٦٣٢ ٦٣٣ ٦٣٤ ٦٣٥ ٦٣٦ ٦٣٧ ٦٣٨ ٦٣٩ ٦٤٠ ٦٤١ ٦٤٢ ٦٤٣ ٦٤٤ ٦٤٥ ٦٤٦ ٦٤٧ ٦٤٨ ٦٤٩ ٦٥٠ ٦٥١ ٦٥٢ ٦٥٣ ٦٥٤ ٦٥٥ ٦٥٦ ٦٥٧ ٦٥٨ ٦٥٩ ٦٦٠ ٦٦١ ٦٦٢ ٦٦٣ ٦٦٤ ٦٦٥ ٦٦٦ ٦٦٧ ٦٦٨ ٦٦٩ ٦٧٠ ٦٧١ ٦٧٢ ٦٧٣ ٦٧٤ ٦٧٥ ٦٧٦ ٦٧٧ ٦٧٨ ٦٧٩ ٦٨٠ ٦٨١ ٦٨٢ ٦٨٣ ٦٨٤ ٦٨٥ ٦٨٦ ٦٨٧ ٦٨٨ ٦٨٩ ٦٩٠ ٦٩١ ٦٩٢ ٦٩٣ ٦٩٤ ٦٩٥ ٦٩٦ ٦٩٧ ٦٩٨ ٦٩٩ ٧٠٠ ٧٠١ ٧٠٢ ٧٠٣ ٧٠٤ ٧٠٥ ٧٠٦ ٧٠٧ ٧٠٨ ٧٠٩ ٧١٠ ٧١١ ٧١٢ ٧١٣ ٧١٤ ٧١٥ ٧١٦ ٧١٧ ٧١٨ ٧١٩ ٧٢٠ ٧٢١ ٧٢٢ ٧٢٣ ٧٢٤ ٧٢٥ ٧٢٦ ٧٢٧ ٧٢٨ ٧٢٩ ٧٣٠ ٧٣١ ٧٣٢ ٧٣٣ ٧٣٤ ٧٣٥ ٧٣٦ ٧٣٧ ٧٣٨ ٧٣٩ ٧٤٠ ٧٤١ ٧٤٢ ٧٤٣ ٧٤٤ ٧٤٥ ٧٤٦ ٧٤٧ ٧٤٨ ٧٤٩ ٧٥٠ ٧٥١ ٧٥٢ ٧٥٣ ٧٥٤ ٧٥٥ ٧٥٦ ٧٥٧ ٧٥٨ ٧٥٩ ٧٦٠ ٧٦١ ٧٦٢ ٧٦٣ ٧٦٤ ٧٦٥ ٧٦٦ ٧٦٧ ٧٦٨ ٧٦٩ ٧٧٠ ٧٧١ ٧٧٢ ٧٧٣ ٧٧٤ ٧٧٥ ٧٧٦ ٧٧٧ ٧٧٨ ٧٧٩ ٧٨٠ ٧٨١ ٧٨٢ ٧٨٣ ٧٨٤ ٧٨٥ ٧٨٦ ٧٨٧ ٧٨٨ ٧٨٩ ٧٩٠ ٧٩١ ٧٩٢ ٧٩٣ ٧٩٤ ٧٩٥ ٧٩٦ ٧٩٧ ٧٩٨ ٧٩٩ ٨٠٠ ٨٠١ ٨٠٢ ٨٠٣ ٨٠٤ ٨٠٥ ٨٠٦ ٨٠٧ ٨٠٨ ٨٠٩ ٨١٠ ٨١١ ٨١٢ ٨١٣ ٨١٤ ٨١٥ ٨١٦ ٨١٧ ٨١٨ ٨١٩ ٨٢٠ ٨٢١ ٨٢٢ ٨٢٣ ٨٢٤ ٨٢٥ ٨٢٦ ٨٢٧ ٨٢٨ ٨٢٩ ٨٣٠ ٨٣١ ٨٣٢ ٨٣٣ ٨٣٤ ٨٣٥ ٨٣٦ ٨٣٧ ٨٣٨ ٨٣٩ ٨٤٠ ٨٤١ ٨٤٢ ٨٤٣ ٨٤٤ ٨٤٥ ٨٤٦ ٨٤٧ ٨٤٨ ٨٤٩ ٨٥٠ ٨٥١ ٨٥٢ ٨٥٣ ٨٥٤ ٨٥٥ ٨٥٦ ٨٥٧ ٨٥٨ ٨٥٩ ٨٦٠ ٨٦١ ٨٦٢ ٨٦٣ ٨٦٤ ٨٦٥ ٨٦٦ ٨٦٧ ٨٦٨ ٨٦٩ ٨٧٠ ٨٧١ ٨٧٢ ٨٧٣ ٨٧٤ ٨٧٥ ٨٧٦ ٨٧٧ ٨٧٨ ٨٧٩ ٨٨٠ ٨٨١ ٨٨٢ ٨٨٣ ٨٨٤ ٨٨٥ ٨٨٦ ٨٨٧ ٨٨٨ ٨٨٩ ٨٩٠ ٨٩١ ٨٩٢ ٨٩٣ ٨٩٤ ٨٩٥ ٨٩٦ ٨٩٧ ٨٩٨ ٨٩٩ ٩٠٠ ٩٠١ ٩٠٢ ٩٠٣ ٩٠٤ ٩٠٥ ٩٠٦ ٩٠٧ ٩٠٨ ٩٠٩ ٩١٠ ٩١١ ٩١٢ ٩١٣ ٩١٤ ٩١٥ ٩١٦ ٩١٧ ٩١٨ ٩١٩ ٩٢٠ ٩٢١ ٩٢٢ ٩٢٣ ٩٢٤ ٩٢٥ ٩٢٦ ٩٢٧ ٩٢٨ ٩٢٩ ٩٣٠ ٩٣١ ٩٣٢ ٩٣٣ ٩٣٤ ٩٣٥ ٩٣٦ ٩٣٧ ٩٣٨ ٩٣٩ ٩٤٠ ٩٤١ ٩٤٢ ٩٤٣ ٩٤٤ ٩٤٥ ٩٤٦ ٩٤٧ ٩٤٨ ٩٤٩ ٩٥٠ ٩٥١ ٩٥٢ ٩٥٣ ٩٥٤ ٩٥٥ ٩٥٦ ٩٥٧ ٩٥٨ ٩٥٩ ٩٦٠ ٩٦١ ٩٦٢ ٩٦٣ ٩٦٤ ٩٦٥ ٩٦٦ ٩٦٧ ٩٦٨ ٩٦٩ ٩٧٠ ٩٧١ ٩٧٢ ٩٧٣ ٩٧٤ ٩٧٥ ٩٧٦ ٩٧٧ ٩٧٨ ٩٧٩ ٩٨٠ ٩٨١ ٩٨٢ ٩٨٣ ٩٨٤ ٩٨٥ ٩٨٦ ٩٨٧ ٩٨٨ ٩٨٩ ٩٩٠ ٩٩١ ٩٩٢ ٩٩٣ ٩٩٤ ٩٩٥ ٩٩٦ ٩٩٧ ٩٩٨ ٩٩٩ ١٠٠٠ ١٠٠١ ١٠٠٢ ١٠٠٣ ١٠٠٤ ١٠٠٥ ١٠٠٦ ١٠٠٧ ١٠٠٨ ١٠٠٩ ١٠١٠ ١٠١١ ١٠١٢ ١٠١٣ ١٠١٤ ١٠١٥ ١٠١٦ ١٠١٧ ١٠١٨ ١٠١٩ ١٠٢٠ ١٠٢١ ١٠٢٢ ١٠٢٣ ١٠٢٤ ١٠٢٥ ١٠٢٦ ١٠٢٧ ١٠٢٨ ١٠٢٩ ١٠٣٠ ١٠٣١ ١٠٣٢ ١٠٣٣ ١٠٣٤ ١٠٣٥ ١٠٣٦ ١٠٣٧ ١٠٣٨ ١٠٣٩ ١٠٤٠ ١٠٤١ ١٠٤٢ ١٠٤٣ ١٠٤٤ ١٠٤٥ ١٠٤٦ ١٠٤٧ ١٠٤٨ ١٠٤٩ ١٠٥٠ ١٠٥١ ١٠٥٢ ١٠٥٣ ١٠٥٤ ١٠٥٥ ١٠٥٦ ١٠٥٧ ١٠٥٨ ١٠٥٩ ١٠٦٠ ١٠٦١ ١٠٦٢ ١٠٦٣ ١٠٦٤ ١٠٦٥ ١٠٦٦ ١٠٦٧ ١٠٦٨ ١٠٦٩ ١٠٧٠ ١٠٧١ ١٠٧٢ ١٠٧٣ ١٠٧٤ ١٠٧٥ ١٠٧٦ ١٠٧٧ ١٠٧٨ ١٠٧٩ ١٠٨٠ ١٠٨١ ١٠٨٢ ١٠٨٣ ١٠٨٤ ١٠٨٥ ١٠٨٦ ١٠٨٧ ١٠٨٨ ١٠٨٩ ١٠٩٠ ١٠٩١ ١٠٩٢ ١٠٩٣ ١٠٩٤ ١٠٩٥ ١٠٩٦ ١٠٩٧ ١٠٩٨ ١٠٩٩ ١١٠٠ ١١٠١ ١١٠٢ ١١٠٣ ١١٠٤ ١١٠٥ ١١٠٦ ١١٠٧ ١١٠٨ ١١٠٩ ١١١٠ ١١١١ ١١١٢ ١١١٣ ١١١٤ ١١١٥ ١١١٦ ١١١٧ ١١١٨ ١١١٩ ١١٢٠ ١١٢١ ١١٢٢ ١١٢٣ ١١٢٤ ١١٢٥ ١١٢٦ ١١٢٧ ١١٢٨ ١١٢٩ ١١٣٠ ١١٣١ ١١٣٢ ١١٣٣ ١١٣٤ ١١٣٥ ١١٣٦ ١١٣٧ ١١٣٨ ١١٣٩ ١١٤٠ ١١٤١ ١١٤٢ ١١٤٣ ١١٤٤ ١١٤٥ ١١٤٦ ١١٤٧ ١١٤٨ ١١٤٩ ١١٥٠ ١١٥١ ١١٥٢ ١١٥٣ ١١٥٤ ١١٥٥ ١١٥٦ ١١٥٧ ١١٥٨ ١١٥٩ ١١٦٠ ١١٦١ ١١٦٢ ١١٦٣ ١١٦٤ ١١٦٥ ١١٦٦ ١١٦٧ ١١٦٨ ١١٦٩ ١١٧٠ ١١٧١ ١١٧٢ ١١٧٣ ١١٧٤ ١١٧٥ ١١٧٦ ١١٧٧ ١١٧٨ ١١٧٩ ١١٨٠ ١١٨١ ١١٨٢ ١١٨٣ ١١٨٤ ١١٨٥ ١١٨٦ ١١٨٧ ١١٨٨ ١١٨٩ ١١٩٠ ١١٩١ ١١٩٢ ١١٩٣ ١١٩٤ ١١٩٥ ١١٩٦ ١١٩٧ ١١٩٨ ١١٩٩ ١٢٠٠ ١٢٠١ ١٢٠٢ ١٢٠٣ ١٢٠٤ ١٢٠٥ ١٢٠٦ ١٢٠٧ ١٢٠٨ ١٢٠٩ ١٢١٠ ١٢١١ ١٢١٢ ١٢١٣ ١٢١٤ ١٢١٥ ١٢١٦ ١٢١٧ ١٢١٨ ١٢١٩ ١٢٢٠ ١٢٢١ ١٢٢٢ ١٢٢٣ ١٢٢٤ ١٢٢٥ ١٢٢٦ ١٢٢٧ ١٢٢٨ ١٢٢٩ ١٢٣٠ ١٢٣١ ١٢٣٢ ١٢٣٣ ١٢٣٤ ١٢٣٥ ١٢٣٦ ١٢٣٧ ١٢٣٨ ١٢٣٩ ١٢٤٠ ١٢٤١ ١٢٤٢ ١٢٤٣ ١٢٤٤ ١٢٤٥ ١٢٤٦ ١٢٤٧ ١٢٤٨ ١٢٤٩ ١٢٥٠ ١٢٥١ ١٢٥٢ ١٢٥٣ ١٢٥٤ ١٢٥٥ ١٢٥٦ ١٢٥٧ ١٢٥٨ ١٢٥٩ ١٢٦٠ ١٢٦١ ١٢٦٢ ١٢٦٣ ١٢٦٤ ١٢٦٥ ١٢٦٦ ١٢٦٧ ١٢٦٨ ١٢٦٩ ١٢٧٠ ١٢٧١ ١٢٧٢ ١٢٧٣ ١٢٧٤ ١٢٧٥ ١٢٧٦ ١٢٧٧ ١٢٧٨ ١٢٧٩ ١٢٨٠ ١٢٨١ ١٢٨٢ ١٢٨٣ ١٢٨٤ ١٢٨٥ ١٢٨٦ ١٢٨٧ ١٢٨٨ ١٢٨٩ ١٢٩٠ ١٢٩١ ١٢٩٢ ١٢٩٣ ١٢٩٤ ١٢٩٥ ١٢٩٦ ١٢٩٧ ١٢٩٨ ١٢٩٩ ١٣٠٠ ١٣٠١ ١٣٠٢ ١٣٠٣ ١٣٠٤ ١٣٠٥ ١٣٠٦ ١٣٠٧ ١٣٠٨ ١٣٠٩ ١٣١٠ ١٣١١ ١٣١٢ ١٣١٣ ١٣١٤ ١٣١٥ ١٣١٦ ١٣١٧ ١٣١٨ ١٣١٩ ١٣٢٠ ١٣٢١ ١٣٢٢ ١٣٢٣ ١٣٢٤ ١٣٢٥ ١٣٢٦ ١٣٢٧ ١٣٢٨ ١٣٢٩ ١٣٣٠ ١٣٣١ ١٣٣٢ ١٣٣٣ ١٣٣٤ ١٣٣٥ ١٣٣٦ ١٣٣٧ ١٣٣٨ ١٣٣٩ ١٣٤٠ ١٣٤١ ١٣٤٢ ١٣٤٣ ١٣٤٤ ١٣٤٥ ١٣٤٦ ١٣٤٧ ١٣٤٨ ١٣٤٩ ١٣٥٠ ١٣٥١ ١٣٥٢ ١٣٥٣ ١٣٥٤ ١٣٥٥ ١٣٥٦ ١٣٥٧ ١٣٥٨ ١٣٥٩ ١٣٦٠ ١٣٦١ ١٣٦٢ ١٣٦٣ ١٣٦٤ ١٣٦٥ ١٣٦٦ ١٣٦٧ ١٣٦٨ ١٣٦٩ ١٣٧٠ ١٣٧١ ١٣٧٢ ١٣٧٣ ١٣٧٤ ١٣٧٥ ١٣٧٦ ١٣٧٧ ١٣٧٨ ١٣٧٩ ١٣٨٠ ١٣٨١ ١٣٨٢ ١٣٨٣ ١٣٨٤ ١٣٨٥ ١٣٨٦ ١٣٨٧ ١٣٨٨ ١٣٨٩ ١٣٩٠ ١٣٩١ ١٣٩٢ ١٣٩٣ ١٣٩٤ ١٣٩٥ ١٣٩٦ ١٣٩٧ ١٣٩٨ ١٣٩٩ ١٤٠٠ ١٤٠١ ١٤٠٢ ١٤٠٣ ١٤٠٤ ١٤٠٥ ١٤٠٦ ١٤٠٧ ١٤٠٨ ١٤٠٩ ١٤١٠ ١٤١١ ١٤١٢ ١٤١٣ ١٤١٤ ١٤١٥ ١٤١٦ ١٤١٧ ١٤١٨ ١٤١٩ ١٤٢٠ ١٤٢١ ١٤٢٢ ١٤٢٣ ١٤٢٤ ١٤٢٥ ١٤٢٦ ١٤٢٧ ١٤٢٨ ١٤٢٩ ١٤٣٠ ١٤٣١ ١٤٣٢ ١٤٣٣ ١٤٣٤ ١٤٣٥ ١٤٣٦ ١٤٣٧ ١٤٣٨ ١٤٣٩ ١٤٤٠ ١٤٤١ ١٤٤٢ ١٤٤٣ ١٤٤٤ ١٤٤٥ ١٤٤٦ ١٤٤٧ ١٤٤٨ ١٤٤٩ ١٤٥٠ ١٤٥١ ١٤٥٢ ١٤٥٣ ١٤٥٤ ١٤٥٥ ١٤٥٦ ١٤٥٧ ١٤٥٨ ١٤٥٩ ١٤٦٠ ١٤٦١ ١٤٦٢ ١٤٦٣ ١٤٦٤ ١٤٦٥ ١٤٦٦ ١٤٦٧ ١٤٦٨ ١٤٦٩ ١٤٧٠ ١٤٧١ ١٤٧٢ ١٤٧٣ ١٤٧٤ ١٤٧٥ ١٤٧٦ ١٤٧٧ ١٤٧٨ ١٤٧٩ ١٤٨٠ ١٤٨١ ١٤٨٢ ١٤٨٣ ١٤٨٤ ١٤٨٥ ١٤٨٦ ١٤٨٧ ١٤٨٨ ١٤٨٩ ١٤٩٠ ١٤٩١ ١٤٩٢ ١٤٩٣ ١٤٩٤ ١٤٩٥ ١٤٩٦ ١٤٩٧ ١٤٩٨ ١٤٩٩ ١٥٠٠ ١٥٠١ ١٥٠٢ ١٥٠٣ ١٥٠٤ ١٥٠٥ ١٥٠٦ ١٥٠٧ ١٥٠٨ ١٥٠٩ ١٥١٠ ١٥١١ ١٥١٢ ١٥١٣ ١٥١٤ ١٥١٥ ١٥١٦ ١٥١٧ ١٥١٨ ١٥١٩ ١٥٢٠ ١٥٢١ ١٥

ΚΕΦ. ιε΄.

1 **ΚΑΙ** τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῇτε τῷ ἔθει τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. 2 Γενομένης δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. 3 Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν τε Φοινίκην καὶ Σαμαρίαν, ἐκεδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνιγγεῖλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. 5 Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως. 6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν,

❖ எ ❖ க்கும;

❖ ਸਮ ❖

[illegible]

ACTUS, XV.

CAPUT XV.

1 Et quidam descendentes de Judæa docebant fratres quia nisi circumcideremini secundum morem Mosi, non potestis salvi fieri. 2 Facta ergo seditione non minima Paulo et Barnabæ adversus illos, statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas et quidam alii ex aliis ad apostolos et presbyteros in Hierusalem super hac quæstione. 3 Illi igitur deducti ab ecclesia pertransiebant Fœnicen et Samariam, narrantes conversationem gentium, et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus, 4 Cum autem venissent Hierosolimam, suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus, adnuntiantes quanta Deus fecisset cum illis. 5 Surrexerunt autem quidam de heresi Pharisæorum qui crederant, dicentes quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare legem Mosi: 6 Conveneruntque apostoli et seniores videre de verbo hoc. 7 Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis diebus in nobis elegit Deus per os meum audire gentes verbum evangelii et credere. 8 Et qui novit corda Deus testimonium perhibuit dans illis sanctum Spiritum sicut et nobis.

9 Καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξύ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κακεῖνοι. 12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ συγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· 16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, 17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατὰλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ποίων ταῦτα, 18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος [τῷ Κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ]. 19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι [ἀπὸ] τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος.

9 Ἐν οὐθέν διέκρινεν μεταξύ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κακεῖνοι. 12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ συγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· 16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεστραμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, 17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατὰλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ποίων ταῦτα, 18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος [τῷ Κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ]. 19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι [ἀπὸ] τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος.

9 Et nihil discrevit inter nos et illos, fide purificans corda eorum. 10 Nunc ergo quid temtatis Deum, inponere jugum super cervices discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus? 11 Sed per gratiam Domini Jesu [Christi] credimus salvari quemadmodum et illi. 12 Tacuit autem omnis multitudo, et audiebant Barnaban et Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa et prodigia in gentibus per eos. 13 Et postquam tacuerunt, respondit Jacobus dicens: Viri fratres, audite me. 14 Simon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo. 15 Et huic concordant verba prophetarum, sicut scriptum est. 16 Post hæc revertar et ædificabo tabernaculum [David] quod decedit, et diruta ejus reædificabo et erigam illud, 17 Ut requirant ceteri hominum Dominum, et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. 18 Notum a sæculo est Domino opus suum. 19 Propter quod ego judico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad Dominum. 20 Sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatione et suffocatis et sanguine.

21 Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος. 22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν [τάδε]. Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθύντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀσκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν [λέγοντες περιτέμεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον], οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 Ἐδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 Ἀνθρώποις παραδεδοκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 Ἐδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, 29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. Ἐρρωσθε.

21 Ἐδοξεν γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος. 22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν [τάδε]. Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξεληθύντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀσκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν [λέγοντες περιτέμεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον], οἷς οὐ διεστείλαμεθα, 25 Ἐδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 Ἀνθρώποις παραδεδοκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 Ἐδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπάναγκες, 29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. Ἐρρωσθε.

21 Moses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum prædicent in synagogis, ubi per omne sabbatum legitur. 22 Tunc placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia elegere viros ex eis et mittere Anthiociam cum Paulo et Barnaba, Judam qui cognominatur Barsabbas et Silam, viros primos in fratribus, 23 Scribentes per manus eorum: Apostoli et seniores fratres his qui sunt Anthiociæ et Syriæ et Ciliciæ fratribus ex gentibus salutem. 24 Quoniam audivimus quia quidam ex nobis exentes turbaverunt vos verbis evertentes animas vestras . . . . . quibus non mandavimus, 25 Placuit nobis collectis in unum elegere viros et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba et Paulo, 26 Hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. 27 Misimus ergo Judam et Silam, qui et ipsi vobis verbis referent eadem. 28 Visum est enim Spiritui sancto et nobis nihil ultra inponere vobis oneris quam hæc necessario, 29 Ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine suffocato et fornicatione, a quibus custodientes vos bene agetis. Valet.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν. 31 Ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐπεστήριξαν. 33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλλαντας αὐτούς. [34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐμῖναι αὐτοῦ.] 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. 36 Μετὰ δὲ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· Ἐπιστρέψαντες δ' ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συναπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. 38 Παῦλος δὲ ᾔξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συναπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 Ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεγόμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. 41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

30 ὁ δὲ λαὸς ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν. 31 Ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐπεστήριξαν. 33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλλαντας αὐτούς. [34 Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐμῖναι αὐτοῦ.] 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. 36 Μετὰ δὲ τινας ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος· Ἐπιστρέψαντες δ' ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρνάβας δὲ ἐβούλετο συναπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. 38 Παῦλος δὲ ᾔξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συναπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 Ἐγένετο δὲ παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεγόμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. 41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

30 Illi igitur dimissi descenderunt Anthiociam, et congregata multitudo tradiderunt epistulam. 31 Quam cum legissent, gavisi sunt super consolatione. 32 Judas autem et Silas, et ipsi cum essent prophetæ, verbo plurimo consolati sunt fratres et confirmaverunt: 33 Facto autem ibi tempore dimissi sunt cum pace a fratribus ad eos qui miserunt illos. [34 Visum est autem Silæ ibi remanere.] 35 Paulus autem et Barnabas demorabantur Anthiociæ docentes et evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini. 36 Post aliquot autem dies dixit ad Barnaban Paulus: Revertentes visitemus fratres per universas civitates in quibus prædicavimus verbum Domini, quomodo se habeant. 37 Barnabas autem volebat secum adsumere et Johannem qui cognominatur Marcus. 38 Paulus autem rogabat eum, qui discessisset ab eis a Pamphylia et non isset cum eis in opus, non debere recipi eum. 39 Facta est autem dissensio, ita ut discederent ab invicem, et Barnabas adsumto Marco navigaret Cyprum: 40 Paulus vero electo Sila profectus est, traditus gratiæ Domini a fratribus. 41 Perambulabat autem Syriam et Ciliciam confirmans ecclesias.

1 ΚΑΤΗΝΤΗΣΕΝ δὲ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. Καὶ ἰδοὺ μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς πατὴρ δὲ Ἕλληνας, 2 Ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὴν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλληνας ὑπῆρχεν. 4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρελθόντες αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. 5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευν τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. 6 Διήλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον [τοῦ θεοῦ] ἐν τῇ Ἀσίᾳ· 7 Ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. 8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 9 Καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Μακεδὼν τις ἦν ἐστὼς καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐξηγήσαμεν ἐξελεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμῶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

1 PERVENIT autem Derben et Lys-tram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris Judeæ fidelis, patre gentili. 2 Huic testimonium reddebant qui in Lys-tris erant et Iconio fratres. 3 Hunc voluit Paulus secum proficisci, et adsumens circumcidit eum propter Judæos qui erant in illis locis: scie-bant enim omnes quod pater ejus gentilis esset. 4 Cum autem pertrans-irent civitates, tradebant eis custodire dogmata quæ erant decreta ab apostolis et senioribus qui essent Hierosolymis. 5 Et ecclesiæ quidem confirmabantur fide et abundabant numero cotidie. 6 Transeuntes autem Frygiam et Gala-tiæ regionem vetati sunt ab Spiritu sancto loqui verbum [Dei] in Asia: 7 Cum venissent autem in Mysiam, temptabant ire Bythiniam, et non per-misit eos Spiritus Jesu. 8 Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem. 9 Et visio per noctem Paulo ostensa est: vir Macedo quidam erat stans et deprecans eum et dicens Tran-siens in Macedoniam adjuva nos. 10 Ut autem visum videret, statim quæsi-vimus proficisci in Macedoniam, certi facti quia vocasset nos Deus evangelizare eia.

11 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν πόλιν, 12 Κακεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακεδονίας πόλις, κολωνία. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ ἐνομιζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν. 14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφύροπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ Κύριος διήνουξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Παύλου. 15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. 16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρείχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 Αὕτη κατακολουθοῦσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δούλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῶν ὁδὸν σωτηρίας.

11 ὁδὸν καὶ τὴν ὁδὸν 11 ἡμεῖς ἐλθόντες. 12 ἡμεῖς ἐλθόντες. 13 ἡμεῖς ἐλθόντες. 14 ἡμεῖς ἐλθόντες. 15 ἡμεῖς ἐλθόντες. 16 ἡμεῖς ἐλθόντες. 17 ἡμεῖς ἐλθόντες. 18 ἡμεῖς ἐλθόντες. 19 ἡμεῖς ἐλθόντες. 20 ἡμεῖς ἐλθόντες. 21 ἡμεῖς ἐλθόντες. 22 ἡμεῖς ἐλθόντες. 23 ἡμεῖς ἐλθόντες. 24 ἡμεῖς ἐλθόντες. 25 ἡμεῖς ἐλθόντες. 26 ἡμεῖς ἐλθόντες. 27 ἡμεῖς ἐλθόντες. 28 ἡμεῖς ἐλθόντες. 29 ἡμεῖς ἐλθόντες. 30 ἡμεῖς ἐλθόντες. 31 ἡμεῖς ἐλθόντες. 32 ἡμεῖς ἐλθόντες. 33 ἡμεῖς ἐλθόντες. 34 ἡμεῖς ἐλθόντες. 35 ἡμεῖς ἐλθόντες. 36 ἡμεῖς ἐλθόντες. 37 ἡμεῖς ἐλθόντες. 38 ἡμεῖς ἐλθόντες. 39 ἡμεῖς ἐλθόντες. 40 ἡμεῖς ἐλθόντες. 41 ἡμεῖς ἐλθόντες. 42 ἡμεῖς ἐλθόντες. 43 ἡμεῖς ἐλθόντες. 44 ἡμεῖς ἐλθόντες. 45 ἡμεῖς ἐλθόντες. 46 ἡμεῖς ἐλθόντες. 47 ἡμεῖς ἐλθόντες. 48 ἡμεῖς ἐλθόντες. 49 ἡμεῖς ἐλθόντες. 50 ἡμεῖς ἐλθόντες. 51 ἡμεῖς ἐλθόντες. 52 ἡμεῖς ἐλθόντες. 53 ἡμεῖς ἐλθόντες. 54 ἡμεῖς ἐλθόντες. 55 ἡμεῖς ἐλθόντες. 56 ἡμεῖς ἐλθόντες. 57 ἡμεῖς ἐλθόντες. 58 ἡμεῖς ἐλθόντες. 59 ἡμεῖς ἐλθόντες. 60 ἡμεῖς ἐλθόντες. 61 ἡμεῖς ἐλθόντες. 62 ἡμεῖς ἐλθόντες. 63 ἡμεῖς ἐλθόντες. 64 ἡμεῖς ἐλθόντες. 65 ἡμεῖς ἐλθόντες. 66 ἡμεῖς ἐλθόντες. 67 ἡμεῖς ἐλθόντες. 68 ἡμεῖς ἐλθόντες. 69 ἡμεῖς ἐλθόντες. 70 ἡμεῖς ἐλθόντες. 71 ἡμεῖς ἐλθόντες. 72 ἡμεῖς ἐλθόντες. 73 ἡμεῖς ἐλθόντες. 74 ἡμεῖς ἐλθόντες. 75 ἡμεῖς ἐλθόντες. 76 ἡμεῖς ἐλθόντες. 77 ἡμεῖς ἐλθόντες. 78 ἡμεῖς ἐλθόντες. 79 ἡμεῖς ἐλθόντες. 80 ἡμεῖς ἐλθόντες. 81 ἡμεῖς ἐλθόντες. 82 ἡμεῖς ἐλθόντες. 83 ἡμεῖς ἐλθόντες. 84 ἡμεῖς ἐλθόντες. 85 ἡμεῖς ἐλθόντες. 86 ἡμεῖς ἐλθόντες. 87 ἡμεῖς ἐλθόντες. 88 ἡμεῖς ἐλθόντες. 89 ἡμεῖς ἐλθόντες. 90 ἡμεῖς ἐλθόντες. 91 ἡμεῖς ἐλθόντες. 92 ἡμεῖς ἐλθόντες. 93 ἡμεῖς ἐλθόντες. 94 ἡμεῖς ἐλθόντες. 95 ἡμεῖς ἐλθόντες. 96 ἡμεῖς ἐλθόντες. 97 ἡμεῖς ἐλθόντες. 98 ἡμεῖς ἐλθόντες. 99 ἡμεῖς ἐλθόντες. 100 ἡμεῖς ἐλθόντες.

11 Navigantes autem a Troade recto cursu venimus Samothraciam, et sequenti die Neapolim, 12 Et inde Philippis, quæ est prima parte Macedonia civitas, colonia. Eramus autem in hac urbe diebus aliquot conferentes. 13 Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam juxta flumen, ubi videbatur oratio esse, et sedentes loquebamur mulieribus quæ convenerant. 14 Et quædam mulier nomine Lydia, purpuraria civitatis Thyatirenorum colens Deum, audivit, cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur a Paulo. 15 Cum autem baptizata esset et domus ejus, deprecata est dicens: Si judicastis me fidelem Domino esse, introite in domum meam et manete. Et coegit nos. 16 Factum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum pythonem obviare nobis, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando. 17 Hæc subsecuta Paulum et nos clamabat dicens: Isti homines servi Dei excelsi sunt, qui adnuntiant vobis viam salutis.

18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.
Διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.
19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας,
20 Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες,
21 Καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχασθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν.
22 Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρῆξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ραβδίξειν,
23 Πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς.
24 Ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λαβὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἡσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον.
25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι.
26 Ἀφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσματηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

[illegible]

18 Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus et conversus spiritui dixit: Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora. 19 Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstus eorum, adprehendentes Paulum et Silam perduxerunt ad forum ad principes, 20 Et offerentes eos magistratibus dixerunt: Hi homines conturbant civitatem nostram, cum sint Judæi, 21 Et adnuntiant morem quem non licet nobis suscipere neque facere, cum simus Romani. 22 Et concurrit plebs adversus eos, et magistratus scissis tunicis eorum jusserunt virgis cædi, 23 Et cum multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem, præcipientes custodi ut diligenter custodiret eos; 24 Qui cum tale præceptum accepisset, misit eos in interiorem carcerem et pedes eorum strinxit in ligno. 25 Media autem nocte Paulus et Silas adorantes Deum hymnum dicebant; et audiebant eos qui in custodia erant. 26 Subito vero terræ motus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris, et aperta sunt statim ostia omnia, et universorum vincula soluta sunt.

❖ ല ❖ അമ്മ;മ

27 Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ
καὶ ἰδὼν ἀνεφωγμένας τὰς θύρας τῆς φυ-
λακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἤμελλεν
ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι
τοὺς δεσμίους. 28 Ἐφώνησεν δὲ φωνῇ
μεγάλῃ Παῦλος λέγων· Μηδὲν πράξης
σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐν-
θάδε. 29 Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν,
καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, 30 Καὶ προαγα-
γὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη· Κύριοι, τί με
δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 31 Οἱ δὲ εἶπαν·
Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν
[Χριστόν], καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός
σου. 32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ. 33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ
τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς
καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα,
34 Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον
[αὐτοῦ] παρέθηκεν τράπεζαν, καὶ ἡγαλ-
λιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ.
35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ
στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες·
Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.
36 Ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λό-
γους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέ-
σταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῇτε.
νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

[illegible]

27 Expergefactus autem custos carceris
et videns apertas januas carceris,
evaginato gladio volebat se interficere,
æstimans fugisse vinctos. 28 Clamavit
[autem] Paulus magna voce dicens:
Nihil mali tibi feceris: universi enim
hic sumus. 29 Petitoque lumine intro-
gressus est, et tremefactus procidit ad
pedes Paulo et Silæ, 30 Et producens
eos foras ait: Domini, quid me oportet
facere ut salvus fiam? 31 At illi dixe-
runt: Crede in Domino Jesu, et salvus
eris tu et domus tua. 32 Et locuti sunt
ei verbum Domini, cum omnibus qui
erant in domo ejus. 33 Et tollens eos
in illa hora noctis lavit plagas eorum,
et baptizatus est ipse et omnis domus
ejus continuo: 34 Cumque perdux-
isset eos in domum suam, adposuit eis
mensam et lætatus est cum omni domo
sua credens Deo. 35 Et cum dies
factus esset, miserunt magistratus
lictores dicentes: Dimittite homines
illos. 36 Nuntiavit autem custos car-
ceris verba hæc Paulo, quia mise-
runt magistratus ut dimittamini:
nunc igitur exeuntes ite in pace.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων τινὰς ἀνδρας πονηροὺς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρευσιν, 7 Οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, 9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. 10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῆσαν. 11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

οἱ ζῆλωται τοῦ Ἰουδαίου καὶ λαβόντες τινὰς ἀγοράων ἀνδράσιν κακοῖς καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθόρυβον τὴν πόλιν, καὶ ἐπὶ τὴν οἰκίαν Ἰάσονος ἐβίβαντες ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον· 6 Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρευσιν, 7 Οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. 8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, 9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. 10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῆσαν. 11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

5 Zelantes autem Judæi adsumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba facta concitaverunt civitatem, et ad-sistentes domui Jasonis quærebant eos producere in populum; 6 Et cum non invenissent eos, trahebant Jasonem et quosdam fratres ad principes civitatis, clamantes quoniam hi qui urbem con-citant et huc venerunt, 7 Quos susce-pit Jason: et hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse Jesum. 8 Concitaverunt autem plebem et principes civitatis audientes hæc. 9 Et accepto satis ab Jasone et a ceteris dimiserunt eos. 10 Fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum et Silam in Berœam: [qui] cum advenissent, in synagogam Judæorum introierunt. 11 Hi autem erant nobi-liores eorum qui sunt Thessalonice, qui susceperunt verbum cum omni avi-ditate, cotidie scrutantes scripturas, si hæc ita se haberent. 12 Et multi quidem crediderunt ex eis, et gentilium mulie-rum honestarum et viri non pauci.

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἤλθον κακεῖ σαλεύοντες καὶ ταραύσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 Οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον [αὐτὸν] ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξήρσαν. 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. 17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ· Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο [αὐτοῖς]. 19 Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἀριον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ;

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἤλθον κακεῖ σαλεύοντες καὶ ταραύσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. 15 Οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον [αὐτὸν] ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξήρσαν. 16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. 17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. 18 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοικῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ, καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ· Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο [αὐτοῖς]. 19 Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἀριον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ;

13 Cum autem cognovissent in Thessalonica Judæi quia et Berocæ prædicatum est a Paulo verbum Dei, venerunt et illic commoventes et turbantes multitudinem. 14 Statimque tunc Paulum dimiserunt fratres ut iret usque ad mare: Silas autem et Timotheus remanserunt ibi. 15 Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum usque Athenas, et accepto mandato ab eo ad Silam et Timotheum, ut quam celeriter venirent ad illum, profecti sunt. 16 Paulus autem cum Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus ejus in ipso, videns idolatriæ deditam civitatem. 17 Disputabat igitur in synagoga cum Judæis et colentibus, et in foro per omnes dies ad eos qui aderant: 18 Quidam autem Epicurei et Stoici philosophi disserebant cum eo, et quidam dicebant: Quid vult seminiverbium hic dicere? Alii vero: Novorum dæmoniorum videtur adnuntiator esse; quia Jesum et resurrectionem adnuntiabat eis: 19 Et adprehensum eum ad Ariopagum duxerunt, dicentes: Possumus scire quæ est hæc nova quæ a te dicitur doctrina?

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 Καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμelli κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 Οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

1 META ταῦτα χωρισθεῖς [ὁ Παῦλος] ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον.
2 Καὶ εὗρόν τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς,

29 Ἰστέον ὅτι ὁ θεὸς οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 Καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμelli κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 Οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

1 POST hæc egressus ab Athenis venit Corinthum, 2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma, accessit ad eos,

29 Genus ergo cum simus Dei, non debemus æstimare auro aut argento aut lapidi, sculpturæ artis et cogitationis hominis, divinum esse simile.
30 Et tempora quidem hujus ignorantia despiciens Deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes ubique pœnitentiam agant, 31 Eo quod statuit diem in qua judicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus suscitans eum a mortuis.
32 Cum audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam quidem inridebant, quidam vero dixerunt: Audiemus te de hoc iterum. 33 Sic Paulus exivit de medio illorum. 34 Quidam vero viri adherentes ei crediderunt; in quibus et Dionisius Ariopagita et mulier nomine Damaris et alii cum eis.

1 POST hæc egressus ab Athenis venit Corinthum, 2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma, accessit ad eos,

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 Καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ῥέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπαν· Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 Οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

1 ΜΕΤΑ ταῦτα χωρισθεῖς [ὁ Παῦλος] ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον.
2 Καὶ εὗρών τινα Ἰουδαίου ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς,

29 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 29
30 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 30
31 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 31
32 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 32
33 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 33
34 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 34
35 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 35
36 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 36
37 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 37
38 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 38
39 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 39
40 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 40
41 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 41
42 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 42
43 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 43
44 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 44
45 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 45
46 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 46
47 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 47
48 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 48
49 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 49
50 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 50
51 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 51
52 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 52
53 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 53
54 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 54
55 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 55
56 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 56
57 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 57
58 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 58
59 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 59
60 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 60
61 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 61
62 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 62
63 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 63
64 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 64
65 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 65
66 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 66
67 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 67
68 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 68
69 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 69
70 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 70
71 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 71
72 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 72
73 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 73
74 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 74
75 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 75
76 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 76
77 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 77
78 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 78
79 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 79
80 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 80
81 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 81
82 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 82
83 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 83
84 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 84
85 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 85
86 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 86
87 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 87
88 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 88
89 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 89
90 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 90
91 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 91
92 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 92
93 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 93
94 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 94
95 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 95
96 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 96
97 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 97
98 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 98
99 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 99
100 Ἰνὴν ἄνθρωπον ἔχοντα 100

1 POST hæc egressus ab Athenis venit Corinthum, 2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma, accessit ad eos,

29 Genus ergo cum simus Dei, non debemus æstimare auro aut argento aut lapidi, sculpturæ artis et cogitationis hominis, divinum esse simile.
30 Et tempora quidem hujus ignorantie despiciens Deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes ubique pœnitentiam agant, 31 Eo quod statuit diem in qua judicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus suscitans eum a mortuis.
32 Cum audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam quidem inridebant, quidam vero dixerunt: Audiemus te de hoc iterum. 33 Sic Paulus exivit de medio illorum. 34 Quidam vero viri adherentes ei crediderunt; in quibus et Dionisius Ariopagita et mulier nomine Damaris et alii cum eis.

1 POST hæc egressus ab Athenis venit Corinthum, 2 Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, et Priscillam uxorem ejus, eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma, accessit ad eos,

12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἡγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 Λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα ποιηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν. 15 Εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἐμελεν. 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλὴν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 Κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κακείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις.

12 ὁ δὲ ἀνθυπάτος ὄντων τῶν Ἀχαιοῦ καταπέστησαν αὐτὸν ὁμοθυμαδόν. 13 Λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα ποιηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν. 15 Εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἐμελεν. 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχρεαῖς τὴν κεφαλὴν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 Κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κακείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις.

12 Gallione autem proconsule Achæi insurrexerunt uno animo Judæi in Paulum et adduxerunt eum ad tribunal, 13 Dicentes quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum. 14 Incipiente autem Paulo aperire os dixit Gallio ad Judæos: Si quidem esset iniquum aliquid aut facinus pessimum, o viri Judæi, recte vos sustinerem; 15 Si vero quæstiones sunt de verbo et nominibus et legis vestræ, vos ipsi videritis: judex ego horum nolo esse. 16 Et eminavit eos a tribunali. 17 Adprehendentes autem omnes Sostenea principem synagogæ percutiebant eum ante tribunal, et nihil eorum Gallioni curæ erat. 18 Paulus vero cum adhuc sustinuisset dies multos, fratribus vale faciens navigavit Syriam, et cum eo Priscilla et Aquila, qui sibi totonderunt in Cenchris caput: habebant enim votum; 19 Devenitque Efesum, et illos ibi reliquit; ipse vero ingressus synagogam disputavit cum Judæis.

ΠΡΑΞΕΙΣ, ιθ.

✠ ۞ ✠

ACTUS, XIX.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, Ἰου-
δαίους τε καὶ Ἕλληνας, 11 Δυνάμεις
τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ
τῶν χειρῶν Παύλου, 12 Ὡστε καὶ ἐπὶ
τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεισθαι ὑπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια
καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς
νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ
ἐκπορεύεσθαι. 13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες
καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορ-
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ
πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· Ὁρκίζω ὑμᾶς
τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει.
14 Ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου
ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες.
15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν
εἶπεν αὐτοῖς· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω
καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ
τίνες ἐστέ; 16 Καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄν-
θρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα
τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων
ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ
τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴ-
κου ἐκείνου. 17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν
πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς
κατοικοῦσιν τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσεν
φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμε-
γαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε
πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, Ἰου-
δαίους τε καὶ Ἕλληνας, 11 Δυνάμεις
τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ
τῶν χειρῶν Παύλου, 12 Ὡστε καὶ ἐπὶ
τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεισθαι ὑπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια
καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς
νόσους τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· Ὁρκίζω ὑμᾶς
τὸν Ἰησοῦν ὃν Παῦλος κηρύσσει.
14 Ἦσαν δέ τινες Σκευᾶ Ἰουδαίου
ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες.
15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν
εἶπεν αὐτοῖς· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω
καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ
τίνες ἐστέ; 16 Καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄν-
θρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα
τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων
ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ
τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴ-
κου ἐκείνου. 17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν
πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς
κατοικοῦσιν τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσεν
φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμε-
γαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,

10 Hoc autem factum est per biennium,
ita ut omnes qui habitabant in Asia
audirent verbum Domini, Judæi atque
gentiles. 11 Virtutesque non quaslibet
Deus faciebat per manus Pauli, 12 Ita
ut etiam super languidos deferrentur
a corpore ejus sudaria vel semicintia,
et recedebant ab eis languores et spi-
ritus nequam egrediebantur. 13 Tem-
taverunt autem quidam et de circue-
untibus Judæis exorcistis invocare
super eos qui habebant spiritus malos
nomen Domini Jesu, dicentes: Adjuro
vos per Jesum quem Paulus prædicat.
14 Erant autem quidam Scevæ Judæi
principis sacerdotum septem filii qui
hoc faciebant. 15 Respondens autem
spiritus nequam dixit eis: Jesum novi
et Paulum scio: vos autem qui estis?
16 Et insiliens homo in eos, in quo
erat dæmonium pessimum, et domi-
natus amborum invaluit contra eos,
ita ut nudi et vulnerati effugerent de
domo illa. 17 Hoc autem notum fac-
tum est omnibus Judæis atque gen-
tilibus qui habitabant Ephesi, et
cecidit timor super omnes illos, et
magnificabatur nomen Domini Jesu,

18 Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχον-
το ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες
τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν
τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες
τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων·
καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. 20 Οὕ-
τως κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ὁ λόγος
ἠύξανεν καὶ ἴσχυεν. 21 Ὡς δὲ ἐπλη-
ρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ
πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ
Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γένεσθαι με ἐκεῖ
δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 Ἀπο-
στείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν
διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐρα-
στον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν
Ἀσίαν. 23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν και-
ρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόμα-
τι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς
Ἀρτέμιδος παρέλχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ
ὀλίγην ἐργασίαν, 25 Ὅς συναθροίσας
καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἵ-
πεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης
τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν,

18 πολλοὶ τε τῶν ἐπιστευσάντων ἄρχον-
τες ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες
τοὺς ἔργους αὐτῶν. 19 ἰκανοὶ δὲ τῶν
ἐκ τῶν περίεργων πράξαντων συνενεγκάντες
τοὺς βιβλους ἐκάλναν ἐνώπιον πάντων·
καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ
εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. 20 Οὕ-
τως κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ὁ λόγος
ἠύξανεν καὶ ἴσχυεν. 21 Ὡς δὲ ἐπλη-
ρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ
πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ
Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,
εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γένεσθαι με ἐκεῖ
δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 Ἀπο-
στείλας δὲ εἰς Μακεδονίαν δύο τῶν
διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐρα-
στον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν
Ἀσίαν. 23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν και-
ρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόμα-
τι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς
Ἀρτέμιδος παρέλχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ
ὀλίγην ἐργασίαν, 25 Ὅς συναθροίσας
καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἵ-
πεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης
τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν,

18 Multique credentium veniebant con-
fitentes et adnuntiantes actus suos.
19 Multi autem ex his qui fuerant
curiosa sectati contulerunt libros et
combusserunt coram omnibus: et
computatis pretiis illorum invenerunt
pecuniam denariorum quinquaginta
milium. 20 Ita fortiter verbum Domini
crescebat et confirmabatur. 21 His
autem expletis proposuit Paulus in
Spiritu, transita Macedonia et Achaia
ire Hierosolymam, dicens quoniam
postquam fuero ibi, oportet me et
Romam videre. 22 Mittens autem in
Macedoniam duos ex ministrantibus
sibi, Timotheum et Erastum, ipse
remansit ad tempus in Asia. 23 Facta
est autem in illo tempore turbatio non
minima de via [Domini]. 24 Demetrius
enim quidam nomine, argentarius,
faciens aedes argenteas Dianæ præsta-
bat artificibus non modicum quæstum;
25 Quos convocans et eos qui hujusmodi
erant opifices, dixit: Viri scitis quia
de hoc artificio adquisitio est nobis,

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.
28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.
29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου.
30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί·
31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν.

26 καὶ ἰδοὺ καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.
27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.
28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων.
29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου.
30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί·
31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.
32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν.

26 Et videtis et auditis quia non solum Ephesi sed pene totius Asiae Paulus hic suadens avertit multam turbam, dicens quoniam non sunt dii qui manibus fiunt.
27 Non solum autem haec periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed et magnae Dianae templum in nihilum deputabitur, sed et destrui incipiet majestas ejus, quam tota Asia et orbis colit.
28 His auditis repleti sunt ira et exclamaverunt dicentes: Magna Diana Ephesiorum.
29 Et impleta est civitas confusione, et impetum fecerunt uno animo in theatrum, rapto Gaio et Aristarcho Macedonibus, comitibus Pauli.
30 Paulo autem volente intrare in populum non permiserunt discipuli:
31 Quidam autem et de Asiae principibus, qui erant amici ejus, miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum.
32 Alii autem aliud clamabant: erat enim ecclesia confusa, et plures nesciebant qua ex causa convenissent.

33 Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 Ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὥς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 Καταστεύσας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 Ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 Ἥγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλεῖτωσαν ἀλλήλοις. 39 Εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδεὶν αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

33 οὗτοι ἄνδρες· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 Ἐπιγινόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὥς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 Καταστεύσας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 Ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 Ἥγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλεῖτωσαν ἀλλήλοις. 39 Εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδεὶν αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

33 De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis. Alexander ergo manu silentio postulato volebat rationem reddere populo. 34 Quem ut cognoverunt Judæum esse, vox facta est una omnium quasi per horas duas clamantium: Magna Diana Ephesiorum. 35 Et cum sedasset scriba turbas, dixit: Viri Efesii, quis enim est hominum qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse magnæ Dianæ Jovisque prolis? 36 Cum ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse et nihil temere agere. 37 Adduxistis enim homines istos neque sacrilegos neque blasphemantes deam vestram, 38 Quod si Demetrius et qui cum eo sunt artifices habent adversus aliquem causam, conventus forenses aguntur et proconsules sunt, accusent invicem: 39 Si quid autem alterius rei quæritis, in legitima ecclesia poterit absolvi. 40 Nam et periclitamur argui seditionis hodiernæ, cum nullus obnoxius sit de quo possimus reddere rationem concursus istius. 41 Et cum hæc dixisset, dimisit ecclesiam.

9 Καθεζόμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι
Εὐτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερό-
μενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ
Παύλου ἐπὶ πλείον, κατενεχθεὶς ἀπὸ
τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου
κάτω καὶ ἦρθη νεκρός. 10 Καταβὰς
δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ
συνπεριλαβὼν εἶπεν· Μὴ θορυβεῖσθε·
ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν.
11 Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον
καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας
ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 Ἡγαγον
δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν
οὐ μετρίως. 13 Ἡμεῖς δὲ προελθόντες
ἐπὶ τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν
Ἀσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβά-
νειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατε-
ταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς πεζεύνειν.
14 Ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν
Ἀσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν
εἰς Μιτυλήνην. 15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύ-
σαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντι-
κρυς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν
εἰς Σάμον, [καὶ μέιναντες ἐν Τρωγυλλίῳ]
τῇ δὲ ἐχομένη ἦλθομεν εἰς Μίλητον.
16 Κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεύσαι
τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ
χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν
γάρ, εἰ δυνατόν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς
πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ.

✠ ۞ ✠
Sedens autem quidam adolescens
nomine Eutychus super fenestram,
cum mergeretur somno gravi, dispu-
tante diu Paulo, eductus somno ceci-
dit de tertio cenaculo deorsum et
sublatus est mortuus. 10 Ad quem
cum descendisset Paulus, incubuit
super eum et complexus dixit: Nolite
turbari: anima enim ipsius in eo est.
11 Ascendens autem frangensque pa-
nem et gustans, satisque allocutus
usque ad lucem, sic profectus est.
12 Adduxerunt autem puerum viven-
tem, et consolati sunt non minime.
13 Nos autem ascendentes navem ena-
vigavimus in Asson, inde suscepturi
Paulum: sic enim disposuerat ipse
per terram iter facturus. 14 Cum
autem convenisset nos in Asson, ad-
sumto eo venimus Mytilenen, 15 Et
inde navigantes sequenti die venimus
contra Chium; et alia die adplicuimus
Samum, et sequenti die venimus Mile-
tum. 16 Proposuerat enim Paulus
transnavigare Ephesum, ne qua mora
illi fieret in Asia: festinabat
enim, si possibile sibi esset, ut diem
pentecosten faceret Hierosolymis.

9 Sedens autem quidam adolescens
nomine Eutychus super fenestram,
cum mergeretur somno gravi, dispu-
tante diu Paulo, eductus somno ceci-
dit de tertio cenaculo deorsum et
sublatus est mortuus. 10 Ad quem
cum descendisset Paulus, incubuit
super eum et complexus dixit: Nolite
turbari: anima enim ipsius in eo est.
11 Ascendens autem frangensque pa-
nem et gustans, satisque allocutus
usque ad lucem, sic profectus est.
12 Adduxerunt autem puerum viven-
tem, et consolati sunt non minime.
13 Nos autem ascendentes navem ena-
vigavimus in Asson, inde suscepturi
Paulum: sic enim disposuerat ipse
per terram iter facturus. 14 Cum
autem convenisset nos in Asson, ad-
sumto eo venimus Mytilenen, 15 Et
inde navigantes sequenti die venimus
contra Chium; et alia die adplicuimus
Samum, et sequenti die venimus Mile-
tum. 16 Proposuerat enim Paulus
transnavigare Ephesum, ne qua mora
illi fieret in Asia: festinabat
enim, si possibile sibi esset, ut diem
pentecosten faceret Hierosolymis.

28 Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 Ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 Καὶ τὰ νῦν παρατίθεται ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πασιν. 33 Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα. 34 Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί. 35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσήύξατο. 37 Ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν.

28 ὁσὶν ὑμεῖς ἐπίσκοποι, ἐν ᾧ τὸ πνεῦμα ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 Ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 Καὶ τὰ νῦν παρατίθεται ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πασιν. 33 Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα. 34 Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί. 35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν· Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θείς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσήύξατο. 37 Ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν.

28 Adtendite vobis et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei, quam adquisivit sanguine suo. 29 Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos, non parcentes gregi, 30 Et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa, ut abducant discipulos post se. 31 Propter quod vigilate, memoria retinentes quoniam per triennium nocte et in die non cessavi cum lacrimis monens unumquemque vestrum. 32 Et nunc commendo vos Deo et verbo gratiae ipsius, qui potens est aedificare et dare hereditatem in sanctificatis omnibus. 33 Argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi: 34 Ipsi scitis quoniam ad ea quae mihi opus erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus istae. 35 Omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos ac meminisse verbi Domini Jesu, quoniam ipse dixit: Beatius est magis dare quam accipere. 36 Et cum haec dixisset, positus genibus suis cum omnibus illis oravit. 37 Magnus autem fletus est omnium, et procumbentes super collum Pauli osculabantur eum.

ΠΡΑΞΕΙΣ, κ', κα'.

ss Ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῇ λόγῳ
φ' εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον
δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

ΚΕΦ. κα'.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς
ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομή-
σαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς
εἰς τὴν Ῥόδον, κακεῖθεν εἰς Πάταρα.
2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς
Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 Ἀνα-
φάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ κατα-
λιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς
Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον.
ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζό-
μενον τὸν γόμον. 4 Ἀνευρόντες δὲ
τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἐπτὰ, οἷτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ
τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς
Ἱεροσόλυμα. 5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς
ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπο-
ρευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων
σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς
πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 Ἀπησπασά-
μεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ
πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ
ἴδια. 7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες
ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολε-
μαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς
ἐμεῖναιμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

✧ صر ✧ ح

ss Ὁδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῇ λόγῳ
φ' εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον
δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

✧ صر ✧ ح

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς
ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομή-
σαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς
εἰς τὴν Ῥόδον, κακεῖθεν εἰς Πάταρα.
2 Καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς
Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 Ἀνα-
φάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ κατα-
λιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς
Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς Τύρον.
ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζό-
μενον τὸν γόμον. 4 Ἀνευρόντες δὲ
τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας
ἐπτὰ, οἷτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ
τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς
Ἱεροσόλυμα. 5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς
ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπο-
ρευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων
σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς
πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν
αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 Ἀπησπασά-
μεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ
πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ
ἴδια. 7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες
ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολε-
μαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφούς
ἐμεῖναιμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

ACTUS, XX. XXI.

ss Dolentes maxime in verbo quod
dixerat, quoniam amplius faciem ejus
non essent visuri. Et deducebant
eum ad navem.

CAPUT XXI.

1 CUM autem factum esset ut navi-
garemus abstracti ab eis, recto cursu
venimus Cho, et sequenti die Rodum,
et inde Patara. 2 Et cum invenisse-
mus navem transfretantem Foenicen,
ascendentes navigavimus. 3 Cum pa-
ruissemus autem Cypro et relinquentes
eam ad sinistram, navigavimus in
Syriam et venimus Tyrum: ibi enim
navis erat expositura onus. 4 Inventis
autem discipulis mansimus ibi diebus
septem, qui Paulo dicebant per Spi-
ritum ne ascenderet Hierosolyma.
5 Et explicitis diebus profecti ibamus
deducentibus nos omnibus cum uxori-
bus et filiis usque foras civitatem, et
positis genibus in litore oravimus:
6 Et cum vale fecissemus invicem,
ascendimus in navem, illi autem re-
dierunt in sua. 7 Nos vero naviga-
tione explicita a Tyro descendimus
Ptolomaidam, et salutatis fratri-
bus mansimus die una apud illos.

8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἦλθομεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ οὗτος ἐκ τῶν ἐπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 Τοῦτ' ἔστιν ἡσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθέναι προφητεύουσαι. 10 Ἐπιμενόντων δὲ [ἡμῶν] ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαβος, 11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δέσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. 13 Τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐτοιμὸς ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 16 Συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινὶ Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

8 ὁ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἦλθομεν εἰς Καισαρίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ οὗτος ἐκ τῶν ἐπτά, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 Τοῦτ' ἔστιν ἡσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθέναι προφητεύουσαι. 10 Ἐπιμενόντων δὲ [ἡμῶν] ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαβος, 11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη οὕτως δέσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. 13 Τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν· Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐτοιμὸς ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω. 15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 16 Συνήλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνι τινὶ Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

8 Alia autem die profecti venimus Cæsaream, et intrantes in domum Philippi evangelistæ, qui erat de septem, mansimus apud eum. 9 Huic autem erant filiæ quattuor virgines prophetantes. 10 Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam a Judæa propheta nomine Agabus, 11 Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli et alligans sibi pedes et manus dixit: Hæc dicit Spiritus sanctus: Virum cujus est zona hæc sic alligabunt in Hierusalem Judæi et tradent in manus gentium. 12 Quod cum audissemus, rogabamus nos et qui loci illius erant ne ascenderet Hierosolyma. 13 Tunc respondit Paulus et dixit: Quid facitis flentes et affligentes cor meum? Ego enim non solum alligari sed et mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini Jesu. 14 Et cum ei suadere non possemus, quievimus dicentes: Domini voluntas fiat. 15 Post dies autem istos præparati ascendebamus Hierusalem: 16 Venerunt autem et ex discipulis a Cæsarea nobiscum, adducentes apud quem hospitaremur, Mnasonem quendam Cyprium, antiquum discipulum.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 Τῇ τε ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἰπὼν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν [ἐν τοῖς Ἰουδαίοις] τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. 21 Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν. 22 Τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 Τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν. Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν. 24 Τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. 25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες [μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ] φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

17 ὁ δὲ ἰὼν εἰς Ἱεροσόλυμα· 18 ὁ δὲ ἐπιούσῃ 19 καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἰπὼν τε αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν [ἐν τοῖς Ἰουδαίοις] τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν. 21 Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν. 22 Τί οὖν ἐστίν; πάντως δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 Τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν. Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν. 24 Τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. 25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν κρίναντες [μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ] φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

17 Et cum venissemus Hierosolyma, libenter exceperunt nos fratres. 18 Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Jacobum, omnesque collecti sunt seniores. 19 Quos cum salutasset, narrabat per singula quæ fecisset Deus in gentibus per ministerium ipsius. 20 At illi cum audissent, magnificabant Deum, dixeruntque ei: Vides, frater, quot milia sunt in Judæis qui crediderunt, et omnes æmulatores sunt legis, 21 Audierunt autem de te quia discessionem doceas a Mose eorum qui per gentes sunt Judæorum, dicens non debere eos circumcidere filios suos neque secundum consuetudinem ingredi. 22 Quid ergo est? utique oportet convenire multitudinem: audient enim te supervenisse. 23 Hoc ergo fac quod tibi dicimus. Sunt nobis viri quattuor votum habentes super se: 24 His adsumtis sanctifica te cum illis, et impende in illis ut radant capita, et scient omnes quia quæ de te audierunt falsa sunt, sed ambulas et ipso custodiens legem. 25 De his autem qui crediderunt ex gentibus nos scripsimus judicantes ut abstineant se ab idolis immolato et sanguine et suffocato et fornicatione.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. 27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἐπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλλήνας εἰσέγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τούτον. 29 Ἦσαν γὰρ προεωρακοῦτες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσέγαγεν ὁ Παῦλος. 30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἴλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρῆς ὅτι ὅλη συνχύνεται Ἱερουσαλήμ, 32 Ὃς ἔξαντῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά. 27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἐπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλλήνας εἰσέγαγεν εἰς τὸ ἱερόν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τούτον. 29 Ἦσαν γὰρ προεωρακοῦτες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσέγαγεν ὁ Παῦλος. 30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἴλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 Ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρῆς ὅτι ὅλη συνχύνεται Ἱερουσαλήμ, 32 Ὃς ἔξαντῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

26 Tunc Paulus adsumtis viris postera die purificatus cum illis intravit in templum, adnuntians expletionem dierum purificationis donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio. 27 Dum enim septem dies consummarentur, hi qui ab Asia erant Judæi cum vidissent eum in templo, concitaverunt omnem populum et injecerunt ei manus, clamantes: 28 Viri Israhelitæ, adjuvate. Hic est homo qui adversus populum et legem et locum hunc omnes ubique docens insuper et Gentiles induxit in templum et violavit sanctum locum istum. 29 Viderant enim Trofimū Ephesium in civitate cum ipso, quem aestimaverunt quoniam in templum induxisset Paulus. 30 Commotaque est civitas tota, et facta est concursio populi, et adprehendentes Paulum trahebant eum extra templum, et statim clausæ sunt januæ. 31 Quærentibus autem eum occidere, nuntiatum est tribuno cohortis quia tota confunditur Hierusalem: 32 Qui statim adsumtis militibus et centurionibus decucurrit ad illos. Qui cum vidissent tribunum et milites, cessaverunt percutere Paulum.

33 Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἀλύσει δυοῖ, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστὶν πεποιηκώς. 34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βασιάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. 36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· Αἶρε αὐτόν. 37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 Οὐκ ἄρα σὺ εἰ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Εγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ συγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων·

ΚΕΦ. κβ'.

· ἈΝΔΡΕΣ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας.

33 . σὺ δὲ ἐγγίσας τὸν χιλιάρχον ἐπελάβετο αὐτόν· καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι αὐτὸν ἀλύσει δυοῖ, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστὶν πεποιηκώς. 34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτόν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βασιάζεσθαι αὐτόν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. 36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· Αἶρε αὐτόν. 37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρὸς σέ; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 Οὐκ ἄρα σὺ εἰ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Εγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ συγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ λέγων·

✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 . VIRI fratres et patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem,

33 Tunc accedens tribunus adprehendit eum et jussit alligari catenis duabus, et interrogabat quis esset et quid fecisset. 34 Alii autem aliud clamabant in turba: et cum non posset certum cognoscere præ tumultu, jussit duci eum in castra. 35 Et cum venisset ad gradus, contigit ut portaretur a militibus propter vim populi: 36 Sequebatur enim multitudo populi clamans: Tolle eum. 37 Et cum cœpisset induci in castra Paulus, dicit tribuno: Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit: Grece nosti? 38 Nonne tu es Ægyptius qui ante hos dies tumultum concitasti et eduxisti in desertum quattuor milia virorum sicariorum? 39 Et dixit ad eum Paulus: Ego homo sum quidem Judæus, a Tharso Ciliciæ, non ignotæ civitatis municeps: rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum. 40 Et cum ille permisisset, Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem, et magno silentio facto allocutus est hebrea lingua dicens:

CAPUT XXII.

1 VIRI fratres et patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem,

α' Ακούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδί δια-
λέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον πα-
ρέσχον ἡσυχίαν. Καὶ φησὶν· α' Ἐγὼ
εἰμι ἄνθρωπος Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν
Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος
δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας
Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρι-
βειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτὴς
ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς
ἐστέ σήμερον, α' Ὁς ταύτην τὴν ὁδὸν
ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ
παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας, α' Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρ-
τυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον,
παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευό-
μην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκείσε ὄντας δεδε-
μένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν.
α' Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγί-
ζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν
ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι
φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ, α' Ἐπεσά τε εἰς
τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης
μοι· Σαουλ Σαουλ, τί με διώκεις;
α' Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἰ, Κύριε;
Εἰπέν τε πρὸς ἐμέ· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς
ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. α' Οἱ
δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεά-
σαντο [καὶ ἔμφοβοι ἐγένετο], τὴν δὲ
φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

2 ὁσὶ μὲν Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
3 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
4 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
5 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
6 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
7 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
8 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
9 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
10 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
11 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
12 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
13 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
14 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
15 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
16 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
17 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
18 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
19 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
20 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
21 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
22 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
23 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
24 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
25 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
26 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
27 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
28 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
29 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
30 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
31 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
32 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
33 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
34 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
35 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
36 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
37 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
38 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
39 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
40 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
41 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
42 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
43 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
44 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
45 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
46 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
47 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
48 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
49 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
50 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
51 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
52 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
53 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
54 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
55 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
56 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
57 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
58 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
59 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
60 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
61 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
62 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
63 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
64 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
65 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
66 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
67 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
68 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
69 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
70 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
71 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
72 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
73 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
74 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
75 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
76 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
77 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
78 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
79 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
80 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
81 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
82 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
83 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
84 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
85 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
86 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
87 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
88 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
89 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
90 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
91 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
92 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
93 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
94 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
95 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
96 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
97 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
98 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
99 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·
100 ὁσὶ Δαμῶν ἐκείσε ἦσαν·

2 Cum audissent autem quia hebraea lin-
gua loquitur ad illos, magis praestite-
runt silentium. 3 Et dixit: Ego sum vir
Judæus, natus Tharso Ciliciæ, nutritus
autem in istam civitatem, secus pedes
Gamalihel eruditus juxta veritatem
paternæ legis, æmulator legis sicut et
vos omnes estis hodie, 4 Qui hanc viam
persecutus sum usque ad mortem,
alligans et tradens in custodia viros et
mulieres. 5 Sicut princeps sacerdotum
testimonium mihi reddit et omnes
majores natu, a quibus et epistulas
accipiens ad fratres Damascus perge-
bam ut adducerem inde vinctos in
Hierusalem ut punirentur. 6 Factum
est autem eunte me et adpropinquante
Damasco, media die subito de cælo
circumfulsit me lux copiosa, 7 Et
decidens in terram audiui vocem
dicentem mihi: Saule Saule, quid me
persequeris? 8 Ego autem respondi:
Quis es, Domine? Dixitque ad me:
Ego sum Jesus Nazarenus quem tu per-
sequeris. 9 Et qui mecum erant lumen
quidem viderunt, vocem autem non
audierunt ejus qui loquebatur mecum.

ΠΡΑΞΕΙΣ, κβ΄.

10 Εἶπον δέ· Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ
Κύριος εἶπεν πρὸς με· Ἀναστὰς πορεύου
εἰς Δαμασκόν, κακεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι.
11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης
τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος
ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς
Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ
εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρού-
μενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 Ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ
ἐπιστάς εἶπέν μοι· Σαουλ ἀδελφέ,
ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέ-
βλεψα εἰς αὐτόν. 14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό
σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν
τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 Ὅτι ἔση
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώ-
πους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. 16 Καὶ
νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ
ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλε-
σάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο
δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ
γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 Καὶ ἶδον
αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον καὶ ἔξελθε
ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ
παραδέχονται σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
19 Κἀγὼ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται
ὅτι ἐγὼ ἡμῖν φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ
τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ·

❖ ح ح ❖

10 Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς με· Ἀναστὰς πορεύου
εἰς Δαμασκόν, κακεῖ σοι λαληθήσεται
περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι.
11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης
τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος
ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς
Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ
εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρού-
μενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων
Ἰουδαίων, 13 Ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ
ἐπιστάς εἶπέν μοι· Σαουλ ἀδελφέ,
ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέ-
βλεψα εἰς αὐτόν. 14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό
σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν
τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ, 15 Ὅτι ἔση
μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώ-
πους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. 16 Καὶ
νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ
ἀπόλυσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλε-
σάμενος τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 Ἐγένετο
δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ
καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ
γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 Καὶ ἶδον
αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον καὶ ἔξελθε
ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ
παραδέχονται σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
19 Κἀγὼ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται
ὅτι ἐγὼ ἡμῖν φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ
τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ·

ACTUS, XXII.

10 Et dixi : Quid faciam, Domine ?
Dominus autem dixit ad me : Surgens
vade Damascus, et ibi tibi dicetur de
omnibus quæ te oporteat facere. 11 Et
cum non viderem præ claritate luminis
illius, ad manum deductus a comitibus
veni Damascus. 12 Annanias autem
quidam vir secundum legem, testimo-
nium habens ab omnibus habitantibus
Judæis, 13 Veniens ad me et adstans
dixit mihi : Saule frater, respice. Et
ego eadem hora respexi in eum. 14 At
ille dixit : Deus patrum nostrorum
præordinavit te ut cognosceres volun-
tatem ejus et videres justum et audires
vocem ex ore ejus. 15 Quia eris testis
illius ad omnes homines eorum quæ
vidisti et audisti. 16 Et nunc quid
moraris ? Exsurge baptizare et ablue
peccata tua invocato nomine ipsius.
17 Factum est autem revertenti mihi
in Hierusalem et oranti in templo,
fieri me in stupore mentis. 18 Et
videre illum dicentem mihi : Festina
et exi velociter ex Hierusalem,
quoniam non recipient testimonium
tuum de me. 19 Et ego dixi : Do-
mine, ipsi sciunt quia ego eram con-
cludens in cacerem et cædens per
synagogas eos qui credebant in te ;

20 Καὶ ὅτε ἐξεχύνντο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφ' ἐστῶς καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 Καὶ εἶπεν πρὸς με· Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 Κρανυαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 Ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἴπας μάλιστα ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπυγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 Ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἐκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἐκατοντάρχης προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν λέγων· Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. 27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖός εἰ; Ὁ δὲ ἔφη· Ναί. 28 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλιάρχος· Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

20 20 Et cum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego adstabam et consentiebam et custodiebam vestimenta interficientium illum. 21 Et dixit ad me: Vade, quoniam ego in nationes longe mittam te. 22 Audiebant autem eum usque ad hoc verbum, et levaverunt vocem suam dicentes: Tolle de terra ejusmodi: non enim fas est eum vivere. 23 Vociferantibus autem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem jactantibus in aerem, 24 Jussit tribunus induci eum in castra et flagellis caedi et torqueri eum, ut sciret propter quam causam sic adclamarent ei. 25 Et cum adstrinxissent eum loris, dixit adstanti sibi centurioni Paulus: Si hominem Romanum et indemnatum licet vobis flagellare? 26 Quo audito centurio accessit ad tribunum et nuntiavit dicens: Quid acturus es? hic enim homo cives romanus est. 27 Accedens autem tribunus dixit illi: Dic mihi, tu Romanus es? At ille dixit: Etiam. 28 Et respondit tribunus: Ego multa pecunia civitatem hanc consecutus sum. Et Paulus ait: Ego autem et natus sum.

20 Et cum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego adstabam et consentiebam et custodiebam vestimenta interficientium illum. 21 Et dixit ad me: Vade, quoniam ego in nationes longe mittam te. 22 Audiebant autem eum usque ad hoc verbum, et levaverunt vocem suam dicentes: Tolle de terra ejusmodi: non enim fas est eum vivere. 23 Vociferantibus autem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem jactantibus in aerem, 24 Jussit tribunus induci eum in castra et flagellis caedi et torqueri eum, ut sciret propter quam causam sic adclamarent ei. 25 Et cum adstrinxissent eum loris, dixit adstanti sibi centurioni Paulus: Si hominem Romanum et indemnatum licet vobis flagellare? 26 Quo audito centurio accessit ad tribunum et nuntiavit dicens: Quid acturus es? hic enim homo cives romanus est. 27 Accedens autem tribunus dixit illi: Dic mihi, tu Romanus es? At ille dixit: Etiam. 28 Et respondit tribunus: Ego multa pecunia civitatem hanc consecutus sum. Et Paulus ait: Ego autem et natus sum.

21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς·
'Ενεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν
μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσὶν ἑτοιμοὶ προσδεχόμενοι
τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 Ὁ μὲν
οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανί-
σκον, παραγγείλας μηδεὶ ἐκλαλῆσαι
ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ
προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἐκα-
τονταρχῶν εἶπεν· 'Ετοιμάσατε στρα-
τιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν
ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἐβδομήκοντα
καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης
ᾠρας τῆς νυκτός, 24 Κτήνη τε παρα-
στήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον
διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα,
25 Γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσιν τὸν
τύπον τοῦτον· 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ
κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.
27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφέντα ὑπὸ
τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι
ἐξειλάμην [αὐτόν], μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός
ἐστιν· 28 Βουλόμενός τε ἐπιγινῶναι
τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ,
κατήγαγον [αὐτόν] εἰς τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ
ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ
ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα
ἐγκλημα. 30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπι-
βουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ
αὐτῶν, [ἐξ αὐτῆς] ἔπεμψα πρὸς σέ,
παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν
[τὰ πρὸς] αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ. [Ἐρρωσα.]

21 Ἰδοὺ σὺ μὴ πείσῃς αὐτοῖς·
ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα· οἵτινες
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν
μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσὶν ἑτοιμοὶ προσδεχόμενοι
τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. 22 Ὁ μὲν
οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανί-
σκον, παραγγείλας μηδεὶ ἐκλαλῆσαι
ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 Καὶ
προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἐκα-
τονταρχῶν εἶπεν· 'Ετοιμάσατε στρα-
τιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν
ἕως Καισαρίας, καὶ ἱππεῖς ἐβδομήκοντα
καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης
ᾠρας τῆς νυκτός, 24 Κτήνη τε παρα-
στήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον
διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα,
25 Γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσιν τὸν
τύπον τοῦτον· 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ
κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.
27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφέντα ὑπὸ
τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι
ὑπ' αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι
ἐξειλάμην [αὐτόν], μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός
ἐστιν· 28 Βουλόμενός τε ἐπιγινῶναι
τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ,
κατήγαγον [αὐτόν] εἰς τὸ συνέδριον
αὐτῶν, 29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ
ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ
ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα
ἐγκλημα. 30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπι-
βουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ
αὐτῶν, [ἐξ αὐτῆς] ἔπεμψα πρὸς σέ,
παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν
[τὰ πρὸς] αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ. [Ἐρρωσα.]

21 Tu vero ne credideris illis : in-
sidiantur enim ex eis viri amplius
quadraginta, qui se devoverunt non
manducare neque bibere donec inter-
ficiant eum, et nunc parati sunt expec-
tantes promissum tuum. 22 Tribunus
igitur dimisit adolescentem, præcipiens
ne cui loqueretur quoniam hæc nota
sibi fecisset. 23 Et vocatis duobus
centurionibus dixit illis : Parate
milites ducentos, ut eant usque
Cæsaream, et equites septuaginta et
lancearios ducentos, a tertia hora
noctis, 24 Et jumenta præparate, ut
inponentes Paulum salvum per-
ducerent ad Felicem præsidem :
25 Scribens epistulam continentem
hæc. 26 Claudius Lysias optimo
præsidi Felici salutem. 27 Virum
hunc comprehensum a Judæis et
incipientem interfici ab eis super-
veniens cum exercitu eripui, cognito
quia Romanus est : 28 Volensque scire
causam quam obiciebant illi, deduxi
eum in concilium eorum ; 29 Quem
inveni accusari de quæstionibus legis
ipsorum, nihil vero dignum morte aut
vinculis habentem crimen. 30 Et cum
mihi perlatum esset de insidiis quas
paraverunt ei, misi at te denuntians et
accusatoribus ut dicant apud te. [Vale.]

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαμβάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα, 32 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐύσαντες τοὺς ἵππους ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 Οἷτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολήν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 Ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

ΚΕΦ. κδ.

1 ΜΕΤΑ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἷτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· 3 Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κρᾶτιστε Φίλιξε, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικειᾷ. 5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινουντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἵρέσεως,

31 ὁι μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαμβάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα, 32 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐύσαντες τοὺς ἵππους ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 Οἷτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρίαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολήν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 Ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

✧ 31 ✧ 32 ✧ 33 ✧ 34 ✧ 35 ✧

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἷτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· 3 Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κρᾶτιστε Φίλιξε, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4 Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐνκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικειᾷ. 5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινουντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἵρέσεως,

31 Milites ergo secundum præceptum sibi adsumentes Paulum duxerunt per noctem in Antipatridem, 32 Et postera die, dimissis equitibus ut irent cum eo, reversi sunt ad castra. 33 Qui cum venissent Cæsaream et tradidissent epistulam præsidi, statuerunt ante illum et Paulum. 34 Cum legisset autem et interrogasset de qua provincia esset, et cognoscens quia de Cilicia, 35 Audiam te, inquit, cum et accusatores tui venerint, jussitque in prætorio Herodis custodiri eum.

CAPUT XXIV.

1 Post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus quibusdam et Tertullo quodam oratore, qui adierunt præsidem adversus Paulum. 2 Et citato Paulo cœpit accusare Tertullus dicens. 3 Cum in multa pace agamus per te, et multa corrigantur per tuam providentiam semper et ubique, suscipimus, optime Felix, cum omni gratiarum actione. 4 Ne diutius autem te protraham, oro breviter audias nos pro tua clementia. 5 Invenimus hunc hominem pestiferum et concitantem seditiones omnibus Judæis in universo orbe et auctorem seditionis sectæ Nazarenorum.

6 Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειπεν βεβηλώ-
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν [καὶ κατὰ
τὸν ἡμέτερον νόμον ἐθελήσαμεν κρίναι.
7 Παρελθὼν, δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος
μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν
ἀπήγαγεν, 8 Κελεύσας τοὺς κατηγοροῦν-
αὐτοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σέ], παρ' οὗ δυνήσῃ
αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων
ἐπιγινῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐ-
τοῦ. 9 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι
φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπε-
κρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ
ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα
σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογου-
μαι, 11 Δυναμένου σου ἐπιγινῶναι ὅτι
οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα
ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερου-
σαλήμ. 12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν
με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν
ποιῶντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. 13 Οὐδὲ
παραστήσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ
κατηγοροῦσίν μου. 14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦ-
τό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν
αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρί τῷ θεῷ,
πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ
τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
15 Ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ
αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν
μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειπεν βεβηλώ-
σαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν [καὶ κατὰ
τὸν ἡμέτερον νόμον ἐθελήσαμεν κρίναι.
7 Παρελθὼν, δὲ Λυσίας ὁ χιλιάρχος
μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν
ἀπήγαγεν, 8 Κελεύσας τοὺς κατηγοροῦν-
αὐτοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σέ], παρ' οὗ δυνήσῃ
αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων
ἐπιγινῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐ-
τοῦ. 9 Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι
φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10 Ἀπε-
κρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ
ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα
σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογου-
μαι, 11 Δυναμένου σου ἐπιγινῶναι ὅτι
οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι δώδεκα
ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερου-
σαλήμ. 12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν
με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν
ποιῶντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. 13 Οὐδὲ
παραστήσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ
κατηγοροῦσίν μου. 14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦ-
τό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν
αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρί τῷ θεῷ,
πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ
τοῖς ἐν τοῖς προφήταις γεγραμμένοις,
15 Ἐλπίδα ἔχων πρὸς τὸν θεόν, ἣν καὶ
αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν
μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

6 Qui etiam templum violare conatus
est, quem et adprehendimus [volumus
secundum legem nostram judicare.
7 Superveniens autem tribunus Lysias
cum vi magna eripuit eum de manibus
nostris, 8 Jubens accusatores ejus ad
te venire,] a quo poteris ipse judicans
de omnibus istis cognoscere de quibus
nos accusamus eum. 9 Adjecerunt
autem et Judæi dicentes hæc ita se
habere. 10 Respondit autem Paulus,
adnuente sibi præside dicere: Ex
multis annis esse te judicem genti
huic sciens, bono animo pro me satis-
faciam. 11 Potes enim cognoscere quia
non plus sunt dies mihi quam duo-
decim ex quo ascendi adorare in
Hierusalem: 12 Et neque in templo
invenierunt me cum aliquo disputan-
tem aut concursum facientem turbæ,
neque in synagogis neque in civitate;
13 Neque probare possunt tibi de
quibus nunc accusant me. 14 Confiteor
autem hoc tibi quod secundum sectam
quam dicunt heresim sic deservio
Patri Deo meo, credens omnibus quæ
in lege et prophetis scripta sunt,
15 Spem habens in Deum quam et
hi ipsi expectant, resurrectionem
futuram justorum et iniquorum.

16 Ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 Δι' ἐτῶν δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, 18 Ἐν αἷς εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 Οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 Ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὐρον [ἐν ἐμοὶ] ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 Ἡ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας· "Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 Διαταξάμενος [τε] τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ιδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ. 24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε,

16 Ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. 17 Δι' ἐτῶν δὲ πλείονων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, 18 Ἐν αἷς εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 Οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 Ἡ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί εὐρον [ἐν ἐμοὶ] ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 Ἡ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστὼς ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. 22 Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας· "Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 Διαταξάμενος [τε] τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ιδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ. 24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινας παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε,

16 In hoc et ipse studeo sine offenculo conscientiam habere ad Deum et ad homines semper. 17 Post annos autem plures elemosynas facturus in gentem meam veni et oblationes et vota, 18 In quibus invenerunt me purificatum in templo, non cum turba neque cum tumultu, 19 Quidam autem ex Asia Judæi, quos oportebat apud te præsto esse et accusare, si quid haberent adversum me. 20 Aut hi ipsi dicant si quid invenerunt in me iniquitatis, cum stem in concilio, 21 Nisi de una hac solummodo voco qua clamavi inter eos stans quoniam de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a vobis. 22 Distulit autem illos Felix, certissime sciens de via, dicens: Cum tribunus descenderit Lysias, audiam vos, 23 Jussitque centurioni custodire eum, et habere requiem, nec quemquam prohibere de suis ministrare ei. 24 Post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla uxore sua, quæ erat Judæa, vocavit Paulum et audivit ab eo fidem quæ est in Jesum Christum: 25 Disputante autem illo de justitia et de castitate et de judicio futuro, timefactus Felix respondit: Quod nunc attinet vade. tempore autem opportuno arcessiam te;

8 Τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερόν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. 9 Ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἡδίκηκα, ὥς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 Εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 Τότε ὁ Φῆστος συναλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· Ἄνθρωπος ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 Περὶ οὗ γενομένου μού εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροὶ τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικήν.

8 Ἐπεὶ οὖν ὁ Παῦλος ἀπολογούμενος ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερόν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. 9 Ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἡδίκηκα, ὥς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 Εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 Τότε ὁ Φῆστος συναλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· Ἄνθρωπος ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 Περὶ οὗ γενομένου μού εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροὶ τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικήν.

8 Paulo autem rationem reddente quoniam neque in legem Judæorum neque in templum neque in Cæsarem quicquam peccavi. 9 Festus autem volens Judæis gratiam præstare respondit Paulo et dixit: Vis Hierosolyma ascendere et ibi de his judicari apud me? 10 Dixit autem Paulus: Ad tribunal Cæsaris sto, ubi me oportet judicari: Judæos non nocui, sicut tu melius nosti. 11 Si enim nocui aut dignum morte aliquid feci, non recuso mori; si vero nihil est eorum quæ isti accusant me, nemo potest me illis donare. Cæsarem appello. 12 Tunc Festus cum consilio locutus respondit: Cæsarem appellasti, ad Cæsarem ibis. 13 Et cum dies aliquot transacti essent, Agrippa rex et Bernice descenderunt Cæsaream ad salutandum Festum. 14 Et cum dies aliquot ibi demorarentur, Festus regi indicavit de Paulo, dicens: Vir quidam est derelictus a Felice vinctus, 15 De quo, cum essem Hierosolymis, adierunt me principes sacerdotum et seniores Judæorum, postulantes adversus illum damnationem;

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος
 Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον
 [εἰς ἀπώλειαν] πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος
 κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροὺς
 τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ
 ἐγκλήματος. 17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν
 ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος,
 τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
 ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. 18 Περὶ
 οὐ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰ-
 τίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν,
 19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας
 δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ
 περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφα-
 σκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 Ἀπορούμενος
 δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον
 εἰ βούλουτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα
 κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 Τοῦ
 δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι
 αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
 ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀνα-
 πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίπ-
 πας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον [ἔφη]. Ἐβου-
 λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι.
 Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 23 Τῇ οὖν
 ἐπαύριον ἐλθόντες τοῦ Ἀγρίππα καὶ
 τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας,
 καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον
 σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς
 κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
 ραντος τοῦ Φῆστον ἤχθη ὁ Παῦλος.

16 ὁ ἀποκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος
 Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον
 πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος
 κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροὺς
 τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ
 ἐγκλήματος. 17 Συνελθόντων οὖν αὐτῶν
 ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος,
 τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος
 ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. 18 Περὶ
 οὐ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰ-
 τίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν,
 19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας
 δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ
 περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφα-
 σκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 Ἀπορούμενος
 δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον
 εἰ βούλουτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα
 κακεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 Τοῦ
 δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι
 αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν,
 ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀνα-
 πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίπ-
 πας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον [ἔφη]. Ἐβου-
 λόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι.
 Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. 23 Τῇ οὖν
 ἐπαύριον ἐλθόντες τοῦ Ἀγρίππα καὶ
 τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας,
 καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον
 σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς
 κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
 ραντος τοῦ Φῆστον ἤχθη ὁ Παῦλος.

16 Ad quos respondi quia non est
 consuetudo Romanis donare aliquem
 hominem prius quam is qui accusatur
 praesentes habeat accusatores locumque
 defendendi accipiat ad abluenda cri-
 mina. 17 Cum ergo huc convenissent
 sine ulla dilatione, sequenti die sedens
 pro tribunali jussi adduci virum;
 18 De quo cum stetissent accusatores
 nullam causam deferebant de quibus
 ego suspicabar malam, 19 Quæstiones
 vero quasdam de sua superstitione
 habebant adversus eum et de quodam
 Jesu defuncto, quem adfirmabat Paulus
 vivere. 20 Hesitans autem ego de
 hujusmodi quæstione dicebam si vellet
 ire Hierosolyma et ibi judicari de istis.
 21 Paulo autem appellante ut servaretur
 ad Augusti cognitionem, jussi servari
 eum donec mittam eum ad Cæsarem.
 22 Agrippa autem [dixit] ad Festum:
 Volebam et ipse hominem audire.
 Cras, inquit, audies eum. 23 Altera
 autem die cum venisset Agrippa et
 Bernice cum multa ambitione et in-
 troissent in auditorium cum tribunis
 et viris principalibus civitatis, et
 jubente Festo adductus est Paulus.

24 Καὶ φησιν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι.
25 Ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν [αὐτόν]. 26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω. 27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

ΚΕΦ. κς'.

1 ἈΓΡΙΠΠΑΣ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεται σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν· Τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· 2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἐμναυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, 3 Μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι [σου] μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

24 καὶ φησιν ὁ φῆστος· ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συνπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι.
25 Ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν [αὐτόν]. 26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω. 27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

✠ 25 ✠ 26 ✠ 27 ✠

1 ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν παῦλον ἔφη· ἐπιτρέπεται σοι περὶ σεαυτοῦ λέγειν· τότε ὁ παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· 2 περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ ἀγρίππα, ἡγῆμαι ἐμναυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, 3 μάλιστα γνώστην σε ὄντα πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι [σου] μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

24 Et dixit Festus: Agrippa rex et omnes qui simul adestis nobiscum viri, videtis hunc de quo omnis multitudo Judæorum interpellavit me Hierosolymis petens et hic clamantes non oportere eum vivere amplius. 25 Ego vero comperi nihil dignum eum morte admisisse, ipso autem hoc appellante ad Augustum judicavi mittere. 26 De quo quid certum scribam domino non habeo: propter quod produxi eum ad vos et maxime ad te, rex Agrippa, ut interrogatione facta habeam quid scribam: 27 Sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum et causas ejus non significare.

CAPUT XXVI.

1 AGRIPPA vero ad Paulum ait: Permittitur tibi loqui pro temet ipso. Tunc Paulus extenta manu coepit rationem reddere. 2 De omnibus quibus accusor a Judæis, rex Agrippa, æstimo me beatum apud te cum sim defensurus me hodie, 3 Maxime te sciente omnia quæ apud Judæos sunt consuetudines et quæstiones: propter quod obsecro patienter me audias.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῇ ἔθνῃ μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, 5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, 7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον ἐλπίζει καταστήσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαντῶ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι. 10 Ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίδκου ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,

4 τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῇ ἔθνῃ μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, 5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. 6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, 7 Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον ἐλπίζει καταστήσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαντῶ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι. 10 Ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον, 11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίδκου ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων,

4 Et quidem vitam meam a juventute, quæ ab initio fuit in gente mea in Hierosolymis, noverunt omnes Judæi, 5 Præscientes me ab initio, si velint testimonium perhibere, quoniam secundum certissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus. 6 Et nunc in spe quæ ad patres nostros repositionis facta est a Deo, sto judicio subjectus, 7 In qua duodecim tribus nostræ nocte ac die deservientes sperant devenire: de qua spe accusor a Judæis, rex. 8 Quid incredibile judicatur apud vos si Deus mortuos suscitatur? 9 Et ego quidem existimaveram me adversus nomen Jesu Nazarei debere multa contra agere; 10 Quod et feci Hierosolymis, et multos sanctorum ego in carceribus inclusi, a principibus sacerdotum potestate accepta, et cum occiderentur detuli sententiam, 11 Et per omnes synagogas frequenter puniens eos compellebam blasphemare, et amplius insaniens in eos perseguebar usque in exterarum civitatem. 12 In quibus dum irem Damascum cum potestate et permissu principum sacerdotum,

22 Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ
θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα
μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ,
οὐδέν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφη-
ται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ
Μωϋσῆς, 23 Εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ
πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς
μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ
τοῖς ἔθνεσιν. 24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπο-
λογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
φησὶν· Μαῖνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε
γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 Ὁ
δὲ Παῦλος· Οὐ μαίνομαι, φησὶν, κρά-
τιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφρο-
σύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 Ἐπί-
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς,
πρὸς δὲν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ·
λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ
πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ
πεπραγμένον τοῦτο. 27 Πιστεύεις, βα-
σιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα
ὅτι πιστεύεις. 28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας
πρὸς τὸν Παῦλον [ἔφη]· Ἐν ὀλίγῳ
με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 Ὁ
δὲ Παῦλος [εἶπεν]· Εὐξάμην ἂν τῷ
θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ
οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι
τοιούτους, ὁποῖος καὶ γὰρ εἰμι, παρεκ-
τὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 Ἀνέστη
τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἧ τε
Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς,

22 ΧΡΙΣΤΟΣ· 23 Εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ
πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς
μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ
τοῖς ἔθνεσιν. 24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπο-
λογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ
φησὶν· Μαῖνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε
γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 Ὁ
δὲ Παῦλος· Οὐ μαίνομαι, φησὶν, κρά-
τιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφρο-
σύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 Ἐπί-
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς,
πρὸς δὲν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ·
λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ
πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ
πεπραγμένον τοῦτο. 27 Πιστεύεις, βα-
σιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα
ὅτι πιστεύεις. 28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας
πρὸς τὸν Παῦλον [ἔφη]· Ἐν ὀλίγῳ
με πείθεις Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 Ὁ
δὲ Παῦλος [εἶπεν]· Εὐξάμην ἂν τῷ
θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ
οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι
τοιούτους, ὁποῖος καὶ γὰρ εἰμι, παρεκ-
τὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 Ἀνέστη
τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἧ τε
Βερνίκη καὶ οἱ συνκαθήμενοι αὐτοῖς,

22 Auxilio autem adjutus Dei usque
in hodiernum diem sto testificans
minori atque majori, nihil extra dicens
quam ea quæ prophetæ sunt locuti
futura esse et Moses, 23 Si passibilis
Christus, si primus ex resurrectione
mortuorum lumen adnuntiaturus est
populo et gentibus. 24 Hæc loquente
eo et rationem reddente Festus magna
voce dixit: Insanis, Paule: multæ te
litteræ ad insaniam convertunt. 25 Ait
Paulus, Non insanio, optime Feste,
sed veritatis et sobrietatis verba loquor.
26 Scit enim de his rex, ad quem et
constanter loquor: latere enim eum
nihil horum arbitror; neque enim in
angulo quicquam horum gestum est.
27 Credis, rex Agrippa, prophetis?
Scio quia credis. 28 Agrippa autem
ad Paulum: In modico suades me
Christianum fieri. 29 Et Paulus:
Opto apud Deum et in modico et
in magno non tantum te sed et
omnes hos qui audiunt hodie fieri tales
qualis et ego sum, exceptis vinculis
his. 30 Et exsurrexit rex et præses
et Bernice et qui adsidebant eis,

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦν-
τες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν
Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ
ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην
κατὰ Σαλμώνην, 8 Μόλις τε παραλε-
γόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινα
καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ὃ ἐγγὺς
πόλις ἦν Λασαία. 9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου
διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς
τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν
ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος
10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι
μετὰ ὑβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ
μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ
καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι
τὸν πλοῦν. 11 Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ
κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον
ἐπέειπε ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις.
12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχον-
τος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες
ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἰπὼς
δύναιτο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα
παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρίτης βλέ-
ποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον.
13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς
προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἄσσον
παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 Μετ' οὐ
πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος
τυφωνικός ὁ καλούμενος εὐρακύλων·

7 Ὅσοι ἐν τῇ Ἀντιόχειᾳ ἦσαν
ἐκ τῆς ἐκκλησίας· 8 Ὁ δὲ
ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
9 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
10 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
11 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
12 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
13 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
14 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
15 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
16 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
17 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
18 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
19 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·
20 Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας·

7 Et cum multis diebus tarde navi-
garemus et vix devenissemus contra
Cium prohibente nos vento, adnavi-
gavimus Cretæ secundum Salmonem,
8 Et vix juxta navigantes venimus in
locum quendam qui vocatur Boni
portus, cui juxta erat civitas Thalassa.
9 Multo autem tempore peracto, et cum
jam non esset tuta navigatio eo quod
et jejunium jam præterisset, consola-
batur Paulus. 10 Dicens eis: Viri,
video quoniam cum injuria et multo
damno non solum oneris et navis sed
etiam animarum nostrarum incipit
esse navigatio. 11 Centurio autem
gubernatori et nauclerio magis crede-
bat quam his quæ a Paulo dicebantur.
12 Et cum aptus portus non esset ad
hiemandum, plurimi statuerunt con-
siliū navigare inde, si quo modo
possent devenientes Phœnicem hie-
mare, portum Cretæ respicientem ad
africum et ad chorum. 13 Adspirante
autem austro æstimantes propositum
se tenere, cum sustulissent de Asso,
legebant Cretam. 14 Non post multum
autem misit se contra ipsam ventus
typhonicus qui vocatur euroaquilo:

15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ
μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ
ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 Νησίον δέ
τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαῦδα
ἰσχύσαμεν μολίς περικρατεῖς γενέσθαι
τῆς σκάφης, 17 Ἦν ἄρα ντες βοθηαῖας
ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φο-
βούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέ-
σωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως
ἐφέροντο. 18 Σφοδρῶς δὲ χειμαζομέ-
νων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιούντο,
19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν
τοῦ πλοίου ἔριψαν· 20 Μῆτε δὲ ἡλίου
μῆτε ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας
ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπι-
κειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο ἐλπίς πᾶσα
τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 Πολλῆς τε
ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ
Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· Ὁρᾶτε
μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ
ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδήσαι
τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.
22 Καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν·
ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται
ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. 23 Παρέστη
γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὐ εἰμὶ
ἐγώ, ὃ καὶ λατρεύω, ἄγγελος 24 Λέγων·
Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ
παραστῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ
θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

15 Cumque arrepta esset navis et non
posset conari in ventum, data nave
flatibus ferebamur. 16 Insulam autem
quandam decurrentes, quæ vocatur
Cauda, potuimus vix obtinere sca-
pham; 17 Qua sublata adjutoriis ute-
bantur, accingentes navem; timentes
ne in syrtem inciderent, summisso
vase sic ferebantur. 18 Valide autem
nobis tempestate jactatis, sequenti die
jactum fecerunt, 19 Et tertia die suis
manibus armamenta navis projece-
runt: 20 Neque sole autem neque
sideribus apparentibus per plures
dies, et tempestate non exigua inmi-
nente, jam ablata erat spes omnis
salutis nostræ. 21 Et cum multa
jejunatio fuisset, tunc stans Paulus in
medio eorum dixit: Oportebat quidem,
O viri, audito me non egredi a Creta
lucrique facere injuriam hanc et jac-
turam. 22 Et nunc suadeo vobis bono
animo esse: amissio enim nullius
animæ erit ex vobis præterquam navis.
23 Adstitit enim mihi hac nocte angelus
Dei cujus sum ego et cui deservio,
24 Dicens: Ne timeas, Paule: Cæsari
te oportet adistere, et ecce donavit
tibi Deus omnes qui navigant tecum.

15 Cumque arrepta esset navis et non
posset conari in ventum, data nave
flatibus ferebamur. 16 Insulam autem
quandam decurrentes, quæ vocatur
Cauda, potuimus vix obtinere sca-
pham; 17 Qua sublata adjutoriis ute-
bantur, accingentes navem; timentes
ne in syrtem inciderent, summisso
vase sic ferebantur. 18 Valide autem
nobis tempestate jactatis, sequenti die
jactum fecerunt, 19 Et tertia die suis
manibus armamenta navis projece-
runt: 20 Neque sole autem neque
sideribus apparentibus per plures
dies, et tempestate non exigua inmi-
nente, jam ablata erat spes omnis
salutis nostræ. 21 Et cum multa
jejunatio fuisset, tunc stans Paulus in
medio eorum dixit: Oportebat quidem,
O viri, audito me non egredi a Creta
lucrique facere injuriam hanc et jac-
turam. 22 Et nunc suadeo vobis bono
animo esse: amissio enim nullius
animæ erit ex vobis præterquam navis.
23 Adstitit enim mihi hac nocte angelus
Dei cujus sum ego et cui deservio,
24 Dicens: Ne timeas, Paule: Cæsari
te oportet adistere, et ecce donavit
tibi Deus omnes qui navigant tecum.

25 Διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ
τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον
λελάληταί μοι. 26 Εἰς νῆσον δέ τινα
δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 27 Ὡς δὲ τεσσα-
ρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο διαφερομένων
ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς
νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν· 28 Καὶ βολίσαντες
εὐρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ δια-
στήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὐρον
ὀργυιὰς δεκαπέντε· 29 Φοβούμενοί τε
μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας
εὐχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 Τῶν δὲ
ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου
καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν
θάλασσαν προφάσει ὥς ἐκ πρῆρης
ἀγκύρας μελλόντων ἰκτείνειν, 31 Εἶπεν
ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς
στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν
τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
32 Τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ
σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶσαν αὐτὴν
ἐκπεσεῖν. 33 Ἀχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν
γίνεσθαι, παρεκάλει, ὁ Παῦλος ἅπαντας
μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων· Τεσσαρεσκαί-
δεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι.

25 *Καὶ οὕτως ἐγένετο ὡς εἶπα μοι·*
καὶ ἐπεὶ οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον
ἐλάλησα μοι· 26 *Εἰς νῆσον δέ τινα*
δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν· 27 *Ὡς δὲ τεσσα-*
ρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐγένετο διαφερομένων
ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς
νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν· 28 *Καὶ βολίσαντες*
εὐρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ δια-
στήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὐρον
ὀργυιὰς δεκαπέντε· 29 *Φοβούμενοί τε*
μήπου κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν,
ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας
εὐχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 *Τῶν δὲ*
ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου
καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν
θάλασσαν προφάσει ὥς ἐκ πρῆρης
ἀγκύρας μελλόντων ἰκτείνειν, 31 *Εἶπεν*
ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς
στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν
τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
32 *Τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ*
σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶσαν αὐτὴν
ἐκπεσεῖν. 33 *Ἀχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἔμελλεν*
γίνεσθαι, παρεκάλει, ὁ Παῦλος ἅπαντας
μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων· Τεσσαρεσκαί-
δεκάτῃν σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες
ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαβόμενοι.

25 Propter quod bono animo estote, viri z
credo enim Deo quia sic erit quemad-
modum dictum est mihi. 26 In insulam
autem quandam oportet nos devenire.
27 Sed postea quam quarta decima
nos supervenit navigantibus nobis in
Hadria, circa mediam noctem suspica-
bantur nautæ apparere sibi aliquam
regionem. 28 Qui summittentes inve-
nerunt passus viginti, et pusillum inde
separati invenerunt passus quindecim;
29 Timentes autem ne in aspera loca
incideremus, de puppi mittentes an-
choras quattuor, optabant diem fieri.
30 Nautis vero quærentibus fugere de
navi, cum misissent scapham in mare
sub obtentu quasi a prora inciperent
anchors extendere, 31 Dixit Paulus
centurioni et militibus: Nisi hi in navi
manserint, vos salvi fieri non potestis.
32 Tunc absciderunt milites funes
scaphæ, et passi sunt eam excidere.
33 Et cum lux inciperet fieri, rogabat
Paulus omnes sumere cibum, dicens:
Quarta decima hodie die expectantes
jejuni permanetis, nihil accipientes:

31 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θριξὶ ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται.

35 Εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 Εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 Ἡμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσμαι ἐβδομήκοντα ἕξ. 38 Κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπουν δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωννα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας [τῶν κυμάτων]. 42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυβήσας διαφύγῃ. 43 Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσε αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν, ἐξιέναι,

34 **فَلَمَّا أَتَاهَا إِذَا فِيهَا نَارًا فَخِصَّةٌ :**
بِأَصْحَفٍ خَاصَّةٍ لَهَا خَصَّةٌ مُفَدَا
بَسْتَقَّةٌ . فَمِنْهَا لَيْسَ فِيهَا نَارٌ بَلْ
فِيهَا نَارٌ . 35 هُوَ أَتَى لَيْسَ إِتَى :
بَعَثَ كَسْفًا مَفْصَدًا لِلْإِسْمِ مَرَدًا
خَلَسَتْ : هَجَرًا وَأَصَفَ لَهَا خَلَا
36 أَلَا لَهَا خَلَسَتْ مَفْصَدًا لَهَا نَهْجًا :
37 إِيَّاهُ لَيْسَ فِيهَا نَارٌ خَلَا :
مَفْصَدًا مَفْصَدًا لَقَعُ . 38 هُوَ مَفْصَدًا
مَفْصَدًا لَهَا إِتَى فِي الْكَلَامِ . هُوَ مَفْصَدًا
يَتِيهَا هَجَرًا خَلَا . 39 هُوَ أَتَى لَيْسَ مُفَدَا :
مَفْصَدًا إِيَّاهُ لَيْسَ إِيَّاهُ لَيْسَ
إِلَّا لَيْسَ خَلَا لَيْسَ مُفَدَا خَلَا لَيْسَ
بِفَدَا . إِيَّاهُ لَيْسَ فِيهَا نَارٌ خَلَا
لَيْسَ فِيهَا لَيْسَ . 40 هُوَ مَفْصَدًا إِيَّاهُ
فِي الْكَلَامِ : وَأَصَفَ إِيَّاهُ خَلَا
هُوَ مَفْصَدًا مَفْصَدًا : لَيْسَ إِيَّاهُ
إِيَّاهُ لَيْسَ مَفْصَدًا . هُوَ مَفْصَدًا
لَيْسَ مَفْصَدًا . 41 هُوَ مَفْصَدًا
لَيْسَ : مَفْصَدًا لَيْسَ مَفْصَدًا
أَلَا لَيْسَ مَفْصَدًا . هُوَ مَفْصَدًا
مَفْصَدًا . هُوَ مَفْصَدًا
فِي إِيَّاهُ لَيْسَ مَفْصَدًا
42 هُوَ مَفْصَدًا إِيَّاهُ لَيْسَ مَفْصَدًا
إِيَّاهُ لَيْسَ : لَيْسَ مَفْصَدًا
مَفْصَدًا مَفْصَدًا . 43 هُوَ مَفْصَدًا
جَلَا إِيَّاهُ مَفْصَدًا . مَفْصَدًا
بُنِي مَفْصَدًا . هُوَ مَفْصَدًا
هُوَ مَفْصَدًا مَفْصَدًا . هُوَ مَفْصَدًا
مَفْصَدًا مَفْصَدًا . هُوَ مَفْصَدًا

34 Propter quod rogo vos accipere cibum pro salute vestra, quia nullius vestrum capillus de capite peribit. 35 Et cum hæc dixisset, sumens panem gratias egit Deo in conspectu omnium, et cum fregisset, cœpit manducare. 36 Animæquiores autem facti omnes et ipsi adsumserunt cibum. 37 Eramus vero universæ animæ in navi ducentæ septuaginta sex. 38 Et satiati cibo adlevabant navem, jactantes triticum in mare. 39 Cum autem dies factus esset, terram non agnoscebant, sinum vero quendam considerabant habentem litus, in quem cogitabant si possent eicere navem. 40 Et cum anchoras abstulissent, committebant se mari, simul laxantes juncturas gubernaculorum, et levato artemone secundum flatum auræ tendebant ad litus. 41 Et cum incidissemus in locum bithalassum, inpegerunt navem: et prora quidem fixa manebat immobilis, puppis vero solvebatur a vi maris. 42 Militum autem consilium fuit ut custodias occiderent, ne quis cum enatasset effugeret: 43 Centurio autem volens servare Paulum prohibuit fieri, jussitque eos qui possent natare mittere se in mare primos et evadere et ad terram exire,

ΠΡΑΞΕΙΣ, κζ, κη'.

44 Καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τιῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

ΚΕΦ. κη'.

1 ΚΑΙ διασωθέντες τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. 2 Οἱ τε βάρβαροι παρείχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἄψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑέτον τὸν ἐφειστώτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων τι πληθὺς καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θερμῆς ἐξελθοῦσα καθήρπεν τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμᾶμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 Ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν ἐμπιπρᾶσθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν. 7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνουν ὑπῆρχεν χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

✧ حس ✧ ح ✧ حهههه

44 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»

✧ حس ✧ ح

1 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»
2 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»
3 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»
4 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»
5 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»
6 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»
7 «وَالْآخَرُونَ عَلَى سَنَابِلٍ
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ.
وَالْآخَرُونَ عَلَى الْخَبَائِثِ»

ACTUS, XXVII. XXVIII.

44 Et ceteros alios in tabulis ferebant, quosdam super ea quæ de navi essent. Et sic factum est ut omnes evaderent ad terram.

CAPUT XXVIII.

1 Et cum evasissemus, tunc cognovimus quia Militene insula vocatur. Barbari vero præstabant non modicam humanitatem nobis : 2 Accensa enim pruna reficiebant nos omnes propter imbrem qui imminebat et frigus. 3 Cum congregasset autem Paulus sarmentorum multitudinem et inposuisset super ignem, vipera a calore cum processisset, invasit manum ejus. 4 Ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu ejus, ad invicem dicebant : Utique homicida est homo iste, qui cum evaserit de mari, ultio eum non dimisit vivere. 5 Et ille quidem excutiens bestiam in ignem nihil mali passus est : 6 At illi existimabant eum in tumorem convertendum et subito casurum et mori. Diu autem illis sperantibus et videntibus nihil mali in eum fieri, convertentes se dicebant eum esse deum. 7 In locis autem illis erant prædia principis insulæ, nomine Puplii, qui nos suspiciens triduo benigne exhibuit.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς δὲ ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 Τοῦτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας. 11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκουροῖς. 12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. Καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπυγενομένου Νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 Οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμείναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθαμεν. 15 Καὶ κείμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος. 16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

✠ 20 ✠
 8 ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς δὲ ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 Τοῦτου δὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας. 11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρινῷ, παρασήμῳ Διοσκουροῖς. 12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς, 13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. Καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπυγενομένου Νότου δευτεραῖοι ἦλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 Οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμείναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἦλθαμεν. 15 Καὶ κείμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος. 16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

8 Contigit autem patrem Puplii febribus et dysenteria vexatum jacere: ad quem Paulus intravit, et cum orasset et inposuisset ei manus, salvavit eum. 9 Quo facto et omnes qui in ipsa insula habebant infirmitates accedebant et curabantur, 10 Qui etiam multis honoribus nos honoraverunt, et navigantibus inposuerunt quæ necessaria erant. 11 Post menses autem tres navigavimus in navi alexandrina, quæ in insula hiemaverat, cui erat insigne Castrorum. 12 Et cum venissemus Syracusas, mansimus ibi triduo: 13 Inde circumlegentes devenimus Regium: et post unum diem flante austro secundo die venimus Puteolis, 14 Ubi inventis fratribus rogati sumus manere apud eos dies septem, et sic venimus Romam. 15 Et inde cum audissent fratres occurrerunt nobis usque ad Appii forum et Tribus tabernis; quos cum vidisset Paulus, gratias agens Deo accepit fiduciam, 16 Cum venissemus autem Romam, permissum est Paulo manere sibi cum custodiente se milite.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συν-
καλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ
αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· Ἐγώ, ἄν-
δρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας
τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις,
δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς
τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 Οἵτινες
ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι
διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρ-
χειν ἐν ἐμοί· 19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν
Ἰουδαίων ἡναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι
Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων
τι κατηγορεῖν. 20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν
αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσ-
λαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ
Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι.
21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· Ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν
ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ
σοῦ πονηρόν. 22 Ἀξιούμεν δὲ παρὰ
σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ
τῆς αἵρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 Ταξά-
μενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξε-
τίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ
Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ
τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἐσπέρας.

17 ὁ ἐγὼ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
καλέσας αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν
Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ
αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· Ἐγώ, ἄν-
δρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας
τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις,
δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς
τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 Οἵτινες
ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι
διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρ-
χειν ἐν ἐμοί· 19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν
Ἰουδαίων ἡναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι
Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων
τι κατηγορεῖν. 20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν
αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσ-
λαλῆσαι· εἵνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ
Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι.
21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· Ἡμεῖς οὔτε
γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν
ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ
σοῦ πονηρόν. 22 Ἀξιούμεν δὲ παρὰ
σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ
τῆς αἵρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν
ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. 23 Ταξά-
μενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξε-
τίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ
Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ
τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἐσπέρας.

17 Post tertium autem diem convocavit
primos Judæorum: cumque conve-
nissent, dicebat eis: Ego, viri fratres,
nihil adversus plebem faciens aut
morem paternum, vinctus ab Hiero-
solymis traditus sum in manus Roma-
norum; 18 Qui cum interrogationem
de me habuissent, voluerunt me
dimittere eo quod nulla causa esset
mortis in me: 19 Contradicientibus
autem Judæis coactus sum appellare
Cæsarem, non quasi gentem meam
habens aliquid accusare. 20 Propter
hanc igitur causam rogavi vos videre
et adloqui: propter spem enim Israhel
catena hac circumdatus sum. 21 At illi
dixerunt ad eum: Nos neque litteras
accepimus de te a Judæa, neque adve-
niens aliquis fratrum adnuntiavit aut
locutus est quid de te malum. 22 Ro-
gamus autem a te audire quæ sentis:
nam de secta hac notum est nobis quia
ubique ei contradicitur. 23 Cum con-
stituissent autem illi diem, venerunt
ad eum in hospitium plures, quibus
exponebat testificans regnum Dei sua-
densque eos de Jesu et lege Mosi et
prophetis, a mane usque ad vesperam.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, α΄.

✠ 1 ✠

AD ROMANOS, I.

10 Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἴπως ἤδη ποτὲ εὐδοθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 11 Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 Τοῦτο δέ ἐστιν συνπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἑλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί. 15 Οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι. 17 Δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. 18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνέρωσεν. 20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀίδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,

10 Semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos. 11 Desidero enim videre vos, ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritualis ad confirmandos vos, 12 Id est simul consolari in vobis per eam quæ invicem est fidem, vestram atque meam. 13 Nolo autem vos ignorare, fratres, quia sæpe proposui venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc, ut aliquem fructum habeam et in vobis, sicut in ceteris gentibus. 14 Grecis ac barbaris, sapientibus et insipientibus debitor sum: 15 Ita quod in me promptum est et in vobis qui Romæ estis evangelizare. 16 Non enim erubesco evangelium: virtus enim Dei est in salute omni credenti, Judæo primum et Greco. 17 Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fide, sicut scriptum est: Justus autem ex fide vivit. 18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem et injustitiam hominum eorum qui veritatem in injustitiam detinent; 19 Quia quod notum est Dei, manifestum est in illis: Deus enim illis manifestavit. 20 Invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus ac divinitas, ita ut sint inexcusabiles,

10 Semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos. 11 Desidero enim videre vos, ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritualis ad confirmandos vos, 12 Id est simul consolari in vobis per eam quæ invicem est fidem, vestram atque meam. 13 Nolo autem vos ignorare, fratres, quia sæpe proposui venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc, ut aliquem fructum habeam et in vobis, sicut in ceteris gentibus. 14 Grecis ac barbaris, sapientibus et insipientibus debitor sum: 15 Ita quod in me promptum est et in vobis qui Romæ estis evangelizare. 16 Non enim erubesco evangelium: virtus enim Dei est in salute omni credenti, Judæo primum et Greco. 17 Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fide, sicut scriptum est: Justus autem ex fide vivit. 18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem et injustitiam hominum eorum qui veritatem in injustitiam detinent; 19 Quia quod notum est Dei, manifestum est in illis: Deus enim illis manifestavit. 20 Invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque ejus virtus ac divinitas, ita ut sint inexcusabiles,

21 Διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ὑψαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά.
 22 Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,
 23 Καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετῶν. 24 Διὸ [καὶ] παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς,
 25 Οἷτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
 27 Ὅμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. 28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 Πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ [πορνείᾳ], πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς,

21 **ΚΑΙ** ὅτι γινόντες τὸν θεόν οὐχ ὡς θεόν ἐδόξασαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά.
 22 **ΦΑ**σκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,
 23 **ΚΑΙ** ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετῶν.
 24 **ΔΙ**ὸ [καὶ] παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς,
 25 **Ο**ἷτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.
 26 **ΔΙ**ὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
 27 **Ὅ**μοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.
 28 **ΚΑΙ** καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
 29 **Π**επληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ [πορνείᾳ], πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ, μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας, ψιθυριστάς,

21 Quia cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, et obscuratum est insipiens cor eorum. 22 Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt, 23 Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis et volucrum et quadrupedum et serpentium. 24 Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in inmunditiam, ut contumeliis adficiant corpora sua in semet ipsis, 25 Qui conmutaverunt veritatem Dei in mendacio, et coluerunt et servierunt creaturae potius quam Creatori, qui est benedictus in saecula [Amen]. 26 Propterea tradidit illos Deus in passiones ignominiae. Nam feminae eorum inmutaverunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam: 27 Similiter autem et masculi relicto naturali usu feminae exarserunt in desideriis suis in invicem, masculi in masculos turpitudinem operantes et mercedem quam oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes. 28 Et sicut non probaverunt Deum habere in notitiam, tradidit illos Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quae non convenit, 29 Repletos omni iniquitate, malitia, fornicatione, avaritia, nequitia, plenos invidia, homicidio, contentione, dolo, malignitate, susurrone,

6 Ὃς ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δοῖαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι [μὲν] τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός. 9 Θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληρος· 10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμον κριθήσονται· 13 Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται. 14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 Ὅτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 Ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ.

✠ ὅς τις ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δοῖαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμός· 9 θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου πρῶτον καὶ Ἕλληρος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ πρῶτον καὶ Ἕλληνι. 11 οὐ γάρ ἐστιν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ· 12 ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἡμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμον κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιωθήσονται· 14 ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος, 15 ὅτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συνμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ.

6 Qui reddet unicuique secundum opera ejus; 7 His quidem, qui secundum patientiam boni operis gloriam et honorem et incorruptionem quærentibus, vitam æternam: 8 His autem qui ex contentione, et qui non adquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira et indignatio. 9 Tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum, Judæi primum et Greci: 10 Gloria autem et honor et pax omni operanti bonum, Judæo primum et Greco. 11 Non est enim personarum acceptio apud Deum. 12 Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege et peribunt; et quicumque in lege peccaverunt, per legem judicabuntur. 13 Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. 14 Cum enim gentes, quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt faciunt, ejusmodi non habentes legem ipsi sibi sunt lex, 15 Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium red-dente illis conscientia ipsorum et inter se invicem cogitationum accusantium aut etiam defendentium, 16 In die cum judicabit Deus occulta hominum secundum evangelium meum per Jesum Christum. 17 Si autem tu Judæus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris in Deo.

13 Καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 Πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 Παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; 22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδωλα ἱεροσυλεῖς; 23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ ἂν νόμον πείρασσεως· ἂν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; 27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. 28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 Ἄλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὐ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

❖ ۱ ❖ ۱۰۰۰۰۰۰۰

[illegible]

AD ROMANOS, II.

18 Et nosti voluntatem ejus et probas
utiliora, instructus per legem, 19 Con-
fidis te ipsum ducem esse cæcorum,
lumen eorum qui in tenebris sunt,
20 Eruditorem insipientium, magistrum
infantium, habentem formam scientiæ
et veritatis in lege, 21 Qui ergo alium
doces, te ipsum non doces? qui præ-
dicas non furandum, furaris? 22 Qui
dicis non mœchandum, mœcharis? qui
abominaris idola, sacrilegium facis?
23 Qui in lege gloriaris, per prævarica-
tionem legis Deum inhonoras? 24 No-
men enim Dei per vos blasphematur
inter gentes, sicut scriptum est. 25 Cir-
cumcisio quidem prodest si legem
observes; si autem prævaricator legis
sis, circumcisio tua præputium facta
est. 26 Si igitur præputium justitias
legis custodiat nonne præputium illius
in circumcisionem reputabitur? 27 Et
judicabit quod ex natura est præputium
legem consummans te qui per litteram
et circumcisionem prævaricator legis
es. 28 Non enim qui in manifesto,
Judæus est, neque in manifesto
in carne, circumcisio, 29 Sed qui in
abscondito, Judæus, et circumcisio
cordis in spiritu non littera, cujus laus
non ex hominibus sed ex Deo est.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, γ'.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΤΙ οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 Πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 Τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιοθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω, 6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 7 Εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσειεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι καὶ γὰρ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 Καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα καὶ καθὼς φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν. 9 Τί οὖν; προεχόμεθα; Οὐ πάντως· προητiasάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, 10 Καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 Οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν θεόν· 12 Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

✠ ٧ ✠ لَعَلَّ

✠ ٧ ✠ مَعَالٍ

١ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٢ كَثْرَةً ٣ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٤ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٥ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٦ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٧ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٨ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ٩ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ١٠ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ١١ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ ١٢ لَعَلَّ شَيْءٌ يَزِيدُ الْيَهُودَ

AD ROMANOS, III.

CAPUT III.

1 QUID ergo amplius est Judæo, aut quæ utilitas circumcisionis? 2 Multum per omnem modum. Primum quidem quia credita sunt illis eloquia Dei. 3 Quid enim si quidam illorum non crediderunt? numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit? Absit. 4 Est autem Deus verax, omnis autem homo mendax, sicut scriptum est: Ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum judicaris. 5 Si autem iniquitas nostra justitiam Dei commendat, quid dicemus? numquid iniquus Deus qui infert iram? Secundum hominem dico. 6 Absit: alioquin quomodo judicabit Deus mundum? 7 Si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius, quid adhuc et ego tamquam peccator judicor? 8 Et non, sicut blasphemamur et sicut aiunt nos quidam dicere, faciamus mala ut veniant bona? quorum damnatio justa est. 9 Quid igitur præcellimus eos? Nequaquam. Causati enim sumus Judæos et Grecos omnes sub peccato esse, 10 Sicut scriptum est quia non est justus quisquam, 11 Non est intellegens, non est requirens Deum: 12 Omnes declinaverunt, simul inutiles facta sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, γ'.

13 Τάφος ἀνεφγμένους ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολοῦσαν, ἰὸς
ἀσπιδῶν ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν. 14 Ὡν
τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει.
15 Ὁξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέει αἷμα,
13 Σύντριμμα καὶ τλαιπωρία ἐν ταῖς
ὁδοῖς αὐτῶν, 17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ
ἔγνωσαν. 18 Οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέ-
ναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 Οἶδα-
μεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ
νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ
ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ.
20 Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσε-
ται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ
νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. 21 Νυνὶ δὲ
χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέ-
ρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ
τῶν ποφητῶν, 22 Δικαιοσύνη δὲ θεοῦ
διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας
[καὶ ἐπὶ πάντας] τοὺς πιστεύοντας.
Οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή· 23 Πάντες γὰρ
ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ
θεοῦ, 24 Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ
χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 25 Ὃν προέθετο ὁ
θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ
αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιο-
σύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πίστιν τῶν
προγεγονότων ἁμαρτημάτων 26 Ἐν τῇ
ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς
δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ,
εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιούν-
τα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ [Χριστοῦ].

❖ ၂ ❖ မြေပုံတူ လမ်း

[illegible]

AD ROMANOS, III.

13 Sepulchrum patens est guttur eorum,
linguis suis dolose agebant, venenum
aspidium sub labiis eorum : 14 Quorum
os maledictione et amaritudine plenum
est. 15 Veloces pedes eorum ad effun-
dendum sanguinem, 16 Contritio et
infelicitas in viis eorum. 17 Et viam
pacis non cognoverunt. 18 Non est
timor Dei ante oculos eorum. 19 Sci-
mus autem quoniam quaecumque lex
loquitur, his qui in lege sunt loquitur,
ut omne os obstruatur et subditus fiat
omnis mundus Deo. 20 Quia ex operi-
bus legis non justificabitur omnis caro
coram illo : per legem enim cognitio
peccati. 21 Nunc autem sine lege
justitia Dei manifestata est, justifi-
cata a lege et prophetis, 22 Justitia
autem Dei per fidem Jesu Christi,
[in omnes et] super omnes qui
credunt [in eum]. Non enim est
distinctio : 23 Omnes enim peccave-
runt et egent gloriam Dei, 24 Justifi-
cati gratis per gratiam ipsius, per
redemptionem quæ est in Christo
Jesu, 25 Quem proposuit Deus pro-
pitiationem per fidem in sanguine
ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ,
propter remissionem præcedentium
delictorum 26 In sustentatione Dei,
ad ostensionem justitiæ ejus in hoc
tempore, ut sit ipse justus et justifi-
cans eum qui ex fide est Jesu [Christi]

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, γ', δ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις ; ἐξεκλείσθη.
διὰ ποίου νόμου ; τῶν ἔργων ; οὐχί,
ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 Λογιζό-
μεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον
χωρὶς ἔργων νόμου. 29 Ἡ Ἰουδαίων ὁ
θεὸς μόνον ; οὐχὶ καὶ ἐθνῶν ; ναὶ καὶ
ἐθνῶν, 30 Εἵπερ εἰς ὁ θεὸς ὃς δικαιώσει
περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν
διὰ τῆς πίστεως. 31 Νόμον οὖν
καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως ; μὴ
γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ιστάνομεν.

ΚΕΦ Δ.

1 **ΤΙ** οὖν ἐροῦμεν εὐρηκέναι Ἀβραὰμ
τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; 2 **Εἰ**
γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει
καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. 3 **Τί**
γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ
Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ
εἰς δικαιοσύνην. 4 **Τῷ** δὲ ἐργαζομένῳ
ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ
κατὰ ὀφείλημα. 5 **Τῷ** δὲ μὴ ἐργαζο-
μένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιούντα
τὸν ἁσεβήν, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ
εἰς δικαιοσύνην. 6 **Καθάπερ** καὶ **Δαυεὶδ**
λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ
θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων·
7 **Μακάριοι** ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι
καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

❖ ❖

27 אִנְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ
 לֵאמֹר . לֵאמֹר . לֵאמֹר . לֵאמֹר .
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ 28
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ 30
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ 31
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהֵינוּ מֵעַד עַד : אֱלֹהֵינוּ

١ مَكُنَا اَنْفَعَا اِنْفَعَانِي خَلَا اِنْفَعَانِي
 نِيْعًا اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي .
 ٢ اَكَلْتُ اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي : اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 مَكُنَا اِنْفَعَانِي . اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي . ٣ مَكُنَا
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي . اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي : اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي .
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي : اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي . اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي . اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي : اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي . اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي . اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي
 اِنْفَعَانِي : اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي اِنْفَعَانِي .

AD ROMANOS, III. IV.

27 Ubi est ergo gloriatio tua ? exclusa
est. Per quam legem ? factorum ?
non, sed per legem fidei. 28 Arbitramur
enim justificari hominem per fidem
sine operibus legis. 29 An Judæorum
Deus tantum ? nonne et gentium ?
immo et gentium. 30 Quoniam quidem
unus Deus qui justificavit circumci-
sionem ex fide et præputium per fidem.
31 Legem ergo destruimus per fidem ?
Absit, sed legem statuimus.

CAPUT IV.

1 QUID ergo dicemus invenisse
Abraham patrem nostrum secundum
carnem? 2 Si enim Abraham ex
operibus justificatus est, habet gloriam,
sed non apud Deum. 3 Quid enim
scriptura dicit? Credidit Abraham
Deo, et reputatum est illi ad justitiam.
4 Ei autem qui operatur merces non
imputatur secundum gratiam sed
secundum debitum: 5 Ei autem qui
non operatur, credenti autem in eum
qui justificat impium, reputatur fides
ejus ad justitiam. 6 Sicut et David
dicit beatitudinem hominis cui Deus
accepto fert justitiam sine operibus,
7 Beati quorum remissæ sunt iniqui-
tates et quorum tecta sunt peccata:

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, δ'.

8 Μακάριος ἀνὴρ οὐ οὐ μὴ λογίσσῃται
Κύριος ἀμαρτίαν. 9 Ὁ μακαρισμὸς
οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ
τὴν ἀκροβυστίαν; λεγομεν γάρ [ὅτι]
ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς
δικαιοσύνην. 10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν
περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ
ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 Καὶ
σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς σφραγίδα
τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ
ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα
πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυ-
στίας, εἰς τὸ λογισθῆναι [καὶ] αὐτοῖς
δικαιοσύνην, 12 Καὶ πατέρα περιτομῆς
τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ
τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἔχουσιν τῆς ἐν ἀκρο-
βυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβ-
ραάμ. 13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία
τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ
κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμον, ἀλλὰ
διὰ δικαιοσύνης πίστεως. 14 Εἰ γὰρ
οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ
πίστις καὶ κατήρηται ἡ ἐπαγγελία.
15 Ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται·
οὐ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.
16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ
χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγε-
λίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ
νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως
Ἀβραάμ, ὃς ἔστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν.

✠ ✠ ✠

8 Beatus vir cui non imputabit Domi-
nus peccatum. 9 Beatitudo [ergo] hæc
in circumcisione, an etiam in præpu-
tio? dicimus enim quia reputata est
Abrahæ fides ad justitiam. 10 Quomodo
ergo reputata est? in circumcisione, an
in præputio? Non in circumcisione
sed in præputio. 11 Et signum accepit
circumcisionis, signaculum justitiæ
fidei quæ est in præputio, ut sit pater
omnium credentium per præputium,
ut reputetur et illis ad justitiam, 12 Et
sit pater circumcisionis, non his tantum
qui sunt ex circumcisione, sed et his
qui sectantur vestigia quæ est in præ-
putio fidei patris nostri Abrahæ.
13 Non enim per legem promissio
Abrahæ aut semini ejus, ut heres
esset mundi, sed per justitiam fidei.
14 Si enim qui ex lege heredes sunt,
exinanita est fides, abolita est pro-
missio: 15 Lex enim iram operatur.
Ubi enim non est lex, nec præ-
varicatio. 16 Ideo ex fide ut secundum
gratiam, ut firma sit promissio omni
semini, non ei qui ex lege est solum,
sed et ei qui ex fide est Abra-
hæ, qui est pater omnium nostrum,

AD ROMANOS, IV.

8 Beatus vir cui non imputabit Domi-
nus peccatum. 9 Beatitudo [ergo] hæc
in circumcisione, an etiam in præpu-
tio? dicimus enim quia reputata est
Abrahæ fides ad justitiam. 10 Quomodo
ergo reputata est? in circumcisione, an
in præputio? Non in circumcisione
sed in præputio. 11 Et signum accepit
circumcisionis, signaculum justitiæ
fidei quæ est in præputio, ut sit pater
omnium credentium per præputium,
ut reputetur et illis ad justitiam, 12 Et
sit pater circumcisionis, non his tantum
qui sunt ex circumcisione, sed et his
qui sectantur vestigia quæ est in præ-
putio fidei patris nostri Abrahæ.
13 Non enim per legem promissio
Abrahæ aut semini ejus, ut heres
esset mundi, sed per justitiam fidei.
14 Si enim qui ex lege heredes sunt,
exinanita est fides, abolita est pro-
missio: 15 Lex enim iram operatur.
Ubi enim non est lex, nec præ-
varicatio. 16 Ideo ex fide ut secundum
gratiam, ut firma sit promissio omni
semini, non ei qui ex lege est solum,
sed et ei qui ex fide est Abra-
hæ, qui est pater omnium nostrum,

14 Ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὃς ἐστὶν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσεισεν. 16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἐνός δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. 19 Ὡς περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι καταστήσονται οἱ πολλοί. 20 Νόμος δὲ παρεισηλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσεισεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὥς περ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

14 ἡ ἀδικία ἐκ τοῦ ἁδὰμ ἕως τοῦ μωϋσεως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως ἁδὰμ, ὃς ἐστὶν τύπος τοῦ μέλλοντος. 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνός παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἢ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνός ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσεισεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνός ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνός εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνός παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ. 18 ἀρα οὖν ὡς δι' ἐνός παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἐνός δικαίωματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. 19 ὡς περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι καταστήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισηλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσεισεν ἡ χάρις, 21 ἵνα ὡς περ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

14 Sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosen etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri. 15 Sed non sicut delictum, ita et donum: si enim unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratiam unius hominis Jesu Christi in plures abundavit. 16 Et non sicut per unum peccantem, ita et donum: nam judicium ex uno in condemnationem, gratia autem ex multis delictis in justificationem. 17 Si enim in unius delicto mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiæ et donationis et justitiæ accipientes in vitam regnabunt per unum Jesum Christum. 18 Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ: 19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per unius obeditionem justii constituentur multi. 20 Lex autem subintravit ut abundaret delictum: ubi autem abundavit delictum, superabundavit gratia; 21 Ut sicut regnavit peccatum in morte, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam per Jesum Christum Dominum nostrum.

13 Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὥσει ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν; ἀμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; Μη γένοιτο. 16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστε ὃ ὑπακούετε, ἥτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 Χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, 18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 Νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.

13 ἢ οὐκ ἐπιδείκνυτε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὥσει ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν; ἀμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; Μη γένοιτο. 16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστε ὃ ὑπακούετε, ἥτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 Χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, 18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 Νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.

13 Sed neque exhibeat membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos Deo tamquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma justitiæ Deo. 14 Peccatum enim vobis non dominabitur: non enim sub lege estis sed sub gratia. 15 Quid ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub lege sed sub gratia? Absit. 16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad obœdientiam, servi estis ejus cui obœdistis, sive peccati [ad mortem], sive obœditionis ad justitiam? 17 Gratias autem Deo, quod fuistis servi peccati, obœdistis autem ex corde in eam formam doctrinæ in qua traditi estis. 18 Liberati autem a peccato, servi facti estis justitiæ. 19 Humanum dico propter infirmitatem carnis vestræ. Sicut enim exhibuistis membra vestra servire inmunditiæ et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem. 20 Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. 21 Quem ergo fructum habuistis tunc? in quibus nunc erubescitis: nam finis illorum mors est. 22 Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατηγοράσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά. 9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολή ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; Μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 Ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. 17 Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεί ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστιν ἐν τῇ σαρκὶ μου, ἀγαθόν. Τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ.

8 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
9 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
10 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
11 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
12 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
13 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
14 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
15 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
16 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
17 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι
18 ἁμαρτία ὅτι ἁμαρτία ἐν ἐμοὶ ὅτι

8 Occasione autem accepta peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam: sine lege enim peccatum mortuum erat. 9 Ego autem vivebam sine lege aliquando: sed cum venisset mandatum, peccatum revixit, 10 Ego autem mortuus sum, et inventum est mihi mandatum quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem. 11 Nam peccatum occasione accepta per mandatum seduxit me et per illud occidit. 12 Itaque lex quidem sancta, et mandatum sanctum et justum et bonum. 13 Quod ergo bonum est, mihi factum est mors? Absit, sed peccatum, ut appareat peccatum, per bonum mihi operatum est mortem, ut fiat supra modum peccans peccatum per mandatum. 14 Scimus enim quod lex spiritualis est: ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato. 15 Quod enim operor, non intellego: non enim quod volo hoc ago, sed quod odi illud facio. 16 Si autem quod nolo illud facio, consentio legi quoniam bona. 17 Nunc autem jam non ego operor illud sed quod habitat in me peccatum. 18 Scio enim quia non in habitat in me, hoc est in carne mea bonum. Nam velle adjacet mihi, perficere autem bonum non invenio

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, η'.

4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 Οἱ γὰρ
κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ
πνεύματος. 6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς
σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, 7 Διότι τὸ
φρόνημα τῆς σαρκὸς ἐχθρὰ εἰς θεόν· τῷ
γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται·
οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ
ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 Ὑμεῖς
δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι,
εἵπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ
δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐχ ἔχει, οὗτος
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, 10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν
ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 Εἰ
δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν
Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ
ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν
ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν
διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν
ὑμῖν. 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται
ἐσμεν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.
13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε
ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πρά-
ξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

✠ ✠ ✠

4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ
ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 Οἱ γὰρ
κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρο-
νοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ
πνεύματος. 6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς
σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, 7 Διότι τὸ
φρόνημα τῆς σαρκὸς ἐχθρὰ εἰς θεόν· τῷ
γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται·
οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ
ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 Ὑμεῖς
δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι,
εἵπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ
δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐχ ἔχει, οὗτος
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, 10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν
ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 Εἰ
δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν
Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ
ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν
ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν
διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν
ὑμῖν. 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται
ἐσμεν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν.
13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε
ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πρά-
ξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

AD ROMANOS, VIII.

4 Ut justificatio legis impleatur in
nobis, qui non secundum carnemambu-
lamus sed secundum spiritum. 5 Qui
enim secundum carnem sunt, quæ car-
nis sunt sapiunt; qui vero secundum
spiritum, quæ sunt spiritus sapiunt.
6 Nam prudentia carnis mors est,
prudentia autem spiritus vita et pax.
7 Quoniam sapientia carnis inimicitia
est in Deum: legi autem Dei non
subicitur, nec enim potest. 8 Qui
autem in carne sunt, Deo placere non
possunt. 9 Vos autem in carne non
estis sed in spiritu, si tamen Spiritus
Dei habitat in vobis. Si quis autem
spiritum Christi non habet, hic non
est ejus. 10 Si autem Christus in vobis
est, corpus quidem mortuum est prop-
ter peccatum, spiritus vero vita prop-
ter justificationem. 11 Quod si Spiritus
ejus qui suscitavit Jesum a mortuis
hâbitat in vobis, qui suscitavit Jesum
Christum a mortuis vivificavit e
mortalia corpora vestra propter in-
habitantem Spiritum ejus in vobi-
12 Ergo, fratres, debitores sumus no-
carni ut secundum carnem vivamu-
13 Si enim secundum carnem vix-
ritis, moriemini; si autem spiri-
facta carnis mortificatis, vivet

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, η'.

14 Ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν θεοῦ. 15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. 17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. 18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 Ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι. 21 Διότι καὶ αὕτη ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις στεναίνει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. 23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

✠ ✠ ✠

14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν θεοῦ. 15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. 17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. 18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 Ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι. 21 Διότι καὶ αὕτη ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις στεναίνει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. 23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

AD ROMANOS, VIII.

14 Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei. 15 Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus : Abba Pater. 16 Ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei. 17 Si autem filii, et heredes ; heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, si tamen conpatimur ut et conglorificemur. 18 Existimo enim quod non sunt condignae passionibus hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis. 19 Nam expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. 20 Vanitati enim creatura subjecta est, non volens sed propter eum qui subjecit, in spem. 21 Quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. 22 Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc : 23 Non solum autem illa, sed et nos ipsi primitias spiritus habentes et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum expectantes redemptionem corporis nostri. 24 Spe enim salvi facti sumus : spes autem quæ videtur non est spes : nam quod videt quis, quid sperat ? 25 Si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ
τί προσευξώμεθα καθὼς δεῖ οὐκ οἶδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
[ὑπὲρ ἡμῶν] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.
27 Ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 Οἶδαμεν
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὓς προέγνω,
καὶ προὐρίσεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὰ εἶναι αὐτὸν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ προὐρίσεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν,
τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ
ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίζεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων. 34 Τίς
ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀπο-
θανών, μᾶλλον δὲ [καὶ] ἐγερθείς, ὃς
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ
λαμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ
μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν
σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ
τί προσευξώμεθα καθὼς δεῖ οὐκ οἶδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
[ὑπὲρ ἡμῶν] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.
27 Ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 Οἶδαμεν
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὓς προέγνω,
καὶ προὐρίσεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὰ εἶναι αὐτόν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ προὐρίσεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν,
τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ
ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίζεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων. 34 Τίς
ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀπο-
θανών, μᾶλλον δὲ [καὶ] ἐγερθείς, ὃς
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ
λαμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ
μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν
σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

26 Similiter autem et Spiritus adjuvat
infirmittatem nostram. Nam quid
oremus sicut oportet nescimus, sed
ipse Spiritus postulat pro nobis gemit-
tibus inenarrabilibus: 27 Qui autem
scrutatur corda, scit quid desideret
Spiritus, quia secundum Deum pos-
tulat pro sanctis. 28 Scimus autem
quoniam diligentibus Deum omnia
cooperantur in bonum, his qui secun-
dum propositum vocati sunt sancti.
29 Nam quos præsavit, et prædestina-
vit conformes fieri imaginis Filii ejus,
ut sit ipse primogenitus in multis
fratribus. 30 Quos autem prædestina-
vit, hos et vocavit: et quos vocavit,
hos et justificavit: quos autem justifi-
cavit, illos et magnificavit. 31 Quid
ergo dicimus ad hæc? si Deus pro
nobis, quis contra nos? 32 Qui etiam
Filio suo non pepercit, sed pro nobis
omnibus tradidit illum, quomodo non
etiam cum illo omnia nobis donabit
33 Quis accusabit electos Dei? Deus
qui justificat? 34 Quis est qui
condemnet? Christus Jesus qui
mortuus est, immo qui resurrexit, qui
et est ad dexteram Dei, qui etiam
interpellat pro nobis? 35 Qui
nos separabit a caritate Christi
tribulatio an angustia an persecutio
an fames an nuditas an periculum
an gladius? 36 Sicut scriptum est quod
propter te mortificamur tota die
æstimati sumus ut oves occisionis.

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ
τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα,
Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 11 Μήπω
γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι
ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν
πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, 12 Οὐκ ἐξ
ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ
ἐλάσσονι, 13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν
Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ
ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ
ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο.
15 Τῷ Μωυσεὶ γὰρ λέγει· Ἐλεήσω
ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
οἰκτείρω. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος
θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ
ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ
ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ
τῇ γῇ. 18 Ἄρα οὖν ὃ θέλει ἐλεεῖ, ὃν
δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν·
Τί ἐτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήμυτι
αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν. 20 ὦ ἄνθρωπε,
μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος
τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ
πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως;
21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ
πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

9 ἡ ἐπαγγελία τοῦ λόγου οὗτου· Κατὰ
τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα,
Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 11 Μήπω
γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι
ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν
πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, 12 Οὐκ ἐξ
ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ
ἐλάσσονι, 13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν
Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ
ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ
ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο.
15 Τῷ Μωυσεὶ γὰρ λέγει· Ἐλεήσω
ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
οἰκτείρω. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος
θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ
ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ
ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ
τῇ γῇ. 18 Ἄρα οὖν ὃ θέλει ἐλεεῖ, ὃν
δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν·
Τί ἐτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήμυτι
αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν. 20 ὦ ἄνθρωπε,
μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος
τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ
πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως;
21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ
πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

9 Promissionis autem verbum hoc est:
Secundum hoc tempus veniam et erit
Sarræ filius. 10 Non solum autem,
sed et Rebecca ex uno concubitu
habens Isaac patre nostro: 11 Cum
enim nondum nati fuissent aut aliquid
egissent bonum aut malum, ut secun-
dum electionem propositum Dei
maneret, non ex operibus sed ex
vocante, 12 Dictum est ei quia major
serviet minori, 13 Sicut scriptum est:
Jacob dilexi, Esau autem odio habui.
14 Quid ergo dicemus? numquid ini-
quitas apud Deum? Absit. 15 Mox
enim dicit: Miserebor cujus misereor
et misericordiam præstabo cujus
miserebor. 16 Igitur non volentis
neque currentis, sed miserentis es
Dei. 17 Dicit [enim] scriptura Pharaon
quia in hoc ipsum excitavi te ut
ostendam in te virtutem meam et
adnuntiaretur nomen meum in universa
terra. 18 Ergo cujus vult miseretur, et
quem vult indurat. 19 Dicis itaque
mihi: Quid adhuc quaeritur? volun-
tati enim ejus quis resistit? 20 Homo,
tu quis es qui respondeas Deo?
Numquid dicit figmentum ei qui
finxit: Quid me fecisti sic? 21 An non
habet potestatem figulus luti ex eadem
massa facere aliud quidem vas
honorem, aliud vero in contumeliam

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 Οὗτος καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην, 26 Καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὐ ἐρρέθη αὐτοῖς· Οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζώντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων [ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον] ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιωθῆμεν. 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον [δικαιοσύνης] οὐκ ἔφθασεν. 32 Διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων [νόμου]· προσέκοψαν [γὰρ] τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,

22 ἢ ἔτι ἂν ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 Οὗτος καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην, 26 Καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὐ ἐρρέθη αὐτοῖς· Οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζώντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων [ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον] ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιωθῆμεν. 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον [δικαιοσύνης] οὐκ ἔφθασεν. 32 Διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων [νόμου]· προσέκοψαν [γὰρ] τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,

22 Quod si volens Deus ostendere iram et notam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa iræ aptata in interitum, 23 Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam, 24 Quos et vocavit nos non solum ex Judæis sed etiam ex gentibus; 25 Sicut in Osee dicit: Vocavi non plebem meam plebem meam et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam, 26 Et erit in loco ubi dictum est: Non plebs mea vos, ibi vocabuntur filii Dei vivi. 27 Esaias autem clamat pro Israhel: Si fuerit numerus filiorum Israhel tamquam arena maris, reliquiae salvæ fient: 28 Verbum enim consummans et brevians in æquitate, quia verbum brevium faciet Dominus super terram. 29 Et sicut prædixit Esaias: Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus et sicut Gomorra similes fuisset. 30 Quid ergo dicemus? quod gentes quæ non sectabantur justitiam adprehenderunt justitiam, justitiam autem quæ ex fide est; 31 Israhel vero sectans legem justitiæ in legem justitiæ non pervenit. 32 Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt [enim] in lapidem offensionis.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ζ.

8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ
τῆς ἐντολῆς κατηργάσατο ἐν ἔμοι πᾶσαν
ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία
νεκρά. 9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου
πνῶτε· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ
ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 Ἐγὼ δὲ ἀπέ-
θανον, καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς
ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. 11 Ἡ γὰρ
ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς
ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δ' αὐτῆς
ἀπέκτεινεν. 12 Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος,
καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.
13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἔμοι ἐγένετο θάνατος·
Μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ
ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζο-
μένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερ-
βολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς
ἐντολῆς. 14 Οἶδμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος
πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός
εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.
15 Ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω·
οὐ γὰρ ὃ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ
μισῶ τοῦτο ποιῶ. 16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
τοῦτο ποιῶ, σύνφημι τῷ νόμῳ ὅτι κα-
λός· 17 Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργά-
ζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα ἐν ἔμοι
ἁμαρτία. 18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ
ἐν ἔμοι, τοῦτ' ἐστιν ἐν τῇ σαρκί μου,
ἀγαθόν. Τὸ γὰρ θέλει παράκεινται
μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ·

❖ ❶ ❖ རྒྱུ་ལྡན་པའི་ལྷ་

[illegible]

AD ROMANOS, VII.

8 Occasione autem accepta peccatum
per mandatum operatum est in
omnem concupiscentiam: sine
enim peccatum mortuum erat.
autem vivebam sine lege aliquando
sed cum venisset mandatum, peccatum
revixit, 10 Ego autem mortuus sum
invenitum est mihi mandatum
erat ad vitam, hoc esse ad mortem
11 Nam peccatum occasione
per mandatum seduxit me et per
occidit. 12 Itaque lex quidem
et mandatum sanctum et iustum
bonum. 13 Quod ergo bonum
factum est mors? Absit, scimus
tamen, ut appareat peccatum, per
mihi operatum est mortem
supra modum peccans per
mandatum. 14 Scimus enim quod
lex spiritualis est: ego autem
sum, venundatus sub peccato
enim operor, non intellego
quod volo hoc ago, sed quod
facio. 16 Si autem quod
facio, consentio legi quoniam
17 Nunc autem jam non
illud sed quod habitat
in me. 18 Scio enim quod
habitatio in me, hoc est in
bonum. Nam velle adjuvare
facere autem bonum

19 Οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ
ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. 20 Εἰ
δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 Εὕρισκω ἄρα τὸν
νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν,
ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. 22 Συνή-
δομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν
ἔσω ἄνθρωπον, 23 Βλέπω δὲ ἕτερον
νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρα-
τευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ
ἀγχαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς
ἁμαρτίας τῇ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με
ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θαιάτου
τούτου; 25 Χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν
αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῷ δουλεύω νόμῳ θεοῦ,
τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

ΚΕΦ. η'.

1 ΟΥΔΕΝ ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [μὴ κατὰ σάρκα
περιπάτουσιν]. 2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ
πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου
τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 Τὸ
γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθέ-
νει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν
ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι
σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,

19 ὃ οὐ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ
ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. 20 Εἰ
δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 Εὕρισκω ἄρα τὸν
νόμον, τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν,
ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. 22 Συνή-
δομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν
ἔσω ἄνθρωπον, 23 Βλέπω δὲ ἕτερον
νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρα-
τευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ
ἀγχαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς
ἁμαρτίας τῇ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.
24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με
ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θαιάτου
τούτου; 25 Χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν
αὐτὸς ἐγὼ τῷ νοῷ δουλεύω νόμῳ θεοῦ,
τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

✠ 1 ✠

1 ΟΥΔΕΝ ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [μὴ κατὰ σάρκα
περιπάτουσιν]. 2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ
πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου
τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 Τὸ
γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθέ-
νει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν
ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι
σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας
κατέκρινεν τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί,

19 Non enim quod volo bonum, hoc
facio, sed quod nolo malum, hoc ago.
20 Si autem quod nolo, illud facio, non
ego operor illud sed quod inhabitat in
me peccatum. 21 Invenio igitur legem
volenti mihi facere bonum quoniam
mihi malum adjacet: 22 Condelector
enim legi Dei secundum interiorem
hominem, 23 Video autem aliam legem
in membris meis repugnantem legi
mentis meae et captivantem me in
lege peccati quae est in membris meis.
24 Infelix ego homo: quis me liberabit
de corpore mortis hujus? 25 Gratia
Dei per Jesum Christum Dominum
nostrum. Igitur ego ipse mente servio
legi Dei, carne autem legi peccati.

CAPUT VIII.

1 NIHIL ergo nunc damnationis est
his qui sunt in Christo Jesu, qui non
secundum carnem ambulant. 2 Lex
enim spiritus vitae in Christo Jesu
liberavit me a lege peccati et mortis.
3 Nam quod impossibile erat legis,
in quo infirmabatur per carnem,
Deus Filium suum mittens in simili-
tudinem carnis peccati et propter pec-
catum damnavit peccatum in carne.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, η'.

14 "Οσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν θεοῦ. 15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. 17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνασχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. 18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 Διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

✠ ✠ ✠

14 ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ εἰσιν θεοῦ. 15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλίας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συνμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμέν τέκνα θεοῦ. 17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συνκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἴπερ συνασχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. 18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐφ' ἐλπίδι 21 Διότι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλίας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. 22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συνστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· 23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

AD ROMANOS, VIII.

14 Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei. 15 Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus : Abba Pater. 16 Ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei. 17 Si autem filii, et heredes ; heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, si tamen conpatimur ut et conglorificemur. 18 Existimo enim quod non sunt condignae passionibus hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis. 19 Nam expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. 20 Vanitati enim creatura subjecta est, non volens sed propter eum qui subjecit, in spem 21 Quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. 22 Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc : 23 Non solum autem illa, sed et nos ipsi primitias spiritus habentes et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum expectantes redemptionem corporis nostri. 24 Spe enim salvi facti sumus : spes autem quæ videtur non est spes : nam quod videt quis, quid sperat ? 25 Si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ
τί προσευξόμεθα καθὼς δεῖ οὐκ οἶδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
[ὑπὲρ ἡμῶν] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·
27 Ὁ δὲ ἐρανῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεοῦ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 Οἶδαμεν
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὖς προέγνω,
καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν,
τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ
ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 34 Τίς
ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀπο-
θανών, μᾶλλον δὲ [καὶ] ἐγερθεὶς, ὃς
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ
λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ
μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκεν
σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ
τί προσευξόμεθα καθὼς δεῖ οὐκ οἶδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
[ὑπὲρ ἡμῶν] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·
27 Ὁ δὲ ἐρανῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεοῦ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 Οἶδαμεν
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὖς προέγνω,
καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτόν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν,
τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ
ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίσεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 34 Τίς
ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀπο-
θανών, μᾶλλον δὲ [καὶ] ἐγερθεὶς, ὃς
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ
λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ
μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι ἔνεκεν
σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

26 Similiter autem et Spiritus adjuvat
infirmittatem nostram. Nam quid
oremus sicut oportet nescimus, sed
ipse Spiritus postulat pro nobis gemi-
tibus inenarrabilibus: 27 Qui autem
scrutatur corda, scit quid desideret
Spiritus, quia secundum Deum pos-
tulat pro sanctis. 28 Scimus autem
quoniam diligentibus Deum omnia
cooperantur in bonum, his qui secun-
dum propositum vocati sunt sancti.
29 Nam quos præscivit, et prædestina-
vit conformes fieri imaginis Filii ejus,
ut sit ipse primogenitus in multis
fratribus. 30 Quos autem prædestina-
vit, hos et vocavit: et quos vocavit,
hos et justificavit: quos autem justifi-
cavit, illos et magnificavit. 31 Quid
ergo dicimus ad hæc? si Deus pro
nobis, quis contra nos? 32 Qui etiam
Filio suo non pepercit, sed pro nobis
omnibus tradidit illum, quomodo non
etiam cum illo omnia nobis donabit?
33 Quis accusabit electos Dei? Deus
qui justificat? 34 Quis est qui
condemnet? Christus Jesus qui
mortuus est, immo qui resurrexit, qui
et est ad dexteram Dei, qui etiam
interpellat pro nobis? 35 Quis
nos separabit a caritate Christi?
tribulatio an angustia an persecutio
an fames an nuditas an periculum an
gladius? 36 Sicut scriptum est quia
propter te mortificamur tota die,
æstimati sumus ut oves occisionis.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, η', θ'.

37 Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν
διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 Πέπει-
σμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή,
οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, [οὔτε ἐξουσίαι]
οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε
δυνάμεις 39 Οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς
χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΚΕΦ. θ'.

1 ἈΛΗΘΕΙΑΝ λέγω ἐν Χριστῷ,
οὐ ψεύδομαι, συναμαρτυρούσης μοι τῆς
συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ·
2 Ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ
ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου.
3 Ἡ ἐχρόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς
ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν
ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ
σάρκα, 4 Οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῆται,
ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ
διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ
λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, 5 Ὡν οἱ
πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ
σάρκα. Ὁ ὧν ἐπὶ πάντων θεὸς
εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.
6 Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος
τοῦ θεοῦ. Οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ,
οὗτοι Ἰσραὴλ. 7 Οὐδ' ὅτι εἰσιν
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'
Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα·
8 Τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς
ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα
τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα.

⋄ ٤ ⋄ ب ⋄ ك ل ه و ش ت ح ذ ز س ع ف ق

37 Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν
διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 Πέπει-
σμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή,
οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί, [οὔτε ἐξουσίαι]
οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε
δυνάμεις 39 Οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς
χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
⋄ ٤ ⋄ ب ⋄ ك ل ه و ش ت ح ذ ز س ع ف ق

⋄ ٤ ⋄ ب ⋄ ك ل ه و ش ت ح ذ ز س ع ف ق

1 VERITATEM dico in Christo, non
mentior, testimonium mihi perhibente
conscientia mea in Spiritu sancto,
2 Quoniam tristitia est mihi magna et
continuus dolor cordi meo: 3 Opta-
bam enim ipse ego anathema esse a
Christo pro fratribus meis, qui sunt
cognati mei secundum carnem, 4 Qui
sunt Israhelitæ, quorum adoptio est
filiorum et gloria et testamenta et
legislatio et obsequium et promissa,
5 Quorum patres, et ex quibus Christus
secundum carnem, qui est super omnia
Deus benedictus in sæcula. Amen.
6 Non autem quo exciderit verbum Dei.
Non enim omnes qui ex Israhel, hi sunt
Israhelitæ; 7 Neque quia semen sunt
Abrahæ, omnes filii, sed In Isaac voca-
bitur tibi semen. 8 Id est, non qui
filii carnis, hi filii Dei, sed qui filii sunt
promissionis æstinantur in semine.

AD ROMANOS, VIII. IX.

37 Sed in his omnibus superamus
propter eum qui dilexit nos. 38 Certus
sum enim quia neque mors neque vita
neque angeli neque principatus neque
[virtutes neque] instantia neque futura
neque fortitudo 39 Neque altitudo
neque profundum neque creatura alia
poterit nos separare a caritate Dei quæ
est in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT IX.

1 VERITATEM dico in Christo, non
mentior, testimonium mihi perhibente
conscientia mea in Spiritu sancto,
2 Quoniam tristitia est mihi magna et
continuus dolor cordi meo: 3 Opta-
bam enim ipse ego anathema esse a
Christo pro fratribus meis, qui sunt
cognati mei secundum carnem, 4 Qui
sunt Israhelitæ, quorum adoptio est
filiorum et gloria et testamenta et
legislatio et obsequium et promissa,
5 Quorum patres, et ex quibus Christus
secundum carnem, qui est super omnia
Deus benedictus in sæcula. Amen.
6 Non autem quo exciderit verbum Dei.
Non enim omnes qui ex Israhel, hi sunt
Israhelitæ; 7 Neque quia semen sunt
Abrahæ, omnes filii, sed In Isaac voca-
bitur tibi semen. 8 Id est, non qui
filii carnis, hi filii Dei, sed qui filii sunt
promissionis æstinantur in semine.

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ
τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα,
'Ισαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 11 Μήπω
γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι
ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν
πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, 12 Οὐκ ἐξ
ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ
ἐλάσσονι, 13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν
'Ιακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ
ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ
ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο.
15 Τῷ Μωυσεῖ γὰρ λέγει· Ἐλεήσω
ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
οἰκτείρω. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος
θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ
ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ
ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ
τῇ γῇ. 18 Ἄρα οὖν ὃ θέλει ἐλεεῖ, ὃν
δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν·
Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι
αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν. 20 Ὡς ἄνθρωπε,
μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος
τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ
πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως;
21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ
πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
δὲ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, δὲ εἰς ἀτιμίαν;

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ
τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται
τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ
καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα,
'Ισαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 11 Μήπω
γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι
ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν
πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, 12 Οὐκ ἐξ
ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη
αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ
ἐλάσσονι, 13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν
'Ιακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ
ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ
ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο.
15 Τῷ Μωυσεῖ γὰρ λέγει· Ἐλεήσω
ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν
οἰκτείρω. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος
θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ
ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ
ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ
τῇ γῇ. 18 Ἄρα οὖν ὃ θέλει ἐλεεῖ, ὃν
δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν·
Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι
αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν. 20 Ὡς ἄνθρωπε,
μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος
τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ
πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως;
21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ
πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
δὲ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, δὲ εἰς ἀτιμίαν;

9 Promissionis autem verbum hoc est:
Secundum hoc tempus veniam et erit
Sarræ filius. 10 Non solum autem,
sed et Rebecca ex uno concubitu
habens Isaac patre nostro: 11 Cum
enim nondum nati fuissent aut aliquid
egissent bonum aut malum, ut secun-
dum electionem propositum Dei
maneret, non ex operibus sed ex
vocante, 12 Dictum est ei quia major
serviet minori, 13 Sicut scriptum est:
Jacob dilexi, Esau autem odio habui.
14 Quid ergo dicemus? numquid ini-
quitas apud Deum? Absit. 15 Mose
enim dicit: Miserebor cujus misereor,
et misericordiam præstabo cujus
miserebor. 16 Igitur non volentis
neque currentis, sed miserentis est
Dei. 17 Dicit [enim] scriptura Pharaoni
quia in hoc ipsum excitavi te ut
ostendam in te virtutem meam et
adnuntietur nomen meum in universa
terra. 18 Ergo cujus vult miseretur, et
quem vult indurat. 19 Dicis itaque
mihi: Quid adhuc quæritur? volun-
tati enim ejus quis resistit? 20 O
homo, tu quis es qui respondeas Deo?
Numquid dicit figmentum ei qui se
finxit: Quid me fecisti sic? 21 An non
habet potestatem figulus luti ex eadem
massa facere aliud quidem vas in
honorem, aliud vero in contumeliam?

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 Οὗτος καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην, 26 Καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὐ ἐρρέθη αὐτοῖς· Οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων [ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένοι] ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιωθῆμεν. 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον [δικαιοσύνης] οὐκ ἔφθασεν. 32 Διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων [νόμου]· προσέκοψαν [γὰρ] τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,

22 ٢٢ اَلَيْسَ كَانَ يَشَاءُ اللهُ اَنْ يَدْعِيَا اِيَّاهُ لِيُظْهِرَ لَنَا قُوَّةَ اَمْرِهِ وَيَعْرِفَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٣ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٤ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٥ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٦ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٧ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٨ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٢٩ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٣٠ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٣١ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ ٣٢ وَكَيْفَ اَعْلَمَ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ اَنْتَاطَاقُ اَمْرِهِ

22 Quod si volens Deus ostendere iram et notam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa iræ aptata in interitum, 23 Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam, 24 Quos et vocavit nos non solum ex Judæis sed etiam ex gentibus; 25 Sicut in Osee dicit: Vocavi non plebem meam plebem meam et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam, 26 Et erit in loco ubi dictum est: Non plebs mea vos, ibi vocabuntur filii Dei vivi. 27 Esaias autem clamat pro Israhel: Si fuerit numerus filiorum Israhel tamquam arena maris, reliquæ salvæ fient: 28 Verbum enim consummans et brevians in æquitate, quia verbum breviatum faciet Dominus super terram. 29 Et sicut prædixit Esaias: Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus et sicut Gomorra similes fuissetmus. 30 Quid ergo dicemus? quod gentes quæ non sectabantur justitiam adprehenderunt justitiam, justitiam autem quæ ex fide est; 31 Israhel vero sectans legem justitiæ in legem justitiæ non pervenit. 32 Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt [enim] in lapidem offensionis.

13 Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὥσεί ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν; ἀμαρτησόμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. 16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι ἐστε ὃ ὑπακούετε, ἥτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 Χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, 18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 Νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζῶν αἰώνιον.

13 Ὅτι οὐκ ἐπιδείκνυτε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας, ἀλλὰ ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντες, τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν. 15 Τί οὖν; ἀμαρτησόμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. 16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ὃ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοι ἐστε ὃ ὑπακούετε, ἥτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 Χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, 18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε· τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. 22 Νῦν δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζῶν αἰώνιον.

13 Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos Deo tamquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma justitiæ Deo. 14 Peccatum enim vobis non dominabitur: non enim sub lege estis sed sub gratia. 15 Quid ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub lege sed sub gratia? Absit. 16 Nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad obœdientum, servi estis ejus cui obœdistis, sive peccati [ad mortem], sive obœditionis ad justitiam? 17 Gratias autem Deo, quod fuistis servi peccati, obœdistis autem ex corde in eam formam doctrinæ in qua traditi estis. 18 Liberati autem a peccato, servi facti estis justitiæ. 19 Humanum dico propter infirmitatem carnis vestræ. Sicut enim exhibuistis membra vestra servire inmunditiæ et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem. 20 Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. 21 Quem ergo fructum habuistis tunc? in quibus nunc erubescitis: nam finis illorum mors est. 22 Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam.

23 Τὰ γὰρ ὀφώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΚΕΦ. ζ.

1 Ἡ ἄΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῇ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεσται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός· 3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρᾳ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλὶδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. 4 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῇ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορήσαι τῷ θανάτῳ· 6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γραμματος. 7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

23 οὐκ ἔγνωμεν ἁμαρτίαν· ὁ νόμος ἁμαρτία· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

* 1 * 0 * 100 * 100 * 100 *

1 Ἡ ἄΓΝΟΕΙΤΕ, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῇ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεσται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός· 3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρᾳ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλὶδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. 4 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῇ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορήσαι τῷ θανάτῳ· 6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γραμματος. 7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις.

23 Stipendia enim peccati mors : gratia autem Dei vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT VII.

1 AN ignoratis, fratres, scientibus enim legem loquor, quia lex in homine dominatur quanto tempore vivit? 2 Nam quæ sub viro est mulier, vivente viro alligata est legi; si autem mortuus fuerit vir ejus, soluta est a lege viri. 3 Igitur vivente viro vocabitur adultera si fuerit cum alio viro; si autem mortuus fuerit vir ejus, liberata est a lege viri, ut non sit adultera si fuerit cum alio viro. 4 Itaque, fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi, ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit, ut fructificaremus Deo. 5 Cum enim essemus in carne, passionibus peccatorum quæ per legem erant operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti: 6 Nunc autem soluti sumus a lege morientes in quo detinebamur, ita ut serviamus in novitate spiritus et non in vetustate litteræ. 7 Quid ergo dicimus? lex peccatum est? Absit: sed peccatum non cognovi nisi per legem; nam concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret: Non concupisces.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, η'.

4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονούσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. 6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, 7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐχ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, 10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσκει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικούντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμεν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. 13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

✠ ✠ ✠

4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονούσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. 6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, 7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. 8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐχ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, 10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσκει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικούντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. 12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμεν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. 13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

AD ROMANOS, VIII.

4 Ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus sed secundum spiritum. 5 Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt sapiunt; qui vero secundum spiritum, quæ sunt spiritus sapiunt. 6 Nam prudentia carnis mors est, prudentia autem spiritus vita et pax. 7 Quoniam sapientia carnis inimicitia est in Deum: legi autem Dei non subicitur, nec enim potest. 8 Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. 9 Vos autem in carne non estis sed in spiritu, si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est ejus. 10 Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vita propter justificationem. 11 Quod si Spiritus ejus qui suscitavit Jesum a mortuis habitat in vobis, qui suscitavit Jesum Christum a mortuis vivificavit et mortalia corpora vestra propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis. 12 Ergo, fratres, debitores sumus non carni ut secundum carnem vivamus. 13 Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificatis, vivetis.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ
τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
[ὑπὲρ ἡμῶν] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·
27 Ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 Οἶδαμεν
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὓς προέγνω,
καὶ προὐρίσεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὰ εἶναι αὐτὸν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ προὐρίσεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν,
τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ
ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίζεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 34 Τίς
ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀπο-
θανών, μᾶλλον δὲ [καὶ] ἐγερθεὶς, ὃς
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ
λαμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ
μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν
σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. Τὸ γὰρ
τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
[ὑπὲρ ἡμῶν] στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·
27 Ὁ δὲ ἐραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί
τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 Οἶδαμεν
δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὓς προέγνω,
καὶ προὐρίσεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὰ εἶναι αὐτόν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.
30 Οὓς δὲ προὐρίσεν, τούτους καὶ
ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους
καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν,
τούτους καὶ ἐδόξασεν. 31 Τί οὖν
ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ
ιδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς
οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν
χαρίζεται; 33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ
ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· 34 Τίς
ὁ κατακρίνων; Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀπο-
θανών, μᾶλλον δὲ [καὶ] ἐγερθεὶς, ὃς
ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγ-
χάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;
θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ
λαμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ
μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν
σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν,
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

26 Similiter autem et Spiritus adjuvat
infirmiorem nostram. Nam quid
oremus sicut oportet nescimus, sed
ipse Spiritus postulat pro nobis gemit-
ibus inenarrabilibus: 27 Qui autem
scrutatur corda, scit quid desideret
Spiritus, quia secundum Deum pos-
tulat pro sanctis. 28 Scimus autem
quoniam diligentibus Deum omnia
cooperantur in bonum, his qui secun-
dum propositum vocati sunt sancti.
29 Nam quos præsavit, et prædestina-
vit conformes fieri imaginis Filii ejus,
ut sit ipse primogenitus in multis
fratribus. 30 Quos autem prædestina-
vit, hos et vocavit: et quos vocavit,
hos et justificavit: quos autem justifi-
cavit, illos et magnificavit. 31 Quid
ergo dicimus ad hæc? si Deus pro
nobis, quis contra nos? 32 Qui etiam
Filio suo non pepercit, sed pro nobis
omnibus tradidit illum, quomodo non
etiam cum illo omnia nobis donabit?
33 Quis accusabit electos Dei? Deus
qui justificat? 34 Quis est qui
condemnet? Christus Jesus qui
mortuus est, immo qui resurrexit, qui
et est ad dexteram Dei, qui etiam
interpellat pro nobis? 35 Quis
nos separabit a caritate Christi?
tribulatio an angustia an persecutio
an fames an nuditas an periculum an
gladius? 36 Sicut scriptum est quia
propter te mortificamur tota die,
æstimati sumus ut oves occisionis.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, θ.

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 11 Μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, 12 Οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο. 15 Τῷ Μωυσεὶ γὰρ λέγει· Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτειρώ. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 Ἄρα οὖν ὃ θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν. 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως; 21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσιν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

✧ 4 ✧

9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 11 Μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, 12 Οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρρέθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, 13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα. 14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; Μὴ γένοιτο. 15 Τῷ Μωυσεὶ γὰρ λέγει· Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτειρώ. 16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 Ἄρα οὖν ὃ θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει. 19 Ἐρεῖς μοι οὖν· Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν. 20 ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· Τί με ἐποίησας οὕτως; 21 Ἡ οὐκ ἔχει ἔξουσιν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

AD ROMANOS, IX.

9 Promissionis autem verbum hoc est: Secundum hoc tempus veniam et erit Sarrae filius. 10 Non solum autem, sed et Rebecca ex uno concubitu habens Isaac patre nostro: 11 Cum enim nondum nati fuissent aut aliquid egissent bonum aut malum, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus sed ex vocante, 12 Dictum est ei quia major serviet minori, 13 Sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui. 14 Quid ergo dicemus? numquid iniquitas apud Deum? Absit. 15 Mose enim dicit: Miserebor cuius misereor, et misericordiam præstabo cuius miserebor. 16 Igitur non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei. 17 Dicit [enim] scriptura Pharaoni quia in hoc ipsum excitavi te ut ostendam in te virtutem meam et adnuntiatur nomen meum in universa terra. 18 Ergo cuius vult miseretur, et quem vult indurat. 19 Dicis itaque mihi: Quid adhuc quæritur? voluntati enim ejus quis resistit? 20 O homo, tu quis es qui respondeas Deo? Numquid dicit figmentum ei qui se finxit: Quid me fecisti sic? 21 An non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam?

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 Οὗτος καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην, 26 Καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων [ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον] ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιωθῆμεν. 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον [δικαιοσύνης] οὐκ ἔφθασεν. 32 Διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων [νόμου]· προσέκοψαν [γὰρ] τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν; 24 Οὗτος καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἡγαπημένην ἡγαπημένην, 26 Καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἐὰν ᾗ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων [ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον] ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. 29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐνκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὁμοιωθῆμεν. 30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον [δικαιοσύνης] οὐκ ἔφθασεν. 32 Διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων [νόμου]· προσέκοψαν [γὰρ] τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,

22 Quod si volens Deus ostendere iram et notam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa iræ aptata in interitum, 23 Ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam, 24 Quos et vocavit nos non solum ex Judæis sed etiam ex gentibus; 25 Sicut in Osee dicit: Vocavi non plebem meam plebem meam et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam, 26 Et erit in loco ubi dictum est: Non plebs mea vos, ibi vocabuntur filii Dei vivi. 27 Esaias autem clamat pro Israhel: Si fuerit numerus filiorum Israhel tamquam arena maris, reliquæ salvæ fient: 28 Verbum enim consummans et brevians in æquitate, quia verbum brevium faciet Dominus super terram. 29 Et sicut prædixit Esaias: Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus et sicut Gomorra similes fuisset. 30 Quid ergo dicemus? quod gentes quæ non sectabantur justitiam adprehenderunt justitiam, justitiam autem quæ ex fide est; 31 Israhel vero sectans legem justitiæ in legem justitiæ non pervenit. 32 Quare? quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt [enim] in lapidem offensionis.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ια'.

ΚΕΦ. ια'.

1 ΛΕΓΩ οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. 2 Οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν Ἡλείᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ; [λέγων·] 3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. 4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμὰντῷ ἐπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καίρῳ λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. 6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεταί χάρις [εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον]. 7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 Καθὰ περ γέγραπται· Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

✠ 1 ✠ 2 ✠ 3 ✠ 4 ✠ 5 ✠ 6 ✠ 7 ✠ 8 ✠ 9 ✠ 10 ✠ 11 ✠ 12 ✠ 13 ✠ 14 ✠ 15 ✠ 16 ✠ 17 ✠ 18 ✠ 19 ✠ 20 ✠ 21 ✠ 22 ✠ 23 ✠ 24 ✠ 25 ✠ 26 ✠ 27 ✠ 28 ✠ 29 ✠ 30 ✠ 31 ✠ 32 ✠ 33 ✠ 34 ✠ 35 ✠ 36 ✠ 37 ✠ 38 ✠ 39 ✠ 40 ✠ 41 ✠ 42 ✠ 43 ✠ 44 ✠ 45 ✠ 46 ✠ 47 ✠ 48 ✠ 49 ✠ 50 ✠ 51 ✠ 52 ✠ 53 ✠ 54 ✠ 55 ✠ 56 ✠ 57 ✠ 58 ✠ 59 ✠ 60 ✠ 61 ✠ 62 ✠ 63 ✠ 64 ✠ 65 ✠ 66 ✠ 67 ✠ 68 ✠ 69 ✠ 70 ✠ 71 ✠ 72 ✠ 73 ✠ 74 ✠ 75 ✠ 76 ✠ 77 ✠ 78 ✠ 79 ✠ 80 ✠ 81 ✠ 82 ✠ 83 ✠ 84 ✠ 85 ✠ 86 ✠ 87 ✠ 88 ✠ 89 ✠ 90 ✠ 91 ✠ 92 ✠ 93 ✠ 94 ✠ 95 ✠ 96 ✠ 97 ✠ 98 ✠ 99 ✠ 100 ✠

✠ 1 ✠ 2 ✠ 3 ✠ 4 ✠ 5 ✠ 6 ✠ 7 ✠ 8 ✠ 9 ✠ 10 ✠ 11 ✠ 12 ✠ 13 ✠ 14 ✠ 15 ✠ 16 ✠ 17 ✠ 18 ✠ 19 ✠ 20 ✠ 21 ✠ 22 ✠ 23 ✠ 24 ✠ 25 ✠ 26 ✠ 27 ✠ 28 ✠ 29 ✠ 30 ✠ 31 ✠ 32 ✠ 33 ✠ 34 ✠ 35 ✠ 36 ✠ 37 ✠ 38 ✠ 39 ✠ 40 ✠ 41 ✠ 42 ✠ 43 ✠ 44 ✠ 45 ✠ 46 ✠ 47 ✠ 48 ✠ 49 ✠ 50 ✠ 51 ✠ 52 ✠ 53 ✠ 54 ✠ 55 ✠ 56 ✠ 57 ✠ 58 ✠ 59 ✠ 60 ✠ 61 ✠ 62 ✠ 63 ✠ 64 ✠ 65 ✠ 66 ✠ 67 ✠ 68 ✠ 69 ✠ 70 ✠ 71 ✠ 72 ✠ 73 ✠ 74 ✠ 75 ✠ 76 ✠ 77 ✠ 78 ✠ 79 ✠ 80 ✠ 81 ✠ 82 ✠ 83 ✠ 84 ✠ 85 ✠ 86 ✠ 87 ✠ 88 ✠ 89 ✠ 90 ✠ 91 ✠ 92 ✠ 93 ✠ 94 ✠ 95 ✠ 96 ✠ 97 ✠ 98 ✠ 99 ✠ 100 ✠

1 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

AD ROMANOS, XI.

CAPUT XI.

1 DICO ergo, numquid reppulit Deus populum suum? Absit: nam et ego Israhelita sum ex semine Abraham, tribu Benjamin. 2 Non reppulit Deus plebem suam quam præsclit. An nescitis in Helia quid dicit scriptura, quemadmodum interpellat Deum adversus Israhel? 3 Domine, prophetas tuos occiderunt, altaria tua suffoderunt, et ego relictus sum solus, et quæerunt animam meam. 4 Sed quid dicit illi responsum divinum? Reliqui mihi septem milia virorum, qui non curverunt genu Bahal. 5 Sic ergo et in hoc tempore reliquæ secundum electionem gratiæ factæ sunt. 6 Si autem gratia, non ex operibus: alioquin gratia jam non est gratia. 7 Quid ergo? quod quærebat Israhel, hoc non est consecutus, electio autem consecuta est: ceteri vero excecati sunt. 8 Sicut scriptum est: Dedit illis Deus spiritum conpunctionis, oculos ut non videant, et aures ut non audiant, usque in hodiernum diem.

21 Εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφέισατο [μή πως] οὐδὲ σοῦ φείσεται.
22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 Κάκεινοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθίσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι αὐτούς. 24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἁγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐνκεντρισθίσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. 25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 Καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται·
"Ἡξεῖ ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. 28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. 30 Ὡσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἡλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,

21 ἢ ἄλλοι ἄνθρωποι· καὶ ἡ φύσις αὐτῶν
καὶ ἡ ἀποτομία· ἡ ἀποτομία αὐτῶν
καὶ ἡ ἀποτομία αὐτῶν. 22 Ἴδε οὖν
χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ
μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ
σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς
τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
23 Κάκεινοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ
ἀπιστίᾳ, ἐνκεντρισθίσονται· δυνατὸς
γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐνκεντρίσαι
αὐτούς. 24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ
φύσιν ἐξεκόπης ἁγριελαίου καὶ παρὰ
φύσιν ἐνκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον,
πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν
ἐνκεντρισθίσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ. 25
Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί,
τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ'
ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ
μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ
τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26
Καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται,
καθὼς γέγραπται·
"Ἡξεῖ ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει
ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 Καὶ αὕτη
αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν
ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. 28 Κατὰ
μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς,
κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ
τοὺς πατέρας· 29 Ἀμεταμέλητα γὰρ
τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ.
30 Ὡσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε
τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἡλεήθητε τῇ τούτων
ἀπειθείᾳ,

21 Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat.
22 Vide ergo bonitatem et severitatem Dei, in eos quidem qui ceciderunt severitatem, in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitatem : alioquin et tu excideris. 23 Sed et illi si non permanserint in incredulitate inserentur : potens est enim Deus iterum inserere illos. 24 Nam si tu ex naturali excisus es oleastro et contra naturam insertus es in bonam olivam, quanto magis hi secundum naturam inserentur suæ olivæ. 25 Nolo enim vos ignorare, fratres, mysterium hoc, ut non sitis vobis ipsis sapientes, quia cæcitas ex parte contigit in Israhel donec plenitudo gentium intraret, 26 Et sic omnis Israhel salvus fiet : sicut scriptum est : Veniet ex Sion qui eripiat et advertet impietates Jacob. 27 Et hoc illis a me testamentum, cum abstulero peccata eorum. 28 Secundum evangelium quidem inimici propter vos, secundum electionem autem carissimi propter patres : 29 Sine pænitentia enim sunt dona et vocatio Dei. 30 Sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis propter illorum incredulitatem,

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ια', ιβ'.

31 Οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεθῶσιν· 32 Συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὡς βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 Ἡ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν. 2 Καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός [ὑμῶν], εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστω ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως.

❖ ۞ ❖

31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεθῶσιν· 32 Συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 Ὡς βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 Ἡ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

❖ ۞ ❖

1 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστήσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν τῷ θεῷ εὐάρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν. 2 Καὶ μὴ συνσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός [ὑμῶν], εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστω ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως.

AD ROMANOS, XI. XII.

31 Ita et isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam, ut et ipsi misericordiam consequantur: 32 Conclusit enim Deus omnia in incredulitatem ut omnium misereatur: 33 O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei: quam inconprehensibilia sunt iudicia ejus et investigabiles viae ejus. 34 Quis enim cognovit sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit? 35 Aut quis prior dedit illi et retribuetur ei? 36 Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso omnia: ipsi gloria in saecula, amen.

CAPUT XII.

1 OBSECO itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. 2 Et nolite conformari huic saeculo, sed reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis quæ sit voluntas Dei bona placens et perfecta. 3 Dico enim per gratiam quæ data est mihi omnibus qui sunt inter vos, non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem, et unicuique sicut divisit Deus mensuram fidei.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ιβ, ιγ'.

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονούντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονούντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, 18 Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. 20 Ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 ΠΑΣΑ ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. Οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι [ἐξουσίαι] ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 Ὡστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται.

❖ ١٣ ❖ ١٤ ❖ ١٥ ❖ ١٦ ❖ ١٧ ❖ ١٨ ❖ ١٩ ❖ ٢٠ ❖ ٢١ ❖ ٢٢ ❖ ٢٣ ❖ ٢٤ ❖ ٢٥ ❖ ٢٦ ❖ ٢٧ ❖ ٢٨ ❖ ٢٩ ❖ ٣٠ ❖ ٣١ ❖ ٣٢ ❖ ٣٣ ❖ ٣٤ ❖ ٣٥ ❖ ٣٦ ❖ ٣٧ ❖ ٣٨ ❖ ٣٩ ❖ ٤٠ ❖ ٤١ ❖ ٤٢ ❖ ٤٣ ❖ ٤٤ ❖ ٤٥ ❖ ٤٦ ❖ ٤٧ ❖ ٤٨ ❖ ٤٩ ❖ ٥٠ ❖ ٥١ ❖ ٥٢ ❖ ٥٣ ❖ ٥٤ ❖ ٥٥ ❖ ٥٦ ❖ ٥٧ ❖ ٥٨ ❖ ٥٩ ❖ ٦٠ ❖ ٦١ ❖ ٦٢ ❖ ٦٣ ❖ ٦٤ ❖ ٦٥ ❖ ٦٦ ❖ ٦٧ ❖ ٦٨ ❖ ٦٩ ❖ ٧٠ ❖ ٧١ ❖ ٧٢ ❖ ٧٣ ❖ ٧٤ ❖ ٧٥ ❖ ٧٦ ❖ ٧٧ ❖ ٧٨ ❖ ٧٩ ❖ ٨٠ ❖ ٨١ ❖ ٨٢ ❖ ٨٣ ❖ ٨٤ ❖ ٨٥ ❖ ٨٦ ❖ ٨٧ ❖ ٨٨ ❖ ٨٩ ❖ ٩٠ ❖ ٩١ ❖ ٩٢ ❖ ٩٣ ❖ ٩٤ ❖ ٩٥ ❖ ٩٦ ❖ ٩٧ ❖ ٩٨ ❖ ٩٩ ❖ ١٠٠ ❖

16 Id ipsum invicem sentientes, non alta sapientes, sed humilibus consentientes: nolite esse prudentes apud vosmet ipsos. 17 Nulli malum pro malo reddentes, providentes bona non tantum coram Deo sed etiam coram omnibus hominibus; 18 Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes; 19 Non vosmet ipsos defendentes, carissimi, sed date locum iræ: scriptum est enim: Mihi vindictam, ego retribuam, dicit Dominus. 20 Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congeres supra caput ejus. 21 Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

❖ ١٣ ❖ ١٤ ❖ ١٥ ❖ ١٦ ❖ ١٧ ❖ ١٨ ❖ ١٩ ❖ ٢٠ ❖ ٢١ ❖ ٢٢ ❖ ٢٣ ❖ ٢٤ ❖ ٢٥ ❖ ٢٦ ❖ ٢٧ ❖ ٢٨ ❖ ٢٩ ❖ ٣٠ ❖ ٣١ ❖ ٣٢ ❖ ٣٣ ❖ ٣٤ ❖ ٣٥ ❖ ٣٦ ❖ ٣٧ ❖ ٣٨ ❖ ٣٩ ❖ ٤٠ ❖ ٤١ ❖ ٤٢ ❖ ٤٣ ❖ ٤٤ ❖ ٤٥ ❖ ٤٦ ❖ ٤٧ ❖ ٤٨ ❖ ٤٩ ❖ ٥٠ ❖ ٥١ ❖ ٥٢ ❖ ٥٣ ❖ ٥٤ ❖ ٥٥ ❖ ٥٦ ❖ ٥٧ ❖ ٥٨ ❖ ٥٩ ❖ ٦٠ ❖ ٦١ ❖ ٦٢ ❖ ٦٣ ❖ ٦٤ ❖ ٦٥ ❖ ٦٦ ❖ ٦٧ ❖ ٦٨ ❖ ٦٩ ❖ ٧٠ ❖ ٧١ ❖ ٧٢ ❖ ٧٣ ❖ ٧٤ ❖ ٧٥ ❖ ٧٦ ❖ ٧٧ ❖ ٧٨ ❖ ٧٩ ❖ ٨٠ ❖ ٨١ ❖ ٨٢ ❖ ٨٣ ❖ ٨٤ ❖ ٨٥ ❖ ٨٦ ❖ ٨٧ ❖ ٨٨ ❖ ٨٩ ❖ ٩٠ ❖ ٩١ ❖ ٩٢ ❖ ٩٣ ❖ ٩٤ ❖ ٩٥ ❖ ٩٦ ❖ ٩٧ ❖ ٩٨ ❖ ٩٩ ❖ ١٠٠ ❖

1 OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinatæ sunt. 2 Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem adquirunt.

AD ROMANOS, XII. XIII.

16 Id ipsum invicem sentientes, non alta sapientes, sed humilibus consentientes: nolite esse prudentes apud vosmet ipsos. 17 Nulli malum pro malo reddentes, providentes bona non tantum coram Deo sed etiam coram omnibus hominibus; 18 Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes; 19 Non vosmet ipsos defendentes, carissimi, sed date locum iræ: scriptum est enim: Mihi vindictam, ego retribuam, dicit Dominus. 20 Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congeres supra caput ejus. 21 Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

CAPUT XIII.

1 OMNIS anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinatæ sunt. 2 Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem adquirunt.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ιγ΄.

3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς. 4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ. οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ. θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἑκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε. λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 Ἀπόδοτε [οὖν] πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν. 8 Μηδεὺν μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. 9 Τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται. πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

❖ ရှာ ❖ မုတု မုတု မုတု

١٣ بُنِيَ لَهُ: لَا تَعْلَمُ وَبُكِّلَ
كَتَبُوا بِهَا إِلَّا كَتَبُوا.
وَقَالَ لَهُ تَعْلَمُ وَلَا تَعْلَمُ
فَعَلِمَ: حَبْرٌ بِحَدٍّ: مَعْقُودٌ
لَتَعْلَمَ كَرَفَاتِهِ. مَعْقُودٌ
تَعْلَمُ بُلُوتِ. إِلَّا كَرَفَاتِ.
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ خُبْرٌ إِلَّا بُلَا. لَا
تَعْلَمُ هُنَا لِهَذَا أَقْبَلَ لِهَذَا.
مَعْقُودٌ تَعْلَمُ بُلُوتِ. مَعْقُودٌ
بُوتِ لِيْلِي بِخُبْرٍ صَعْبِ.
٥ مَعْقُودٌ تَعْلَمُ كَرَفَاتِ. بَعْدَ.
لَا تَعْلَمُ بُلُوتِ كَرَفَاتِ. إِلَّا إِيَّاهُ
فَعَلِمَ لِيْلِي. مَعْقُودٌ تَعْلَمُ إِيَّاهُ
حَقٌّ يَكُنْ تَعْلَمُ إِيَّاهُ.
مَعْقُودٌ إِيَّاهُ تَعْلَمُ بُلُوتِ
بُلُوتِ. تَعْلَمُ صَعْبِ.
٧ هُنَا تَعْلَمُ دَلِيلِ إِيَّاهُ
بَعْدَ لَتَعْلَمُ كَرَفَاتِ. لَتَعْلَمُ
يَكُنْ. حَقٌّ يَكُنْ. لَتَعْلَمُ
بَعْدَ لَتَعْلَمُ. لَتَعْلَمُ بُلُوتِ
بُلُوتِ: لَتَعْلَمُ دَلِيلِ إِيَّاهُ.
٨ دَلِيلِ قَرَفَاتِ لَا لَتَعْلَمُ. إِلَّا
بِئْسَ كَرَفَاتِ. قَرَفَاتِ. لَتَعْلَمُ
تَعْلَمُ لَتَعْلَمُ. لَتَعْلَمُ
إِيَّاهُ تَعْلَمُ دَلِيلِ. وَلَا لَتَعْلَمُ
وَلَا لَتَعْلَمُ: وَلَا لَتَعْلَمُ. وَلَا
يَكُنْ: وَلَا إِيَّاهُ هُنَا إِيَّاهُ:
صَدَقَ بُلُوتِ. بَعْدَ. بُلُوتِ
لَتَعْلَمُ إِيَّاهُ لَتَعْلَمُ. ١٠ بَعْدَ
لَتَعْلَمُ صَعْبِ لَا تَعْلَمُ. مَعْقُودٌ
بَعْدَ مَعْقُودِ تَعْلَمُ لَتَعْلَمُ

AD ROMANOS, XIII.

3 Nam principes non sunt timori boni operis sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac, et habebis laudem ex illa: 4 Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem male feceris, time: non enim sine causa gladium portat: Dei enim minister est, vindex in iram ei qui malum agit. 5 Ideo necessitate subditi estote, non solum propter iram sed et propter conscientiam. 6 Ideo enim et tributa præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. 7 Reddite [ergo] omnibus debita; cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem. 8 Nemini quicquam debeatis, nisi ut invicem diligatis: qui enim diligit proximum, legem implevit. 9 Nam: Non adulterabis, Non occides, Non furaveris, Non concupisces, et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum. 10 Dilectio proximi malum non operatur: plenitudo ergo legis est dilectio.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ιγ', ιδ.

11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι
ώρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε
ἐπιστεύσαμεν. 12 Ἡ νῦν προέκοψεν, ἡ
δὲ ἡμέρα ἤρρικεν. Ἀποθώμεθα οὖν τὰ
ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ
ὄπλα τοῦ φωτός. 13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐν-
σχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις
καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις,
μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, 14 Ἀλλὰ ἐνδύσασθε
τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς
σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπι-
θυμίαν.

ΚΕΦ. 18.

1 ΤΟΝ δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστεϊ
προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις
διαλογισμῶν. 2 Ὃς μὲν πιστεύει
φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα
ἐσθίει. 3 Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα
μὴ ἐξουθενείτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν
ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ
αὐτὸν προσελάβετο. 4 Σὺν τίς εἰ ὁ
κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ
κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται
δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος στήσαι αὐ-
τόν. 5 Ὃς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ'
ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν·
ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω.

❖ ❖

11. وَأَمَّا أَتَى الْبَيْتَ : وَأَمَّا أَتَى
 مَقْعَ الْقَتْلِ : وَأَمَّا أَتَى
 قَبِيلَهُ . وَأَمَّا أَتَى
 لَمْ يَسْتَعِذْ بِالْبَيْتِ : وَلَمْ يَسْتَعِذْ .
 12. لَمْ يَسْتَعِذْ بِالْبَيْتِ : وَلَمْ يَسْتَعِذْ
 مِنْهُ . لَمْ يَسْتَعِذْ بِالْبَيْتِ : وَلَمْ يَسْتَعِذْ
 بِسَعْدِ بْنِ زَيْدٍ : وَلَمْ يَسْتَعِذْ
 13. وَأَمَّا أَتَى : وَأَمَّا أَتَى
 لَا يَسْتَعِذْ : وَلَا يَسْتَعِذْ . وَلَا
 يَسْتَعِذْ : وَلَا يَسْتَعِذْ . وَلَا
 يَسْتَعِذْ : وَلَا يَسْتَعِذْ . وَلَا
 14. وَلَا يَسْتَعِذْ : وَلَا يَسْتَعِذْ : وَلَا
 يَسْتَعِذْ : وَلَا يَسْتَعِذْ : وَلَا
 يَسْتَعِذْ : وَلَا يَسْتَعِذْ : وَلَا

مصطلحات ❖ ❖

١. لَانَا ۖ بے دُجَبَس صَوْمُكِبَا ۖ
 اَوَّه كَس اِبَا ۖ ٥ ۖ اَوَّه
 فَاكَلَكِبَ صَفَقُكِبَا ۖ ٥ اِبَا
 اِبَا ۖ بُمَاثَقَ ۖ فَاكَلَكِبَا نَاكِبَا ۖ
 ٥ دُجَبَس مُقَا اِقَلَا ۖ ٥ اَوَّه ۖ بے
 دُاِقَلَا ۖ اَوَّه مَك بِلَا اِقَلَا ۖ ۖ
 بَعْدُ ۖ اَوَّه مَك بِلَا اِقَلَا ۖ اَوَّه
 مَك دُاِقَلَا ۖ ۖ بِلَا بَرَا ۖ اَوَّه اِبَا
 فَاكَلَكِبَا ۖ اِبَا مَك اِبَا ۖ ۖ اِبَا اَوَّه
 بِلَا بَلَا ۖ اَوَّه اَوَّه اَوَّه اَوَّه ۖ
 اَوَّه اَوَّه اَوَّه اَوَّه ۖ اَوَّه اَوَّه
 بے اَوَّه ۖ اَوَّه اَوَّه اَوَّه اَوَّه
 بَصَبَقُكِبَا ۖ ۖ اِبَا ۖ ۖ اَوَّه اَوَّه
 اَوَّه ۖ اَوَّه ۖ اَوَّه ۖ اَوَّه ۖ
 اَوَّه ۖ بے اَوَّه ۖ اَوَّه ۖ

AD ROMANOS, XIII. XIV.

11 Et hoc scientes tempus; quia hora
est jam nos de somno surgere: nunc
autem propior est nostra salus quam
cum credidimus. 12 Nox præcessit,
dies autem adpropiauit: abiciamus
ergo opera tenebrarum, et induamur
armis lucis. 13 Sicut in die honeste
ambulemus, non in comesationibus et
ebrietatibus, non in cubilibus et inpu-
diciis, non in contentione et æmula-
tione; 14 Sed induimini Dominum
Jesum Christum, et carnis curam ne
feceritis in desideriis.

CAPUT XIV.

1 INFIRMUM autem in fide adsumite,
non in disceptationibus cogitationum.
2 Alius enim credit manducare omnia :
qui autem infirmus est, holus manducet.
3 Is qui manducat non manducantem
non spernat, et qui non manducat
manducantem non iudicet : Deus enim
illum adsumpsit. 4 Tu quis es qui
iudices alienum servum ? Suo do-
mino stat aut cadit : stabit autem,
potens est enim Deus statuere illum.
5 Nam alius iudicat diem plus inter
diem, alius iudicat omnem diem :
unusquisque in suo sensu abundet

16 Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 18 Ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. 19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. 20 Μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι. 21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει [ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ]. 22 Σὺ πίστιν ἦν ἔχεις κατὰ σκευὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. 23 Ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγη κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως. πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

ΚΕΦ. ιε'.

1 ὉΦΘΕΙΛΟΜΕΝ δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 Ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. 3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται. Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδίζοντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ.

16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

✠ σϛ ✠ ρωμαιοῦς ιδ ιε

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

16 Non ergo blasphemetur bonum nostrum. 17 Non est regnum Dei esca et potus, sed justitia et pax et gaudium in Spiritu sancto: 18 Qui enim in hoc servit Christo, placet Deo et probatus est hominibus. 19 Itaque quæ pacis sunt sectemur, et quæ ædificationis sunt in invicem custodiamus. 20 Noli propter escam destruere opus Dei. Omnia quidem munda sunt, sed malum est homini qui per offendicum manducat. 21 Bonum est non manducare carnem et non bibere vinum neque in quo frater tuus offendit aut scandalizatur aut infirmatur. 22 Tu fidem habes? penes temet ipsum habe coram Deo. Beatus qui non judicat semet ipsum in eo quo probat. 23 Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide: omne autem quod non est ex fide peccatum est.

CAPUT XV.

1 DEBEMUS autem nos firmiores inbecillitates infirmorum sustinere et non nobis placere. 2 Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad ædificationem: 3 Etenim Christus non sibi placuit, sed sicut scriptum est: Improperia improperantium tibi ceciderunt super me.

4 "Οσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν, 5 Ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῶη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 Λέγω γὰρ Χριστὸν διὰ κοινὸν γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 Καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 Καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. 13 Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦναι, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου. 14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωσένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.

4 ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν, 5 Ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῶη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, 6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. 8 Λέγω γὰρ Χριστὸν διὰ κοινὸν γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, 9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 Καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 Καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. 13 Ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦναι, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου. 14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωσένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν.

4 Quaecumque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam et consolationem scripturarum spem habeamus. 5 Deus autem patientiae et solatii det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum, 6 Ut unanimes uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini nostri Jesu Christi. 7 Propter quod suscipite invicem, sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei. 8 Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum, 9 Gentes autem super misericordiam honorare Deum, sicut scriptum est: Propter hoc confitebor tibi in gentibus, et nomini tuo cantabo. 10 Et iterum dicit: Laetamini gentes cum plebe ejus. 11 Et iterum: Laudate omnes gentes Dominum, et magnificate eum omnes populi. 12 Et rursum Esaias ait: Erit radix Jesse, et qui exsurget regere gentes, in eo gentes sperabunt. 13 Deus autem spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo, ut abundetis in spe et virtute Spiritus sancti. 14 Certus sum autem, fratres mei, et ego ipse de vobis, quoniam et ipsi pleni estis dilectione, repleti omni scientia, ita ut possitis alterutrum monere:

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ, ιε'.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν
τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
4 Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυ-
τῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ
μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 Καὶ τὴν κατ'
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε
Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς
ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν.
6 Ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ
ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. 7 Ἀσπάσασθε
Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουλίαν τοὺς συγγενεῖς
μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινες
εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ
καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ.
8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπη-
τὸν μου ἐν Κυρίῳ. 9 Ἀσπάσασθε
Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν
Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.
10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλὴν τὸν δόκιμον
ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
Ἀριστοβούλου. 11 Ἀσπάσασθε Ἡρω-
δίωνα τὸν συγγενὴ μου. Ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς δντας ἐν
Κυρίῳ. 12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ.
Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν,
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.
13 Ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν
ἐν Κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
καὶ ἐμοῦ. 14 Ἀσπάσασθε Ἀσύνκρι-
τον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν,
Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

✠ 6 ✠

3 **Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν**
τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
4 **Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυ-**
τῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ
μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ
ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 Καὶ τὴν κατ'
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε
Ἐπαινετὸν τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς
ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν.
6 **Ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ**
ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. 7 Ἀσπάσασθε
Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουλίαν τοὺς συγγενεῖς
μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινες
εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ
καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ.
8 **Ἀσπάσασθε Ἀμπλίατον τὸν ἀγαπη-**
τὸν μου ἐν Κυρίῳ. 9 Ἀσπάσασθε
Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν
Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.
10 **Ἀσπάσασθε Ἀπελλὴν τὸν δόκιμον**
ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν
Ἀριστοβούλου. 11 Ἀσπάσασθε Ἡρω-
δίωνα τὸν συγγενὴ μου. Ἀσπάσασθε
τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς δντας ἐν
Κυρίῳ. 12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ.
Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν,
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.
13 **Ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν**
ἐν Κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ
καὶ ἐμοῦ. 14 Ἀσπάσασθε Ἀσύνκρι-
τον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατρόβαν,
Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

AD ROMANOS, XVI.

3 Salutate Priscam et Aquilam adju-
tores meos in Christo Jesu, 4 Qui pro
anima mea suas cervices subposuerunt,
quibus non solus ego gratias ago sed
et cunctæ ecclesiæ gentium, 5 Et do-
mesticam eorum ecclesiam. Salutate
Ephænetum dilectum mihi, qui est
primitivus Asiæ in Christo, 6 Salutate
Mariam, quæ multum laboravit in
vobis. 7 Salutate Andronicum et
Juliam cognatos et concaptivos meos,
qui sunt nobiles in apostolis, qui et
ante me fuerunt in Christo. 8 Salutate
Ampliatum dilectissimum mihi in
Domino. 9 Salutate Urbanum adju-
torem nostrum in Christo, et Stachyn
dilectum meum. 10 Salutate Apellen
probum in Christo. 11 Salutate eos
qui sunt ex Arestoboli, Salutate
Herodionem cognatum meum. Salu-
tate eos qui sunt ex Narcissi, qui sunt
in Domino. 12 Salutate Tryfenam et
Tryfosam, quæ laborant in Domino.
Salutate Persidam carissimam, quæ
multum laboravit in Domino. 13 Salu-
tate Rufum electum in Domino, et ma-
trem ejus et meam. 14 Salutate Asyn-
critum, Phlegonta, Hermen, Patrobam,
Hermam, et qui cum eis sunt fratres.

15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν,
Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἀγίους. 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν
φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ
ἐκκλησίαι πάσαι τοῦ Χριστοῦ. 17 Πα-
ρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς
τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ
τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιούν-
τας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν. 18 Οἱ
γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ
οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ,
καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας
ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας
ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω
δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν,
ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 Ὁ δὲ
θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατα-
νᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
[Χριστοῦ] μεθ' ὑμῶν. 21 Ἀσπάζεταιται
ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ
Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος
οἱ συγγενεῖς μου. 22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς
ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν
ἐν Κυρίῳ. 23 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Γάιος
ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας.
Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος
τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
[24 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.]

15 **Ἄσπασθε φίλους καὶ Ἰουλίαν**
Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἀγίους. 16 **Ἄσπασθε ἀλλήλους ἐν**
φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ
ἐκκλησίαι πάσαι τοῦ Χριστοῦ. 17 **Πα-**
ρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς
τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ
τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιούν-
τας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν. 18 **Οἱ**
γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ
οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ,
καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας
ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.
19 **Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας**
ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω
δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν,
ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. 20 **Ὁ δὲ**
θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατα-
νᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
[Χριστοῦ] μεθ' ὑμῶν. 21 **Ἀσπάζεταιται**
ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ
Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος
οἱ συγγενεῖς μου. 22 **Ἀσπάζομαι ὑμᾶς**
ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν
ἐν Κυρίῳ. 23 **Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Γάιος**
ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας.
Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος
τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.
[24 **Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ**
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν.]

15 Salutate Philologum et Juliam,
Nereum et sororem ejus, et Olim-
piadem, et omnes qui cum eis
sanctos. 16 Salutate invicem in osculo
sancto. Salutant vos omnes ecclesiae
Christi. 17 Rogo autem vos, fratres,
ut observetis eos qui dissensiones et
offendicula praefer doctrinam quam
vos didicistis faciunt, et declinate ab
illis: 18 Hujuscemodi enim Christo
Domino nostro non serviunt sed suo
ventri, et per dulces sermones et bene-
dictiones seducunt corda innocentium.
19 Vestra enim obcedientia in omnem
locum divulgata est: gaudeo igitur in
vobis, sed volo vos sapientes esse in
bono et simplices in malo. 20 Deus
autem pacis conterat Satanam sub
pedibus vestris velociter. Gratia Do-
mini nostri Jesu Christi vobiscum.
21 Salutat vos Timotheus adjutor meus,
et Lucius et Jason et Sosipater cog-
nati mei. 22 Saluto vos ego Tertius,
qui scripsi epistulam, in Domino.
23 Salutat vos Gaius hospes meus et
universae ecclesiae. Salutat [vos]
Erastus arcarius civitatis et Quartus
frater. 24 Gratia Domini nostri Jesu
Christi cum omnibus vobis. Amen.

AD CORINTHIOS.

Digitized by Google

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', α'.

لله صلاته * * *

AD CORINTHIOS I, I.

9 Πίστος ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. 10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. 13 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 Εὐχαριστῶ [τῷ θεῷ] ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 Γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

9 πιστός ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. 10 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. 13 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ χριστός; μὴ παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ [τῷ θεῷ] ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ κρίσπον καὶ γάϊον· 15 ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέν με χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ. 18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

9 Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filii ejus Jesu Christi Domini nostri. 10 Obsecro autem vos, fratres, per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut id ipsum dicatis omnes, ut non sint in vobis scismata, sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem scientia. 11 Significatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ab his qui sunt Cloes, quia contentiones inter vos sunt. 12 Hoc autem dico quod unusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli, Ego autem Apollo, Ego vero Cephæ, Ego autem Christi. 13 Divisus est Christus? numquid Paulus crucifixus est pro vobis, aut in nomine Pauli baptizati estis? 14 Gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi nisi Crispum et Gaium, 15 Ne quis dicat quod in nomine meo baptizati sitis. 16 Baptizavi autem et Stefanæ domum: ceterum nescio si quem alium baptizaverim. 17 Non enim misit me Christus baptizare sed evangelizare, non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux Christi. 18 Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est, his autem qui salvi fiunt, id est nobis, virtus Dei est. 19 Scriptum est enim: Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobabo.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', β', γ'.

10 Ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος [αὐτοῦ]. Τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
11 Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 Ἄ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντας. 14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρὰ γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.
15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει [μὲν] πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑΙ Ω, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα οὐ βρώμα· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε. Ἄλλ οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε·

✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

10 Ἡμεῖς δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος [αὐτοῦ]. Τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
11 Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 13 Ἄ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντας. 14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρὰ γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.
15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει [μὲν] πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 Ἡμεῖς δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος [αὐτοῦ]. Τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.
2 Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν, 3 Ἄ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συνκρίνοντας. 4 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρὰ γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.
5 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει [μὲν] πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
6 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς συμβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

AD CORINTHIOS I, II, III.

10 Nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum : Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei. 11 Quis enim scit hominum quæ sint hominis nisi spiritus hominis qui in ipso est ? Ita et quæ Dei sunt nemo cognovit nisi Spiritus Dei. 12 Nos autem non spiritum hujus mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis ; 13 Quæ et loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in doctrina Spiritus et virtutis, spiritualibus spiritualia comparantes. 14 Animalis autem homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei : stultitia est enim illi, et non potest intellegere, quia spiritualiter examinatur. 15 Spiritualis autem judicat omnia ; [et] ipse a nemine judicatur. 16 Quis enim cognovit sensum Domini, qui instruat eum ? Nos autem sensum Christi habemus.

CAPUT III.

1 Et ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, tamquam parvulis in Christo. 2 Lac vobis potum dedi, non escam : nondum enim poteratis. Sed nec nunc quidem potestis :

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', γ'.

3 Ἐτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῶν ζήλος καὶ ἔρις [καὶ διχοστασίαι], οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ· Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποι ἐστε; 5 Τί οὖν ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. 6 Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἡύξανε. 7 Ὡστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἓν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. 10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεομέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Ἐκαστος δὲ βλέπेटω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός. 12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον [τοῦτον] χρυσίον, ἀργύριον, λίθους, τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην,

ΚΑΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', γ'

3. ΧΡΥΣΟΝ, ΑΡΓΥΡΙΟΝ, ΛΙΘΟΝ, ΞΥΛΟΝ, ΧΟΡΤΟΝ, ΚΑΛΑΜΗΝ, 4. ΟΤΑΝ ΓΑΡ ΛΕΓΗ ΤΙΣ· ΕΓΩ ΜΕΝ ΕΙΜΙ ΠΑΥΛΟΥ, ΕΤΕΡΟΣ ΔΕ· ΕΓΩ ΑΠΟΛΛΩ, ΟΥΚ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΣΤΕ; 5. ΤΙ ΟΥΝ ΕΣΤΙΝ ΑΠΟΛΛΩΣ; ΤΙ ΔΕ ΕΣΤΙΝ ΠΑΥΛΟΣ; ΔΙΑΚΟΝΟΙ ΔΙ' ΩΝ ΕΠΙΣΤΕΥΣΑΤΕ, ΚΑΙ ΕΚΑΣΤΩ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6. ΕΓΩ ΕΦΥΤΕΥΣΑ, ΑΠΟΛΛΩΣ ΕΠΟΤΙΣΕΝ, ΑΛΛΑ ὁ θεὸς ἡύξανε. 7. Ὡστε οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8. Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἓν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. 10. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεομέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Ἐκαστος δὲ βλέπेटω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11. Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός. 12. Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον [τοῦτον] χρυσίον, ἀργύριον, λίθους, τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην,

AD CORINTHIOS I, III.

3 Adhuc enim estis carnales. Cum enim sit inter vos zelus et contentio, nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis? 4 Cum enim quis dicit: Ego quidem sum Pauli, alius autem: Ego Apollos, nonne homines estis? Quid igitur est Apollo? quid vero Paulus? 5 Ministri ejus cui credidistis, et unicuique sicut Dominus dedit. 6 Ego plantavi, Apollo rigavit, sed Deus incrementum dedit. 7 Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. 8 Qui plantat autem et qui rigat unum sunt, unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. 9 Dei enim sumus adjutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis. 10 Secundum gratiam Dei quæ data est mihi ut sapiens architectus fundamentum posui, alius autem superædificat. Unusquisque autem videat quomodo superædificet. 11 Fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Jesus. 12 Si quis autem supraædificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides, prætiosos, ligna, fænum, stipulam,

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', 8.

ΚΕΦ. 8.

1 ΟΥΤΩΣ ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος
ὡς ὑπηρετάς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμος
μυστηρίων θεοῦ. 2 Ὡδε λοιπὸν ζητεῖται
ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.
3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα
ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης
ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω.
4 Οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ
ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων
με Κύριός ἐστιν, 5 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ
τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς
καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους
καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν·
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ
ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί,
μετεσχημάτισα εἰς ἑμαυτὸν καὶ Ἀπολ-
λων δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθῃτε
τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται [φρονεῖν],
ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε
κατὰ τοῦ ἐτέρου. 7 Τίς γάρ σε δια-
κρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ
δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ
λαβών; 8 Ἦδὴ κεκορεσμένοι ἐστέ·
ἤδη ἐπλουτήσατε· χωρὶς ἡμῶν ἐβασι-
λεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε,
ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν.
9 Δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπο-
στόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπι-
θανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.

ⲕⲉⲫ ⲁⲓ ⲕⲟⲣⲓⲛⲑⲓⲟⲩⲥ

ⲕⲉⲫ ⲁⲓ

1 ⲟⲩⲩⲱⲥ ἡⲙⲁⲥ ⲗⲟⲓⲗⲓⲗⲉⲥⲱⲩⲱ
ⲁⲛⲩⲱⲣⲱⲥ ⲟⲩⲕⲟⲛⲟⲙⲟⲥ
ⲙⲩⲥⲧⲉⲣⲓⲱⲛ ⲧⲉⲟⲩ. 2 ⲟⲩⲩⲱⲥ
ⲗⲟⲓⲱⲛ ⲗⲉⲧⲉⲓⲧⲁⲓ
ⲉⲛ ⲧⲟⲓⲥ ⲟⲩⲕⲟⲛⲟⲙⲟⲓⲥ
ⲓⲛⲁ ⲡⲓⲥⲧⲟⲥ ⲧⲓⲥ
ⲉⲩⲣⲉⲧⲏ. 3 ⲉⲙⲟⲓ
δⲉ ⲉⲓⲥ ⲉⲗⲁⲕⲓⲥⲧⲟⲛ
ⲉⲥⲧⲓⲛ ἵⲛⲁ
ⲙⲁⲧⲏⲩⲱⲥ ⲁⲛⲁⲕⲣⲓⲧⲱ
ⲟⲩⲩⲱⲥ ⲁⲛⲁⲕⲣⲓⲛⲟⲩ
ⲁⲗⲗ' ⲟⲩⲩⲱⲥ
ⲉⲙⲁⲩⲱⲧⲟⲛ ⲁⲛⲁⲕⲣⲓⲛⲟⲩ.
4 ⲟⲩⲩⲱⲥ
γⲁⲣ ⲉⲙⲁⲩⲱⲧⲟⲩ
ⲥⲓⲛⲟⲓⲃⲁ, ⲁⲗⲗ' ⲟⲩⲕ
ⲉⲛ ⲧⲟⲩⲧⲱ
δⲉⲃⲓⲕⲁⲓⲱⲙⲁⲓ·
ⲟⲩⲩⲱⲥ
ⲁⲛⲁⲕⲣⲓⲛⲟⲩ
ⲙⲉ
ⲕⲩⲣⲓⲟⲥ
ⲉⲥⲧⲓⲛ, 5 ⲟⲩⲩⲱⲥ
ⲙⲏ
ⲡⲣⲟ
ⲕⲁⲓⲣⲟⲩ
ⲧⲓ
ⲕⲣⲓⲛⲉⲧⲉ,
ⲉⲱⲥ
ⲁⲛ
ⲉⲗⲧⲏ
ⲟⲩ
ⲕⲩⲣⲓⲟⲥ,
ⲟⲩⲩⲱⲥ
ⲕⲁⲓ
ⲡⲱⲧⲓⲥⲓ
ⲧⲁ
ⲕⲣⲱⲡⲧⲁ
ⲧⲟⲩ
ⲥⲟⲕⲟⲩⲱⲥ
ⲕⲁⲓ
ⲡⲁⲛⲉⲣᲟⲥⲓ
ⲧⲁⲥ
ⲃⲟⲩⲗⲁⲥ
ⲧᲱⲛ
ⲕⲁⲣⲃⲓⲱⲛ·
ⲕⲁⲓ
ⲧᲟⲧⲉ
ⲟⲩ
ⲉⲡⲁⲓⲛⲟⲥ
γⲉⲛⲏⲥⲉⲧⲁⲓ
ⲉⲕⲁⲥⲧᲱ
ⲁⲡᲟⲩ
ⲧⲟⲩ
ⲧⲉⲟⲩ. 6 ⲧⲁⲩⲧⲁ
δⲉ, ⲁⲃⲉⲗⲡⲟⲓ,
ⲙⲉⲧⲉⲥⲧⲏⲃⲏⲙⲁⲧⲓⲥⲁ
ⲉⲓⲥ
ⲉⲙⲁⲩⲱⲧᲟⲛ
ⲕⲁⲓ
ⲁⲡⲟⲗⲗⲟⲛ
δⲓ
ⲩⲙⲁⲥ,
ἵⲛⲁ
ⲉⲛ
ἡⲙᲓⲛ
ⲙⲁⲧⲏⲧⲉ
ⲧᲟ
ⲙⲏ
ὑⲡⲉⲣ
ἃ
γⲉⲕⲣⲁⲡⲧⲁⲓ
[ⲡⲣⲟⲛⲉⲓⲛ],
ἵⲛⲁ
ⲙⲏ
ⲉⲓⲥ
ὑⲡⲉⲣ
ⲧⲟⲩ
ⲉⲛᲟⲥ
ⲡⲱⲥⲓⲟⲩⲥⲧⲏ
ⲕⲁⲧⲁ
ⲧⲟⲩ
ⲉⲧⲉⲣⲟⲩ. 7 ⲧⲓⲥ
γⲁⲣ
ⲥⲉ
δⲓⲁⲕⲣⲓⲛⲉⲓ;
ⲧⲓ
δⲉ
ἔⲧⲏⲥⲓ
ⲟⲩ
ⲟⲩⲕ
ⲉⲗⲁⲃⲉⲥ;
ⲉⲓ
δⲉ
ⲕⲁⲓ
ⲉⲗⲁⲃⲉⲥ,
ⲧⲓ
ⲕⲁⲩⲱⲕᲁⲥⲁⲓ
ὡⲥ
ⲙⲏ
ⲗⲁⲃᲟⲛ;
8 ⲏⲧⲏ
ⲕⲉⲕⲟⲣⲉⲥⲙⲉⲛⲟⲓ
ⲉⲥⲧⲉ·
ἡⲃⲏ
ⲉⲡⲗⲟⲩⲧ᲏ⲥⲁⲧⲉ·
ⲧⲱⲣⲓⲥ
ἡⲙᲟⲛ
ⲉⲃⲁⲥⲓⲗⲉⲩⲱⲥⲁⲧⲉ,
ἵⲛⲁ
ⲕⲁⲓ
ἡⲙⲉⲓ
ὑⲙᲓⲛ
ⲥⲟⲛⲃⲁⲥⲓⲗⲉⲩⲱⲥⲱⲙⲉⲛ.
9 ⲃⲟⲕᲱ
γⲁⲣ,
ⲟⲩ
ⲧⲉⲟⲥ
ἡⲙⲁⲥ
ⲧⲟⲩⲥ
ⲁⲡⲟⲥⲧᲟⲗⲟⲩⲥ
ⲉⲥⲧᲁⲩⲟⲩⲥ
ⲁⲡⲉⲃⲉⲓⲕⲉⲛ,
ὡⲥ
ⲉⲡⲓⲧⲁⲛⲁⲧⲓⲟⲩⲥ,
ⲟⲩⲧⲓ
ⲧⲉⲁⲧⲣⲟⲛ
ⲉⲕⲉⲛⲏᲧⲏⲃⲏⲙⲉⲛ
ⲧᲱ
ⲕᲟⲥⲙᲟⲩ
ⲕⲁⲓ
ⲁⲛⲓⲕⲁⲗᲟⲓⲥ
ⲕⲁⲓ
ⲁⲛⲧⲱⲣᲟⲓⲟⲩ.

AD CORINTHIOS I, IV.

CAPUT IV.

1 Sic nos existimet homo ut minis-
tros Christi et dispensatores myste-
riorum Dei. 2 Hic jam quæritur inter
dispensatores ut fidelis quis inveniatur.
3 Mihi autem pro minimo est ut a
vobis judicer aut ab humano die: sed
neque ego me ipsum judico: 4 Nihil
enim mihi conscius sum, sed non in
hoc justificatus sum: qui autem judicat
me, Dominus est. 5 Itaque nolite ante
tempus judicare, quoad usque veniat
Dominus, qui et inluminabit abscon-
dita tenebrarum, et manifestabit con-
silia cordium: et tunc laus erit uni-
cuique a Deo. 6 Hæc autem, fratres,
transfiguravi in me et Apollo propter
vos, ut in nobis discatis ne supra quam
scriptum est unus adversus alterum in-
fletur pro alio. 7 Quis enim te discernit?
Quid autem habes quod non accepisti?
Si autem accepisti, quid gloriaris
quasi non acciperis? 8 Jam saturati
estis, jam divites facti estis, sine
nobis regnastis: et utinam regnare-
tis, ut et nos vobiscum regnaremus.
9 Puto enim, nos Deus novissimos
apostolos ostendit, tamquam morti
destinatos, quia spectaculum facti
sumus mundo et angelis et hominibus.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α, δ.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 Ἀχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφίζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 Καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 Δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι. 14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα, 16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 Διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσωμαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν·

✧ ✧ ✧

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν· ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 Ἀχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφίζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 Καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 Δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν, ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίφημα ἕως ἄρτι. 14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν. 15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα, 16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 Διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσωμαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν·

AD CORINTHIOS I, IV.

10 Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo; nos infirmi, vos autem fortes; vos nobiles, nos autem ignobiles. 11 Usque in hanc horam et esurimus et sitimus et nudi sumus et colaphis cedimus et instabiles sumus. 12 Et laboramus operantes manibus nostris, maledicimur et benedicimus, persecutionem patimur et sustinemus, 13 Blasphemamur et obsecramus, tamquam purgamenta hujus mundi facti sumus, omnium peripsima usque adhuc. 14 Non ut confundam vos hæc scribo, sed ut filios meos carissimos moneo. 15 Nam si decem milia pedagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres; nam in Christo Jesu per evangelium ego vos genui. 16 Rogo ergo vos, imitatores mei estote. 17 Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus carissimus et fidelis in Domino; qui vos commonefaciat vias meas quæ sunt in Christo, sicut ubique in omni ecclesia doceo. 18 Tamquam non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam: 19 Veniam autem cito ad vos, si Dominus voluerit, et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt sed virtutem:

6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συνγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. 7 Θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ, ὃ μὲν οὕτως, ὃ δὲ οὕτως. 8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι μείνωσιν ὡς καὶ ἐγώ. 9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦνται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, 11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφίεναι. 12 Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ Κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη συννευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίετω αὐτήν. 13 Καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συννευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετω τὸν ἄνδρα. 14 Ἡγιασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγιασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἁγιά ἐστιν. 15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἡ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιοῦτοις. Ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός.

6 ὅτι ὁ κύριος ἡμεῖς ὡς ἐμαυτόν. 7 θέλω πάντας ἀνθρώπους ὡς ἐγώ. 8 λέγω τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς εἶναι μείνωσιν ὡς καὶ ἐγώ. 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦνται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι, 11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω, καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφίεναι. 12 τοῖς λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον καὶ αὕτη συννευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφίετω αὐτήν. 13 καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον καὶ οὗτος συννευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφίετω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγιασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγιασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἅρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἁγιά ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἡ ἡ ἀδελφή ἐν τοῖς τοιοῦτοις. Ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ θεός.

6 Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium. 7 Volo autem omnes homines esse sicut me ipsum: sed unusquisque proprium habet donum ex Deo, alius quidem sic, alius vero sic. 8 Dico autem non nuptis et viduis, bonum est illis si sic maneant sicut et ego: 9 Quod si non se continent, nubant: melius est enim nubere quam uri. 10 His enim qui matrimonio juncti sunt præcipio non ego sed Dominus, uxorem a viro non discedere; 11 Quod si discesserit, manere innuptam aut viro suo reconciliari: et vir uxorem ne demittat. 12 Nam ceteris ego dico, non Dominus. Si quis frater uxorem habet infidelem et hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam; 13 Et si qua mulier habet virum infidelem et hic consentit habitare cum illa, non dimittat virum. 14 Sanctificatus est enim vir infidelis in muliere fidei, et sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt. 15 Quod si infidelis discedit, discedat: non est enim servituti subjectus frater aut soror in ejusmodi, in pace autem vocavit nos Deus.

23 Ἐὰν δὲ καὶ γαμήσης, οὐχ ἡμαρτες, καὶ ἐὰν γήμη ἡ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, 30 Καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 Καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι. Ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ Κυρίῳ· 33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 Καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπεράκμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν.

23 ὁ δὲ ἐὰν γαμήσῃ, οὐχ ἡμαρτεν· καὶ ἐὰν γήμη ἡ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν· τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, 30 Καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 Καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου. 32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμους εἶναι. Ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ Κυρίῳ· 33 Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί. 34 Καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί. 35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἡ ὑπεράκμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν.

23 Si autem acciperis uxorem, non peccasti, et si nupserit virgo, non peccavit : tribulationem tamen carnis habebunt hujusmodi, ego autem vobis parcam. 29 Hoc itaque dico, fratres, tempus breve est : reliquum est ut qui habent uxores tamquam non habentes sint, 30 Et qui flent tamquam non flentes, et qui gaudent tamquam non gaudentes, et qui emunt tamquam non possidentes, 31 Et qui utuntur hoc mundo tamquam non utantur : præterit enim figura hujus mundi. 32 Volo autem vos sine sollicitudine esse. Qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo : 33 Qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt hujus mundi, quomodo placeat uxori, et divisus est. 34 Et mulier innupta et virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta et corpore et spiritu : quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro. 35 Porro hoc ad utilitatem vestram dico, non ut laqueum vobis iniciam, sed ad id quod honestum est et facultatem præbeat sine impedimento Dominum observandi. 36 Si quis autem turpem se videri existimat super virginem suam, quod sit superadulta, et ita oportet fieri, quod vult faciat : non peccat si nubat.

ε Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
 γυναικα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ
 ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου
 καὶ Κηφᾶς; ε' Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνά-
 βασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι;
 ι Τίς στρατεύεται ἰδίους ὀψωνίοις ποτέ;
 τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν
 αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
 καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ
 ἐσθίει; ε Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα
 λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;
 ε' Ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται·
 Οὐ κηρώσεις βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν
 βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 Ἡ δι' ἡμᾶς πάν-
 τως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι
 ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν,
 καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ
 ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν,
 μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσο-
 μεν; 12 Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας
 μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ'
 οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ,
 ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ τινα ἐκκο-
 πὴν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.
 13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζό-
 μενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; [καὶ] οἱ
 τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσια-
 στηρίῳ συμμερίζονται; 14 Οὕτως καὶ ὁ
 Κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
 καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·

οἱ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
 περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ
 ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου
 καὶ Κηφᾶς; ε' Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνά-
 βασ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι;
 ι Τίς στρατεύεται ἰδίους ὀψωνίοις ποτέ;
 τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν
 αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην
 καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ
 ἐσθίει; ε Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα
 λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;
 ε' Ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται·
 Οὐ κηρώσεις βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν
 βοῶν μέλει τῷ θεῷ; 10 Ἡ δι' ἡμᾶς πάν-
 τως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι
 ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν,
 καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 Εἰ
 ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν,
 μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσο-
 μεν; 12 Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας
 μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; Ἀλλ'
 οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ,
 ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ τινα ἐκκο-
 πὴν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.
 13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζό-
 μενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; [καὶ] οἱ
 τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσια-
 στηρίῳ συμμερίζονται; 14 Οὕτως καὶ ὁ
 Κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
 καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν·

ε Numquid non habemus potestatem
 sororem mulierem circumducendi, sicut
 et ceteri apostoli et fratres Domini et
 Cephas? ε Aut solus ego et Barnabas
 non habemus potestatem hoc operandi?
 ι Quis militat suis stipendiis umquam?
 Quis plantat vineam et de fructu ejus
 non edit? Quis pascit gregem et de
 lacte gregis non manducat? ε Num-
 quid secundum hominem hæc dico, an
 et lex hæc non dicit? ε Scriptum est
 enim in lege Mosis: Non alligabis os
 bovi trituranti. Numquid de bubus
 cura est Deo, 10 An propter nos utique
 dicit? Nam propter nos scripta sunt,
 quoniam debet in spe qui arat arare,
 et qui triturat in spe fructus perci-
 piendi. 11 Si nos vobis spiritualia
 seminavimus, magnum est si nos carna-
 lia vestra metamus? 12 Si alii potes-
 tatis vestræ participes sunt, non
 potius nos? Sed non usi sumus hac
 potestate, sed omnia sustinemus ne
 quod offendicum demus evangelio
 Christi. 13 Nescitis quoniam qui in
 sacrario operantur quæ de sacrario
 sunt edunt? [et] qui altario deserviunt,
 cum altario participantur? 14 Ita et
 Dominus ordinavit his qui evange-
 lium adnuntiant de evangelio vivere:

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', θ.

15 Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων.
Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται
ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
θανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει.
16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν
μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται·
οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελί-
ζωμαι. 17 Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω,
μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν
πεπίστευμαι. 18 Τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ
μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον
θήσω τὸ εὐαγγέλιον [τοῦ Χριστοῦ], εἰς
τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ
ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα,
ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. 20 Καὶ
ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος,
ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον
ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,
ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω. 21 Τοῖς
ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ
ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς
ἀνόμους. 22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν
ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς
πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινας
σώσω. 23 Πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγ-
γέλιον, ἵνα συνκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

✧ 6 ✧ 1 ✧ 2 ✧ 3 ✧ 4 ✧ 5 ✧ 6 ✧ 7 ✧ 8 ✧ 9 ✧ 10 ✧ 11 ✧ 12 ✧ 13 ✧ 14 ✧ 15 ✧ 16 ✧ 17 ✧ 18 ✧ 19 ✧ 20 ✧ 21 ✧ 22 ✧ 23 ✧ 24 ✧ 25 ✧ 26 ✧ 27 ✧ 28 ✧ 29 ✧ 30 ✧ 31 ✧ 32 ✧ 33 ✧ 34 ✧ 35 ✧ 36 ✧ 37 ✧ 38 ✧ 39 ✧ 40 ✧ 41 ✧ 42 ✧ 43 ✧ 44 ✧ 45 ✧ 46 ✧ 47 ✧ 48 ✧ 49 ✧ 50 ✧ 51 ✧ 52 ✧ 53 ✧ 54 ✧ 55 ✧ 56 ✧ 57 ✧ 58 ✧ 59 ✧ 60 ✧ 61 ✧ 62 ✧ 63 ✧ 64 ✧ 65 ✧ 66 ✧ 67 ✧ 68 ✧ 69 ✧ 70 ✧ 71 ✧ 72 ✧ 73 ✧ 74 ✧ 75 ✧ 76 ✧ 77 ✧ 78 ✧ 79 ✧ 80 ✧ 81 ✧ 82 ✧ 83 ✧ 84 ✧ 85 ✧ 86 ✧ 87 ✧ 88 ✧ 89 ✧ 90 ✧ 91 ✧ 92 ✧ 93 ✧ 94 ✧ 95 ✧ 96 ✧ 97 ✧ 98 ✧ 99 ✧ 100 ✧

15 Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων.
Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται
ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀπο-
θανεῖν ἢ τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει.
16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν
μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται·
οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελί-
ζωμαι. 17 Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω,
μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν
πεπίστευμαι. 18 Τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ
μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον
θήσω τὸ εὐαγγέλιον [τοῦ Χριστοῦ], εἰς
τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 Ἐλεύθερος γὰρ
ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα,
ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. 20 Καὶ
ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος,
ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον
ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον,
ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω. 21 Τοῖς
ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ
ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς
ἀνόμους. 22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν
ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς
πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινας
σώσω. 23 Πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγ-
γέλιον, ἵνα συνκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

AD CORINTHIOS I, IX.

15 Ego autem nullo horum usus sum.
Non scripsi autem hæc ut ita fiant in
me : bonum est enim mihi magis mori
quam ut gloriam meam quis evacuet
16 Nam si evangelizavero, non est mihi
gloria : necessitas enim mihi incumbit :
væ enim mihi est si non evangeliza-
vero. 17 Si enim volens hoc ago, mer-
cedem habeo; si autem invitus, dispen-
satio mihi credita est. 18 Quæ est ergo
merces mea ? ut evangelium prædicans
sine sumptu ponam evangelium, ut
non abutar potestate mea in evangelio.
19 Nam cum liber essem ex omnibus,
omnium me servum feci ut plures lucrī
facerem : 20 Et factus sum Judæis
tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer ;
his qui sub lege sunt quasi sub lege
essem, cum ipse not essem sub lege,
ut eos qui sub lege erant lucrī facerem ;
21 His qui sine lege erant tamquam
sine lege essem, cum sine lege Dei non
essem sed in lege essem Christi, ut
lucrī facerem eos qui sine lege erant :
22 Factus sum infirmis infirmus, ut
infirmos lucrī facerem : omnibus
omnia factus sum, ut omnes facerem
salvos. 23 Omnia autem facio propter
evangelium, ut particeps ejus efficiar.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', ι'.

7 *Μηδὲ εἰδωολάτραι γίνεσθε, καθὼς
τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· Ἐκά-
θισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέ-
στησαν παίζειν.* 8 *Μηδὲ πορνεύωμεν,
καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπε-
σαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.*
9 *Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Κύριον, καθὼς
τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν
ῥεῦμα ἀπώλλυντο.* 10 *Μηδὲ γογγύζετε,
καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ
ἀπώλουντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.* 11 *Ταῦτα
δὲ [πάντα] τυπικῶς συνέβαινεν ἐκεί-
νοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν,
εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.*
12 *Ἵνα ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ
πέσῃ.* 13 *Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν
εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεὸς
ὅς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ τῆς
δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πει-
ρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν.* 14 *Διόπερ, ἀγαπητοί μου,
φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωολατρείας.* 15 *Ὡς
φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι.*
16 *Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλο-
γοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν
κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 Ὅτι εἰς ἄρτος,
ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ
πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχουμεν.*

❖ ❖ | ❖ ❖ ❖

[illegible]

AD CORINTHIOS I, X.

7 Neque idololatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis; quemadmodum scriptum est: Sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere. 8 Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt et ceciderunt una die viginti tria millia. 9 Neque temptemus Christum, sicut quidam eorum temptaverunt et a serpentibus perierunt. 10 Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt et perierunt ab exterminatore. 11 Hæc autem omnia in figura contingebant illis, scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos fines sæculorum devenerunt. 12 Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. 13 Temptatio vos non adprehendat nisi humana. Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos temptari super id quod potestis, sed faciet cum temptatione etiam proventum, ut possitis sustinere. 14 Propter quod, carissimi mihi, fugite ab idolorum cultura. 15 Ut prudentibus loquor: vos judicate quod dico. 16 Calix benedictionis cui benedicimus nonne communicatio sanguinis Christi est? Et panis quem frangimus nonne participatio corporis Domini est? 17 Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnesque de uno pane participamus.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', ι'.

7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς
τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· Ἐκά-
θισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πίνειν, καὶ ἀνέ-
στησαν παίζειν. 8 Μηδὲ πορνεύμεν,
καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπε-
σαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες.
9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Κύριον, καθὼς
τινες αὐτῶν ἐξεπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν
ῥαβδῶν ἀπώλυντο. 10 Μηδὲ γογγύζετε,
καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ
ἀπώλυντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 Ταῦτα
δὲ [πάντα] τυπικῶς συνέβαινεν ἐκεί-
νοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν,
εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.
12 Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ
πέσῃ. 13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἰληφεν
εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεὸς
ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ τὴν
δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῇ πει-
ρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν. 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου,
φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 15 Ὡς
φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.
16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλο-
γοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν
κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 Ὅτι εἰς ἄρτος,
ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ
πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχουμεν.

ΚΑΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', ι'

7 ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ
ἐκείνην τὴν ἡμέραν· ὡς γέγραπται·
Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πίνειν,
καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 ὁ ἄνθρωπος
τὸν ἑαυτοῦ ἐκείνην τὴν ἡμέραν· ὡς
γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν
καὶ πίνειν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.
9 ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ ἐκείνην
τὴν ἡμέραν· ὡς γέγραπται· Ἐκάθισεν
ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πίνειν, καὶ ἀνέστησαν
παίζειν. 10 ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ
ἐκείνην τὴν ἡμέραν· ὡς γέγραπται·
Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πίνειν,
καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 11 Ταῦτα
δὲ [πάντα] τυπικῶς συνέβαινεν ἐκεί-
νοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν,
εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.
12 Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ
πέσῃ. 13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἰληφεν
εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεὸς
ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ τὴν
δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῇ πει-
ρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν τοῦ δύνασθαι
ὑπενεγκεῖν. 14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου,
φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 15 Ὡς
φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.
16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλο-
γοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; τὸν ἄρτον ὃν
κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος
τοῦ Χριστοῦ ἐστίν; 17 Ὅτι εἰς ἄρτος,
ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ
πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχουμεν.

AD CORINTHIOS I, X.

7 Neque idololatræ efficiamini, sicut
quidam ex ipsis; quemadmodum
scriptum est: Sedit populus mandu-
care et bibere, et surrexerunt ludere.
8 Neque fornicemur, sicut quidam ex
ipsis fornicati sunt et ceciderunt una
die viginti tria millia. 9 Neque temp-
temus Christum, sicut quidam eorum
temptaverunt et a serpentibus perie-
runt. 10 Neque murmuraveritis, sicut
quidam eorum murmuraverunt et pe-
rierunt ab exterminatore. 11 Hæc
autem omnia in figura contingebant
illis, scripta sunt autem ad correp-
tionem nostram, in quos fines sæculo-
rum devenerunt. 12 Itaque qui se
existimat stare, videat ne cadat.
13 Temptatio vos non adprehendat
nisi humana. Fidelis autem Deus est,
qui non patietur vos temptari super
id quod potestis, sed faciet cum
temptatione etiam proventum, ut
possitis sustinere. 14 Propter quod,
carissimi mihi, fugite ab idolorum
cultura. 15 Ut prudentibus loquor: vos
judicate quod dico. 16 Calix benedic-
tionis cui benedicimus nonne commu-
nicatio sanguinis Christi est? Et panis
quem frangimus nonne participatio
corporis Domini est? 17 Quoniam
unus panis, unum corpus multi sumus,
omnesque de uno pane participamus.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', ιβ'.

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 Ὅτι μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 Ἐτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύματι, 10 Ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν. 11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται. 12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἓν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός. 13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν. 14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· "Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· "Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὁσφρησις;

✠ 1 ✠

7 ἑκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 Ὅτι μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 Ἐτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλω δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἐνὶ πνεύματι, 10 Ἄλλω δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω δὲ προφητεία, ἄλλω δὲ διάκρισις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν. 11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται. 12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἓν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός. 13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεύμα ἐποτίσθημεν. 14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· "Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· "Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὁσφρησις;

AD CORINTHIOS I, XII.

7 Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. 8 Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiae, alii autem sermo scientiae secundum eundem Spiritum, 9 Alteri fides in eodem Spiritu, alii gratia sanitatum in uno Spiritu, 10 Alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum: 11 Haec autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. 12 Sicut enim corpus unum est et membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa unum corpus sunt, ita et Christus: 13 Etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judaei sive gentiles, sive servi sive liberi, et omnes unum Spiritum potati sumus. 14 Nam et corpus non est unum membrum sed multa. 15 Si dixerit pes: Quoniam non sum manus, non sum de corpore: non ideo non est de corpore? 16 [Et] si dixerit auris: Quia non sum oculus, non sum de corpore: non ideo non est de corpore? 17 Si totum corpus oculus, ubi auditus? si totum auditus, ubi odoratus?

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α', ιγ', ιδ'.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνώσις, καταργηθήσεται. 9 Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκουμεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·
10 Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 Ὅτε ἤμην νήπιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνου ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπυγνώσσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μάλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλῶσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 Ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παρακλῆσιν καὶ παραμυθίαν. 4 Ὁ λαλῶν γλῶσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

ΚΕΦ. ιδ'.

8 ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΞΗΝ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ· ΕΙΤΕ ΔΕ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑΙ, ΕΙΤΕ ΓΛΩΣΣΑΙ, ΕΙΤΕ ΓΝΩΣΙΣ, ΕΙΤΕ ΕΞ ΜΕΡΟΥΣ ΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝ ΚΑΙ ΕΞ ΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΦΗΤΕΥΟΜΕΝ·
10 ΟΤΑΝ ΔΕ ΕΛΘΗ ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΝ, ΤΟ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΣΑΙΤΑΙ· ΟΤΕ ΗΜΕΝ ΝΗΠΙΟΙ, ΕΛΑΛΟΥΝ ΟΣΙΣ ΝΗΠΙΟΙ, ΕΦΡΟΝΟΥΝ ΟΣΙΣ ΝΗΠΙΟΙ· ΟΤΕ ΓΕΓΟΝΑ ΑΝΗΡ, ΚΑΤΗΡΓΗΚΑ ΤΑ ΤΟΥ ΝΗΠΙΟΥ·
12 ΒΛΕΠΟΜΕΝ ΓΑΡ ΑΡΤΙ ΔΙ' ΕΣΟΠΤΡΟΥ ΕΝ ΑΙΝΙΓΜΑΤΙ, ΤΟΤΕ ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΠΡΟΣ ΠΡΟΣΩΠΟΝ· ΑΡΤΙ ΓΙΝΩΣΚΩ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ, ΤΟΤΕ ΔΕ ΕΠΥΓΝΩΣΣΟΜΑΙ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΕΠΕΓΝΩΣΘΗΝ·
13 ΝΥΝΙ ΔΕ ΜΕΝΕΙ ΠΙΣΤΙΣ, ΕΛΠΙΣ, ΑΓΑΠΗ, ΤΑ ΤΡΙΑ ΤΑΥΤΑ· ΜΕΙΖΩΝ ΔΕ ΤΟΥΤΩΝ Η ΑΓΑΠΗ.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ΔΙΩΚΕΤΕ τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μάλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλῶσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 Ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παρακλῆσιν καὶ παραμυθίαν. 4 Ὁ λαλῶν γλῶσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

AD CORINTHIOS I, XIII. XIV.

8 Caritas numquam excedit: sive prophetiæ, evacuabuntur: sive linguæ, cessabunt: sive scientia, destruetur.
9 Ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus: 10 Cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. 11 Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: quando factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. 12 Videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. 13 Nunc autem manet fides, spes, caritas, tria hæc: major autem his est caritas.

CAPUT XIV.

1 SECTAMINI caritatem, æmulamini spiritualia, magis autem ut prophetetis. 2 Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur sed Deo: nemo enim audit, spiritu autem loquitur mysteria. 3 Nam qui prophetat, hominibus loquitur ædificationem et exhortationem et consolationes. 4 Qui loquitur lingua, semet ipsum ædificat; qui autem prophetat, ecclesiam ædificat.

ε Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῇ λάβῃ. 6 Νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ διδαχῇ; 7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν δίδοντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολῇ τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον σάλπιγξ φωνὴν δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον; 9 Οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 Τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν [αὐτῶν] ἄφωνον· 11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 Διὸ ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩ ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠

ε Volo autem omnes vos linguis loqui, magis autem prophetare: nam major est qui prophetat quam qui loquitur linguis; nisi forte ut interpretetur, ut ecclesia ædificationem accipiat. 6 Nunc autem, fratres, si venero ad vos linguis loquens, quid vobis prodero, nisi si vobis loquar aut in revelationem aut scientia aut prophetia aut in doctrina? 7 Tamen quæ sine anima sunt vocem dantia, sive tibia sive cithara, nisi distinctionem sonituum dederint, quomodo scietur quod canitur aut quod citharizatur? 8 Etenim si incertam vocem det tuba, quis parabit se ad bellum? 9 Ita et vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis, quomodo scietur id quod dicitur? eritis enim in aere loquentes. 10 Tam multa ut puta genera linguarum sunt in mundo, et nihil sine voce est: 11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei cui loquor barbarus, et qui loquitur mihi barbarus. 12 Sic et vos quoniam æmulatores estis spirituum, ad ædificationem ecclesiæ quærite ut abundetis. 13 Et ideo qui loquitur lingua oret ut interpretetur.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 Τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοῦ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῦ. 16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν. 17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μάλλον γλώσση λαλῶ. 19 Ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοῦ μου λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση. 20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἐτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει Κύριος. 22 Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

14 ἂν ὁ ἄνθρωπος προσεύχεται ἐν γλώσσῃ, τὸ πνεῦμα μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. 15 Τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοῦ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῦ. 16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν. 17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μάλλον γλώσση λαλῶ. 19 Ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοῦ μου λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση. 20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἐτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει Κύριος. 22 Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

14 Nam si orem lingua, spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est. 15 Quid ergo est? orabo spiritu, orabo et mente; psallam spiritu, psallam et mente. 16 Ceterum si benedixeris spiritu, quis supplet locum idiotæ, quomodo dicet Amen super tuam benedictionem? quoniam quid dicas nescit: 17 Nam tu quidem bene gratias agis, sed alter non ædificatur. 18 Gratias ago Deo meo quod omnium vestrum lingua loquor: 19 Sed in ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, ut et alios instruam, quam decem milia verborum in lingua. 20 Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote, sensibus autem perfecti estote. 21 In lege scriptum est quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic, et nec sic exaudient me, dicit Dominus. 22 Itaque linguæ in signum sunt non fidelibus sed infidelibus, prophetiæ autem non infidelibus sed fidelibus. 23 Si ergo conveniat universa ecclesia in unum et omnes linguis loquantur, intrent autem et idiotæ aut infideles, nonne dicent quod insanitis?

6 Ἐπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 Ἐπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 Ἐσχάτον δὲ πάντων ὥσπερ ἐκ τρώματι ὤφθη καί μοι. 9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ. 10 Χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσύτερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. 11 Εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. 12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. 14 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. 15 Εὕρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἡγείρεν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἡγείρεν εἰπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. 17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο.

6 ⲙⲉⲛⲉⲙⲟⲩⲥ ⲉⲃⲱⲩⲁⲛⲁⲥ ⲡⲉⲛⲧⲁⲕⲟⲥⲓⲟⲩⲥ
ⲁⲃⲉⲗⲑⲟⲩⲥ ⲉⲑⲁⲡⲁⲕⲥ, ⲉⲃⲱⲛ ⲟⲩⲥ ⲡⲗⲉⲓⲟⲛⲉⲥ
ⲙⲉⲛⲟⲩⲥⲓⲛ ⲉⲱⲥ ⲁⲣⲧⲓ, ⲧⲓⲛⲉⲥ δⲉ ⲉⲕⲟⲓⲙⲉⲧⲓⲑⲁⲛ.
7 Ἐⲡⲉⲓⲧⲁ ⲙⲉⲛⲉⲙⲟⲩⲥ ⲓⲁⲕⲱⲃⲱ, ἔⲡⲉⲓⲧⲁ ⲧⲟⲩⲥ
ⲁⲡⲟⲥⲧⲟⲗⲟⲩⲥ ⲡⲁⲥⲓⲛ. 8 Ἐⲥⲟⲩⲁⲧⲟⲛ δⲉ
ⲡⲁⲛⲧⲱⲛ ὥⲥⲡⲉⲣ ⲉⲕ ⲧⲣᲱⲙⲁⲧⲓ Ὑⲱⲑⲧⲓ
ⲕⲁⲙⲟⲓ. 9 ἘγᲱ γⲁⲣ ⲉⲓⲙⲓ ὁ ⲉⲗⲁⲕⲓⲥⲧⲟⲥ
ⲧᲱⲛ ᲁⲡⲟⲥⲧᲟⲗⲟⲛ, ὃⲥ ⲟⲩⲕ ⲉⲓⲙⲓ ⲓⲕⲁⲛᲟⲥ
ⲕⲁⲗⲉⲓⲥⲧⲁ ⲁⲡᲟⲥⲧᲟⲗⲟⲥ, δⲓⲟⲧⲓ ⲉⲃⲓⲱⲗⲁ
ⲧⲧⲏ ⲉⲕⲕⲗⲉⲥⲓⲁⲛ ⲧᲟⲩⲱ ⲧⲉⲟⲩ. 10 ⲭⲁⲣⲓⲧⲓ
δⲉ ⲧⲉⲟⲩ ⲉⲓⲙⲓ ὃ ⲉⲓⲙⲓ ⲕⲁⲓ ⲧⲧⲁⲣⲓ
ⲁⲩⲧᲟⲩ ⲧⲧⲁⲣⲓ ⲉⲓⲙⲉ ⲟⲩⲕ ⲕⲉⲛⲧⲁ ⲉⲑⲉⲛⲧⲏⲧⲓ,
ⲁⲗⲗⲁ ⲡⲉⲣⲓⲥⲟⲩⲧⲉⲣⲟⲛ ⲁⲩⲧᲱⲛ ⲡⲁⲛⲧᲱⲛ ⲉⲕⲟⲡⲓⲁⲥⲁ,
ⲟⲩⲕ ⲉγᲱ δⲉ ⲁⲗⲗⲁ ⲧⲧⲁⲣⲓ ⲧᲟⲩⲱ ⲧⲉⲟⲩ ⲥᲱⲛ
ⲉⲙᲟⲓ. 11 ⲉⲓⲧⲉ ⲟⲩⲛ ⲉγᲱ ⲉⲓⲧⲉ ⲉⲕⲉⲓⲛⲟⲓ,
ⲟⲩⲧᲱⲥ ⲕⲏⲣᲱⲥⲟⲙⲉⲛ ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲧᲱⲥ ⲉⲡⲓⲥⲧⲉⲩⲥⲁⲧⲉ.
12 ⲉⲓ δⲉ ⲭⲣⲓⲥⲧᲟⲥ ⲕⲏⲣᲱⲥⲉⲧⲁⲓ ⲧⲁⲓ
ⲟⲩⲧⲓ ⲉγ᲏ⲑⲉⲣⲧⲁⲓ ⲉⲕ ⲛⲉⲕⲣᲱⲛ, ⲡᲱⲥ
ⲗⲉⲑⲟⲩⲥⲓⲛ ⲉⲛ ᲙᲓⲛ ⲧⲓⲛⲉⲥ ὅⲧⲓ ⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ
ⲛⲉⲕⲣᲱⲛ ⲟⲩⲕ ⲉⲥⲧⲓⲛ; 13 ⲉⲓ δⲉ ⲁⲛⲁⲥⲧⲁⲥⲓⲥ
ⲛⲉⲕⲣᲱⲛ ⲟⲩⲕ ⲉⲥⲧⲓⲛ, ⲟⲩδⲉ ⲭⲣⲓⲥⲧᲟⲥ ⲉγ᲏ⲑⲉⲣⲧⲁⲓ.
14 ⲉⲓ δⲉ ⲭⲣⲓⲥⲧᲟⲥ ⲟⲩⲕ ⲉγ᲏ⲑⲉⲣⲧⲁⲓ, ⲕⲉⲛᲟⲛ
ⲁⲣⲁ ⲕⲁⲓ ⲧᲟⲕ ⲕⲏⲣⲏⲑⲙⲁ ᲧⲏⲙᲱⲛ, ⲕⲉⲛⲧⲁ
ⲕⲁⲓ ⲧⲓⲥⲧⲓⲥ ᲙᲓⲛ. 15 ⲉⲩⲣⲓⲥⲕᲟⲙⲉⲧⲁ
δⲉ ⲕⲁⲓ ⲡⲥⲉⲩⲃⲟⲙⲁⲣⲧⲣⲉⲥ ⲧᲟⲩⲱ ⲧⲉⲟⲩ,
ὅⲧⲓ ⲉⲙⲁⲣⲧⲣⲏⲣᲧⲁⲙⲉⲛ ⲕⲁⲧⲁ ⲧᲟⲩⲱ ⲧⲉⲟⲩ ὅⲧⲓ
Ყⲏⲑⲉⲣⲉⲛ ⲧᲟⲛ ⲭⲣⲓⲥⲧᲟⲛ, ὃⲛ ⲟⲩⲕ Ყⲏⲑⲉⲣⲉⲛ
ⲉⲓⲡⲉⲣ ᲁⲣⲁ ⲛⲉⲕⲣᲟⲓ ⲟⲩⲕ ⲉγᲉⲓⲣᲟⲛⲧⲁⲓ. 16 ⲉⲓ
γⲁⲣ ⲛⲉⲕⲣᲟⲓ ⲟⲩⲕ ⲉγᲉⲓⲣᲟⲛⲧⲁⲓ, ⲟⲩδⲉ ⲭⲣⲓⲥⲧᲟⲥ
ⲉγ᲏ⲑⲉⲣⲧⲁⲓ. 17 ⲉⲓ δⲉ ⲭⲣⲓⲥⲧᲟⲥ ⲟⲩⲕ
ⲉγ᲏ⲑⲉⲣⲧⲁⲓ, ⲙⲁⲧⲁⲓⲁ Ყⲏⲙⲱⲛ ⲉⲧⲓ
ⲉⲥⲧⲉ ⲉⲛ ⲧⲁⲓⲥ ᲁⲙⲁⲣⲧⲓⲁⲓ ᲙᲓⲛ, 18 Ἄⲣⲁ
ⲕⲁⲓ ⲟⲩⲕ ⲕⲟⲓⲙⲉⲧⲏⲧⲉⲥ ⲉⲛ ⲭⲣⲓⲥⲧᲱ ⲁⲡᲱⲗᲟⲛⲧⲟ.

6 Deinde visus est plus quam quin-
gentis fratribus simul, ex quibus multi
manent usque adhuc, quidam autem
dormierunt. 7 Deinde visus est et
Jacob, deinde apostolis omnibus.
8 Novissime autem omnium tamquam
abortivo visus est et mihi. 9 Ego enim
sum minimus apostolorum, qui non
sum dignus vocari apostolus, quo-
niam persecutus sum ecclesiam Dei:
10 Gratia autem Dei sum id quod sum,
et gratia ejus in me vacua non fuit,
sed abundantius illis omnibus labo-
ravi; non ego autem, sed gratia Dei
mecum. 11 Sive enim ego sive illi, sic
prædicamus et sic credidistis. 12 Si
autem Christus prædicatur, quod re-
surrexit a mortuis, quomodo quidam
dicunt in vobis quoniam resurrectio
mortuorum non est? 13 Si autem re-
surrectio mortuorum non est, neque
Christus resurrexit: 14 Si autem
Christus non resurrexit, inanis ergo
est prædicatio nostra, inanis ergo est
et fides vestra, 15 Invenimur autem
et falsi testes Dei, quoniam testimo-
nium diximus adversus Deum quod
suscitaverit Christum, quem non
suscitavit si mortui non resurgunt.
16 [Nam si mortui non resurgunt]
neque Christus resurrexit. 17 Quod
si Christus non resurrexit, vana est
fides vestra: adhuc enim estis
in peccatis vestris: 18 Ergo et qui
dormierunt in Christo, perierunt.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ
 ἡλικιώτεροι ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι
 πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ
 Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ
 τῶν κεκοιμημένων [ἐγένετο]. 21 Ἐπειδὴ
 γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι'
 ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 Ὡςπερ
 γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν,
 οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωο-
 ποιηθήσονται. 23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
 τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ
 τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ,
 24 Εἴτα τὸ τέλος, ὅταν παραδοῖ τὴν
 βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
 καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
 ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 Δεῖ γὰρ
 αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας
 τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ
 θάνατος. 27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ
 τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι
 πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς
 τούτου ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
 28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα,
 τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται
 τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ
 ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 29 Ἐπεὶ
 τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν
 νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,
 τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 Τί
 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

19 ὁ ὅτι σὺ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ
 ἡλικιώτεροι ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι
 πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 Νυνὶ δὲ
 Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ
 τῶν κεκοιμημένων [ἐγένετο]. 21 Ἐπειδὴ
 γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι'
 ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 Ὡςπερ
 γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν,
 οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωο-
 ποιηθήσονται. 23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ
 τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ
 τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ,
 24 Εἴτα τὸ τέλος, ὅταν παραδοῖ τὴν
 βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν
 καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
 ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 Δεῖ γὰρ
 αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρι οὗ θῇ πάντας
 τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.
 26 Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ
 θάνατος. 27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ
 τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι
 πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς
 τούτου ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.
 28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα,
 τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται
 τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ
 ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 29 Ἐπεὶ
 τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν
 νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται,
 τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 Τί
 καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

19 Si in hac vita tantum in Christo
 sperantes sumus, miserabiliores sumus
 omnibus hominibus. 20 Nunc autem
 Christus resurrexit a mortuis, primi-
 tiæ dormientium. 21 Quoniam enim
 per hominem mors, et per hominem
 resurrectio mortuorum. 22 Et sicut
 in Adam omnes moriuntur, ita et in
 Christo omnes vivificabuntur. 23 Unus-
 quisque autem in suo ordine: primi-
 tiæ Christus, deinde hi qui sunt Christi
 in adventu ejus, 24 Deinde finis, cum
 tradiderit regnum Deo et Patri, cum
 evacuaverit omnem principatum et
 potestatem et virtutem. 25 Oportet
 autem illum regnare donec ponat
 inimicos sub pedibus ejus. 26 No-
 vissima autem inimica destruetur
 mors. 27 Omnia enim subjecit sub
 pedibus ejus. Cum autem dicat:
 Omnia subjecta sunt ei, sine dubio
 præter eum qui subjecit ei omnia:
 28 Cum autem subjecta fuerint illi
 omnia, tunc ipse Filius subjectus erit
 illi qui sibi subjecit omnia, ut sit Deus
 omnia in omnibus. 29 Alioquin quid
 facient qui baptizantur pro mortuis,
 si omnino mortui non resurgent? ut
 quid et baptizantur pro illis? 30 Ut
 quid et nos periclitamur omni hora?

42 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν.
Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρ-
σίᾳ· 43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται
ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγεί-
ρεται ἐν δυνάμει. 44 Σπείρεται σῶμα
ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.
Εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ
πνευματικόν. 45 Οὕτως καὶ γέγραπται·
'Εγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεύ-
μα ζωοποιούν. 46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ
πνευματικὸν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα
τὸ πνευματικόν. 47 Ὁ πρῶτος ἄνθρω-
πος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος
[ὁ Κύριος] ἐξ οὐρανοῦ. 48 Οἷος ὁ χοϊκός,
τοιούτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπου-
ράνιος, τοιούτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα
τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα
τοῦ ἐπουρανοῦ. 50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελ-
φοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ
κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ
τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 Ἴδον μυ-
στήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοι-
μηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπυγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ
νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς
ἀλλαγησόμεθα. 53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρ-
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ
τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν.
σπείρεται ἐν φθορᾷ· ἐγείρεται ἐν ἀφθαρ-
σίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ· ἐγείρεται
ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ· ἐγεί-
ρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα
ψυχικόν· ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν·
εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ
πνευματικόν· 45 οὕτως καὶ γέγραπται·
'Εγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς
ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεύ-
μα ζωοποιούν· 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ
πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα
τὸ πνευματικόν· 47 ὁ πρῶτος ἄνθρω-
πος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος
[ὁ Κύριος] ἐξ οὐρανοῦ· 48 οἷος ὁ χοϊκός,
τοιούτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπου-
ράνιος, τοιούτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·
49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα
τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα
τοῦ ἐπουρανοῦ· 50 τοῦτο δέ φημι, ἀδελ-
φοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ
κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ
τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ· 51 Ἴδον μυ-
στήριον ὑμῖν λέγω· πάντες οὐ κοι-
μηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,
52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπυγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ
νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοὶ καὶ ἡμεῖς
ἀλλαγησόμεθα· 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρ-
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ
τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

42 Sic et resurrectio mortuorum.
Seminatur in corruptione, surget in
incorruptione: 43 Seminatur in igno-
bilitate, surget in gloria: seminatur
in infirmitate, surget in virtute:
44 Seminatur corpus animale, surgit
corpus spiritale. Si est corpus
animale, est et spiritale. Sic et
scriptum est: 45 Factus est primus
homo Adam in animam viventem,
novissimus Adam in spiritum vivi-
ficantem. 46 Sed prius non quod
spiritale est, sed quod animale est;
deinde quod spiritale. 47 Primus
homo de terra terrenus, secundus homo
de caelo [celestis]. 48 Qualis terrenus,
tales et terreni, qualis caelestis, tales
et caelestes: 49 Igitur sicut portavimus
imaginem terreni, portemus et im-
aginem caelestis. 50 Hoc autem dico,
fratres, quoniam caro et sanguis
regnum Dei possidere non possunt,
neque corruptio incorruptelam possi-
dere. 51 Ecce mysterium vobis dico.
Omnes quidem resurgemus, sed non
omnes immutabimur, 52 In momento,
in ictu oculi, in novissima tuba: canet
enim, et mortui resurgent incorrupti,
et nos immutabimur. 53 Oportet enim
corruptibile hoc induere incorruptelam,
et mortale hoc induere immortalitatem.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β', α'.

7 Καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. 8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης [ἡμῶν] ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δυνάμιν ἐβαρίθηνμεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. 9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, 10 Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ρύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ρύσεται, 11 Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ εὐκρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. 13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἡ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, 14 Ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἐμέρι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ]. 15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε,

✠ 1 ✠

7 ὁ σπὴς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν, εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. 8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης [ἡμῶν] ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δυνάμιν ἐβαρίθηνμεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. 9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχέκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, 10 Ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ρύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ρύσεται, 11 Συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ εὐκρινίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. 13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἡ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, 14 Ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἐμέρι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ]. 15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε,

AD CORINTHIOS II, I.

7 Et spes nostra firma pro vobis, scientes quoniam sicut socii passionum estis, sic eritis et consolationis. 8 Non enim volumus vos ignorare, fratres, de tribulatione nostra quæ facta est in Asia, quoniam supra modum gravati sumus supra virtutem, ita ut tæderet nos etiam vivere: 9 Sed ipsi in nobis ipsis responsum mortis habuimus, ut non simus fidentes in nobis sed in Deo, qui suscitatur mortuos, 10 Qui de tantis periculis eripuit nos et eruet, in quem speramus quoniam et adhuc eripiet, 11 Adjuvantibus et vobis in oratione pro nobis, ut ex multarum facierum ejus quæ in nobis est donationis per multos gratiæ agantur pro nobis. 12 Nam gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quod in simplicitate et sinceritate Dei, et non sapientia carnali, sed in gratia Dei conversati sumus in mundo, abundantius autem ad vos. 13 Non enim alia scribimus vobis quam quæ legistis et cognoscitis: spero autem quod usque in finem cognoscetis, 14 Sicut et cognovistis nos ex parte, quia gloria vestra sumus, sicut et vos nostra, id est die Domini nostri Jesu Christi. 15 Et hac confidentia volui prius venire ad vos, ut secundam gratiam haberetis,

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β', γ'.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν
 γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη
 ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι
 τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον
 Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου
 αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, 8 Πῶς οὐχὶ
 μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται
 ἐν δόξῃ; 9 Εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς
 κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον πε-
 ρισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης
 δόξῃ. 10 Καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται τὸ
 δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν
 τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 Εἰ γὰρ
 τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ
 μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ. 12 Ἐχοντες
 οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ
 χρώμεθα, 13 Καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς
 ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυ-
 τοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς
 Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.
 14 Ἄλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν.
 Ἀχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ
 κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς
 διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι
 ἐν Χριστῷ καταργεῖται. 15 Ἄλλ' ἕως
 σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται Μωϋ-
 σῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν
 κεῖται. 16 Ἡνίκα δὲ ἂν ἐπιστρέψῃ
 πρὸς Κύριον, περιαίρεται τὸ κάλυμ-
 μα. 17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνευμά ἐστιν.
 οὐ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἐλευθερία.

✧ ٧ ✧ ٨ ✧ ٩ ✧ ١٠ ✧ ١١ ✧ ١٢ ✧ ١٣ ✧ ١٤ ✧ ١٥ ✧ ١٦ ✧ ١٧ ✧ ١٨ ✧ ١٩ ✧ ٢٠ ✧ ٢١ ✧ ٢٢ ✧ ٢٣ ✧ ٢٤ ✧ ٢٥ ✧ ٢٦ ✧ ٢٧ ✧ ٢٨ ✧ ٢٩ ✧ ٣٠ ✧ ٣١ ✧ ٣٢ ✧ ٣٣ ✧ ٣٤ ✧ ٣٥ ✧ ٣٦ ✧ ٣٧ ✧ ٣٨ ✧ ٣٩ ✧ ٤٠ ✧ ٤١ ✧ ٤٢ ✧ ٤٣ ✧ ٤٤ ✧ ٤٥ ✧ ٤٦ ✧ ٤٧ ✧ ٤٨ ✧ ٤٩ ✧ ٥٠ ✧ ٥١ ✧ ٥٢ ✧ ٥٣ ✧ ٥٤ ✧ ٥٥ ✧ ٥٦ ✧ ٥٧ ✧ ٥٨ ✧ ٥٩ ✧ ٦٠ ✧ ٦١ ✧ ٦٢ ✧ ٦٣ ✧ ٦٤ ✧ ٦٥ ✧ ٦٦ ✧ ٦٧ ✧ ٦٨ ✧ ٦٩ ✧ ٧٠ ✧ ٧١ ✧ ٧٢ ✧ ٧٣ ✧ ٧٤ ✧ ٧٥ ✧ ٧٦ ✧ ٧٧ ✧ ٧٨ ✧ ٧٩ ✧ ٨٠ ✧ ٨١ ✧ ٨٢ ✧ ٨٣ ✧ ٨٤ ✧ ٨٥ ✧ ٨٦ ✧ ٨٧ ✧ ٨٨ ✧ ٨٩ ✧ ٩٠ ✧ ٩١ ✧ ٩٢ ✧ ٩٣ ✧ ٩٤ ✧ ٩٥ ✧ ٩٦ ✧ ٩٧ ✧ ٩٨ ✧ ٩٩ ✧ ١٠٠ ✧

7 Quod si ministratio mortis litteris
 deformata in lapidibus fuit in gloria,
 ita ut non possent intendere filii
 Israhel in faciem Mosi propter gloriam
 vultus ejus quæ evacuatur, 8 Quo-
 modo non magis ministratio spiritus
 erit in gloriam? 9 Nam si ministerio
 damnationis gloria est, multo magis
 abundat ministerium justitiæ in gloria.
 10 Nam nec glorificatum est quod
 claruit in hac parte, propter excellen-
 tem gloriam. 11 Si enim quod evacua-
 tur per gloriam est, multo magis quod
 manet in gloriam est. 12 Habentes
 igitur talem spem multa fiducia utimur,
 13 Et non sicut Moses ponebat velamen
 super faciem suam, ut non intenderent
 filii Israhel in faciem ejus quod eva-
 cuatur. 14 Sed obtusi sunt sensus
 eorum. Usque in hodiernum enim
 diem id ipsum velamen in lectione
 veteris testamenti manet non revela-
 tum quoniam in Christo evacuatur,
 15 Sed usque in hodiernum diem, cum
 legitur Moses, velamen est positum
 super cor eorum: 16 Cum autem con-
 versus fuerit ad Deum, aufertur vela-
 men. 17 Dominus autem Spiritus est;
 ubi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

AD CORINTHIOS II, III.

7 Quod si ministratio mortis litteris
 deformata in lapidibus fuit in gloria,
 ita ut non possent intendere filii
 Israhel in faciem Mosi propter gloriam
 vultus ejus quæ evacuatur, 8 Quo-
 modo non magis ministratio spiritus
 erit in gloriam? 9 Nam si ministerio
 damnationis gloria est, multo magis
 abundat ministerium justitiæ in gloria.
 10 Nam nec glorificatum est quod
 claruit in hac parte, propter excellen-
 tem gloriam. 11 Si enim quod evacua-
 tur per gloriam est, multo magis quod
 manet in gloriam est. 12 Habentes
 igitur talem spem multa fiducia utimur,
 13 Et non sicut Moses ponebat velamen
 super faciem suam, ut non intenderent
 filii Israhel in faciem ejus quod eva-
 cuatur. 14 Sed obtusi sunt sensus
 eorum. Usque in hodiernum enim
 diem id ipsum velamen in lectione
 veteris testamenti manet non revela-
 tum quoniam in Christo evacuatur,
 15 Sed usque in hodiernum diem, cum
 legitur Moses, velamen est positum
 super cor eorum: 16 Cum autem con-
 versus fuerit ad Deum, aufertur vela-
 men. 17 Dominus autem Spiritus est;
 ubi autem Spiritus Domini, ibi libertas.

οἰδομεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος
 ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ,
 οἰκοδομῆν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
 ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ
 αἰκτῆριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεν-
 δύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3 Εὐγε καὶ
 ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθισόμεθα.
 4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει
 στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλο-
 μεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,
 ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
 5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ
 τοῦτο θεός, ὁ δὸς ἡμῖν τὸν ἀραβῶνα
 τοῦ πνεύματος. 6 Θαρροῦντες οὖν
 πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες
 ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
 Κυρίου. 7 Διὰ πίστεως γὰρ περιπα-
 τοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους. 8 Θαρροῦμεν
 δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι
 ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
 τὸν Κύριον. 9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,
 εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες,
 εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 Τοὺς γὰρ
 πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμ-
 προσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ,
 ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ
 σώματος πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν
 εἴτε φαῦλον. 11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον
 τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ
 δὲ πεφανερῶμεθα. ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν
 ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

1. τὸν οὐρανὸν ὡς οἰκίαν
 ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν
 ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 2. Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ
 αἰκτῆριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεν-
 δύσασθαι ἐπιποθοῦντες, 3. Εὐγε καὶ
 ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθισόμεθα.
 4. Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει
 στενάζομεν βαρούμενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλο-
 μεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,
 ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.
 5. Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ
 τοῦτο θεός, ὁ δὸς ἡμῖν τὸν ἀραβῶνα
 τοῦ πνεύματος. 6. Θαρροῦντες οὖν
 πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες
 ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ
 Κυρίου. 7. Διὰ πίστεως γὰρ περιπα-
 τοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους. 8. Θαρροῦμεν
 δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι
 ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς
 τὸν Κύριον. 9. Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,
 εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες,
 εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10. Τοὺς γὰρ
 πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμ-
 προσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ,
 ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ
 σώματος πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν
 εἴτε φαῦλον. 11. Εἰδότες οὖν τὸν φόβον
 τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ
 δὲ πεφανερῶμεθα. ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν
 ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

1 SCIMUS enim quoniam si terrestris
 domus nostra hujus habitationis dissol-
 vatur, quod ædificationem ex Deo
 habeamus, domum non manu factam
 æternam in cælis. 2 Nam et in hoc
 ingemescimus, habitationem nostram
 quæ de cælo est superindui cupientes,
 3 Si tamen vestiti non nudi invenia-
 mur. 4 Nam et qui sumus in [hoc] taber-
 naculo ingemescimus gravati, eo quod
 nolumus expoliari, sed supervestiri, ut
 absorbeatur quod mortale est a vita.
 5 Qui autem efficit nos in hoc ipsum
 Deus, qui dedit nobis pignus Spiritus.
 6 Audentes igitur semper et scientes
 quoniam dum sumus in corpore pere-
 grinamur a Domino: 7 Per fidem enim
 ambulamus et non per speciem: 8 Au-
 demus autem et bonam voluntatem
 habemus magis peregrinari a corpore
 et præsentem esse ad Deum. 9 Et ideo
 contendimus, sive absentes sive præ-
 sentes, placere illi. 10 Omnes enim
 nos manifestari oportet ante tribunal
 Christi, ut referat unusquisque propria
 corporis, prout gessit, sive bonum sive
 malum. 11 Scientes ergo timorem Do-
 mini hominibus suademus, Deo autem
 manifesti sumus: spero autem et in
 conscientiis vestris manifestos nos esse.

12 Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ὑφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονούμεν, ὑμῖν. 14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. 15 Καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινὰ. 18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 Ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὅτι γὰρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 Τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

12 ἢ ἄρα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν· ἀλλὰ ὑφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονούμεν, ὑμῖν. 14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον. 15 Καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν καινὰ. 18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 Ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὅτι γὰρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. 21 Τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

12 Non iterum nos commendamus vobis, sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis, ut habeatis ad eos qui in facie gloriantur et non in corde. 13 Sive enim mente excedimus, Deo; sive sobrii sumus, vobis. 14 Caritas enim Christi urget nos, aestimantes hoc quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, 15 Et pro omnibus mortuus est ut et qui vivunt jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit. 16 Itaque nos [ex hoc] neminem novimus secundum carnem: et si cognovimus secundum carnem Christum, sed nunc jam non novimus. 17 Si quae ergo in Christo, nova creatura: vetera transierunt, ecce facta sunt nova. 18 Omnia autem ex Deo, qui reconciliavit nos sibi per Christum et dedit nobis ministerium reconciliationis, 19 Quoniam quidem Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, et posuit in nobis verbum reconciliationis. 20 Pro Christo ergo legationem fungimur, tamquam Deo exhortante per nos: obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. 21 Eum qui non noverat peccatum pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β', ε', ζ'.

13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. 14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; 16 Τίς δὲ συνκατάθεσις ναφ̄ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμεν ζώντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μου λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καὶ γὰρ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, 18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρῶς μὲν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγωνσίην ἐν φόβῳ θεοῦ. 2 Χαρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 Πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν.

ΚΕΦ. ζ'.

13 Εἰς τὴν αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. 14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας; ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; 16 Τίς δὲ συνκατάθεσις ναφ̄ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμεν ζώντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μου λαός. 17 Διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καὶ γὰρ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, 18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΤΑΥΤΑΣ οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρῶς μὲν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγωνσίην ἐν φόβῳ θεοῦ. 2 Χαρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 Πρὸς κατάκρισιν οὐ λέγω· προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συνζῆν.

AD CORINTHIOS II, VI. VII.

13 Eandem autem habentes remunerationem, tamquam filiis dico, dilatamini et vos. 14 Nolite jugum ducere cum infidelibus: quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? aut quæ societas luci ad tenebras? 15 Quæ autem conventio Christi ad Belial? aut quæ pars fidei cum infidele? 16 Qui autem consensus templo Dei cum idolis? Vos enim estis templum Dei vivi, sicut dicit Deus quoniam inhabitabo in illis et inambulabo, et ero illorum Deus et ipsi erunt mihi populus. 17 Propter quod exite de medio eorum et separamini, dicit Dominus, et inmundum ne tetigeritis: 18 Et ego recipiam vos, et ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios et filias, dicit Dominus omnipotens.

CAPUT VII.

1 HAS igitur habentes promissiones, carissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. 2 Capite nos: neminem lesimus, neminem corrumimus, neminem circumvenimus. 3 Non ad condemnationem dico: prædixi enim quod in cordibus nostris estis ad commoriendum et ad convivendum.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β', ια'.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα καὶ γὰρ μικρόν τι καυχώσωμαι. 17 Ὁ λαλῶ, οὐ κατὰ Κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, καὶ γὰρ καυχώσομαι. 19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· 20 Ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. 21 Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ καὶ γὰρ. 22 Ἑβραῖοι εἰσιν; καὶ γὰρ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν; καὶ γὰρ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; καὶ γὰρ. 23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 Ὅτι τὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον,

καὶ ἑξήκοντα ἑνὶ ἔτη.

16 Ἰτε· τίς ἐστὶν ὁ λέγων ἑαυτὸν ἄφρονος· ἢ ὡς ἄφρονος ἕξει με, ἵνα καὶ γὰρ μικρὸν τι καυχώμαι. 17 Ὁ λαλῶ, οὐ κατὰ Κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ σάρκα, καὶ γὰρ καυχώσομαι. 19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· 20 Ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς δέρει. 21 Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ καὶ γὰρ. 22 Ἑβραῖοι εἰσιν; καὶ γὰρ. Ἰσραηλεῖται εἰσιν; καὶ γὰρ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; καὶ γὰρ. 23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· 24 Ὅτι τὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον,

AD CORINTHIOS II, XI.

16 Iterum dico, ne quis me putat insipientem: alioquin velut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier. 17 Quod loquor, non loquor secundum Dominum sed quasi in insipientiam in hac substantia gloriae. 18 Quoniam multi gloriantur secundum carnem, et ego gloriabor. 19 Libenter enim suffertis insipientes, cum sitis ipsi sapientes: 20 Sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis vos in faciem caedit. 21 Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus: in quo quis audet, in insipientiam dico, audeo et ego. 22 Hebraei sunt? et ego. Israelitae sunt? et ego. Semen Abrahæ sunt? et ego. 23 Ministri Christi sunt? ut minus sapiens dico, plus ego; in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter: 24 A Judæis quinquies quadragenas una minus accepi,

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β', ιβ'.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 "Ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 Ὅτι τὸ τοιοῦτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμέ λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει [τι] ἐξ ἐμοῦ. 7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατανᾶ, ἵνα με κολαφίσῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 Ὅτι τὸ τοιοῦτου τρεῖς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 Καὶ εἰρηκέν μοι. Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις [μου] ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται." Ἦδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

καὶ ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων

2 οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν, 4 "Ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. 5 Ὅτι τὸ τοιοῦτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. 6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμέ λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει [τι] ἐξ ἐμοῦ. 7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατανᾶ, ἵνα με κολαφίσῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 Ὅτι τὸ τοιοῦτου τρεῖς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ. 9 Καὶ εἰρηκέν μοι. Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις [μου] ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται." Ἦδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. 10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

AD CORINTHIOS II, XII.

2 Scio hominem in Christo ante annos quattuordecim, sive in corpore nescio, sive extra corpus nescio, Deus scit, raptum ejusmodi usque ad tertium cælum. 3 Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore sive extra corpus nescio, Deus scit, 4 Quoniam raptus est in paradysum et audivit arcana verba, quæ non licebat homini loqui. 5 Pro ejusmodi gloriabor, pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis. 6 Nam etsi voluero gloriari, non ero insipiens, veritatem enim dicam: parco autem ne quis in me existimet supra id quod videt me aut audit ex me. 7 Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ, angelus Satanæ, ut me colafizet. 8 Propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a me. 9 Et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi. 10 Propter quod placeo mihi in infirmitatibus, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo: cum enim infirmor, tunc potens sum.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, α', β.

19 Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον
εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.
20 Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 Ἐπειτα
ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ
τῆς Κιλικίας. 22 Ἡμῶν δὲ ἀγνοοῦμενος
τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. 23 Μόνον
δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς
ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν
ποτὲ ἐπόρθει, 24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ
τὸν θεόν.

ΚΕΦ. β.

1 ἘΠΕΙΤΑ διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν
πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ
Βαρνάβαν, συναρπάσαν καὶ Τίτον.
2 Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ
ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ
κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ
τοῖς δοκοῦσιν, μήπως εἰς κενὸν τρέχω
ἢ ἔδραμον. 3 Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν
ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἡναγκάσθη περιτμη-
θῆναι, 4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους
ψευδαδελφούς, οἵτινες παρεισήλθον
κατασκοπεῖν τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν
ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς
καταδουλώσουσιν. 5 Οἷς οὐδὲ πρὸς
ὥραν ἐξάμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια
τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

ⲕⲉⲃⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ

19 ⲓⲛⲉⲣⲟⲛ ⲉⲃⲉ ⲧⲱⲛ ⲁⲓⲛⲟⲩⲟⲩⲱⲛ ⲟⲩⲕ ⲉⲓⲃⲟⲛ
ⲉⲓ ⲙⲉⲛ ⲓⲁⲕⲱⲃⲟⲛ ⲧⲟⲛ ⲁⲃⲉⲗⲉⲗⲟⲛ ⲧⲟⲩ ⲕⲩⲣⲓⲟⲩ.
20 Ⲁ ⲃⲉ ⲓⲅⲣⲁⲫⲱ ⲙⲓⲛ, ⲓⲃⲟⲩ ⲉⲛⲱⲓⲛ ⲧⲟⲩ
ⲧⲉⲟⲩ ⲟⲩⲧⲓ ⲟⲩ ⲡⲣⲉⲩⲩⲟⲙⲓ. 21 Ⲁⲓⲉⲓⲧⲁ
ⲓⲗⲧⲟⲛ ⲉⲓⲥ ⲧⲁ ⲕⲓⲗⲓⲙⲁⲧⲁ ⲧⲉⲥ ⲥⲩⲣⲓⲁⲥ ⲕⲁⲓ
ⲧⲉⲥ ⲕⲓⲗⲓⲕⲓⲁⲥ. 22 ⲓⲧⲙⲉⲛ ⲃⲉ ⲁⲓⲓⲛⲟⲩⲟⲩⲱⲛ
ⲧⲱ ⲡⲣⲟⲥⲱⲡⲱ ⲧⲁⲓ ⲉⲕⲕⲓⲗⲓⲁⲓⲁⲓ ⲧⲉⲥ
ⲓⲟⲩⲃⲁⲓⲁⲥ ⲧⲁⲓ ⲉⲛ ⲧⲣⲓⲥⲧⲱ. 23 ⲙⲟⲛⲟⲛ
ⲃⲉ ⲁⲕⲟⲩⲟⲩⲛⲧⲉⲥ ⲓⲥⲁⲛ ⲟⲩⲧⲓ ⲟⲩ ⲃⲓⲱⲕⲱⲛ ⲓⲧⲁⲥ
ⲡⲟⲧⲉ ⲛⲩⲛ ⲉⲩⲁⲓⲅⲉⲗⲓⲗⲓⲧⲁⲓ ⲧⲉⲛ ⲡⲓⲥⲧⲓⲛ ⲓⲛ
ⲡⲟⲧⲉ ⲉⲡⲟⲣⲧⲉⲓ, 24 ⲕⲁⲓ ⲉⲃⲟⲗⲁⲗⲟⲛ ⲉⲛ ⲉⲙⲟⲓ
ⲧⲟⲛ ⲧⲉⲟⲩ.

ⲕⲉⲃⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ

1 ⲉⲓⲉⲓⲧⲁ ⲃⲓⲁ ⲃⲉⲕⲁⲧⲉⲥⲥⲁⲣⲱⲛ ⲉⲧⲱⲛ
ⲡⲁⲗⲓⲛ ⲁⲛⲉⲃⲓⲛ ⲉⲓⲥ ⲓⲉⲣⲟⲥⲟⲗⲱⲙⲁ ⲙⲉⲧⲁ
ⲃⲁⲣⲛⲁⲃⲁ, ⲥⲓⲛⲡⲁⲣⲁⲗⲁⲃⲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲧⲓⲧⲟⲛ.
2 Ἀⲛⲉⲃⲓⲛ ⲃⲉ ⲕⲁⲧⲁ ⲁⲡⲟⲕⲁⲗⲱⲡⲓⲛ, ⲕⲁⲓ
ⲁⲛⲉⲧⲉⲙⲓⲛ ⲁⲩⲧⲟⲓⲥ ⲧⲟ ⲉⲩⲁⲓⲅⲉⲗⲓⲟⲛ ὃ
ⲕⲉⲣⲩⲥⲥⲱ ⲉⲛ ⲧⲟⲓⲥ ⲉⲧⲏⲉⲥⲓⲛ, ⲕⲁⲧ' ⲓⲃⲓⲁⲛ ⲃⲉ
ⲧⲟⲓⲥ ⲃⲟⲕⲟⲩⲥⲓⲛ, ⲙⲉⲧⲱⲥ ⲉⲓⲥ ⲕⲉⲛⲟⲛ ⲧⲣⲉⲧⲱ
ἢ ⲉⲃⲣⲁⲙⲟⲛ. 3 Ἀⲗⲗ' ⲟⲩⲃⲉ ⲧⲓⲧⲟⲥ ὁ ⲥⲟⲛ
ⲉⲙⲟⲓ, Ἕⲗⲗⲓⲛ ὢⲛ, ἡⲛⲁⲓⲕⲁⲥⲧⲏ ⲡⲉⲣⲓⲧⲙⲉ-
ⲧⲏⲁⲓ, 4 ⲃⲓⲁ ⲃⲉ ⲧⲟⲓⲥ ⲡⲁⲣⲉⲓⲥⲁⲕⲧⲟⲛⲥ
ⲡⲣⲉⲩⲩⲟⲙⲓⲁⲃⲉⲗⲟⲥ, ⲟⲩⲧⲓⲛⲉⲥ ⲡⲁⲣⲉⲓⲧⲏⲗⲧⲟⲛ
ⲕⲁⲧⲁⲥⲕⲟⲡⲉⲧⲏⲥⲓⲁ ⲧⲉⲛ ⲉⲗⲉⲩⲧⲉⲣⲓⲁⲛ ἡⲙⲱⲛ ἡⲛ
Ᲊⲧⲟⲙⲉⲛ ⲉⲛ ⲧⲣⲓⲥⲧⲱ Ἰⲉⲥⲟⲩ, ἵⲛⲁ ἡⲙⲁⲥ
ⲕⲁⲧⲁⲃⲟⲗⲱⲥⲟⲩⲥⲓⲛ. 5 ⲟⲓⲥ ⲟⲩⲃⲉ ⲡⲣⲟⲥ
ὥⲣⲁⲛ ⲉⲗⲁⲙⲉⲛ ⲧⲉⲛ ὕⲡⲟⲧⲁⲓⲧⲉⲛ, ἵⲛⲁ ἡ ⲁⲗⲏⲧⲏⲁ
ⲧⲟⲩ ⲉⲩⲁⲓⲅⲉⲗⲓⲟⲩ ⲃⲓⲁⲙⲉⲓⲛ ⲡⲣⲟⲥ Ὑⲙⲁⲥ.

AD GALATAS, I. II.

19 Alium autem apostolorum vidi ne-
minem nisi Jacobum fratrem Domini.
20 Quæ autem scribo vobis, ecce coram
Deo quoniam non mentior. 21 Deinde
veni in partes Syriæ et Ciliciæ.
22 Eram autem ignotus facie ecclesiis
Judeæ quæ erant in Christo. 23 Tan-
tum autem auditum habebant quoniam
qui persequabatur nos aliquando nunc
evangelizat fidem quam aliquando
expugnabat, 24 Et in me clarificabant
Deum.

CAPUT II.

1 DEINDE post annos quattuordecim
iterum ascendi Hierusolyma cum Bar-
naba, adsumpto et Tito: 2 Ascendi
autem secundum revelationem, et
contuli cum illis evangelium quod
prædico in gentibus, seorsum autem
his qui videbantur [aliquid esse],
ne forte in vacuum currerem aut
cucurrissem. 3 Sed neque Titus, qui
mecum erat, cum esset gentilis,
compulsus est circumcidi; 4 Sed
propter subintroductos autem falsos
fratres, qui subintroierunt explorare
libertatem nostram quam habemus
in Christo Jesu, ut nos in servi-
tutem redigerent; 5 Quibus neque
ad horam cessimus subjectioni, ut
veritas evangelii permaneat apud vos.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὁποῖοι ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὃ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκούντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 Ἀλλὰ τούναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκούντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, 11 καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. 13 Καὶ συννυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοδοδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν;

6 ὅτι, ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὅμοιος· ὁποῖοι ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον ὃ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκούντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 Ἀλλὰ τούναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, 8 Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, 9 Καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκούντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, 11 καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. 11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. 13 Καὶ συννυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοδοδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν;

6 Ab his autem qui videbantur esse aliquid : quales aliquando fuerint, nihil mea interest ; Deus personam hominis non accipit : mihi enim qui videbantur nihil contulerunt, 7 Sed e contrario cum vidissent quod creditum est mihi evangelium præputii, sicut Petro circumcisionis : 8 Qui enim operatus est Petro in apostolatam circumcisionis, operatus est et mihi inter gentes : 9 Et cum cognovissent gratiam quæ data est mihi Jacobus, Cephas et Johannes, qui videbantur columnæ esse, dextras dederunt mihi et Barnabæ societatis, ut nos in gentes, ipsi autem in circumcisionem ; 10 Tantum ut pauperum memores essemus, quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere. 11 Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. 12 Prius enim quam venirent quidam ab Jacobo, cum gentibus edebat : cum autem venissent, subtrahebat et segregabat se, timens eos qui ex circumcisione erant ; 13 Et simulationi ejus consenserunt ceteri Judæi, ita ut et Barnabas duceretur ab eis in illa simulatione. 14 Sed cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem evangelii, dixi Cephæ coram omnibus : Si tu, cum Judæus sis, gentiliter et non judaice vivis, quomodo gentes cogis judaizare ?

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, β', γ'.

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ
ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, 16 Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ
δικαιοῦνται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου
ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ,
καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύ-
σαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως
Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα
σάρξ. 17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι
ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτω-
λοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος ;
Μὴ γένοιτο. 18 Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην
ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 Ἐγὼ γὰρ διὰ
νόμου νόμφ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω.
Χριστῷ συνεσταύρωμαι. 20 Ζῶ δὲ
οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ
δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με
καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ
γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
δωρεὰν ἀπέθανεν.

ΚΕΦ. γ'.

1 Ὁ ἄΝΟΗΤΟΙ Γαλάται,
τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν οἷς κατ'
ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προ-
ἐγράφη [ἐν ὑμῖν] ἐσταυρωμένος ;

✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠

15 ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ
ἐθνῶν ἁμαρτωλοί : 16 Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ
δικαιοῦνται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου
ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ,
καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύ-
σαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως
Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα
σάρξ. 17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι
ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτω-
λοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος ;
Μὴ γένοιτο. 18 Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην
ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 Ἐγὼ γὰρ διὰ
νόμου νόμφ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζήσω.
Χριστῷ συνεσταύρωμαι. 20 Ζῶ δὲ
οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ
δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με
καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.
21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ
γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς
δωρεὰν ἀπέθανεν.

✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 Ὁ ἄΝΟΗΤΟΙ Γαλάται,
τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν οἷς κατ'
ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προ-
ἐγράφη [ἐν ὑμῖν] ἐσταυρωμένος ;

AD GALATAS, II. III.

15 Nos natura Judæi et non ex genti-
bus peccatores, 16 Scientes autem
quod non justificatur homo ex operi-
bus legis, nisi per fidem Jesu Christi,
et nos in Christo Jesu credimus, ut
justificemur ex fide Christi et non ex
operibus legis ; propter quod ex operi-
bus legis non justificabitur omnis caro.
17 Quod si quærentes justificari in
Christo inventi sumus et ipsi pecca-
tores, numquid Christus peccati minis-
ter est ? Absit. 18 Si enim quæ
destruxi hæc iterum reædifico, præ-
varicatoreme constituo. 19 Ego
enim per legem legi mortuus sum ut
Deo vivam ; Christo confixus sum
cruci. 20 Vivo autem jam non ego,
vivet vero in me Christus : quod autem
nunc vivo in carne, in fide vivo Filii
Dei, qui dilexit me et tradidit semet
ipsum pro me. 21 Non abicio gratiam
Dei : si enim per legem justitia, ergo
Christus gratis mortuus est.

CAPUT III.

1 O INSENSATI Galatæ, quis
vos fascinavit veritati non obcedire,
ante quorum oculos Jesus Christus
præscriptus est [in vobis] crucifixus ?

12 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ
'Αβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λά-
βωμεν διὰ τῆς πίστεως. 15 Ἀδελφοί,
κατὰ ἄνθρωπον λέγω. "Ομως ἀνθρώπου
κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ
ἐπιδιατάσσεται. 16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέ-
θησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ. Οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν,
ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· Καὶ
τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός.
17 Τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυ-
ρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ [εἰς Χριστὸν] ὁ
μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη
γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ κατ-
αργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 Εἰ γὰρ
ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγ-
γελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας
κεχώρισται ὁ θεός. 19 Τί οὖν ὁ νόμος;
Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη,
ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα φ' ἐπήγγελται,
διαταγείς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου.
20 Ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς
εἰς ἐστίν. 21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ
γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιή-
σαι, ὅπως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη·
22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα
ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως
'Ιησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

14 ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· Καὶ
τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν Χριστός.
15 Τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυ-
ρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ [εἰς Χριστὸν] ὁ
μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη
γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ κατ-
αργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 Εἰ γὰρ
ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγ-
γελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας
κεχώρισται ὁ θεός. 19 Τί οὖν ὁ νόμος;
Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη,
ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα φ' ἐπήγγελται,
διαταγείς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου.
20 Ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς
εἰς ἐστίν. 21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ
γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιή-
σαι, ὅπως ἐκ νόμου ἦν ἂν ἡ δικαιοσύνη·
22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα
ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως
'Ιησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

14 Ut in gentibus benedictio Abrahæ
fieret in Christo Jesu, ut pollicita-
tionem Spiritus accipiamus per fidem.
15 Fratres, secundum hominem dico.
Tamen hominis confirmatum testa-
mentum nemo spernit aut superor-
dinat. 16 Abrahæ dictæ sunt pro-
missiones et semini ejus. Non dicit :
Et seminibus, quasi in multis, sed
quasi in uno : Et semini tuo, qui est
Christus. 17 Hoc autem dico : Testa-
mentum confirmatum a Deo quæ post
quadringentos et triginta annos facta
est lex non irritam facit ad evacuan-
dam promissionem. 18 Nam si ex lege
hereditas, jam non ex repromissione :
Abrahæ autem per repromissionem
donavit Deus. 19 Quid igitur lex ?
Propter transgressionem posita est,
donec veniret semen cui promi-
serat, ordinata per angelos in manu
mediatoris. 20 Mediator autem unius
non est, Deus autem unus est.
21 Lex ergo adversus promissa Dei ?
Absit. Si enim data esset lex quæ
posset vivificare, vere ex lege esset
justitia : 22 Sed conclusit scriptura
omnia sub peccato, ut promissio ex
fide Jesu Christi daretur credentibus.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, 8.

7 "Ὡστε οὐκέτι εἰ δούλος ἀλλὰ υἱός,
εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν
ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσιν
θεοῖς. 9 Νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον
δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπι-
στρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ
πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν
δουλεῦσαι θέλετε; 10 Ἡμέρας παρα-
τηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ
ἐνιαυτούς; 11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως
εἰκὴ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 12 Γίνεσθε
ὡς ἐγώ, ὅτι ἀγαθὸς ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί,
δέομαι ὑμῶν. Οὐδὲν με ἡδικήσατε.
13 Οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 Καὶ
τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκὶ μου
οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ
ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χρι-
στὸν Ἰησοῦν. 15 Ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς
ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώ-
κατέ μοι. 16 "Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα
ἀληθεύων ὑμῖν; 17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ
καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλῆισαι ὑμᾶς θέλουσιν,
ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 Καλὸν δὲ ζη-
λοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ
μένον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς.

❖ ❖ ❖ ~~45~~ 252

7. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا اِلَّا قَتَلَا .
8. قَتَلَا اِهْ نَبَا بِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
9. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
10. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
11. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
12. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
13. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
14. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
15. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
16. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
17. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .
18. فَصَلَا لِاِسْتِغَاثَةٍ خَصَرَا .

AD GALATAS, IV.

7 Itaque jam non es servus sed filius: quod si filius, et heres per Deum. 8 Sed tunc quidem ignorantes Deum his qui natura non sunt dii serviebatis: 9 Nunc autem cum cognoveritis Deum, immo cogniti sitis a Deo, quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa, quibus denuo servire vultis? 10 Dies observatis et menses et tempora et annos. 11 Timeo vos, ne forte sine causa laboraverim in vobis. 12 Estote sicut et ego, quia et ego sicut vos. Fratres, obsecro vos. Nihil me læsistis: 13 Scitis autem quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jam pridem, 14 Et temptationem vestram in carne mea non sprevistis neque respuistis, sed sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum. 15 Ubi est ergo beatitudo vestra? Testimonium enim perhibeo vobis, quia si fieri posset oculos vestros eruissetis et dedissetis mihi. 16 Ergo inimicus vobis factus sum verum dicens vobis? 17 Æmulantur vos non bene, sed excludere vos volunt, ut illos æmulemini. 18 Bonum autem æmulamini in bono semper, et non tantum cum præsens sum apud vos.

19 Τέκνα μου, οὗς πάλιν ὠδίνω μέχρι οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 Ἦθελον δὲ παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. 21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 Γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρης. 23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρης διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 Ἀτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλίαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἀγαρ. 25 Τὸ γὰρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ· συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν. 27 Γέγραπται γάρ· Εὐφράνθητι στείρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μάλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 Ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γενηθεὶς ἐδίδωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. 30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρης. 31 Διό, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρης.

19 صلت : ابلج بقه زيم. صلتا
 انا : جملنا زبلنا : صلتا .
 20 قضا : قضا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 21 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 22 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 23 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 24 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 25 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 26 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 27 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 28 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 29 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 30 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :
 31 انا : انا : انا : انا : انا :
 انا : انا : انا : انا : انا :

19 Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis. 20 Vellem autem esse apud vos modo et mutare vocem meam, quoniam confundor in vobis. 21 Dicite mihi, qui sub lege vultis esse, legem non legistis? 22 Scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit, unum de ancilla et unum de libera. 23 Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est; qui autem de libera, per repromissionem. 24 Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta, unum quidem a monte Sina, in servitutem generans, quæ est Agar. 25 Sina enim mons est in Arabia, qui junctus est ei quæ nunc est Hierusalem et servit cum filiis ejus: 26 Illa autem quæ sursum est Hierusalem libera est, quæ est mater nostra. 27 Scriptum est enim: Lætare sterilis quæ non paris, erumpe et clama quæ non parituris, quia multi filii desertæ magis quam ejus quæ habet virum. 28 Nos autem, fratres, secundum Isaac promissionis filii sumus. 29 Sed quomodo tunc qui secundum carnem natus fuerat persequeretur eum qui secundum spiritum, ita et nunc. 30 Sed quid dicit scriptura? Eice ancillam et filium ejus: non enim heres erit filius ancillæ cum filio liberæ. 31 Itaque, fratres, non sumus ancillæ filii sed liberæ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, ε΄.

ΚΕΦ. ε΄.

1 ΤΗ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευ-
θέρωσεν. Στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν
ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. 2 Ἴδε ἐγὼ
Παῦλος λέγω ὑμῶν ὅτι ἐὰν περιτέμνη-
σθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.
3 Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ
περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον
τὸν νόμον ποιῆσαι. 4 Κατηργήθητε ἀπὸ
Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε,
τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. 5 Ἡμεῖς γὰρ
πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιο-
σύνης ἀπεκδεχόμεθα. 6 Ἐν γὰρ Χριστῷ
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε
ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης
ἐνεργουμένη. 7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς
ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;
8 Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος
ὑμᾶς. 9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύρα-
μα ζυμοῖ. 10 Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς
ἐν Κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε·
ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ
κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 Ἐγὼ δέ, ἀδελ-
φοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι
διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάν-
δαλον τοῦ σταυροῦ. 12 Ὅφελον καὶ
ἀποκόλλονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

✠ σ ✠ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ

✠ ܫ ✠ ܡܠܟܐ

1 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ
ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܕܥܠܡܐ. 2 Ἰδε ἐγὼ
ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
3 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
4 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
5 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
6 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
7 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
8 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
9 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
10 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
11 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.
12 ܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ ܠܡܠܟܐ ܕܥܠܡܐ.

AD GALATAS, V.

CAPUT V.

1 QUA libertate nos Christus libera-
vit, state, et nolite iterum jugo servi-
tutis contineri. 2 Ecce ego Paulus
dico vobis quoniam si circumcidamini,
Christus vobis nihil proderit: 3 Testi-
ficor autem rursum omni homini cir-
cumcidenti se quoniam debitor est
universæ legis faciendæ. 4 Evacuati
estis a Christo, qui in lege justifica-
mini, a gratia excidistis. 5 Nos enim
spiritu ex fide spem justitiæ expecta-
mus. 6 Nam in Christo Jesu neque
circumcisio aliquid valet neque præ-
putium, sed fides quæ per caritatem
operatur. 7 Currebatis bene: quis vos
inpedivit veritati non obœdire? 8 Per-
suasio non est ex eo qui vocat vos.
9 Modicum fermentum totam massam
corrumpit. 10 Ego confido vobis in
Domino, quod nihil aliud sapietis:
qui autem conturbat vos, portavit
judicium quicumque est ille. 11 Ego
autem, fratres, si circumcisionem
adhuc prædico, quid adhuc perse-
cutionem patior? ergo evacuatum
est scandalum crucis. 12 Utinam et
abscindantur qui vos conturbant.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, ε΄.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. 14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. 16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε. 17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ νόμον. 19 Φανερά δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, 21 φθόνοι, [φόνοι,] μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προείπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια·

✧ σι ✧

13 Ἰδοὺ ὅτι καλεσθέντες ἐστε ἐν ἐλευθερίᾳ, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. 14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. 16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε. 17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. 18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἔστε ὑπὸ νόμον. 19 Φανερά δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, 20 εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, 21 φθόνοι, [φόνοι,] μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προείπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια·

AD GALATAS, V.

13 Vos enim in libertatem vocati estis, fratres, tantum ne libertatem in occasionem detis carnis, sed per caritatem servite invicem. 14 Omnis enim lex in uno sermone impletur, Diliges proximum tuum sicut te ipsum. 15 Quod si invicem mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini. 16 Dico autem, Spiritu ambulate, et desiderium carnis non perficietis. 17 Caro enim concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem: hæc enim invicem adversantur, ut non quæcumque vultis illa faciat. 18 Quod si spiritu ducemini, non estis sub lege. 19 Manifesta autem sunt opera carnis, quæ sunt fornicatio, inmunditia, luxuria, 20 Idolorum servitus, veneficia, inimicitiae, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, 21 Invidiæ, homicidia, ebrietates, comesationes, et his similia; quæ prædico vobis sicut prædixi, quoniam qui talia agunt regnum Dei non consequentur. 22 Fructus autem Spiritus est caritas, gaudium, pax, longanimitas, bonitas, benignitas, fides, modestia, continentia:

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ, ε'.

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχουμεν, ἐργαζώ-
μεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα
δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
11 Ἰδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν
ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 Ὅσοι θέλουσιν
εὐπροσωπήσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκά-
ζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα
τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.
13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ
νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν
ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ
σαρκὶ καυχῶνται. 14 Ἐμοὶ δὲ μὴ
γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι'
οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ
κόσμος. 15 Οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν
οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.
16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχή-
σουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος,
καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 Τοῦ
λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω·
ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ [Κυρίου]
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν,
ἀδελφοί· ἀμήν.

✠ ✠ ✠

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχουμεν, ἐργαζώ-
μεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα
δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. 11 Ἰδετε
πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
χειρί. 12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπήσαι ἐν
σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμ-
νεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ
μὴ διώκονται. 13 Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνο-
μένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέ-
λουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι ἵνα ἐν τῇ ὑμε-
τέρᾳ σαρκὶ καυχῶνται. 14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γέ-
νοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ
κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ κόσμος. 15 Οὔ-
τε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι
τούτῳ στοιχέουσιν, εἰρήνη καὶ ἔλεος, καὶ
ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ θεοῦ. 17 Τοῦ λοιποῦ
κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
στίγματα τοῦ [Κυρίου] Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί
μου βαστάζω. 18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν,
ἀδελφοί· ἀμήν.

AD GALATAS, VI.

10 Ergo dum tempus habemus, opere-
mur bonum ad omnes, maxime autem
ad domesticos fidei. 11 Videte quali-
bus litteris scripsi vobis mea manu.
12 Quicumque volunt placere in carne,
hi cogunt vos circumcidi, tantum ut
crucis Christi persecutionem non pa-
tiantur: 13 Neque enim qui circumci-
duntur legem custodiunt, sed volunt
vos circumcidi ut in carne vestra glo-
rientur. 14 Mihi autem absit gloriari,
nisi in cruce Domini nostri Jesu
Christi, per quem mihi mundus cru-
cifixus est et ego mundo: 15 In Christo
enim Jesu neque circumcisio aliquid
valet neque præputium, sed nova
creatura. 16 Et quicumque hanc regu-
lam secuti fuerint, pax super illos et
misericordia, et super Israhel Dei.
17 De cetero nemo mihi molestus sit:
ego enim stigmata [Domini] Jesu in
corpore meo porto. 18 Gratia Domini
nostri Jesu Christi cum spiritu vestro,
fratres, Amen.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ α'.

9 Γνωρίζας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ
 θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν
 αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ. 10 Εἰς
 οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν
 καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα
 ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρα-
 νοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ,
 11 Ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προ-
 ορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ
 πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν
 τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 Εἰς τὸ εἶναι
 ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ, τοὺς
 προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ. 13 Ἐν ᾧ
 καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς
 ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας
 ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγι-
 σθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ
 ἀγίῳ, 14 Ὃς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρο-
 νομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς
 περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης
 αὐτοῦ. 15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ, ἀκούσας
 τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ
 Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας
 τοὺς ἁγίους, 16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν
 ὑπὲρ ὑμῶν μνεῖαν [ὑμῶν] ποιούμενος ἐπὶ
 τῶν προσευχῶν μου, 17 Ἴνα ὁ θεὸς τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ
 τῆς δόξης, δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ
 ἀποκαλύψῃς ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ,
 18 Πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς
 καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς
 ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, [καὶ]
 τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας
 αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, 19 Καὶ τί τὸ
 ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ
 εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν
 ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

❖ ۱ ❖ اقصا

[illegible]

AD EPHELSIOS, I.

9 Ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ, secundum bonum placitum ejus quod proposuit in eo 10 In dispensationem plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæ in cælis et quæ in terra sunt, in ipso, 11 In quo etiam sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum ejus qui omnia operatur secundum consilium voluntatis suæ: 12 Ut simus in laudem gloriæ ejus [nos], qui ante speravimus in Christo, 13 In quo et vos, cum audissetis verbum veritatis, evangelium salutis vestræ, in quo [et] credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, 14 Qui est pignus hereditatis nostræ in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ejus. 15 Propterea et ego, audiens fidem vestram quæ est in Domino Jesu et dilectionem in omnes sanctos, 16 Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis, 17 Ut Deus Domini nostri Jesu Christ, Pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ et revelationis in agnitione ejus, 18 Inluminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, quæ divitiæ gloriæ hereditatis ejus in sanctis, 19 Et quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus in nos qui credidimus secundum operationem potentiæ virtutis ejus,

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, α', β'.

20 Ἦν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 Ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑΙ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παρπατώμασιν καὶ τοῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν, 2 Ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεῖς τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 Ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς, 5 Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παρπατώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, χάριτι ἑστε σωσμένοι, 6 Καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

❖ ❖ ❖

20 Ἦν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ καθίσας αὐτὸν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις 21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 Καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 Ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

❖ ❖ ❖

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παρπατώμασιν καὶ τοῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν, 2 Ἐν αἷς ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργούντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἡμεῖς τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 Ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς, 5 Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παρπατώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ, χάριτι ἑστε σωσμένοι, 6 Καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

AD EPHESIOS, I. II.

20 Quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis et constituens ad dexteram suam in caelestibus, 21 Supra omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem, et omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo sed et in futuro, 22 Et omnia subjecit sub pedibus ejus, et ipsum dedit caput supra omnia ecclesiae, 23 Quae est corpus ipsius, plenitudo ejus quia omnia in omnibus adimpletur.

CAPUT II.

1 Et vos, cum essetis mortui delictis peccatis vestris, 2 In quibus aliquando ambulastis secundum saeculum mundi hujus, secundum principem potestatis aeris hujus, spiritus qui nunc operatur in filios diffidentiae; 3 In quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostrae, facientes voluntatem carnis et cogitationem, et eramus natura filii irae sicut et ceteri. 4 Deus autem qui dives est in misericordiam, propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos, 5 Et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos Christo [cujus] gratia estis salvati, 6 Et conresuscitavit et consedere fecit in caelestibus in Christo Jesu,

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, β.

7 ἵνα ἐνδειξῇται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον. 9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχῇσθαι. 10 Αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. 11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπὶδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. 13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ 15 τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

✠ ٧ ✠

7 ἵνα ἐνδείξῃται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 8 Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον. 9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχῇσθαι. 10 Αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. 11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπὶδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. 13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. 14 Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ 15 τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

AD EPHESIOS, II.

7 Ut ostenderet in sæculis supervenientibus abundantes divitas gratiæ suæ in bonitate super nos in Christo Jesu. 8 Gratia enim estis salvati per fidem; et hoc non ex vobis, Dei enim donum est: 9 Non ex operibus, ut ne quis glorietur: 10 Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus. 11 Propter quod memores estote quod aliquando vos gentes in carne, qui dicimini præputium ab ea quæ dicitur circumcisio in carne manu facta, 12 Quia eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversione Israhel et hospites testamentorum promissionis, spem non habentes et sine Deo in mundo: 13 Nunc autem in Christo Jesu vos qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi. 14 Ipse est enim pax nostra, qui fecit utraque unum, et medium parietem macheris solvens, inimicitias in carne sua, 15 Legem mandatorum decretis evacuans, ut duos condat in semet ipsum in unum novum hominem, faciens pacem,

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, β, γ.

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἐχθραν ἐν αὐτῷ. 17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, 18 "Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται τῶν ἀγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, 20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 Ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, 22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

ΚΕΦ. γ.

1 TOTTON χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ [Ἰησοῦ] ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· 2 Εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 "Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 Πρὸς δὲ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, 5 Ὁ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι,

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

16 ὁ ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἐχθραν ἐν αὐτῷ. 17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, 18 "Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται τῶν ἀγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, 20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 Ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, 22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 TOTTON χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ [Ἰησοῦ] ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· 2 Εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 "Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 Πρὸς δὲ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, 5 Ὁ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι,

AD EPHESIOS, II. III.

16 Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitiam in semet ipso. 17 Et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis, et pacem his qui prope, 18 Quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem. 19 Ergo jam non estis hospites et advenæ, sed estis cives sanctorum et domestici Dei, 20 Superædificati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu, 21 In quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino, 22 In quo et vos coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu.

CAPUT III.

1 HUIUS rei gratia ego Paulus vinctus Christi Jesu pro vobis gentibus, 2 Si tamen audistis dispensationem gratiæ Dei quæ data est mihi in vobis, 3 Quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum, sicut supra scripsi in brevi, 4 Prout potestis legentes intellegere prudentiam meam in mysterio Christi, 5 Quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum, sicuti nunc revelatum est sanctis apostolis ejus et prophetis in Spiritu,

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, γ.

6 Εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
σωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγε-
λίου, 7 Οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν
δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς
δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ. 8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχι-
στοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις
αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ
ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ,
9 Καὶ φωτίσαι [πάντας] τίς ἡ οἰκονο-
μία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμέ-
νου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ
τὰ πάντα κτίσαντι, 10 Ἵνα γνωρισθῇ
νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλη-
σίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ,
11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν
ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν, 12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-
θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. 13 Διὸ
αἰτοῦμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσιν
μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν.
14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
πρὸς τὸν πατέρα [τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ], 15 Ἐξ οὗ πᾶσα
πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομά-
ζεται, 16 Ἵνα ὁφ' ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος
τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῇ
διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἕσω ἄν-
θρωπον, 17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ
τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν
ἀγάπῃ ῥριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι,

✠ ✠ ✠

σὺ δὲ ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 7 Οὗ ἐγενήθην
διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης
μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ. 8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχι-
στοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις
αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι
τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ
Χριστοῦ, 9 Καὶ φωτίσαι [πάντας]
τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου
τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν
αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα
κτίσαντι, 10 Ἵνα γνωρισθῇ νῦν
ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλη-
σίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ
θεοῦ, 11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων
ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ
τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, 12 Ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν
ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως
αὐτοῦ. 13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐνκα-
κεῖν ἐν ταῖς θλίψεσιν μου ὑπὲρ
ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14
Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά
μου πρὸς τὸν πατέρα [τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ], 15 Ἐξ οὗ
πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ
γῆς ὀνομάζεται, 16 Ἵνα ὁφ' ὑμῖν
κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ
δυνάμει κραταιωθῇ διὰ τοῦ πνεύ-
ματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἕσω ἄνθρω-
πον, 17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν
διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν, ἐν ἀγάπῃ ῥριζωμένοι καὶ
τεθεμελιωμένοι,

AD EPHESIOS, III.

6 Esse gentes coheredes et concorporales
[ejus] et conparticipes promissionis in
Christo Jesu per evangelium, 7 Cujus
factus sum minister secundum donum
gratiæ Dei, quæ data est mihi secun-
dum operationem virtutis ejus. 8 Mihi
omnium sanctorum minimo data est
gratia hæc, in gentibus evangelizare
investigabiles divitias Christi, 9 Et
inluminare omnes quæ sit dispensatio
sacramenti absconditi a sæculis in Deo
qui omnia creavit; 10 Ut innotescat
principibus et potestatibus in cælesti-
bus per ecclesiam multiformis sapi-
entia Dei, 11 Secundum præfinitionem
sæculorum quam fecit in Christo Jesu
Domino nostro; 12 In quo habemus
fiduciam et accessum in confidentia
per fidem ejus. 13 Propter quod peto
ne deficiatis in tribulationibus meis
pro vobis, quæ est gloria vestra.
14 Hujus rei gratia flecto genua mea
ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,
15 Ex quo omnis paternitas in cælis
et in terra nominatur, 16 Ut det
vobis secundum divitias gloriæ suæ
virtute corroborari per Spiritum
ejus in interiore homine, 17 Habitare
Christum per fidem in cordibus ves-
tris, in caritate radicati et fundati,

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, γ', δ'.

18 ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν
πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 Γυνῶναι
τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως
ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε
εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. 20 Τῷ
δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερ-
εκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν
κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν, 21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς
γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

ΚΕΦ. 8.

1 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ
 δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατήσαι
 τῆς κλήσεως ἣς ἐκλήθητε, **2** Μετὰ πά-
 σης ταπεινοφροσύνης καὶ πραύτητος,
 μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων
 ἐν ἀγάπῃ, **3** Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν
 ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συν-
 δέσμῳ τῆς εἰρήνης. **4** Ἐν σῶμα καὶ
 ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ
 ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· **5** Εἰς Κύ-
 ριος, μίᾳ πίστις, ἐν βάπτισμα· **6** Εἰς
 θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάν-
 των καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν
 [ὑμῖν]. **7** Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη
 ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς
 τοῦ Χριστοῦ. **8** Διὸ λέγει· Ἀναβὰς
 εἰς ὕψος ἡχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν
 [καὶ] ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις·

❖ ؟ ❖ ❖ اقصا

18 **بِإِحْسَانٍ** لِّعِبَادِهِ ذُلًّا مُّكَرَّمًا **فَلَا تَجِدُ**
قَبِيلًا : مُكْرَمًا ذُلًّا مَّكَرَّمًا **إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ**
أُولَئِكَ . 19 **لِيُخَوِّفَ فِي ذُكْرِهِ** **بِإِحْسَانٍ**
بِسْمَةِ اللَّهِ **وَمُعَظَّمًا** . **لِيُذَكِّرَ فِي مَقَامٍ**
مُّكَرَّمًا **وَلِكُلِّ** . 10 **لَا تَجِدُ فِيهِ** **مُنْكَرًا**
مُنْكَرًا **لِّئَلَّا** **لَقَبُصَ كَرِي** :
لِيُذَكِّرَ فِي مَقَامٍ **مُّكَرَّمًا** :
إِسْرَافًا **وَمُعَظَّمًا** : 21 **لَا تَجِدُ**
لِإِحْسَانِهِ **حَقًّا** **وَمُعَظَّمًا** :
حَقًّا **وَلِيُذَكِّرَ فِي مَقَامٍ** **مُّكَرَّمًا**
إِلَّا ❖

❖ ❖ ❖

[illegible]

AD EPHESIOS. III. IV.

18 Ut possitis comprehendere cum
omnibus sanctis quæ sit latitudo et
longitudo et sublimitas et profundum,
19 Scire etiam supereminentem scien-
tiæ caritatem Christi, ut impleamini in
omnem plenitudinem Dei. 20 Ei autem
qui potens est omnia facere superabun-
danter quam petimus aut intellegimus
secundum virtutem quæ operatur in
nobis, 21 Ipsi gloria in ecclesia et in
Christo Jesu in omnes generationes
sæculis sæculorum. Amen.

CAPUT IV.

OBSECRO itaque vos ego vinctus in Domino ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, 2 Cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia, subportantes invicem in caritate, 3 Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. 4 Unum corpus et unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae. 5 Unus Dominus, una fides, unum baptisma, 6 Unus Deus et Pater omnium, qui super omnes et per omnia et in omnibus nobis. 7 Unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. 8 Propter quod dicit: Ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, γ'.

6 Εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύν-
 σωμα καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγε-
 λίου, 7 Οὐ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν
 δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς
 δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς
 δυνάμεως αὐτοῦ. 8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχι-
 στοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις
 αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ
 ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ,
 9 Καὶ φωτίσαι [πάντας] τίς ἡ οἰκονο-
 μία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμέ-
 νου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ
 τὰ πάντα κτίσαντι, 10 Ἵνα γνωρισθῇ
 νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις
 ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλη-
 σίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ,
 11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἦν
 ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
 Κυρίῳ ἡμῶν, 12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
 παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποι-
 θήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. 13 Διὸ
 αἰτούμαι μὴ ἐνκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν
 μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν.
 14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
 πρὸς τὸν πατέρα [τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ], 15 Ἐξ οὗ πᾶσα
 πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομά-
 ζεται, 16 Ἵνα δῶ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος
 τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι
 διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄν-
 θρωπον, 17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ
 τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐν
 ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι,

❖ ۱۱ ❖

[illegible]

AD EPHESIOS, III.

6 Esse gentes coheredes et concorporales
[ejus] et conparticipes promissionis in
Christo Jesu per evangelium, 7 Cujus
factus sum minister secundum donum
gratiæ Dei, quæ data est mihi secun-
dum operationem virtutis ejus. 8 Mihi
omnium sanctorum minimo data est
gratia hæc, in gentibus evangelizare
investigabiles divitias Christi, 9 Et
inluminare omnes quæ sit dispensatio
sacramenti absconditi a sæculis in Deo
qui omnia creavit; 10 Ut innotescat
principibus et potestatibus in cælesti-
bus per ecclesiam multiformis sapi-
entia Dei, 11 Secundum præfinitionem
sæculorum quam fecit in Christo Jesu
Domino nostro; 12 In quo habemus
fiduciam et accessum in confidentia
per fidem ejus. 13 Propter quod peto
ne deficiatis in tribulationibus meis
pro vobis, quæ est gloria vestra.
14 Hujus rei gratia flecto genua mea
ad Patrem Domini nostri Jesu Christi,
15 Ex quo omnis paternitas in cælis
et in terra nominatur, 16 Ut det
vobis secundum divitias gloriæ suæ
virtute conrobore per Spiritum
ejus in interiore homine, 17 Habitare
Christum per fidem in cordibus ves-
tris. in caritate radicati et fundati,

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, γ', δ.

18 Ἴνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν
πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ
μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, 19 Γυνῶναί
τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως
ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇτε
εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. 20 Τῷ
δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερ-
εκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν
κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
ἡμῖν, 21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς
γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

ΚΕΦ. 8.

1 ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ
 δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι
 τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, **2 Μετὰ** πά-
 σης ταπεινοφροσύνης καὶ πραύτητος,
 μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων
 ἐν ἀγάπῃ, **3 Σπουδάζοντες** τηρεῖν τὴν
 ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συν-
 δέσμῳ τῆς εἰρήνης. **4 Ἐν** σῶμα καὶ
 ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ
 ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· **ε** Εἰς Κύ-
 ριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· **ε** Εἰς
 θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάν-
 των καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσι
 [ὑμῖν]. **7 Ἐν** δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη
 ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς
 τοῦ Χριστοῦ. **8 Διὸ** λέγει· Ἀναβὰς
 εἰς ὕψος ἡχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν
 [καὶ] ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

[illegible]

18 بِإِحْسَانٍ. لَكُمْ زَوْجَةٌ كُنتُمْ فَتُنْكَلُوا
فَبِعَقَبٍ: كُنْتُمْ زَوْجًا مَعَهُمَا أَوْلَا
رُحْمًا. 19 أُولَئِكَ: زَوْجًا بِبُحْدٍ
بِمَقَادِيرٍ مُعَقَّبَةٍ. 20 كُنْتُمْ فِي
حَالٍ بِاللَّيْلِ. 10 كُنْتُمْ فِي
حَالٍ نَهْلٍ: قَبْلَ فَلَا لِقَاءَ كَيْ:
نَهْلٍ: قَبْلَ مَا يُؤَلِّجُ هَزْنَةً:
إِسْرَئِيلَ: وَمَعْلُومٌ: كَيْ: 21 كُنْتُمْ
لَمَعَةً سَلًا حَمَلًا صَعْبًا مُعَقَّبًا:
حَالًا: زَا: بِحَالٍ: نَلَقَبَ
أَنْصَبَ ❖

❖ ❖ ❖ معالي

[illegible]

AD EPHESIOS. III. IV.

18 Ut possitis comprehendere cum
omnibus sanctis quæ sit latitudo et
longitudo et sublimitas et profundum,
19 Scire etiam supereminentem scien-
tiæ caritatem Christi, ut impleamini in
omnem plenitudinem Dei. 20 Ei autem
qui potens est omnia facere superabun-
danter quam petimus aut intellegimus
secundum virtutem quæ operatur in
nobis, 21 Ipsi gloria in ecclesia et in
Christo Jesu in omnes generationes
sæculis sæculorum. Amen.

CAPUT IV.

OBSECRO itaque vos ego vinctus in Domino ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, 2 Cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia, subportantes invicem in caritate, 3 Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. 4 Unum corpus et unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae. 5 Unus Dominus, una fides, unum baptisma, 6 Unus Deus et Pater omnium, qui super omnes et per omnia et in omnibus nobis. 7 Unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. 8 Propter quod dicit: Ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus.

9 Τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη [πρῶτον] εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς ; 10 Ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, 13 Μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 Ἴνα μηκέτι ὤμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, 15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, 16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν. 18 Ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν,

9 ὅτι ἀνέβη καὶ κατέβη. 10 ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, 13 Μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, 14 Ἴνα μηκέτι ὤμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδίαν τῆς πλάνης, 15 Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, Χριστός, 16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. 17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν. 18 Ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν,

9 Quod autem ascendit, quid est nisi quod et descendit [primum] in inferiores partes terræ? Qui descendit, ipse est et qui ascendit super omnes cælos, ut impleret omnia. 11 Et ipse dedit quosdam quidem prophetas, quosdam quidem apostolos, alios [vero] evangelistas alios autem pastores et doctores, 12 Ad consummationem sanctorum, in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi, 13 Donec occurramus omnes in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi, 14 Ut jam non simus parvuli fluctuantes et circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris, 15 Veritatem autem facientes in caritate crescamus in illo per omnia qui est caput, Christus, 16 Ex quo totum corpus compactum et connexum per omnem juncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscujusque membri, augmentum corporis facit in ædificationem sui in caritate. 17 Hoc igitur dico et testificor in Domino, ut jam non ambuletis sicut gentes ambulant in vanitate sensus sui, 18 Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei, per ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum,

19 Οἷτινες ἀπηληγκότες ἑαυτοὺς παρέ-
δωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκα-
θαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 Ὑμεῖς
δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν,
21 Εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ
ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ
Ἰησοῦ, 22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν
προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν
ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς
ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 Ἀνανεοῦσθαι
δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 Καὶ
ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν
κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ
ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. 25 Διὸ ἀποθέ-
μενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν
ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι
ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 Ὁργίζεσθε
καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω
ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 Μηδὲ διδοτε
τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 Ὁ κλέπτων
μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω
ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγα-
θόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν
ἔχοντι. 29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ
στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ
εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας,
ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 Καὶ
μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ
θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν
ἀπολυτρώσεως. 31 Πᾶσα πικρία καὶ
θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφη-
μία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ.

19 ὅτι ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν πρότερον ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. 25 διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ διδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ.

19 Qui desperantes semet ipsos tradi-
derunt impudicitiae in operationem
immunditiae omnis in avaritia. 20 Vos
autem non ita didicistis Christum,
21 Si tamen illum audistis et in ipso
edocti estis sicut est veritas in Jesu,
22 Deponere vos secundum pristinam
conversationem veterem hominem, qui
corrumpitur secundum desideria er-
roris: 23 Renovamini autem spiritu
mentis vestrae, 24 Et induite novum
hominem qui secundum Deum creatus
est in justitia et sanctitate veritatis.
25 Propter quod deponentes mendacium
loquimini veritatem unusquisque cum
proximo suo, quoniam sumus invicem
membra. 26 Irascimini et nolite pec-
care: sol non occidat super iracundiam
vestram. 27 Nolite locum dare diabulo.
28 Qui furabatur, jam non furetur,
magis autem laboret operando mani-
bus [suis] quod bonum est, ut habeat
unde tribuat necessitatem patienti.
29 Omnis sermo malus ex ore vestro
non procedat, sed si quis bonus ad
aedificationem opportunitatis, ut det
gratiam audientibus. 30 Et nolite
contristare Spiritum sanctum Dei,
in quo signati estis in die redemp-
tionis. 31 Omnis amaritudo et ira
et indignatio et clamor et blasphemia
tollatur a vobis cum omni malitia:

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, δ', ε΄.

32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὖσπλαγχοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

ΚΕΦ. ε΄.

1 ΓΙΝΕΣΘΕ οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. 3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἡ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, 4 Καὶ αἰσχρότης ἡ μωρολογία ἡ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνήκεν ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία· 5 Τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἡ ἀκάθαρτος ἡ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλόλατρός, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· Διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. 7 Μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 Ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, 9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,

❖ σι ❖ 2

32 ὁ δὲ θεὸς ὑμῶν ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. 3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἡ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, 4 Καὶ αἰσχρότης ἡ μωρολογία ἡ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνήκεν ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία· 5 Τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἡ ἀκάθαρτος ἡ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλόλατρός, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· Διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. 7 Μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 Ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, 9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,

❖ σι ❖ 2

1 ὁ δὲ θεὸς ὑμῶν ὡς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. 3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἡ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, 4 Καὶ αἰσχρότης ἡ μωρολογία ἡ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνήκεν ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία· 5 Τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἡ ἀκάθαρτος ἡ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλόλατρός, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· Διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. 7 Μὴ οὖν γίνεσθε συνμέτοχοι αὐτῶν. 8 Ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, 9 Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσυνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ,

AD EPHESIOS, IV. V.

32 Estote autem invicem benigni, misericordes, donantes invicem sicut et Deus in Christo donavit nobis.

CAPUT V.

1 ESTOTE ergo imitatores Dei, sicut filii carissimi, 2 Et ambulate in dilectionem, sicut et Christus dilexit nos et tradidit se ipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. 3 Fornicatio autem et omnis immunditia aut avaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos, 4 Aut turpitudine aut stultiloquium aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinent, sed magis gratiarum actio. 5 Hoc enim scitote intellegentes, quod omnis fornicator aut immundus aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi et Dei. 6 Nemo vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiae. 7 Nolite ergo effici participes eorum. 8 Eratis enim aliquando tenebræ nunc autem lux in Domino: ut filii lucis ambulate; 9 Fructus enim lucis est in omni bonitate et justitia et veritate;

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ, ε΄.

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ, 11 Καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν. 13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 Διὸ λέγει· Ἐγείρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. 15 Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, 16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. 17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. 18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, 20 Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, 21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ. 22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν [ὑποτάσσεσθε] ὡς τῷ Κυρίῳ,

✧ σ ✧

10 δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ 11 καὶ μὴ συνκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκαρποῖς τοῦ σκοτοῦς, μάλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπὸ αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν. 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει· Ἐγείρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός. 15 βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, 16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ χριστοῦ. 22 αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν [ὑποτάσσεσθε] ὡς τῷ κυρίῳ,

AD EPHESIOS, V.

10 Probantes quod sit beneplacitum Deo, 11 Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem et redarguite. 12 Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est et dicere: 13 Omnia autem quæ arguuntur a lumine manifestantur: omne enim quod manifestatur, lumen est. 14 Propter quod dicit: Surge qui dormis et exsurge a mortuis, et inluminabit tibi Christus. 15 Videte itaque, fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, 16 Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. 17 Propterea nolite fieri imprudentes, sed intellegentes quæ sit voluntas Dei. 18 Et nolite inebriari vino, in quo est omnis luxuria, sed implemini Spiritu [sancto,] 19 Loquentes vosmet ipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritalibus, cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino, 20 Gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Jesu Christi Deo et Patri, 21 Subjecti invicem in timore Christi. 22 Mulieres viris suis subjectæ sint sicut Domino,

23 Ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς
ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλη-
σίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος.
24 Ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες
τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες,
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ
ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα
αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ
τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παρα-
στήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἕνδοξον τὴν ἐκκλη-
σίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἢ
τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ
ἄμωμος. 28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες
ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ
ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυ-
τοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. 29 Οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν,
ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς
καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 Ὅτι
μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. [ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ.] 31 Ἀντὶ τούτου καταλείψει
ἄνθρωπος τὸν πατέρα [αὐτοῦ] καὶ τὴν
μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
ναικί [αὐτοῦ], καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
σάρκα μίαν. 32 Τὸ μυστήριον τοῦτο
μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν
καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 Πλὴν καὶ
ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ
δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

23 ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς
ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλη-
σίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος.
24 Ἀλλὰ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες
τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. 25 Οἱ ἄνδρες,
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καθὼς καὶ ὁ
Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ
ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 ἵνα
αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ
τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παρα-
στήσῃ αὐτὸς ἑαυτῷ ἕνδοξον τὴν ἐκκλη-
σίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἢ
τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ
ἄμωμος. 28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες
ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ
ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυ-
τοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. 29 Οὐδεὶς
γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν,
ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς
καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 Ὅτι
μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. [ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων
αὐτοῦ.] 31 Ἀντὶ τούτου καταλείψει
ἄνθρωπος τὸν πατέρα [αὐτοῦ] καὶ τὴν
μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
ναικί [αὐτοῦ], καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
σάρκα μίαν. 32 Τὸ μυστήριον τοῦτο
μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν
καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 Πλὴν καὶ
ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ
γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ
δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

23 Quoniam vir caput est mulieris.
sicut Christus caput est ecclesiae, ipse
salvator corporis. 24 Sed ut ecclesia
subjecta est Christo, ita et mulieres
viris suis in omnibus. 25 Viri, diligite
uxores vestras, sicut et Christus dilexit
ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea,
26 Ut illam sanctificaret mundans
lavacro aquae in verbo, 27 Ut exhi-
beret ipse sibi gloriosam ecclesiam,
non habentem maculam aut rugam
aut aliquid ejusmodi, sed ut sit sancta
et immaculata. 28 Ita et viri debent
diligere uxores suas ut corpora sua.
Qui suam uxorem diligit, se ipsum
diligit : 29 Nemo enim umquam carnem
suam odio habuit, sed nutrit et fovet
eam, sicut et Christus ecclesiam,
30 Quia membra sumus corporis ejus,
de carne ejus et de ossibus ejus.
31 Propter hoc relinquet homo patrem
et matrem suam et adhaerebit uxori
suae, et erunt duo in carne una. 32 Sa-
cramentum hoc magnum est, ego autem
dico in Christo et in ecclesia. 33 Verum
tamen et vos singuli unusquisque suam
uxorem sicut se ipsum diligit, uxor
autem ut timeat virum [suum].

1 ΤΑ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου. 5 Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δούλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8 Εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ Κυρίου, εἴτε δούλος εἴτε ἐλεύθερος. 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. 10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμούσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

1. Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον. 2. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3. ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου. 5. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, 6. Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δούλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7. Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, 8. Εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ Κυρίου, εἴτε δούλος εἴτε ἐλεύθερος. 9. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῷ. 10. Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμούσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου, 12. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

1 FILII, obedite parentibus vestris in Domino: hoc enim justum est. 2 Honora patrem tuum et matrem, quod est mandatum primum in promissione, 3 Ut bene sit tibi et sis longevus super terram. 4 Et patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros, sed educate illos in disciplina et correptione Domini. 5 Servi, obedite dominis carnalibus cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo, 6 Non ad oculum servientes quasi hominibus placeatis, sed ut servi Christi facientes voluntatem Dei ex animo, 7 Cum bona voluntate servientes sicut Domino et non hominibus, 8 Scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum hoc percipiet a Domino, sive servus sive liber. 9 Et [vos] domini, eadem facite illis, remittentes minas, scientes quia et illorum et vester Dominus est in cælis, et personarum acceptio non est apud eum. 10 De cetero, fratres, confortamini in Domino et in potentia virtutis ejus. 11 Induite vos arma Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli; 12 Quia non est nobis conluctatio adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitiae in cælestibus.

EPISTULA BEATI PAULI APOSTOLI AD PHILIPPENSES.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, ΚΕΦ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δούλοι Χριστοῦ Ἰησοῦ πᾶσιν τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνους. 2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνηα ὑμῶν 4 Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέξιν ποιούμενος 5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 Πεισθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 Καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συνκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

ⲕⲁⲗ ⲉⲓⲥⲱⲧⲉⲱⲥ ⲉⲛ ⲭⲣⲓⲥⲧⲱⲥ ⲓⲥⲱⲥ ⲉⲛ ⲫⲓⲗⲓⲡⲓⲡⲱⲥ ⲥⲱⲛ ⲉⲡⲓⲥⲕⲱⲡⲱⲥ ⲕⲁⲓ ⲉⲓⲁⲕⲱⲛⲱⲥ. 2 Ⲭⲁⲣⲓⲥ ⲙⲉⲛ ⲕⲁⲓ ⲉⲓⲣⲉⲛⲉ ⲁⲡⲟⲥ ⲧⲉⲟῦ ⲡⲁⲧⲣⲟⲥ ⲛⲙⲱⲛ ⲕⲁⲓ ⲕⲩⲣⲓⲟῦ Ἰⲉⲥⲟῦ Ⲭⲣⲓⲥⲧⲱⲥ. 3 ⲉὔⲭⲁⲣⲓⲥⲧⲱⲥ ⲧῷ ⲧῃ ⲧⲉῷ ⲙⲟῦ ⲉⲡⲓ ⲡⲁⲥⲃⲉ ⲧῃ ⲙⲛⲉⲓⲁ Კⲙⲱⲛ 4 ⲡⲁⲛⲧⲟⲧⲉ ⲉⲛ ⲡⲁⲥⲃⲉ ⲉⲃⲉⲓⲥⲱⲥ ⲙⲟῦ Კⲉⲧⲁ ⲭⲁⲣⲁⲥ ⲧῃⲛ ⲉⲃⲉⲓⲥⲱⲥ ⲡⲱⲓⲟῦⲙⲉⲛⲟⲥ 5 Ἐⲡⲓ ⲧῃ ⲕⲱⲓⲛⲱⲛⲓⲁ Კⲙⲱⲛ ⲉⲓⲥ ⲧⲟ ⲉὔⲁⲛⲓⲃⲉⲗⲓⲟⲛ ⲁⲡⲟⲥ ⲡⲣⲱⲧῃⲥ Მⲙⲉⲣⲁⲥ ᲁⲭⲣⲓ ⲧⲟῦ ⲛῦⲛ, 6 ⲡⲉⲡⲱⲓⲧᯘⲱⲥ ⲁὔⲧⲟ ⲧⲟῦⲧⲟ, ὅⲧⲓ ὁ ⲉⲛⲁⲣⲗⲁⲙⲉⲛⲟⲥ ⲉⲛ Კⲙⲓⲛ ⲉⲣⲓⲃⲟⲛ ᲁⲓⲃⲁⲧᯘⲱⲛ ⲉⲡⲓⲧⲉⲗⲉⲥⲱⲥ ⲁⲭⲣⲓ Მⲙⲉⲣⲁⲥ Ⲭⲣⲓⲥⲧⲱⲥ Ἰⲉⲥⲟῦ, 7 ⲕⲁⲧᯘⲱⲥ ⲉⲥⲧⲓⲛ ⲉⲓⲕⲁⲓⲟⲛ ⲉⲙⲟⲓ ⲧⲟῦⲧⲟ ⲫⲣⲟⲛⲉⲓⲛ Კⲙⲉⲣ ⲡⲁⲛⲧᯘⲱⲛ Კⲙⲱⲛ, ⲉⲓⲁ ⲧⲟ ⲉⲭⲉⲓⲛ ⲙⲉ ⲉⲛ ⲧῃ ⲕⲁⲣⲉⲓⲁ Კⲙⲱⲥ, Ᲊⲛ ⲧⲉ ⲧⲟⲓⲥ ⲉⲥⲙⲟⲓⲥ ⲙⲟῦ ⲕⲁⲓ ⲉⲛ ⲧῃ ᲁⲡⲟⲗⲟⲓⲃⲁ ⲕⲁⲓ ⲃⲉⲃⲁⲓⲱⲥⲓ ⲧⲟῦ ⲉὔⲁⲛⲓⲃⲉⲗⲓⲟⲛ ⲥⲱⲛⲕⲱⲓⲛⲱⲛⲟῦⲥ ⲙⲟῦ ⲧῃⲥ ⲭⲁⲣⲓⲧⲟⲥ ⲡⲁⲛⲧⲁⲥ Კⲙⲱⲥ ὄⲛⲧⲁⲥ.

AD PHILIPPENSES, CAPUT I.

PAULUS et Timotheus servi Jesu Christi omnibus sanctis in Christo Jesu qui sunt Philippis cum episcopis et diaconibus. 2 Gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Jesu Christo. 3 Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri, 4 Semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens 5 Super communicatione vestra in evangelio a prima die usque nunc, 6 Confidens hoc ipsum quia qui coepit in vobis opus bonum perficiet usque in diem Jesu Christi, 7 Sicut est mihi justum hoc sentire pro omnibus vobis, eo quod habeam in corde vos et in vinculis meis et in defensione et confirmatione evangelii socios gaudii mei omnes vos esse.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, α'.

• Μάρτυς γάρ μου [ἐστίν] ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. • Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπυγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, ¹⁰ Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ᾗτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ¹¹ Πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ. ¹² Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ¹³ Ὡστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ¹⁴ Καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. ¹⁵ Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνου καὶ ἔριω, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν. ¹⁶ Οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμει, ¹⁷ Οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἀγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. ¹⁸ Τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. Ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. ¹⁹ Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

• 1 •

• Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Christi Jesu. • Et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia et in omni sensu, ¹⁰ Ut probetis potiora, ut sitis sinceres et sine offensa in diem Christi, ¹¹ Repleti fructu justitiæ per Christum Jesum, in gloriam et laudem Dei. ¹² Scire autem vos volo, fratres, quia quæ circa me sunt magis ad profectum venerunt evangelii, ¹³ Ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni prætorio et in ceteris omnibus, ¹⁴ Et plures e fratribus in Domino confidentes vinctis meis abundantius audere sine timore verbum Dei loqui. ¹⁵ Quidam quidem et propter invidiam et contentionem, quidam autem et propter bonam voluntatem Christum prædicant; ¹⁶ Quidam ex caritate, scientes quoniam in defensionem evangelii positus sum, ¹⁷ Quidam autem ex contentione Christum adnuntiant non sincere, existimantes præssuram se suscitare vinctis meis. ¹⁸ Quid enim? dum omni modo, sive per occasionem sive per veritatem, Christus adnuntietur, et in hoc gaudeo, sed et gaudebo: ¹⁹ Scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per vestram orationem et sub-

AD PHILIPPENSES, I.

• Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Christi Jesu. • Et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia et in omni sensu, ¹⁰ Ut probetis potiora, ut sitis sinceres et sine offensa in diem Christi, ¹¹ Repleti fructu justitiæ per Christum Jesum, in gloriam et laudem Dei. ¹² Scire autem vos volo, fratres, quia quæ circa me sunt magis ad profectum venerunt evangelii, ¹³ Ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni prætorio et in ceteris omnibus, ¹⁴ Et plures e fratribus in Domino confidentes vinctis meis abundantius audere sine timore verbum Dei loqui. ¹⁵ Quidam quidem et propter invidiam et contentionem, quidam autem et propter bonam voluntatem Christum prædicant; ¹⁶ Quidam ex caritate, scientes quoniam in defensionem evangelii positus sum, ¹⁷ Quidam autem ex contentione Christum adnuntiant non sincere, existimantes præssuram se suscitare vinctis meis. ¹⁸ Quid enim? dum omni modo, sive per occasionem sive per veritatem, Christus adnuntietur, et in hoc gaudeo, sed et gaudebo: ¹⁹ Scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per vestram orationem et sub-

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, Α΄.

20 Κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶ γὰρ μᾶλλον κρείσσον· 24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς.
25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,
26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. 27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,
28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· 29 Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,

⋄ | ⋄

20 ἡμεῖς ἐν τῇ ἀποκαταδοκίᾳ καὶ ἐλπίδι ἡμεῖς ἐν οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομεν, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. 22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 Συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι· πολλῶ γὰρ μᾶλλον κρείσσον· 24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ ἀναγκαϊότερον δι' ὑμᾶς.
25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,
26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. 27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,
28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ· 29 Ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν,

AD PHILIPPENSES, I.

20 Secundum expectationem et spem meam, quia in nullo confundar, sed in omni fiducia sicut semper et nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam sive per mortem.
21 Mihi vivere enim Christus est et mori lucrum: 22 Quod si vivere in carne, hic mihi fructus operis est, et quid eligam ignoro. 23 Coartor autem o duobus, desiderium habens dissolvi et cum Christo esse, multo magis melius; 24 Permanere autem in carne necessarium est propter vos. 25 Et hoc confidens scio quia manebo et permanebo omnibus vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei, 26 Ut gratulatio vestra abundet in Christo Jesu in me per meum adventum iterum ad vos. 27 Tantum digne evangelio Christi conversamini, ut sive cum venero et videro vos sive absens audiam de vobis, quia statis in uno spiritu unianimes, conlaborantes fidei evangelii, 28 Et in nullo terreamini ab adversariis; quæ est illis causa perditionis, vobis autem salutis, et hoc a Deo: 29 Quia vobis donatum est pro Christo, non solum ut in eum credatis, sed ut etiam pro illo patiamini

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, α', β',

30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε
ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

ΚΕΦ. β'.

1 Εἰ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ,
εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοι-
νωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ
οἰκτιρμοί, 2 Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν
ἵνα τὸ αὐτὸ φρονήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην
ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ ἐν φρονούντες,
3 Μηδὲν κατ' ἐριθειαν μηδὲ κατὰ κενο-
δοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλή-
λους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν,
4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες,
ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστοι. 5 Τοῦτο
[γάρ] φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ
'Ιησοῦ, 6 Ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων
οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα
θεῷ, 7 Ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφήν
δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων
γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς
ἄνθρωπος, 8 Ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν
γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θά-
νατον δὲ σταυροῦ. 9 Διὸ καὶ ὁ θεὸς
αὐτὸν ὑπερίψωσεν καὶ ἐχαρίσατο
αὐτῷ τὸ ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πάν ὄνομα,
10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάν
γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπι-
γείων καὶ καταχθονίων, 11 Καὶ πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι Κύριος
'Ιησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

لَا تَكُنْ لَكَ فِكْرٌ

30 تَوَدَّ أَنْ يَكُونَ
كَأَنَّهُ يَكُونُ
كَأَنَّهُ يَكُونُ

صَلَاةٌ

1 إِنْ كَانَ أَحَدٌ فِي
صَلَاةٍ : 2 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 3 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 4 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 5 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 6 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 7 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 8 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 9 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 10 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 11 إِنْ كَانَ
صَلَاةٍ : 12 إِنْ كَانَ

AD PHILIPPENSES, I. II.

30 Idem certamen habentes quale et
vidistis in me et nunc audistis de me.

CAPUT II.

1 Si qua ergo consolatio in Christo,
si quod solacium caritatis, si quod
societas spiritus, si quid viscera et
miserationes, 2 Implete gaudium meum,
ut idem sapiatis, eandem caritatem
habentes, unianimes, id ipsum sentien-
tes, 3 Nihil per contentionem neque
per inanem gloriam, sed in humilitate
superiores sibi invicem arbitantes,
4 Non quæ sua sunt singuli conside-
rantes, sed et ea quæ aliorum. 5 Hoc
enim sentite in vobis, quod et in Christo
Jesu, 6 Qui cum in forma Dei esset,
non rapinam arbitratus est esse se
æqualem Deo, 7 Sed semet ipsum
exinanivit formam servi accipiens, in
similitudinem hominum factus, et
habitu inventus ut homo, 8 Humilia-
vit semet ipsum factus obediens usque
ad mortem, mortem autem crucis.
9 Propter quod et Deus illum exaltavit
et donavit illi nomen super omne
nomen, 10 Ut in nomine Jesu omne
genu flectatur cælestium et terrestrium
et infernorum, 11 Et omnis lingua
confiteatur quia Dominus Jesus
Christus in gloria est Dei Patris,

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, β.

12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ἠπακούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἑμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. 17 Ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συχαίρετέ μοι. 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ ἐν ψυχῷ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἑμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

AD PHILIPPENSES, II.

12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ἠπακούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·
13 Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. 14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἑμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. 17 Ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 Τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συχαίρετέ μοι. 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ ἐν ψυχῷ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει· 21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἑμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

12 Itaque, carissimi mei, sicut semper obcedistis, non ut in praesentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea cum metu et tremore vestram salutem operamini: 13 Deus enim est qui operatur in vobis et velle et perficere, pro bona voluntate. 14 Omnia autem facite sine murmurationibus et hesitationibus, 15 Ut sitis sine querella et simplices filii Dei sine reprehensione in medio nationis pravæ et perversæ, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo, 16 Verbum vitæ continentes, ad gloriam meam in die Christi, quia non in vacuum cucurri neque in vacuum laboravi. 17 Sed etsi immolor supra sacrificium et obsequium fidei vestræ, gaudeo et congratulor omnibus vobis: 18 Id ipsum autem et vos gaudete et congratulamini mihi. 19 Spero autem in Domino Jesu Timotheum cito me mittere ad vos, ut et ego bono animo sim cognitis quæ circa vos sunt. 20 Neminem enim habeo tam unanimum, qui sincera adfectione pro vobis sollicitus sit: 21 Omnes enim sua quærent, non quæ sunt Jesu Christi. 22 Experimentum autem ejus cognoscite, quoniam sicut patri filius mecum servivit in evangelio.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, β', γ'.

23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι
ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαντήσ·
24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς
ταχέως ἐλεύσομαι. 25 Ἀναγκαῖον δὲ
ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν
καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου,
ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν
τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,
26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς
καὶ ἀδελφῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι
ἡσθένησεν. 27 Καὶ γὰρ ἡσθένησεν
παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλὰ ὁ θεὸς
ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον
ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην
σχῶ. 28 Σπουδαιότερος οὖν ἔπεμψα
αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῇτε
καὶ γὰρ ἀλγότερος εἰμι. 29 Προσδέχεσθε
οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς,
καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,
30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον Χριστοῦ μέχρι
θανάτου ἡγγισεν παραβολευσάμενος τῇ
ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν
ὕστερημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε
ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν
ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κα-
κοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.

❖ ٧ ❖

23 هُنَاكَ أَرْجُو أَنْ أَرْسِلَ
أَهَذَا إِلَى أَنْتُمْ بِسُرْعَةٍ
24 وَأَنَا مُتَوَكِّلٌ عَلَى أَنَّهُ
يَأْتِيكُمْ سَرِيعًا. 25 وَكَانَ
مَنْصُوبًا عَلَيَّ أَنْ أَرْسِلَ
إِلَيْكُمْ أَخِي وَأَصْلًا
وَمُسَاعِدًا لَكُمْ. 26 لِأَنَّهُ
كَانَ يَشْتَاقُكُمْ جَمِيعًا
وَأَخِيَاءَ الْبَيْتِ، لِأَنَّهُ
سَمِعَ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَحْتَمِلُونَ. 27 وَكَانَ
يَحْتَمِلُ حَتَّى الْمَوْتِ
لِأَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَحْتَمِلُونَ
لِي. 28 وَأَنَا أَرْسَلْتُ
أَهَذَا إِلَيْكُمْ بِسُرْعَةٍ
أَكْثَرَ، لِكَيْ تَرَوْهُ
وَتَسُرُّوا بِهِ. 29 وَتَقْبَلُونَهُ
بِالْحُبِّ فِي الرَّبِّ
مَعَ كُلِّ مَحَبَّةٍ،
وَتُحِبُّونَهُ كَمَا تُحِبُّونَ
أَهْلَ الْبَيْتِ. 30 لِأَنَّ
خِدْمَةَ عَمَلِ الْمَسِيحِ
تَقْرِبُهُ إِلَى الْمَوْتِ
وَهُوَ يَتَمَلَّصُ بِالنَّفْسِ
لِكَيْ يَمْلَأَ فِيكُمْ
الْمُتَبَقِّعَاتِ.

❖ ٧ ❖

1 فَالْبَاقِي، أَيُّهَا
الْأَخَوَاتِي، تَحَيُّوا
فِي الرَّبِّ. أَمَّا
كَاتِبُ هَذِهِ إِلَيْكُمْ
فَمِنْ أَمْرٍ لِي
بِأَنْفُسِي لَا يَكُونُ
مُتَعَذِّرًا، وَلَكِنْ
لَكُمْ هُوَ مُفِيدٌ.
2 انْظُرُوا الْكِلَابَ،
انْظُرُوا الْعَمَلَةَ
الْبُيُوتِ، انْظُرُوا
الْمَقْطَعِينَ.

AD PHILIPPENSES, II. III.

23 Hunc igitur spero me mittere
[ad vos] mox ut videro que circa
me sunt: 24 Confido autem Domino
quoniam et ipse veniam ad vos cito.
25 Necessarium autem existimavi
Epaphroditum fratrem et cooperato-
rem et commilitonem meum, vestrum
[autem] apostolum et ministrum ne-
cessitatis meae, mittere ad vos, 26 Quo-
niam quidem omnes vos desiderabat,
et incestus erat propterea quod audie-
ratis illum infirmatum. 27 Nam et
infirmatus est usque ad mortem: sed
Deus misertus est ejus, non solum
autem ejus verum etiam et mei, ne
tristitiam super tristitiam haberem.
28 Festinantius ergo misi illum, ut viso
eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia
sim. 29 Excipite itaque illum cum
omni gaudio in Domino, et ejusmodi
cum honore habitote, 30 Quoniam
propter opus Christi usque ad mortem
accessit tradens animam suam, ut im-
pleret id quod ex vobis deerat erga
meum obsequium.

CAPUT III.

1 De cetero, fratres mei, gaudete in
Domino. Eadem vobis scribere mihi
quidem non pigrum, vobis autem
necessarium. 2 Videte canes, videte
malos operarios, videte concisionem.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, γ'.

3 Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ
πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώ-
μενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν
σαρκὶ πεποιθότες, 4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων
πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ
ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μάλλον,
5 Περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους
Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος
ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 Κατὰ ζήλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν,
κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γεγένησιν
ἀμεμπτος. 7 [Ἀλλὰ] ἅτινα ἦν μοι
κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν
ζημίαν. 8 Ἀλλὰ μενούργε καὶ ἡγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,
καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα [εἶναι] ἵνα
Χριστὸν κερδήσω, 9 Καὶ εὐρεθῶ ἐν
αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην
τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πί-
στεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιο-
σύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 Τοῦ γινῶναι
αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστά-
σεως αὐτοῦ καὶ [τὴν] κοινωνίαν παθη-
μάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ
θανάτῳ αὐτοῦ, 11 Εἴπως καταστήσω
εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετε-
λείωμαι, διώκω δὲ εἰ καταλάβω, ἐφ' ᾧ
καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

✠ ✠ ✠

3 Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ
πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώ-
μενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν
σαρκὶ πεποιθότες, 4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων
πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ
ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μάλλον,
5 Περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους
Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος
ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 Κατὰ ζήλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν,
κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γεγένησιν
ἀμεμπτος. 7 [Ἀλλὰ] ἅτινα ἦν μοι
κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν
ζημίαν. 8 Ἀλλὰ μενούργε καὶ ἡγοῦμαι
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ
Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,
καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα [εἶναι] ἵνα
Χριστὸν κερδήσω, 9 Καὶ εὐρεθῶ ἐν
αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην
τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πί-
στεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιο-
σύνην, ἐπὶ τῇ πίστει, 10 Τοῦ γινῶναι
αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστά-
σεως αὐτοῦ καὶ [τὴν] κοινωνίαν παθη-
μάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ
θανάτῳ αὐτοῦ, 11 Εἴπως καταστήσω
εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.
12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετε-
λείωμαι, διώκω δὲ εἰ καταλάβω, ἐφ' ᾧ
καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

AD PHILIPPENSES, III.

3 Nos enim sumus circumcisio, qui
spiritu Deo servimus et gloriamur
in Christo Jesu, et non in carne
fiduciam habentes; 4 Quamquam ego
habeam confidentiam et in carne. Si
quis alius videtur confidere in carne,
ego magis, 5 Circumcisis octava die, ex
genere Israhel, de tribu Benjamin, He-
bræus ex Hebræis, secundum legem
Pharisæus, 6 Secundum æmulationem
persequens ecclesiam Dei, secundum
justitiam quæ in lege est conversatus
sine querella. 7 Sed quæ mihi fuerunt
lucra, hæc arbitratus sum propter
Christum detrimenta. 8 Verum tamen
et existimo omnia detrimentum esse
propter eminentem scientiam Jesu
Christi Domini mei, propter quem
omnia detrimentum feci et arbitror
ut stercora, ut Christum luci faciam,
9 Et inveniar in illo non habens meam
justitiam quæ ex lege est, sed illam
quæ ex fide est Christi, quæ ex Deo
est justitia in fide, 10 Ad agnoscendum
illum et virtutem resurrectionis ejus
et societatem passionum illius con-
figuratus morti ejus, 11 Si quo modo
occurram ad resurrectionem quæ est
ex mortuis. 12 Non quod jam acce-
perim aut jam perfectus sim: sequor
autem si comprehendam in quo et
comprehensus sum a Christo Jesu.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, γ'.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐπω λογι-
ζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν
ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμ-
προσθεν ἐπεκτεινόμενος, 14 Κατὰ σκοπὸν
διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 Ὅσοι
οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι
ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν
ἀποκαλύψει· 16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν,
τῷ αὐτῷ στοιχεῖν [κανόνι, τὸ αὐτὸ
φρονεῖν]. 17 Συνμιμηταὶ μου γίνεσθε,
ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτως
περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.
18 Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς
πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ
κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ
τοῦ Χριστοῦ, 19 Ὡν τὸ τέλος ἀπώλεια,
ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ
αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονούν-
τες. 20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν
οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα
ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
21 Ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς
ταπεινώσεως ἡμῶν [εἰς τὸ γενέσθαι
αὐτὸ] σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης
αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι
αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

✠ ٧ ✠

13 اِنْت : اِنَّا لَا نَعُدُّ لَنَا
اِنَّا ؟ اِنْدَا . سَا بَ تَبْ اِنَّا .
بِقَضَائِنَا اِنَّا هَكَذَا
فَعَلَهُمْ اِنَّا . 14 اَدِ
لَدَمُضَا نَعْمَا : اِنَّا اِنْدَا
بِقَضَائِنَا اِنَّا بَقَضَائِنَا
مَقْبِلَا . 15 اِنَّا اِنَّا
اِنَّا نَبْدَا . اِنَّا اِنَّا
اِنَّا نَبْدَا قَبْلَ اِنْدَا : اِنَّا
اِنَّا اِنْدَا نَبْلَا اِنْدَا . 16
اِنْدَا اِنْدَا : اِنَّا اِنْدَا
نَعْمَا هَكَذَا اِنْدَا . 17
اِنَّا اِنْت . اِنْدَا اِنْدَا
اِنَّا اِنْدَا اِنْدَا . اِنَّا
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . 18
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا .
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . 19
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . اِنْدَا
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . 20
اِنْدَا اِنْدَا . اِنْدَا اِنْدَا
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا :
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . 21
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . اِنْدَا
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا . اِنْدَا
اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا اِنْدَا

AD PHILIPPENSES, III.

13 Fratres, ego me non arbitror compre-
hendisse : unum autem, quæ quidem
retro sunt obliviscens, ad ea vero quæ
sunt priora extendens me, 14 Ad desti-
natum persequor, ad brabium supernæ
vocationis Dei in Christo Jesu. 15 Qui-
cumque ergo perfecti, hoc sentiamus :
et si quid aliter sapitis, et hoc vobis
Deus revelabit. 16 Verum tamen ad
quod pervenimus, ut idem sapiamus
et in eadem permaneamus regula.
17 Imitatores mei estote, fratres, et
observate eos qui ita ambulant sicut
habetis formam nos. 18 Multi enim
ambulant, quos sæpe dicebam vobis,
nunc autem et flens dico, inimicos
crucis Christi, 19 Quorum finis inte-
ritus, quorum Deus venter et gloria
in confusione ipsorum, qui terrena
sapiunt. 20 Nostra autem conversatio
in cælis est, unde etiam Salvatorem ex-
pectamus Dominum Jesum Christum,
21 Qui reformabit corpus humilitatis
nostre configuratum corpori claritatis
sue, secundum operationem qua possit
etiam subicere sibi omnia.

1 Ὡς ΤΕ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί. **2** Εὐδοκίαν παρακαλῶ καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ. **3** Ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύζυγε, συνλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. **4** Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. **5** Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς. **6** Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γινώριζέσθω πρὸς τὸν θεόν, **7** Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **8** Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος [ἐπισιτήμης], ταῦτα λογίζεσθε· **9** Ἄ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. **10** Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιεῖσθε δέ.

[illegible]

1 ITAQUE, fratres mei carissimi et desideratissimi, gaudium meum et corona mea, sic state in Domino, carissimi. 2 Evhodium rogo et Syntychen deprecor id ipsum sapere in Domino. 3 Etiam, rogo et te, germane compar, adjuva illas quæ mecum laboraverunt in evangelio cum Clemente et ceteris adiutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ. 4 Gaudete in Domino semper: iterum dico, gaudete. 5 Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. 6 Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. 7 Et pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra et intellegentias vestras in Christo Jesu. 8 De cetero, fratres, quæcumque sunt vera, quæcumque pudica, quæcumque justa, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus [disciplinæ], hæc cogitate; 9 Quæ et didicistis et accepistis et audistis et vidistis in me, hæc agite; et Deus pacis erit vobiscum. 10 Gavisus sum autem in Domino vehementer, quoniam tandem aliquando refluistis pro me sentire; sicut et sentiebatis, occupati autem eratis.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, Δ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρχης εἶναι.
12 Οἶδα καὶ ταπεινωθῆναι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμῆναι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.
13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με [Χριστῷ]. 14 Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 Οὔδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκωνώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λημψέως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἁπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. 17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
18 Ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμήν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 Ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 21 Ἀσπάζεσθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

✠ ✠

11 ἢ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρχης εἶναι.
12 Οἶδα καὶ ταπεινωθῆναι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμῆναι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.
13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με [Χριστῷ]. 14 Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 Οὔδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκωνώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λημψέως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἁπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. 17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
18 Ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμήν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 Ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 Τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 21 Ἀσπάζεσθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

AD PHILIPPENSES, IV.

11 Non quasi propter penuriam dico : ego enim didici in quibus sum sufficiens esse. 12 Scio et humiliari, scio et abundare : ubique et in omnibus institutus sum, et satiari et esurire et pænuriam pati. 13 Omnia possum in eo qui me confortat. 14 Verum tamen bene fecistis communicantes tribulationi meæ. 15 Scitis autem et vos, Philippenses, quod in principio evangelii, quando profectus sum a Macedonia, nulla mihi ecclesia communicavit in ratione dati et accepti nisi vos soli, 16 Quia et Thessalonicam semel et bis in usum mihi misistis. 17 Non [quia] quæro datum, sed requiro fructum abundantem in rationem vestram. 18 Habeo autem omnia et abundo : repletus sum acceptis ab Epaphrodito quæ misistis, odorem suavitatis, hostiam acceptam placentem Deo. 19 Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum divitias suas in gloria in Christo Jesu. 20 Deo autem et Patri nostro gloria in sæcula sæculorum. Amen. 21 Salutate omnem sanctum in Christo Jesu. Salutant vos qui mecum sunt fratres.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, δ.

22 Ἀσπύζονται ὑμῖς πάντες οἱ ἅγιοι,
 μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.
 23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ
 Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.
 [Ἀμήν.]

❖ ❖ ❖

22 . قَالُوا بِصَلَاةٍ كُلِّكُمْ .
 23 . نَحْنُ نَسَلِّطُكُمْ .
 23 . بِحَبْلِ دَمِي .
 23 . قَالُوا .
 23 . قَالُوا .

AD PHILIPPENSES, IV.

22 Salutant vos omnes sancti, maxime
 autem qui de Cæsaris domo sunt.
 23 Gratia Domini [nostri] Jesu Christi
 cum spiritu vestro. Amen.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ, α'.

7 Καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι. 9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 Περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ ἀνξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, 11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς 12 Εὐχαριστοῦντες [θεῷ] τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, 13 Ὁς ἐρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, 14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, 15 Ὁς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, 16 Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι. Τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισται, 17 Καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων,

✠ 1 ✠

7 Ἰσὺς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς 7
 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 ✠ 8 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 ✠ 9 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 10 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 11 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 12 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 13 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 14 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 15 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 16 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 17 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς
 18 ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς ὁ ἀγαπῶν ὑμᾶς

AD COLOSENSES, I.

7 Sicut didicistis a' Epaphra carissimo
 conservo nostro, qui est fidelis pro
 vobis minister Christi Jesu, 8 Qui
 etiam manifestavit nobis dilectionem
 vestram in spiritu. 9 Ideo et nos, ex
 qua die audivimus, non cessamus pro
 vobis orantes et postulantes ut im-
 pleamini in agnitione voluntatis ejus
 in omni sapientia et intellectu spiritali,
 10 Ut ambuletis digne Deo per omnia
 placentes, in omni opere bono fructi-
 ficantes et crescentes scientia Dei,
 11 In omni virtute confortati secundum
 potentiam claritatis ejus in omni
 patientia et longanimitate cum gaudio,
 12 Gratias agentes [Deo] Patri, qui
 dignos vos fecit in partem sortis
 sanctorum in lumine, 13 Qui eripuit
 vos de potestate tenebrarum et trans-
 tulit in regnum Filii dilectionis suæ,
 14 In quo habemus redemptionem,
 remissionem peccatorum, 15 Qui est
 imago Dei invisibilis, primogenitus
 omni creaturæ, 16 Quia in ipso condita
 sunt universa et in cælis et in terra,
 visibilia et invisibilia, sive throni sive
 dominationes sive principatus sive po-
 testates. Omnia per ipsum et in ipso
 creata sunt, 17 Et ipse est ante omnes,
 et omnia in ipso constant, 18 Et ipse
 est caput corporis ecclesiæ: qui est
 principium, primogenitus ex mortuis,
 ut sit in omnibus ipse primatum tenens.

19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ
πλήρωμα κατοικῆσαι, 20 Καὶ δι' αὐτοῦ
ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν,
εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ
σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ
τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 Καὶ
ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ
ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς
πονηροῖς, 22 Νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν
τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ
θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ
ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον
αὐτοῦ, 23 Εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει
τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ
μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ
εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέν-
τος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ
ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα
τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστίν ἡ
ἐκκλησία, 25 Ἡς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖ-
σάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, 26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκε-
κρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν
γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις
αὐτοῦ, 27 Οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι
τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου
τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃς ἐστὶν Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης, 28 Ὁν ἡμεῖς
καταγγέλλομεν νοουθετοῦντες πάντα ἄν-
θρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον
ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάν-
τα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ],

19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ
πλήρωμα κατοικῆσαι, 20 καὶ δι' αὐτοῦ
ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν,
εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ
σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ
τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 καὶ
ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ
ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς
πονηροῖς, 22 νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν
τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ
θανάτου, παραστήσας ὑμᾶς ἁγίους καὶ
ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον
αὐτοῦ, 23 εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει
τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ
μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ
εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέν-
τος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν,
οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.
24 νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ
ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα
τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί
μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστίν ἡ
ἐκκλησία, 25 Ἡς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖ-
σάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκε-
κρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν
γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις
αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι
τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου
τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃς ἐστὶν Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης, 28 Ὁν ἡμεῖς
καταγγέλλομεν νοουθετοῦντες πάντα ἄν-
θρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον
ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάν-
τα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ],

19 Quia in ipso conplacuit omnem
plenitudinem habitare 20 Et per eum
reconciliare omnia in ipsum, pacificans
per sanguinem crucis ejus sive quæ in
terris sive quæ in cælis sunt. 21 Et
vos cum essetis aliquando alienati
et inimici sensu in operibus malis,
22 Nunc autem reconciliavit in corpore
carnis ejus per mortem, exhibere vos
sanctos et immaculatos et inreprehen-
sibiles coram ipso, 23 Si tamen perma-
netis in fide fundati et stabiles et in-
mobiles a spe evangelii quod audistis,
quod prædicatum est in universa crea-
tura quæ sub cælo est, cujus factus
sum ego Paulus minister: 24 Qui nunc
gaudeo in passionibus pro vobis et
adimpleo ea quæ desunt passionum
Christi in carne mea pro corpore ejus,
quod est ecclesia, 25 Cujus factus sum
ego minister secundum dispensationem
Dei, quæ data est mihi in vos ut im-
pleam verbum Dei, 26 Mysterium quod
absconditum fuit a sæculis et genera-
tionibus, nunc autem manifestatum est
sanctis ejus, 27 Quibus voluit Deus
notas facere divitias gloriæ sacramenti
hujus in gentibus, quod est Christus
in vobis, spes gloriæ, 28 Quem nos ad-
nuntiamus corripientes omnem homi-
nem et docentes omnem hominem in
omni sapientia, ut exhibeamus omnem
hominem perfectum in Christo Jesu;

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ, α', β.

29 Εἰς δὲ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΚΕΦ. β.

1 ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλούτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ [καὶ πατρὸς καὶ τοῦ] Χριστοῦ, 3 Ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 Τοῦτο [δὲ] λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 Ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες [ἐν αὐτῷ] ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συναγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 Καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄

29 Ὡς δὲ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄

1 ΘΕΛΩ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικίᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, 2 Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλούτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ [καὶ πατρὸς καὶ τοῦ] Χριστοῦ, 3 Ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 Τοῦτο [δὲ] λέγω ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν. 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 Ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες [ἐν αὐτῷ] ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συναγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν, 9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 Καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας,

AD COLOSENSES, I. II.

29 In quo et laboro certando secundum operationem ejus, quam operatur in me in virtute.

CAPUT II.

1 VOLO enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis et pro his qui sunt Laudiciæ et quicumque non viderunt faciem meam in carne, 2 Ut consolentur corda ipsorum, instructi in caritate et in omnes divitias plenitudinis intellectus, in agnitione mysterii Dei Patris Christi Jesu, 3 In quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi. 4 Hoc autem dico ut nemo vos decipiat in suptilitate sermonum 5 Nam etsi corpore absens sum, sed spiritu vobiscum sum, gaudens et videns ordinem vestrum et firmamentum ejus quæ in Christo est fidei vestræ. 6 Sicut ergo accepistis Christum Jesum Dominum, in ipso ambulate, 7 Radicati et superædificati in ipso et confirmati fide sicut et didicistis, abundantes [in illo] in gratiarum actione. 8 Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi et non secundum Christum, 9 Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, 10 Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis,

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ
ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ
σώματος [τῶν ἁμαρτιῶν] τῆς σαρκός,
ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 Συν-
ταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν
ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως
τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραν-
τος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 13 Καὶ ὑμᾶς
νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ
τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συν-
εξωποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισά-
μενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα.
14 Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρό-
γραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον
ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου,
προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ. 15 Ἀπεκ-
δυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας
ἐδεγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας
αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. 16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς
κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἐορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἢ ἡ
ἐστὶν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα
τοῦ Χριστοῦ. 18 Μηδεὶς ὑμᾶς κατα-
βραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ
καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ [μὴ] ἑώρα-
κεν ἐμβατεύων. εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ
τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 Καὶ οὐ
κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα
διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορη-
γούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὖξει τὴν
αὔξησιν τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ [οὖν] ἀπεθάνετε
σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κό-
σμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζε-
σθε. 21 Μὴ ἄψη μηδὲ γεύση μηδὲ θίγησ,

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ
ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ
σώματος [τῶν ἁμαρτιῶν] τῆς σαρκός,
ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 Συν-
ταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν
ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως
τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραν-
τος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 13 Καὶ ὑμᾶς
νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ
τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συν-
εξωποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισά-
μενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα.
14 Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρό-
γραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον
ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου,
προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ. 15 Ἀπεκ-
δυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας
ἐδεγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας
αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. 16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς
κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν μέρει
ἐορτῆς ἢ νουμηνίας ἢ σαββάτων, 17 ἢ ἡ
ἐστὶν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα
τοῦ Χριστοῦ. 18 Μηδεὶς ὑμᾶς κατα-
βραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ
καὶ θρησκίᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ [μὴ] ἑώρα-
κεν ἐμβατεύων. εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ
τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 Καὶ οὐ
κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα
διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορη-
γούμενον καὶ συνβιβαζόμενον αὖξει τὴν
αὔξησιν τοῦ θεοῦ. 20 Εἰ [οὖν] ἀπεθάνετε
σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κό-
σμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζε-
σθε. 21 Μὴ ἄψη μηδὲ γεύση μηδὲ θίγησ,

11 In quo et circumcisi estis circumci-
sione non manu facta, in expolia-
tione corporis carnis, in circumci-
sione Christi, 12 Consepulti ei in
baptismo, in quo et resurrexistis per
fidem operationis Dei, qui suscitavit
illum a mortuis. 13 Et vos, cum mortui
essetis in delictis et præputio carnis
vestræ, convivificavit cum illo, donans
vobis omnia delicta, 14 Delens quod
adversum nos erat chirographum decre-
tis, quod erat contrarium nobis, et
ipsum tulit de medio, adfigens illud
cruci, 15 Expolians principatus et
potestates traduxit confidentur, palam
triumphans illos in semet ipso.
16 Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in
poto aut in parte diei festi aut nomi-
niæ aut sabbatorum, 17 Quæ sunt
umbra futurorum, corpus autem
Christi. 18 Nemo vos seducat volens
in humilitatem et religiones angelo-
rum, quæ non vidit ambulans, frustra
inflatu sensu carnis suæ, 19 Et non
tenens caput, ex quo totum corpus per
nexus et conjunctiones subministra-
tum et constructum crescit in aug-
mentum Dei. 20 Si [ergo] mortui estis
cum Christo ab elementis mundi,
quid adhuc tanquam viventes in
mundo decernitis, 21 Ne tetigeris
neque gustaveris neque contrectaveris,

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ, β', γ'.

22 "Α ἔστω πάντα εἰς φθορὰν τῇ
 ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ
 διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων ; 23 Ἀτινά
 ἔστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν
 ἐθελοθηρσικίᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ
 ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς
 πλησμονὴν τῆς σαρκός.

ΚΕΦ. γ΄.

1 ΕΙ οὖν συνηγήρθητε τῷ Χριστῷ,
τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν
δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 Τὰ ἄνω
φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 Ἀπεθά-
νετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 Ὅταν ὁ
Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν, τότε
καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν
δόξῃ. 5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν,
πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεον-
εξίαν ἧτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 Δι'
ἀ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ [ἐπὶ τοὺς
υἱοὺς τῆς ἀπειθείας]. 7 Ἐν οἷς καὶ
ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν
τούτοις· 8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ
ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμόν, κακίαν,
βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ
στόματος ὑμῶν, 9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς
ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν
ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

❖ ۶ ❖ معلقہ ۷ ❖

[illegible]

مصطلحات ❖

١١. اَتَقَالَا ضَعْلَاةً كَمَا مَقْعِبُنَا :
 بُلْخَلَا صَه . اِلَا ذِي بُمَقْعِبُنَا نِيَا
 خَلَا مَقْعِبُنَا بُلْخَلَا . ١٢. بُلْخَلَا
 اِلَا نَهْ هَلَا بَانَا . مَقْعِبَلَاةً
 لَحَقْ لِي . هَسْتَقْ صَقْ كَمَا
 مَقْعِبُنَا ضَالْسَا . ١٣. اَقْلَا
 بُمَقْعِبُنَا بَلْخَلَا بَتَهْ مَنِي :
 اَتَبِي اِهْ اِيَاةً اِلْخَلَا خَقْ
 صَعْلَاةً . اَقْلَا هْ اَتَقَالَا
 اَتَبُتَقْ بَانَا . اَبْخَلَا بَصْعَلَا
 مَدَاةً هِيَاةً صَعْلَا . هَلْخَلَاةً
 بَتَبْ اَتَبْ بَسْلَا هَلْخَلَا . مَقْلَا
 اَتَلِي لِي اِلَا اَتَلِي اَتَلِي خَلَا
 صَبَاةً اِلَا مَقْعِبَلَاةً . صَتَلِي
 اِهْ اِيَاةً اَتَلْخَلَاةً قَلْ مَبْلَا . مَبْ
 مَقْلَاةً صَقْ اَتَلْخَلَاةً صَتَلِي . اَتَلَا
 بِي اَتَلِي قَلْخَلَاةً خَلَاةً اَتَلِي .
 اَتَلِي اَتَلِي . صَعْلَاةً اِلَاةً هَلَا .
 مَقْلَاةً هَلَا . هَلَا اَتَلِي مَقْلَاةً
 مَبْ صَبْ . اِلَا مَقْلَاةً مَبْ لَخَلَاةً
 خَلَاةً كَمَا خَلَاةً اَتَلْخَلَاةً .

AD COLOSENSES, II. III.

23 Quæ sunt omnia in interitu ipso usu,
secundum præcepta et doctrinas ho-
minum? 23 Quæ sunt rationem quidem
habentia sapientiæ in superstitione et
humilitate, et ad non parcendum
corpori, non in honore aliquo ad satura-
tatem carnis.

CAPUT III.

1 Igitur si conresurrexistis Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens : 2 Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. 3 Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo : 4 Cum Christus apparuerit, vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria. 5 Mortificate [ergo] membra vestra quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiscentiam malam et avaritiam, quæ est simulachrorum servitus, 6 Propter quæ venit ira Dei super filios incredulitatis : 7 In quibus et vos ambulastis aliquando, cum vixeritis in illis. 8 Nunc autem depomite et vos omnia, iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem de ore vestro, 9 Nolite mentiri invicem, expoliantes vos veterem hominem cum actibus ejus,

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ, γ'.

❖ ❧ ❖

AD COLOSENSES, III.

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνα-
καινούμενον εἰς ἐπιγνώσιν κατ' εἰκόνα
τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 "Οπου οὐκ
ἔστι Ἑλλήν καὶ Ἰουδαῖος, περιτομή καὶ
ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν
πᾶσιν Χριστός, 12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς
ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἀγαπη-
μένοι σπλάγχχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα,
ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακρο-
θυμίαν, 13 Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα
ἔχη μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 Ἐπὶ
πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν
σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 Καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβεύέτω ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν
ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.
16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν
ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκον-
τες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς
[καὶ] ὕμνοις [καὶ] ψάλλουσιν πνευματικαῖς,
ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 Καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῇτε
ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι
Κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ], εὐχαριστοῦντες
τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ. 18 Αἱ γυναῖκες,
ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν
ἐν Κυρίῳ. 19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυ-
ναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

10 ὁλκὺς νεῖον 11 ὅπου οὐκ
ἔστι Ἑλλήν καὶ Ἰουδαῖος, περιτομή καὶ
ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν
πᾶσιν Χριστός, 12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς
ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἀγαπη-
μένοι σπλάγχχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα,
ταπεινοφροσύνην, πραΰτητα, μακρο-
θυμίαν, 13 Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα
ἔχη μομφήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς, 14 Ἐπὶ
πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν
σύνδεσμος τῆς τελειότητος. 15 Καὶ ἡ
εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβεύέτω ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν
ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε.
16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν
ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκον-
τες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς
[καὶ] ὕμνοις [καὶ] ψάλλουσιν πνευματικαῖς,
ἐν τῇ χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 Καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῇτε
ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι
Κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ], εὐχαριστοῦντες
τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ. 18 Αἱ γυναῖκες,
ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν
ἐν Κυρίῳ. 19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυ-
ναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

10 Et induentes novum, eum qui reno-
vatur in agnitionem secundum imagi-
nem ejus qui creavit eum, 11 Ubi non
est gentilis et Judæus, circumcisio et
præputium, barbarus et Scythæ, servus
et liber, sed omnia et in omnibus
Christus. 12 Induite vos ergo sicut
electi Dei sancti et dilecti viscera
misericordiæ, benignitatem, humilita-
tem, modestiam, patientiam, 13 Sub-
portantes invicem et donantes vobis
ipsis, si quis adversus aliquem habet
querellam, sicut Dominus donavit
vobis ita et vos: 14 Super omnia
autem hæc caritatem, quod est vincu-
lum perfectionis. 15 Et pax Christi
exultet in cordibus vestris, in quo et
vocati estis in uno corpore, et grati
estote. 16 Verbum Christi habitet in
vobis abundanter, in omni sapientia
docentes et commonentes vosmet ipsos,
psalmis, hymnis, canticis spiritualibus,
in gratia cantantes in cordibus vestris
Deo. 17 Omne quodcumque facitis in
verbo aut in opere, omnia in nomine
Domini Jesu [Christi], gratias agentes
Deo et Patri per ipsum. 18 Mulieres,
subditæ estote viris, sicut oportet in
Domino. 19 Viri, diligite uxores ves-
tras, et nolite amari esse ad illas.

EPISTULA BEATI PAULI APOSTOLI PRIMA
AD THESSALONICENSES.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α΄.

ΚΕΦ. α'.

ΠΑΤΡΟΣ καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη. 2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνησάν [ὑμῶν] ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, ἀδιαλείπτως 3 Μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑμῶν, 4 Εἰδότες, ἀδελφοί ἀγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, 5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ὑμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἱ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ὑμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου,

❖ ❖ ❖

• ۱ •

[illegible]

AD THESSALONICENSIS I.

CAPUT I.

PAULUS et Silvanus et Timotheus
ecclesiæ Thessalonicensium in Deo
Patre et Domino Jesu Christo. Gratia
vobis et pax. ⁊ Gratias agimus Deo
semper pro omnibus vobis, memoriam
[vestri] facientes in orationibus nostris,
sine intermissione ⁊ Memores operis fidei
vestræ et laboris et caritatis et susti-
nentię spei Domini nostri Jesu Christi
ante Deum et Patrem nostrum, ⁊ Sci-
entes, fratres dilecti a Deo, electionem
vestram, ⁊ Quia evangelium nostrum
non fuit ad vos in sermone tantum
sed in virtute et in Spiritu sancto et
in plenitudine multa, sicut scitis quales
fuerimus vobis pręter vos. ⁊ Et vos
imitatores nostri facti estis et Domini,
excipientes verbum in tribulatione
multa cum gaudio Spiritus sancti,

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α', Β'.

• Ούτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, • Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, ⁷ Δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀποστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα, • Οὕτως ὁμιρομένοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. • Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ¹⁰ Ὅτι μὲν μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, ¹¹ Καθάπερ οἴδατε, ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, ¹² Καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. ¹³ Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

• Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, • Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, ⁷ Δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀποστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν ἡπιοὶ ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα, • Οὕτως ὁμιρομένοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. • Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ¹⁰ Ὅτι μὲν μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, ¹¹ Καθάπερ οἴδατε, ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, ¹² Καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. ¹³ Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

AD THESSALONICENSES I, II.
• Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis, sicut scitis, neque in occasione avaritiæ, Deus testis est, • Nec quærentes ab hominibus gloriam, neque a vobis neque ab aliis, cum possimus oneri esse ut Christi apostoli; ⁷ Sed facti sumus parvuli in medio vestrum, tamquam si nutrix foveat filios suos, • Ita desiderantes vos cupide volebamus tradere vobis non solum evangelium Dei sed etiam animas nostras, quoniam carissimi nobis facti estis. • Memores enim estis, fratres, laborem nostrum et fatigationem: nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaremus, prædicavimus vobis evangelium Dei. ¹⁰ Vos testes estis et Deus, quam sancte et juste et sine querella vobis qui credidistis fuimus, ¹¹ Sicut scitis qualiter unumquemque vestrum tamquam pater filios suos deprecantes vos et consolantes ¹² Testificati sumus ut ambularetis digne Deo qui vocavit vos in suum regnum et gloriam. ¹³ Ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione, quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei, accepistis non ut verbum hominum, sed sicut est vere verbum Dei, qui operatur in vobis qui credidistis.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α', γ'.

3 Το μηδένα σαλινεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. 4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. 5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 Ἀρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισσαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 Ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ. 9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; 11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς [Χριστὸς] κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. 12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
 3 ὅτι ἡμεῖς ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις κείμεθα. 4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. 5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 Ἀρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισσαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 Διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 Ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ. 9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; 11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς [Χριστὸς] κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. 12 Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

AD THESSALONICENSES I, III.
 3 Ut nemo moveatur in tribulationibus istis. Ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus: 4 Nam et cum apud vos essemus, prædicebamus vobis passuros nos tribulationes, sicut et factum est et scitis. 5 Propterea et ego amplius non sustinens nisi ad cognoscendam fidem vestram, ne forte temptaverit vos is qui temptat, et inanis fiat labor noster. 6 Nunc autem veniente Timotheo ad nos a vobis et adnuntiante nobis fidem et caritatem vestram, et quia memoriam nostri habetis bonam semper, desiderantes nos videre sicut nos quoque vos, 7 Ideo consolati sumus, fratres, in vobis in omni necessitate et tribulatione nostra per vestram fidem, 8 Quoniam nunc vivimus, si vos statis in Domino. 9 Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum, 10 Nocte et Die abundantius orantes ut videamus faciem vestram et compleamus ea quæ desunt fidei vestræ? 11 Ipse autem Deus et Pater noster et Dominus [noster] Jesus [Christus] dirigat viam nostram ad vos: 12 Vos autem multiplicet et abundare faciat caritatem in invicem et in omnes, quemadmodum et nos in vobis,

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β', α, β.

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ 8 Ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], 9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν ὁλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 Εἰς δὲ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ] ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦ. β.

1 ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου.

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ 8 Ἐν πυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ], 9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν ὁλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 Εἰς δὲ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, 12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [Χριστοῦ] ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦ. β.

1 ἘΡΩΤΩΜΕΝ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, 2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου.

AD THESSALONICENSES II, I. II.

7 Et vobis qui tribulamini requiem nobiscum in revelatione Domini Jesu de cælo cum angelis virtutis ejus, 8 In flamma ignis dantis vindictam his qui non noverunt Deum et qui non obediunt evangelio Domini nostri Jesu Christi; 9 Qui poenas dabunt in interitum æternas a facie Domini et a gloria virtutis ejus, 10 Cum venerit glorificari in sanctis suis et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt, quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo. 11 In quo etiam oramus semper pro vobis, ut dignetur vos vocatione sua Deus, et impleat omnem voluntatem bonitatis et opus fidei in virtute, 12 Ut clarificetur nomen Domini [nostri] Jesu Christi in vobis et vos in illo secundum gratiam Dei nostri et Domini Jesu Christi.

CAPUT II.

1 ROGAMUS autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu Christi et nostræ congregationis in ipsum, 2 Ut non cito moveamini a vestro sensu neque terreamini, neque per spiritum neque per sermonem neque per epistolam tamquam per nos, quasi instet dies Domini.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β', β', γ'.

14 Εἰς δὲ καὶ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ
εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ
κρατεῖτε τὰς παραδόσεις δις ἐδιδάχθητε
εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ
ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς παράκλησιν
αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι.
17 Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ
στηριξάι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ
ἀγαθῷ.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΤΟ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί,
περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου
τρέχῃ καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς
ὑμᾶς, 2 Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν
ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ
γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 Πιστὸς δὲ
ἐστὶν ὁ Κύριος δις στηρίξει ὑμᾶς καὶ
φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 Πεποι-
θαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ
παραγγέλλομεν [ὑμῖν] ποιεῖτε καὶ
ποιήσετε. 5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι
ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ
θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν
ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παν-
τὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος
καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν
παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. 7 Αὐτοὶ
γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς,
ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,

14 In qua et vocavit vos per evangelium
nostrum inquisitionem gloriæ Domini
nostri Jesu Christi. 15 Itaque, fratres,
state, et tenete traditiones quas didi-
cistis sive per sermonem sive per epis-
tulam nostram : 16 Ipse autem Dominus
noster Jesus Christus et Deus et Pater
noster, qui dilexit nos et dedit conso-
lationem æternam et spem bonam in
gratia, 17 Exhortetur corda vestra et
confirmet in omni opere et sermone
bono.

ΚΕΦ. γ'.

1 De cetero, fratres, orate pro nobis,
ut sermo Dei currat et clarificetur
sicut et apud vos, 2 Et ut liberemur
ab inportunis et malis hominibus ;
non enim omnium est fides. 3 Fidelis
autem Dominus est, qui confirmavit
vos et custodiet a malo. 4 Confidimus
autem de vobis in Domino, quoniam
quæ præcipimus et facitis et facietis.
5 Dominus autem dirigat corda vestra
in caritate Dei et patientia Christi.
6 Denuntiamus autem vobis, fratres, in
nomine Domini nostri Jesu Christi,
ut subtrahatis vos ab omni fratre
ambulante inordinate et non secun-
dum traditionem quam acceperunt
a nobis. 7 Ipsi scitis quemadmo-
dum oporteat imitari nos, quoniam
non inquieti fuimus inter vos,

AD THESSALONICENSES II, II. III

14 In qua et vocavit vos per evangelium
nostrum inquisitionem gloriæ Domini
nostri Jesu Christi. 15 Itaque, fratres,
state, et tenete traditiones quas didi-
cistis sive per sermonem sive per epis-
tulam nostram : 16 Ipse autem Dominus
noster Jesus Christus et Deus et Pater
noster, qui dilexit nos et dedit conso-
lationem æternam et spem bonam in
gratia, 17 Exhortetur corda vestra et
confirmet in omni opere et sermone
bono.

CAPUT III.

1 DE cetero, fratres, orate pro nobis,
ut sermo Dei currat et clarificetur
sicut et apud vos, 2 Et ut liberemur
ab inportunis et malis hominibus ;
non enim omnium est fides. 3 Fidelis
autem Dominus est, qui confirmavit
vos et custodiet a malo. 4 Confidimus
autem de vobis in Domino, quoniam
quæ præcipimus et facitis et facietis.
5 Dominus autem dirigat corda vestra
in caritate Dei et patientia Christi.
6 Denuntiamus autem vobis, fratres, in
nomine Domini nostri Jesu Christi,
ut subtrahatis vos ab omni fratre
ambulante inordinate et non secun-
dum traditionem quam acceperunt
a nobis. 7 Ipsi scitis quemadmo-
dum oporteat imitari nos, quoniam
non inquieti fuimus inter vos,

EPISTULA BEATI PAULI APOSTOLI PRIMA AD TIMOTHEUM.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', ΚΕΦ. α'.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ

κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν

καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,

ᾧ Τιμοθέε γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει.

Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς

καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν

Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν,

ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν

καὶ Μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ

γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις

παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν

θεοῦ τὴν ἐν πίστει· τὸ δὲ τέλος τῆς

παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς

καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ

πίστεως ἀνυποκρίτου, ὅτι οἱ πολλοὶ ἀστο-

χήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,

καὶ ἐν ἁμαρτίᾳ καὶ ἐν ἀπιστίᾳ

καὶ ἐν ἀκαταστάτῳ λόγῳ· οἱ οὖν

οὐκ ἐκτρέφουσιν τὴν ψυχὴν ἐν πίστει

καὶ ἀγαπῇ καὶ ἐν καθαρίᾳ συνειδήσει

καὶ ἀκατακτάτῳ λόγῳ, ὅτι οἱ πολλοὶ

ἐκζητοῦντες τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος

καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν

τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος

καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν

τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος

καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν

τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος

καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν

τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος

καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν

τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος

καὶ τὴν ἐκδοκίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν

AD TIMOTHEUM I, CAPUT I.

PAULUS apostolus Jesu Christi

secundum imperium Dei Salva-

toris nostri et Christi Jesu, spei no-

stræ, ᾧ Timotheo dilecto filio in fide.

Gratia, misericordia et pax a Deo Patre

et Christo Jesu Domino nostro. ᾧ Sicut

rogavi te ut remaneres Ephesi, cum

irem in Machedoniam, et denuntiaries

quibusdam ne aliter docerent ᾧ Neque

intenderent fabulis et genealogiis in-

terminatis, quæ quæstiones præstant

magis quam ædificationem Dei quæ est

in fide. ᾧ Finis autem præcepti est cari-

tas de corde puro et conscientia bona et

fide non ficta; ᾧ A quibus quidam aber-

rantes conversi sunt in vaniloquium.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', α'.

7 Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἀ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιούνται. 8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρήται, 9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῶταις καὶ μητρολῶταις, ἀνδροφόνους, 10 Πόρνοις, ἄρσενοκόταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγμαιοῦσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 [Καὶ] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, 13 Τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἡλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 Ἐπερεπλέονασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. 16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτον ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

✠ ✠ ✠

7 ὁρῶντες ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρήται, 8 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῶταις καὶ μητρολῶταις, ἀνδροφόνους, 10 Πόρνοις, ἄρσενοκόταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγμαιοῦσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. 12 [Καὶ] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, 13 Τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἡλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 Ἐπερεπλέονασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. 16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἡλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτον ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

AD TIMOTHEUM I. I.

7 Volentes esse legis doctores, non intellegentes neque quæ loquuntur neque de quibus adfirmant. 8 Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitime utatur. 9 Sciens hoc quia lex justo non est posita, sed injustis et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis, homicidis, 10 Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiaris, mendacibus, perjuris, et si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur, 11 Quæ est secundum evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi. 12 Gratias ago ei qui me confortavit, Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit ponens in ministerio, 13 Qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus, sed misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate; 14 Superabundavit [autem] gratia Domini nostri cum fide et dilectione quæ est in Christo Jesu. 15 Fidelis sermo et omni acceptione dignus, quia Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum: 16 Sed ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad deformationem eorum qui credituri sunt illi in vitam æternam.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', γ'.

3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος, 5 Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; 6 Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 Δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἴτα διακονήσωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφάλους, πιστάς ἐν πᾶσιν. 12 Διάκονοι ἔστωσαν μιᾷς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 14 Ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον.

✠ 1 ✠

3 οὐκ ἐπιεικῆ, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἀμαχόν, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος, 5 εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται; 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἶνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἴτα διακονήσωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφάλους, πιστάς ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾷς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιῶνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 14 ταῦτά σοι γράφω ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον.

AD TIMOTHEUM I, III.

3 Non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, 4 Suae domui bene praepositum, filios habentem subditos cum omni castitate. 5 Si quis autem domui suae praeesse nescit, quomodo ecclesiae Dei diligentiam habebit? 6 Non neophytum, ne in superbia elatus in iudicium incidat diaboli. 7 Oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt, ut non in obprobrium incidat et laqueum diaboli. 8 Diaconos similiter pudicos, non bilinges, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes, 9 Habentes mysterium fidei in conscientia pura. 10 Et hi autem probentur primum, et sic ministrent nullum crimen habentes. 11 Mulieres similiter pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in omnibus. 12 Diacones sint unius uxoris viri, qui filiis suis bene praesunt et suis domibus. 13 Qui enim bene ministraverint, gradum sibi bonum adquirent et multam fiduciam in fide quae est in Christo Jesu, 14 Haec tibi scribo, sperans venire ad te cito;

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', γ', δ'

15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ
ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἣτις ἐστὶν
ἐκκλησία θεοῦ ζώντος, στῦλος καὶ
ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας. 16 Καὶ ὁμολο-
γουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας
μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὥφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν
κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

ΚΕΦ. 8.

1 ΤΟ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν
 ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες
 τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν
 πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,
 2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστη-
 ριασμένων τὴν ἰδίαν συνειδήσιν, 3 Κω-
 λούντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων,
 ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ
 εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι
 τὴν ἀλήθειαν. 4 Ὅτι πᾶν κτίσμα
 θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ
 εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 Ἁγιά-
 ζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.
 6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς
 καλὸς ἔση διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ,
 ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως
 καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρη-
 κολουθήκας· 7 Τοὺς δὲ βεβήλους
 καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ. Γύμ-
 ναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.

١٥ ٢٠ ٢٥ ٣٠ ٣٥ ٤٠ ٤٥ ٥٠ ٥٥ ٦٠ ٦٥ ٧٠ ٧٥ ٨٠ ٨٥ ٩٠ ٩٥ ١٠٠ ١٠٥ ١١٠ ١١٥ ١٢٠ ١٢٥ ١٣٠ ١٣٥ ١٤٠ ١٤٥ ١٥٠ ١٥٥ ١٦٠ ١٦٥ ١٧٠ ١٧٥ ١٨٠ ١٨٥ ١٩٠ ١٩٥ ٢٠٠ ٢٠٥ ٢١٠ ٢١٥ ٢٢٠ ٢٢٥ ٢٣٠ ٢٣٥ ٢٤٠ ٢٤٥ ٢٥٠ ٢٥٥ ٢٦٠ ٢٦٥ ٢٧٠ ٢٧٥ ٢٨٠ ٢٨٥ ٢٩٠ ٢٩٥ ٣٠٠ ٣٠٥ ٣١٠ ٣١٥ ٣٢٠ ٣٢٥ ٣٣٠ ٣٣٥ ٣٤٠ ٣٤٥ ٣٥٠ ٣٥٥ ٣٦٠ ٣٦٥ ٣٧٠ ٣٧٥ ٣٨٠ ٣٨٥ ٣٩٠ ٣٩٥ ٤٠٠ ٤٠٥ ٤١٠ ٤١٥ ٤٢٠ ٤٢٥ ٤٣٠ ٤٣٥ ٤٤٠ ٤٤٥ ٤٥٠ ٤٥٥ ٤٦٠ ٤٦٥ ٤٧٠ ٤٧٥ ٤٨٠ ٤٨٥ ٤٩٠ ٤٩٥ ٥٠٠ ٥٠٥ ٥١٠ ٥١٥ ٥٢٠ ٥٢٥ ٥٣٠ ٥٣٥ ٥٤٠ ٥٤٥ ٥٥٠ ٥٥٥ ٥٦٠ ٥٦٥ ٥٧٠ ٥٧٥ ٥٨٠ ٥٨٥ ٥٩٠ ٥٩٥ ٦٠٠ ٦٠٥ ٦١٠ ٦١٥ ٦٢٠ ٦٢٥ ٦٣٠ ٦٣٥ ٦٤٠ ٦٤٥ ٦٥٠ ٦٥٥ ٦٦٠ ٦٦٥ ٦٧٠ ٦٧٥ ٦٨٠ ٦٨٥ ٦٩٠ ٦٩٥ ٧٠٠ ٧٠٥ ٧١٠ ٧١٥ ٧٢٠ ٧٢٥ ٧٣٠ ٧٣٥ ٧٤٠ ٧٤٥ ٧٥٠ ٧٥٥ ٧٦٠ ٧٦٥ ٧٧٠ ٧٧٥ ٧٨٠ ٧٨٥ ٧٩٠ ٧٩٥ ٨٠٠ ٨٠٥ ٨١٠ ٨١٥ ٨٢٠ ٨٢٥ ٨٣٠ ٨٣٥ ٨٤٠ ٨٤٥ ٨٥٠ ٨٥٥ ٨٦٠ ٨٦٥ ٨٧٠ ٨٧٥ ٨٨٠ ٨٨٥ ٨٩٠ ٨٩٥ ٩٠٠ ٩٠٥ ٩١٠ ٩١٥ ٩٢٠ ٩٢٥ ٩٣٠ ٩٣٥ ٩٤٠ ٩٤٥ ٩٥٠ ٩٥٥ ٩٦٠ ٩٦٥ ٩٧٠ ٩٧٥ ٩٨٠ ٩٨٥ ٩٩٠ ٩٩٥ ١٠٠٠ ١٠٠٥ ١٠١٠ ١٠١٥ ١٠٢٠ ١٠٢٥ ١٠٣٠ ١٠٣٥ ١٠٤٠ ١٠٤٥ ١٠٥٠ ١٠٥٥ ١٠٦٠ ١٠٦٥ ١٠٧٠ ١٠٧٥ ١٠٨٠ ١٠٨٥ ١٠٩٠ ١٠٩٥ ١١٠٠ ١١٠٥ ١١١٠ ١١١٥ ١١٢٠ ١١٢٥ ١١٣٠ ١١٣٥ ١١٤٠ ١١٤٥ ١١٥٠ ١١٥٥ ١١٦٠ ١١٦٥ ١١٧٠ ١١٧٥ ١١٨٠ ١١٨٥ ١١٩٠ ١١٩٥ ١٢٠٠ ١٢٠٥ ١٢١٠ ١٢١٥ ١٢٢٠ ١٢٢٥ ١٢٣٠ ١٢٣٥ ١٢٤٠ ١٢٤٥ ١٢٥٠ ١٢٥٥ ١٢٦٠ ١٢٦٥ ١٢٧٠ ١٢٧٥ ١٢٨٠ ١٢٨٥ ١٢٩٠ ١٢٩٥ ١٣٠٠ ١٣٠٥ ١٣١٠ ١٣١٥ ١٣٢٠ ١٣٢٥ ١٣٣٠ ١٣٣٥ ١٣٤٠ ١٣٤٥ ١٣٥٠ ١٣٥٥ ١٣٦٠ ١٣٦٥ ١٣٧٠ ١٣٧٥ ١٣٨٠ ١٣٨٥ ١٣٩٠ ١٣٩٥ ١٤٠٠ ١٤٠٥ ١٤١٠ ١٤١٥ ١٤٢٠ ١٤٢٥ ١٤٣٠ ١٤٣٥ ١٤٤٠ ١٤٤٥ ١٤٥٠ ١٤٥٥ ١٤٦٠ ١٤٦٥ ١٤٧٠ ١٤٧٥ ١٤٨٠ ١٤٨٥ ١٤٩٠ ١٤٩٥ ١٥٠٠ ١٥٠٥ ١٥١٠ ١٥١٥ ١٥٢٠ ١٥٢٥ ١٥٣٠ ١٥٣٥ ١٥٤٠ ١٥٤٥ ١٥٥٠ ١٥٥٥ ١٥٦٠ ١٥٦٥ ١٥٧٠ ١٥٧٥ ١٥٨٠ ١٥٨٥ ١٥٩٠ ١٥٩٥ ١٦٠٠ ١٦٠٥ ١٦١٠ ١٦١٥ ١٦٢٠ ١٦٢٥ ١٦٣٠ ١٦٣٥ ١٦٤٠ ١٦٤٥ ١٦٥٠ ١٦٥٥ ١٦٦٠ ١٦٦٥ ١٦٧٠ ١٦٧٥ ١٦٨٠ ١٦٨٥ ١٦٩٠ ١٦٩٥ ١٧٠٠ ١٧٠٥ ١٧١٠ ١٧١٥ ١٧٢٠ ١٧٢٥ ١٧٣٠ ١٧٣٥ ١٧٤٠ ١٧٤٥ ١٧٥٠ ١٧٥٥ ١٧٦٠ ١٧٦٥ ١٧٧٠ ١٧٧٥ ١٧٨٠ ١٧٨٥ ١٧٩٠ ١٧٩٥ ١٨٠٠ ١٨٠٥ ١٨١٠ ١٨١٥ ١٨٢٠ ١٨٢٥ ١٨٣٠ ١٨٣٥ ١٨٤٠ ١٨٤٥ ١٨٥٠ ١٨٥٥ ١٨٦٠ ١٨٦٥ ١٨٧٠ ١٨٧٥ ١٨٨٠ ١٨٨٥ ١٨٩٠ ١٨٩٥ ١٩٠٠ ١٩٠٥ ١٩١٠ ١٩١٥ ١٩٢٠ ١٩٢٥ ١٩٣٠ ١٩٣٥ ١٩٤٠ ١٩٤٥ ١٩٥٠ ١٩٥٥ ١٩٦٠ ١٩٦٥ ١٩٧٠ ١٩٧٥ ١٩٨٠ ١٩٨٥ ١٩٩٠ ١٩٩٥ ٢٠٠٠ ٢٠٠٥ ٢٠١٠ ٢٠١٥ ٢٠٢٠ ٢٠٢٥ ٢٠٣٠ ٢٠٣٥ ٢٠٤٠ ٢٠٤٥ ٢٠٥٠ ٢٠٥٥ ٢٠٦٠ ٢٠٦٥ ٢٠٧٠ ٢٠٧٥ ٢٠٨٠ ٢٠٨٥ ٢٠٩٠ ٢٠٩٥ ٢١٠٠ ٢١٠٥ ٢١١٠ ٢١١٥ ٢١٢٠ ٢١٢٥ ٢١٣٠ ٢١٣٥ ٢١٤٠ ٢١٤٥ ٢١٥٠ ٢١٥٥ ٢١٦٠ ٢١٦٥ ٢١٧٠ ٢١٧٥ ٢١٨٠ ٢١٨٥ ٢١٩٠ ٢١٩٥ ٢٢٠٠ ٢٢٠٥ ٢٢١٠ ٢٢١٥ ٢٢٢٠ ٢٢٢٥ ٢٢٣٠ ٢٢٣٥ ٢٢٤٠ ٢٢٤٥ ٢٢٥٠ ٢٢٥٥ ٢٢٦٠ ٢٢٦٥ ٢٢٧٠ ٢٢٧٥ ٢٢٨٠ ٢٢٨٥ ٢٢٩٠ ٢٢٩٥ ٢٣٠٠ ٢٣٠٥ ٢٣١٠ ٢٣١٥ ٢٣٢٠ ٢٣٢٥ ٢٣٣٠ ٢٣٣٥ ٢٣٤٠ ٢٣٤٥ ٢٣٥٠ ٢٣٥٥ ٢٣٦٠ ٢٣٦٥ ٢٣٧٠ ٢٣٧٥ ٢٣٨٠ ٢٣٨٥ ٢٣٩٠ ٢٣٩٥ ٢٤٠٠ ٢٤٠٥ ٢٤١٠ ٢٤١٥ ٢٤٢٠ ٢٤٢٥ ٢٤٣٠ ٢٤٣٥ ٢٤٤٠ ٢٤٤٥ ٢٤٥٠ ٢٤٥٥ ٢٤٦٠ ٢٤٦٥ ٢٤٧٠ ٢٤٧٥ ٢٤٨٠ ٢٤٨٥ ٢٤٩٠ ٢٤٩٥ ٢٥٠٠ ٢٥٠٥ ٢٥١٠ ٢٥١٥ ٢٥٢٠

❖ ❖ ❖ معالي

[illegible]

AD TIMOTHEUM I, III. IV.

15 Si autem tardavero, ut scias quomodo
te oporteat in domo Dei conversari,
quæ est ecclesia Dei vivi, columna et
firmamentum veritatis. 16 Et manifeste
magnum est pietatis sacramentum,
quod manifestatum est in carne, justifi-
catum est in spiritu, apparuit angelis,
prædicatum est gentibus, creditum est
in mundo, adsumptum est in gloria.

CAPUT IV.

1 SPIRITUS autem manifeste dicit
quia in novissimis temporibus descen-
dent quidam a fide, attendentes spiriti-
bus erroris et doctrinis dæmoniorum,
2 In hypocrisi loquentium mendacium
et cauteriatam habentium conscientiam
suam, 3 Prohibentium nubere, absti-
nere a cibis, quos Deus creavit ad per-
cipiendum cum gratiarum actione
fidelibus et his qui cognoverunt veri-
tatem. 4 Quia omnis creatura Dei
bona, et nihil reiciendum quod cum
gratiarum actione percipitur: 5 Sanc-
tificatur enim per verbum Dei et
orationem. 6 Hæc proponens fra-
tribus bonus eris minister Jesu
Christi, enutritus verbis fidei et bonæ
doctrinæ quam adsecutus es: 7 In-
eptas autem et aniles fabulas evita.
Exerce [autem] te ipsum ad pietatem.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', δ, ε'.

8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς
ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια
πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν
ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.
9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς
ἄξιος. 10 Εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ
ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ θεῷ
ζῶντι, ὃς ἐστὶν σωτὴρ πάντων ἀνθρώ-
πων, μάλιστα πιστῶν. 11 Παράγγελλε
ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 Μηδεὶς σοῦ τῆς
νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος
γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν
ἀγνείᾳ. 13 Ἔως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ
ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδα-
σκαλίᾳ. 14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ
χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας
μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυ-
τερίου. 15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις
ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ
πᾶσιν. 16 Ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ
διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ
ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς
ἀκούοντάς σου.

ΚΕΦ. έ'.

1 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ μὴ ἐπιπλήξῃς
ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους
ὡς ἀδελφούς, 2 Πρεσβυτέρας ὡς μητέ-
ρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ
ᾧ γινεῖται. 3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

❖ ൩ ❖ ൧ ❖ അറിയാം ൭൭

8 בְּזֶלָּהָ אֵלֶּיךָ בְּזֶלָּהָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 9 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 10 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 11 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 12 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 13 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 14 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 15 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ
 16 אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ אֵלֶּיךָ

❖ ൩ ❖ ശ്രീ

صَقِقْنَا لَا لِيَجْزِي. إِلَّا أَهْمِيهِ
إِسْرَ وَلَا أَلَا. هَلَاكِي بِهَلَاكِ إِسْرَ
بَلَا سَتَر. هَلَاكِي إِسْرَ أَهْمِيهِ.
هَلَاكِي بِهَلَاكِ إِسْرَ بِهَلَاكِ
صَقِقْنَا بِصَقِقْنَا. هَلَاكِي إِسْرَ.
هَلَاكِي بِهَلَاكِ إِسْرَ أَهْمِيهِ.

AD TIMOTHEUM I, IV. V.

8 Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est: pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc est et futuræ, 9 Fidelis sermo et omni acceptione dignus. 10 In hoc enim laboramus et maledicimur, quia speramus in Deum vivum, qui est Salvator omnium hominum, maxime fidelium. 11 Præcipe hæc et doce. 12 Nemo adolescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium, in verbo, in conversatione, in caritate, in fide, in castitate. 13 Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinæ. 14 Noli neglegere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum inpositione manuum præbyterii. 15 Hæc meditare, in his esto, ut profectus tuus manifestus sit omnibus. 16 Attende tibi et doctrinæ, insta in illis: hoc enim faciens et te ipsum salvum facies et qui te audiunt.

CAPUT V.

1 SENIOREM ne increpaveris, sed
obsecra ut patrem, juvenes ut fra-
tres, 2 Anus ut matres, juvenculas
ut sorores in omni castitate. 3 Vi-
duas honora, quæ vere viduæ sunt.

14 Βούλωμαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.
15 Ἦδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. 16 Εἴ τις [πιστὸς ἡ] πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκεῖσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ. 17 Οἱ καλῶς προεστώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή· Βοῦν ἀλωῶντα οὐ φιμώσεις, καί· Ὁ ἄξιός ἐστι ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἐκτός ἐστι μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, 20 Τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶναι ἀμαρτίαις ἀλλοτριδαίς. Σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. 23 Μηκέτι ὑδροπότηι, ἀλλ' οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν [σου] καὶ τὰς πικρίας σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλαί εἰσι προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.

14 Ὡς ἐγὼ θέλω γαμεῖν νεώτερας, τέκνα γεννᾶν, οἰκονομεῖν, μηδὲν ἄφορμὴν δοῦναι τῷ ἐναντιοῦντι λόγον ὀνειδισμοῦ χάριν.
15 ἤδη γὰρ οἱ τινες ἐκτροπήθησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὸς ἡ πιστή ἔχει χήρας, ἐπαρκεῖσθαι αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθαι ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκεῖται. 17 οἱ καλῶς προεστώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή· βοῦν ἀλωῶντα οὐ φιμώσεις, καὶ ὁ ἄξιός ἐστι ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἐκτός ἐστι μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, 20 τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. 21 διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν. 22 χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶναι ἀμαρτίαις ἀλλοτριδαίς. σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. 23 μηκέτι ὑδροπότηι, ἀλλ' οἶνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πικρίας σου ἀσθενείας. 24 τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλαί εἰσι προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.

14 Volo ergo juveniores nubere, filios procreare, matres familias esse, nullam occasionem dare adversario maledicti gratia. 15 Jam enim quædam conversæ sunt retro Satanan. 16 Si qua fidelis habet viduas, sumministret illis, ut non gravetur ecclesia, ut his quæ vere viduæ sunt sufficiat. 17 Qui bene præsent præbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo et in doctrina: 18 Dicit enim scriptura: Non infrenabis os bovi trituranti, et: Dignus est operarius mercedem suam. 19 Adversus præbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus et tribus testibus. 20 Peccantem coram omnibus argue, ut et ceteri timorem habeant. 21 Testor coram Deo et Christo Jesu et electis angelis, ut hæc custodias sine præjudicio, nihil faciens in aliam partem declinando. 22 Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. Te ipsum castum custodi. 23 Noli adhuc aquam bibere, sed vino modico utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates. 24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt præcedentia ad iudicium, quosdam autem et subsequuntur.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', ε', ε'.

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ
πρόδηλα [ἔστι], καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

ΚΕΦ. ε'.

1 ὍΣΟΙ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς
ιδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους
ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῇται. 2 Οἱ
δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ κατα-
φρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ
μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί
εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας
ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα διδάσκει καὶ
παρακάλει. 3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ
καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις
τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,
4 Τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ
νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας, ἐξ
ᾧ γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημία,
ὑπόνοιαι πονηραί, 5 Διαπαρατριβαὶ
διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ
ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων
πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 Ἔστιν δὲ
πορισμὸς μέγας, ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρ-
κειας. 7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.

◊ ◊ ◊ σι ◊ | ◊ ◊ ◊

25 Ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ
πρόδηλα [ἔστι], καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα
κρυβῆναι οὐ δύνανται.

◊ ◊ ◊ σι ◊ | ◊ ◊ ◊

1 ὍΣΟΙ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς
ιδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους
ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῇται. 2 Οἱ
δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ κατα-
φρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ
μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί
εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας
ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα διδάσκει καὶ
παρακάλει. 3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ
καὶ μὴ προσέχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις
τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,
4 Τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ
νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ λογομαχίας, ἐξ
ᾧ γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημία,
ὑπόνοιαι πονηραί, 5 Διαπαρατριβαὶ
διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ
ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων
πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 Ἔστιν δὲ
πορισμὸς μέγας, ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρ-
κειας. 7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα.

AD TIMOTHEUM I, V. VI.

25 Similiter et facta bona manifesta
sunt, et quæ aliter se habent abscondi
non possunt.

CAPUT VI.

1 QUICUMQUE sunt sub iugo servi,
dominos suos omni honore dignos
arbitrentur, ne nomen Domini et
doctrina blasphemetur. 2 Qui autem
fideles habent dominos, non contem-
nant, quia fratres sunt, sed magis ser-
viant, quia fideles sunt et dilecti qui
beneficii participes sunt. Hæc doce et
hortare. 3 Si quis aliter docet et non
adquiescit sanis sermonibus Domini
nostri Jesu Christi et ei quæ secun-
dum pietatem est doctrinæ. 4 Superbus
[est], nihil sciens, sed languens circa
quæstiones, et pugnas verborum, ex
quibus oriuntur invidiæ, contentiones,
blasphemiæ, suspiciones malæ, 5 Con-
flictationes hominum mente corrup-
torum et qui veritate privati sunt,
existimantium quæstum esse pieta-
tem. 6 Est autem quæstus magnus
pietas cum sufficientia. 7 Nihil enim
intulimus in mundo: haud dubium
quia nec auferre quid possumus:

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', ε'.

✠ ✠ ✠ | ✠ ✠ ✠

AD TIMOTHEUM I, VI.

✠ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπά-
 σματα, τοῦτοις ἀρκεσθῶσόμεθα. ✠ Οἱ
 δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς
 πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας
 πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες
 βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὀλεθρον
 καὶ ἀπώλειαν. 10 Ῥίζα γὰρ πάντων
 τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς
 τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ
 τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν
 ὀδύναις πολλαῖς. 11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε
 θεοῦ, ταῦτα φεύγε· διώκε δὲ δικαιο-
 σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην,
 ὑπομονήν, πραῦτητα. 12 Ἀγωνίζου
 τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ
 τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ
 ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν
 ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 Παρ-
 αγγέλλω [σοι] ἐνώπιον θεοῦ τοῦ ζωογο-
 νούντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
 τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλά-
 του τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 Τηρήσαι
 σε τὴν ἐντολὴν ἁσπίλον ἀνεπίληπτου
 μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 Ἦν καιροῖς ἰδίους
 δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
 ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευνόντων καὶ Κύριος
 τῶν κυριευόντων, 16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθα-
 νασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν
 οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται·
 φ τὴν τιμὴν καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.

✠ ✠ ✠ | ✠ ✠ ✠
 ✠ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπά-
 σματα. ✠ Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν
 ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα
 καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
 βεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώ-
 πους εἰς ὀλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 Ῥίζα
 γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυ-
 ρία, ἧς τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν
 ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν
 ὀδύναις πολλαῖς. 11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε
 θεοῦ, ταῦτα φεύγε· διώκε δὲ δικαιοσύ-
 νην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονή-
 ν, πραῦτητα. 12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν
 ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνί-
 ου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας
 τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν
 μαρτύρων. 13 Παρὰγγέλλω [σοι] ἐνώπιον
 θεοῦ τοῦ ζωογονούντος τὰ πάντα καὶ
 Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ
 Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,
 14 Τηρήσαι σε τὴν ἐντολὴν ἁσπίλον ἀνε-
 πίληπτου μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυ-
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 Ἦν και-
 ροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος
 δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευνόντων
 καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, 16 Ὁ μόνος
 ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον,
 ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύ-
 νηται· φ τὴν τιμὴν καὶ κράτος αἰώνιον,
 ἀμήν.

✠ Habentes autem alimenta et quibus
 tegamur, his contenti sumus. ✠ Nam
 qui volunt divites fieri, incidunt in
 temptationem et laqueum et desideria
 multa inutilia et nociva, quæ mergunt
 homines in interitum et perditionem.
 10 Radix enim omnium malorum est
 cupiditas, quam quidam adpetentes
 erraverunt a fide et inseruerunt se
 doloribus multis. 11 Tu autem, o
 homo Dei, hæc fuge, sectare vero
 justitiam, pietatem, fidem, caritatem,
 patientiam, mansuetudinem: 12 Certa
 bonum certamen fidei, adprehende
 vitam æternam, in qua vocatus es et
 confessus bonam confessionem coram
 multis testibus. 13 Præcipio tibi
 coram Deo qui vivificat omnia et
 Christo Jesu, qui testimonium reddidit
 sub Pontio Pilato bonam confessionem;
 14 Ut serves mandatum sine macula,
 inreprehensibile usque in adventum
 Domini nostri Jesu Christi, 15 Quem
 suis temporibus ostendet beatus et
 solus potens, Rex regum et Dominus
 dominantium, 16 Qui solus habet in-
 mortalitatem, lucem habitans inacces-
 sibilem, quem vidit nullus hominum
 sed nec videre potest, cui honor
 et imperium sempiternum. Amen.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α', ε'.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι
παράγγελλε μὴ ὑψηλὰ φρονεῖν, μηδὲ
ἡλπιέειν ἐπὶ πλούτου ἀδηλότῃτι, ἀλλ'
ἐπὶ θεῷ τῷ [ζῶντι τῷ] παρέχοντι ἡμῖν
πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, 18 Ἀγα-
θοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς,
εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 Ἀπο-
θησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν
εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς
ὄντως ζωῆς. 20 Ὡ Τιμόθεε, τὴν παρα-
θήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβή-
λους κenoφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς
ψευδωνύμου γνώσεως, 21 Ἦν τινες
ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστό-
χησαι. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. [Ἀμήν.]

❖ ❶ ❖ അറിയാമോ?

[illegible]

AD TIMOTHEUM I, VI.

17 Divitibus hujus sæculi præcipe non
superbe sapere, neque sperare in incerto
divitiarum, sed in Deo [vivo] qui præ-
stat nobis omnia abunde ad fruendum,
18 Bene agere, divites fieri in operibus
bonis, facile tribuere, communicare,
19 Thesaurizare sibi fundamentum
bonum in futurum, ut adprehendant
veram vitam. 20 O Timothee, deposi-
tum custodi, devitans profanas vocum
novitates et oppositiones falsi nominis
scientiæ, 21 Quam quidam promittentes
circu fidem exciderunt. Gratia tecum.
Amen.

AD TIMOTHEUM.

PAULUS, apostolus Christi Jesu per
voluntatem Dei secundum promissionem vitæ quæ est in Christo Jesu,
1 Timotheo carissimo filio gratia misericordia pax a Deo Patre et Christo
Jesu Domino nostro. 2 Gratias ago
Deo, cui servio a progenitoribus in
conscientia pura, quam sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die, 4 Desiderans te videre, memor lacrimarum
tuarum, ut gaudio implear, 5 Recordationem accipiens ejus fidei quæ est in
te non ficta, quæ et habitavit primum
in avia tua Loide et matre tua
Eunice, certus sum autem quod et
in te. 6 Propter quam causam admoneo te ut resuscites gratiam Dei,
quæ est in te per inpositionem manuum mearum. 7 Non enim dedit
nobis Deus spiritum timoris, sed
virtutis et dilectionis et sobrietatis.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β', β.

ΚΕΦ. β'.

1 ΣΤ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. 3 Συνκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 4 Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματίαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. 5 Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. 6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρώτου τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. Νόει ὁ λόγος. 7 Δώσει γὰρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πάσιν. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, 9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. 10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. 11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν. 12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συνβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, καὶ κείνους ἀρνήσεται ἡμᾶς. 13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει, ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

صَلَاةٌ

1 Αἰδοῦμαι τὸν Θεόν· ὁ ἀγαπᾷ τὸν δίκαιον, 2 ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 3 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 4 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 5 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 6 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 7 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 8 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 9 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 10 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 11 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 12 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ. 13 ὁ ἀγαπᾷ τὸν ἁγνόν, ὁ ἀποδοῖκα ἕκαστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

AD TIMOTHEUM II, II.

CAPUT II.

1 Tu ergo, fili mi, confortare in gratiam quæ est in Christo Jesu, 2 Et quæ audisti a me per multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere. 3 Labora sicut bonus miles Christi Jesu. 4 Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus, ut ei placeat cui se probabit. 5 Nam et qui certat in agone, non coronatur nisi legitime certaverit. 6 Laborantem agricolam oportet primum de fructibus accipere. 7 Intellege quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. 8 Memor esto Jesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David, secundum evangelium meum, 9 In quo laboro usque ad vincula quasi male operans, sed verbum Dei non est alligatum. 10 Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur quæ est in Christo Jesu cum gloria cælesti. 11 Fidelis sermo. Nam si conmortui sumus, et convivemus: 12 Si sustinemus, et conregnabimus: si negabimus, et ille negabit nos: 13 Si non credimus, ille fidelis manet, regere se ipsum non potest.

ΠΡΟΣ TIMOEON B', γ'.

8 Ὁν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεὶ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ Κύριος. 12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. 14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμὸν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

8 Ὁν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεὶ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὥς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. 10 Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ Κύριος. 12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. 14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, 15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμὸν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

AD TIMOTHEUM II, III.

8 Quemadmodum autem Jamnes et Mambres restiterunt Mosi, ita et hi resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem. 9 Sed ultra non proficient: insipientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum fuit. 10 Tu autem adsecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, 11 Persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Iconii, Lystris, quales persecutiones sustinui, et ex omnibus me eripuit Dominus. 12 Et omnes qui volunt pie vivere in Christo Jesu persecutionem patientur. 13 Mali autem homines et seductores proficient in pejus, errantes et in errorem mittentes. 14 Tu vero permane in his quæ didicisti et credita sunt tibi, sciens a quo didiceris, 15 Et quia ab infantia sacras litteras nosti, quæ te possint instruere ad salutem, per fidem quæ est in Christo Jesu. 16 Omnis scriptura inspirata divinitus et utilis ad docendum, ad arguendum, ad corrigendum, ad erudiendum in justitia. 17 Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus [bonum] instructus.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ, γ'.

✧ ٧ ✧

AD TITUM, III.

3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισούντες ἀλλήλους. 4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλινγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 Οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 Ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζῃς καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. 9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιύστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὡν αὐτοκατάκριτος. 12 Ὅταν πέμψῃ Ἀρτεμᾶν πρὸς σέ ἡ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

3 ἡμεῖς ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισούντες ἀλλήλους. 4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλινγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 Οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 Ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζῃς καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. 9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔριν καὶ μάχας νομικὰς περιύστασο· εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὡν αὐτοκατάκριτος. 12 Ὅταν πέμψῃ Ἀρτεμᾶν πρὸς σέ ἡ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

3 Eramus enim et nos aliquando insipientes, increduli, errantes, servientes desiderii et voluptatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes invicem: 4 Cum autem benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei, 5 Non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti, 6 Quem effudit in nos abunde per Christum Jesum Salvatorem nostrum, 7 Ut justificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vitæ æternæ. 8 Fidelis sermo est, et de his volo te confirmare, ut curent bonis operibus præesse qui credunt Deo. Hæc sunt bona et utilia hominibus. 9 Stultas autem questionum et genealogiarum et contentiones et pugnas legis devita: sunt enim inutiles et vanæ. 10 Hereticum hominem post unam et secundam correptionem devita, 11 Sciens quia subversus est qui ejusmodi est, et delinquit proprio judicio condemnatus. 12 Cum misero ad te Arthemian aut Tychicum, festina ad me venire Nicopolim: ibi enim statui hiemare.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ, γ.

13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν
σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς
λίπη. 14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέ-
τεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς
ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες.
Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πί-
στει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.
[Ἀμήν.]

✠ ۞ ✠

13 کَلَّا اَمَّا رَبِّ فَهَؤُلَاءِ اِذْجِهْ :
تَجِدُهَا كَرِّ بَلَاةٍ اِنْهَ فَمَنْ .
فَقَدْ لَا نَسْفَعُ كَسْوَ . 14
اِهْ اِيْلَيْ رَبِّ اِنْهَ : فَنَسْفَعُ
فَلَسْ تَقْبَلُ بِحَقِّ حَقِّهِ اِنْهَ .
فَلَا نَسْفَعُ وَلَا قَاوَا 15 فَاِلَيْ
صَلِّفَعُ فَلَكَ اِيْلَيْ بَصَدِ اِنْهَ .
فَالَا صَلِّفَعُ فَلَكَ اِيْلَيْ بَصَدِ اِنْهَ .
كَلَّ صَلِّفَعُ اِنْهَ . بَصَدِ اِنْهَ فَلَكَ
اِنْهَ ✠

AD TITUM, III.

13 Zenan legis peritum et Apollo solli-
cite præmitte, et nihil ilis desit.
14 Discant autem et nostri bonis operi-
bus præesse ad usus necessarios, ut
non sint infructuosi. 15 Salutant te
qui mecum sunt omnes. Saluta [eos]
qui nos amant in fide. Gratia Dei cum
omnibus vobis. Amen.

EPISTULA BEATI PAULI APOSTOLI AD PHILEMONEM.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

ΠΑΥΛΟΣ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ
καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλήμονι
τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν ᾑ Καὶ
Ἀπφία τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ
συνστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν
σου ἐκκλησίᾳ. ᾑ Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ. ᾑ Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ
μου πάντοτε μνησθῆναι σου ποιούμενος ἐπὶ
τῶν προσευχῶν μου, ᾑ Ἀκούων σου
τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις
πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας
τοὺς ἁγίους, ᾑ Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς
πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπι-
γνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν
εἰς Χριστόν [Ἰησοῦν]. ᾑ Χαρὰν γὰρ
πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ
τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα
τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ σοῦ,
ἀδελφέ. ᾑ Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρ-
ρησίαν ἔχων ἐπιτάσσει σοι τὸ ἀνῆκον,

ⲕⲁⲓ ⲛⲓⲕⲉⲙⲉⲛ

ⲡⲁⲩⲗⲟⲥ δⲉⲥⲙⲓⲟⲥ Ⲭⲣⲓⲥⲟῦ Ⲓⲉⲥⲟῦ
ⲕⲁⲓ ⲧⲓⲙⲟⲩⲑⲉⲟⲥ ὁ ⲁⲃⲉⲗⲑⲟⲥ Ⲭⲓⲗⲉⲙⲟⲛⲓ
ⲧⲱ ⲁⲓⲁⲛⲉⲧⲱ ⲕⲁⲓ ⲥⲓⲛⲉⲣⲉⲓⲱ ⲙⲉⲙ
ⲕⲁⲓ ⲁⲛⲛⲓⲁ ⲧⲉ ⲁⲃⲉⲗⲑⲉ ⲕⲁⲓ ⲁⲣⲕⲓⲛⲛⲱ
ⲥⲓⲛⲥⲧⲣⲁⲧⲓⲱⲧⲉ ⲙⲉⲙ ⲕⲁⲓ ⲧⲉ ⲕⲁⲧ' ⲟⲓⲕⲟⲛ
ⲥⲟῦ ⲉⲕⲕⲗⲉⲥⲓⲁ. ᾑ Ⲭⲁⲣⲓⲥ ὕⲙⲓⲛ ⲕⲁⲓ ⲉⲓⲣⲉⲛⲉ
ⲁⲛⲟ ⲑⲉⲟῦ ⲡⲁⲧⲣⲟⲥ Კⲉⲙ ⲕⲁⲓ ⲕⲓⲣⲓⲟῦ Ⲓⲉ-
ⲥⲟῦ Ⲭⲣⲓⲥⲟῦ. ᾑ ⲉὔⲭⲁⲣⲓⲥⲧῶ ⲧῷ ⲑⲉῷ
ⲙⲟῦ ⲡⲁⲛⲧⲟⲧⲉ ⲙⲛⲉⲓⲁⲛ ⲥⲟῦ ⲡⲟⲓⲟῦⲙⲉⲛⲟⲥ
ⲉⲛⲧⲓ ⲧῶⲛ ⲡⲣⲟⲥⲉῦⲭῶⲛ ⲙⲟῦ, ᾑ ᲁⲕⲟῦⲱⲛ
ⲥⲟῦ
ⲧⲓⲛ ⲁⲓⲁⲛⲉⲧⲱ ⲕⲁⲓ ⲧⲓⲛ ⲡⲓⲥⲧⲓⲛ Კⲉ
ⲙⲉⲛ
ⲡⲣⲟⲥ ⲧⲟⲛ ⲕⲓⲣⲓⲟⲛ Ⲓⲉⲥⲟῦⲛ ⲕⲁⲓ ⲉⲓⲥ
ⲡⲁⲛⲧⲁⲥ
ⲧⲟῦⲥ ᲁⲓⲕⲓⲟⲥ, ᾑ Ὁⲡⲱⲥ Კⲉ ⲕⲟⲓⲱⲱⲛⲓⲁ
ⲧⲓⲥ
ⲡⲓⲥⲧⲉῶⲥ ⲥⲟῦ ⲉⲛⲉⲣⲉⲓⲱⲥ γⲉⲛⲉⲧⲁⲓ
ⲉⲛ
ⲉⲛⲧⲓ
ⲕⲓⲣⲓⲟⲛ
ⲉⲓⲥ
Ⲭⲁⲣⲁⲛ γⲁⲣ
ⲡⲟⲗⲗⲉⲛ Ᲊⲥⲭⲟⲛ ⲕⲁⲓ ⲡⲁⲣⲁⲕⲗⲉⲥⲓⲱ
ⲉⲛⲧⲓ
ⲧⲉ
ⲁⲓⲁⲛⲉⲧⲱ ⲥⲟῦ, ὅⲧⲓ ⲧⲁ ⲥⲡⲗⲁⲓⲭⲏⲁ
ⲧῶⲛ
ⲁⲓⲕⲓⲟⲛ ᲁⲛⲁⲡⲉⲡⲛⲁⲧⲁⲓ ⲧⲓⲁ ⲥⲟῦ,
ⲁⲃⲉⲗⲑⲉ. ᾑ ⲧⲓⲟ ⲡⲟⲗⲗⲉⲛ ἐν Ⲭⲣⲓⲥⲧῷ
ⲡⲁⲣ-
ⲣⲉⲥⲓⲁⲛ Ᲊⲕⲓⲱⲛ Ᲊⲡⲓⲧⲁⲥⲥⲓⲱ ⲥⲟⲓ ⲧὸ
ⲁⲛⲉⲕⲟⲛ,

AD PHILEMONEM

PAULUS vinctus Jesu Christi et
Timotheus frater Philemoni dilecto
[et] adjutori nostro ᾑ Et Appiæ
sorori et Archippo commilitoni nostro
et ecclesiæ quæ in domo tua est.
ᾑ Gratia vobis et pax a Deo Patre
nostro et Domino Jesu Christo.
ᾑ Gratias ago Deo meo semper memo-
riam tui faciens in orationibus meis,
ᾑ Audiens caritatem tuam et fidem
quam habes in Domino Jesu et in om-
nes sanctos, ᾑ Ut communicatio fidei
tuæ evidens fiat in agnitionem omnis
boni [quod est in vobis] in Christo
Jesu. ᾑ Gaudium enim magnum habui
et consolationem in caritate tua, quia
viscera sanctorum requieverunt per te,
frater. ᾑ Propter quod multam fidu-
ciam habens in Christo Jesu impe-
randi tibi quod ad rem pertinet,

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ·
τοιούτους ὦν ὡς Παῦλος πρεσβύτες,
νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ,
10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου,
ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον,
11 Τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ καὶ
σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψά
σοι, 12 [Σὺ δὲ] αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ
σπλάγχνα [προσλαβοῦ]. 13 Ὅν ἐγὼ
ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα
ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς
τοῦ εὐαγγελίου, 14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς
γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ
ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἢ ἀλλὰ
κατὰ ἐκούσιον· 15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο
ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν
ἀπέχῃς, 16 Οὐκ ἔτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ
δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί,
πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν
Κυρίῳ· 17 Εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν,
προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. 18 Εἰ δέ τι
ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλ-
λόγα. 19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ
χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι·
καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. 20 Ναί,
ἀδελφέ, ἐγὼ σ' ὑπαίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνά-
παυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Χριστῷ.
21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά
σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγω ποιήσεις.

✠ ܠܦܠܝܡܝܢ

9 ܡܠܠܐ ܡܥܠܐ ܒܝ ܡܚܒܐ ܟܝܢ ܐܝܢܐ
ܡܢܝܢ. 10 ܐܝܢܐ ܡܥܠܐ ܕܝܗܝܫܘܥ ܡܨܝܚܐ
ܕܝܥܝܣܝܐ. 11 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܕܝܥܝܣܝܐ
ܡܢܝܢ. 12 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 13 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 14 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
15 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 16 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 17 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 18 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 19 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
20 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 21 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 22 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 23 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 24 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
25 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 26 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 27 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 28 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 29 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
30 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 31 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 32 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 33 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 34 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
35 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 36 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 37 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 38 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 39 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
40 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 41 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 42 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 43 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 44 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
45 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 46 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 47 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 48 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 49 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
50 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 51 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 52 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 53 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 54 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
55 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 56 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 57 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 58 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 59 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
60 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 61 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 62 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 63 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 64 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
65 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 66 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 67 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 68 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 69 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
70 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 71 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 72 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 73 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 74 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
75 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 76 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 77 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 78 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 79 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
80 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 81 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 82 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 83 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 84 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
85 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 86 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 87 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 88 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 89 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
90 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 91 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 92 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 93 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 94 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
95 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 96 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ
ܡܢܝܢ. 97 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 98 ܡܠܠܐ
ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ. 99 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.
100 ܡܠܠܐ ܕܝܢܝܝܐ ܡܢܝܢ.

AD PHILEMONEM.

9 Propter caritatem magis obsecro,
cum sis talis ut Paulus senex, nunc
autem et vinctus Jesu Christi. 10 Ob-
secro te de meo filio, quem genui in
vinculis, Onesimo, 11 Qui tibi ali-
quando inutilis fuit, nunc autem et tibi
et mihi utilis, 12 Quem remisi [tibi]: tu
autem illum, id est mea viscera, suscipe,
13 Quem ego volueram mecum detinere
ut pro te mihi ministraret in vinculis
evangelii: 14 Sine consilio autem tuo
nihil volui facere, uti ne velut ex ne-
cessitate bonum tuum esset sed volun-
tarium. 15 Forsitan enim ideo discessit
ad horam a te ut æternum illum reci-
peres, 16 Jam non ut servum, sed plus
servo carissimum fratrem, maxime
mihi, quanto autem magis tibi et in
carne et in Domino. 17 Si ergo habes me
socium, suscipe illum sicut me: 18 Si
autem aliquid nocuit tibi aut debet,
hoc mihi inputa. 19 Ego Paulus scripsi
mea manu, ego reddam; ut non dicam
tibi quod et te ipsum mihi debes.
20 Ita, frater, ego te fruar in Domino:
refice viscera mea in Domino. 21 Con-
fidens obcedientia tua scripsi tibi, sciens
quoniam et super id quod dico facies.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, β', γ'.

13 Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν· Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.
14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχευ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον, 15 Καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλίας. 16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 Ὅθεν ὀφείλειν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ.
18 Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

ΚΕΦ. γ'.

1 ὍΘΕΝ, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν [Χριστὸν] Ἰησοῦν, 2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 Πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωϋσῆν ἡξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός.

ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ

13 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
14 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
15 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
16 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
17 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
18 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ

ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ

1 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
2 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
3 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
4 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
5 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
6 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
7 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
8 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
9 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ
10 ⲕⲁⲓ ⲁⲓⲛⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ ⲛⲁⲓⲁ

AD HEBRÆOS, II. III.

13 Et iterum : Ego ero fidens in eum. Et iterum : Ecce ego et pueri mei, quos mihi dedit Deus. 14 Quia ergo pueri communicaverunt sanguini et carni, et ipse similiter participavit isdem, ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium, id est diabolum, 15 Et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti. 16 Nusquam enim angelos adprehendit, sed semen Abrahæ adprehendit. 17 Unde debuit et per omnia fratribus simile, ut misericors fieret et fidelis pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi. 18 In eo enim in quo passus est ipse temptatus potens est et eis qui temptantur auxiliari.

CAPUT III.

1 UNDE, fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate apostolum et pontificem confessionis nostræ Jesum, 2 Qui fidelis est ei qui fecit illum, sicut et Moses in omni domu illius. 3 Amplioris enim gloriæ iste præ Mose dignus habitus est, quanto ampliorem honorem habet domus qui fabricavit illam. 4 Omnis namque domus fabricatur ab aliquo : qui autem omnia creavit, Deus.

ε Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, ε Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ οἰκὸς ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, ε Μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 Οὐ ἐπείρασαν [με] οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου, 11 Ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· 14 Μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγονάμεν, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 Τινες γὰρ ἀκούσαντες παρεπύκρναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως;

⋄ ❧ ⋄
 5 καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, ε Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ οἰκὸς ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, ε Μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 Οὐ ἐπείρασαν [με] οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη. 10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου, 11 Ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, 13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· 14 Μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγονάμεν, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. 15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ· 16 Τινες γὰρ ἀκούσαντες παρεπύκρναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως;

ε Et Moses quidem fidelis erat in tota domo ejus tamquam famulus in testimonium eorum quæ dicenda erant, ε Christus vero tamquam filius in domo sua: quæ domus sumus nos, si fiduciam et gloriam spei usque ad finem firmam retineamus. 7 Quapropter sicut dicit Spiritus sanctus: Hodie si vocem ejus audieritis, ε Nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbationem secundum diem temptationis in deserto. 9 Ubi temptaverunt me patres vestri, probaverunt et viderunt opera mea quadraginta annis. 10 Propter quod infensus fui generationi huic et dixi: Semper errant corde: ipsi autem non cognoverunt vias meas, 11 Sicut juravi in ira mea: Si introibunt in requiem meam. 12 Videte, fratres, ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a Deo vivo, 13 Sed adhortamini vosmet ipsos per singulos dies, donec hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati: 14 Participes enim Christi effecti sumus, si tamen initium substantiæ ejus usque ad finem firmum retineamus. 15 Dum dicitur: Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione. 16 Quidam enim audientes exacerbaverunt: sed non universi qui profecti sunt ab Ægypto per Mosen?

2 Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦ-
σιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς
περίκειται ἀσθένηαν, 3 Καὶ δι' αὐτὴν
ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως
καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ
ἁμαρτιῶν. 4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμ-
βάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ
τοῦ θεοῦ, καθὼς περ καὶ Ἀαρών.
5 Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν
ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ
λαλήσας πρὸς αὐτόν· Τίός μου εἰ σύ
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· 6 Καθὼς
καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ
δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν
δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων
προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς
εὐλαβείας, 8 Καί περ ὢν υἱός, ἔμαθεν
ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 Καὶ
τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπα-
κούουσιν αὐτῷ αἷτιος σωτηρίας αἰῶ-
νίου, 10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
χισεδέκ. 11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῶν ὁ
λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν,
ἐπεὶ νωθοὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς.

2 ὁ ἀνὴρ ὁ ὡς ἐν ἑαυτῷ ἀσθενῶν· 3 καὶ διὰ τὴν αὐτήν
ἀσθένειαν, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως
καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.
4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν,
ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὼς περ καὶ
Ἀαρών. 5 οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν
ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας
πρὸς αὐτόν· Τίός μου εἰ σύ ἐγὼ σήμερον
γεγέννηκά σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει·
Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδέκ. 7 ὁ ὅστις ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας
πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου
μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων
προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς
εὐλαβείας, 8 καὶ περ ὢν υἱός, ἔμαθεν
ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, 9 καὶ
τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν
αὐτῷ αἷτιος σωτηρίας αἰωνίου, 10
προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 11 περὶ οὗ
πολὺς ἡμῶν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος
λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς.

2 Qui condolere possit his qui ignoran-
ter errant, quoniam et ipse circum-
datus est infirmitate, 3 Et propterea
debet, quemadmodum et pro populo,
ita etiam pro semet ipso offerre pro
peccatis. 4 Nec quisquam sumit sibi
honorem, sed qui vocatur a Deo, tam-
quam Aaron. 5 Sic et Christus non
semet ipsum clarificavit ut pontifex
fieret, sed qui locutus est ad eum:
Filius meus es tu, ego hodie genui te:
6 Quemadmodum et in alio dicit: Tu
es sacerdos in æternum secundum or-
dinem Melchisedech. 7 Qui in diebus
carnis suæ, præces supplicationesque
ad eum qui possit salvum illum a
morte facere cum clamore valido et
lacrimis offerens, et exauditus pro
sua reverentia: 8 Et quidem cum esset
Filius, didicit ex his quæ passus est
obœdientiam, 9 Et consummatus factus
est omnibus obtemperantibus sibi cau-
sa salutis æternæ, 10 Appellatus a Deo
pontifex juxta ordinem Melchisedech.
11 De quo grandis nobis sermo et in-
interpretabilis ad dicendum, quoniam
imbecilles facti estis ad audiendum.

7 Ἡ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς
ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν, καὶ τίκτουσα
βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ
γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ θεοῦ. 8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας
καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρas
ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καύσιν. 9 Πε-
πείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ
κρίσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ
οὕτως λαλοῦμεν. 10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ
τῆς ἀγάπης ἣς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ
διακονοῦντες. 11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἑκα-
στον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι
σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς
ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 Ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως
καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς
ἐπαγγελίας. 13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγ-
γειλώμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς
εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἐαν-
τοῦ, 14 Λέγων· Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλο-
γήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·
15 Καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν
τῆς ἐπαγγελίας. 16 Ἄνθρωποι γὰρ
κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ
πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βε-
βαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 Ἐν ᾧ περισσότερον
βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρο-
νόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον
τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ,

7 ἡ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς
ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν, καὶ τίκτουσα
βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ
γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ θεοῦ. 8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας
καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρas
ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καύσιν. 9 Πε-
πείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ
κρίσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ
οὕτως λαλοῦμεν. 10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ
τῆς ἀγάπης ἣς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ
διακονοῦντες. 11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἑκα-
στον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι
σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς
ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 Ἵνα μὴ νωθροὶ
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως
καὶ μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς
ἐπαγγελίας. 13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγ-
γειλώμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς
εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἐαν-
τοῦ, 14 Λέγων· Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλο-
γήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε·
15 Καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν
τῆς ἐπαγγελίας. 16 Ἄνθρωποι γὰρ
κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ
πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βε-
βαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 Ἐν ᾧ περισσότερον
βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρο-
νόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον
τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ,

7 Terra enim sæpe venientem super
se bibens imbrem et generans herbam
oportunam illis a quibus colitur, acce-
pit benedictionem a Deo : 8 Proferens
autem spinas ac tribulos reproba est
et maledicto proxima, cujus consum-
matio in combustionem. 9 Confidi-
mus autem de vobis, dilectissimi,
meliora et viciniora saluti, tamen si
ita loquimur. 10 Non enim injustus
Deus, ut obliviscatur operis vestri
et dilectionis quam ostendistis in
nomine ipsius, qui ministrastis sanctis
et ministratis, 11 Cupimus autem
unumquemque vestrum eandem os-
tentare sollicitudinem ad expletionem
spei usque in finem, 12 Ut non segnes
efficiamini, verum imitatores eorum
qui fide et patientia hereditabunt pro-
missiones. 13 Abrahæ namque promit-
tens Deus, quoniam neminem habuit
per quem juraret majorem, juravit per
semet ipsum, 14 Dicens : Nisi bene-
dicens benedicam te et multiplicans
multiplicabo te : 15 Et sic longanimitè
ferens adeptus est repromissionem.
16 Homines enim per majorem sui
jurant, et omnis controversiæ eorum
finis ad confirmationem est jura-
mentum. 17 In quo abundantius
volens Deus ostendere pollicita-
tionis heredibus immobilitatem con-
siliū sui, interposuit jusjurandum,

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, ε', ζ'.

¹⁸ "Ἰνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ¹⁹ "Ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ²⁰ "Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσήλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

ΚΕΦ. ζ'.

¹ ΟΤΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλείων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ² Ὡς καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, ³ Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. ⁴ Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. ⁵ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατεῖαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ.

❖ ❶ ❖ ❖ ❖ ❖

¹⁸ Ἰνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι τὸν θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ¹⁹ Ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, ²⁰ Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσήλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

❖ ❶ ❖ ❖ ❖ ❖

¹ ΟΤΤΟΣ γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλείων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ² Ὡς καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνεύμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, ³ Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. ⁴ Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. ⁵ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατεῖαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὁσφύος Ἀβραάμ.

AD HEBRÆOS, VI. VII.

¹⁸ Ut per duas res immobiles, quibus impossibile est mentiri Deum, fortissimum solacium habeamus qui confugimus ad tenendam propositam spem, ¹⁹ Quam sicut ancoram habemus animæ tutam ac firmam et incedentem usque in interiora velaminis, ²⁰ Ubi præcursor pro nobis introiit Iesus, secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum.

CAPUT VII.

¹ Hic enim Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei summi, qui obviavit Abrahæ regresso a cæde regum et benedixit ei, ² Cui decimas omnium divisit Abraham, primum quidem qui interpretatur rex justitiæ, deinde autem et rex Salem, quod est rex pacis, ³ Sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum neque finem vitæ habens, adsimilatus autem Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum. ⁴ Intuemini autem quantum sit hic, cui et decimas dedit de præcipuis Abraham patriarcha. ⁵ Et quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem, id est a fratribus suis, quamquam et ipsi exierint de lumbis Abrahæ :

17 Μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
 18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεταί προαγωγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές, 19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγή δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.
 20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας, οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 Ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὦμοσεν Κύριος, καὶ οὐ μετακληθήσεται· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα· [κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.] 22 Κατὰ τοσοῦτο καὶ κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 Ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην, 25 Ὅθεν καὶ σῶζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. 26 Τοιοῦτος γὰρ ὑμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτυλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτυλῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας.

17 ὁσὶ Δὲ. 18 ὁσὶ Δὲ. 19 ὁσὶ Δὲ. 20 ὁσὶ Δὲ. 21 ὁσὶ Δὲ. 22 ὁσὶ Δὲ. 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 18 ὁσὶ Δὲ. 19 ὁσὶ Δὲ. 20 ὁσὶ Δὲ. 21 ὁσὶ Δὲ. 22 ὁσὶ Δὲ. 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 19 ὁσὶ Δὲ. 20 ὁσὶ Δὲ. 21 ὁσὶ Δὲ. 22 ὁσὶ Δὲ. 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 20 ὁσὶ Δὲ. 21 ὁσὶ Δὲ. 22 ὁσὶ Δὲ. 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 21 ὁσὶ Δὲ. 22 ὁσὶ Δὲ. 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 22 ὁσὶ Δὲ. 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 23 ὁσὶ Δὲ. 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 24 ὁσὶ Δὲ. 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 25 ὁσὶ Δὲ. 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.
 26 ὁσὶ Δὲ. 27 ὁσὶ Δὲ.

17 Contestatur enim quoniam tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. 18 Reprobatio quidem fit præcedentis mandati propter infirmitatem ejus et inutilitatem: 19 Nihil enim ad perfectum adduxit lex: iutroductio vero melioris spei, per quam proximamus ad Deum. 20 Et quantum est non sine jurejurando: alii quidem sine jurejurando sacerdotes facti sunt, 21 Hic autem cum jurejurando per eum qui dixit ad illum: Juravit Dominus, et non pænitebit eum, tu es sacerdos in æternum . . . : 22 In tantum melioris testamenti sponsor factus est Jesus. 23 Et alii quidem plures facti sunt sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur permanere: 24 Hic autem eo quod maneat in æternum sempiternum habet sacerdotium, 25 Unde et salvare in perpetuo potest accedentes per semet ipsum ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro eis. 26 Talis enim decebat ut nobis esset pontifex, sanctus, innocens, inpollutus, segregatus a peccatis, et excelsior cælis factus, 27 Qui non habet cotidie necessitatem, quemadmodum sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel se offerendo.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, ζ', η'.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 Τῶν ἀγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 Εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 Οἷτινες ὑποδεύματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεκρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γὰρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

למ חכמה 1 2

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

מלא 2 3

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 Τῶν ἀγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, οὐκ ἄνθρωπος. 3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 Εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 Οἷτινες ὑποδεύματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεκρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γὰρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· 6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

AD HEBRÆOS, VII. VIII.

28 Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes, sermo autem jurisjurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum.

CAPUT VIII.

1 CAPITULUM autem super ea quæ dicuntur, talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis, 2 Sanctorum minister et tabernaculi veri, quod fixit Dominus et non homo. 3 Omnis enim pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur; unde necesse esse et hunc habere aliquid quod offerat. 4 Si ergo esset super terram, nec esset sacerdos cum essent qui offerrent secundum legem munera, 5 Qui exemplari et umbræ deserviunt cælestium, sicut responsum est Mosi, cum consummaret tabernaculum: Vide, inquit, omnia facito secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte: 6 Nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sanctum est. 7 Nam si illud prius culpa vacasset, non utique secundi locus inquireretur.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, η', θ'.

8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει· Ἰδοὺ
 ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συν-
 τελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ
 τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν, 9 Οὐ
 κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς
 πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου
 μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς
 ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
 μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα
 αὐτῶν, λέγει Κύριος. 10 Ὅτι αὕτη ἡ
 διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ
 μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος,
 διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐ-
 τῶν, καὶ ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν ἐπιγράψω
 αὐτοὺς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ
 αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. 11 Καὶ
 οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην
 αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐ-
 τοῦ, λέγων· Γνωθὶ τὸν Κύριον, ὅτι
 πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ
 ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12 Ὅτι ἴλεως
 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν
 ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.
 13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίωκεν
 τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ
 γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

ΚΕΦ. θ'.

1 EIXE μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δι-
 καιώματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμι-
 κόν. 2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ
 πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα
 καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται
 ἅγια. 3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέ-
 τασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
 8 Ἰδοὺ αἱ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει
 Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον
 Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην
 καινὴν, 9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν
 ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ
 ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν
 ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι
 αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
 καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτοὺς, λέγει Κύριος.
 10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι
 τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖ-
 νας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου
 εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρ-
 δίαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς, καὶ ἔσο-
 μαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται
 μοι εἰς λαόν. 11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν
 ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκασ-
 τος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γνωθὶ
 τὸν Κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με
 ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. 12
 Ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,
 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ
 ἔτι. 13 Ἐν τῷ λέγειν καινὴν πεπαλαίω-
 κεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ
 γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
 1 HABUIT quidem et prius justifi-
 cationes culturæ et sanctum sæculare.
 2 Tabernaculum enim factum est
 primum, in quo inerant candelabra
 et mensa et propositio panum,
 quæ dicitur Sancta. 3 Post vela-
 mentum autem secundum tabernacu-
 lum quod dicitur Sancta sanctorum,

AD HEBRÆOS, VIII. IX.

8 Vituperans enim eos dicit : Ecce dies
 veniunt, dicit Dominus, et consum-
 mabo super domum Israhel et super
 domum Juda testamentum novum,
 9 Non secundum testamentum quod
 feci patribus eorum in die qua adpre-
 hendi manum illorum ut educerem
 illos de terra Ægypti, quoniam ipsi
 non permanserunt in testamento meo,
 et ego neglexi eos, dicit Dominus.
 10 Quia hoc testamentum quod dis-
 ponam domui Israhel post dies illos,
 dicit Dominus, dando leges meas in
 mentem eorum, et in corde eorum
 superscribam eas, et ero eis in Deum,
 et ipsi erunt mihi in populum. 11 Et
 non docebit unusquisque proximum
 suum et unusquisque fratrem suum
 dicens : Cognosce Dominum, quoniam
 omnes scient me a minore usque ad
 majorem eorum, 12 Quia propitius ero
 iniquitatibus eorum, et peccatorum
 illorum jam non memorabor. 13 Di-
 cendo autem novum veteravit prius :
 quod autem antiquatur et senescit,
 prope interitum est.

CAPUT IX.

1 HABUIT quidem et prius justifi-
 cationes culturæ et sanctum sæculare.
 2 Tabernaculum enim factum est
 primum, in quo inerant candelabra
 et mensa et propositio panum,
 quæ dicitur Sancta. 3 Post vela-
 mentum autem secundum tabernacu-
 lum quod dicitur Sancta sanctorum,

4 Χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν
κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῇ
ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν
ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
θήκης, 5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν
δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον·
περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευα-
μένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν δια-
παντὸς εἰσίσαιιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας
ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς,
οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ
ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,
8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ
ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν
ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς
ἐχούσης στάσιν, 9 Ὅτις παραβολὴ
εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν
δωρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ
δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι
τὸν λατρεύοντα, 10 Μόνον ἐπὶ βρώ-
μασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βα-
πτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. 11 Χρι-
στὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν
μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μελλόντος
καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

ἡ ἁγία ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν
κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ. ἐν ᾗ στάμνος χρυσῇ
ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν
ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς δια-
θήκης, 5 Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν
δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον·
περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ
μέρος. 6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευα-
μένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν δια-
παντὸς εἰσίσαιιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας
ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς,
οὐ χωρὶς αἵματος ὃ προσφέρει ὑπὲρ
ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων,
8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ
ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν
ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς
ἐχούσης στάσιν, 9 Ὅτις παραβολὴ
εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν
δωρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ
δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι
τὸν λατρεύοντα, 10 Μόνον ἐπὶ βρώ-
μασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βα-
πτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι
καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. 11 Χρι-
στὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν
μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μελλόντος
καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου,
τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

4 Aureum habens turibulum et arcam
testamenti circumtectam ex omni
parte auro, in qua una urna aurea
habens manna et virga Aaron quæ
fronderat et tabulæ testamenti,
5 Superque eam Cherubin gloriæ
obumbrantia propitiatorium: de qui-
bus modo non est dicendum per sin-
gula. 6 His vero ita compositis in
priori quidem tabernaculo semper
introibant sacerdotes sacrificiorum
officia consummantes: 7 In secundo
autem semel in anno solus pontifex
non sine sanguine quem offert pro sua
et populi ignorantia, 8 Hoc significante
Spiritu sancto, nondum propalatum
esse sanctorum viam, adhuc priore
tabernaculo habente statum, 9 Quæ
parabola est temporis instantis, juxta
quam munera et hostiæ offeruntur,
quæ non possunt juxta conscientiam
perfectum facere servientem, 10 So-
lummodo in cibis et in potibus et
variis baptismis et justitiis carnis
usque ad tempus correctionis imposi-
tis. 11 Christus autem adsistens ponti-
fex futurorum bonorum per amplius
et perfectius tabernaculum non manu
factum, id est non hujus creationis,

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μύσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰώνιαν λύτρωσιν εὐράμενος. 13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεῖν θεῷ ζῶντι. 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. 17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκαίνισται. 19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μύσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.

12 ἢ καὶ αἵματι βοῶν καὶ ὄνων, ἀλλὰ καὶ αἵματι ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ εἰσῆλθεν ἑφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, ἵνα ἁγιάσῃ τὸν λαόν. 13 Ἐάντιν αἵματι βοῶν καὶ ταύρων καὶ σποδῷ δαμάλεως ῥαντίζῃ τοὺς κεκοινωμένους, ἵνα ἁγιάσῃ τὸν λαόν, 14 ὅσον μᾶλλον αἵματι τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεῖν θεῷ ζῶντι. 15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. 17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. 18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐνκαίνισται. 19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μύσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.

12 Neque per sanguinem hircorum et vitulorum, sed per proprium sanguinem introivit semel in Sancta, æterna inventa redemptione. 13 Si enim sanguis hircorum et taurorum et cinis vitulæ adpersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, 14 Quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semet ipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam vestram ab operibus mortuis ad servendum Deo viventi. 15 Et ideo novi testamenti mediator est, ut morte intercedente in redemptionem earum prævaricationum quæ erant sub priorē testamento repromissionem accipiant qui vocati sunt æternæ hereditatis. 16 Ubi enim testamentum, mors necesse est intercedat testatoris: 17 Testamentum enim in mortuis confirmatum est; alioquin nondum valet dum vivit qui testatus est; 18 Unde ne primum quidem sine sanguine dedicatum est; 19 Lecto enim omni mandato legis a Mose universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hysopo, ipsum quoque librum et omnem populum aspersit, 20 Dicens: Hic sanguis testamenti quod mandavit ad vos Deus.

1 ΣΚΙΑΝ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηλεκτὸς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. 2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους; 3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν. 4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. 5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠδόκησας. 7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. 8 Ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφοράς καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ἠδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 Τότε εἶρηκεν· Ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι [ὁ θεὸς] τὸ θέλημά σου. Ἀναίρει τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

1 **U**MBRAM γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις αἷς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηλεκτὸς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. 2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους; 3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν. 4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. 5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠδόκησας. 7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου. 8 Ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφοράς καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ἠδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 Τότε εἶρηκεν· Ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι [ὁ θεὸς] τὸ θέλημά σου. Ἀναίρει τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

1 UMBRAM enim habens lex futurorum, non ipsam imaginem rerum, per singulos annos isdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinenter, numquam potest accedentes perfectos facere: 2 Alioquin non cessassent offerri, ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati cultores semel mundati? 3 Sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit: 4 Impossibile enim est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata. 5 Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam et oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi, 6 Holocaustomata et pro peccato non tibi placuit: 7 Tunc dixi: Ecce venio, in capite libri scriptum est de me, ut faciam, Deus, voluntatem tuam. 8 Superius dicens quia hostias et oblationes et holocaustomata et pro peccato noluisti nec placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur, 9 Tunc dixit: Ecce venio ut faciam, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum ut sequens statuatur; 10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi in semel.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 Οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως θεώσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 Μία γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. 19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 Ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 Προσέρχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, 23 Κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ. πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος,

11 ὅτι πᾶς ἱερεὺς καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 Οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, 13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως θεώσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 Μία γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· 16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος· διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 17 Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. 19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 Ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 Προσέρχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, 23 Κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ. πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος,

11 Et omnis quidem sacerdos præsto est cotidie ministrans et easdem sæpe offerens hostias, quæ numquam possunt auferre peccata: 12 Hic autem unam pro peccatis offerens hostiam in sempiternum sedit in dextera Dei, 13 De cetero expectans donec ponantur inimici ejus scabillum pedum ejus. 14 Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos. 15 Contestatur autem nos et Spiritus sanctus: postquam enim dixit 16 Hoc autem testamentum quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, et in mente eorum superscribam eas, 17 Et peccatorum et iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. 18 Ubi autem horum remissio, jam non oblatio pro peccato. 19 Habentes itaque, fratres, fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi, 20 Quam initiavit nobis viam novam et viventem per velamen, id est carnem suam, 21 Et sacerdotem magnum super domum Dei, 22 Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, adpersi corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda, 23 Teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem: fidelis enim est qui repromisit:

21 Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 22 Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν αὐτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγιζοῦσαν τὴν ἡμέραν. 23 Ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 24 Φοβερά δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζήλος ἐσθίειν μέλλοντες τοὺς ὑπεναντίους. 25 Ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει. 26 Πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιασθή, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. 27 Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω· καὶ πάλιν· Κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 28 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος. 29 Ἀναμνησέσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 30 Τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γεννηθέντες. 31 Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν αὐτοὺς κρείσσονα ἱπαρξιν [ἐν οὐρανοῖς] καὶ μένουσαν.

24 Ὅσοις ἑαυτοὶ ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 25 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 26 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 27 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 28 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 29 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 30 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 31 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 32 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 33 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 34 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 35 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 36 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 37 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 38 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 39 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 40 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 41 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 42 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 43 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 44 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 45 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 46 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 47 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 48 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 49 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 50 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 51 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 52 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 53 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 54 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 55 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 56 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 57 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 58 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 59 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 60 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 61 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 62 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 63 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 64 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 65 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 66 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 67 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 68 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 69 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 70 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 71 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 72 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 73 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 74 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 75 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 76 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 77 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 78 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 79 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 80 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 81 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 82 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 83 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 84 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 85 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 86 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 87 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 88 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 89 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 90 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 91 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 92 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 93 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 94 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 95 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 96 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 97 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 98 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 99 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε, 100 ὅσοις ἡμέραν ἐγγιζοῦσαν βλέπετε.

24 Et consideremus invicem in provocationem caritatis et bonorum operum, 25 Non deserentes collectionem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam, sed consolantes, et tanto magis quanto videritis adpropinquantem diem. 26 Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis jam non relinquitur pro peccatis hostia, 27 Terribilis autem quaedam expectatio iudicii, et ignis æmulatio quæ consumptura est adversarios. 28 Inritam quis faciens legem Mosi sine ulla miseratione duobus vel tribus [testibus] moritur: 29 Quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et spiritui gratiæ contumeliam fecerit? 30 Scimus enim qui dixit: Mihi vindictam, ego reddam. Et iterum quia iudicabit Dominus populum suum. 31 Horrendum est incidere in manus Dei viventis. 32 Rememoramini autem pristinos dies, in quibus inluminati magnum certamen sustinuistis passionum, 33 Et in altero quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti, in altero autem socii taliter conversantium effecti. 34 Nam et vinctis compassi estis, et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, ι', ια'.

35 Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν
 ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν.
 36 Ὑπομονὴς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα το
 θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε
 τὴν ἐπαγγελίαν. 37 Ἔτι γὰρ μικρὸν
 ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ
 χρονίσει· 38 Ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ
 πίστεως ζήσεται, καὶ ἂν ὑποστείλῃται,
 οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.
 39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς
 ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περι-
 ποίησιν ψυχῆς.

ΚΕΦ. ια'.

1 ἘΣΤΙΝ δὲ πίστις ἐλπιζομένων
ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ
βλεπομένων. 2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυ-
ρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 3 Πίστει
νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι
θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλε-
πόμενον γεγενῆσθαι. 4 Πίστει πλείονα
θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν
τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος,
μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ
τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι
λαλεῖ. 5 Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ
μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο
διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. Πρὸ
γὰρ τῆς μεταθέσεως [αὐτοῦ] με-
μαρτύρηται εὐηρεσθηκέναι τῷ θεῷ.

ረዕሰ ስራ ፡ ስራ ፡ ስራ ፡ ስራ

35 لَا تَقْصِدْ لِحَبْرَةٍ رُكْبَةً إِلَّا
 رَأَيْتَ أَبَاهُ لِحَفْ . بِحَبْرٍ كَسَ إِلَّا
 هَبْ . 36 مَقْصِدُ بَقِيَّةٍ هِيَ
 قَصْدُ بَقِيَّةٍ لِحَفْ . بِحَبْرَةٍ رُكْبَةً
 بِأَلْسِنَةٍ لِحَبْرَةٍ مَقْصِدُ بَقِيَّةٍ 37 مَقْصِدُ
 بِحَبْرَةٍ هِيَ أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ
 بِأَلْسِنَةٍ هِيَ أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ 38 طَائِفَةٌ
 فِي أَصْلٍ هِيَ أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ . هِيَ
 قَصْدُ بَقِيَّةٍ كَسَ لَا رُكْبَةً هِيَ أَصْلٌ
 39 سَبْءٌ هِيَ أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ
 لِحَبْرَةٍ . إِلَّا أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ هِيَ أَصْلٌ
 هِيَ أَصْلٌ

❖ ٦ ❖ مملو

[illegible]

AD HEBRÆOS, X. XI.

35 Nolite itaque amittere confidentiam
vestram, quæ magnam habet remunera-
tionem. 36 Patientia enim vobis ne-
cessaria est, ut voluntatem Dei facien-
tes reportetis promissionem. 37 Adhuc
enim modicum quantulum, qui ventu-
rus est veniet et non tardabit : 38 Justus
autem meus ex fide vivit ; quod si
subtraxerit se, non placebit animæ
meæ. 39 Nos autem non sumus sub-
tractionis in perditionem, sed fidei in
adquisitionem animæ.

CAPUT XI.

1 Est autem fides sperandorum substantia, rerum argumentum non parentium. 2 In hac enim testimonium consecuti sunt senes. 3 Fide intellegimus aptata esse sæcula verbo Dei, ut ex invisibilibus visibilia fierent. 4 Fide plurimam hostiam Abel quam Cain obtulit Deo, per quam testimonium consecutus est esse justus, testimonium perhibente muneribus ejus Deo, et per illam defunctus adhuc loquitur. 5 Fide Enoch translatus est ne videret mortem, et non inveniebatur, quia transtulit illum Deus: ante translationem enim testimonium habebat placuisse Deo;

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, ια΄.

6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρε-
στήσαι [θεῷ]. πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν
προσερχόμενον θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς
ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.
7 Πίστει χρηματισθεῖς Νῶε περὶ τῶν
μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατε-
σκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν
κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης
ἐγένετο κληρονόμος. 8 Πίστει καλού-
μενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς
τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρο-
νομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος
ποῦ ἔρχεται. 9 Πίστει παρώκησεν εἰς
γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν
σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ
Ἰακώβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγε-
λίας τῆς αὐτῆς. 10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν
τοὺς θεμελίους ἔχουσιν πόλιν, ἧς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.
11 Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς
καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ
καιρὸν ἡλικίας [ἔτεκεν], ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 Διὸ
καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα
νεκρωμένοι, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ
οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ
παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρί-
θμητος. 13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι
πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγγελίας,
ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπα-
σάμενοί, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι
καὶ παρεπίδημοι εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

לֹא בְּחַסְדִּי בְּלֹא חֶסֶד

6 בְּלֹא חֶסֶד לֹא יִשְׁתָּחָו לַיהוָה
7 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
8 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
9 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
10 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
11 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
12 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
13 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
14 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
15 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
16 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
17 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
18 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
19 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
20 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
21 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
22 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
23 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
24 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
25 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
26 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
27 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
28 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
29 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
30 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
31 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
32 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
33 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
34 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
35 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
36 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
37 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
38 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
39 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
40 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
41 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
42 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
43 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
44 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
45 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
46 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
47 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
48 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
49 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
50 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
51 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
52 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
53 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
54 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
55 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
56 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
57 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
58 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
59 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
60 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
61 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
62 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
63 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
64 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
65 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
66 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
67 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
68 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
69 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
70 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
71 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
72 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
73 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
74 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
75 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
76 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
77 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
78 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
79 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
80 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
81 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
82 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
83 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
84 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
85 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
86 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
87 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
88 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
89 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
90 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
91 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
92 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
93 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
94 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
95 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
96 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
97 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
98 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
99 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר
100 בְּחֶסֶד אֲבָרָם הָיָה שֶׁיָּשָׁר

AD HEBRÆOS, XI.

6 Sine fide autem impossibile est placere
[Deo]: credere enim oportet accedentem
ad Deum, quia est et inquiringibus se
remunerator fit. 7 Fide Noe responso
accepto de his quæ adhuc non vide-
bantur, metuens aptavit arcam in salu-
tem domus suæ, per quam damnavit
mundum, et justitiæ quæ per fidem est
heres est institutus. 8 Fide qui voca-
tur Abraham obœdivit in locum exire
quem accepturus erat in hereditatem,
et exiit nesciens quo iret. 9 Fide
moratus est in terra repromissionis
tamquam in aliena, in casulis habitando,
cum Isaac et Jacob coheredibus repro-
missionis ejusdem: 10 Expectabat
enim fundamenta habentem civitatem,
cujus artifex et conditor Deus. 11 Fide
et ipsa Sarra sterilis virtutem in con-
ceptionem seminis accepit etiam præter
tempus ætatis, quoniam fidelem credi-
dit esse [eum] qui promiserat. 12 Propter
quod ab uno orti sunt, et hoc emortuo,
tamquam sidera cæli in multitudinem
et sicut arena quæ est ad oram maris
innumerabilis. 13 Juxta fidem defuncti
sunt omnes isti, non acceptis repro-
missionibus, sed a longe eas aspicientes
et salutantes, et confitentes quia pere-
grini et hospites sunt supra terram.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, ια΄.

למה חסרתי לך

AD HEBRÆOS, XI.

14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν
ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. 15 Καὶ εἰ μὲν
ἐκείνης μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς ἐξέβησαν,
εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. 16 Νῦν δὲ
κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπου-
ρανίου. Διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ
θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν
γὰρ αὐτοῖς πόλιν. 17 Πίστει προσενή-
νοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος,
καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς
ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, 18 Πρὸς ὃν
ἐλαλήθη ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι
σπέρμα, 19 Λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νε-
κρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν
καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. 20 Πίστει
περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν
Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαΐ. 21 Πίστει Ἰα-
κώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν
Ἰωσήφ εὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν
ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. 22 Πί-
στει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου
τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ
περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.
23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη
τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι
εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφο-
βήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

14 אֵלֶּיךָ יְיָ שֹׁכֵן אֶרֶץ מִצְרָיִם
בְּכַמְבֻדֵּי אֱלֹהִים חֲנָנִי. 15
לְכַמְבֻדֵּי אֱלֹהִים שֶׁבְּבִצְמוֹתָם חֲנָנִי
וְעַתָּה : אֵלֶּיךָ אֲנִי חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ
בְּזֶכֶר נִסְיָנִי תִּזְכְּרֵנִי . 16
וְעַתָּה יְיָ תִּבְרָא : בְּכִפְּלָא חֲנָנִי
וְעַתָּה . 17 אֵלֶּיךָ יְיָ חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ
בְּזֶכֶר נִסְיָנִי . 18 אֵלֶּיךָ יְיָ חֹסֵד
וְאֵלֶּיךָ בְּזֶכֶר נִסְיָנִי . 19 אֵלֶּיךָ יְיָ
חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ בְּזֶכֶר נִסְיָנִי . 20
אֵלֶּיךָ יְיָ חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ בְּזֶכֶר נִסְיָנִי .
21 אֵלֶּיךָ יְיָ חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ בְּזֶכֶר נִסְיָנִי .
22 אֵלֶּיךָ יְיָ חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ בְּזֶכֶר נִסְיָנִי .
23 אֵלֶּיךָ יְיָ חֹסֵד וְאֵלֶּיךָ בְּזֶכֶר נִסְיָנִי .

14 Qui enim hæc dicunt, significant se
patriam inquirere. 15 Et si quidem
illius meminissent de qua exierunt,
habebant utique tempus revertendi :
16 Nunc autem meliorem adpetunt, id
est cælestem. Ideo non confunditur
Deus vocari Deum eorum : paravit enim
illis civitatem. 17 Fide obtulit Abra-
ham Isaac, cum temptaretur, et uni-
genitum offerebat qui susceperat re-
promissiones, 18 Ad quem dictum est
quia in Isaac vocabitur tibi semen ;
19 Arbitrans quia et a mortuis suscitare
potens est Deus, unde eum et in para-
bola accepit. 20 Fide et de futuris
benedixit Isaac Jacob et Esau. 21 Fide
Jacob moriens singulos filiorum Joseph
benedixit, et adoravit fastigium virgæ
ejus. 22 Fide Joseph moriens de pro-
fectione filiorum Israhel memoratus
est, et de ossibus suis mandavit.
23 Fide Moses natus occultatus est
mensibus tribus a parentibus suis,
eo quod vidissent elegantem infan-
tem, et non timuerunt regis edictum.

24 Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἤρ-
νήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,
25 Μᾶλλον ἐλόμενος συνκακουχεῖσθαι
τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν
ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν, 26 Μείζονα πλού-
τον ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυ-
ρῶν τὸν ὀνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέ-
βλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.
27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φο-
βηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν
γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.
28 Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν
πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλο-
θρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.
29 Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θά-
λασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἥς πείραν
λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.
30 Πίστει τὰ τεῖχη Ἱερειχὼ ἔπεσαν
κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 Πίστει
'Ραὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς
ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκό-
πους μετ' εἰρήνης. 32 Καὶ τί ἔτι λέ-
γω; ἐπιλείψει με γὰρ διηγούμενον
ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ [τε καὶ]
Σαμφών, [καὶ] Ἰεφθάε, Δαυεὶδ τε καὶ
Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, 33 Οἱ
διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι-
λείας, ἡργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον
ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

24 ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 24
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 25
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 25
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 26
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 26
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 27
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 27
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 28
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 28
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 29
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 29
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 30
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 30
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 31
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 31
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 32
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 32
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 33
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 33
ܠܳܘܣܳܝ ܡܳܘܣܳܝ ܡܳܥܳܕܳܝܳܬܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ ܕܳܥܳܠܳܡܳܐ 33

24 Fide Moses grandis factus negavit
se esse filium filiae Pharaonis, 25 Magis
eligens adfligi cum populo Dei quam
temporalis peccati habere jucundita-
tem, 26 Majores divitias aestimans
thesauro Ægyptiorum improprium
Christi: aspiciebat enim in remunera-
tionem. 27 Fide reliquit Ægyptum,
non veritus animositatem regis: in-
visibilem enim tamquam videns susti-
nuit. 28 Fide celebravit pascha et
sanguinis effusionem, ne qui vastabat
primitiva tangeret eos. 29 Fide tran-
sierunt mare Rubrum tamquam per
aridam terram, quod exporti Ægyptii
devorati sunt. 30 Fide muri Hiericho
ruerunt, circumiti dierum septem.
31 Fide Raab meretrix non periit cum
incredulis, excipiens exploratores cum
pace. 32 Et quid adhuc dicam? defi-
ciet enim me tempus enarrantem
de Gedeon, Baruc, Samson, Jepthe,
David et Samuhel et prophetis, 33 Qui
per fidem devicerunt regna, operati
sunt justitiam, adepti sunt repro-
missiones, obturaverunt ora leonum,

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.
3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμῃτε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλύομενοι. 4 Οὐπω μέχρι αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, 5 Καὶ ἐκλέγησθε τῆς παρακλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται. Τί ἐμὸν, μὴ ὀλιγώρει παιδίας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. 6 Ὅν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. 7 Εἰς παιδίαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός. Τίς γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδίας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἅρα νόθοι καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε. 9 Εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς καὶ ἐνετρεπόμεθα. οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; 10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ.

2 אֲפִרְוֹנֵי עֵינַי אֶל יֵשׁוּעַ הָאֲרִיכִי וְהַמְּלִיכִי אֶת-יֵשׁוּעַ הַיְּהוֹשֻׁעַ הַזֶּה אֲנִי מְשַׁמְּחֵה לְפָנָיו מִשְׂמֵחַ אֶת-הַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו
3 חֲשַׁבְתֶּם אֶת-יֵשׁוּעַ הַזֶּה אֲנִי מְשַׁמְּחֵה לְפָנָיו מִיָּדָיו
4 עַד-הַדָּם אֲנִי מְשַׁמְּחֵה לְפָנָיו מִיָּדָיו
5 וְהַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו
6 וְהַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו
7 וְהַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו
8 וְהַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו
9 וְהַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו
10 וְהַחֶסֶד הַלְּפָנָיו מִיָּדָיו

2 Aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedit. 3 Recogitate enim eum qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semet ipsos contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes. 4 Nondum usque ad sanguinem restitistis adversum peccatum repugnant, 5 Et obliti estis consolationis, quæ vobis tamquam filiis loquitur, dicens: Fili mi, noli negligere disciplinam Domini, neque fatigeris dum ab eo argueris: 6 Quem enim diligit Dominus castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit. 7 In disciplina perseverate. Tamquam filiis vobis offert Deus: quis enim filius quem non corripit pater? 8 Quod si extra disciplinam estis, cujus participes facti sunt omnes, ergo adulteri et non filii estis. 9 Deinde patres quidem carnis nostræ habuimus eruditores et [eos] reverebamur: non multo magis obtemperabimus Patri spirituum et vivemus? 10 Et illi quidem in tempore paucorum dierum secundum voluntatem suam erudiebant nos, hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, ιβ'.

לכל חסיד * ב. כ.

AD HEBRÆOS, XII.

11 Πᾶσα μὲν παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν
οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὅστε-
ρον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς
γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.
12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ
παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε,
13 Καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιεῖτε τοῖς ποσὶν
ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ
δὲ μᾶλλον. 14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ
πάντων καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὗ χωρὶς
οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον, 15 Ἐπι-
σκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ τις ῥίζα πικρίας
ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ καὶ διὰ ταύτης
μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 Μή τις πόρνος
ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως
μᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ.
17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων
κληρονομήσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμά-
σθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν,
καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.
18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφω-
μένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ
καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ, 19 Καὶ σάλπιγγ-
γος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ
ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προστε-
θῆναι αὐτοῖς λόγον· 20 Οὐκ ἔφερον
γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίου
θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται·

11 כָּל מִצְוָה הַזֶּה בְּעֵינֵינוּ : אֲנִי
מִצְוָה הַזֶּה בְּעֵינֵינוּ אֲנִי אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
כִּסְיָנוּ בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
* אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
12 מִכָּל הַיָּד הַזֶּה אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
חֶסֶד וְחֶסֶד אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
13 מִכָּל הַיָּד הַזֶּה אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
14 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
כָּל אֵל אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
בְּעֵינֵינוּ אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
15 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
בְּעֵינֵינוּ אֲנִי בְּעֵינֵינוּ
16 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
17 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
18 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
19 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
20 אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ
אֲנִי בְּעֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ

11 Omnis autem disciplina in præsenti
quidem videtur non esse gaudii sed
mœroris, postea autem fructum paca-
tissimum exercitatis per eam reddidit
justitiæ. 12 Propter quod remissas
manus et soluta genua erigite, 13 Et
gressus rectos facite pedibus vestris, ut
non claudicans erret, magis autem sane-
tur. 14 Pacem sequimini cum omnibus,
et sanctimoniam, sine qua nemo videbit
Dominum; 15 Contemplantes ne quis
desit gratiæ Dei, ne qua radix amari-
tudinis sursum germinans impediat et
per illam inquinentur multi, 16 Ne quis
fornicator aut profanus ut Esau, qui
propter unam escam vendidit primi-
tiva sua. 17 Scitote enim quoniam et
postea cupiens hereditare benedictio-
nem reprobatus est: non enim invenit
pœnitentiæ locum, quamquam cum
lacrimis inquisisset eam. 18 Non enim
accessistis ad tractabilem et accensibi-
lem ignem, et turbinem et caliginem et
procellam, 19 Et tubæ sonum et vocem
verborum, quam qui audierunt excusa-
verunt se, ne eis fieret verbum: 20 Non
enim portabant quod dicebatur: Et si
bestia tetigerit montem, lapidabitur:

21 Καί, οὕτω φοβερόν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος· 22 Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὅρει καὶ πόλει θεοῦ ζώντος Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων 23 Πανηγύρει, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 Καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἀβελ. 25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 Οὐ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλειψεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται λέγων· Ἐτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 Τὸ δὲ ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 Καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Ἡ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑ μενέτω. 2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

21 Et ita terribile erat quod videbatur, 22 Moses dixit: Exterritus sum et tremebundus: 23 Sed accessistis ad Sion montem et civitatem Dei viventis, Hierusalem caelestem, et multorum milium angelorum frequentiae, 23 Et ecclesiarum primitivorum qui conscripti sunt in caelis, et iudicem omnium Deum, et spiritus justorum perfectorum, 24 Et testamenti novi mediatorem Jesum, et sanguinis sparsionem melius loquentem quam Abel. 25 Videte ne recusatis loquentem: Si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur, multo magis nos qui de caelis loquentem nobis avertimur; 26 Cujus vox movit terram tunc, modo autem repromittit dicens: Adhuc semel ego movebo non solum terram sed et caelum. 27 Quod autem: Adhuc semel dicit, declarat mobilia translationem tamquam factorum, ut maneat ea quae sunt immobilia. 28 Itaque regnum immobile susipientes habemus gratiam, per quam serviamus placentes Deo cum metu et reverentia: 29 Etenim Deus noster ignis consumens est.

* * * * *

1 MENEAT CARITAS FRATERNITATIS [IN VOBIS]. 2 ET HOSPITALITATEM NOLITE OLIVISCI: PER HANC ENIM LATUERUNT QUIDAM ANGELIS HOSPITIO RECEPTIS.

21 Et, ita terribile erat quod videbatur, Moses dixit: Exterritus sum et tremebundus: 22 Sed accessistis ad Sion montem et civitatem Dei viventis, Hierusalem caelestem, et multorum milium angelorum frequentiae, 23 Et ecclesiarum primitivorum qui conscripti sunt in caelis, et iudicem omnium Deum, et spiritus justorum perfectorum, 24 Et testamenti novi mediatorem Jesum, et sanguinis sparsionem melius loquentem quam Abel. 25 Videte ne recusatis loquentem: Si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur, multo magis nos qui de caelis loquentem nobis avertimur; 26 Cujus vox movit terram tunc, modo autem repromittit dicens: Adhuc semel ego movebo non solum terram sed et caelum. 27 Quod autem: Adhuc semel dicit, declarat mobilia translationem tamquam factorum, ut maneat ea quae sunt immobilia. 28 Itaque regnum immobile susipientes habemus gratiam, per quam serviamus placentes Deo cum metu et reverentia: 29 Etenim Deus noster ignis consumens est.

CAPUT XIII.

1 CARITAS fraternitatis maneat [in vobis]. 2 Et hospitalitatem nolite oblivisci: per hanc enim latuerunt quidam angelis hospitio receptis.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ, γ'.

23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. 24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. 25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. [Ἀμήν.]

✠ ܠܗܠ ܕܡܪܝܬܐ ✠

23 ܕܥܡ ܕܢܐ ܠܡܬܐ ܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ ܕܡܝܬܐ .
 24 ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ .
 25 ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ .
 ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ .
 ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ .
 ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ ܕܡܠܝܬܐ .

AD HEBRÆOS, XIII.

23 Cognoscite fratrem nostrum Timotheum dimissum, cum quo, si celerius venerit, videbo vos. 24 Salutate omnes præpositos vestros et omnes sanctos. Salutant vos de Italia. 25 Gratia cum omnibus vobis. Amen.

APOSTOLI EPISTULA CATHOLICA JACOBI.

ΙΑΚΩΒΟΥ, ΚΕΦ. α'.

ΙΑΚΩΒΟΣ θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς
ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν. ² Πᾶσαν
χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν
πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, ³ Γι-
νώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς
πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν. ⁴ Ἡ
δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι. ⁵ Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται
σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ
πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ
δοθήσεται αὐτῷ. ⁶ Αἰτείτω δὲ ἐν
πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ
διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης
ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. ⁷ Μὴ
γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι
λήμψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου,

بسمه و صلوات و آ

ἵνα ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα
ᾗτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι. ⁵ Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται
σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ
πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ
δοθήσεται αὐτῷ. ⁶ Αἰτείτω δὲ ἐν
πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ
διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης
ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. ⁷ Μὴ
γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι
λήμψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου,

JACOBI, CAPUT I.

JACOBUS Dei et Domini nostri Jesu
Christi servus duodecim tribubus
quæ sunt in dispersione salutem.
² Omne gaudium existimate, fratres
mei, cum in temptationibus variis in-
cideritis, ³ Scientes quod probatio fidei
vestræ patientiam operatur. ⁴ Patien-
tia [autem] opus perfectum habeat, ut
sitis perfecti et integri, in nullo de-
ficientes. ⁵ Si quis autem vestrum
indiget sapientiam, postulet a Deo
qui dat omnibus affluenter et non
improperat, et dabitur ei. ⁶ Postulet
autem in fide, nihil hæsitans: qui
enim hæsitat, similis est fluctui
maris qui a vento movetur et cir-
cumfertur. ⁷ Non ergo æstimet homo
ille quod accipiat aliquid a Domino,

⁹ Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν
πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. ⁹ Καυχάσθω
δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει
αὐτοῦ, 10 Ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπει-
νώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
παρελεύσεται. 11 Ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος
σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τον χόρ-
τον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ
ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν
ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πει-
ρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψε-
ται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγεί-
λατο [ὁ Κύριος] τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ
θεοῦ πειράζομαι. Ὁ γὰρ θεὸς ἀπεί-
ραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς
οὐδένα. 14 Ἐκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ
τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ
δελεαζόμενος. 15 Εἴτα ἡ ἐπιθυμία
συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ
ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνα-
τον. 16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοί. 17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ
πᾶν δῶρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστιν κατα-
βαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων,
παρ' ᾧ οὐκ ἐνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς
ἀποσκίασμα. 18 Βουλευθεὶς ἀπεκύησεν
ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί·
ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ
ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι,
βραδὺς εἰς ὀργὴν. 20 Ὁργὴ γὰρ ἀνδρὸς
δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται.

⁹ ἄνῃ ὁ δῖψυχοῦ. ἀκατάστατος. ἐν
πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. ⁹ καυχάσθω
δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει
αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπει-
νώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου
παρελεύσεται. 11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος
σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανε τον χόρ-
τον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ
ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν
ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πει-
ρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψε-
ται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγεί-
λατο [ὁ Κύριος] τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
13 μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ
θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς ἀπεί-
ραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς
οὐδένα. 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ
τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ
δελεαζόμενος. 15 εἴτα ἡ ἐπιθυμία
συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ
ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνα-
τον. 16 μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοί. 17 πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ
πᾶν δῶρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστιν κατα-
βαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων,
παρ' ᾧ οὐκ ἐνι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς
ἀποσκίασμα. 18 βουλευθεὶς ἀπεκύησεν
ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.
19 ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί·
ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ
ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι,
βραδὺς εἰς ὀργὴν. 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς
δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται.

⁹ Vir duplex animo, inconstans in
omnibus viis suis. ⁹ Glorietur autem
frater humilis in exaltatione sua,
10 Dives autem in humilitate sua,
quoniam sicut flos fœni transibit.
11 Exortus est enim sol cum ardore
et arefecit fœnum, et flos ejus decidit
et decor vultus ejus deperiit: ita et
dives in itineribus suis marcescet.
12 Beatus vir qui suffert temptationem,
quia cum probatus fuerit accipiet coro-
nam vitæ, quam repromisit Deus dili-
gentibus se. 13 Nemo cum temptatur
dicat quoniam a Deo temptatur. Deus
enim intemptator malorum est, ipse
autem neminem temptat, 14 Unus-
quisque vero temptatur a concupis-
centia sua abstractus et inlectus;
15 Dehinc concupiscentia cum conce-
perit parit peccatum, peccatum vero
cum consummatum fuerit generat
mortem. 16 Nolite itaque errare,
fratres mei dilectissimi. 17 Omne
datum optimum et omne donum per-
fectum de sursum est descendens a
Patre luminum, apud quem non est
transmutatio nec vicissitudinis obum-
bratio. 18 Voluntarie enim genuit
nos verbo veritatis, ut simus aliquod
initium creaturæ ejus. 19 Scitis, fratres
mei dilecti. Sit autem omnis homo
velox ad audiendum, tardus autem ad
loquendum et tardus ad iram: 20 Ira
enim viri justitiam Dei non operatur.

21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ
περισσεῖαν κακίας ἐν πραύτητι δέξασθε
τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σῶσαι
τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ
λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταὶ παρα-
λογιζόμενοι ἑαυτοῦς. 23 Ὅτι εἴ τις
ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής,
οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ
πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσό-
πτρῳ. 24 Κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ
ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο
ὁποῖος ἦν. 25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς
νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ
παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς
γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος
μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιν-
αγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν
καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρη-
σκία. 27 Θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος
παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπι-
σκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ
θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν
ἀπὸ τοῦ κόσμου.

ΚΕΦ. Β'.

1 ἈΔΕΛΦΟΙ μου, μὴ ἐν προσωπο-
λημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 Ἐὰν
γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ
χρυσοδοκτύλιος ἐν ἐσθῇτι λαμπρᾷ, εἰς-
έλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῇτι,

21 καὶ ὅτι ἡ ἀποθέμενη ῥυπαρία καὶ
περισσεύουσα κακία ἐν πραύτητι
δέξασθε τὸν ἐμφυτὸν λόγον τὸν
δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.
22 Ὡς οὖν ποιηταὶ λόγου, καὶ
οὐ μόνον ἀκροαταὶ παραλογιζόμενοι
ἑαυτοῦς. 23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς
λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος
ἐοικὼς ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ
πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
ἐσόπτρῳ. 24 ὁ γὰρ κατενόησεν
ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως
ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ
παρακύψας εἰς νόμον τέλειον καὶ
παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησ-
μονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου,
οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ
ἔσται. 26 εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς
εἶναι, μὴ χαλινάγων τὴν γλῶσσαν
αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν τὴν καρδίαν
αὐτοῦ, οὗτος μάταιος ὁ θρησκισμός.
27 ἡ θρησκία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος
παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπι-
σκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν
τῇ θλίψει αὐτῶν, ἑαυτὸν ἀσπίλον
τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου. ✠

✠ 3 ✠ 4 ✠

1 ἀγαπᾶτε ἀλλήλους ὡς ἀγαπᾶτε
ἑαυτοὺς, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐστὶν ἡ ἀλήθεια.
2 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν
ὃν ἑώρακεν ἐν τῇ ἐσθῇτι, ὁ ἀγαπᾶ
τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν ὃν ἑώρακεν ἐν
τῇ ῥυπαρίᾳ. 3 ὁ ἀγαπῶν τὸν
ἑαυτοῦ ἀδελφόν ὃν ἑώρακεν ἐν τῇ
ἐσθῇτι, ὁ ἀγαπᾶ τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν
ὃν ἑώρακεν ἐν τῇ ῥυπαρίᾳ. 4 ὁ ἀγαπῶν
τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν ὃν ἑώρακεν ἐν
τῇ ἐσθῇτι, ὁ ἀγαπᾶ τὸν ἑαυτοῦ
ἀδελφόν ὃν ἑώρακεν ἐν τῇ ῥυπαρίᾳ.

21 Propter quod abicientes omnem in-
munditiam et abundantiam malitiarum
in mansuetudine suscipite insitum
verbum Dei, quod potest salvare ani-
mas vestras. 22 Estote autem factores
verbi, et non auditores tantum fallentes
vosmet ipsos. 23 Quia si quis auditor
est verbi et non factor, hic compara-
bitur viro consideranti vultum nati-
vitatibus suarum in speculo: 24 Consideravit
enim se et abiit et statim oblitus est
qualis fuerit. 25 Qui autem perspexerit
in lege perfecta libertatis et permanse-
rit in ea, non auditor obliviosus factus
sed factor operis, hic beatus in facto
suo erit. 26 Si quis autem putat se
religiosum esse, non refrenans linguam
suam sed seducens cor suum, hujus
vana est religio. 27 Religio autem
munda et inmaculata apud Deum et
Patrem hæc est, visitare pupillos et
viduas in tribulatione eorum, et in-
maculatum se custodire ab hoc sæculo.

CAPUT II.

1 FRATRES mei, nolite in personarum
acceptione habere fidem Domini nostri
Jesu Christi gloriæ. 2 Etenim si introie-
rit in conventu vestro vir aureum anu-
lum habens in veste candida, introie-
rit autem et pauper in sordido habitu,

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα·
Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραάμ τῷ θεῷ, καὶ
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ
φίλος θεοῦ ἐκλήθη. 24 Ὁρᾶτε ὅτι
ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ
οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 Ὁμοίως δὲ
καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδι-
καιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ
ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα· 26 Ὡς περ γὰρ
τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν,
οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς ἔργων νεκρά
ἐστίν.

ΚΕΦ. γ.

1 ΜΗ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε,
ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μέζον κρίμα
λημψόμεθα. 2 Πολλὰ γὰρ πταίμεν
ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει,
οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγω-
γῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 Εἰ δὲ τῶν
ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς τὰ στόματα
βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν·
4 Ἴδου καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα,
μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου
ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται·
5 Οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος
ἐστίν καὶ μεγάλα ἀνέχει. Ἴδου ἡλίκον πῦρ
ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 [Καὶ] ἡ γλῶσσα·
πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα
καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ
σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλο-
γίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως
καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

23 **ΚΑΙ** ΕΠΛΗΡΩΘΗ Η ΓΡΑΦΗ Η ΛΕΓΟΥΣΑ·
ΕΠΙΣΤΕΥΣΕΝ ΔΕ ΑΒΡΑΑΜ ΤΩ ΘΕΩ, ΚΑΙ
ΕΛΟΓΙΣΘΗ ΑΥΤΩ ΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ, ΚΑΙ
ΦΙΛΟΣ ΘΕΟΥ ΕΚΛΗΘΗ. 24 **ΟΡΑΤΕ** ΟΤΙ
ΕΞ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΤΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ
ΟΥΚ ΕΚ ΠΙΣΤΕΩΣ ΜΟΝΟΝ. 25 **ΟΜΟΙΩΣ** ΔΕ
ΚΑΙ ΡΑΑΒ Η ΠΟΡΝΗ ΟΥΚ ΕΞ ΕΡΓΩΝ ΕΔΙ-
ΚΑΙΩΘΗ, ΥΠΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΤΟΥΣ ΑΓΓΕΛΟΥΣ ΚΑΙ
ΕΤΕΡΑ ΟΔΩ ΕΚΒΑΛΟΥΣΑ· 26 **ΩΣ** ΠΕΡ ΓΑΡ
ΤΟ ΣΩΜΑ ΧΩΡΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΝΕΚΡΟΝ ΕΣΤΙΝ,
ΟΥΤΩΣ ΚΑΙ Η ΠΙΣΤΙΣ ΧΩΡΙΣ ΕΡΓΩΝ ΝΕΚΡΑ
ΕΣΤΙΝ.

✠ ٧٧ ✠

1 **ΜΗ** ΠΟΛΛΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΓΙΝΕΣΘΕ,
ΑΔΕΛΦΟΙ ΜΟΥ, ΕΙΔΟΤΕΣ ΟΤΙ ΜΕΙΖΟΝ ΚΡΙΜΑ
ΛΗΜΨΟΜΕΘΑ. 2 ΠΟΛΛΑ ΓΑΡ ΠΤΑΙΟΜΕΝ
ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει,
οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγω-
γῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 Εἰ δὲ τῶν
ἵππων τοὺς χαλινούς εἰς τὰ στόματα
βάλλομεν εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν·
4 Ἴδου καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα
καὶ ὑπὸ ἀνέμων σκληρῶν ἐλαυνόμενα,
μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου
ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται·
5 Οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος
ἐστίν καὶ μεγάλα ἀνέχει. Ἴδου ἡλίκον πῦρ
ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει 6 [Καὶ] ἡ γλῶσσα·
πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα
καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καὶ
σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλο-
γίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως
καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

23 Et suppleta est scriptura dicens:
Credidit Abraham Deo, et reputatum
est ei ad justitiam, et amicus Dei ap-
pellatus est. 24 Videtis quoniam ex
operibus justificatur homo et non ex
fide tantum? 25 Similiter autem et
Raab meretrix nonne ex operibus
justificata est, suscipiens nuntios et
alia via eiciens? 26 Sicut enim corpus
sine spiritu mortuum est, ita et fides
sine operibus mortua est.

CAPUT III.

1 **NOLITE** plures magistri fieri, fratres
mei, scientes quoniam majus judicium
sumitis. 2 In multis enim offendimus
omnes: si quis in verbo non offendit,
hic perfectus est vir: potest etiam cir-
cumducere freno totum corpus. 3 Si
autem equis frenos in ora mittimus ad
consentiendum nobis, et omne corpus
illorum circumferimus: 4 Ecce et
naves, cum magnæ sint et a ventis
validis minentur, circumferuntur a
modico gubernaculo ubi impetus
dirigentis voluerit: 5 Ita et lingua
modicum quidem membrum est et
magna exaltat. Ecce quantus ignis
quam magnam silvam incendit.
6 Et lingua ignis est, universitas
iniquitatis lingua constituitur in
membris nostris, quæ maculat totum
corpus et inflamat rotam nativi-
tatis nostræ, inflammata a gehenna.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετει-
νῶν ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται
καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ,
8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀν-
θρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον κακόν,
μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 Ἐν αὐτῇ
εὐλογοῦμεν τὸν Κύριον καὶ πατέρα, καὶ
ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους
τοὺς καθ' ὁμολοσίαν θεοῦ γεγονότας·
10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί
μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 Μήτι ἡ
πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ
καὶ τὸ πικρόν; 12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί
μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος
σῦκα; οὔτε ἄλκυον γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν;
δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. 14 Εἰ
δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε τῆς
ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 Οὐκ ἔστιν
αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη,
ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.
16 Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ
ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν
ὑγνὴ ἔστιν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπικεικὴς,
εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν
ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος.

7 **Χ**λσθὲ ἅπαν φύσις θηρίων τε καὶ πετει-
νῶν ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται
καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ,
8 **Τ**ὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀν-
θρώπων δαμάσαι· ἀκατάστατον κακόν,
μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 Ἐν αὐτῇ
εὐλογοῦμεν τὸν Κύριον καὶ πατέρα, καὶ
ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους
τοὺς καθ' ὁμολοσίαν θεοῦ γεγονότας·
10 **Ε**κ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται
εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί
μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. 11 Μήτι ἡ
πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ
καὶ τὸ πικρόν; 12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί
μου, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος
σῦκα; οὔτε ἄλκυον γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.
13 **Τ**ίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν;
δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ
ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. 14 **Ε**ἰ
δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε τῆς
ἀληθείας καὶ ψεύδεσθε. 15 **Ο**ὐκ ἔστιν
αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη,
ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.
16 **Ο**που γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ
ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.
17 **Ἡ** δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν
ὑγνὴ ἔστιν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπικεικὴς,
εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν
ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος.

7 Omnis enim natura bestiarum et
volucrum et serpentium ceterorumque
domantur et domita sunt a natura
humana: 8 Linguam autem nullus
hominum domare potest. Inquietum
malum, plena veneno mortifero. 9 In
ipsa benedicimus Deum et Patrem, et
in ipsa maledicimus homines qui ad
similitudinem Dei facti sunt: 10 Ex
ipso ore procedit benedictio et male-
dictio. Non oportet, fratres mei, hæc
ita fieri. 11 Numquid fons de eodem
foramine emanat dulcem et amaram
aquam? 12 Numquid potest, fratres
mei, ficus uvas facere aut vitis ficus?
Sic neque salsa dulcem potest facere
aquam. 13 Quis sapiens et disciplina-
tus inter vos? ostendat ex bona con-
versatione operationem suam in man-
suetudinem sapientiæ. 14 Quod si
zelum amarum habetis et contentiones
in cordibus vestris, nolite gloriari et
mendaces esse adversus veritatem.
15 Non est ista sapientia de sursum de-
scendens, sed terrena, animalis, diabo-
lica. 16 Uhi enim zelus et contentio,
ibi inconstantia et omne opus pra-
vum. 17 Quæ autem de sursum est
sapientia, primum quidem pudica
est, deinde pacifica, modesta, suadi-
bilis, plena misericordia et fructibus
bonis, non judicans, sine simulatione.

18 *Καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ
σπείρεται τοῖς ποιούσιν εἰρήνην.*

ΚΕΦ. 8.

1 ΠΟΘΕΝ πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι
ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν
ὑμῶν τῶν στρατευσόμενων ἐν τοῖς μέλεσιν
ὑμῶν; 2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε·
φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε
ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. Καὶ
οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·
3 Αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς
αἰτεῖσθε, ὥτα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δα-
πανήσητε, 4 Μοιχαλίδες. Οὐκ οἴδατε
ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα ἐστὶν
τῷ θεῷ; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος
εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθ-
ίσταται. 5 Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ
γραφὴ λέγει; Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ
πνεῦμα ὃ κατώκισεν ἐν ἡμῖν, 6 Μείζονα
δὲ δίδωσιν χάριν. Διὸ λέγει· Ὁ θεὸς
ὑπερῆφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
δίδωσιν χάριν. 7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ
θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύ-
ξεται ἀφ' ὑμῶν· 8 Ἐγγίσατε τῷ θεῷ,
καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν. Καθαρίσατε χεῖρας,
ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρδίας, δίψυ-
χοι. 9 Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε,
[καὶ] κλαύσατε· ὃ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος
μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

18 هَاتَا فِي دِيصَةِ: حَمَلَا
مَدَاوَنِي لِيْلِي بَصِي مَكَلَا *

❖ ❖ ❖

[illegible]

18 Fructus autem justitiæ in pace se-
minatur facientibus pacem.

CAPUT IV.

1 UNDE bella et lites inter vos ?
nonne ex concupiscentiis vestris quæ
militant in membris vestris ? 2 Con-
cupiscitis, et non habetis : occiditis et
zelatis, et non potestis adipisci : litiga-
tis et belligeratis, et non habetis
propter quod non postulatis : 3 Petitis,
et non accipietis, eo quod male petatis,
ut in concupiscentiis vestris insumatis.
4 Adulteri, nescitis quia amicitia hujus
mundi inimica est Dei ? Quicumque
ergo voluerit amicus esse sæculi hujus,
inimicus Dei constituitur. 5 An putatis
quia inaniter scriptura dicat : Ad in-
vidiam concupiscit spiritus qui habitat
in vobis ? 6 Majorem autem dat gra-
tiam : propter quod dicit : Deus super-
bis resistit, humilibus autem dat gra-
tiam. 7 Subditi igitur estote Deo :
resistite autem diabolo, et fugiet a
vobis : 8 Adpropinquate Deo, et ad-
propinquabit vobis. Emundate manus,
peccatores, et purificate corda, dupli-
ces animo. 9 Miseri estote et lugete
et plorate : risus vester in luctum
convertatur et gaudium in moerorem.

4 Ἴδου ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμυσάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἰβοᾷ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ᾧτα Κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. 7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδου ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικεν. 9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. 10 Ἐπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί [μου], τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. 11 Ἴδου μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολυσπλαγχνὸς ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ οἰκτῖρμων. 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. 13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω·

4 Ἴδου ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμυσάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἀφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἰβοᾷ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ᾧτα Κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. 7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδου ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον· 8 Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικεν. 9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. 10 Ἐπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί [μου], τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας, οἱ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. 11 Ἴδου μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἠκούσατε καὶ τὸ τέλος Κυρίου εἶδετε, ὅτι πολυσπλαγχνὸς ἐστὶν ὁ Κύριος καὶ οἰκτῖρμων. 12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. 13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω·

4 Ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras, qui fraudatus est a vobis, clamat, et clamor ipsorum in aures Domini Sabaoth introivit. 5 Epulati estis super terram et in luxuriis enutristis corda vestra in diem occisionis. 6 Adduxistis, occidistis justum, et non resistit vobis. 7 Patientia igitur estote, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum et serotinum: 8 Patientes estote et vos, confirmate corda vestra, quoniam adventus Domini adpropinquavit. 9 Nolite ingemescere, fratres in alterutrum, ut non judicemini: ecce iudex ad januam adsistit. 10 Exemplum accipite, fratres, laboris et patientiæ per prophetas qui locuti sunt in nomine Domini. 11 Ecce beatificamus qui sustinuerunt: sufferentiam Job audistis, et finem Domini vidistis, quoniam misericors est Dominus et miserator. 12 Ante omnia autem, fratres mei, nolite jurare, neque per cælum neque per terram neque aliud quodcumque nomen. Sit autem sermo vester: Est est, non non; ut non sub iudicio decidatis. 13 Tristatur aliquis vestrum? oret æquo animo et psallat,

14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες [αὐτόν] ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
 15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν καμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἡ πεποικωσ, ἀφεύησεται αὐτῷ.
 16 Ἐξομολογείσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε· πολλὴ ἰσχὺς δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
 17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
 18 Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὕετον καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.
 19 Ἀδελφοί μου, εἰάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 Γινώσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πληθὺς ἁμαρτιῶν.

14 ὁ ἰσχυρὸς ἔστω ὑμῖν· προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες [αὐτόν] ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
 15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν καμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἡ πεποικωσ, ἀφεύησεται αὐτῷ.
 16 Ἐξομολογείσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε· πολλὴ ἰσχὺς δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
 17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
 18 Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὕετον καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.
 19 Ἀδελφοί μου, εἰάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 Γινώσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πληθὺς ἁμαρτιῶν.

14 Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros ecclesiae, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. 15 Et oratio fidei salvabit infirmum, et allevabit eum Dominus; et si in peccatis sit, dimittentur ei.
 16 Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem, ut salveamini: multum enim valet deprecatio justi adsidua. 17 Helias homo erat similis nobis passibilis, et oratione oravit ut non plueret super terram, et non pluit annos tres et menses sex:
 18 Et rursus oravit, et caelum dedit pluviam et terra dedit fructum suum.
 19 Fratres mei, si quis ex vobis erraverit a veritate et converterit quis eum, 20 Scire debet quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore vitae suae, salvabit animam ejus a morte et cooperit multitudinem peccatorum.

PETRI.

PETRUS apostolus Jesu Christi
electis advenis dispersionis Ponti,
Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ et Bythiniaë,
2 Secundum præscientiam Dei Patris,
in sanctificationem Spiritus, in obœ-
dientiam et aspersionem sanguinis
Jesu Christi. Gratia vobis et pax
multiplicetur. 3 Benedictus Deus et
Pater Domini nostri Jesu Christi, qui
secundum magnam misericordiam
suam regeneravit nos in spem
vivam per resurrectionem Jesu Christi
ex mortuis, 4 In hereditatem in-
corruptibilem et incontaminatam
et inmarcescibilem, conservatam in
cælis vobis 5 Qui in virtute Dei
custodimini per fidem in salutem
paratam revelari in tempore novissimo.

ε 'Εν ᾧ ἀγαλλιῶσθε, ὀλίγον ἄρτι
εἰ δέον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πει-
ρασμοῖς, 7 "Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς
πίστεως πολυτιμότερον χρυσοῦ τοῦ
ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζο-
μένου, εὐρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν
καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
Χριστοῦ, 8 "Ὅν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε,
εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες πιστεύοντες δὲ
ἀγαλλιῶσθε χαρᾷ ἀνεκκαλήτῃ καὶ
δεδοξαμένῃ, 9 Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς
πίστεως ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν. 10 Περὶ
ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύ-
νησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς
χάριτος προφητεύσαντες, 11 Ἐραυνῶντες
εἰς τίνα ἡ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν
αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμε-
νον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς
μετὰ ταῦτα δόξας· 12 Οἷς ἀπεκαλύφθη
ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῶν δὲ διηκόνουν αὐτά,
ἀ νῦν ἀνγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγε-
λισαμένων ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ
ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ᾧ ἐπιθυ-
μοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. 13 Διὸ
ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς δια-
νοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπί-
σατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν
ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ε 'In quo exultatis, modicum nunc si
oportet contristari in variis tempta-
tionibus, 7 Ut probatio vestrae fidei
multo pretiosior sit auro quod per
ignem probatur, inveniatur in laudem
et gloriam et honorem in revelationem
Jesu Christi; 8 Quem cum non vide-
ritis diligitis, in quem nunc quoque
non videntes creditis; quem cum vide-
ritis, exultabitis lætitia inenarrabili et
glorificata, 9 Reportantes finem fidei
vestrae, salutem animarum vestrarum.
10 De qua salute exquisierunt atque
scrutati sunt prophetæ qui de futura
in vobis gratia prophetaverunt,
11 Scrutantes in quod vel quale tempus
significaret in eis Spiritus Christi
prænuntians eas quæ in Christo sunt
passiones et posteriores glorias;
12 Quibus revelatum est quia non sibi
ipsis, vobis autem, ministrabant ea
quæ nunc adnuntiata sunt vobis per
eos qui evangelizaverunt vobis Spiritu
Sancto misso de cælo, in quem deside-
rant angeli prospicere. 13 Propter quod
succincti lumbos mentis vestrae, sobrii,
perfecte sperate in eam quæ offertur vo-
bis gratiam in revelatione Jesu Christi.

ε In quo exultatis, modicum nunc si
oportet contristari in variis tempta-
tionibus, 7 Ut probatio vestrae fidei
multo pretiosior sit auro quod per
ignem probatur, inveniatur in laudem
et gloriam et honorem in revelationem
Jesu Christi; 8 Quem cum non vide-
ritis diligitis, in quem nunc quoque
non videntes creditis; quem cum vide-
ritis, exultabitis lætitia inenarrabili et
glorificata, 9 Reportantes finem fidei
vestrae, salutem animarum vestrarum.
10 De qua salute exquisierunt atque
scrutati sunt prophetæ qui de futura
in vobis gratia prophetaverunt,
11 Scrutantes in quod vel quale tempus
significaret in eis Spiritus Christi
prænuntians eas quæ in Christo sunt
passiones et posteriores glorias;
12 Quibus revelatum est quia non sibi
ipsis, vobis autem, ministrabant ea
quæ nunc adnuntiata sunt vobis per
eos qui evangelizaverunt vobis Spiritu
Sancto misso de cælo, in quem deside-
rant angeli prospicere. 13 Propter quod
succincti lumbos mentis vestrae, sobrii,
perfecte sperate in eam quæ offertur vo-
bis gratiam in revelatione Jesu Christi.

ΠΕΤΡΟΥ Α', α'.

✠ | ✠ | ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

PETRI I, I.

11 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, 16 Διότι γέγραπται· "Ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιός [εἰμι]. 17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, 18 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρμοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου, 19 Ἀλλὰ τιμῇ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς 21 Τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. 22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνισκότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, 23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος [εἰς τὸν αἰῶνα].

14 Ἰσὲς τέκνα ὑπακοῆς. 15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, 16 Διότι γέγραπται· "Ἅγιοι ἔσεσθε, διότι ἐγὼ ἅγιός [εἰμι]. 17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, 18 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρμοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου, 19 Ἀλλὰ τιμῇ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, 20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς 21 Τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. 22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνισκότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, 23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος [εἰς τὸν αἰῶνα].

14 Quasi filii obœdientiæ, non configurati prioribus ignorantie vestre desideriiis, 15 Sed secundum eum qui vocavit vos Sanctum et ipsi sancti in omni conversatione sitis, 16 Quoniam scriptum est: Sancti estote, quia et ego sanctus sum. 17 Et si patrem invocatis eum qui sine acceptione personarum judicat secundum uniuscujusque opus, in timore incolatus vestri tempore conversamini, 18 Scientes quod non corruptibilibus, auro vel argento redempti estis de vana vestra conversatione paternæ traditionis, 19 Sed prætioso sanguine quasi agni immaculati et incontaminati Jesu Christi, 20 Præcogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem novissimis temporibus propter vos, 21 Qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam, ut fides vestra et spes esset in Deo. 22 Animas vestras castificantes in obœdientiam caritatis, in fraternitatis amore simplici, ex corde invicem diligite attentius, 23 Renati non ex semine corruptibili sed incorruptibili, per verbum Dei vivi et permanentis in æternum.

ΠΕΤΡΟΥ Α', α', β'.

24 Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ
πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου·
ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος
ἐξέπεσεν· 25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει
εἰς τὸν αἰῶνα. Τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα
τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

ΚΕΦ. Β΄.

1 ἈΠΟΘΕΜΕΝΟΙ οὖν πᾶσαν κα-
 κίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις
 καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλίας,
 2 Ὡς ἀρτυγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν
 ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ
 αὐξηθῇτε εἰς σωτηρίαν, 3 Εἰ ἐγεύσασθε
 ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. 4 Πρὸς ὃν προσ-
 ερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων
 μὲν ἀποδοδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῷ
 ἐκλεκτόν, ἔντιμον, 5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθον
 ζῶντες ἐποικοδομεῖσθε οἶκος πνευματι-
 κός, εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνευέγκαι
 πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 6 Διότι περιέχει
 ἐν γραφῇ· Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον
 ἀκρογωνιαίον, ἐκλεκτόν, ἔντιμον, καὶ ὁ
 πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατα-
 σχυθῇ. 7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς
 πιστεύουσιν· ἀπιστοῦσιν δέ, λίθον ὃν
 ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος
 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας 8 Καὶ
 λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκαν-
 δάλου, οἱ προσκóπτουσιν τῷ λόγῳ
 ἀπειθoύντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.

❖ മ ❖ | ❖ | ❖ അംഗം?

24. قَالُوا يَا هَذَا هُوَ الَّذِي كَانَ يَدْعُو إِلَى الْفِتْنَةِ
وَقَدْ كَفَرَ بِالْحَقِّ أَكْبَرُ الْكُفْرِ .
قَالَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ تُدْعَوْنَ لَهُ فَآخَرُهُ عَنِيتُمْ أَفْ
أَنْتُمْ كَاذِبُونَ .
قَالَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ تُدْعَوْنَ لَهُ فَآخَرُهُ عَنِيتُمْ أَفْ
أَنْتُمْ كَاذِبُونَ .
قَالَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ تُدْعَوْنَ لَهُ فَآخَرُهُ عَنِيتُمْ أَفْ
أَنْتُمْ كَاذِبُونَ .

مطالعہ ♦ ♦

١. اَنَسَهُ اَتَقَلَّا فَبَصَحَ فَاَقْبَحَ
 صَبَحًا ١. وَخَلَسَ تَحَلَّا مِنْهُكَ حَاقًا .
 وَصَفَا مِنْهَا لَخْرُؤًا ١. : وَوَسَّوهُ اِسْرَ
 تَحَةً ذَا فَصًا ١. وَالْفَرْقُوهَ كَسَ لَحْلَكًا ١ :
 اِسْرَ بُلْسُطًا نَصْرًا وَدَمْنًا . وَخَسَّ
 لِيْزَقَ حَسِيًا . ٣. اِ مَنَصَبَةً
 وَبُلْبُلَةً وَبُكَتَ تِهَ مَنًّا . : اَتَّ وَبَكَتَ
 فَخَصَّ: وَصَبَ اِيَّاهُ : وَابْنُ تِهَ طَافًا
 مَنَّا وَابْنُ تِهَ صَدَّتْ اِنْعَا : وَفَلَّ
 وَصَبَّ: كَلَّ الْكُتَّ : : وَاهِ اِيَّاهُ
 اِسْرَ طَافًا مَنًّا اِلَاجَه . وَوَسَّوهُ
 اَسْتَحَلَّا وَوَسَّنَا وَوَسَّتَا مَرْيَمًا .
 لَحْلَكَةً وَصِيًا وَوَسَّنَا وَصَصَلِي
 مَرْمَدَ الْكُتَّ حَبَّ نَعْمَةً مَقْبَسًا *
 : اِقْبَحَ تِهَ اِنَّ: وَحَلَّ: : وَتَا
 فَوَادَ اِنَّا حَرِيَةً: : طَافًا صَبَّ: اِ
 وَصَبَّ: اِ حَرَبَ اَوَّاهًا . وَفَلَّ
 وَوَسَّوهُ خَسَّ اِ تَصَّ: . لَحْلَكَةً
 اَتَقَلَّا اِلَيْتَه اَتَّ اِنَّا اِلَاجَه
 وَوَسَّوهُ مَنَّا . كَسَّ: : وَبَلَّ
 فَخَصَّ: : : طَافًا تِهَ : وَوَسَّوهُ
 وَوَسَّنَا وَوَسَّلَا . وَوَسَّوهُ خَسَّ حَبَّ
 فَخَصَّ: لَحْلَكَةً : وَوَسَّوهُ مَقْبَسًا .

PETRI I, II, III.

24 Quia omnis caro ut fœnum, et omnis gloria ejus tamquam flos fœni: exaruit fœnum, et flos decidit: 25 Verbum autem Domini manet in æternum. Hoc est autem verbum quod evangelizatum est in vobis.

CAPUT II.

1 DEPONENTES igitur omnem mali-
tiam et omnem dolum et simulationes
et invidias et omnes detractiones,
2 Sicut modo geniti infantes, rationa-
bile et sine dolo lac concupiscite, ut in
eo crescatis in salutem. 3 Si tamen
gustatis quoniam dulcis est Dominus.
4 Ad quem accedentes, lapidem vivum,
ab hominibus quidem reprobatum, a
Deo autem electum et honorificatum,
5 Et ipsi tamquam lapides vivi super-
ædificamini, domus spirituales, sacerdo-
tium sanctum, offerre spirituales hostias
acceptabiles Deo per Jesum Christum,
6 Propter quod continet scriptura :
Ecce pono in Sion lapidem summum
angularem, electum, præciosum, et omnis
qui crediderit in eo non confunditur.
7 Vobis igitur honor credentibus : non
credentibus autem lapis quem repro-
baverunt ædificantes, hic factus est in
caput anguli, 8 Et lapis offensionis
et petra scandali, his qui offendunt
verbo nec credunt, in quo et positi sunt.

ΠΕΤΡΟΥ Α', γ'.

ΚΕΦ. γ'.

1 ὍΜΟΙΩΣ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν. 3 Ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής. 5 Οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἄγναι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 Ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμουντες τιμὴν ὡς καὶ συνκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. 8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλαδέλφοι, εὖσπλαγχοι, ταπεινόφρονες,

✠ ١ ✠ ٢ ✠ ٣ ✠ ٤ ✠ ٥ ✠ ٦ ✠ ٧ ✠ ٨ ✠ ٩ ✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

✠ ١ ✠ ٢ ✠ ٣ ✠ ٤ ✠ ٥ ✠ ٦ ✠ ٧ ✠ ٨ ✠ ٩ ✠ ١٠ ✠ ١١ ✠ ١٢ ✠ ١٣ ✠ ١٤ ✠ ١٥ ✠ ١٦ ✠ ١٧ ✠ ١٨ ✠ ١٩ ✠ ٢٠ ✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠ ٧١ ✠ ٧٢ ✠ ٧٣ ✠ ٧٤ ✠ ٧٥ ✠ ٧٦ ✠ ٧٧ ✠ ٧٨ ✠ ٧٩ ✠ ٨٠ ✠ ٨١ ✠ ٨٢ ✠ ٨٣ ✠ ٨٤ ✠ ٨٥ ✠ ٨٦ ✠ ٨٧ ✠ ٨٨ ✠ ٨٩ ✠ ٩٠ ✠ ٩١ ✠ ٩٢ ✠ ٩٣ ✠ ٩٤ ✠ ٩٥ ✠ ٩٦ ✠ ٩٧ ✠ ٩٨ ✠ ٩٩ ✠ ١٠٠ ✠

1 ὍΜΟΙΩΣ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, 2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν. 3 Ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, 4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής. 5 Οὕτως γάρ ποτε καὶ αἱ ἄγναι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 Ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιούσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμουντες τιμὴν ὡς καὶ συνκληρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐνκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. 8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλαδέλφοι, εὖσπλαγχοι, ταπεινόφρονες,

PETRI I, III.

CAPUT III.

1 SIMILITER et mulieres subditæ sint suis viris, ut et si qui non credunt verbo, per mulierum conversationem sine verbo lucrifiant, 2 Considerantes in timore castam conversationem vestram. 3 Quarum sit non extrinsecus capillatura aut circumdatio auri aut indumenti vestimentorum cultus, 4 Sed qui absconditus cordis est homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus, quod est in conspectu Dei locuplex. 5 Sic enim aliquando et sanctæ mulieres sperantes in Domino ornabant se, subjectæ propriis viris, 6 Sicut Sarra obediebat Abrahæ, dominum eum vocans, cujus estis filiæ bene facientes et non timentes ullam perturbationem. 7 Viri similiter, cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori vaso muliebri, inpertientes honorem tamquam et coheredibus gratiæ vitæ, ut ne impediuntur orationes vestræ. 8 In fide autem omnes unanimes, conpatientes, fraternitatis amatores, misericordes, humiles.

ΠΕΤΡΟΥ Α', γ'.

9 Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ
ἢ λοιδορίαν ἀντι λοιδορίας, τοῦναντίον
δὲ εὐλογοῦντες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε
ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. 10 Ὁ
γὰρ θελὼν ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν
ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλώσσαν
[αὐτοῦ] ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη [αὐτοῦ]
τοῦ μὴ λαλήσαι δόλον, 11 Ἐκκλινάτω
ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν,
ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν,
12 Ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους
καὶ ὅλα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσ-
ωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιῶντας κακά.
13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ
ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γέννησθε; 14 Ἀλλ' εἰ
καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι.
Τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ
ταραχθῆτε, 15 Κύριον δὲ τὸν Χριστὸν
ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἑτοιμοὶ
[δὲ] ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ
αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν
ἐλπίδος, 16 Ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ
φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα
ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε [ὑμῶν ὡς κακο-
ποιῶν] καταισχυθῶσιν οἱ ἐπιρεά-
ζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ
ἀναστροφὴν. 17 Κρεῖττον γὰρ ἀγα-
θοποιῶντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα
τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοπεσιῶντας.

✧ ♣ 1 ✧ അംഗമ?

[illegible]

PETRI I, III.

9 Non reddentes malum pro malo vel
meledictum pro maledicto, sed e con-
trario benedicentes, quia in hoc vocati
estis ut benedictionem hereditate pos-
sideatis. 10 Qui enim vult vitam dili-
gere et videre dies bonos, coerceat
linguam suam a malo et labia ejus ne
loquantur dolum, 11 Declinet a malo et
faciat bonum, inquiret pacem et sequa-
tur eam, 12 Quia oculi Domini super
justos et aures ejus in preces eorum,
vultus autem Domini super facientes
mala. 13 Et quis est qui vobis noceat,
si boni æmulatores fueritis? 14 Sed et
si quid patimini propter justitiam,
beati. Timorem autem eorum ne
timueritis, et non conturbemini, 15 Do-
minum autem Christum sanctificate
in cordibus vestris, parati semper
ad satisfactionem omni poscenti vos
rationem de ea quæ in vobis, est spe,
16 Sed cum modestia et timore, con-
scientiam habentes bonam, ut in eo
quod detrahunt de vobis, confundan-
tur qui calumniantur vestram bonam
in Christo conversationem. 17 Melius
est enim bene facientes, si velit vo-
luntas Dei, pati quam male facientes.

ΠΕΤΡΟΥ Α', γ', δ.

18 "Οτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ
ἀμαρτιῶν ἀπέθανεν, δίκαιος ὑπὲρ
ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ,
θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ
πνεύματι, 19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ
πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 Ἀπει-
θήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ
θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατα-
σκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι,
τοῦτ' ἔστιν ὁκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι'
ὑδατος. 21 Ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον
νῦν σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθε-
σις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς
ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 Ὃς ἐστιν ἐν δεξιᾷ
θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέν-
των αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ
δυνάμεων.

ΚΕΦ. 8.

Ι ΧΡΙΣΤΟΥ οὖν παθόντος [ὑπὲρ
 ἡμῶν] σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν
 ἔννοιαν ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ
 πέπαιται ἁμαρτίας, **ἃ** Εἰς τὸ μηκέτι
 ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι
 θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι
 χρόνον. **ἃ** Ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρελη-
 λυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν
 κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελ-
 γείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις,
 πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις,

❖ 3 ❖ 7 ❖ 1 ❖ അംഗം?

18 قَهْلًا : اِهْ مَعْبَسَا سِرًا اَهْ قَهْلَا
 مَكْ سَهْوَتِي . اَزْبَا مَكْ سَهْوَتِي .
 رُبْ: صَفْ لَاجِسْ . مَعْبَسَا صَفْ:
 مَسَا مَدَبْ . 19 اَوَا: لَنَقْعَا
 اِلْبِي اُنْتِي سَهْوَتْ صَعْبَا .
 20 اَلْبِي رَفْ صَبْوَ لَا اَلْمَقْتَهْ
 سَهْوَتْ صَعْبَا مَدَبْ : رُبْ مَكْ:
 مَسَا اَلْسَا صَبْوَ لَاجِسْ صَعْبَا .
 خَا مَحَا : لَاجِسْ . لَاجِسْ
 نَقْعْ مَكْسَا : اَلْبِي كَا مَسْ
 صَفْ . 21 اِهْ اِيَا مَسَا مَسَا
 مَدَبَا سَا اِيَا مَكْسَا مَدَبَا .
 كَا رُبْ صَفْ مَعْبَسَا اِيَا : رَفْ
 اَلَا : رُبْ مَكْسَا اِيَا : لَاجِسْ
 صَا اَلَا : رَفْ . مَكْسَا مَدَبَا
 مَعْبَسَا . 22 اَلْبِي كَا مَسَا :
 اَلْمَسَا مَسَا خَا نَقْسَا اَلْسَا .
 اَلْمَسَا مَسَا مَسَا مَسَا
 مَسَا

معاون ❖ :

١ اَلْمَلْعَبَةُ اَتَتْهَا بَعْدَ مَلْعَبَةٍ
صَحْبَةٍ : اَوَّلَ اَمَلَةٍ حَسَ حَتَّى
يُحْنَنَ اِزْيَاسَ . فَلَكَ بِمَكَالٍ
صَحْبَةٍ : عَلَبَ كَسَ مَعَ حَتَّى
تَهْتِ اِ . ٢ وَلَا مَلْعَبًا كَتَبَ اِ
بُحْتِنَا نَبَا : صَفَا اَحْنَا اِ
صَحْبَةٍ اِ . اِلَّا لَحْنُنَا بُلَا اِ .
٣ فَهَفَّ اِ : اَحْنَا اَتَهْ بُلَا .
بُحْبَبَةٍ حَسَ اِ حُنَا بَسْتَقَا :
اَهْلَهُ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ
اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ .

PETRI I, III. IV.

18 Quia et Christus semel pro peccatis mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatos carne, vivificatos autem spiritu: 19 In quo et his qui in carcere erant spiritibus veniens prædicavit, 20 Qui increduli fuerant aliquando, quando expectabat Dei clementia in diebus Noe, cum fabricaretur arca, in qua pauci, id est octo animæ salvæ factæ sunt per aquam. 21 Quod et vos nunc similis formæ salvos fecit baptisma, non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum, per resurrectionem Jesu Christi, 22 Qui est in dextera Dei, deglutiens mortem ut vitæ æternæ heredes efficeremur, profectus in cælum, subjectis sibi angelis et potestatibus et virtutibus.

CAPUT IV.

1 CHRISTO igitur passo in carne
et vos eadem cogitatione armamini,
quia qui passus est carne desit a
peccatis, 2 Ut jam non hominum
desideriis sed voluntati Dei quod
reliquum est in carne vivat temporis.
3 Sufficit enim præteritum tempus ad
voluntatem gentium consummandam,
qui ambulaverunt in luxuriis, in desi-
deriis, vinolentiis, comesationibus, pota-
tionibus et illicitis idolorum cultibus;

ΠΕΤΡΟΥ Α', δ'.

« Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, » Οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. » Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι, ἡ Πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγικεν. Σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς, » Πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενῇ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλήθος ἁμαρτιῶν, » Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, ¹⁰ Ἐκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. ¹¹ Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ¹² Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῶν γνωμμένη, ὡς ξένου ὑμῶν συμβαίνοντος.

✠ 2 ✠ 1 ✠ ἁγιασμοῦ

« Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, » Οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. » Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι, ἡ Πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγικεν. Σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς, » Πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενῇ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλήθος ἁμαρτιῶν, » Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, ¹⁰ Ἐκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. ¹¹ Εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ¹² Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῶν γνωμμένη, ὡς ξένου ὑμῶν συμβαίνοντος.

PETRI I, IV.

« In quo ammirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes; » Qui reddent rationem ei qui paratus est judicare vivos et mortuos. » Propter hoc enim et mortuis evangelizatum est, ut judicentur quidem secundum homines in carne, vivant autem secundum Deum in spiritu. » Omnium autem finis adpropinquavit. Estote itaque prudentes et vigilate in orationibus, » Ante omnia mutuam in vosmet ipsos caritatem habentes continuam, quia caritas cooperit multitudinem peccatorum, » Hospitales invicem sine murmuratione, ¹⁰ Unusquisque sicut accipit gratiam, in alterutrum illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei; ¹¹ Si quis loquitur, quasi sermones Dei, si quis ministrat, tamquam ex virtute quam administrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum, cui est gloria et imperium in sæcula [sæculorum]. Amen. ¹² Carissimi, nolite peregrinari in fervore qui ad temptationem vobis fit, quasi novi aliquid vobis contingat,

ΠΕΤΡΟΥ Α', δ', ε'.

13 Ἀλλὰ καθὼ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῇτε ἀγαλλιώμενοι. 14 Εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται [κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται]. 15 Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἡ κλέπτῃς ἡ κακουποιὸς ἡ ὡς ἄλλοτριεπίσκοπος· 16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. 17 Ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἄσεβῆς καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς πού φανεῖται; 19 Ὡστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίσθη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιᾷ.

ΚΕΦ. έ'.

1 ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΤΣ οὖν τοὺς ἐν
 ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος
 καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθη-
 μάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀπο-
 καλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· **2** Ποιμά-
 νετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ
 ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν,
 μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως,

✧ ൪ ✧ , ✧ 1 ✧ ✧ അംഗമ?

13 **إِلَّا** مَبْرُوءٌ مَقْعَدُهَا ضَعْفٌ أَيْدَاهُ
لِحُسْنِهَا وَبُغْيُهَا . وَتَحْنُهَا إِه
صَحْنُهَا بِإِعْصَابِهَا لِيَبْرُدَ لَهَا زَيْدُهَا .
14 **وَلَا** قَلْبُهَا بَبْ أَيْدَاهُ خَلَا إَهْد
مَقْعَدُهَا مَبْرُوءٌ مَقْعَدُهَا ضَعْفٌ . وَتَحْنُهَا
مَقْعَدُهَا بِإِلْهَاتِهَا مَقْعَدُهَا تَبْأُهَا حَكْمُهَا .
15 **وَلَا** ضَعْفُهَا إِلَّا إِنَّهَا مَقْعَدُهَا إِمْرُؤُهَا
إِنْ إِمْرُؤُهَا : إِنْ إِمْرُؤُهَا ضَعْفُهَا
تَبْأُهَا تَبْأُهَا . 16 **إِنْ** تَبْأُهَا إِمْرُ
تَبْأُهَا **إِلَّا** تَبْأُهَا : **إِلَّا** بَغْيُهَا
بِلْهَاتِهَا تَبْأُهَا مَقْعَدُهَا . 17 **وَلَا**
بِأَصْلِهَا تَبْأُهَا بَغْيُهَا تَبْأُهَا تَبْأُهَا
بِلْهَاتِهَا . **إِنْ** تَبْأُهَا مَقْعَدُهَا . إِنْ
تَبْأُهَا تَبْأُهَا بِلْهَاتِهَا **وَلَا** مَقْعَدُهَا
كَمَقْعَدِهَا تَبْأُهَا . 18 **وَلَا** أَيْدَاهُ
لِحُسْنِهَا تَبْأُهَا : وَتَحْنُهَا مَقْعَدُهَا
مَقْعَدُهَا . 19 **وَلَا** تَبْأُهَا إِبْأُهَا
بُغْيُهَا إِمْرُؤُهَا تَبْأُهَا : تَبْأُهَا
كَمَقْعَدِهَا تَبْأُهَا مَقْعَدُهَا . إِمْرُ
بِلْهَاتِهَا مَقْعَدُهَا

✱ ၈ ✱ ဂါထာ

١. كُنَّا إِنَّا فِي مَعْقِلٍ
 ٢. أَجَلٍ حَقٍّ : إِنَّا نَعْبُدُكَ حَقًّا .
 ٣. وَنُؤْمِنُ بِسُورَةِ الْمُقْبِلِ : وَنُؤْمِنُ
 ٤. بِمَعْقِلِكَ وَنُؤْمِنُ بِأَجَلِكَ :
 ٥. وَنُؤْمِنُ بِأَجَلِكَ وَنُؤْمِنُ
 ٦. بِأَجَلِكَ . وَنُؤْمِنُ بِأَجَلِكَ .
 ٧. وَنُؤْمِنُ بِأَجَلِكَ : لَا
 ٨. مَقْلَ . إِلَّا فِي ظِلِّكَ .

PETRI I, IV. V.

13 Sed communicantes Christi passionibus gaudete, ut et in revelationem gloriæ ejus gaudeatis exultantes. 14 Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis, quoniam gloriæ Dei spiritus in vobis requiescit ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus. 15 Nemo enim vestrum patiatur quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum appetitor : 16 Si autem ut Christianus, non erubescat, glorificet autem Deum in isto nomine. 17 Quoniam tempus ut incipiat judicium de domu Dei : si autem primum a nobis, qui finis eorum qui non credunt Dei evangelio ? 18 Et si justus vix salvabitur, impius et peccator ubi parebunt ? 19 Itaque et hi qui patiuntur secundum voluntatem Dei, fidei Creatori commendant animas suas in benefactis,

CAPUT V.

1 SENIORES ergo qui in vobis sunt
obsecro consenior et testis Christi
passionum, qui et ejus quæ in futuro
revelanda est gloriæ communicator.
2 Pascite qui est in vobis gregem
Dei, providentes non coactos sed
spontaneæ secundum Deum, neque
turpis lucri gratia sed voluntarie,

3 Μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κληρῶν
ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου.
4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος
κομεισθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης
στέφανον. 5 Ὅμοιως νεώτεροι ὑποτά-
γητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις
τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε,
ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσ-
σεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν
χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ
ἐν καιρῷ, 7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν
ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ
μέλει περὶ ὑμῶν. 8 Νήψατε, γρηγορή-
σατε. Ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς
λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα
καταπιεῖν. 9 Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ
πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων
τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπι-
τελεῖσθαι. 10 Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος,
ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
δόξαν ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ] ὀλίγον πα-
θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει,
σθενώσει, θεμελιώσει. 11 Αὐτῷ [ἡ δόξα
καὶ] τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν. 12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν
τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στήτε.

3 ἢ ὡς κυριεύοντες τῶν κληρῶν.
4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος
κομεισθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης
στέφανον. 5 Ὅμοιως νεώτεροι ὑποτά-
γητε πρεσβυτέροις, πάντες δὲ ἀλλήλοις
τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε,
ὅτι ὁ θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσ-
σεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν
χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ
ἐν καιρῷ, 7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν
ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ
μέλει περὶ ὑμῶν. 8 Νήψατε, γρηγορή-
σατε. Ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς
λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν τίνα
καταπιεῖν. 9 Ὡς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ
πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων
τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπι-
τελεῖσθαι. 10 Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος,
ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
δόξαν ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ] ὀλίγον πα-
θόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει,
σθενώσει, θεμελιώσει. 11 Αὐτῷ [ἡ δόξα
καὶ] τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν. 12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν
τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογιζομαι,
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ
χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στήτε.

3 Neque ut dominantes in cleris, sed
forma facti gregi ex animo: 4 Et cum
apparuerit princeps pastorum, perci-
pietis inmarcescibilem gloriæ coronam.
5 Similiter adulescentes subditi estote
senioribus, omnes autem invicem humi-
litate insinuate, quia Deus superbis
resistit, humilibus autem dat gratiam.
6 Humiliamini igitur sub potenti manu
Dei, ut vos exaltet in tempore visita-
tionis, 7 Omnem sollicitudinem ves-
tram proicientes in eum, quoniam ipsi
cura est de vobis. 8 Sobrii estote [et]
vigilate, quia adversarius vester dia-
bolus tamquam leo rugiens circuit,
quærens quem devoret; 9 Cui resistite
fortes fide, scientes eandem passionem
ei quæ in mundo est vestræ fraterni-
tatis fieri. 10 Deus autem omnis
gratiæ qui vocavit nos in æternam
suam gloriam in Christo Jesu, modi-
cum passos ipse perficiet, confirmabit
solidabitque. 11 Ipsi [gloria et] im-
perium in sæcula sæculorum. Amen.
12 Per Silvanum vobis fidelem fra-
trem, ut arbitror, breviter scripsi,
obsecrans et contestans hanc esse
veram gratiam Dei, in qua et state.

ΠΕΤΡΟΣ Α', ε.

13 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι
συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱὸς μου.
14 Ἀσπιάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι
ἀγάπης. Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν
Χριστῷ [Ἰησοῦ. Ἀμήν.]

✠ σι ✠ | ✠ ἀνο;ϥϥ

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1199 1200 1201 1202 1203 1204 1205 1206 1207 1208 1209 1210 1211 1212 1213 1214 1215 1216 1217 1218 1219 1220 1221 1222 1223 1224 1225 1226 1227 1228 1229 1230 1231 1232 1233 1234 1235 1236 1237 1238 1239 1240 1241 1242 1243 1244 1245 1246 1247 1248 1249 1250 1251 1252 1253 1254 1255 1256 1257 1258 1259 1260 1261 1262 1263 1264 1265 1266 1267 1268 1269 1270 1271 1272 1273 1274 1275 1276 1277 1278 1279 1280 1281 1282 1283 1284 1285 1286 1287 1288 1289 1290 1291 1292 1293 1294 1295 1296 1297 1298 1299 1300 1301 1302 1303 1304 1305 1306 1307 1308 1309 1310 1311 1312 1313 1314 1315 1316 1317 1318 1319 1320 1321 1322 1323 1324 1325 1326 1327 1328 1329 1330 1331 1332 1333 1334 1335 1336 1337 1338 1339 1340 1341 1342 1343 1344 1345 1346 1347 1348 1349 1350 1351 1352 1353 1354 1355 1356 1357 1358 1359 1360 1361 1362 1363 1364 1365 1366 1367 1368 1369 1370 1371 1372 1373 1374 1375 1376 1377 1378 1379 1380 1381 1382 1383 1384 1385 1386 1387 1388 1389 1390 1391 1392 1393 1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404 1405 1406 1407 1408 1409 1410 1411 1412 1413 1414 1415 1416 1417 1418 1419 1420 1421 1422 1423 1424 1425 1426 1427 1428 1429 1430 1431 1432 1433 1434 1435 1436 1437 1438 1439 1440 1441 1442 1443 1444 1445 1446 1447 1448 1449 1450 1451 1452 1453 1454 1455 1456 1457 1458 1459 1460 1461 1462 1463 1464 1465 1466 1467 1468 1469 1470 1471 1472 1473 1474 1475 1476 1477 1478 1479 1480 1481 1482 1483 1484 1485 1486 1487 1488 1489 1490 1491 1492 1493 1494 1495 1496 1497 1498 1499 1500 1501 1502 1503 1504 1505 1506 1507 1508 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522 1523 1524 1525 1526 1527 1528 1529 1530 1531 1532 1533 1534 1535 1536 1537 1538 1539 1540 1541 1542 1543 1544 1545 1546 1547 1548 1549 1550 1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560 1561 1562 1563 1564 1565 1566 1567 1568 1569 1570 1571 1572 1573 1574 1575 1576 1577 1578 1579 1580 1581 1582 1583 1584 1585 1586 1587 1588 1589 1590 1591 1592 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2

ΠΕΤΡΟΣ Β', α'.

ο Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖα τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. 9 Ὡς γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτημάτων. 10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιούντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. 11 Οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθῆσεται ὑμῖν· ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. 12 Διὸ μελλήσω αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων περὶ τούτων, καίπερ εἰδυίας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. 13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρων ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, 14 Εἰδὼς ὅτι ταχυνή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδὸν τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

✠ | ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

✠ 6 Ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν, ✠ 7 Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ✠ 8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. ✠ 9 Ὡς γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἀμαρτημάτων. ✠ 10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιούντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. ✠ 11 Οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθῆσεται ὑμῖν· ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. ✠ 12 Διὸ μελλήσω αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων περὶ τούτων, καίπερ εἰδυίας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. ✠ 13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρων ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, ✠ 14 Εἰδὼς ὅτι ταχυνή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. ✠ 15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδὸν τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

PETRI II, I.

6 In scientia autem abstinenciam, in abstinencia autem patientiam, in patientia autem pietatem, 7 In pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis caritatem. 8 Hæc autem omnia si vobiscum adsint et superent, non vacuos nec sine fructu vos constituent in Domini nostri Jesu Christi cognitione: 9 Cui enim non præsto sunt hæc, cæcus est et manu temptans, oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum. 10 Quapropter, fratres, magis agite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis: hæc enim facientes non peccabitis aliquando. 11 Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi. 12 Propter quod incipiam vos semper commonere de his, et quidem scientes et confirmatos in præsentī veritate. 13 Justum autem arbitror, quandiu sum in hoc tabernaculo, suscitare vos in commonitione. 14 Certus quod velox est depositio tabernaculi mei, secundum quod et Dominus noster Jesus Christus significavit mihi. 15 Dabo autem operam et frequenter habere vos post obitum meum ut horum memoriam faciatis.

ΠΕΤΡΟΥ Β', α', β'.

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακο-
λουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν
καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες
τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 Λαβὼν
γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν
φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς
μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
κησα. 18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς
ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν
αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 Καὶ
ἔχομεν βεβαιώτερον τὸν προφητικὸν
λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς
λύχνῳ φαίνοντι ἐν ἀνχμηρῷ τόπῳ, ἕως
οὐ ἡμέρα διαυγασῇ καὶ φωσφόρος ἀνα-
τείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 Τοῦτο
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφη-
τεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.
21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη
ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος
ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

ΚΕΦ. β'.

1 ἘΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπρο-
φήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
ἔσονται· ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρει-
σάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν
ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμε-
νοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχυνὴν ἀπώλειαν,

✠ α' ✠ β' ✠ γ' ✠ δ' ✠ ε' ✠

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακο-
λουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν
καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες
τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 Λαβὼν
γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν
φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς
μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδό-
κησα. 18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς
ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν
αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 Καὶ
ἔχομεν βεβαιώτερον τὸν προφητικὸν
λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς
λύχνῳ φαίνοντι ἐν ἀνχμηρῷ τόπῳ, ἕως
οὐ ἡμέρα διαυγασῇ καὶ φωσφόρος ἀνα-
τείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 Τοῦτο
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφη-
τεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.
21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη
ποτὲ προφητεία, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος
ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ θεοῦ
ἄνθρωποι.

✠ α' ✠ β' ✠ γ' ✠ δ' ✠ ε' ✠

1 ἘΓΕΝΟΝΤΟ δὲ καὶ ψευδοπρο-
φήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν
ἔσονται· ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρει-
σάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν
ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμε-
νοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχυνὴν ἀπώλειαν,

PETRI II, I. II.

16 Non enim doctas fabulas secuti
notam fecimus vobis Domini nostri
Jesu Christi virtutem [et praesentiam],
sed speculatores facti illius magnitudi-
nis. 17 Accipiens enim a Deo Patre
honorem et gloriam, voce delapsa
ad eum hujusmodi a magnifica
gloria: Hic est filius meus dilectus,
in quo mihi conplacui. 18 Et hanc
vocem nos audivimus de caelo
allatam, cum essemus cum ipso in
monte sancto, 19 Et habemus firmio-
rem propheticum sermonem, cui bene
facitis adtendentes quasi lucernae lu-
centi in caliginoso loco, donec luceat
dies et lucifer oriatur in cordibus
vestris, 20 Hoc primum intellegentes
quod omnis prophetia scripturae pro-
pria interpretatione non fit: 21 Non
enim voluntate humana allata est ali-
quando prophetia, sed Spiritu sancto
inspirati locuti sunt sancti Dei homines.

CAPUT II.

1 FUERUNT vero et pseudopro-
phetæ in populo, sicut et in vobis
erunt magistri mendaces, qui indu-
cent sectas perditionis, et eum qui
emit eos Dominum negant, super-
ducentes sibi celere perditionem,

ΠΕΤΡΟΣ Β', β.

2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 Καὶ ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφέισατο, ἀλλὰ σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφέισατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν θετικῶς, 7 Καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονέμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο. 8 Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. 9 Οἶδεν Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονούντας. Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 "Οπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίου βλάσφημον κρίσιν.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 Καὶ ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφέισατο, ἀλλὰ σιροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφέισατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν θετικῶς, 7 Καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονέμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο. 8 Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐνκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν. 9 Οἶδεν Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονούντας. Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 "Οπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίου βλάσφημον κρίσιν.

PETRI II, II.

2 Et multi sequuntur eorum luxurias, per quos via veritatis blasphemabitur, 3 Et in avaritia fictis verbis de vobis negotiabantur, quibus iudicium jam olim non cessat, et perditio eorum non dormitat. 4 Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit, sed rugientibus inferni detractos in tartarum tradidit in iudicium cruciandos reservari, 5 Et originali mundo non pepercit, sed octavum Noe iustitiæ præconem custodivit, diluvium mundo impiorum inducens, 6 Et civitates Sodomorum et Gomorræorum in cinerem redigens eversione damnavit, exemplum eorum qui impie acturi sunt ponens, 7 Et justum Lot oppressum a nefandorum injuria conversatione eruit: 8 Aspectu enim et auditu justus erat, habitans apud eos qui de die in diem animam justam iniquis operibus cruciabant: 9 Novit Dominus pios de temptatione eripere, iniquos vero in diem iudicii cruciandos reservare, 10 Magis autem eos qui post carnem in concupiscentia inmunditiæ ambulant dominationemque contemnunt. Audaces, sibi placentes, sectas non metuunt facere blasphemantes, 11 Ubi angeli, fortitudine et virtute cum sint majores, non portant adversum se execrabile iudicium:

12 Οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγοούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνενωχούμενοι ὑμῖν, 14 Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· 15 Καταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν, 16 Ἐλεγχιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 Οὐ τοί εἰσιν πηγαὶ ἀνδρῶν καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. 18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, 19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὃ γὰρ τις ἤττηται, τούτῳ δεδούλωται.

12 Ὁὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγενημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγοούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνενωχούμενοι ὑμῖν, 14 Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· 15 Καταλείποντες εὐθείαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν, 16 Ἐλεγχιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. 17 Οὐ τοί εἰσιν πηγαὶ ἀνδρῶν καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους τετήρηται. 18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, 19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὃ γὰρ τις ἤττηται, τούτῳ δεδούλωται.

12 Hi vero velut inrationabilia pecora naturaliter in captionem et in perniciem in his quæ ignorant blasphemantes in corruptione sua et peribunt, 13 Percipientes mercedem injustitiæ, voluntatem existimantes diei delicias, coinquinationis et maculæ deliciis affluentes in conviviis [suis] luxuriantes vobiscum, 14 Oculos habentes plenos adulterio et incessabili delicto, pellicientes animas instabiles, cor exercitatum avaritia habentes, maledictionis filii, 15 Derelinquentes rectam viam erraverunt, secuti sunt viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit, 16 Correctionem vero habuit suæ vesaniæ: subjugale mutum in hominis voce loquens prohibuit prophetæ insipientiam. 17 Hi sunt fontes sine aqua et nebulæ turbinibus exagitatae, quibus caligo tenebrarum reservatur. 18 Superbia enim vanitatis loquentes pellicient in desideriis carnis luxuriæ eos qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur, 19 Libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis: a quo enim quis superatus est, hujus et servus est.

ΠΕΤΡΟΥ Β', β', γ'.

20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα
τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου
ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται,
γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν
πρώτων. 21 Κρεῖσσον γὰρ ἢν αὐτοῖς
μὴ ἐπεγνώκεναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιο-
σύνης, ἣ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς
παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς.
22 Συμβέβηκεν [δὲ] αὐτοῖς τὸ τῆς ἀλη-
θοῦς παροιμίας· Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ
τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ· Ὅτι λουσαμένη
εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΤΑΤΤΗΝ ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν
 ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω
 ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῇ διά-
 νοιαν, 2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων
 ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ
 τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ
 Κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 Τοῦτο πρῶτον
 γινώσκοντες, ὅτι ἐλευσονται ἐπ' ἐσχά-
 των τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαυγμονῇ ἐμ-
 παίκεται κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας
 πορευόμενοι 4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ
 ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας
 αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοι-
 μήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ'
 ἀρχῆς κτίσεως. 5 Λανθάνει γὰρ αὐ-
 τοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν
 ἑκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι
 ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ,

❖ ၂ ❖ ၁ ❖ ၁ ❖ အားနည်း

20. إِنْ رَأَيْتَ دَجْرَهُ قَبْلَ مَيْتَتِهِ لَا تَسْأَلْهُ :
 صَعْبٌ وَهَيِّئْ دُخْرَكَ [وَهُوَ صَبْرٌ] تَعْقِلُ
 مَدْعِبُهَا : حَاتِبٌ حَاتِلٌهُ قَبْلَ
 قَلْبِهَا لِيُجِبَ . لَوْ كُنْتَ قَبْلَ وَجْهِهِ . تَوَلَّى
 كُنْتُ سَمْعًا لَمْ تَسْمَعْهُ وَصَبْرًا قَبْلَ صَبْرِكُمْ .
 21. هُفُوفٌ تَوَلَّى كُنْتُ لَمْ تَسْمَعْهُ : إِنْ رَأَيْتَ
 تَعْلَمُ وَجْهَهُ لَا تَسْأَلْهُ وَابْصُرْ لِي : إِنْ رَأَيْتَ
 إِبْرَاهِيمَ وَجْهَهُ لَا تَسْأَلْهُ وَابْصُرْ لِي : إِنْ رَأَيْتَ
 صَبْرًا [وَأَجْلًا] كُنْتُ . 22. رَأَيْتَ
 كُنْتُ رَأَيْتَ وَجْهَهُ لَا تَسْأَلْهُ : وَجْهَهُ
 وَتَوَلَّى لَمْ تَسْمَعْهُ : سَمْعًا لَمْ تَسْمَعْهُ
 صَدَقَ لِي وَجْهَهُ .

مطالعہ

[illegible]

PETRI II, II. III.

20 Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi, his rursus implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus: 21 Melius enim erat illis non cognoscere viam justitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo quod illis traditum est sancto mandato. 22 Contigit [enim] eis illud veri proverbii; Canis reversus ad vomitum suum, et, Sus lota in volutabro luti.

CAPUT III.

1 HANC ecce vobis, carissimi, secundam scribo epistolam, in quibus excito vestram in commonitionem sinceram mentem, 2 Ut memores sitis eorum quæ prædixi verborum sanctorum prophetarum et apostolorum vestrorum, præceptorum Domini et Salvatoris, 3 Hoc primum scientes, quod venient in novissimis diebus in deceptionem inlusores juxta proprias concupiscentias ambulantes, 4 Dicentes: Ubi est promissio aut adventus ejus? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic perseverant ab initio creature. 5 Latet enim eos hoc volentes quod cæli erant prius et terra de aqua et per aquam consistens Dei verbo,

6 Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· 7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίου ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 Οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 10 Ἡξεῖ δὲ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζήδον παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 Τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρόυσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. 14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμόμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,

6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίου ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 Οὐ βραδύνει Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινος ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 10 Ἡξεῖ δὲ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν ᾗ οὐρανοὶ ῥοιζήδον παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. 11 Τούτων οὖν πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρόυσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ καινὴν γῆν κατὰ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ. 14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμόμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ,

6 Per quæ ille tunc mundus aqua inundatus periit, 7 Cæli autem qui nunc sunt et terra eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem iudicii et perditionis impiorum hominum. 8 Unum vero hoc non lateat vos, carissimi, quia unus dies apud Dominum sicut mille anni et mille anni sicut dies unus. 9 Non tardat Dominus promissis, [sicut quidam existimant,] sed patienter agit propter vos, nolens aliquem perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti. 10 Adveniet autem dies Domini sicut fur, in quo cæli magno impetu transeunt, elementa vero calore solvantur [terra autem et quæ in ipsa sunt opera exurentur]. 11 Cum hæc igitur omnia dissolvenda sint, quales oportet esse vos in sanctis conversationibus et pietatibus, 12 Expectantes et properantes in adventu diei Domini, per quam cæli ardentes solvantur et elementa ignis ardore tabescent. 13 Novos vero cælos et novam terram et promissa ipsius expectamus, in quibus justitia habitat. 14 Propter quod, carissimi, hæc expectantes satis agite immaculati et inviolati ei inveniri in pace,

ΠΕΤΡΟΥ Β', γ'.

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακρο-
θυμίαν σωτηρίαν ἠγείσθε, καθὼς καὶ ὁ
ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ
τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν
ὑμῖν, 16 Ὡς καὶ ἐν πύσαις ταῖς ἐπι-
στολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων,
ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ
ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν
ὥς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν
ιδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 Ὑμεῖς οὖν,
ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε.
ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συνα-
παχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στη-
ρυγμοῦ, 18 Ἀξιάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ
γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος
Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν
καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. [Ἀμήν.]

✧ ✧ ✧ ചങ്ങാതി?

[illegible]

PETRI II, III.

15 Et Domini nostri longanimitatem salutem arbitramini, sicut et carissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis, 16 Sicut et in omnibus epistulis, loquens in eis de his, in quibus sunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. 17 Vos igitur, fratres, præscientes custodite ne insipientium errore transducti excidatis a propria firmitate, 18 Crescite vero in gratia et in cognitione Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi. Ipsi gloria et nunc et in die æternitatis Amen.

APOSTOLI EPISTULA PRIMA CATHOLICA

JOHANNIS.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α', ΚΕΦ. α'.

Ὁ ἮΝ ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ
 ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ
 ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλά-
 φησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. 2 Καὶ
 ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακάμεν καὶ
 μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν
 ζώην τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν
 πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. 3 Ὁ
 ἐώρακάμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλο-
 μεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν
 ἔχητε μεθ' ἡμῶν. Καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ
 ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ
 υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 Καὶ
 ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν
 ᾗ πεπληρωμένη. 5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ
 ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ
 ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν
 καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.
 6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ'
 αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν,
 ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·

بسمه ۱ صلاه ۲ آ

ὃς ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃς ἡμεῖς
 ἀκουσαμεν, ὃς ἡμεῖς
 ὄψαμεν. 2 Καὶ
 ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἡμεῖς
 ἀκουσαμεν καὶ μαρτυροῦμεν
 ὑμῖν τὴν ζωὴν αἰώνιον, ἣτις
 ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανε-
 ρώθη ἡμῖν. 3 Ὁ ὃς ἡμεῖς
 ἀκουσαμεν καὶ μαρτυροῦμεν
 ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν
 ἔχητε μεθ' ἡμῶν. Καὶ ἡ
 κοινωνία δὲ ἡμετέρα μετὰ τοῦ
 πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ
 αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 Καὶ
 ταῦτα γράφομεν ἡμεῖς ἵνα ἡ
 χαρὰ ἡμῶν ᾗ πεπληρωμένη. 5
 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν
 ἀκουσαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ
 ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ
 θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία
 ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.
 6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν
 ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν
 τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευ-
 δόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν
 ἀλήθειαν·

JOHANNIS I, CAPUT I.

QUOD fuit ab initio, quod audivimus
 et vidimus oculis nostris, quod
 perspeximus et manus nostræ temta-
 verunt, de verbo vitæ: 2 Et vita
 manifestata est, et vidimus et testamur
 et adnuntiamus vobis vitam æternam,
 quæ erat apud Patrem et apparuit
 nobis: 3 Quod vidimus et audivimus,
 et adnuntiamus vobis, ut et vos socie-
 tatem habeatis nobiscum, et societas
 nostra sit cum Patre et Filio ejus Jesu
 Christo. 4 Et hæc scripsimus vobis
 ut gaudium nostrum sit plenum. 5 Et
 hæc est adnuntiatio quam audimus ab
 eo et adnuntiamus vobis, quoniam Deus
 lux est et tenebræ in eo non sunt ullæ.
 6 Si dixerimus quoniam societatem ha-
 bemus cum eo et in tenebris ambulamus,
 mentimur et non facimus veritatem:

ΙΩΑΝΝΟΥ Α', α', β'.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν ἅμα ἁλλήλων καὶ τὸ αἶμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρσιν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιούμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

ΚΕΦ. Β.

1 **ΤΕΚΝΙΑ** μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν
 ἵνα μὴ ἀμάρτητε. Καὶ ἐάν τις ἀμάρτη,
 παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα,
 Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον. **2** Καὶ αὐτὸς
 ἰλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
 οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ
 καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. **3** Καὶ ἐν
 τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν,
 ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. **4** Ὁ
 λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντο-
 λὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ
 ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. **5** Ὅς δ'
 ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν
 τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελείωται.
 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ
 ἐσμέν. **6** Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν
 ὀφείλει καθὼς ἐκείνος περιπατή-
 σεν καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

بسمے ♦♦♦

۱۷۔ اے صبیحہؓ! مکتوب لکھنے امر
 ۱۸۔ اے صبیحہؓ! : اے گے
 ۱۹۔ صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۰۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۱۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۲۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۳۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۴۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۵۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۶۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۷۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۸۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۲۹۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!
 ۳۰۔ اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ! : اے صبیحہؓ!

مطلب ۴

١ صَدَقَ : أَتَىكَ فَهَاتَ إِنَّا لَخَفِ
 بِلَا يُبْهَتِ . قَالِ إِنِّي تَسْبِيحًا : إِبْرَاهِيمَ
 كَيْ هُجِّلِيهَا كَفَلَا إِذَا : تَعَدَّ
 مَقْبُورًا أَتَى . ٢ مَقْبُورًا
 مَقْبُورًا بَلَا إِذَا تَهْتَبِ . هَكَه
 مَكْشُوعَ بَلَى فَكَلِمَةٍ : إِلَّا إِنْ
 مَكْشُوعَ فَكَلِمَةٍ كَلِمَةٍ . ٣ مَقْبُورًا
 فَكَلِمَةٍ بَلَى فَكَلِمَةٍ : إِنْ تَهْتَبِ
 مَقْبُورًا . ٤ مَقْبُورًا : إِنْ
 بَلَى فَكَلِمَةٍ مَقْبُورًا إِنْ تَهْتَبِ :
 بَلَى فَكَلِمَةٍ كَلِمَةٍ . ٥ مَقْبُورًا
 بَلَى فَكَلِمَةٍ : مَقْبُورًا مَقْبُورًا
 مَقْبُورًا : مَقْبُورًا . ٦ مَقْبُورًا
 مَقْبُورًا : مَقْبُورًا . ٧ مَقْبُورًا
 مَقْبُورًا : مَقْبُورًا . ٨ مَقْبُورًا
 مَقْبُورًا : مَقْبُورًا . ٩ مَقْبُورًا
 مَقْبُورًا : مَقْبُورًا . ١٠ مَقْبُورًا

JOHANNIS I, I. II.

7 Si autem in luce ambulamus sicut et ipse est in luce, societatem habemus ad invicem, et sanguis Jesu Christi filii ejus mundat nos omni peccato. 8 Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est. 9 Si confiteamur peccata nostra, fidelis et justus est, ut remittat nobis peccata nostra et emundet nos ab omni iniquitate. 10 Si dixerimus quoniam non peccavimus, mendacem faciemus eum et verbum ejus in nobis non est.

CAPUT II.

1 FILII mei, hæc scribo vobis ut non peccetis: sed et si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum, . 2 Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum sed etiam pro totius mundi. 3 Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus. 4 Qui dicit se nosse eum et mandata ejus non custodit, mendax est et in eo veritas non est: 5 Qui autem servat verbum ejus vere in eo caritas Dei perfecta est: in hoc scimus quoniam in ipso sumus. 6 Qui dicit se in ipso manere, debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare.

ΙΩΑΝΝΟΥ Α', Β', Γ'.

23 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλα-
νῶντων ὑμᾶς. 24 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα
ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν, καὶ
οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς,
ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς
περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ οὐκ
ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς
μένετε ἐν αὐτῷ. 25 Καὶ νῦν, τεκνία,
μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανερωθῇ σχῶ-
μεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ'
αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 26 Ἐὰν
εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκετε ὅτι
καὶ πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ
αὐτοῦ γεγέννηται.

ΚΕΦ. γ'.

1 ἼΔΕΤΕ ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν
ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν,
καὶ ἐσμέν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ
γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.
2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ
οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. Οἶδαμεν
ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα,
ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστιν. 3 Καὶ
πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ’
αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός
ἐστιν. 4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία
ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκείνος
ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας [ἡμῶν]
ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

❖ ۱ ❖ ۷ ❖ ۶ ❖

26. תָּלִים בְּכֶסֶד לֶחֶם : מְלֵא
 אֵלַי בְּמִלְחָתִי לֶחֶם . 27. וְהִיא אֵלֶּה
 אֶל לֶחֶם לֶחֶם מְעֻשָּׁהּ בְּכֶסֶד
 מִלֵּט : אֶל מִלֵּט אֵלֶּה בְּאֵם
 תִּלְחֶם . אֶל אִם מְעֻשָּׁהּ בְּאֵם
 בְּכֶסֶד : תֵּן מִלְחָתִי לֶחֶם חָלָה
 חֲכָמִים . מִלֵּט אֵלֶּה מִלֵּט חָסֶה
 בְּכֶסֶד . 28. וְהִיא חֲכָמִים מִלֵּט חָסֶה
 בְּכֶסֶד אֶל תִּכְסֶּה מִלֵּט . אֶל תִּכְסֶּה
 כִּי לֶחֶם אֶל חֲכָמִים מִלֵּט . 29. אֶל
 מִלֵּט : בְּאֵם מִלֵּט : בְּכֶסֶד חָלָה
 בְּכֶסֶד אֶל מִלֵּט מִלֵּט אֵלֶּה

مطالعہ ♦♦

١. هَمَاهُ دُفْطَا هُفَّجِب مَبْغَضَ دَا
 كَلَامُ : دُفْطَا جَمُ إِهْ جُصِي .
 فَعَلَا تَنَا كَلَفَا لِإِ تَبَّ كَ
 فَعَلَا دَاوَلَا كَسَ جَبَّ ٢ مَضَّضَتْ :
 تَنَا صَفَا صَفَا مَنُ بُلَاوَلَا . هَلَا
 إِلَّجِب دُفْطَا كَلَفَا . مَكْنَا دَايَبَبَنُ
 دَنَدَا . تَبَّكَمَنُ تَبَّ دَعَا دَايَلَّجِب
 حَمَكَلَا تَا تَتَمَنُ . مَتَامَنُ كَسَ إِسْر
 فَعَمَا دَايَلَامَا . هَلَا إِنَّا دَا
 كَسَ حَكَمَا تَنَا هُفَّجِب : مَبْطَا
 نَعَمَتَا إِسْر دَنَدَا دَا . هَلَا تَبَّ
 دُفْطَا مَبَّجِبَا كَلَفَا هُفَّجِب . مَبَّجِبَا
 تَبَّ : حَلَّجَتَا كَلَفَا تَبَّ . هَتَبَّجِب
 إِهْ تَا دَنَدَا دَايَلَّجِب دَنَدَا
 تَهَاتَا . هَمَبَّجِبَا حَسَ كَلَمَا .

JOHANNIS I, II. III.

26 Hæc scripsi vobis de his qui seducunt
vos. 27 Et vos unctionem quam acce-
pistis ab eo, maneat in vobis: et non
necesse habetis ut aliquis doceat vos,
sed sicut unctio ejus docet vos de om-
nibus, et verum est et non est menda-
cium, et sicut docuit vos manete in eo.
28 Et nunc, filioli, manete in eo, ut cum
apparuerit habeamus fiduciam, et non
confundamur ab eo in adventu ejus.
29 Si scitis quoniam justus est, scitote
quoniam omnis qui facit justitiam ex
ipso natus est.

CAPUT III.

1 **VIDETE** qualem caritatem dedit nobis Pater ut filii Dei nominemur et simus. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. 2 **Ca-**risissimi, nunc filii Dei sumus, et nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. 3 Et omnis qui habet spem hanc in eo sanctificat se, sicut et ille sanctus est. 4 Omnis qui facit peccatum et iniquitatem facit, et peccatum est iniquitas. 5 Et scitis quoniam ille apparuit ut peccata [nostra] tolleret, et peccatum in eo non est.

ε Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἁμαρτάνει·
 πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτὸν
 οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. **7** Τεκνία, μηδεὶς
 πλανᾷ ὑμᾶς. Ὁ ποιῶν τὴν δικαιο-
 σύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος
 δίκαιός ἐστιν. **8** Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
 τίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ’
 ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. Εἰς τοῦτο
 ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ
 τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. **9** Πᾶς ὁ γεγεν-
 νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ,
 ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ
 οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ
 γεγέννηται. **10** Ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν
 τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ
 διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην
 οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. **11** Ὅτι αὕτη ἐστὶν
 ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ’ ἀρχῆς, ἵνα
 ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, **12** Οὐ καθὼς Καὶν
 ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν
 αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν,
 τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. **13** Καὶ
 μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ
 κόσμος. **14** Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μετα-
 βεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν,
 ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ
 ἀγαπῶν [τὸν ἀδελφὸν] μένει ἐν τῷ
 θανάτῳ. **15** Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε
 ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει
 ζωὴν αἰώνιον ἐν ἑαυτῷ μένουσαν.

٥ مَعْلَا دُشْت مَعْلَا لَا مَهْلَا . مَعْلَا
 مَهْلَا لَا بَامِشْت ٥ لَا بَرِشْت . ٧ صَبْت ؛
 لَا اِنَع نَهْنَحَف . ٨ اَتَه دُخَرِ
 اَبَصَه لَا اَبَصَا ٩ ٥ . اِسَر دَاك ١٠ ٥
 مَعْقَبَا اِبَاهِشْت اَبَصَا . ١١ ٥ ٨ ٥ ٨ ٥ ٨ ٥
 مَهْلَا جَه مَهْلَا ١٢ ٥ مَعْلَا دُخَرِ
 دُخَرِشْت ١٣ ٥ مَهْلَا مَهْلَا ١٤ ٥ مَعْلَا
 اَتَا اَلَسَب دُشْت دُكَلَا : دُتَعَا
 خُزُوشْت دُشَلَا . ١٥ مَعْلَا دُكَلَا جَه
 كَلَا مَهْلَا لَا خُزُ . مَعْلَا دَاخُشْت
 دُشْت اِبَاهِشْت . ١٦ ٥ مَعْلَا
 كُفَسَا . دُخَرِ كَلَا اِلِي .
 ١٧ دَا مَعْلَا دُخَرِشْت ١٨ ٥ مَعْلَا
 جَه دُشْت دُشَلَا . ١٩ ٥ ١١ ٥ ١١ ٥
 دُشَلَا دُخَرِشْت ٢٠ ٥ مَعْلَا دُشَلَا
 دُشَلَا ٢١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٢٢ ٥
 دُشَلَا ٢٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٢٤ ٥
 دُشَلَا ٢٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٢٦ ٥
 دُشَلَا ٢٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٢٨ ٥
 دُشَلَا ٢٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٣٠ ٥
 دُشَلَا ٣١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٣٢ ٥
 دُشَلَا ٣٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٣٤ ٥
 دُشَلَا ٣٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٣٦ ٥
 دُشَلَا ٣٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٣٨ ٥
 دُشَلَا ٣٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٤٠ ٥
 دُشَلَا ٤١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٤٢ ٥
 دُشَلَا ٤٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٤٤ ٥
 دُشَلَا ٤٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٤٦ ٥
 دُشَلَا ٤٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٤٨ ٥
 دُشَلَا ٤٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٥٠ ٥
 دُشَلَا ٥١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٥٢ ٥
 دُشَلَا ٥٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٥٤ ٥
 دُشَلَا ٥٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٥٦ ٥
 دُشَلَا ٥٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٥٨ ٥
 دُشَلَا ٥٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٦٠ ٥
 دُشَلَا ٦١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٦٢ ٥
 دُشَلَا ٦٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٦٤ ٥
 دُشَلَا ٦٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٦٦ ٥
 دُشَلَا ٦٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٦٨ ٥
 دُشَلَا ٦٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٧٠ ٥
 دُشَلَا ٧١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٧٢ ٥
 دُشَلَا ٧٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٧٤ ٥
 دُشَلَا ٧٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٧٦ ٥
 دُشَلَا ٧٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٧٨ ٥
 دُشَلَا ٧٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٨٠ ٥
 دُشَلَا ٨١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٨٢ ٥
 دُشَلَا ٨٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٨٤ ٥
 دُشَلَا ٨٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٨٦ ٥
 دُشَلَا ٨٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٨٨ ٥
 دُشَلَا ٨٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٩٠ ٥
 دُشَلَا ٩١ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٩٢ ٥
 دُشَلَا ٩٣ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٩٤ ٥
 دُشَلَا ٩٥ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٩٦ ٥
 دُشَلَا ٩٧ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ٩٨ ٥
 دُشَلَا ٩٩ ٥ مَعْلَا دُشَلَا ١٠٠ ٥

6 Omnis qui in eo manet non peccat, et omnis qui peccat non vidit eum nec cognovit eum. 7 Filioli, nemo vos seducat. Qui facit justitiam, justus est, sicut et ille justus est: 8 Qui facit peccatum ex diabolo est, quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei ut dissolvat opera diaboli. 9 Omnis qui natus est ex Deo peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet, et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. 10 In hoc manifesti sunt filii Dei et filii diaboli. Omnis qui non est justus non est ex Deo, et qui non diligit fratrem suum; 11 Quoniam hæc est adnuntiatio quam audistis ab initio, ut diligamus alterutrum, 12 Non sicut Cain [qui] ex maligno erat et occidit fratrem suum. Et propter quid occidit eum? quoniam opera ejus maligna erant, fratris autem ejus justa. 13 Nolite mirari, fratres, si odit nos mundus. 14 Nos scimus quoniam translati sumus de morte in vitam, quoniam diligimus fratres: qui non diligit, manet in morte. 15 Omnis qui odit fratrem suum homicida est, et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα δὲ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 Καὶ πᾶν πνεῦμα δὲ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν [Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα], ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, δὲ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδη. 4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τέκνια, καὶ νενικῆκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκουμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. 7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. 8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

2 Ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα δὲ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, 3 Καὶ πᾶν πνεῦμα δὲ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν [Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα], ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτο ἐστὶν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, δὲ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἡδη. 4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τέκνια, καὶ νενικῆκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκουμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. 7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. 8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

2 In hoc cognoscitur Spiritus Dei. Omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est: 3 Et omnis spiritus qui solvit Jesum Christum, ex Deo non est; et hic est antichristus, quod audistis quoniam venit, et nunc jam in mundo est. 4 Vos ex Deo estis, filioli, et vicistis eum, quoniam major est qui in vobis est quam qui in mundo. 5 Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquuntur, et mundus eos audit. 6 Nos ex Deo sumus: qui novit Deum, audit nos; qui non est ex Deo, non audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis et spiritum erroris. 7 Carissimi, diligamus invicem, quoniam caritas ex Deo est, et omnis qui diligit ex Deo natus est et cognoscit Deum. 8 Qui non diligit, non novit Deum, quoniam Deus caritas est. 9 In hoc apparuit caritas Dei in nobis, quoniam filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. 10 In hoc est caritas, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. 11 Carissimi, si sic Deus dilexit nos, et nos debemus alterutrum diligere.

12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 Καὶ ἡμεῖς θεαέμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. 15 Ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

12 ἰησοῦς θεὸς οὐδεὶς πώποτε εἶδεν· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς θεαέμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. 17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακεν οὐ δύναται ἀγαπᾶν. 21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

12 Deum nemo vidit umquam : si diligamus invicem, Deus in nobis manet, et caritas ejus in nobis perfecta est. 13 In hoc intellegimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis, quoniam de Spiritu suo dedit nobis. 14 Et nos vidimus et testificamur quoniam Pater misit Filium [suum] Salvatorem mundi. 15 Quicumque confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet et ipse in Deo. 16 Et nos cognovimus et credimus caritati Dei, quam habet Deus in nobis. Deus caritas est, et qui manet in caritate, in Deo manet et Deus in eo. 17 In hoc perfecta est nobiscum caritas, ut fiduciam habeamus in die judicii, quia sicut ille est et nos sumus in hoc mundo. 18 Timor non est in caritate, sed perfecta caritas foras mittit timorem : quoniam timor poenam habet, qui autem timet non est perfectus in caritate. 19 Nos ergo diligamus invicem, quoniam Deus prior dilexit nos. 20 Si quis dixerit quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est : qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt quomodo potest diligere ? 21 Et hoc mandatum habemus a Deo, ut qui diligit Deum diligat et fratrem suum.

11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. 15 Καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὃ ἐὰν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἡτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ. 16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. 18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. 19 Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κείται. 20 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ· οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. 21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

11 Et hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus, et hæc vita in Filio ejus [est]. 12 Qui habet Filium, habet vitam: qui non habet Filium, vitam non habet. 13 Hæc scripsi vobis ut sciatis quoniam vitam habetis æternam, qui creditis in nomine Filii Dei. 14 Et hæc est fiducia quam habemus ad eum, quia quodcumque petierimus secundum voluntatem ejus, audit nos. 15 Et scimus quoniam audit nos quicquid petierimus, scimus quoniam habemus petitiones quas postulamus ab eo. 16 Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, et dabit ei vitam, peccantibus non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico ut roget quis. 17 Omnis iniquitas peccatum est, et est peccatum ad mortem. 18 Scimus quoniam omnis qui natus est ex Deo non peccat, sed generatio Dei conservat eum, et malignus non tangit eum. 19 Scimus quoniam ex Deo sumus, et mundus totus in maligno positus est. 20 Et scimus quoniam Filius Dei venit, et dedit nobis sensum ut cognoscamus verum Deum et simus in vero Filio ejus: hic est verus[Deus] et vita æterna. 21 Filioli, custodite vos a simulachris.

11 Et hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus, et hæc vita in Filio ejus [est]. 12 Qui habet Filium, habet vitam: qui non habet Filium, vitam non habet. 13 Hæc scripsi vobis ut sciatis quoniam vitam habetis æternam, qui creditis in nomine Filii Dei. 14 Et hæc est fiducia quam habemus ad eum, quia quodcumque petierimus secundum voluntatem ejus, audit nos. 15 Et scimus quoniam audit nos quicquid petierimus, scimus quoniam habemus petitiones quas postulamus ab eo. 16 Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, et dabit ei vitam, peccantibus non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico ut roget quis. 17 Omnis iniquitas peccatum est, et est peccatum ad mortem. 18 Scimus quoniam omnis qui natus est ex Deo non peccat, sed generatio Dei conservat eum, et malignus non tangit eum. 19 Scimus quoniam ex Deo sumus, et mundus totus in maligno positus est. 20 Et scimus quoniam Filius Dei venit, et dedit nobis sensum ut cognoscamus verum Deum et simus in vero Filio ejus: hic est verus[Deus] et vita æterna. 21 Filioli, custodite vos a simulachris.

APOSTOLI EPISTULA SECUNDA CATHOLICA

JOHANNIS.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β'.

Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ
καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οἷς ἐγὼ
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν
ἀλήθειαν, 2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μέ-
νουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται
εἰς τὸν αἰῶνα. 3 Ἔσται μεθ' ἡμῶν
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς
καὶ παρὰ [Κυρίου] Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρηκα ἐκ τῶν
τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ
καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ
πατρὸς. 5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία,
οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι,
ἀλλὰ ἣν εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 Καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν
κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
ἐντολή ἐστίν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε
ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε.

بسمه و ص

ΣΕΝΙΟΡ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ
καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οἷς ἐγὼ
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν
ἀλήθειαν, 2 Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μέ-
νουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται
εἰς τὸν αἰῶνα. 3 Ἔσται μεθ' ἡμῶν
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς
καὶ παρὰ [Κυρίου] Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὑρηκα ἐκ τῶν
τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ
καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ
πατρὸς. 5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία,
οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφων σοι,
ἀλλὰ ἣν εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 Καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν
κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἡ
ἐντολή ἐστίν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε
ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε.

JOHANNIS II.

SENIOR electæ dominæ et natis
ejus, quos ego diligo in veritate, et
non ego solus sed et omnes qui cogno-
verunt veritatem, 2 Propter veritatem
quæ permanet in nobis et nobiscum
erit in æternum. 3 Sit nobiscum
gratia, misericordia, pax a Deo Patre et
Christo Jesu Filio Patris in veritate
et caritate. 4 Gavisus sum valde
quoniam inveni de filiis tuis ambu-
lantes in veritate sicut mandatum
accepimus a Patre. 5 Et nunc rogo
te, domina, non tamquam mandatum
novum scribens tibi, sed quod
habuimus ab initio, ut diligamus
alterutrum. 6 Et hæc est caritas, ut
ambulemus secundum mandata ejus.
Hoc mandatum est, ut quemadmodum
audistis ab initio in eo ambuletis.

JOHANNIS.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαίῳ τῷ ἀγα-
πητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε
 εὐδοοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοοῦ-
 ταί σου ἡ ψυχὴ. 3 Ἐχάρην [γὰρ] λίαν
 ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων
 σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ
 περιπατεῖς. 4 Μειζοτέραν τούτων οὐκ
 ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ ἑτέκνα
 ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. 5 Ἀγα-
 πητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς
 τοὺς ἀδελφούς καὶ τοῦτο ξένους, 6 Οὐ
 ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον
 ἐκκλησίας, οὗς καλῶς ποιήσεις προ-
 πέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 Ὅτι πὲρ γὰρ τοῦ
 ὀνόματος [αὐτοῦ] ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβά-
 νοντες ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν. 8 Ἡμεῖς οὖν
 ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιού-
 τους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

❖ ۱۱ ❖

[illegible]

JOHANNIS III.

SENIOR Gaio carissimo, quem ego
diligor in veritate. 2 Carissime, de
omnibus orationem facio prospere te
ingredi et valere, sicut prospere agit
anima tua. 3 Gavisus sum valde
venientibus fratribus et testimonium
perhibentibus veritati tuæ, sicut tu in
veritate ambulas. 4 Majorem horum
non habeo gratiam quam ut audiam
filios meos in veritate ambulantes.
5 Carissime, fideliter facis quicquid
operaris in fratres, et hoc in pere-
grinos; 6 Qui testimonium reddide-
runt caritati tuæ in conspectu
ecclesiæ; quos bene facies ducens digne
Deo. 7 Pro nomine enim [ejus] pro-
fecti sunt nihil accipientes a gentibus.
8 Nos ergo debemus suscipere hujus-
modi, ut cooperatores simus veritatis.

APOSTOLI EPISTULA CATHOLICA

J U D Æ.

ΙΟΥΔΑΑ.

ΙΟΥΔΑΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος,
ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ
πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ
τετηρημένοις κλητοῖς. 2 Ἐλεος ὑμῖν
καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος
γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν
σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ
παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 Παρ-
εσέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ
πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ
κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν
καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι,
εἰδόμενος ἀπαξ πάντα, ὅτι Κύριος λαὸν
ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον
τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν,

✠ ἰησοῦς

Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ἡμῖν
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. 2 Ἐλεος ὑμῖν
καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος
γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν
σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν
παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἀπαξ
παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 Παρ-
εσέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ
πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ
κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν
καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι,
εἰδόμενος ἀπαξ πάντα, ὅτι Κύριος λαὸν
ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον
τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν,

JUDÆ.

JUDAS Jesu Christi servus, frater
autem Jacobi, his qui in Deo Patre
dilectis et Jesu Christo conservatis
vocatis. 2 Misericordia vobis et pax et
caritas adimpleatur. 3 Carissimi, omnem
sollicitudinem faciens scribendi vobis
de communi vestra salute, necesse habui
scribere vobis deprecans supercertari
semel traditæ sanctis fidei. 4 Subin-
troierunt enim quidam homines, qui
olim præscripti sunt in hoc iudicium,
impii, Dei nostri gratiam transferentes
in luxuriam, et solum dominatorem [et]
Dominum nostrum Jesum Christum ne-
gantes. 5 Commonere autem vos volo,
scientes semel omnia, quoniam Jesus
populum de terra Ægypti salvans se-
cundo eos qui non crediderunt perdidit.

οὐκ ἄγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν
 ἐαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ
 ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
 ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
 ρηκεν. 7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ
 αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον
 τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι
 ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα
 πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.
 8 Ὅμοιως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζό-
 μενοι σάρκα μὲν μαιίνουσιν, κυριότητα
 δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.
 9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
 διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ
 τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν
 κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ
 εἶπεν. Ἐπιτιμῆσαι σοι Κύριος.
 10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν
 βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ
 ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις
 φθείρονται. 11 Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ
 ὁδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ
 πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύ-
 θησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορέ
 ἀπώλοντο. 12 Οὗτοι εἰσιν οἱ ἐν
 ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω-
 χούμεναι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμάλινον-
 τεσ, νεφέλαι ἀνυδροὶ ὑπὸ ἀνέμων
 παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά,
 ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα.

οὐκ ἄγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν
 ἐαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ
 ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
 ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
 ρηκεν. 7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ
 αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον
 τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι
 ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα
 πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.
 8 Ὅμοιως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζό-
 μενοι σάρκα μὲν μαιίνουσιν, κυριότητα
 δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.
 9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
 διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ
 τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν
 κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ
 εἶπεν. Ἐπιτιμῆσαι σοι Κύριος.
 10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν
 βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ
 ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις
 φθείρονται. 11 Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ
 ὁδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ
 πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύ-
 θησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορέ
 ἀπώλοντο. 12 Οὗτοι εἰσιν οἱ ἐν
 ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω-
 χούμεναι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμάλινον-
 τεσ, νεφέλαι ἀνυδροὶ ὑπὸ ἀνέμων
 παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά,
 ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα.

οὐκ ἄγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν
 ἐαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ
 ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης
 ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετή-
 ρηκεν. 7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ
 αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον
 τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι
 ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα
 πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.
 8 Ὅμοιως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζό-
 μενοι σάρκα μὲν μαιίνουσιν, κυριότητα
 δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.
 9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ
 διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ
 τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν
 κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ
 εἶπεν. Ἐπιτιμῆσαι σοι Κύριος.
 10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν
 βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ
 ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις
 φθείρονται. 11 Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ
 ὁδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ
 πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύ-
 θησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορέ
 ἀπώλοντο. 12 Οὗτοι εἰσιν οἱ ἐν
 ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευω-
 χούμεναι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμάλινον-
 τεσ, νεφέλαι ἀνυδροὶ ὑπὸ ἀνέμων
 παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινά,
 ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα.

ΙΟΥΔΑΑ.

23 Οὗς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες,
οὗς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ
τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χι-
τῶνα. 24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι
ὑμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι κατενώπιον
τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμόμους ἐν ἀγαλλιάσει,
25 Μόνῳ θεῷ σωτῇρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δόξα, μεγα-
λασύνη, κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς
τοῦ αἰῶνος, καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας. Ἀμήν.

✠ ἰουδα

23 ὅς τοι σῶζεις ἐκ πυρός· ἀρπάζεις τοὺς
ἐκ φόβου ἐλεῶντας, καὶ τὸν ἐκ σαρκὸς
ἐσπιλωμένον χιτῶνα. 24 ὁ δυναμὴν ἔχων
φυλάσσει ὑμᾶς ἀπταίστους, καὶ ἵστηται
κατέναντι τῆς δόξης αὐτοῦ ἁμόμους ἐν
ἀγαλλιάσει, 25 ὁ μόνος θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν
διὰ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ὁ δὲ
δοξάζει, καὶ μεγαλύνει, καὶ ἐξουσιάζει
πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, καὶ νῦν καὶ
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

JUDÆ.

23 Illos vero salvate de igne rapientes,
aliis autem miseremini in timore,
odientes [et] eam quæ carnalis est
maculatam tunicam. 24 Ei autem qui
potest vos conservare sine peccato et
constituere ante conspectum gloriæ
sue immaculatos in exultatione, 25 Soli
Deo Salvatori nostro per Jesum
Christum Dominum nostrum, cui gloria,
magnificentia, imperium et potestas
ante omne sæculum et nunc et in
omnia sæcula. Amen.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, α', β.

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολι-
βάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ
φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν,
16 Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ
ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὁξεῖα ἐκπο-
ρευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 Καὶ ὅτε
εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν
αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ λέγων· Μὴ φοβοῦ·
ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος
18 Καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός καὶ
ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου
καὶ τοῦ αἵτου. 19 Γράψον οὖν ἃ εἶδες
καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ
ταῦτα, 20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου,
καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. Οἱ
ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλη-
σιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσὶν.

ΚΕΦ. β.

1 Τῷ ἄγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ
ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει
ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ
τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

✠ α' ✠ β'

15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολι-
βάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ
φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν,
16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ
ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὁξεῖα ἐκπο-
ρευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε
εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν
αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ λέγων· Μὴ φοβοῦ·
ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος
18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός καὶ
ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου
καὶ τοῦ αἵτου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες
καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ
ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου,
καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ
ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλη-
σιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσὶν.

✠ α' ✠ β'

1 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολι-
βάνῳ ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένῳ, καὶ ἡ
φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν,
16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ
ἀστέρας ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὁξεῖα ἐκπο-
ρευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε
εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ ὡς νεκρός, καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν
αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ λέγων· Μὴ φοβοῦ·
ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος
18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός καὶ
ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου
καὶ τοῦ αἵτου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες
καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γενέσθαι μετὰ
ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου,
καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ
ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλη-
σιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσὶν.

APOCALYPSIS, I. II.

15 Et pedes ejus similes orichalco, sicut
in camino ardenti, et vox illius tam-
quam vox aquarum multarum; 16 Et
habebat in dextera sua stellas septem,
et de ore ejus gladius utraque parte
acutus exiebat, et facies ejus sicut sol
lucet in virtute sua. 17 Et cum
vidissem eum, cecidi ad pedes ejus
tamquam mortuus: et posuit dexteram
suam super me dicens: Noli timere:
ego sum primus et novissimus, 18 Et
vividus et fui mortuus, et ecce sum
vivens in sæcula sæculorum: et habeo
claves mortis et inferni. 19 Scribe ergo
quæ vidisti, [et] quæ sunt et quæ oportet
fieri post hæc, 20 Sacramentum septem
stellarum quas vidisti in dextera mea,
et septem candelabra aurea. Septem
sigilla angeli sunt septem ecclesiarum,
et candelabra septem septem ecclesiæ
sunt.

CAPUT II.

1 ANGELO Ephesi ecclesiæ scribe:
Hæc dicit qui tenet septem stellas
in dextera sua, qui ambulat in me-
dio septem candelabrorum aureorum.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, β', γ'.

24 Ὑμῶν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν
Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδα-
χὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ
βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· Οὐ
βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 Πλὴν
ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἦξω.
26 Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους
τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ
τῶν ἐθνῶν, 27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν
ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ
συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἶληφα παρὰ τοῦ
πατρὸς μου, 28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν
ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 Ὁ ἔχων οὖς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑΙ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν
ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων
τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς
ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι
ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.
2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ
λοιπὰ ἃ ἐμελλον ἀποθανεῖν. Οὐ γὰρ
εὗρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 Μνημόνευε
οὖν πῶς εἶληφας καὶ ἤκουσας, καὶ
τήρει καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρη-
γορήσης, ἦξω [ἐπὶ σέ] ὡς κλέπτης, καὶ
οὐ μὴ γνώσῃ ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ.

✠ ٧ ✠

24 ἡμεῖς ὅτι ἔχοντες. 25 Πλὴν
ὅσοι οὐκ ἔχοντες. 26 Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους
τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ
τῶν ἐθνῶν, 27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν
ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ
συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἶληφα παρὰ τοῦ
πατρὸς μου, 28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν
ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 Ὁ ἔχων οὖς
ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.

✠ ٧ ✠

1 Et angelo ecclesiae Sardis scribe :
Hæc dicit qui habet septem spiritus
Dei et septem stellas. Scio opera tua,
quia nomen habes quod vivas, et mor-
tuus es. 2 Esto vigilans, et confirma
cetera quæ moritura erant. Non enim
invenio opera tua plena coram Deo
meo. 3 In mente ergo habe qualiter
acceperis et audieris, et serve et
pænitentiam age. Si ergo non vigila-
veris, veniam ad te tamquam fur,
et nescies qua hora veniam ad te.

APOCALYPSIS, II. III.

24 Vobis autem dico, ceteris qui Thy-
atiræ estis, quicumque non habent
doctrinam hanc, qui non cognoverunt
altitudines Satanæ, quemammodum
dicunt. Non mittam super vos aliud
pondus : 25 Tamen id quod habetis
tenete donec veniam. 26 Et qui
vicerit et qui custodierit usque
in finem opera mea, dabo ei po-
testatem super gentes, 27 Et reget illas
in virga ferrea, tamquam vas figuli
confringentur, sicut et ego accepi a
Patre meo, 28 Et dabo illi stellam
matutinam. 29 Qui habet aurem,
audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT III.

1 Et angelo ecclesiae Sardis scribe :
Hæc dicit qui habet septem spiritus
Dei et septem stellas. Scio opera tua,
quia nomen habes quod vivas, et mor-
tuus es. 2 Esto vigilans, et confirma
cetera quæ moritura erant. Non enim
invenio opera tua plena coram Deo
meo. 3 In mente ergo habe qualiter
acceperis et audieris, et serve et
pænitentiam age. Si ergo non vigila-
veris, veniam ad te tamquam fur,
et nescies qua hora veniam ad te.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, γ'.

4 Ἀλλὰ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 Ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυεὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἡμεφγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἡρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 Ἴδου διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λέγοντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γινώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

✧ ✧ ✧

4 Ἰδοὺ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν, οἳ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. 5 Ὁ νικῶν οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυεὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, καὶ κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει· 8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἡμεφγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἡρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 Ἴδου διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λέγοντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γινώσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

APOCALYPSIS, III.

4 Sed habes pauca nomina in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua, et ambulant mecum in albis, quia digni sunt. 5 Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, et non delebo nomen ejus de libro vitæ, et confitebor nomen ejus coram Patre meo et coram angelis ejus. 6 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis. 7 Et angelo Philadelphie ecclesiæ scribe: Hæc dicit Sanctus et Verus, qui habet clavem David; qui aperit et nemo cludit, cludit et nemo aperit. 8 Scio opera tua: ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest cludere; quia modicam habes virtutem, et servasti verbum meum et non negasti nomen meum. 9 Ecce dabo de synagoga Satanæ qui dicunt se Judæos esse et non sunt, sed mentuntur; ecce faciam illos ut veniant et adorent ante pedes tuos, et scient quia ego dilexi te. 10 Quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego te servabo ab hora temptationis quæ ventura est in orbem universum temptare habitantes in terram.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, γ', δ'.

20 Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσονται πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τι τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

ΚΕΦ. δ'.

1 **ΜΕΤΑ** ταῦτα ἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεφγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπυγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 Εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 Καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ. 4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καίόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου [αὐτοῦ], ἃ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ.

✧ ✧ ✧ ✧ ✧

20 Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσονται πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καὶ γὼ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τι τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

✧ ✧ ✧ ✧ ✧

1 **ΜΕΤΑ** ταῦτα ἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεφγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπυγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων· Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 Εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 Καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἱρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ. 4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους εἴκοσι τέσσαρας, καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καίόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου [αὐτοῦ], ἃ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ.

APOCALYPSIS, III. IV.

20 Ecce sto ad ostium et pulso : si quis audierit vocem meam et aperuerit januam, introibo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum. 21 Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici et sedi cum Patre meo in throno ejus. 22 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

CAPUT IV.

1 **POST** hæc vidi, et ecce ostium apertum in cælo, et vox prima quam audiui tamquam tubæ loquentis mecum, dicens : Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc. 2 Statim fui in spiritu : et ecce sedes posita erat in cælo, et super sedem sedens, 3 Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis jaspidis et sardini, et iris erat in circuitu sedis similis visionis zmaragdinae. 4 Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor, et super thronos viginti quattuor seniores sedentes, circumamictos vestimentis albis, et in capitibus eorum coronas aureas. 5 Et de throno procedunt fulgora et voces et tonitrua. Et septem lampades ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei.

⁂ Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοίᾳ κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. ⁊ Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ.

⁂ Καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἐν καθ' ἐν αὐτῶν ἔχων ἀνά πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαιυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· "Ἁγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. ⁂ Καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, 10 Προσεύχονται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· 11 Ἄξιός ἐστι, ὁ Κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν [ὁ ἅγιος], λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

⁂ Et in conspectu sedis tamquam mare vitreum simile crystallo: et in medio sedis et in circuitu sedis quattuor animalia plena oculis ante et retro. ⁊ Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti. ⁂ Et quattuor animalia singula eorum habebant alas senas, et in circuitu et intus plena sunt oculis, et requiem non habebant die ac nocte dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat et qui est et qui venturus est. ⁂ Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum [viventis in sæcula sæculorum], 10 Procedebant viginti quattuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum, et mittent coronas suas ante thronum, dicentes: 11 Dignus es, Domine et Deus noster, accipere gloriam et honorem et virtutem, quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant et creata sunt.

⁂ Et in conspectu sedis tamquam mare vitreum simile crystallo: et in medio sedis et in circuitu sedis quattuor animalia plena oculis ante et retro. ⁊ Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti. ⁂ Et quattuor animalia singula eorum habebant alas senas, et in circuitu et intus plena sunt oculis, et requiem non habebant die ac nocte dicentia: Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, qui erat et qui est et qui venturus est. ⁂ Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum [viventis in sæcula sæculorum], 10 Procedebant viginti quattuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum, et mittent coronas suas ante thronum, dicentes: 11 Dignus es, Domine et Deus noster, accipere gloriam et honorem et virtutem, quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant et creata sunt.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, ε΄.

ΚΕΦ. ε΄.

1 **ΚΑΙ** εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. 2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; 3 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ [ἄνω] οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 Καὶ [ἐγὼ] ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαίε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυεὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. 6 Καὶ εἶδον [καὶ ἰδοὺ] ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἑστῆκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 Καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν [τὸ βιβλίον] ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἳ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.

✧ σ ✧ ܠܟܢ

✧ σ ✧ ܡܠܐܝܝܢ

1 **ΚΑΙ** εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. 2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λύσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; 3 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ [ἄνω] οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 Καὶ [ἐγὼ] ἔκλαιον πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὐρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαίε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυεὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ. 6 Καὶ εἶδον [καὶ ἰδοὺ] ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἑστῆκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 Καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν [τὸ βιβλίον] ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 Καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἳ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων.

APOCALYPSIS, V.

CAPUT V.

1 Et vidi in dexteram sedentis super thronum librum scriptum intus et foris signatum sigillis septem. 2 Et vidi angelum fortem et prædicantem voce magna: Qui est dignus aperire librum et solvere signacula ejus? 3 Et nemo poterat in cælo neque in terra neque subtus terram aperire librum neque respicere illum. 4 Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire librum nec videre eum. 5 Et unus de senioribus dixit mihi: Ne fleveris: ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperire librum et septem signacula ejus. 6 Et vidi, et ecce in medio throni et quattuor animalium et in medio seniorum Agnum stantem tamquam occisum, habentem cornua septem et oculos septem, qui sunt spiritus Dei missi in omnem terram. 7 Et venit, et accepit de dextera sedentis in throno [librum]. 8 Et cum aperuisset librum, quattuor animalia et viginti quattuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes singuli citharas et phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.

2 Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. 3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου. 4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη. 5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου [καὶ βλέπε]. Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Χοίνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης. 7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου [καὶ βλέπε]. 8 Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῇ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ἐπὶ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

οὓς . ἰδοὺ ἵππος λευκός . ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον . καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος . καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ . 3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου . 4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη . 5 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου [καὶ βλέπε] . Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ . 6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Χοίνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης . 7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου [καὶ βλέπε] . 8 Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῇ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ἐπὶ τῶν θηρίων τῆς γῆς .

2 Et vidi, et ecce equus albus, et qui sedebat super illum habebat arcum, et data est ei corona, et exivit vincens, ut vinceret. 3 Et cum aperuisset sigillum secundum, audiui secundum animal dicens : Veni. 4 Et exivit alius equus rufus, et qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret pacem de terra, et ut invicem se interficiant, et datus est illi gladius magnus. 5 Et cum aperuisset sigillum tertium, audiui tertium animal dicens : Veni [et vide]. Et vidi, et ecce equus niger, et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua. 6 Et audiui tamquam vocem in medio quattuor animalium dicentem : Bilibris tritici denario, et tres bilibres hordei denario : et vinum et oleum nec læseris. 7 Et cum aperuisset sigillum quartum, audiui vocem quarti animalis dicentis : Veni [et vide]. 8 Et vidi, et ecce equus pallidus, et qui sedebat super eum, nomen illi Mors, et inferus sequebatur eum, et data est illi potestas super quattuor partes terræ, interficere gladio fame et morte et bestiis terræ.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, ἴδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. 10 Καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· Ὡς πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστω στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. 13 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 Καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι:

9 ὅς ἐστις ὁ θεὸς καὶ ὁ κύριος ὁ πνεύματος καὶ ὁ νεκρῶν καὶ ὁ ζώντων καὶ ὁ ἡγίων καὶ ὁ ἀληθινός· ὡς πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστω στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. 13 Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλουσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, 14 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 Καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι:

9 Et cum aperuisset quintum sigillum, vidi sub altare animas interfectorum propter verbum Dei et propter testimonium quod habebant. 10 Et clamabant voce magna dicentes: Usque quo, Domine sanctus et verus, non judicas et vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant super terram? 11 Et datæ sunt eis singulæ stolæ albæ, et dictum est illis ut requiescerent tempus adhuc modicum, donec impleantur conservi eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi. 12 Et vidi, et cum aperuisset sigillum sextum, et terræ motus factus est magnus, et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus, et luna tota facta est sicut sanguis, 13 Et stellæ cæli ceciderunt super terram, sicut ficus mittit grossos suos cum vento magno movetur, 14 Et cælum recessit sicut liber involutus, et omnis mons et insulæ de locis suis motæ sunt. 15 Et reges terræ et principes et tribuni et divites et fortes et omnis servus et liber absconderunt se in speluncis et in petris montium, 16 Et dicunt montibus et petris: Cadete super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab ira Agni, 17 Quoniam venit dies magnus iræ ipsorum, et quis poterit stare?

• Μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος
πολύς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς
ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν
καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες
ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον
τοῦ ἁρνίου, περιβεβλημένους στολὰς
λευκάς, καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτῶν. 10 Καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ
λέγοντες. Ἡ σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ
ἁρνίῳ. 11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι
εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων,
καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ
θεῷ, 12 Λέγοντες. Ἀμήν, ἡ εὐλογία
καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχα-
ριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις
καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 13 Καὶ
ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων
λέγων μοι. Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι
τὰς στολὰς τὰς λευκάς τίνες εἰσὶν καὶ
πόθεν ἤλθον; 14 Καὶ εἶρηκα αὐτῷ.
Κυρίε μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέν μοι.
Οὗτοί εἰσι· οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς
θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν
τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς
ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁρνίου. 15 Διὰ τοῦτό
εἰσι ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ
λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς
ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπὶ τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

• ὁ δὲ ἰδὼν τὸν ὄχλον· ὅτι οὐκ
ἐδύναντο ἀριθμῆσαι αὐτούς· καὶ
οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ
οἱ τέσσαρες ζῶοντες καὶ ἐκ πάντων
τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν φυλῶν καὶ τῶν
λαῶν καὶ τῶν γλωσσῶν· ἅπαντες
ἐστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ
ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες ἐν
ταῖς χερσὶν αὐτῶν φοίνικας· καὶ
ἐβόων φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· Ἡ
σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν· τῷ καθημένῳ
ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἁρνίῳ. καὶ
πάντες οἱ ἄγγελοι ἐστήκεισαν ἐν
κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ
ἐπεσάντες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ
προσκύνησαν τῷ θεῷ λέγοντες· Ἀμήν,
ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ
ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις
καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. καὶ
ἑκὼς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι·
οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς
λευκάς, πόθεν ἤλθον; καὶ ἐπεὶ ἔρηκα
αὐτῷ, ἔφη μοι· σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν
μοι· οὗτοί εἰσι· οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς
θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς
στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν
τῷ αἵματι τοῦ ἁρνίου. διὰ τοῦτό
εἰσι ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ
λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς
ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος
ἐπὶ τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

• Post hæc vidi turbam magnam, quam
dinumerare nemo poterat, ex omnibus
gentibus, et tribubus et populis et
linguis, stantes ante thronum et in
conspectu Agni, amicti stolas albas, et
palmæ in manibus eorum. 10 Et cla-
mabant voce magna dicentes: Salus
Deo nostro, qui sedet super thronum,
et Agno. 11 Et omnes angeli stabant
in circuitu throni et seniorum et
quattuor animalium, et ceciderunt in
conspectu throni in facies suas et
adoraverunt Deum, 12 Dicentes: Amen.
Benedictio et claritas et sapientia et
gratiarum actio et honor et virtus et
fortitudo Deo nostro in sæcula sæcu-
lorum. Amen. 13 Et respondit unus
de senioribus dicens mihi: Hi qui
amicti sunt stolis albis, qui sunt et
unde venerunt? 14 Et dixi illi:
Domine mi, tu scis. Et dixit mihi:
Hi sunt qui venerunt de tribulatione
magna et laverunt stolas suas et deal-
baverunt eas in sanguine Agni. 15 Ideo
sunt ante thronum Dei, et serviunt ei
die ac nocte in templo ejus, et qui
sedet in throno habitabit super illos,

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, η', θ'.

⁂ Καὶ ὁ δεῦτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, ⁂ Καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. 10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. Καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. 12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. 13 Καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς αἰετοῦ πετομένου ἐν μεσο-
ρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑΙ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

✧ 6 ✧

⁂ ὁ οὐρανὸς ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, ⁂ Καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. 10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. Καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. 12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. 13 Καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς αἰετοῦ πετομένου ἐν μεσο-
ρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

✧ 7 ✧

⁂ ὁ οὐρανὸς ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, ⁂ Καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. 10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. Καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. 12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. 13 Καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς αἰετοῦ πετομένου ἐν μεσο-
ρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

APOCALYPSIS, VIII. IX.

⁂ Et secundus angelus tuba cecinit, et tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare: et facta est tertia pars maris sanguis, ⁂ Et mortua est tertia pars creaturæ, quæ habent animas [in mari], et tertia pars navium interiit. 10 Et tertius angelus tuba cecinit, et cecidit de cælo stella magna ardens tamquam facula, et cecidit in tertiam partem fluminum et in fontes aquarum. 11 Et nomen stellæ dicitur absinthius. Et facta est tertia pars aquarum in absinthium, et multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt. 12 Et quartus angelus tuba cecinit, et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunæ et tertia pars stellarum, ut obscuraretur tertia pars eorum et diei non luceret pars tertia, et nox similiter. 13 Et vidi, et audiui vocem unius aquilæ volantis per medium cælum, dicentis voce magna: Væ væ væ habitantibus super terram de ceteris vocibus tubæ trium angelorum, qui erant tuba canituri.

CAPUT IX.

1 Et quintus angelus tuba cecinit, et vidi stellam de cælo cecidisse in terram, et data est illi clavis putei abyssi:

² Καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. ³ Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπιοὶ τῆς γῆς. ⁴ Καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους [μόνους]· οἷτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων [αὐτῶν]. ⁵ Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. ⁶ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὕρῃσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. ⁷ Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, ⁸ Καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. ⁹ Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.

² Καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀήρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. ³ Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπιοὶ τῆς γῆς. ⁴ Καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους [μόνους]· οἷτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων [αὐτῶν]. ⁵ Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσιν μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. ⁶ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὕρῃσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. ⁷ Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοιοι ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, ⁸ Καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. ⁹ Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.

² Et [aperuit puteum abyssi ei] ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnæ, et obscuratus est sol et aer de fumo putei, ³ Et de fumo exierunt locustæ in terram, et data est potestas illis sicut habent potestatem scorpiones terræ. ⁴ Et præceptum est illis ne læderent fœnum terræ neque omne viride neque omnem arborem, nisi tantum homines qui non habent signum Dei in frontibus [suis]. ⁵ Et datam est illis ne occiderent eos, sed ut cruciarentur mensibus quinque: et cruciatus eorum ut cruciatus scorpii, cum percutit hominem. ⁶ In diebus illis quærent homines mortem et non invenient eam, et desiderabunt mori et fugiet mors ab ipsis. ⁷ Et similitudines lucustarum similes equis paratis in prælium, et super capita earum tamquam coronæ similes auro, et facies earum sicut facies hominum, ⁸ Et habebant capillos sicut capillos mulierum, et dentes earum sicut leonum erant, ⁹ Et habebant loricas sicut loricas ferreas, et vox alarum earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum.

10 Καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε· 11 Ἐχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου, ὃ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. 13 Καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 Λέγοντα τῷ ἔκτῳ ἄγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· Λύσον τοὺς τέσσαρας ἄγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππου τοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 Καὶ οὕτως ἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 Ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

10 **ⲕⲁⲓ ⲉⲭⲟⲩⲥⲓⲛ ⲟⲩⲣⲁⲥ ⲟⲩⲙⲟⲓⲁⲥ ⲥⲟⲕⲟⲣⲓⲟⲩⲥ**
ⲕⲁⲓ ⲕⲉⲛⲧⲣⲁ, ⲕⲁⲓ ⲉⲛ ⲧⲁⲓⲥ ⲟⲩⲣⲁⲓⲥ αὐτῶν
ⲓ ⲉⲭⲟⲩⲥⲓⲁ αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀν-
θρώπους μῆνας πέντε· 11 Ἐχουσιν ἐπ'
αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσ-
σου, ὃ ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν,
καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολ-
λύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν· ἰδοὺ
ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. 13 Καὶ
ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα
φωνὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ, 14 Λέγοντα τῷ ἔκτῳ
ἄγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· Λύσον
τοὺς τέσσαρας ἄγγέλους τοὺς δεδεμένους
ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15
Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ
ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν
καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνω-
σιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 Καὶ
ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππι-
κοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 Καὶ οὕτως ἶδον τοὺς
ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους
ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους
καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ
κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων,
καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται
πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 Ἀπὸ τῶν
τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν
τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς
καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκ-
πορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

10 Et habebant caudas similes scor-
pionum et aculei in caudis earum,
potestas earum nocere hominibus
mensibus quinque. 11 Et habebant
super se regem angelum abyssi, cui
nomen hebraice Abaddon, græce autem
Apollyon, et latine habet nomen Ex-
terminans. 12 Væ unum abiit: ecce
veniunt adhuc duo væ post hæc.
13 Et sextus angelus tuba cecinit.
Et audiui vocem, unum ex cornibus
altaris aurei quod est ante oculos Dei,
14 Dicentem sexto angelo qui habebat
tubam: Solve quattuor angelos qui
alligati sunt in flumine magno Eufrate.
15 Et soluti sunt quattuor angeli qui
parati erant in horam et diem et
mensem et annum, ut occiderent
tertiam partem hominum. 16 Et
numerus equestris exercitus vicies
milies dena milia: audiui numerum
eorum. 17 Et ita vidi equos in visione,
et qui sedebant super eos, habentes
loricas igneas et hyacinthinas et sul-
phureas, et capita equorum erant tam-
quam capita leonum, et de ore ipsorum
procedit ignis et fumus et sulphur.
18 Ab his tribus plagis occisa est tertia
pars hominum de igne et fumo et sul-
phure qui procedebat ex ore ipsorum.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, θ, ι.

19 Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν. 21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόβων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

ΚΕΦ. ι.

1 ΚΑΙ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἱρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, 2 Καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἡνεωγμένον. Καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 Καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. Καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. 4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς.

✧ ✧ ✧ ✧ ✧

19 Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐδὲ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν. 21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόβων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακιῶν αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

✧ ✧ ✧ ✧ ✧

1 ΚΑΙ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἱρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, 2 Καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἡνεωγμένον. Καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, 3 Καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται. Καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. 4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἔμελλον γράφειν, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς.

APOCALYPSIS, IX. X.

19 Potestas enim equorum in ore eorum est et in caudis eorum : nam et caudæ eorum similes serpentibus, habentes capita, et in his nocent. 20 Et ceteri homines, qui non sunt occisi in his plagis, neque pænitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorent dæmonia et simulachra aurea et argentea et ærea et lapidea et lignea, quæ neque videre possunt neque audire neque ambulare, 21 Et non egerunt pænitentiam ab homicidiis suis neque a veneficiis suis neque a fornicatione sua neque a furtis suis.

CAPUT X.

1 Et vidi alium angelum fortem descendentem de cælo, amictum nube, et iris in capite ejus et facies ejus, erat ut sol, et pedes ejus tamquam columna ignis, 2 Et habebat in manu sua libellum apertum. Et posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram, 3 Et clamavit voce magna, quemammodum cum leo rugit. Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. 4 Et cum locuta fuissent septem tonitrua, scripturus eram : et audiui vocem de cælo dicentem : Signa quæ locuta sunt septem tonitrua, [et] noli ea scribere.

10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς
 χιίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται,
 καὶ δῶρα πέμπουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι
 οἱ δύο προφήται ἐβασάνισαν τοὺς
 κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 Καὶ μετὰ
 τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα
 ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς,
 καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ
 φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦν-
 τας αὐτούς. 12 Καὶ ἤκουσαν φωνὴν
 μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς·
 Ἀνάβατε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν
 οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρῃσαν
 αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, 13 Καὶ ἐν
 ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας,
 καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ
 ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα
 ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ
 ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ
 θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα
 ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται
 ταχύ, 15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος
 ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι
 ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες· Ἐγένετο ἡ
 βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει
 εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 16 Καὶ
 οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ
 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, οἱ κάθηνται ἐπὶ
 τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ
 τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
 τῷ θεῷ, 17 Λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν
 σοι, Κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν
 καὶ ὁ ἦν, καὶ ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν
 σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,

10 Et inhabitantes terram gaudebunt
 super illis et jocundabuntur et munera
 mittent invicem, quoniam hi duo pro-
 phetæ cruciaverunt eos qui habitant
 super terram. 11 Et post dies tres et
 dimidium spiritus vitæ a Deo intravit
 in eos, et steterunt super pedes suos,
 et timor magnus cecidit super eos qui
 viderunt eos. 12 Et audierunt vocem
 magnam de cælo dicentem illis :
 Ascendite huc : et ascenderunt in
 cælum in nube, et viderunt illos
 inimici eorum. 13 Et in illa hora
 factus est terræ motus magnus, et
 decima pars civitatis cecidit, et occisi
 sunt in terræ motu nomina hominum
 septem milia, et reliqui in timorem
 sunt missi et dederunt gloriam Deo
 cæli. 14 Væ secundum abiit : et ecce
 væ tertium veniet cito. 15 Et septimus
 angelus tuba cecinit, et factæ sunt
 voces magnæ in cælo dicentes : Factum
 est regnum hujus mundi Domini nostri
 et Christi ejus, et regnabit in sæcula
 sæculorum. 16 Et viginti quattuor
 seniores, qui in conspectu Dei sedent in
 sedibus suis, ceciderunt in facies suas
 et adoraverunt Deum 17 Dicentes : Gra-
 tias tibi agimus, Domine Deus omni-
 potens, qui es et qui eras, qui accepisti
 virtutem tuam magnam et regnasti,

10 Et inhabitantes terram gaudebunt
 super illis et jocundabuntur et munera
 mittent invicem, quoniam hi duo pro-
 phetæ cruciaverunt eos qui habitant
 super terram. 11 Et post dies tres et
 dimidium spiritus vitæ a Deo intravit
 in eos, et steterunt super pedes suos,
 et timor magnus cecidit super eos qui
 viderunt eos. 12 Et audierunt vocem
 magnam de cælo dicentem illis :
 Ascendite huc : et ascenderunt in
 cælum in nube, et viderunt illos
 inimici eorum. 13 Et in illa hora
 factus est terræ motus magnus, et
 decima pars civitatis cecidit, et occisi
 sunt in terræ motu nomina hominum
 septem milia, et reliqui in timorem
 sunt missi et dederunt gloriam Deo
 cæli. 14 Væ secundum abiit : et ecce
 væ tertium veniet cito. 15 Et septimus
 angelus tuba cecinit, et factæ sunt
 voces magnæ in cælo dicentes : Factum
 est regnum hujus mundi Domini nostri
 et Christi ejus, et regnabit in sæcula
 sæculorum. 16 Et viginti quattuor
 seniores, qui in conspectu Dei sedent in
 sedibus suis, ceciderunt in facies suas
 et adoraverunt Deum 17 Dicentes : Gra-
 tias tibi agimus, Domine Deus omni-
 potens, qui es et qui eras, qui accepisti
 virtutem tuam magnam et regnasti,

13 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργισθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλαις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.
19 Καὶ ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΚΑΙ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.

13 **ΚΑΙ** ἔθνη ὠργισθησαν· καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλαις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.
19 **ΚΑΙ** ἡνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη.

✧ ١٢ ✧

1 **ΚΑΙ** σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, 2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, καὶ κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, 4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.

18 Et iratae sunt gentes, et advenit ira tua et tempus mortuorum judicari et reddere mercedem servis tuis, prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum, pusillis et magnis, et exterminandi eos qui corruerunt terram.
19 Et apertum est templum Dei in caelo, et visa est arca testamenti ejus in templo ejus, et facta sunt fulgora et voces et terræ motus et grando magna.

CAPUT XII.

1 Et signum magnum paruit in caelo, mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in capite ejus corona stellarum duodecim, 2 Et in utero habens et clamans parturiens, et cruciatur ut pariat. 3 Et visum est aliud signum in caelo, et ecce draco magnus rufus, habens capita septem et cornua decem, et in capitibus suis septem diademata, 4 Et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, et misit eas in terram. Et draco stetit ante mulierem quæ erat paritura, ut cum peperisset filium ejus devoraret. 5 Et peperit filium masculinum, qui recturus erat omnes gentes in virga ferrea: et raptus est filius ejus ad Deum et ad thronum ejus.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. 7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. Καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφης ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 Διὰ τοῦτο εὐφρανέσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέφουσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. 7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. Καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν, οὐδὲ τόπος εὐρέθη αὐτῶν ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφης ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. 10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. 12 Διὰ τοῦτο εὐφρανέσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. 13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά.

6 Et mulier fugit in solitudinem, ubi habet locum paratum a Deo, ut ibi pascant illam diebus mille ducentis sexaginta. 7 Et factum est proelium in cælo, Michael et angeli ejus proeliabantur cum dracone: et draco pugnavat et angeli ejus, 8 Et non valuerunt, neque locus inventus est amplius eorum in cælo. 9 Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur dialolus et Satanas, qui seducet universum orbem, projectus est in terram, et angeli ejus cum illo missi sunt. 10 Et audiui vocem magnam in cælo dicentem: Nunc facta est salus et virtus et regnum Domini nostri et potestas Christi ejus, quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Domini nostri die ac nocte. 11 Et ipsi vicerunt illum propter sanguinem Agni et propter verbum testimonii sui, et non dilexerunt animam suam usque ad mortem. 12 Propterea letamini, cæli et qui habitatis in eis: vae terræ et mari, quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. 13 Et postquam vidit draco quod projectus est in terram, et persecutus est mulierem quæ peperit masculum.

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.
14 Καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσουσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 Ἵνα μὴ τις δύνῃται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. Ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν. Καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ χξς'.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 ΚΑΙ ἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἄρνιον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

13 **Ε**ΤΙΜΕΤΕ ΣΗΜΕΙΑ ΜΕΓΑΛΑ. ΙΝΑ ΚΑΙ ΠΥΡ ΠΟΙΗ ΚΑΤΑΒΑΙΝΕΙΝ ΕΚ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.
14 **Κ**ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ Α ΔΕΔΟΘΗ ΑΥΤΩ ΠΟΙΗΣΑΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ, ΛΕΓΩΝ ΤΟΙΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣΙΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΠΟΙΗΣΑΙ ΕΙΚΟΝΑ ΤΩ ΘΗΡΙΩ, ΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΠΛΗΓΗΝ ΤΗΣ ΜΑΧΑΙΡΗΣ ΚΑΙ ΕΖΗΣΕΝ. 15 **Κ**ΑΙ ΔΕΔΟΘΗ ΑΥΤΩ ΔΟῦΝΑΙ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗ ΕΙΚΟΝΙ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ, ΙΝΑ ΚΑΙ ΛΑΛΗΣΗ Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ ΟΣΟΙ ΕΑΝ ΜΗ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΟΥΣΙΝ ΤΗ ΕΙΚΟΝΙ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ ΑΠΟΚΤΑΝΘΩΣΙΝ. 16 **Κ**ΑΙ ΠΟΙΕΙ ΠΑΝΤΑΣ, ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΤΩΧΟΥΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΟΥΛΟΥΣ, ΙΝΑ ΔΩΣΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ΧΑΡΑΓΜΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΣ ΑΥΤΩΝ ΤΗΣ ΔΕΞΙΗΣ Η ΕΠΙ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ ΑΥΤΩΝ, 17 **Ι**ΝΑ ΜΗ ΤΙΣ ΔΥΝΗΤΑΙ ΑΓΟΡΑΣΑΙ Η ΠΩΛΗΣΑΙ ΕΙ ΜΗ Ο ΕΧΩΝ ΤΟ ΧΑΡΑΓΜΑ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ Η ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ. 18 **Ω**ΔΕ Η ΣΟΦΙΑ ΕΣΤΙΝ. Ο ΕΧΩΝ ΝΟῦΝ ΨΗΦΙΣΑΤΩ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ· ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΑΡ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΣΤΙΝ. ΚΑΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΥΤΟΥ ΧΞΣ'.

✠ ✠ ✠ ✠ ✠

1 **Ε**ΤΙΜΕΤΕ ΣΗΜΕΙΑ ΜΕΓΑΛΑ. ΙΝΑ ΚΑΙ ΠΥΡ ΠΟΙΗ ΚΑΤΑΒΑΙΝΕΙΝ ΕΚ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.
14 **Κ**ΑΙ ΠΛΑΝΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ Α ΔΕΔΟΘΗ ΑΥΤΩ ΠΟΙΗΣΑΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ, ΛΕΓΩΝ ΤΟΙΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣΙΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΠΟΙΗΣΑΙ ΕΙΚΟΝΑ ΤΩ ΘΗΡΙΩ, ΟΣ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΠΛΗΓΗΝ ΤΗΣ ΜΑΧΑΙΡΗΣ ΚΑΙ ΕΖΗΣΕΝ. 15 **Κ**ΑΙ ΔΕΔΟΘΗ ΑΥΤΩ ΔΟῦΝΑΙ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗ ΕΙΚΟΝΙ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ, ΙΝΑ ΚΑΙ ΛΑΛΗΣΗ Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ, ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ ΟΣΟΙ ΕΑΝ ΜΗ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΟΥΣΙΝ ΤΗ ΕΙΚΟΝΙ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ ΑΠΟΚΤΑΝΘΩΣΙΝ. 16 **Κ**ΑΙ ΠΟΙΕΙ ΠΑΝΤΑΣ, ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΤΩΧΟΥΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΟΥΛΟΥΣ, ΙΝΑ ΔΩΣΙΝ ΑΥΤΟΙΣ ΧΑΡΑΓΜΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΣ ΑΥΤΩΝ ΤΗΣ ΔΕΞΙΗΣ Η ΕΠΙ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟΝ ΑΥΤΩΝ, 17 **Ι**ΝΑ ΜΗ ΤΙΣ ΔΥΝΗΤΑΙ ΑΓΟΡΑΣΑΙ Η ΠΩΛΗΣΑΙ ΕΙ ΜΗ Ο ΕΧΩΝ ΤΟ ΧΑΡΑΓΜΑ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ Η ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ. 18 **Ω**ΔΕ Η ΣΟΦΙΑ ΕΣΤΙΝ. Ο ΕΧΩΝ ΝΟῦΝ ΨΗΦΙΣΑΤΩ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ ΤΟΥ ΘΗΡΙΟΥ· ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΑΡ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΣΤΙΝ. ΚΑΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΥΤΟΥ ΧΞΣ'.

13 Et fecit signa magna, ut etiam ignem faceret de caelo descendere in terram in conspectum hominum.
14 Et seducet habitantes terram propter signa quæ data sunt illi facere in conspectu bestiae, dicens habitantibus in terra ut faciant imaginem bestiae quæ habet plagam gladii et vixit.
15 Et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiae, ut et loquatur imago bestiae, et faciat quicumque non adoraverit imaginem bestiae occidantur.
16 Et faciet omnes, pusillos et magnos et divites et pauperes et liberos et servos, habere characterem in dextra manu aut in frontibus suis, 17 Et ne quis possit emere aut vendere, nisi quis habet characterem nomine bestiae aut numerum nominis ejus. 18 Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestiae: numerus enim hominis est. Et numerus ejus est sexcenti sexaginta sex.

CAPUT XIV.

1 Et vidi, et ecce Agnus stabat supra montem Sion, et cum illo centum quadraginta quattuor milia habentes nomen ejus et nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἥκουσα ὡς κιθαροδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. Οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. Οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ, 5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν. 6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 Λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγάς ὑδάτων. 8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος δεύτερος ἠκολούθησεν λέγων· Ἐπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν μεγάλη, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη.

2 Et audivi vocem de cælo tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem tonitruui magni, et vocem quam audivi sicut citharædorum citharizantium in citharis suis. 3 Et cantabant quasi canticum novum ante sedem et ante quattuor animalia et seniores: et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor milia, qui empti sunt de terra. 4 Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt. Hi qui sequuntur Agnum quocumque abierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ Deo et Agno, 5 Et in ore ipsorum non est inventum mendacium; sine macula sunt. 6 Et vidi alterum angelum volantem per medium cælum, habentem evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram et super omnem gentem et tribum et linguam et populum, 7 Dicentem magna voce: Timete Deum et date illi honorem, quia venit hora iudicii ejus, et adorare eum qui fecit cælum et terram et mare et fontes aquarum. 8 Et alius angelus secutus est dicens: Cecidit cecidit Babylon illa magna, quæ a vino iræ fornicationis suæ potionavit omnes gentes.

2 Et audivi vocem de cælo tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem tonitruui magni, et vocem quam audivi sicut citharædorum citharizantium in citharis suis. 3 Et cantabant quasi canticum novum ante sedem et ante quattuor animalia et seniores: et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor milia, qui empti sunt de terra. 4 Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt. Hi qui sequuntur Agnum quocumque abierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ Deo et Agno, 5 Et in ore ipsorum non est inventum mendacium; sine macula sunt. 6 Et vidi alterum angelum volantem per medium cælum, habentem evangelium æternum, ut evangelizaret sedentibus super terram et super omnem gentem et tribum et linguam et populum, 7 Dicentem magna voce: Timete Deum et date illi honorem, quia venit hora iudicii ejus, et adorare eum qui fecit cælum et terram et mare et fontes aquarum. 8 Et alius angelus secutus est dicens: Cecidit cecidit Babylon illa magna, quæ a vino iræ fornicationis suæ potionavit omnes gentes.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, ιδ.

9 Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθῆσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· 12 Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. 14 Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλῃ λευκῇ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλῃν καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρᾶζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θερίσον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

✠ Ϟ ✠

9 ὁ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθῆσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἀγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· 12 Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. 13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν. 14 Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλῃ λευκῇ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλῃν καθήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κρᾶζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θερίσον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

APOCALYPSIS, XIV.

9 Et alius angelus tertius secutus est illos dicens voce magna : Si quis adoraverit bestiam et imaginem ejus et acceperit characterem in fronte sua aut in manu sua, 10 Et hic bibet de vino iræ Dei, qui mixtus est mere in calice iræ ipsius, et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum et ante conspectum Agni. 11 Et fumus tormentorum eorum in sæcula sæculorum ascendit, nec habent requiem die ac nocte qui adoraverunt bestiam et imaginem ejus et si quis accepit characterem nominis ejus. 12 Hic patientia sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei et fidem Jesu. 13 Et audivi vocem de cælo dicentem : Scribe : Beati mortui qui in Domino moriuntur a modo. Jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis : opera enim illorum sequuntur illos. 14 Et vidi, et ecce nubem candidam, et super nubem sedentem similem Filio hominis, habentem in capite suo coronam auream et in manu sua falcem acutam. 15 Et alter angelus exivit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem : Mitte falcem tuam et mete, quia venit hora ut metatur. quoniam aruit messis terræ. 16 Et misit qui sedebat super nubem falcem suam in terram, et messa est terra.

3 Καὶ ὁ δεύτερος [ἄγγελος] ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.
4 Καὶ ὁ τρίτος [ἄγγελος] ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.
5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 Ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πίνειν· ἀξιοὶ εἰσιν.
7 Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· Ναί, Κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.
8 Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.
9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,
11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου.

3 καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.
4 καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα.
5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 Ὅτι αἵματα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πίνειν· ἀξιοὶ εἰσιν.
7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· Ναί, Κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.
8 καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.
9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,
11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου.

3 Et secundus [angelus] effudit phialam suam in mare, et factus est sanguis tamquam mortui, et omnis anima vivens mortua est in mari.
4 Et tertius effudit phialam suam super flumina et super fontes aquarum, et factus est sanguis.
5 Et audiavi angelum aquarum dicentem: Justus es, qui es et qui eras sanctus, quia hæc judicasti: 6 Quia sanguinem sanctorum et prophetarum fuderunt, et sanguinem eis dedisti bibere, ut digni sunt.
7 Et audiavi alterum [ab altari] dicens: Etiam, Domine Deus Omnipotens, vera et justa judicia tua.
8 Et quartus effudit phialam suam in solem, et datum est illi æstu afficere homines et igni.
9 Et æstua-verunt homines æstu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas, neque egerunt pœnitentiam ut darent illi gloriam.
10 Et quintus effudit phialam suam super sedem bestiæ, et factum est regnum ejus tenebrosum, et commanducaverunt linguas suas præ dolore,
11 Et blasphemaverunt Deum cæli præ doloribus et vulneribus suis, et non egerunt pœnitentiam ex operibus suis.
12 Et sextus effudit phialam suam in flumen illud magnum Euphraten, et siccavit aquam ejus, ut præparetur via regibus ab ortu solis.

13 Καὶ ἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δρά-
κοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου
πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι·
14 Εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων
ποιούντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς
ἡμέρας [ἐκείνης] τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ
τοῦ παντοκράτορος. 15 Ἴδον ἔρχομαι
ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ
τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς
περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημο-
σύνην αὐτοῦ. 16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ
Ἀρμαγεδών. 17 Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχεεν
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν αέρα· καὶ
ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ
ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· Γέγονεν.
18 Καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας,
ὅλος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἀνθρώπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμὸς οὕτω
μέγας. 19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη
εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν
ἔπεσαν. Καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
ὀργῆς αὐτοῦ. 20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν,
καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. 21 Καὶ χάλαζα
μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν
ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη
ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

13 καὶ ἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δρά-
κοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου
καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου
πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι·
14 Εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων
ποιούντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συνα-
γαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς
ἡμέρας [ἐκείνης] τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ
τοῦ παντοκράτορος. 15 Ἴδον ἔρχομαι
ὡς κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ
τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς
περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημο-
σύνην αὐτοῦ. 16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς
εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ
Ἀρμαγεδών. 17 Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχεεν
τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν αέρα· καὶ
ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ
ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· Γέγονεν.
18 Καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας,
ὅλος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἀνθρώπος ἐγένετο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμὸς οὕτω
μέγας. 19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη
εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν
ἔπεσαν. Καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ
τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς
ὀργῆς αὐτοῦ. 20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν,
καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. 21 Καὶ χάλαζα
μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ
ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν
ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη
ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

13 Et vidi de ore draconis et de
ore bestiae et de ore pseudoprophetae
spiritus tres inmundos in modum
ranarum : 14 Sunt enim spiritus dæ-
moniorum facientes signa, procedent
ad reges totius terræ congregare illos
in prælium ad diem magnum Dei
omnipotentis. 15 Ecce venio sicut fur.
Beatus qui vigilat et custodit vesti-
menta sua, ne nudus ambulet et
videant turpitudinem ejus. 16 Et con-
gregavit illos in locum qui vocatur
hebraice: Hermagedon. 17 Et septi-
mus effudit phialam suam in aerem, et
exivit vox magna de templo a throno
dicens: Factum est. 18 Et facta sunt
fulgora et voces et tonitrua, et terræ
motus factus est magnus, qualis num-
quam fuit ex quo homines fuerunt
super terram, talis terræ motus sic
magnus. 19 Et facta est civitas magna
in tres partes, et civitates gentium
cecidерunt, et Babylon magna venit in
memoriam ante Deum dare ei calicem
vini indignationis iræ ejus. 20 Et
omnis insula fugit, et montes non sunt
inventi. 21 Et grando magna sicut
talentum descendit de cælo in homines:
et blasphemaverunt homines Deum
propter plagam grandinis, quoniam
magna facta est vehementer.

8 Τὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. 9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μέναι. 11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστίν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα αἱ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστίν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα αἱ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.

8 καὶ οὐκ ἔστιν· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται. 9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν, 10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μέναι. 11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστίν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. 12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα αἱ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. 13 Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. 14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστίν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. 15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα αἱ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.

8 Bestiam quam vidisti, fuit et non est, et ascensura est de abyssu et in interitum ibit: et mirabantur inhabitantes terram, quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ a constitutione mundi, videntes bestiam, quia erat et non est. 9 Et hic est sensus qui habet sapientiam. Septem capita septem montes sunt, super quos mulier sedet, 10 Et reges septem sunt: quinque ceciderunt, unus est, et alius nondum venit; et cum venerit, oportet illum breve tempus manere. 11 Et bestia quæ erat et non est, et ipsa octava est, et de septem est, et in interitum vadet. 12 Et decem cornua quæ vidisti decem reges sunt, qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tamquam reges una hora accipiunt post bestiam. 13 Hi unum consilium habent, et virtutem et potestatem suam bestię tradunt. 14 Hi cum Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos, quoniam Dominus dominorum est et Rex regum et qui cum illo sunt vocati electi et fideles. 15 Et dixit mihi: Aquas quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi sunt et gentes et linguæ.

ε"Οτι ἐκολληθήσαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι
ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ
θεὸς τὰ ἁδικήματα αὐτῆς. ε' Ἀπόδοτε
αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώ-
σατε [αὐτῇ], τὰ διπλὰ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν
κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 Ὅσα ἐδόξασεν
αὐτὴν καὶ ἐστηνίασεν, τοσοῦτον δότε
αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος. "Οτι ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι κάθημαι
βασίλισσα καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ καὶ πένθος
οὐ μὴ ἴδω, ε' Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
ῥῆξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ
πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατα-
καυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ θεὸς
ὁ κρίνας αὐτήν. ε' Καὶ κλαύσουσιν
καὶ κόψονται ἐπ' αὐτήν οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες
καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν
τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,
10 Ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν
φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες·
Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν
ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ
κρίσις σου. 11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς
κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι
τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι,
12 Γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου
τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ
πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ
πάν ξύλου θύϊου καὶ πάν σκεῦος ἐλεφάν-
τινον καὶ πάν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου
καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου,

καὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 Γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πάν ξύλου θύϊου καὶ πάν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου,

ε Quoniam pervenerunt peccata ejus
usque ad cælum et recordatus est Do-
minus iniquitatum ejus. ε Reddite illi
sicut et ipsa reddidit, et duplicate du-
plicia secundum opera ejus: in poculo
quod miscuit miscite illi duplum.
7 Quantum glorificavit se et in deliciis
fuit, tantum date illi tormentum et
luctum. Quia in corde suo dicit:
Sedeo regina et vidua non sum, et
luctum non videbo, ε Ideo in una die
venient plagæ ejus, mors et luctus et
fames, et igni comburetur, quia fortis
est Deus qui judicavit illam. ε Et
flebunt et plangent se super illam
reges terræ qui cum illa fornicati sunt
et in deliciis vixerunt, cum viderint
fumum incendii ejus, 10 Longe stantes
propter timorem tormentorum ejus,
dicentes: Væ væ civitas illa magna,
Babylon civitas illa fortis, quoniam
una hora venit judicium [tuum]. 11 Et
negotiatores terræ flebunt et lugebunt
super illam, quoniam merces eorum
nemo emet amplius, 12 Mercem auri et
argenti et lapidis pretiosi et margariti
et byssi et purpuræ et serici et cocci,
et omne lignum thyinum et omnia vasa
eboris, et omnia vasa de lapide pre-
tioso et æramento et ferro et marmore.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ [ὡς] φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον περιεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἔφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν, 15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων. 17 Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 Ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. 19 Καὶ ἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

12 ὅτι ὡς φλόξ πυρός ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον περιεραμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἔφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν, 15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων. 17 Καὶ εἶδον ἓνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 Ἴνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. 19 Καὶ ἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

12 Oculi autem ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum quod nemo novit nisi ipse. 13 Et vestitus erat vestem aspersam sanguine, et vocatur nomen ejus Verbum Dei. 14 Et exercitus qui sunt in cælo sequebantur eum in equis albis, vestiti byssinum album mundum. 15 Et de ore ipsius procedit gladius [ex utraque parte] acutus, ut in ipso percutiat gentes : et ipse reget eos in virga ferrea, et ipse calcet torcular vini furoris iræ Dei omnipotentis. 16 Et habet in vestimento et in femore suo scriptum : Rex regum et Dominus dominantium. 17 Et vidi unum angelum stantem in sole : et clamavit voce magna dicens omnibus avibus quæ volabant per medium cæli : Venite congregamini ad cenam magnam Dei, 18 Ut manducetis carnes regum et carnes tribunorum et carnes fortium et carnes equorum et sedentium in ipsis, et carnes omnium liberorum ac servorum et pusillorum ac magnorum. 19 Et vidi bestiam et reges terræ et exercitus eorum congregatos ad faciendum proelium cum illo, qui sedebat in equo et cum exercitu ejus.

6 Οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη. 7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὃν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ [ἀπὸ τοῦ θεοῦ] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθήσαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

6 . ἄλλοι τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλὰ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ τὰ χίλια ἔτη. 7 Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 Καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὃν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ [ἀπὸ τοῦ θεοῦ] ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς· 10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθήσαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

6 Ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni. Hæc est resurrectio prima. 6 Beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima : in his secunda mors non habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis. 7 Sed cum consummati fuerint mille anni, solvetur Satanas de carcere suo, 8 Et exhibit et seducet gentes quæ sunt super quattuor angulos terræ Gog et Magog, et congregabit eos in prælium, quorum numerus est sicut arena maris. 9 Et ascenderunt super latitudinem terræ, et circumie-runt castra sanctorum et civitatem dilectam. Et descendit ignis a Deo de cælo et devoravit eos : 10 Et diabolus qui seducebat eos missus est in stag-num ignis et sulphuris, ubi et bestia et pseudoprophetes, et cruciabuntur die ac nocte in sæcula sæculorum. 11 Et vidi thronum magnum candidum, et sedentem super eum, a cujus conspectu fugit terra et cælum, et locus non est inventus ab eis. 12 Et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni, et libri aperti sunt : et alius liber apertus est, qui est vitæ : et judicati sunt mortui ex his quæ scripta erant in libris secundum opera ipsorum.

ε Καὶ εἶπέν μοι· Γέγοναν. Ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. 9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· Δεῦρο, δείξω σοι τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 Καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 Ἐχουσάν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὁμοῖος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· 12 Ἐχουσα τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἐστὶν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. 13 Ἀπὸ ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.

ε 6 Et dixit mihi: Factum est. Ego sum A et Ω, initium et finis. Ego sitienti dabo de fonte aquæ vivæ gratis. 7 Qui vicerit, possidebit hæc, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius. 8 Timidis autem et incredulis et excæcatis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolatris et omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure, quod est mors secunda. 9 Et venit unus de septem angelis habentibus phialas plenas septem plagis novissimis, et locutus est mecum dicens: Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni. 10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum, et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem descendantem de cælo a Deo, 11 Habentem claritatem Dei: lumen ejus simile lapidi pretioso tamquam lapidi jaspidis sicut crystallum. 12 Et habebat murum magnum et altum, habens portas duodecim, et in portis angelos duodecim, et nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israhel. 13 Ab oriente portæ tres, et ab aquilone portæ tres, et ab occasu portæ tres, et ab austro portæ tres.

ε Et dixit mihi: Factum est. Ego sum A et Ω, initium et finis. Ego sitienti dabo de fonte aquæ vivæ gratis. 7 Qui vicerit, possidebit hæc, et ero illi Deus, et ille erit mihi filius. 8 Timidis autem et incredulis et excæcatis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolatris et omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure, quod est mors secunda. 9 Et venit unus de septem angelis habentibus phialas plenas septem plagis novissimis, et locutus est mecum dicens: Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni. 10 Et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum, et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem descendantem de cælo a Deo, 11 Habentem claritatem Dei: lumen ejus simile lapidi pretioso tamquam lapidi jaspidis sicut crystallum. 12 Et habebat murum magnum et altum, habens portas duodecim, et in portis angelos duodecim, et nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israhel. 13 Ab oriente portæ tres, et ab aquilone portæ tres, et ab occasu portæ tres, et ab austro portæ tres.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, κα'.

✠ כב ✠

APOCALYPSIS, XXI.

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κείται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. Καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν. τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. 17 Καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. 18 Καὶ ἡ ἐνδύμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἱασπιδι, καὶ ἡ πόλις χρυσιόν καθαρόν ὁμοίον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 Οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῷ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἱασπιδι, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκεδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 Ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἑβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὀγδοὺς βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάξιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.

14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina [duodecim] apostolorum Agni. 15 Et qui loquebatur mecum habebat mensuram arundineam auream, ut metiretur civitatem et portas ejus et murum. 16 Et civitas in quadro posita est, et longitudo ejus tanta est quanta et latitudo. Et mensus est civitatem de arundine per stadia duodecim milia: longitudo et latitudo et altitudo ejus aequalia sunt. 17 Et mensus est murus ejus centum quadraginta quattuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli. 18 Et erat structura muri ejus ex lapide jaspide, ipsa vero civitas auro mundo, simile vitro mundo. 19 Fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata: fundamentum primum jaspis, secundus saphirus, tertius calcidonium, quartus smaragdus, 20 Quintus sardonix, sextus sardius, septimus chrysolitus, octavus berillus, nonus topadius, decimus chrysoprasus, undecimus hyacinthus, duodecimus amethystus.

14 Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis duodecim nomina [duodecim] apostolorum Agni. 15 Et qui loquebatur mecum habebat mensuram arundineam auream, ut metiretur civitatem et portas ejus et murum. 16 Et civitas in quadro posita est, et longitudo ejus tanta est quanta et latitudo. Et mensus est civitatem de arundine per stadia duodecim milia: longitudo et latitudo et altitudo ejus aequalia sunt. 17 Et mensus est murus ejus centum quadraginta quattuor cubitorum, mensura hominis, quæ est angeli. 18 Et erat structura muri ejus ex lapide jaspide, ipsa vero civitas auro mundo, simile vitro mundo. 19 Fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata: fundamentum primum jaspis, secundus saphirus, tertius calcidonium, quartus smaragdus, 20 Quintus sardonix, sextus sardius, septimus chrysolitus, octavus berillus, nonus topadius, decimus chrysoprasus, undecimus hyacinthus, duodecimus amethystus.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ, κα', κβ'.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαρ-
γαρίται· ἀνὰ εἰς ἕκαστος τῶν πυλῶνων
ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. Καὶ ἡ πλατεία
τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος
διαυγής. 22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ·
ὁ γὰρ Κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἄρνιον. 23 Καὶ
ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ
τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ
δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ
λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. 24 Καὶ περι-
πατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς
αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν
τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 Καὶ οἱ πυ-
λῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας,
νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, 26 Καὶ οἴσουσιν
τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς
αὐτήν. 27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν
πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ
ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου.

ΚΕΦ. κβ'.

1 ΚΑΙ ἔδειξέν μοι ποταμὸν ὕδατος
ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκ-
πορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ
καὶ τοῦ ἁρνίου. 2 Ἐν μέσῳ τῆς πλα-
τείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν
καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς
δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδι-
δούς τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα
τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

✠ ٢١ ✠ ٢٢ ✠ ٢٣ ✠ ٢٤ ✠ ٢٥ ✠ ٢٦ ✠ ٢٧ ✠ ٢٨ ✠ ٢٩ ✠ ٣٠ ✠ ٣١ ✠ ٣٢ ✠ ٣٣ ✠ ٣٤ ✠ ٣٥ ✠ ٣٦ ✠ ٣٧ ✠ ٣٨ ✠ ٣٩ ✠ ٤٠ ✠ ٤١ ✠ ٤٢ ✠ ٤٣ ✠ ٤٤ ✠ ٤٥ ✠ ٤٦ ✠ ٤٧ ✠ ٤٨ ✠ ٤٩ ✠ ٥٠ ✠

21 Et duodecim portæ duodecim mar-
garitæ sunt per singulas, et singulæ
portæ erant ex singulis margaritis.
Et platea civitatis aurum mundum
tamquam vitrum perlucidum. 22 Et
templum non vidi in ea: Dominus
enim Deus omnipotens templum illius
est, et Agnus. 23 Et civitas non eget
sole neque luna, ut luceant ea: nam
claritas Dei inluminavit eam, et lucerna
ejus est Agnus. 24 Et ambulabunt
gentes per lumen ejus, et reges terræ
afferent gloriam suam et honorem in
illam, 25 Et portæ ejus non clauden-
tur per diem: nox enim non erit
illic: 26 Et afferent gloriam et honorem
gentium in illam. 27 Nec intravit in
ea aliquid coinquinatum [aut] faciens
abominationem et mendacium, nisi
qui scripti sunt in libro vitæ Agni.

✠ ٥١ ✠ ٥٢ ✠ ٥٣ ✠ ٥٤ ✠ ٥٥ ✠ ٥٦ ✠ ٥٧ ✠ ٥٨ ✠ ٥٩ ✠ ٦٠ ✠ ٦١ ✠ ٦٢ ✠ ٦٣ ✠ ٦٤ ✠ ٦٥ ✠ ٦٦ ✠ ٦٧ ✠ ٦٨ ✠ ٦٩ ✠ ٧٠ ✠

1 Et ostendit mihi fluvium aquæ
vivæ splendidum tamquam crystallum,
procedentem de sede Dei et Agni.
2 In medio plateæ ejus et ex utra-
que parte fluminis lignum vitæ affe-
rens fructus duodecim, per menses
singula reddentia fructum suum, et
folia ligni ad sanitatem gentium.

APOCALYPSIS, XXI. XXII.

21 Et duodecim portæ duodecim mar-
garitæ sunt per singulas, et singulæ
portæ erant ex singulis margaritis.
Et platea civitatis aurum mundum
tamquam vitrum perlucidum. 22 Et
templum non vidi in ea: Dominus
enim Deus omnipotens templum illius
est, et Agnus. 23 Et civitas non eget
sole neque luna, ut luceant ea: nam
claritas Dei inluminavit eam, et lucerna
ejus est Agnus. 24 Et ambulabunt
gentes per lumen ejus, et reges terræ
afferent gloriam suam et honorem in
illam, 25 Et portæ ejus non clauden-
tur per diem: nox enim non erit
illic: 26 Et afferent gloriam et honorem
gentium in illam. 27 Nec intravit in
ea aliquid coinquinatum [aut] faciens
abominationem et mendacium, nisi
qui scripti sunt in libro vitæ Agni.

CAPUT XXII.

1 Et ostendit mihi fluvium aquæ
vivæ splendidum tamquam crystallum,
procedentem de sede Dei et Agni.
2 In medio plateæ ejus et ex utra-
que parte fluminis lignum vitæ affe-
rens fructus duodecim, per menses
singula reddentia fructum suum, et
folia ligni ad sanitatem gentium.

3 Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. Καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 Καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 6 Καὶ εἶπέν μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ Κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 Καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. Μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. 8 Καὶ γὰρ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 Καὶ λέγει μοι· "Ορα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. 12 Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.

3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 6 καὶ εἶπέν μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. 7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. 8 καὶ γὰρ ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύντος μοι ταῦτα. 9 καὶ λέγει μοι· "οὐρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. 12 ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.

3 Et omne maledictum non erit amplius. Et sedes Dei et Agni in illa erunt, et servi ejus servient illi, 4 Et videbunt faciem ejus, et nomen ejus in frontibus eorum. 5 Et nox ultra non erit, et non egebunt lumen lucernæ neque lumen solis, quoniam Dominus Deus inluminat illos, et regnabunt in sæcula sæculorum. 6 Et dixit mihi: Hæc verba fidelissima et vera sunt, et Dominus Deus omnipotens prophetarum misit angelum suum ostendere servis suis quæ oportet fieri cito. 7 Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba prophetiæ libri hujus. 8 Ego Johannes, qui audiui et vidi hæc, et postquam audissem et vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi hæc ostendebat. 9 Et dicit mihi: Vide ne feceris: conservus tuus sum et fratrum tuorum prophetarum et eorum qui servant verba libri hujus: Deum adora. 10 Et dicit mihi: Ne signaveris verba prophetiæ libri hujus: tempus enim prope est. 11 Qui nocet noceat adhuc, et qui in sordibus est sordescat adhuc, et justus justitiam faciat adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc. 12 Ecce venio cito, et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.

13 Ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
14 Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. 15 Ἐξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν ψεῦδος. 16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυεὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός.
17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· Ἐρχου. Καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· Ἐρχου. Καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, [καὶ] ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. Ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸν ὁ θεὸς τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.
19 Καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. 20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ. 21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ [Χριστοῦ] μετὰ πάντων [τῶν ἁγίων. Ἀμήν].

13 **اَنَا اِلٰهَ اَوَّلُوْا وَاٰخِرُوْا** . **اَلْاَلِفُ وَوَاوُ** . **اَلْاَوَّلُ** . **اَلْاٰخِرُ** . **اَلْاَوَّلُ** . **اَلْاٰخِرُ** .
14 **مَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
15 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
16 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
17 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
18 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
19 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
20 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .
21 **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** . **اَلْمَكْرُوْبُوْنَ** .

13 Ego A et Ω, primus et novissimus, principium et finis. 14 Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vitæ et portis intrent in civitatem. 15 Foris canes et venefici et impudici et homicidæ et idolis servientes et omnis qui amat et facit mendacium. 16 Ego Jesus misi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. Ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina. 17 Et Spiritus et sponsa dicunt: Veni. Et qui audit dicat: Veni. [Et] qui sitit veniat, [et] qui vult accipiat aquam vitæ gratis. 18 Contestor ego omni audienti verba prophetiæ libri hujus. Si quis apposerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto: 19 Et si quis deminuerit de verbis [libri] prophetiæ hujus auferet Deus partem ejus de ligno vitæ et de civitate sancta et de his quæ scripta sunt in libro isto. 20 Dicit qui testimonium perhibet istorum: Etiam, venio cito. Amen, veni, Domine Jesu. 21 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus [vobis]. Amen.

PROLEGOMENON.

INTRODUCTORY REMARKS.

THE number of Polyglot editions of the whole Bible which have been printed is sufficiently limited, and the history of them and their promoters is sufficiently interesting, to deserve passing notice in the foremost pages of the Prolegomenon to this, the latest work of the kind. The Polyglot Bibles already published vary in utility and excellence with their authors, with the place and period of their production, with the texts and versions produced, and with the general plan and execution thereof. They may be thus briefly described:—

I. *Biblia Sacra Polyglotta*, complectentia Vetus Testamentum Hebraico, Græco, et Latino idiomate; Novum Testamentum Græcum et Latinum, et vocabularium Hebraicum et Chaldaicum Veteris Testamenti, cum Grammaticâ Hebraicâ, necnon Dictionario Græco; studio, operâ et impensis Cardinalis Francisci Ximenez de Cisneros. Compluti, 1514—1517. Six vols., folio. This is called the Complutensian Polyglot, and its chief promoter and patron was Cardinal Ximenes. The following learned men were employed in the undertaking:—Ælius Antonius Nebrissensis, Demetrius Ducas, Ferdinandus Pincianus, Lopez de Stunica, Alfonsus de Xamora, Paulus Coronellus, and Johannes de Vergera, a physician of Alcala or Complutum.

II. *Biblia Sacra Polyglotta*, Hebraice, Chaldaice, Græce et Latine. Philippi II. Regis Catholici jussu edita ac impressa; cura Benedicti Ariæ Montani, Christophorus Plantinus excudebat. Antverpiæ, 1569—1572. Eight vols., folio. This is generally known as the Antwerp Polyglot; sometimes as the *Biblia Regia*. The paper and type are superior to those of the Complutensian. No fewer than sixty learned men were occupied on this work, which was at one time highly applauded, at another time ignominiously denounced. The Pope had declared this to be a work truly regal, “Opus vere regium,” and the doctors of Paris, Madrid and Louvain proceeded so far as to place it in the catalogue of wonders. Subsequently the Editor, Montanus, was required to make an apology for his heresy; and the bitterness of his brethren grew to such a pitch, that he escaped but with difficulty the horrors of the Inquisition. The projector of the Antwerp Polyglot was Plantin, the printer; and in this instance, it would appear, it was the printer who incurred the pecuniary risk. (This is not generally the case.) Plantin soon discovered that he had entered upon an expensive undertaking, and found himself in want of funds to enable him to defray his expenses. He applied to Philip II. of Spain, and, through the influence of the celebrated Cardinal Spinosa, obtained the money as a loan;

and then, presently, overwhelmed with a debt which he made every effort, unsuccessfully, to repay, he struggled on beneath the burden until he stumbled and fell into a premature grave.

III. *Sacra Biblia*, Hebraice, Græce et Latine, cum annotationibus Francisci Vatabli, Hebraicæ Linguae quondam Professoris Regii Lutetiæ. Latina Interpretatio duplex est; altera vetus, altera nova. Omnia cum editione Complutensi diligenter collata; additis in margine, quos Vatablus in suis annotationibus nonnunquam omiserat, idiotismis verborumque difficiliorum radicibus. Ex Offic. Sanctandreana, Heidelb., 1586. Three vols., folio. This is commonly known as Vatable's Bible. The editorship has been ascribed by some to Robert Stephen the younger; by others, with greater propriety, to Bertramus, Professor of Hebrew at Geneva. Reprints of this Polyglot appeared in 1599 and 1616.

IV. *Opus Quadripartitum Sacræ Scripturæ*, continens S. Biblia sive Libros Veteris et Novi Testamenti omnes, quadruplici lingua, Hebraica, Græca, Latina et Germanica. Cura et studio Davidis Wolderi. Hamburg, 1596. Four vols., folio.

V. *Vetus Testamentum*: Hebr., Chald., Gr., Lat., Germ., Slav., Ital., Saxon., Gallice. *Novum Testamentum* Dni. Nri. Jesu Christi. Syr., Ital., Ebr., Hisp., Gr., Lat., Gall., Angl., Germ., Dan., Bohem., Polon. Studio et labore Eliæ Hutteri, Germani, cum gratia et privilegio Sac. Cæs. Mtis. ad quindecim annos. Norimb. 1591, Three vols., folio. Hutter had meditated a Polyglot edition of the Old and New Testaments in twelve languages, but he never proceeded with the Old Testament farther than the Book of Ruth. The New Testament was completed in twelve languages. This work was reprinted in four vols. 4to, 1599—1610.

VI. *Biblia Sacra Polyglotta*, Hebraica, Samaritana, Chaldaica, Græca, Syriaca, Latina, Arabica. Quibus textus originalibus totius Scripturæ Sacræ, quorum pars in editione Complutensi, deinde in Antverpiensi regis sumptibus extat, nunc integri, ex manuscriptis toto fere orbe quæsitis exemplaribus, exhibentur. Lutet. Parisior. 1645. Ten vols., folio. A magnificent edition, but abounding in typographical errors. Dr. Kennicott says "It was the misfortune of our translators to want these very valuable versions, from which the learned have since derived many and eminent advantages for correcting as well as illustrating the Old Testament." This, which is known as the "Parisian Polyglot," was completed by the care and at the expense of Michael Le Jay, who had to endure the persecution of the powerful Cardinal Richelieu, a persecution which ultimately succeeded in working Le Jay's humiliation and ruin, and in causing many copies of his valuable work to be sold as waste paper or destroyed. Richelieu is charged with having coveted the honour of being considered the author of this work, and with having, for that purpose, made Le Jay an offer of 10,000 crowns, an offer which the latter is said to have rejected; hence the persecution.

VII. *Biblia Sacra Quadrilingua* Veteris Testamenti Hebraici, cum Versionibus e regione positis, utpote versione Græca LXX. Interpretum ex Codice Manuscripto Alexandrino, a J. Ern. Grabio primum evulgata. Item Versione Latina Sebast. Schmidii noviter revisa et textui Hebræo accuratius accommodata, et Germanica beati Lutheri ex ultima beati viri revisione et editione 1544-5 expressa. Adjectis textui Hebræo notis Masorethicis, et Græcæ versionæ lectionibus codicis Vaticani; notis philologicis et exegeticis aliis, ut et summariis capitum ac locis parallelis locuplet. ornata. Accurante M. Christ. Reineccio. Sumptibus Hæredum Lanckisianorum. Lipsiæ, 1750. Three vols. folio. This excellent Polyglot was begun as early as 1713. The delay of publication was owing to a part of the MSS. remaining undiscovered till 1747. Besides the Latin version of Schmid, it contains the German version of Luther from the edition of 1554-5, with marginal notes and parallel passages. Dr. A. Clarke says that it is an excellent and useful work edited with great care and accuracy.

VIII. *Biblia Sacra Polyglotta*, complectentia Textus Originales, Hebraicum cum Pentateucho Samaritano, Chaldaicum, Græcum, Versionumque antiquarum Samaritanæ, Græcæ LXXII Interpretum, Chaldaicæ, Syriacæ, Arabicæ, Æthiopicæ, Persicæ, Vulgatæ Latinæ quicquid comparari poterat. Cum textuum et Versionum Orientalium Translationibus Latinis. Ex vetustiss. MSS. undique conquisitis, optimisque exemplaribus impressis summâ fide collatis. Quæ in prioribus editionibus deerant, suppleta: multa antehac inedita, de novo adjecta; omnia eo ordine disposita, ut Textus cum Versionibus uno intuitu conferri possit. Cum apparatu, Appendicibus, Tabulis, Variis Lectionibus, Annotationibus, Indicibus, etc. Opus totum in sex Tomos tributum. Edidit Brianus Waltonus, S.T.D. Imprimebat Thomas Roycroft. Londini, 1657. Six vols. folio.—Castelli (E.), *Lexicon Heptaglotton* Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Samaritanum, Æthiopicum, Arabicum, *conjunctim*, et Persicum *separatim*, etc., etc. Londini, 1669. Two vols. folio.

This is the most valuable and convenient of all the Polyglots hitherto produced. Nine languages are found in it, though no one book of the Bible is printed in so many. Besides all the languages in which the Scriptures had been published in former Polyglots, this one contains the Psalms, Solomon's Song, and the New Testament in Æthiopic, and the four Gospels in Persic. The Chaldee Paraphrase is also more complete than in any former publication. The learned Bishop was rewarded for his colossal labour. He was patronised by the Protector, as well as by King Charles II., and richly did he deserve the patronage of them both. The double dedication, of which so much has been said, was without question a prudent yielding to the inspired injunction of the Apostle Paul:—*Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ*. "Let every soul subject himself to the higher powers, for there is no power except under God, and the existing powers are ordained by God." Castell, whose Lexicon to Bishop Walton's Polyglot is now admitted to be the most elaborate work of the kind ever produced, was less fortunate than the Bishop. Castell, for seventeen years of his life, laboured at his book, and at his own expense employed and maintained no fewer than fourteen literary men. Ultimately, having spent £14,000, and being involved in debt, he laid his case before King Charles II. The king graciously recommended his work to the archbishops and bishops; these officially recommended it to their clergy; and the clergy, the working body, by dint of strenuous efforts raised the small sum of £700. At the death of Castell, about 100 copies of his most meritorious work passed into the hands of Compton, then Bishop of London. Had it not been for this providential circumstance, the whole might have perished; for, of the rest, some were gnawed by rats and sold as waste paper, others perished in the memorable fire of London.

IX. *Biblia Sacra Polyglotta*, Textus Archetypus Versionesque præcipuas, ab Ecclesia antiquitus receptas complectentia. *Impensis S. Bagster, Londini*, 1818-21. One vol. 4to. and five vols. small 8vo. Another edition appeared in 1831, exhibiting eight languages at one view, with Prolegomena by the Rev. Dr. Samuel Lee, Professor of Hebrew at the University of Cambridge. This is entitled:—*Biblia Sacra Polyglotta*, Textus Archetypus, Versionesque præcipuas ab Ecclesia antiquitus receptas; necnon versiones recentiores Anglicanam, Germanicam, Italicam, Gallicam et Hispanicam complectentia. Accedunt Prolegomena in Textuum Archetyporum Versionumque antiquarum crisin literalem. Auctore Samuele Lee, S.T.B. Londini, S. Bagster. The Prolegomena, however, have no particular reference to the texts, which, as far as we have been able to ascertain, are scarcely alluded to. An able reviewer of this Polyglot remarks:—"Had Mr. Bagster commenced the Bible as a complete work in eight languages, it is probable that he would not have succeeded in his undertaking: instead of this he first published each of the

versions separately; the English and one or two of the others were remarkably successful, and when the eight were placed together they formed an elegant and compact volume, and the work deservedly obtained a great reputation at home and abroad."

X. Polyglotten-Bibel zum praktischen Handgebrauch. Die Heilige Schrift Alten und Neuen Testaments in übersichtlicher Nebeneinanderstellung des Urtextes, der Septuaginta, Vulgata und Luther-Üebersetzung, so wie die wichtigsten Varianten der vornehmsten deutschen Uebersetzungen; bearbeitet von R. Stier, Dr. der Theologie und Superintendent in Eisleben, und R. G. W. Theile, weiland Dr. und Professor der Theologie in Leipzig. This excellent work has passed through several editions between 1847 and 1864. It consists of five vols. large 8vo. The New Testament is a Triglot only, containing the Greek, the Latin Vulgate, and Luther's German.

The year 1874 adds another to the comparatively small list just given, viz., The Hexaglot Bible, or Biblia Hexaglotta, a title which has been assigned to this work, not only to express the number of languages which it presents, but also to distinguish it at once from other Polyglot Bibles. This work, which was commenced by Mr. Henry Cohn, has been in hand for several years. Had it not been for the approval with which the design and general execution of the work met at the hands of a few, the indifference of the multitude as to the success or the failure of an enterprise of this description would have permitted the undertaking to collapse at the very outset. Owing to the generous co-operation of those few, who thought that such an edition of the Holy Scriptures might be useful in the present age, "when men run to and fro in the earth, and knowledge is increased," the promoters were enabled to bring out the first two volumes, Vol. I., containing the Pentateuch; Vol. II., the books from Joshua to 2 Kings inclusive. For some time after the appearance of these volumes the work came to a stand-still, until, in 1871, the active co-operation of the present publishers, Messrs. Dickinson and Higham, was fortunately secured. The first result of this was the appearance, in 1872, of Vol. III., comprising the books from 1 Chronicles to the Song of Solomon, inclusive (the English order of the Sacred Books being preserved in this volume, as in the others). In 1873, appeared Vol. V., the first of the New Testament, containing the four Gospels; and in 1874 Vol. IV., which embraces the Books from Isaiah to Malachi, and Vol. VI., Acts to Revelation.

The aim and intention of the promoters and publishers of The Hexaglot Bible is to place within the reach of all as genuine a copy as can be obtained of the Word of God in various languages. The polyglotist, even when no pretension is made to originality of thought, and comparatively little labour is bestowed on the collecting of materials, has an arduous work to do. He requires the best services of the eye, the hand, the head, the heart. He wants an eye that will not readily allow errors to escape its observation, a hand that will correct errors without tampering with the text, a head sufficiently sound and capacious to contain a knowledge of the Word of Truth presented under various aspects, and written in various languages; a heart sufficiently right to love truth in itself, sufficiently large to make an effort to disseminate truth, as far as possible, throughout the world. Very few, we imagine, would have the boldness to assert that those men, whose names have been mentioned above, were actuated by no higher than sordid motives when, in the face of unprecedented difficulties, and when, in some instances, the art of printing was only in its infancy, they betook themselves to the laborious and almost thankless task of printing a Polyglot edition of the Holy Scriptures. Who can doubt that Ximenes, the father of Polyglots, was actuated by higher than worldly motives when, at his own expense and labour, he brought out his marvellous work? Not satisfied with employing learned men to do the work for him, he threw himself so thoroughly into his subject that, at the advanced age of sixty, he made himself master of the

Hebrew language! There is a little story recorded in connection with him, which is, perhaps, worthy of being recorded again: "I have often," says Gomecius, "heard John Brocarius, whose father printed the Complutensian Polyglot relate to his friends, that when the work was finished, he was deputed to carry it to the Cardinal. John Brocarius was then a lad, and having dressed himself in an elegant suit of clothes, he approached Ximenes and delivered the volume into his hands. 'I render thanks unto thee, O God!' exclaimed Ximenes, 'that thou hast protracted my life to the completion of these biblical labours.'" A few weeks afterwards he expired. But his work has lived through three centuries, and still lives to stimulate, not to discourage, those who enter upon similar labours.

The next point to which we have to draw attention is the arrangement of the text. The Complutensian Polyglot contains in the first four volumes the Hebrew, Vulgate, and Greek text of the Old Testament, in parallel columns, and the Chaldee paraphrase at the bottom of the page, with a Latin translation. The fifth volume contains the Greek New Testament with the Vulgate Latin version in a parallel column; in the margin there is a kind of concordance referring to similar passages in the Old and New Testaments.

We have not space to enter minutely into details of the order observed in all the Polyglots. For the most part this is indicated in the titles which they bear.

Bagster presents eight different texts at one view; but he presents the texts in blocks, not in columns, and the effect produced is as singular as it is truthful; it is the exhibition of eight books in one volume. Moreover, the different versions do not always harmonise, *i. e.*, do not terminate with the same clauses on the same page; this is a defect, and the type is so small that very few, we imagine, except those whose eyes are young and vigorous, can consult it with comfort.

It will be found that the Hexaglot Bible is unique in design, the various languages being placed in parallel columns, and so carefully arranged, particularly in the New Testament, that the words representing the same ideas stand as nearly as possible side by side across the whole of the two pages which the six columns occupy. Each column terminates with the same verse; not unfrequently with the same word. The types employed possess the advantage of being bold in character as well as pleasing to the eye. Of the New Testament, the type is even bolder than that of the Old, and it is to be hoped that this typographical excellence will be warmly appreciated.

We have now to advert to the particular languages introduced into the Hexaglot Bible.

The value of the original Hebrew and Greek texts and of the ancient Syriac, Greek and Latin versions is incontestable. The value of the various Semitic versions which find place in Walton's Polyglot, is not sufficiently great, and the number of students in Persic, Arabic and Æthiopic is not sufficiently large to command the reproduction of those versions in a modern Polyglot. There are copies enough of these still extant for scholars to consult. And as to the modern versions which find place in Bagster's Polyglot, Diodati's Italian, Scio's Spanish, and Greenfield's Hebrew New Testament, if they possess any value—we do not say any intrinsic value, *that* they do possess—but any value as forming part of a Polyglot Bible, it is strange that the learned Professor Lee should have passed over the subject in his elaborate prolegomena. But our object is not to attack the course adopted by others; it is simply to defend the choice of languages made by the promoters of the Hexaglot Bible. Here we have, in the Old Testament as well as in the New, three ancient and three modern languages. In the Old Testament, the original Hebrew occupies column 1; the Septuagint, column 2; the Latin Vulgate, column 3; the English, German and French, columns 4, 5 and 6 respectively. In the

New Testament, the Hebrew naturally disappears from column 1, and the original Greek takes its place. Next to the Greek stands that ancient and valuable version, the Syriac Peschito, the other versions retaining the same order of position as in the Old Testament.

Before entering more fully into the consideration of the particular texts employed in this work, it will be convenient to offer a few observations upon the texts in general.

OF THE ANTIQUITY OF THE HEBREW LANGUAGE.

According to Bishop Walton and others, the word Hebrew is derived from the verb עָבַר, to pass over, because Abram passed over the river Euphrates into the land of Canaan. Others are of opinion that the word is derived from the proper name עֶבֶר, Heber, the progenitor of Abram. Whatever be the derivation of the word עֶבֶר, the antiquity of the language is very great. Into this question Walton enters at considerable length in his Prolegomenon. He proves the antiquity of the Hebrew language by the names of men and places from the creation to the dispersion at Babel. Thus man is called אָדָם, *Adam*, because taken from the ground, אֲדָמָה, *adama*. The first woman is called Eve, חַוָּה, because she is the mother of all living, חַיָּה. Peleg, פֶּלֶג, is so called because in his days the earth was divided, נִפְלְגָה. In these and similar instances the connection between the proper name and the event from which it takes its origin is obvious. It is desirable, however, that the biblical student should not confound historical narration with grammatical derivation. Adam was so called because he was taken from the ground; yet the derivation of the word אָדָם is not אֲדָמָה, but some monosyllable, probably either אֵד, a vapour, or דָּם, blood. In like manner חַוָּה is derived from חַי, not from חַיָּה. We draw attention to this subject because, singularly enough, the learned Bishop Walton himself falls more than once into the error of confusing history with etymology. Speaking of Noah, he observes: "Noachus, נֹחַ consolator, a verbo נָח, abjecto מ, quia dixit Lamechus, consolabitur nos ab opere nostro." The connection between the words נֹחַ and נָח is clear, but it is equally clear that the former is the root, not the latter. The sacred historian no more affirms, at Gen. v. 29, that נֹחַ is derived from נָח, than he affirms, at chapter iv. 1, that נֹחַן is derived from נָח, or, at chapter x. 25, that פֶּלֶג is derived from נִפְלְגָה. In spite of this oversight of the venerable Bishop, his main argument as to the antiquity of the Hebrew language must be admitted to have great force. In addition to the names of individuals, he adduces the names of nations and peoples as having some significance in Hebrew, none in other languages, *e.g.*, Assyrian from Assur, Elamite from Elam, Aramæan from Aram, Lydian from Lud, Mede from Madai, Ionian from Javan. He further adduces the names of heathen gods in support of this antiquity. He asserts, "Japetum filium Cœli et Terræ, patrem Atlantis," to have been no other than Japhet, son of Noah. Saturn, so called because when he fled from Jupiter, he hid himself at Latium, is associated with קָטַר, to hide; Jove with the sacred name יְהוָה; Belus with בֶּל, Vulcan with הַיָּבֵל הַנּוֹן (Tubal Cain, the inventor of the use of brass and iron); Ceres with גֶּרֶשׁ, crops pushed forward by the influence of the moon.* Walton further argues that the facilities for preserving the original language amongst the worshippers of the true God were great; for, assuming the vulgar reckoning to be correct (rather a serious assumption), Shem, who was living before the confusion of tongues, was still alive in the days of Abraham and Isaac.

* In like manner, Apollo, from פָּלַל to intercede; Pytho, from פִּתְיוֹ, to deceive; Admetus, from אֲדָם; Σίσυφος, from שִׁשְׁיָה; Adonis, from אֲדֹנִי.

But whatever may be the age of the Hebrew language, it was that language upon which was first conferred by God the honour of being the medium through which the revelation of His will was made known to man. According to Jerome, Eusebius, the Talmudists and ancient Rabbins, the written characters originally employed were those which are now called the Samaritan; and Walton and others are of opinion that these continued in use amongst the Jews until the destruction of the first temple.

The first critical hand that touched the Hebrew text is supposed to have been that of Ezra, whom the Jews call the second Moses, and whom Jerome calls the "Legis Instaurator." He is said to have introduced the Assyrian characters in place of the Samaritan.

OF HEBREW MANUSCRIPTS.

Of Hebrew manuscripts there are two classes in existence: the rolled manuscripts which are used in the Synagogues, and the square used by private individuals. All of these are apographs or copies, the autographs having long perished. A specimen of the Synagogue rolls may be found amongst the Harleian manuscripts in the British Museum. The most ancient Hebrew manuscripts were written without division of words; hence arose the Rabbinical tradition that the Law was one verse and one word. Modern printed editions follow the recensions of Ben Asher, Cent. XI. The first division into chapters was made by Hugo de Sancto Victore, about A. D. 1250. The scarcity of Hebrew manuscripts and their comparatively modern date is thus accounted for by Bishop Walton: "After the general reception of the critical edition of the Masorites and their method of punctuation, the Jewish masters condemned all manuscripts not conforming to these as profane and illegitimate. The manuscripts were consequently destroyed." Owing to this monstrous act, if indeed it were ever perpetrated, there are few Hebrew manuscripts in existence more than 500 or 600 years old, whereas the Greek manuscripts, *e. g.*, the Vatican and the Alexandrian, are at least 1,200 years old. Since Kennicott's edition there are known to be extant nearly 700 Hebrew manuscripts. Those which are most in repute among the Jews are the Codex Hillelis, or the Spanish, A.D. 1200; the Codex Ben Asher, followed by the Palestinians; the Codex Ben Naphtali, followed by the Babylonians; about A.D. 1034. In addition to these is the Codex Sinai, which is a revision of the Pentateuch and a treatise on the accents; and, finally, the Jericho Pentateuch, which treats of words redundant and defective.

It would far exceed the proposed limits of this Prolegomenon, to mention all the editions of the Hebrew Bible that have appeared at various epochs. We shall content ourselves with mentioning a few of the principal editions, especially those which have led to the present received Hebrew text.

The oldest edition of the whole Hebrew Bible is that of Abraham Ben Chaim, printed at Soncino, 1488. Next in order is that of Gerson, son of Rabbi Moses, Brescia, 1494. The first edition of Daniel Bomberg was printed by him, and edited by Felix Pratensis, Venice, 1518. The second edition of Daniel Bomberg was printed by him, and edited by Jacob Ben Chaim, Venice, 1525-6. The first Hebrew Bible printed in Germany was Sebastian Munster's, Basle, 1534. Buxtorf's great Bible was published at the same place, 1618-20.

The edition of Joseph Athias, Amsterdam, 1671-7, is worthy of special notice, not only on account of its intrinsic merit, but because on this is founded the celebrated edition of Van Der Hooght, Amsterdam, 1705; an

edition which has been followed by Hahn, Leipsic, 1831, and by nearly all modern editors. Athias reprinted and revised the text of Jacob Ben Chaim, and as a token of approbation the States General of Holland conferred on him a gold chain and medal.

The modern Hebrew text then may be thus traced back: Hahn, 1831; Van Der Hooght, 1705; Athias, 1661; Bomberg, 1525; Ben Asher, Gen. XI.

The editors of the Hexaglot Bible have used the text of Van der Hooght; they have moreover consulted the editions of the learned Letteris (ספר הקדש והוא תורה נביאים וכתובים הוגה ונערך על ידי מ' ד' לעמערס. וויזן) (Vienna, 1852. Two vols. 8vo.); and of Luzzatto (חמשה חומשי תורה עם הפטרות. Il Pentateuco colle Haftarót volgarizzato . . . da S. D. Luzzatto; Trieste, 1858-61. Five vols. 8vo.) Many inaccuracies pointed out by these critics as having crept into the accents of modern editions have been carefully corrected.

OF THE MASORAH.

The word Masorah, מְסֹרָה, signifies tradition; and the Masorah is an elaborate collection of notes made from Hebrew manuscripts and commentaries, by Jewish doctors of the school of Tiberias, during and after the sixth century. These notes refer principally to irregularities of consonants, vowels and accents in the Hebrew text. At one time they were of such magnitude, that they formed a volume greater than the text itself, "In tantam molem excrescebant ut Textum Biblicum superarent" (Walton). The greater part of the Masoretic notes have perished. The Masorah consisted of two parts, the Textual and the Final. The notes of the Textual were introduced into the margin, and were abridged to save space; hence arose the Masorah Parva. Subsequently these notes were given in a fuller form above, below and at the side of the text; hence arose the Masorah Magna. The omissions placed at the end of the volume received the name of Masorah Finalis. In modern editions of the Hebrew Bible the textual Masoretic notes, including the קִרְיָ (read) and פְּרִיב (written) are usually placed at the foot of the page. This was found unsuitable to the plan of the Hexaglot Bible, and therefore the notes have been affixed at the end of each volume of the Old Testament. As to the notes themselves very few of them are of any importance.

OF VOWEL-POINTS AND ACCENTS.

With regard to the system of Hebrew accentuation and punctuation, it may be observed that the date of the introduction of accents and vowels is involved in uncertainty. Some have affirmed that these are coeval with the text, and have ascribed them to Moses; others have ascribed them to Ezra; others to the Masorites of Tiberias, about A.D. 500; others again to Ben Asher and Ben Naphtali, A.D. 1040.

Bishop Walton shows tolerably clearly that the Hebrew vowels and accents are of comparatively modern date. He bases his argument against their antiquity upon the testimony of learned men, the absence of points from the Samaritan as well as from the ancient copies of the Jewish Synagogues, the evidence of the most learned of the Jews themselves, Elias Levitas and Aben Ezra; the Talmud, which makes no mention of points; the Keri and Ketib, which refer to words and letters, never to vowels or accents; the ancient versions, etc.

It is, we think, now generally conceded that these were first introduced after the Hebrew language had ceased to be vernacular, the object being simply to facilitate the reading of the text, and the credit of the invention is attributed to the Masorites, about the tenth or eleventh century. Whatever doubt there may be as to the antiquity of the vowel-points and accents, there can be none as to their general utility now in determining the pronunciation and accentuation of syllables, the signification of words, and the construction of sentences.

We shall shew now, from internal evidence, that the Greek translation, *i. e.*, the Septuagint, was made either from an unpointed text, or from a text pointed differently from the present. This we shall endeavour to establish by examples, some of which have been adduced before, others not, as far as we are aware.

Take Gen. iv. 7: "If thou doest well, shalt thou not be accepted? and if thou doest not well, sin lieth at the door; and unto thee *shall be* his desire, and thou shalt rule over him." This is a fair rendering of the Hebrew, as it is now pointed: *וְהָלָא אִם-תַּיִטִּיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תַיִטִּיב לְפָתַח חַטָּאת רִבֵּץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁקָרוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בִּי*. But in addition to not being very intelligible or connected, this is ungrammatical; for *חַטָּאת* is a feminine form, whereas *רִבֵּץ* is a participle masculine, and therefore does not agree with the substantive, as it should. Now it appears to us that the Greek throws great light upon the passage. It runs thus: *Οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσεέγκης, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμάρτες; ἡσύχασον κ.τ.λ.* This is not a paraphrase on the Hebrew, it is manifestly a translation either from an unpointed text, or from one pointed quite differently: *וְאִם לֹא תַיִטִּיב לְפָתַח חַטָּאת רִבֵּץ* "If thou doest well in offering, but if thou doest not well in setting forth, hast thou not erred? Be still, and unto thee," etc. *שְׂאֵת* is a feminine form of the infinitive, governed by *תַּיִטִּיב*. For the signification of *לְפָתַח* compare Amos viii. 5, *וְנִפְתָּחֲדָבָר*, *ἀνοίξομεν θήσαυρον*, *aperiemus frumentum*, *Rorn feil haben*, *set forth wheat*.

Gen. iv. 15. For *לָכֵן* the Septuagint reads *οὐχ οὕτω*, Vulg., *Nequaquam ita fiet*.

Gen. xxvi. 12. "Then Isaac sowed in that land and received in the same year an hundredfold." Here the Hebrew, as at present pointed, is *וַיַּעַר שְׂעִירִים*; the Greek has *ἐκατοστεύουσιν κριθήν*, and therefore the translator must have read *שְׂעִירִים*, *barley*. Compare Ruth i. 22, *שְׂעִירִים*, *barley-harvest*.

Gen. xlvii. 31. "And Israel bowed himself upon the bed's head." Septuagint: *Καὶ προσεκύνησεν Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ*. "And Israel worshipped on the top of his staff." The Hebrew has *וַיִּכְמַשׁ*, which, unpointed, may signify either the *bed* or the *staff*; as it is pointed in our copies, *וַיִּכְמַשׁ*, it signifies *the bed*; as it is rendered in the Greek, *τῆς ῥάβδου*, it must have been read as if pointed *וַיִּכְמַשׁ*. Cited from the Septuagint, Heb. xi. 21. The Vulgate follows the Hebrew in the Old Testament, "ad lectuli caput;" in the New Testament we find, "et adoravit fastigium virgæ ejus;" "and he adored the top of his staff!"

Gen. xlix. 10. "The sceptre shall not depart from Judah, nor a lawgiver from between his feet until Shiloh come." The word Shiloh (*שִׁילֹה*) is here translated by the Septuagint, *τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ*, or, as the Alexandrian MS. renders it, *ὃ ἀπόκειται*; "until the things laid up in store for him," or, "he for whom it is laid up in store, shall come." In this sense *ἀπόκειμαι* is employed in the New Testament, *e.g.*, 2 Tim. iv. 8: "Henceforth there is laid up for me (*ἀπόκειται μοι*) a crown of righteousness." The words *καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν*, "and he *shall* be the expectation of nations," indicate that the translators understood Shiloh to be a person, although instead of *שִׁילֹה* they must have read *שִׁלֵּי*. Possibly they had an eye to an old Talmudic tradition respecting the glory laid up for the Messiah.

Gen. xlix. 21. "Naphtali is a hind let loose; he giveth goodly words." This is a literal translation of the

Hebrew, as at present pointed: נַפְתָּלִי אֵילָה שְׂלֵחַת חֲפָזוֹן אֲמָרֵי-שֹׁפָר. But the Septuagint translates thus: Νεφθαλι στελεχος ανεμεινον επιδιδους εν τῷ γεννηματι κάλλος; "Naphtali is a well spread tree, which puts out beautiful branches." The latter is a great improvement on the former. For אֵילָה the translators must have read אֵילָה, *a tree*. The verb שְׂלַח, in the Piel, signifies *to send forth*, as a bough; Psalm lxxx. 12, יָם, צֵד, הַשְׁלַח קִצְרֵיהָ, "she sendeth forth her boughs unto the sea." The first meaning of אֲמָר is *a branch*; the second, *a discourse*, is metaphorical, that which branches from the subject. The verb בָּרַח is applied to the giving forth of *fruit*, rather than words, *e.g.*, Psalm i. 3: יִפְרוּ פִרְיוֹ יִפְרוּ פִרְיוֹ, "that bringeth forth his fruit in his season." All this is well expressed in the words of the Septuagint.

Exod. xiii. 18. "And the children of Israel went up harnessed out of the land of Egypt." The Hebrew is וַיֵּצְאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּחֻמֹּת. The Greek is πέμπτη δὲ γενεᾷ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ; "And the children of Israel went up in the fifth generation." Consequently for חֻמֹּת, *armed or harnessed*, the translators must have read חֻמֹּת. We find a striking parallel at Exodus xx. 5: "Visiting the sins of the fathers upon the children unto the third and fourth generation;" וְעַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רְבָעִים; Septuagint, ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς; Vulg., "in tertiam et quartam generationem." So in all versions. Now if this rendering of the Septuagint be correct, and by the consent of nations unto whom the word of God has come, it is correct; is it not highly probable that πέμπτη δὲ γενεᾷ is the real meaning of the word חֻמֹּת, in the passage under consideration? And if this be so, then the whole of the argument of Bishop Colenso against the historical truth of the Pentateuch, based on this difficult word (Part I., chap. ix., page 48—52) must inevitably fall to the ground. The theory of the Israelites going up out of Egypt armed, is supported by the Vulgate *armati* alone. The English version has *harnessed*; German, gerüstet, both of which may signify *equipped*, or, *with a good outfit*; and with this the French agrees, "en bon ordre," *in good order*. Had the Hebrew but been pointed from the outset, the unfortunate question to which we have referred, would, perhaps, never have been raised.

Psalm lxxvii. 10 (11). "And I said, This is my infirmity, but *I will remember* the years of the right hand of the Most High." Hebrew: וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא שְׁנוֹת יְמִין עֲלִיוֹן. Greek: Καὶ εἶπα Νῦν ἡρξάμην, αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου; "And I said, Now I have begun, this is the changing of the right hand of the Most High." The Vulgate follows the Greek. Here the word חֲלוּתִי, which in our English Version is rendered *my infirmity*, is treated, as the first person singular preterite Kal of חָלַל, *to begin*; the word אֵת, which now has the *athnach*, אַ, was separated from חֲלוּתִי and joined to שְׁנוֹת; while שְׁנוֹת, which in the English is translated *the years*, *i. e.*, as a substantive, was treated as the infinitive Kal of שָׁנָה, *to change*. The true meaning seems to lie between the two: *And I said, It is my infirmity to change the right hand of the Most High*. However this may be, the accents, if they existed at all when the Greek translation was made, must have been different from those which are found in our present copies.

Isaiah xxiv. 23. "Then the moon shall be confounded and the sun ashamed." Hebrew, as now pointed, וַיִּחַרְדּוּ הַחֲמָה וְיִבְשָׁה הַחֲמָה; Greek, Καὶ τακήσεται ἡ πλίνθος καὶ πεσείται τὸ τεῖχος. "And the brick shall be dissolved, and the wall shall fall." The translators must have read חֲמָה, *the brick*, and חֲמָה, *the wall*, for חֲמָה, *the moon*, and חֲמָה, *the sun*.

Ezekiel xlviii. 35. "And the name of the city from that day shall be The Lord is there." Hebrew, וְשֵׁם הָעִיר, מִיּוֹם יְהִיָּה; Greek, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας γένηται ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς; "And the name of the city from the day when it happens shall be its name." Some copies have Κύριος ἐκεῖ, but the majority have

not; and hence it would seem that the translators read *יְהוָה שְׁמָהּ*, *shall be its name*, for *יְהוָה שָׁמָּה*, *the Lord is there*. The confusion may be traced to the Bava Bathra (fol. 75, col. 2): "Read not *שְׁמָהּ*, read *שָׁמָּה*."

Zephaniah i. 11. "Howl, ye inhabitants of Maktesh." Hebrew, *הִילִילוּ יֹשְׁבֵי הַמַּקְתֵּשׁ*; Greek, *θρηνήσατε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατακεκομμένην*. The translators must have read *הַמַּקְתֵּשׁ*, *pounded, brayed*, as in a mortar.

Zeph. ii. 9. "Moab shall be as Sodom, and the children of Ammon as Gomorrah, even the breeding of nettles," etc. Hebrew, *מוֹאָב כְּסֹדֹם וּבְנֵי אַמְּוֹן כְּבָנֵי גֹמֹרָה מְבֹשֶׁת קַרְוֶל*; Greek, *Μοὰβ ὡς Σόδομα ἔσται καὶ υἱοὶ Ἀμμὼν ὡς Γόμορρα, καὶ Δαμασκὸς κ.τ.λ.* In this place the translators must have read for *מְבֹשֶׁת*, *a breeding or possession*, *דָּמַשְׁק*, *Damascus*.

Zech. v. 6. "This is their resemblance through all the earth." Hebrew, *זֶה עֵינֵם בְּכָל הָאָרֶץ*. Greek, *Αὕτη ἡ ἀδικία αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ*. The translators must have read for *עֵינֵם*, *their resemblance, eye*, *עֲוֹנֵם*, *their iniquity*.

Zech. vi. 10. "Take of them of the captivity, even of Heldai, Tobijah and of Jedaiah." Hebrew, *לִקְחָם מֵאֵת הַגִּלְגָּלִי מֵאֵת מִיכַיְהָ וּמֵאֵת יְדַיָּהּ*; Greek, *Λάβε τὰ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας παρὰ τῶν ἀρχόντων καὶ παρὰ τῶν χρησίων αὐτῆς καὶ παρὰ τῶν ἐπεγνώκων αὐτήν*. The translators must have read *מֵאֵת מִיכַיְהָ וּמֵאֵת יְדַיָּהּ*. Comp. v. 14: *וְהָיוּ לָהֶם כִּסְיֵיהֶם וְהָיוּ לְהֵמָּה כִּסְיֵיהֶם*; Latin, *Et coronæ erunt Helem et Tobia et Idaia et Hem*; Greek, *Ὁ δὲ στέφανος ἔσται τοῖς ὑπομένουσι καὶ τοῖς χρησίμοις αὐτῆς καὶ τοῖς ἐπεγνώκοσιν αὐτήν καὶ εἰς χάριτα*. "The crowns shall be for those who wait, and for her benefactors, and for those who have recognised her, and for grace."

Zech. x. 4. "Out of him came forth the corner; out of him the nail;" Hebrew, *מִמֶּנּוּ פָּנָה כִּפְנֵי יָהִד*; Greek, *Καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀπέβλεψε καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔταξε*. For the substantives *כִּפְנֵי*, *corner*, and *יָהִד*, *nail*, the translators must have read the verbs *פָּנָה*, *to turn, look*, and *יָהִד*, *to fix*.

Zech. xii. 5. "The inhabitants of Jerusalem shall be my strength." Hebrew, *יְהוּדָה לִי יִשְׁכָּל*; Greek, *Εὐρήσομεν ἑαυτοῖς τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ*. The translators must have read *יִשְׁכָּל*, first sing. future Kal of the verb *יָשַׁק*, *to find*, for the substantive *יִשְׁכָּל*, *strength*.

Zech. xiv. 5. "And ye shall flee to the valley," etc. Hebrew, *וְנָסַתֶּם בְּגִידְרֵי*; Greek, *καὶ φραχθήσεται ἡ φάραγξ τῶν ὁρέων* (ter.). The translators must here have read *וְנָסַתֶּם*, third sing. pret. Niphal of *נָסַח*, *to obstruct*, instead of *וְנָסַתֶּם*, second plur. Kal of *נָסַח*, *to flee*.

Malachi ii. 12. "The Lord will cut off the man that doeth this, the master and the scholar," etc. Hebrew, *וְנִכְרַת יְהוָה לְאִישׁ יֹשֵׁב עַד וְעַד*; Greek, *Ἐξολοθρεύσει Κύριος τὸν ἄνθρωπον τὸν ποιῶντα ταῦτα ἕως καὶ ταπεινωθῇ, κ.τ.λ.* In this case, it is clear, the translators must have read for *עַד וְעַד*, *master and scholar*, *עַד וְעַד*, *until he shall be humbled*.

So at ver. 13. "And this have ye done again," etc. Hebrew, *וְעָשִׂיתֶם שָׁנִית*; Greek, *καὶ ταῦτα ἃ ἐμίσουν ἐποιεῖτε*. The translators evidently treat *שָׁנִית* as part of the verb *עָשָׂה*, *to hate*, and appear to have read *וְעָשִׂיתֶם*.

Many other passages might be adduced, but these are probably enough to establish the proposition that the Septuagint translation was made from an unpointed text, or from a text pointed differently from the present.

OF THE SEPTUAGINT.

Various accounts are given of the origin of this ancient and valuable translation of the Old Testament Scriptures. One story, which long obtained credence, but which is now generally discredited, is so intimately associated with the Greek version, and the name which it bears, viz. the Septuagint, that we may be excused for recording it here. The story is that Ptolemy Philadelphus wishing to add to his library the sacred writings of the Jews, sent an embassy to Eleazer, their high priest, with a request that he might be furnished with a copy of the books, and with a number of men competent to translate them into Greek. Eleazer, accordingly, despatched to the king six men from each of the 12 tribes, 72 in all, and with them an elegant copy of the Hebrew Scriptures. The envoys were received most courteously by King Ptolemy, and placed in a convenient building in the Isle of Pharos, where the work of translation was accomplished in 72 days. Each of the translators is said to have been shut up in a different cell by order of the king, that he might ascertain the truth of the translation from the common consent of all; and all of them are said to have agreed upon the same sentences, and written the same words. On the testimony of Justin Martyr, to the effect that the ruins of the cells were shewn to him by the inhabitants, the account was long received as true, but it has since been satisfactorily demonstrated from internal evidence, from numerous defects in the translation, from passages irreconcilable with the original, from varieties of style and different methods of spelling words, that the Greek version was the work of different men at different epochs; men endowed with a greater or less degree of zeal and ability, but neither assisted by miraculous agency nor gifted with divine inspiration.

Of the Septuagint, the Pentateuch stands first in order of merit; Proverbs next, Jeremiah next; Daniel being so inferior, that at a very early period, the Version of Theodotion was adopted in its place. The translation was begun about B.C. 280, and was probably not finished for several centuries. The dialect is Macedonic, mingled with a number of Hebraisms, being similar in style to the Greek of the New Testament. The Septuagint translation is the connecting link between the original texts. While it often explains and illustrates, sometimes even corrects and supplies the Hebrew of the Old Testament, it not unfrequently enables us to understand the peculiar sense in which words or phrases are employed in the Greek of the New Testament.

Like all works which are merely human, the Greek translation has its defects as well as its merits, and some of both of these will be pointed out by us in due course. In the main it agrees with the Hebrew text as we have it this day; and the fact that it has always been received in the Jewish as well as in the Christian Church, adds no little weight to its authority.

The Septuagint is said to have been used by our Lord and His Apostles. Bishop Walton, with whom the majority of writers agree, observes: "*Maximum vero auctoritatis huic versioni accedit, quod Christo et apostolis in usu fuerit, qui pleraque testimonia, quæ ex Veteri Testamento proferunt, secundum hanc versionem citant, immo cum verba ab Hebraico textu differre videntur.*" *But the greatest authority has been added to this version because it was used by Christ and His Apostles, who cite most of the testimonies which they adduce from the Old Testament according to this version, and that even when the words seem to differ from the Hebrew text.* Again, referring to that remarkable incident recorded in Luke iv. 18, when our Lord went into the synagogue on the Sabbath-day, and stood up to read, and found the place where it is written: "*Πνεῦμα Κυρίου κ.τ.λ.*" Walton remarks: "*Hic videmus verba Evangelistæ ab Hebræo textu differre; quæ tamen cum interpretatione Græca exacte congruunt. Unde videtur colligi posse Dominum*

versionem Græcam in synagoga usurpasse, quam postea lingua vernacula (Syriaca) populo explicavit." *Here we see that the words of the Evangelist differ from the Hebrew text, while they exactly agree with the Greek interpretation; whence, it appears, one may infer that our Lord used the Greek version in the Synagogue, and afterwards explained it to the people in the vernacular tongue (Syriac).*

That the Septuagint was quoted by Apostles and Evangelists is indisputable; that it was sometimes cited, even when the words seemed to differ from the Hebrew text, is explicable; that it was read by our Lord in the Synagogue is improbable; that it was cited by Him and His Apostles in preference to the Hebrew, is impossible. What could be more natural than that men, writing in Greek, should, when they had occasion to refer to the Old Testament Scriptures, cite from a translation they found ready at hand, a translation, the authority of which was recognized by Jews as well as by Christians? What could be more natural than that they should occasionally quote from this translation, even when the precise words differed from the Hebrew, so long as the words conveyed the general sense of the original passage? We lay emphasis on this proviso, because in numerous instances where the Greek translation does not convey the sense present in the mind of the inspired writer, he drops the Septuagint and substitutes a translation of his own. What could be more unnatural than that our Lord, Himself a Jew, should enter a Jewish Synagogue in Palestine, read a text in Greek, and then preach a sermon in Syriac? as Bishop Walton has suggested. The gospel of St. Luke was written in Greek, and the Evangelist, who records the incident under consideration, gives the passage, which is a long one, in Greek. What else could he do? Whenever our Lord's actual utterances are given, they are given in Hebrew, or Syro-Chaldaic; these utterances, as might be expected in a book written in a different language, are short, and are generally accompanied with a Greek translation; thus Mark v. 41, Christ took the damsel by the hand, and said unto her, *טליתא קומי*, ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον *Tὸ κοράσιον ἔγειραι*, "*Talitha cumi*, which is being interpreted, Damsel, arise." Mark vii. 34: He opened the eyes of the blind, and said, *תפתח*, ὁ ἐστὶ διανοίχθητι "*Ephphatha*, that is, Be opened." Matt. xxvii. 46: He was expiring on the cross, and He cried with a loud voice, saying, *אלי אלי למה שבקתני*, *τὸῦτ' ἐστι*, Θεέ μου, θεέ μου, *ἵνατί με ἐγκατέλιπες*; "*Eli, Eli, Lama sabachthani?* that is to say, My God, My God, why hast thou forsaken me?" In two out of the three accounts of the conversion of St. Paul, viz., Acts ix. 4, and xxii. 7, we are simply informed that the voice from heaven said, *Σαουλ Σαουλ, τί με διώκεις*. Hence, had these been the only two accounts given, some might have concluded that the Greek words were the very words addressed to the Apostle by the Lord from heaven; but in the third account, i.e., in Paul's defence of himself before King Agrippa, he says, Acts xxvi. 14: "I heard a voice, saying unto me *in the Hebrew tongue*, Saul, Saul," etc. And, without doubt, that same voice which restored the girl to life, which opened the eyes of the blind, cried out in the agonies of death, and called to Saul from heaven *in the Hebrew tongue*, also read in solemn tones in the Synagogue, on the Sabbath day, the sublime words of the Evangelical prophet, *רוח ה' עלי יצן משח יהוה אחי לבשר עניים פלחני להבש להשגרי לב*, "The spirit of the Lord God is upon me," etc. In case, however, a doubt should be left on the reader's mind, we draw his attention to the fact that both Tischendorf and Alford have expunged as spurious the clause *ἀποστείλαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν*, found in the Septuagint, from the text of the New Testament, and that they have both retained as genuine the clause *ἀποστείλαι τοὺς τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει*, which is not found in the Septuagint. They have also *κηρύξαι* for the *καλέσαι* of the Septuagint.

No unprejudiced man will affirm in the presence of these facts that our Lord quoted the Septuagint in the Jewish Synagogue.

Finally, however great may be the excellence of any translation of the Scriptures, one can hardly be justified in exalting it to a level with the original Word. That Apostles and Evangelists used the Septuagint, is enough to stamp it with honour as well as authority, and yet that they used it under the circumstances referred to, is nothing more extraordinary than that a modern English theologian, writing for Dissenters as well as for members of the Established Church, should cite passages from neither the Hebrew nor the Greek, but from our authorized version (which is received by all), even when those passages differ in some respect from the original.

The four principal texts of the Septuagint are:—

- I. The Complutensian, 1514.
- II. The Aldine, 1518.
- III. The Vatican or Roman, 1587.
- IV. The Alexandrian, 1707—20.

Besides the Septuagint there were no other Greek versions until the second century of the Christian era. In the year 130, Aquila, a Hebrew proselyte, made a new and literal translation. Shortly after, Symmachus, a Samaritan, made another and a freer translation. Next to this appeared the translation of Theodotion, which was superior to both its predecessors. These three versions formed the groundwork of Origen's Hexapla. Origen's Hexapla consisted, as the name implies, of six columns; the first of which was occupied by the Hebrew in Hebrew characters, the second by the Hebrew in Greek characters, the third by the version of Aquila, the fourth by that of Symmachus, the fifth by the Hexapla text, *i.e.*, by Origen's own edition, the sixth by the version of Theodotion. After this appeared the version of Eusebius and Pamphilius, which was distributed in the provinces between Antioch and Egypt, and was called the Palestine version. Next came that of Lucian, a Presbyter of Antioch, which was read in the provinces between Constantinople and Antioch; and finally that of Hesychius, an Egyptian Bishop, which was in use at Alexandria and throughout Egypt.

The Complutensian text appeared shortly before Erasmus's fifth edition, and was used by him in correcting his fourth. The Greek text of the Antwerp Polyglot, and of Vatable's Bible is based on that of the Complutensian. Bishop Walton adopted the Greek of the Venice edition of 1518, which is identical with the Vatican, printed at Rome, 1587. Hutter's Greek is merely a reprint of the Antwerp edition. Bagster's is the Vatican edition, edited by Carafa. Stier and Theile's is based on the Complutensian.

In the Hexaglot Bible the text of Tischendorf has been followed. This text, which is founded on the Vatican, has been adopted intact, although it has been found expedient to make certain transpositions, to place at the foot of some of the columns a few interpolations, and to supply, within brackets, a considerable number of important omissions. The various peculiarities of the Greek text of the Hexaglot Bible will be now more particularly pointed out.

In Vol. I., which contains the Pentateuch, no transpositions have been made; the lacunæ in the Greek text are marked by asterisks. Throughout the work, the division of the Hebrew chapters has not been interfered with, even when the division has differed from the Greek and the other versions. Thus, Exodus viii. 1 of the Hebrew is chap. viii. 5, of the others; but, in spite of this, the different columns terminate with the same clause; Hebrew, וַיִּשָּׂא אֶת־יָדָיו; Greek, *Kai êxétειven 'Aarὼn τὴν χεῖρα*; Latin, *Et extendit Aaron manum*; English, *And Aaron stretched out his hand*; German, *Und Aaron reichte seine Hand*; French, *Alors Aaron étendit sa main*. It will be readily perceived that the irregularity in this, as in all similar cases, is apparent, not real. At Exodus xxviii. we meet with

a discrepancy of more importance. Verse 23 of the Greek is verse 29 of the Hebrew, and vv. 23 (26), 27, 28, 29, are wanting. A space has been left for these in our Greek column, but as they have not been inserted in the text, it may be well to supply them in this place:—

Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογεῖου. Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὠμούς τῆς ἐπωμίδος, κάτωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον, κατὰ συμβολὴν ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. Καὶ συσφίγξουσιν τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ, ἵνα ἡ ἐπὶ τοῦ μηχανήματος, καὶ ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἐπὶ τῆς ἐπωμίδος.

A serious discrepancy in the arrangement of the Greek verses commences at Exodus xxxvi. 8, and continues to the end of the book. It will be found, however, that these verses have double numbers, and may consequently be easily compared with the corresponding verses of the other languages. Take, *e.g.*, Exodus xl. 29 (Greek). This is verse 35 of the other versions, and the small figure (35), at the beginning of the Greek line, at once connects *Καὶ οὐκ ἡδυνάσθη Μωυσῆς* with the Hebrew *וַיִּבְרַח מֹשֶׁה*, and the Latin, *Nec poterat Moyses*.

Again, the Hebrew of Leviticus v. has 26 verses, while in the versions chap. v. terminates at ver. 19. The result of this is, that chap. vi. 1 of the Hebrew is chap. vi. 8 of the other languages. Still the words at the end of the page correspond, *וְלֹא יֵצֵא מִן הָאֵלֶּיךָ*, *οὐ σβεσθήσεται*, *nunquam deficiet in altari*, shall never go out, *nimmer verlöschen*, point s'éteindre.

The clause *וְהָיָה לְךָ חֵן*, which, in common with the modern versions, forms part of the last verse of Lev. xxv., commences chap. xxvi. of the Greek and Latin.

Numbers xvii. 1 of the Hebrew is chap. xvi. 36 of the other languages, but here again the words at the end of the page correspond, *וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה*, *Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωυσήν*, *Locutusque est Dominus ad Moysen*, *dicens*, etc.

Similarly Numbers xvii. 16 of the Hebrew is chap. xvii. 1 of the versions, but the phrases at the foot of the columns correspond, *וְהָיָה לְךָ חֵן*, *Where I will meet you*.

In Deuteronomy there are no discrepancies of this description.

There are certain passages of the Hebrew upon which the Greek throws light, and *vice versd*. There are also many passages of the Old Testament cited in the New. It will be convenient to notice these as we proceed from book to book.

Gen. i. 27. *Ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς*; "Male and female created He them," cited in the New Testament, Matt. xix. 4.

Gen. ii. 2. *Καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, κ.τ.λ.*, cited Heb. iv. 4.

Gen. ii. 7. *Καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν*, cited 1 Cor. xv. 45.

Genesis ii. 24. *Ἐνεκα τούτου καταλείψει, κ.τ.λ.*, "For this cause shall a man leave his father and his mother, and shall cleave unto his wife: and they shall be one flesh." The Greek has *οἱ δύο, the two*. This is cited by St. Matthew (xix. 5), and is considered to be a *protest* against polygamy.

Gen. iii. 15. "He shall bruise thy head, and thou shalt bruise his heel." Gesenius explains *וְהָיָה לְךָ חֵן* thus: "He (the seed of the woman, man) shall lie in wait for thy head, and thou shalt lie in wait for his heel;" he shall endeavour to crush thy head, and thou shalt endeavour to crush his heel. Tregelles adds in a note: "The above

explanation is purely neologian; the passage applies not to man generally, but to Christ, the seed of the woman; *bruise* is the simple meaning in each part of the verse." Here, we think, Gesenius is right, and Tregelles is wrong. Christ, the seed of the woman, was not merely a man, He was the representative of man, the second Adam; "Ecce homo." As to *bruise* being the only meaning of *אָנָה*, it is questionable whether it possesses any such meaning. Most of the Greek copies have *τηρήσει*, which signifies *to lie in wait for*, not to *bruise*.

Gen. iv. 8. "And Cain talked with Abel, his brother." Here the Hebrew is, וַיִּדְבֹּר קַיִן אֶל-אָבֶל, And Cain *said* (not *talked*) to Abel, his brother. The verb *דָּבַר* is active, and requires the objective case after it to complete the sense. There is therefore something wanting in the Hebrew text. This we find supplied in the Septuagint, *Διελθόμεν εἰς τὸ πεδῖον*; *Let us pass through the field*. The Hebrew of this would be, בְּעֶבֶר בְּשָׂדֵה or בְּלָדָה. Probably the Hebrew transcriber omitted the clause by accident, his eye having been deceived by falling on the second word בְּשָׂדֵה. The clause is found in the Syriac version, the Jerusalem Targum, the Samaritan Pentateuch, and the Latin Vulgate, "egrediamur foras."

Gen. ix. 20. "Noah began to be an husbandman;" Hebrew, וַיִּשְׁתַּח אֱנוֹךְ; Greek, *ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς*. The original rendering of the Septuagint was, *ἄνθρωπος γῆς*, but the expression admitting of two senses, the word *γεωργὸς* was placed first in the margin, to explain the meaning, then in the text, to the detriment of the sense. This is one of the numerous double renderings with which we meet in the Septuagint.

Gen. xi. 12, 13. "And Arphaxad lived five-and-thirty years and begat Salah. And Arphaxad lived after he begat Salah four hundred and three years," etc. This is a literal translation of the Hebrew; but the Greek runs thus: "And Arphaxad lived a hundred and thirty-five years, and begat Cainan; and Arphaxad lived after he begat Cainan four hundred years, and begat sons and daughters; and he died. And Cainan lived a hundred and thirty years, and begat Salah, and Cainan lived after he begat Salah three hundred and thirty years," etc. Throughout this chapter the Greek dates are irreconcilable with the Hebrew. This and other points, upon which we cannot enter now, indicate clearly either that the translators' copy was different from that which we possess, or else that the Hebrew or the Greek has been corrupted since.

Gen. xv. 5. *Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου*, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Rom. iv. 18.

Gen. xv. 6. *Καὶ ἐπίστευσεν Ἀβραμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην*. This passage, which agrees with the Hebrew, is cited by St. Paul, Rom. iv. 3.

Gen. xv. 15. *תִּקְבֹּר בְּשִׂיבָה טוֹבָה*, "thou shalt be buried in a good old age." The Greek has *τραφεῖς*, obviously erroneously written for *ταφείς*.

Gen. xvi. 13. "And she called the name of the Lord that spake unto her, Thou God seest me." Hebrew, וַיִּקְרָא אֶל-רַחִי; Septuagint, *Σὺ ὁ θεὸς ὁ ἐπιδών με*. In this and similar instances *רַחִי* is an abstract substantive, signifying *vision*; she called the name of the Lord, *the God of vision*; just as the well was called בְּאֵר לַחַי רֹאִי, Beer-lahai-roi, *vision to the living*.

Gen. xvii. 5. *Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε*, agreeing with the Hebrew, cited by St. Paul, Rom. iv. 17.

Gen. xviii. 10. *Ἦξω πρὸς σέ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει υἱὸν Σάρρα*. At Rom. ix. 9, we have *Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεῦσσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός*. If we assume that for *הַיָּה* the Apostle read *הָיָה*, this citation agrees with the Hebrew, וַיֵּשֶׁב אֶל-יְהוָה בְּצֵת הַיָּה הַיָּה וְהָיָה בֶן-לָחַי. (Comp. Gen. xviii. 14.)

Gen. xviii. 22. Here we have one of the eighteen ספרים, or corrections of the Jewish scribes:—"But

Abraham stood yet before the Lord." The true reading is said to be, "But the Lord stood yet before Abraham." The correction, which was unnecessary, has been adopted in all versions.

Gen. xxi. 10. Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην ταύτην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ, agreeing with the Hebrew, and cited by St. Paul, Gal. iv. 30, except that for the last clause, τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαάκ, he substitutes τῆς ἐλευθέρας.

Gen. xxi. 12. Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Rom. ix. 7.

Gen. xxi. 16. "And she (Hagar) sat over against him, and lift up her voice, and wept." This is a translation of the Hebrew, וַתֵּשֶׁבֶת וַתִּלָּחֶם וַתִּבְכֶּה; the Greek has, ἀναβόησαν δὲ τὸ παιδίον ἔκλαυσεν, "And the child lifted up his voice and wept." At ver. 17 we read, "And God heard the voice of the lad." It has been said that it was evidently the child who wept, and not the mother, and that the Greek in this case corrects the Hebrew. Is it not more probable that mother and child wept together, till the child, at the point of death, could weep no more? and then, when the mother wept alone for her son, he wept by and through her, and the Lord heard his voice?

Gen. xxii. 14. "And Abraham called the name of that place Jehovah-jireh; as it is said to this day, In the mount of the Lord it shall be seen." The Hebrew of the last clause is, הָאָרֶץ הַזֹּאת קָרָא אַבְרָהָם, and with this the Greek agrees, Ἐν τῷ ὄρει Κύριος ὤφθη, the Lord appeared. There evidently is, and was when the Greek translation was made, some confusion with the reading of הָאָרֶץ. The place is called הָאָרֶץ הַזֹּאת, because הָאָרֶץ הַזֹּאת, Κύριος εἶδεν because Κύριος ὤφθη. The real meaning is obvious from ver. 8, "My son, God will provide," הָאָרֶץ הַזֹּאת. The present English rendering is nonsense.

Gen. xxii. 17. Ἡ μὲν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Heb. vi. 14, except that for τὸ σπέρμα σου he substitutes σε.

Gen. xxii. 18. Καὶ εὐλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Comp. xii. 3, xviii. 18, xxvi. 4. St. Luke has (Acts iii. 25) Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς; and St. Paul (Gal. iii. 8), "Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. Neither of these is an exact citation, although both embody the sense and spirit of the oft repeated promise that in Abraham's seed all the families of the earth shall be blessed.

Gen. xxv. 23. Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Rom. ix. 12.

At Gen. xxxv. 4, there is a clause added to the Greek text which, if true, must have been of greater moment to the patriarch Jacob than to ourselves. "They gave unto Jacob all the strange gods which were in their hands, and the earrings which were in their ears; and Jacob hid them under the oak which is by Shechem;" the Greek adds, καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας; And he lost them unto the present day.

Gen. xliv. 4, 5. The English version, following the Hebrew, begins thus abruptly, "Is not this it in which my lord drinketh?" The Greek prefixes the words, Ἰνατί ἐκλέψατέ μου τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν; Why have ye stolen my silver cup? We may imagine, without being very speculative, that the words of the original were הֲלֹא זֶה הוּא הַכֵּל שֶׁלְּיָדְי הַזֶּה הַכֵּל שֶׁלְּיָדְי הַזֶּה הַכֵּל שֶׁלְּיָדְי הַזֶּה.

Gen. xlv. 20. Ἐγενοντο δὲ υἱοὶ Μανασσῆ, οὓς ἔτεκεν αὐτῷ . . . . Ἐδωμ. We have an interpolation here in the Septuagint of some moment, because it has led to ἐβδομηκονταπέντε, seventy-five, instead of seventy, v. 27, contrary to the Hebrew and the other versions, an error which reappears in the New Testament, Acts vii. 14.

Gen. xlix. 6. "In their anger they slew a man, and in their self-will they digged down a wall." Hebrew,

בְּאַפְסֵם קִרְבֵּי אִישׁ וּבְרִצְנָם עָקְרוּ שׁוֹר; Greek, Ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἀνθρώπους (men), καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον, "In their self-will they castrated a bull." The Vulgate has, Suffoderunt murum; Eng., They digged down a wall; Germ., Haben sie den Döfßen verderbet; French, Mutilé les taureaux. None of these interpretations throw much light upon the passage. Some have taken the words שׁוֹר and ταῦρος in the sense of *prince*, viz., Shechem, who was thus cruelly punished in revenge for his ignominious conduct.

Exodus i. 11. Καὶ Ὡν, ἣ ἐστὶν Ἡλιούπολις. This clause is found neither in the Hebrew text nor in the other versions, but is interpolated in the Septuagint apparently with a view to support the dignity of the place.

Ex. iii. 6. Ἐγὼ εἰμι . . . θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ, agreeing with the Hebrew; cited Matt. xxii. 32, and Mark xii. 26, but with the article repeated before θεός.

Ex. ix. 16. Καὶ ἕνεκεν τοῦτο διετηρήθης ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ἰσχύν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. St. Paul (Rom. ix. 17) follows the Hebrew, וְיִתְמַחְךָ לְפָנַי עַל כִּלְכִּילָתִי, εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, "For this very purpose have I raised thee up," contrary to the Greek διετηρήθης, "thou wast reserved." In addition to this the Apostle substitutes the δύναμιν of the Alexandrian for the ἰσχύν of the Vatican.

Ex. xii. 46. Καὶ ὅστουν οὐ συντριβήσετε ἀπ' αὐτοῦ, agreeing with the Hebrew; but St. John has (xix. 36), Ὅστούν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ.

Ex. xiii. 2. The Hebrew, as at present pointed, and with which the Septuagint and all the versions agree, reads thus: קְדֹשׁ לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־דָּרָחַם; "Sanctify unto me all the first-born, whatsoever openeth the womb;" but at Luke ii. 23 we read, Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῦγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται, "As it is written in the law of the Lord, Every male that openeth the womb shall be called holy to the Lord." It is manifest that the Evangelist read שְׁלֵמִי, *holy*, for קְדֹשׁ, *sanctify*.

Ex. xvi. 18. Οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ, καὶ ὁ τὸ ἔλαττον οὐκ ἡλαττόνησεν, agreeing with the Hebrew; cited almost verbatim by St. Paul, 2 Cor. viii. 15.

Ex. xx. 12, or Deut. v. 16. Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. xv. 4 and Mark x. 19.

Ex. xx. 13. Οὐ μοιχεύσεις, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. v. 27.

Ex. xx. 15. Οὐ φονεύσεις, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. v. 21; but St. Mark has, Μὴ μοιχείσης, κ.τ.λ. (x. 19).

Ex. xxi. 16 (17). Ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ τελευτήσῃ θανατῷ, agreeing with the Hebrew; cited, but with some variation, Matt. xv. 4, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανατῷ τελευτάτω.

Ex. xxi. 24, or Lev. xxiv. 20. Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. v. 38.

Ex. xxii. 28. Ἀρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐ κακῶς ἐρεῖς, agreeing with the Hebrew (27); cited, Acts xxiii. 5.

Ex. xxiv. 8. Ἴδου τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο Κύριος πρὸς ὑμᾶς, agreeing with the Hebrew; but at Heb. ix. 20, we find τοῦτο for ἰδοῦ, and Θεός for Κύριος.

Ex. xxv. 40. Ὅρα ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δεδευγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει. The Hebrew runs thus: וְרָא וַעֲשֵׂה כְּתִבְתִּי וְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לְמִשְׁכָּנִי וְלִמְנוּחָי; "And see and make according to the pattern of those things which thou wast made to see in the mount." St. Luke has (Acts vii. 44) ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑώρακε. Here the verb ἑώρακε is substituted for the δεδευγμένον of the Septuagint, and is a nearer approach to the Hebrew. At Heb. viii. 5 we read,

"Ορα γάρ φησιν ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. This agrees with the Septuagint, except that πάντα is introduced, and δειχθέντα is substituted for δεδειγμένον.

Ex. xxxii. 1. Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οὐ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος δ' ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ, agreeing with the Hebrew, and cited almost verbatim, Acts vii. 40.

Ex. xxxii. 6. Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, 1 Cor. x. 7.

Ex. xxxiii. 19. Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτειρῶ, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Rom. ix. 15.

Lev. v. 4. Ἡ ψυχὴ ἡ ἄνομος ἡ διαστέλλουσα, κ.τ.λ. This clause is utterly at variance with the Hebrew בְּשֵׁי הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת לֹא־יָדָעָה. There can be no doubt that both the Vatican and the Alexandrian copies are incorrect in this instance, and that the proper rendering in Greek is, *the same* in letters very *different* in words: Ἡ ψυχὴ ἡ ἂν ὁμολογή, κ.τ.λ., *the soul that shall swear*, not, *the lawless soul*. The confusion is easily accounted for, inasmuch as, originally, there was no perceptible division of words. The transcribers made a false division. *Humanum est errare!*

Lev. xix. 18. Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, agreeing with the Hebrew; cited by St. Matthew, xxii. 39.

Lev. xxvi. 12 (comp. Ezek. xxvii. 27). Καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι λαός, agreeing with the Hebrew; adapted to his subject by the Apostle Paul, 2 Cor. vi. 16.

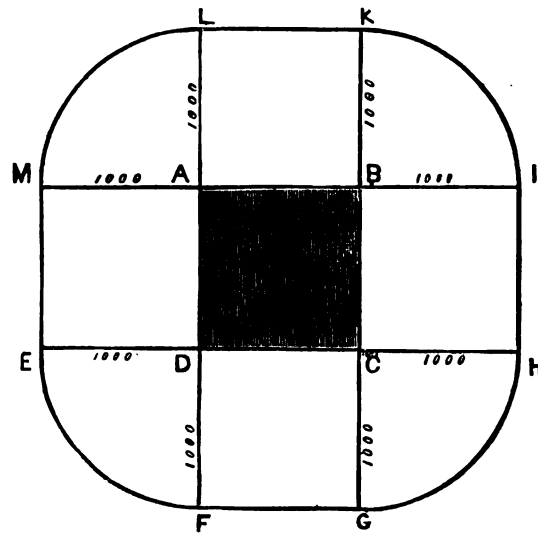
Numbers xi. 15. One of the ספרים רוקן, corrections of the Scribes, "Let me not see *my* wretchedness." It is said that the original reading was, תְּרַחֵם, "*thy* wretchedness." This is doubtful, for all the versions agree with the present Hebrew text.

Num. xii. 12. "Let her not be as one dead, of whom the flesh is half consumed when he cometh out of his mother's womb." It is affirmed that מֵתָהּ and בְּשֵׁי הַבֶּטֶן have been substituted for מֵתָהּ and בְּשֵׁי הַבֶּטֶן. But the Greek and all the versions agree with the Hebrew text as we now have it.

Numbers xxiv. 7. The Greek, Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν, "A man shall come forth from his seed, and shall rule over many nations," is said to be a paraphrase of the Hebrew, מִן־בְּטֵן אִשָּׁה יֵצֵא אִישׁ וְיָרַד עַל־רַבִּים רַבִּים. Is it not more probable that the Greek translation was made from a copy containing a different reading, something like this: יֵצֵא אִישׁ מִן־בְּטֵן אִשָּׁה וְיָרַד עַל־רַבִּים רַבִּים. We are aware that there is not much similarity in the words מֵתָהּ and מֵתָהּ, as they appear here; but in Rabbinical there is a very close resemblance between מֵתָהּ and מֵתָהּ. מֵתָהּ is an incorrect form.

Numbers xxxv. 2-5. It is remarkable that the word מִן־בְּטֵן is rendered in the Septuagint by four different words in four consecutive verses; ver. 2, τὰ προαστεῖα; ver. 3, τὰ ἀφορίσματα; ver. 4, τὰ συγκυροῦντα; ver. 5, τὰ ὄμορα. The Vulgate has "suburbana"; English, "suburbs"; German, „Vorstädte"; French, "territoires." In addition to this obvious defect in the rendering of the Septuagint, it is manifest that the passage is corrupt. At ver. 4, we read, "And the suburbs of the cities, which ye shall give unto the Levites, *shall reach* from the wall of the city and outward a thousand cubits round about." Instead of a thousand cubits, מֵתָהּ הָאֵלֶּה, the Greek has δισχιλίους πῆχας, two thousand cubits. This matter has been well explained by Dr. Owen, in "An Enquiry into the Present State of the Septuagint" (London, 1769). He says, "The fourth verse may be considered as a geometrical problem, whereby the Jews are required to circumscribe a space, reaching from the wall of the city outwards, a thousand cubits round about.

"The fifth verse contains the solution of this problem . . . . Let us draw the figure according to the directions given, and see whether the problem is not thereby actually solved :—

"Let $A B C D$ represent the city, standing in the midst, and not to be estimated in the mensuration. Then, says the text, measure on the east side ($B C$) 2000 cubits. That is, draw the line $K G$, viz., $K B + C G = 2000$ cubits. Draw, likewise, on the south side ($D C$) the line $E D + C H = 2000$ cubits. In the same manner, draw on the west side ($A D$) the line $L F$, viz., $L A + D F = 2000$ cubits, and on the north side ($A B$) the line $M I$, viz., $M A + B I = 2000$ cubits. Through the extremities of these lines draw the periphery $E F G H I K L M$, and it will circumscribe a space reaching from the wall of the city outwards just a thousand cubits round about, that is, every way ; Q. E. F. Corollary : Hence, then, it necessarily follows that the Septuagint reading is false ; for to make the space from the wall outwards two thousand cubits round about, the measure on the sides must needs be four thousand cubits."

Deut. iv. 26. Ὅτι Κύριος ὁ θεός σου πῦρ καταναλίσκων, agreeing with the Hebrew ; cited, but not verbatim, Heb. xii. 29.

Deut. vi. 5. Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου, agreeing with the Hebrew ; cited, with some variation, by St. Matthew (xxii. 37), and St. Luke (x. 27).

Deut. vi. 16. Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν θεόν σου, ὃν τρόπον ἐξεπειράσατε ἐν τῷ πειρασμῷ. The Hebrew has פָּרַחַח , which the modern versions treat as a proper name ; the Vulgate has "in loco tentationis." The former part of this verse, which agrees with the Hebrew, is cited at Matt. iv. 7.

Deut. viii. 3. Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στοματος θεοῦ, agreeing with the Hebrew ; cited, Matt. iv. 4.

Deut. xvii. 6. This passage, in which the Greek agrees with the Hebrew, is referred to, but not cited, by St. John (viii. 17), Δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.

Deut. xviii. 15. The Greek accords with the Hebrew. St. Luke (Acts iii. 22, 23) cites the words, "A prophet shall the Lord your God raise up unto you, of your brethren, like unto me ; him shall ye hear ;" but adds, "in all things whatsoever he shall say unto you," found neither in the Septuagint nor in the Hebrew. At Acts vii. 37, the words of the

Septuagint are given without this addition. At Deut. xviii. 18, we read, "I will raise them up a prophet from the midst of their brethren like unto thee, and will put my words in his mouth, and he shall speak unto them all that I shall command him." Then follows ver. 19, *Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐὰν μὴ ἀκούσῃ ὅσα ἂν λαλήσῃ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐγὼ ἐκδικήσω ἐξ αὐτοῦ*, which St. Luke thus paraphrases (iii. 23), *Ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἣτις ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ*. It is manifest that the Evangelist read *יְהוָה*, "from his people," for *יְהוָה* "of him;" a strong argument against the antiquity of the vowel-points.

Deut. xix. 15. *Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων στήσεται πᾶν ῥήμα*. There is no word in the Hebrew corresponding to *πᾶν*, although it finds place in the New Testament (2 Cor. xiii. 1). The passage, however, is not an exact citation from the Septuagint.

Deut. xxi. 23. *Κεκατηραμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ πᾶς κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου*. The Hebrew has *וְהָיָה לְכָל־עָמָל*, and with this not only the Septuagint but all the versions agree. At Gal. iii. 13, we find *ἐπικατάρατος* for *κεκατηραμένος*, and the words *ὑπὸ τοῦ θεοῦ* are omitted.

Deut. xxiii. 18. *לֹא־יָבֹאוּ שְׂדֵהָם לְהַרְבֵּי מִצְרַיִם וְשָׂדֵהָם לְהַרְבֵּי מִצְרַיִם*. Here again the Vatican furnishes us with one of those extraordinary double renderings which critics have allowed to stand (ver. 17):—

Οὐκ ἔσται πόρνη ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἔσται πορνεύων ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ.

Οὐκ ἔσται τελεσφόρος ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἔσται τελισκόμενος ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ.

Deut. xxv. 4. *Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα*, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, 1 Cor. ix. 9; but Tischendorf and Alford have *κημώσεις* for *φιμώσεις*.

Deut. xxv. 5. The substance of this passage, which is in agreement with the Hebrew, is given at Matt. xxii. 24, *Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ*.

Deut. xxvii. 26. *Ἐπικατάρατος πᾶς ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τούτου ποιῆσαι αὐτούς*, agreeing in the main with the Hebrew. St. Paul has (Gal. iii. 10), *Ἐπικατάρατος ὃς οὐκ ἐμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά*.

Deut. xxx. 22. *Τὶς ἀναβήσεται ἡμῖν εἰς τὸν οὐρανόν*; agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Rom. x. 6. *Τὶς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον* (Rom. x. 7); contains the substance of Deut. xxx. 13; while the words of Deut. xxx. 14, *Ἐγγὺς σου ἔστι τὸ ῥήμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου*, are cited from the Septuagint.

Deut. xxxi. 6. *Οὔτε μὴ σε ἀνή, οὔτε μὴ σε ἐγκαταλίπη*, and at ver. 8, *οὐκ ἀνήσει σε, οὐδὲ μὴ σε ἐγκαταλίπη*. The promise is here given in the third person, "He will not fail thee," etc. At Joshua i. 5, a similar promise is given in the first person, "I will not fail thee, nor forsake thee," *Οὐκ ἐγκαταλείψω σε οὐδ' ὑπερόψομαί σε*. St. Paul adopts the terms of the former text, the person of the latter, *Οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω* (Heb. xiii. 5).

Deut. xxxii. 21. *Κἀγὼ παραζηλώσω αὐτούς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργίῳ αὐτούς*, agreeing with the Hebrew; cited by St. Paul, Rom. x. 19, except that he substitutes *ὑμᾶς* for *αὐτούς*.

Deut. xxxii. 35. "To me belongeth vengeance and recompense." Hebrew, *וְלִי־הָעֲדָוָה*, Septuagint, *Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδίκησεως ἀνταποδώσω*. St. Paul keeps closer to the Hebrew, *Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω* (Heb. x. 30).

Deut. xxxii. 40. *Ὅτι ἀρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρά μου, καὶ ὁμοῦμαι τὴν δεξιάν μου*. This is not exactly a double rendering, but the latter clause is obviously a gloss taken from the margin, where it was inserted to inform the reader that *to lift up the hand* signifies *to swear*.

Deut. xxxii. 43. *יְהוָה בְּרִיךְ יִשְׂרָאֵל*. The Greek has *εὐφράνθητε ἔθνοι μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ*. Some have charged the

Jews with corrupting the text here, and translate the passage as it stands in the Hebrew, "Praise, ye Gentiles, his people"; Vulgate, "Laudate gentes populum ejus." Luther took a different view, for he has „*Jauchzet alle, die ihm sein Volk seib,*" "Exult, all ye who are his people." The English and French versions follow the Septuagint. In this place, again, there is something like a double rendering.

Εὐφράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ, καὶ προσκυνήσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ.

Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνισχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ.

The clause "Rejoice, ye Gentiles, with his people," is cited according to the Septuagint by St. Paul, Rom. xv. 10.

The following verses are wanting in Tischendorf and in the Cod. Vat.: Josh. viii. 12, 13, 26. *Καὶ παρενέβαλον ἀπὸ βορρᾶ τῆς Γαί, καὶ ἡ κοιλὰς ἀνὰ μέσον αὐτοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς Γαί. Καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐνεδραν ἀνὰ μέσον τῆς Βαιθὴλ καὶ τῆς Γαί, θάλασσαν τῆς Γαί. Καὶ ἔταξεν ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολήν, ἣ ἦν ἀπὸ βορρᾶ τῇ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτοῦ θάλασσαν τῆς πόλεως. Καὶ ἐπορεύθη Ἰησοὺς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος. Καὶ Ἰησοὺς οὐκ ἐπέστρεψε χεῖρα αὐτοῦ, ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαισῶ, ἕως ἀνεθεμάτισε σύμπαντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ Γαί.*

Joshua x. 15, 43. *Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησοὺς καὶ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολήν εἰς Γάλγαλα. Καὶ ἀνέστρεψεν Ἰησοὺς εἰς Γάλγαλα.*

Joshua xiii. 33. *Καὶ τῇ φυλῇ Λευὶ οὐκ ἔδωκε Μωυσῆς κληρονομίαν, Κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ αὐτὸς κληρονομία αὐτῶν, καθὼς ἐλάλησεν αὐτοῖς.* Of the above verses, portions, together making up the whole, are found in the Alexandrian, Oxford and Complutensian Codices.

Joshua xii. 15—22. Some Greek copies run all these short verses into one. The gap is marked in the Hexaglot Bible, but there is no real omission, for, in the Greek, all the names of the kings mentioned are summed up as *twenty and nine* (πάντες οὗτοι βασιλεῖς εἰκοσιεννέα), whereas, in the Hebrew and in the other versions, all the kings are thirty and one.

The following passage does not exist in the Hebrew. Joshua xxiv. 30: *Ἐκεῖ ἔθηκαν . . . τῆς σήμερον ἡμέρας.* "There they placed with him, on the tomb where they buried him, the flint knives with which he circumcised the children of Israel in Gilgal, when he led them out of Egypt, as the Lord commanded, and there they are unto this day."

There is rather a long interpolation in the Greek at verse 33 of this same chapter. We shall merely give it in English: "In that day the children of Israel took the ark of God and carried it about amongst them, and Phinees exercised the office of priest instead of Eleazar, his father, until he died, and was buried in Gabaar, his native place. Then the children of Israel went each one to his own place and to his own city, and the children of Israel worshipped Astartes and Ashtaroth and the gods of the nations round about them. And the Lord delivered them up into the hands of Eglon, King of Moab, and he ruled over them eighteen years."

Judges xviii. 30. *Καὶ Ἰωνάθαν υἱὸς Γηρῶμ υἱὸς Μανασσῆ κ. τ. λ.* This reading is in accordance with the Hebrew; but the Vulgate has for Manasseh, "Moysi." The Hebrew is somewhat doubtful, for above the letters *מנשה*, *נ* is suspended, thus *מנשֵׁה*. It has been affirmed, but whether upon good authority or not we cannot presume to say, that the Jews, in order to take away the reproach of their Lawgiver's grandson being the first idolatrous priest among them, inserted the *נ* for the purpose of changing the name from Moses to Manasseh.

1 Samuel ii. 22. The latter clause is wanting in most Greek copies: *καὶ ὅτι συνεκοιμῶντο οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεστηκυῶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου.* A story which the transcriber probably considered too scandalous to be recorded.

1 Sam. iii. 13. "His sons made themselves vile." This is enumerated amongst the ספרים הלקון or Corrections of the Scribes; for כָּנְיוּ לָהֶם מִקְלָלִים, the original reading is said to have been לִי. The Septuagint would certainly lead us to the conclusion that the text has been tampered with, for there we read, *ὅτι καταλογούντες θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ*. The translator must have read for לָהֶם or לִי, מִלֵּוֹיִם.

1 Sam. xiii. 1. This verse is wanting in the Cod. Vaticanus, *Τὶδὸς ἐνιαυτοῦ Σαοῦλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ*.

1 Sam. xvii. 12—31. The whole of these verses are wanting in the Cod. Vat. They relate the incident of David, Jesse's youngest son's first meeting with Goliath of Gath, and the reproach which the youth received from his eldest brother: "With whom hast thou left those few sheep in the wilderness? I know thy pride and the naughtiness of thine heart." The omission in this case is of considerable importance, because there is no other record of this most interesting story. It will be found that the whole of the missing verses have been supplied in the Hexaglot Bible, with this foot-note, almost the only note in the entire work: "Desunt hi versus (12—32) Cod. Vat., quem Tisch. secutus est. Lacunam explet Alex." From this point in the Hexaglot Bible it will be found that all omissions of importance in the text of Tischendorf have been supplied from other sources, *within brackets*. Of this kind are:—

1 Sam. xvii. 41. The advance of the Philistine, preceded by his shield-bearer.

1 Sam. xvii. 50. David's triumph over the Philistine with a sling and a stone.

1 Sam. xvii. 55 to xviii. 6. David's interview with Saul, which was brought about by Abner; also Jonathan's great love for David.

1 Sam. xviii., part of ver. 8 to end of ver. 11. Saul's envy of David, and attempt to smite him with his javelin.

1 Sam. xviii. 17—19. Saul's promise to give his eldest daughter, Merab, to David to wife; and his violation of that promise by giving her to Adriel, the Meholathite.

1 Sam. xviii. 29, 30. David's behaving himself more wisely than all the servants of Saul before the princes of the Philistines, and the esteem which he gained thereby.

1 Sam. xxiii. 12. David's enquiry of the Lord, "Will the men of Keilah deliver me and my men into the hand of Saul?" And the Lord's answer, "They will deliver thee up."

It will be observed that 1 Sam. xxiii. 29 of the English corresponds to chap. xxiv. 1 of the other languages.

1 Sam. xxix. 10 (part) is in most of the Greek copies, not in the Hebrew. Achish says to David: *And depart unto the place where I have appointed you, and put no mischievous imagination in thy heart, for thou art good in my sight*.

2 Sam. i. 23. "Saul and Jonathan were lovely and pleasant in their lives, and in their death they were not divided." Here we find a vain repetition in the Septuagint, *ὥραϊοι οὐ διακεχωρισμένοι, and εὐπρεπεῖς . . . . οὐ διεχωρίσθησαν*, a double rendering of the Hebrew *הָיָה יָחַד וְלֹא נִפְרְדוּ*.

2 Sam. vii. 14. *Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν*, agreeing with the Hebrew; cited, Heb. i. 5.

2 Sam. viii. 8. "Of it (*viz.*, the brass which David took from Hadadezer), Solomon made the brazen sea, and the pillars, and the lavers and all the vessels." Not in the Hebrew or in the other versions.

There is another addition in the Codex Vaticanus at 2 Sam. xi. 22: *And David was wroth with Joab, and said to the messenger, Why did ye approach near to the city to fight? Did ye not know that ye would be smitten from the wall? Who smote Abimelech, the son of Jerubbesheth? Did not a woman cast upon him a piece of a millstone from the wall, that he died in*

Thebez: Why went ye near the wall? This is an almost verbatim repetition of Joab's charge to the messenger, verses 20, 21, and is evidently an interpolation.

There is another little addition at 2 Sam. xiii. 34: "And the watchman came and told the king, and said, I see men from the way of Orona (^p) from the hill-side."

At 2 Sam. xv. 18, there is a curious addition to the Greek, which looks like a double translation of the same passage: "And all his servants passed on beside him; and all the Cherethites, and all the Pelethites, and all the Gittites, six hundred men, which came after him from Gath, passed on before the king." This is a fair translation of the Hebrew. The double reading of the Codex Vaticanus may be exhibited thus:—

1. Καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀνὰ χεῖρα αὐτοῦ παρήγον, καὶ πᾶς ὁ Χελεθὶ καὶ πᾶς ὁ Φελεθί, καὶ πάντες οἱ
2. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύετο ἐχόμενος αὐτοῦ, καὶ πᾶς ὁ Χελεθὶ καὶ πᾶς ὁ Φελεθί, καὶ πάντες οἱ
1. μαχηταὶ ἑξακόσιοι ἄνδρες, καὶ παρήσαν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ.
2. Γεθαῖοι οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ἐλθόντες τοῖς ποσὶν αὐτῶν.

We look to critical scholars for an explanation of their tolerance of this vain repetition.

2 Sam. xvi. 12. "It may be that the Lord will look upon my affliction, and that the Lord will requite me good for his cursing this day." Here the present Hebrew reading is *וַיִּבֶן*, the Masorah has *וַיִּבֶן*. The former, to render any sense at all, should be pointed *וַיִּבֶן*, *on my affliction*; the latter signifies *on my eye*, i.e., *on my tears*. The true reading, according to the *ספרים*, is *וַיִּבֶן*, *on their affliction*. The Greek has, *Εἰ πως ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου*, Without doubt this is the correct rendering, and with this the English version agrees.

1 Kings ii. 35. After this verse there is a very long interpolation in the Codex Vaticanus, which we have transferred from the text to the foot of the Greek column. There is another, after verse 45 of the same chapter. Both relate to the wisdom, works, wealth and power of King Solomon. Some of the incidents are introduced into the text of the Hexaglot Bible, 1 Kings iv. 20, 21, 25, 26, to correspond to the other languages. Other incidents are recorded twice in the Septuagint. Thus 1 Kings iv. 34, *And Solomon took the daughter of Pharaoh to him to wife, and brought her to the city of David, until he had finished the house of the Lord, and his own house, and the wall of Jerusalem.* The same incident had been recorded in the same words after chap. ii. 35. The passage is found once in the Hebrew, chap. iii. 1. There is considerable confusion and repetition in the Greek.

1 Kings iv. of the Hebrew ends at verse 20. The versions take back fourteen verses of chap. v. of the Hebrew to chap. iv., hence there is a discrepancy in the numbering of verses, and 1 Kings v. 15 of the Hebrew is 1 Kings v. 1 of the versions; but still the verses correspond in the Hexaglot Bible, and *וְהָרָה*, the last word of the Hebrew, verse 29, is identical with the last word of ver. 15 of the other languages: *ὄρει*, monte, mountains, *Berge*, montagne.

Several gaps have been supplied in this book. Thus we have 1 Kings vi. 11—14, the Lord's promise to Solomon, while he was building the temple, not to forsake Israel, if the divine statutes were observed.

1 Kings vi. 18, 21, 31—33, and vii. 22, 26, certain particulars respecting the construction of the temple.

1 Kings viii. 12, 13. "Then spake Solomon, The Lord said, that he would dwell in the thick darkness; I have surely built thee an house to dwell in, a settled place for thee to abide in for ever." (Compare 2 Chronicles vi. 1, 2.)

1 Kings viii. 53. *Then Solomon spake about the house, when he had finished building it, he beheld the sun in the heaven. The Lord said, that he would dwell in darkness, build my house, a house fit for thyself to inhabit, while it is new (continually?), behold, is this not written in the book of the Song?* This looks like the interpolation of an uninspired transcriber.

1 Kings ix. 15—26. Here we have introduced the reason of the levy which king Solomon raised, the number of officers that presided over the building, the arrival of Pharaoh's daughter to abide in the house which had been built for her, and the offerings of Solomon three times a year upon the altar.

1 Kings xi. 5. Solomon's going after Ashtoreth, the goddess of the Zidonians, and after Milcom, the abomination of the Ammonites; and, verse 23, the adversary whom God stirred up against him, viz., Rezon, son of Eliadah, who fled from (τὸν βαρμεῖθ) his lord, Hadadezer, king of Zobah.

1 Kings xii. 17. "But as for the children of Israel which dwelt in the cities of Judah, Rehoboam reigned over them."

1 Kings xiii. 26. Referring to the disobedient prophet: "Therefore the Lord hath delivered him unto the lion, which hath torn him, and slain him, according to the word of the Lord, which he spake unto him. And he spake to his sons, saying: Saddle me the ass, and they saddled him."

1 Kings xv. 5, 6. Where David is said to have done what was right in the sight of the Lord, "except in the matter with Uriah the Hittite; and there was war between Rehoboam and Jeroboam, all the days of his (their) life." Also ver. 32: "And there was war between Asa and Baasha, king of Israel, all their days." All the above omissions have been supplied from the text of Stier and Theile.

On comparing 1 Kings xii. 1—19 with 2 Chron. x., it will be found that the two accounts are identical, with the exception of a few words. We have another example of this at 2 Kings xviii. 13—xx. 19 and Isaiah xxxvi.—xxxix. It is worthy of observation that the Greek translation of these chapters, which are nearly the same in the original, is so different, that one can only conclude that the translation was the work of different men. One translator would naturally have given but one translation, unless he loved to labour in vain.

1 Kings xii. 16. "To your tents, O Israel." The Hebrew has, לְאֶתְכֶם אֶתְכֶם. אֶתְכֶם to thy tents, is said to be a correction of the Scribes for אֶתְיְהוָה to thy God. The Greek copies have τὰ σκηνώματά σου, thy tents, which is probably the correct rendering of the true text.

1 Kings xii., between verses 24 and 25, the Codex Vaticanus contains an account of the visit of Jeroboam's wife to the prophet Ahijah, and also of Rehoboam's impolitic reception of the deputation from the ten tribes, and their consequent revolt under Jeroboam. This again, is a vain repetition, for the latter event is recorded at verses 4—24, i. e., according to this Codex, twice in one chapter! The interpolated words are printed in small type at the foot of our Greek columns. The visit of Jeroboam's wife to the prophet, is recorded at 1 Kings xiv. 1—20, the Greek of which is supplied *within brackets* in the Hexaglot Bible from the text of Stier and Theile.

1 Kings xvi. 22, Joram, brother of Tibni, is said to have died with him (not in the Hebrew). After verse 28, there is an account of Jehoshaphat, his birth, parentage, accession to the throne of Judah, alliance with Ahab, King of Israel, the breaking up of his ships at Ezion-geber, his death, and the accession of his son Jehoram. The account, which is not in the Hebrew, nor in the other versions, is evidently borrowed from 2 Chronicles xx. 31—37, and xxi. 1.

1 Kings xix. 10. Τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καὶ τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ὑπολέλειμμαι ἐγὼ μονώτατος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου. This agrees with the Hebrew; but St. Paul, at Rom. xi. 3, transposes the first two clauses, and for the third substitutes κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, κ. τ. λ.

1 Kings xix. 18. Καὶ καταλείψεις, "thou shalt leave," ἐν Ἰσραὴλ ἑπτὰ χιλιάδας, πάντα γόνата ἃ οὐκ ὤκλασαν γόνυ τῷ Βάαλ. This differs from the Hebrew אֶתְיְהוָה, "but I have left." St. Paul gives the substance of the

original in these words: Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἐπτακισχιλίους ἀνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. The principal difference here is the substitution of τῇ Βάαλ for τῷ Βάαλ (Rom. xi. 4).

2 Kings i. 18. After the record of Ahaziah's death, particulars are given in the Septuagint, not in the Hebrew, of the accession and character of Jehoram. As the history is given again at chap. iii. 1—4, it is difficult to understand why it should be introduced here. Tischendorf has not explained or improved these matters. We will give the two narratives *literatim et verbatim*, as they stand in the Codex Vaticanus and in Tischendorf's text.

- 2 Kings i. 18, Καὶ Ἰωράμ υἱὸς Ἀχαάβ βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη δεκαδύο ἐν ἔτει
 „ iii. 1, Καὶ Ἰωράμ υἱὸς Ἀχαάβ ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραὴλ (iii. 2, καὶ ἐβασίλευσε δώδεκα ἔτη) ἐν ἔτει
 „ i. 18, ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλεως Ἰούδα καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου, πλὴν οὐχ
 „ iii. 1, ὀκτωκαιδεκάτῳ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα, iii. 2, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, πλὴν οὐχ
 „ i. 18, ὡς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οὐδε ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἀπέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ
 „ iii. 2, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ μετέστησε τὰς στήλας τοῦ Βάαλ ἃς ἐποίησεν ὁ
 „ i. 18, πατὴρ αὐτοῦ καὶ συνέτριψεν αὐτάς· πλὴν ἐν ταῖς ἀμαρτίαις οἴκου Ἰεροβοὰμ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ
 „ iii. 2, πατὴρ αὐτοῦ. iii. 3, ... πλὴν ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ ὃς ἐξήμαρτε τὸν Ἰσραὴλ
 „ i. 18, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν.
 „ iii. 3, ἐκολλήθη, οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς.

2 Kings xxiii. 13. “The high places that were before Jerusalem, which *were* on the right hand of the Mount of Corruption.” It is pretended that the Jews, in detestation of Solomon's idolatrous conduct, changed the name of the mountain רִיבְנָה רִיבְנָה, *Mount of Olives*, to רִיבְנָה רִיבְנָה, *Mount of Corruption*. The Septuagint and the German take רִיבְנָה as a proper name. The Vulgate has “*offensionis*,” the English, “*corruption*,” but the French version has “*la montagne des oliviers*.”

We pass on now to 1 Chronicles i. 11—16. Here, in the genealogical table of Ham, many of the names are omitted in the Codex Vaticanus; so also, verses 17—24, in the genealogical table of Shem, *i.e.*, all the names between Lud and Arphaxad. At ver. 27 of the same chapter, the words Ἀβράμ, αὐτὸς, are left out before Ἀβραάμ. These have all been supplied, within brackets, in the Hexaglot Bible from Stier and Theile.

2 Chron. xxvii. 8, the words καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτων ἦν βασιλεύσας, κ.τ.λ., are also supplied from the same source.

2 Chron. xxxv. 20. There is a long paragraph in the Cod. Vat. which is not found in the Hebrew, and which is probably taken from 2 Kings xxiii. 24—27. Josiah puts away the various abominations of Judah, that he may perform the words of the Book of the Law, which Hilkiah the priest found in the house of the Lord. Josiah, in an earnest manner, turns to the Lord, but the Lord determines notwithstanding, in consequence of the provocations of Manasseh, to remove Judah and Jerusalem out of his sight.

2 Chron. xxxvi. 2. Referring to Jehoahaz, “And his mother's name was Hamutal, the daughter of Jeremiah of Libnah, and he did that which was evil in the sight of the Lord, according to all that his fathers had done.” This passage is not found in the Hebrew or in the other versions, and is probably taken from 2 Kings xxiii. 31, 32.

2 Chron. xxxvi. 4. After the words, “Necho took Jehoahaz to Egypt,” the Cod. Vat. has, “And he died there, and gave the silver and gold to Pharaoh, but taxed the land to give the money according to the commandment of Pharaoh; he exacted the silver and gold of the people of the land, of every one according to his taxation, to give it unto Pharaoh-Necho.” This passage is obviously borrowed from 2 Kings xxiii. 34, 35.

etc., who were dwelling at Jerusalem in the days of Nehemiah; Neh. xii. 2—6, portions of 7, 9, 25 and 37, the whole of 38, part of 39, 40, 41 and 42, omissions from the names of the Priests and Levites that went up with Zerubbabel to Jerusalem.

The book of Esther, according to the original Hebrew and the modern versions, consists of ten chapters, and chapter x. of three verses only, ending with an account of the greatness and goodness of Mordecai; to this the Latin Vulgate adds ten verses and six chapters besides. The additions, supposed to have been the work of some Hellenistic Jew, are found in some of the Greek copies. In the Codex Vaticanus, and consequently in the text of Tischendorf, the first of these addenda is placed at the head of chap. i. In the Hexaglot Bible this is printed, in common with the others, in small type at the foot of the Greek column. The subject is Mordecai's Vision. It may not be out of place here to give a translation of it: "In the first year of Nisan, the second of the reign of Artaxerxes, the great king; Mordecai, a Jew of the tribe of Benjamin, of Nebuchadrezzar's captivity, dwelling in the city of Shushan, a great man, serving in the king's palace, saw a vision. And, behold, there were voices and tumult, thunderings and earthquake, disturbance upon the earth. And, behold, two great dragons came forth prepared to struggle. And the voice of these was great, and at their voice every nation prepared for war, so as to war against the nation of the righteous. And, behold, a day of darkness and gloom, affliction and anguish, evil and great disturbance upon the earth. And the whole of the righteous nation (the Latin, *gens justorum*, explains the Greek, *πᾶν ἔθνος δίκαιον*, which properly signifies 'every righteous nation,') were disturbed, being afraid of their evils, and prepared themselves to perish, and cried out unto God. And from their cry there came as it were from a little source a great stream, much water. Then light and the sun arose, and the humble were exalted, and the noble were devoured." Hereupon follows the history of the conspiracy of Gabatha (Bigthana) and Teresh, two eunuchs of the king, keepers of the palace; Mordecai's warning the king of the conspiracy; the taking, examination, confession and execution of the conspirators; the record that was made of the event in the chronicles, and Haman's resolve to take revenge on Mordecai and his people, for the death of his friends, the two eunuchs. These circumstances occupy chap. xi. xii. of the Latin Vulgate. Again, after verse 13 of chap. iii. of the Greek we have a copy of the letter sent by the king to all his provinces, commanding, at the instigation of Haman, the destruction of all Jews. This forms chap. xiii. 1—7 of the Latin Vulgate.

At the end of chap. iv. the prayers of Mordecai and Esther are severally recorded. Mordecai supplicates the Lord, the omnipotent King, whose will to save Israel none can resist, to save his people from the destruction which Haman had devised against them. Queen Esther, on the other hand, having stripped herself of her ornaments, beseeches the Lord God of Israel, saying: *O Lord, thou alone art our King, help me, a solitary being, having no help, but in thee.* She further prays that the counsels of their enemies may be turned against themselves. Her prayer closes with these words: *O God, ruler over all, hear the voice of the desperate (ἀπηλπισμένων); deliver us from the hand of wicked-doers, and deliver me from my fear.* This prayer forms chap. xiv. of the Latin Vulgate. Next to this, in the Latin, these words are introduced, chap. xv. "Et mandavit ei (haud dubium quin esset Mardocheus) ut ingrederetur ad regem, et rogaret pro populo suo et pro patria sua. Memorare (inquit) dierum humilitatis tuæ, quomodo nutrita sis in manu mea, quia Aman, secundus a rege, locutus est contra nos in mortem: et tu invoca Dominum, et loquere regi pro nobis, et libera nos de morte." These words are not even in the Codex Vaticanus. The phrase *haud dubium quin esset Mardocheus* has a modern sound connected with it.

At the beginning of chap. v. of the Greek there is a rather graphic account of Esther's timid entry into the

presence of this terrible king, Artaxerxes or Ahasuerus. Esther is accompanied by two female attendants, upon one of whom she gracefully reclines, while the other supports her flowing train. With flushed cheeks and glistening eyes she presents herself before the king, who is clothed with robes glittering with gold and precious stones. At his terrible aspect, Esther grows pale with fear; she swoons. The king rising hastily from his throne reassures her; holds out the golden sceptre to her; she touches it; but after having exchanged a few words, Esther swoons again, to the great disconcertment of the king. The whole account bears the stamp of theatrical fiction, rather than of Bible history.

After verse 13 of chap. viii. we have, in the Greek, another letter of the king to all the provinces of his kingdom, annulling the decree against the Jews, and ordering the execution of Haman and his partisans, and the celebration of the day under pain of death. This forms chap. xvi. of the Vulgate.

After chap. x. 3 of both versions, we have Mordecai's recognition that these things are of God, and his interpretation of his own dream. Esther is the little fountain, the two dragons are Mordecai and Haman, the enemies of Jerusalem are the assembled nations, and Israel the righteous people, who cried unto the Lord, and were delivered.

The whole of this has such an apocryphal and Jewish air about it, that one can only feel astonished how it could make its way into the Greek and Latin versions, and yet find no place in the Hebrew text.

Esther v. 1, 2 are wanting in the Codex Vaticanus. This is the generally received account of Esther's entry into the king's presence, and of his holding out to her the golden sceptre. The simplicity and subdued tone of this, the Hebrew, and, without doubt, the genuine narrative, form a striking contrast to the elaborate working up, and high colouring of the apocryphal story which has just been noticed. We have restored the verses to the text, within brackets.

Esther ix. 5, 30. These verses are wanting in the Greek, and we have been unable to supply them from any of the Codices. This is unusual. We will therefore draw attention to the particular words. Ver. 5. "Thus the Jews smote all their enemies with the stroke of the sword, and slaughter and destruction, and did what they would unto those that hated them." Ver. 30. "And he sent the letters unto all the Jews, to the hundred twenty and seven provinces of the kingdom of Ahasuerus, *with* words of peace and truth." The gaps in both these instances are marked by asterisks in the Greek text of the Hexaglot Bible.

Job ii. 9. Here we have rather a long interpolation in our Greek. In place of the words addressed to Job by his wife, *וַיֹּאמֶר אִשְׁתּוֹ בְּרָחָהּ אֱלֹהִים וּמָתָהּ*, "Dost thou still retain thine integrity? curse God and die," all the Greek copies, which we have seen, have the following: "How long wilt thou persevere, saying, Behold, I will still endure a little time, waiting for the hope of my salvation? for, behold, thy memory hath disappeared from the earth; sons and daughters, the pangs and toils of my womb, for whom I have laboured with trouble in vain. And thou thyself, in rottenness of worms, sittest passing the night in the open air, while I, a fugitive and slave from place to place, and from house to house, await the setting of the sun, that I may rest from my labours and the pangs which torment me; but say something to the Lord, and die." These are pathetic words, and may have been the actual utterance of Job's wife; it is only the last clause which gives them the appearance of an interpolation, viz., *εἰπὸν τι ῥῆμα εἰς Κύριον καὶ τελεύτα*; say *something* to the Lord, and die. Does not this look like an evasion of the difficult expression *בְּרָחָהּ אֱלֹהִים*? The difficulty of this passage seems to have been universally felt. The Greek has, *say something to or against the Lord*; the Latin "benedic Deo;" the English "curse God;" the German "segne Gott;" the French "maudis Dieu." Some suppose the meaning to be *bless idols*. Probably, the real meaning is, "bless God, and die;" put an end to your sufferings.

There is another interpolation at the end of the book, chap. xlii. 17. The words are as follow: "But it is written that he shall rise again with those whom the Lord raiseth again. This man is related, in a book written in Syriac, to have been a sojourner in the land of Auris, on the boundaries of Idumea and Arabia. His first name was Jobab. Having taken an Arabian wife, he begat a son whose name was Ennon. But he himself was, on the father's side, son of Zara one of the sons of Esau, and on the mother's side, of Bosorah; so that he was the fifth from Abraham. And these are the kings who reigned in Edom, over which territory he also ruled; first Balak, son of Beor, and the name of his city was Dennaba; and after Balak, Jobab called Job. And after him Ason, who was governor of the territory of the Temanites; and after him, Adad, son of Berad, who cut off Madian in the land of Moab, and the name of his city was Gethaim. And the friends, who came to him, were Eliphaz, of the sons of Esau, king of the Temanites; Bildad, tyrant of the Shuhites, Sophar, king of the Naamathites." If this account be genuine, Job must have been a great man, and not only a great man, but in some respects, as fortunate as he was afflicted and patient. Three kings came to condole with him, and that after he had lost his all! Rather different this from the experience expressed in the Latin proverb:—

"Donec eris felix, multos numerabis amicos,
Tempora si fuerint nubila solus eris."

The Greek story of the *three kings* is irreconcilable with the interpolation at chap. ii. 9, so that, regardless of other considerations, it may be safely pronounced a myth.

Job xix. 25. "For I know that my Redeemer liveth, and *that* he shall stand at the latter *day* upon the earth," etc. A precious passage of Holy Writ, but somewhat difficult to comprehend. The English Version supplies no fewer than seven words, three of them, viz., *day*, *worms*, *body*, of paramount importance. All the versions understand the words to refer to the resurrection. The Septuagint translate *Οἶδα γὰρ ὅτι ἀενναῖός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ γῆς*; "For I know that a daysman exists who will deliver me on earth." The Vulgate has, *In novissimo die de terra surrecturus sum*; "I shall rise from the earth at the last day;" but the Hebrew has *וְאֶחָד עוֹרִי יִקְפֹּץ וְאֶחָד יִקְפֹּץ וְאֶחָד יִקְפֹּץ*, *he shall rise*. *וְאֶחָד יִקְפֹּץ וְאֶחָד יִקְפֹּץ וְאֶחָד יִקְפֹּץ* which the English Version renders, "And *though* after my skin *worms* destroy this *body*;" the Septuagint translate *ἀναστήσαι τὸ δέρμα μου τὸ ἀναντλοῦν ταῦτα*; "To raise my skin which endures these things;" Vulgate, *Et rursum circumdabor pelle mea*; "And again I shall be surrounded with my skin." In this sense *קָנָה* is used, Isaiah xxix. 1, Ps. xxii. 17. Luther has, *und werde barnach mit dieser meiner Haut umgeben werden* (be surrounded). The French follows the English, "*ce corps aura été rongé*." The last clause, *כָּלִי בְּלִיָּה וְכָלִי בְּלִיָּה*, is rendered by the Septuagint, *πάντα δέ μοι συντετέλεσται ἐν κόλπῳ*; "All things are accomplished in my bosom;" Vulg., *Reposita est hæc spes in sinu meo*; "This hope is placed in my bosom." The French has, *Mes reins se consomment dans ce désir*; "My reins are consumed with this desire." Here we have a very good commentary on the English, "Though my reins be consumed within me."

The Psalms. The first point, to which we have to invite attention, is the different division of the Psalms in the Hebrew and the Greek.

The difference commences at Psalm x. of the Hebrew, which forms part of Ps. ix. of the Greek. After this, Psalm xi.—cxiii. of the Hebrew, = Psalm x.—cxii. Greek. Psalms cxiv., cxv. Hebrew = Psalm cxiii. Greek. Psalm cxvi. Hebrew, = Psalm cxiv., cxv. Greek. Psalm cxvii.—cxlv. = cxvi.—cxlv. Psalm cxlvii. = cxlvi., cxlvii.

The Greek division is wrong, for Psalm ix. was obviously one of the alphabetical Psalms, consisting of twenty-two verses; although we have it now in an imperfect state. We have made the Greek uniform with the Hebrew and the other versions. Again, in many instances, the heading of a Psalm, to which, it appears, the Jews

have attached considerable importance, is numbered verse 1 in the Hebrew, and in a few instances verses 1, 2; not so in the versions. Hence arises a discrepancy in the numbering of the verses of many of the Psalms. The Hebrew will appear to have an extra verse in Psalm iii.—ix., xii., xiii., xviii., xix.—xxii., xxx., xxxi., xxxiv., xxxvi., xxxviii., xlii., xliv.—xlix., li., lii. (2 verses) liii., liv., (2 verses) lv.—lix., lx. (2 verses) lxi.—lxv., lxvii.—lxx., lxxv.—lxxvii., lxxx., lxxxii., lxxxiii.—lxxxv., lxxxviii., lxxxix., xcii. cviii., cxx.—cxxxiv., cxli., cxlii. In every instance, however, it will be found, that, though differently numbered, the verses at the end of the several columns of the Hexaglot Bible correspond.

The titles to the Psalms are deserving of special notice, as they have presented no trifling difficulty in the way of Biblical students; and it is hoped, that the annexed list of titles, as they appear in the various languages, will furnish an illustration, both, of the facility of comparison afforded by the arrangement of the texts of the Hexaglot Bible, and of the advantage which the comparison itself secures from the light which one language reflects upon the other.

Six of the Psalms bear the title of מִכְתָּם viz., xvi., lvi.—lx. The Greek has Στήλογραφία, “an inscription on a pillar;” Latin, Tituli inscriptio. Gesenius says that מִכְתָּם is the same as מִכְתָּב, *something written*. Dr. Tregelles calls this a *very bold conjecture*. But Gesenius is borne out by the Greek and Latin versions. Luther alone derives מִכְתָּם from מִכְתָּב gold; for he has ein gülden ſteinob. The English and French throw no light upon the title. If מִכְתָּם be not here employed in the sense of מִכְתָּב, to which conclusion the old Greek and Latin versions would lead the modern student; then we must be permitted to make another, and perhaps bolder conjecture, viz., that the Greek translator had before him a text containing a different reading, probably the correct one, מִכְתָּב, and that the כ was subsequently converted into ם by ignorant or careless transcribers. We cannot agree with Horne’s suggestion, borrowed from D’Herbelot, that the six Psalms which bear the title of “Michtam,” or *golden*, are so called on account of their having been, on some occasion or other, written in letters of gold, and hung up in the sanctuary.

Forty-five of the Psalms are entitled מְזִמֹּר, Song or Poem, viz. iii.—vi., viii., ix., xii., xiii., xv., xix.—xxiv., xxix.—xxxi., xxxvii., xxxix.—xli., xlvii., xlix.—li., lxii., lxiv., lxxiii., lxxv., lxxvii., lxxix., lxxx., lxxxii., lxxxiv., lxxxv., xcvi., c., ci., cix., cx., cxxxix.—cxlii.

Psalm xlvi. is entitled שִׁיר, “A song,” rendered in all the versions as the equivalent of מְזִמֹּר.

Seven Psalms bear the title שִׁיר מְזִמֹּר, viz., xxx., lxv., lxvii., lxviii., lxxv., lxxvi., xcii. ψαλμὸς ᾠδῆς, Psalmus cantici; Ein Psalmlied, appear to us to express the real meaning, viz., a Psalm to be sung, or a Poem set to music. The English, “A Psalm or Song,” and the French “Psaume ou Cantique” are clearly incorrect.

Five Psalms are entitled שִׁיר מְזִמֹּר לְמִנְחָה, “A song adapted to poetry,” or, as Gesenius well expresses it, “adapted to rhythmical numbers.” These are Psalms xlvi., lxvi., lxxxiii., lxxxviii., cviii. The Greek has Ὀδὴ ψαλμοῦ, the ode or subject of the song; the term ὠδὴ clearly referring to the words of the Psalm which follows. The English and French renderings, Song or Psalm, Cantique ou Psaume, would require the addition of וְ, or, in the original; moreover, if the expressions be synonymous, one of them must be superfluous throughout the book.

Four Psalms have the title תְּהִלָּה (T’phillah) Προσευχή, Oratio, Prayer, Gebet, Prière; viz., xvii., lxxxvi., xc., cii. Properly speaking, these are not ψαλμοί, they are προσευχαί. The whole, however, come under the general appellation of ψαλμοί, which term itself is borrowed from the Hebrew סֵפֶר תְּהִלִּים (Sepher T’hillim), the name given to the entire book, and said to be taken from Psalm cxlv., a magnificent Psalm, and the only one which bears the title תְּהִלָּה praise.

Fifteen of the Psalms cxx.—cxxxiv., bear the title of שִׁיר הַמַּגְלִילֹת (Shir Hammaghaloth). Upon this title, the versions Ὀδὴ τῶν ἀναβαθμῶν, Canticum graduum, A song of degrees, Ein Lied im höhern Chor, Cantique de Mahaloth,

throw very little light. Horne says, "These Psalms are supposed to have derived this name from their being sung, when the people came up, either to worship in Jerusalem at the annual festivals, or from the Babylonish captivity. The Jews went up to Jerusalem, which, it will be recollected, stood on a steep, rocky ascent, in large companies, after the oriental manner, and perhaps beguiled their way by singing these Psalms. For such an occasion, Jahn remarks, the appellation of 'ascensions' was singularly adapted, as the inhabitants of the east, when speaking of a journey to the metropolis of their country, delight to use the word *ascent*." Gesenius argues, that this supposition is far from the truth, inasmuch as the ascent to Jerusalem is mentioned in two only out of the fifteen Psalms (cxxxii., cxxxvi.) To refute the hypothesis that they were sung by the Israelites on their return from exile, he refers to Ezra vii. 9, from whence it appears that the ascent occupied no less than four months. We assume in this instance, that the silence of Tregelles implies consent to Gesenius's view, and with his view we fully concur. These Psalms are so called, says Gesenius, "because of the metre and rhythm found in them; the sense goes on progressively; the first or the last words of a preceding sentence are often repeated at the beginning of those that follow." As illustrations he cites Psalms cxxi. and cxxiv. We are certainly disposed to think that Psalm cxxi. may be properly called a Song of degrees, because it rises from step to step, until it reaches a climax. A man in deep distress cries, "I will lift up mine eyes unto the hills, from whence cometh my help, my help from the Lord, which made heaven and earth." The reply follows: "He will not suffer thy foot to be moved; He will keep thee, preserve thee (*i. e.* thy body); preserve thy soul, preserve them both for evermore." This is the climax.

Twelve Psalms bear the title of מִשְׁכִּיל (root שָׁכַל), xxxii., xlii., xliv., lii.—lv., lxxiv., lxxviii., lxxxviii., lxxxix., cxlii. Gesenius considers the easiest explanation of this term to be a *didactic poem*. The LXX. render the word by Σύνεσις; Latin, Intellectus; German, Eine Unterweisung. These combined give us a clue to the true sense. The מִשְׁכִּיל is something that makes wise, is understood, taught. What is that? We have the answer in the Greek σύνεσις, from συνήμι, the first meaning of which is, "to put together." Thus σύνεσις is a putting together, or a *composition*. This word will make sense in every case. The English and French, Maschil or Maskil, throw no light upon the subject.

Ten of the Psalms are entitled מִלְלֵי דָוִד cvi., cxi., cxii., cxiii., cxxxv., cxlvi.—cl. In these instances, the English and French follow the Hebrew, by making the title part of verse 1.

The word מִלְלֵי is used before לְדָוִד alone in twenty-six cases; Psalms xi., xiii., xiv., xviii.—xxi., xxxi., xxxvi., xl., xli., xlii., xlv., xlvii., xlix., li., lii., lxiv.—lxvi., lxviii., lxx., lxxxv., cix., cxxxix., cxl.

As to the meaning of the term, it is difficult to decide. The Greek has Εἰς τὸ τέλος; Latin, In finem; English, To the Chief-Musician; French, Au Maître-chantre. Gesenius says that the opinion of Kimchi, Rashi and Aben Ezra is the best which has been advanced, viz., *To the precentor*. This is highly probable, for it explains εἰς τὸ τέλος, in the sense of *to the authority*, as that of a *superintendent*; although it must be confessed the Latin expression "In finem," looks a little like a misconception of the Greek τέλος. The English and French are correct according to this view. Luther has vorzufingen, evidently taking the word מִלְלֵי as the Syriac form of the Infinitive. Gesenius thinks that this is excluded by the article implied after the prefix. This exclusion, however, depends upon the acceptance or the rejection of the vowel-points as they now stand.

מִלְלֵי is used: 1.—Before מִלְלֵי דָוִד in six instances; viz., Psalm iv., vi., liv., lv., lxvii., lxxvi.; once also before מִלְלֵי דָוִד, Psalm lxi. The Greek has Ἐν ὕμνῳ; Latin, In hymnis; the German has, Auf Saitenspielen, On stringed instruments; and this is probably the meaning.

2.—Once before אֶל־הַנְּחִילֹת, Ps. v. This is an ambiguous term. Gesenius conjectures that נְחִילֹת is for נְחִילֹת, from נְחִיל to bore, and suggests “a pipe or flute,” because perforated. This is far-fetched. The Greek, Latin and German agree in treating the word as a derivative from נָחַל to receive as an inheritance. Ἐπὲρ τῆς κληρονομώσεως, Pro ea quæ hereditatem consequitur, für das Erbe. Luther’s *for the inheritance* is the most intelligible. As usual the English throws no light upon the title. But here, as in many other instances, the French has “Psaume de David, *envoyé au Maître-chantre pour être chanté sur Nehiloth.*” This certainly makes the title in general a little clearer than the English.

3.—Three times before מִן־הַתְּבִנָּה, viii., lxxxi., lxxxiv. Gesenius says, “A kind of musical instrument, either used by the people of Gath, or as it were ἐπιλήνιον, as used in the vintage with the songs of the wine-dressers and press-treaders.” The Greek has Ἐπερ τῶν ληνῶν; the Latin, Pro torcularibus, “For the vintage, the wine-press.” We have no doubt that any one who will take the trouble to read the three Psalms which bear this title, will concur with us in the view that these convey the true meaning; viz, To the precentor, a song of praise of David for the vintage, or the blessings of Providence in general. We would just suggest, that as לְדָוִד Psalm viii., and אֶסָפֹה Psalm lxxxi., are rendered in the English version, *of David, of Asaph*, so לְבָנֵי־קֹהַל Psalm lxxxiv., should be rendered *of*, not *for*, the sons of Korah.

4.—Three times before מִן־הַשְּׁוֹהַנִּים, xlv., lxi., lxxx. Gesenius explains this to be an instrument of music resembling a lily. Mr. Harmer and others doubt this, and suggest that “the lily” is the title of the Psalm. The Greek and Latin furnish us with a very different idea, inasmuch as they associate the word with מְשַׁח “to change.” Ἐπερ τῶν ἀλλοιωθησομένων; Latin, Pro iis qui commutabuntur. Luther has Vor den Rosen. The English rendering is unintelligible. Perhaps the meaning is, To the Precentor, a composition of the sons of Korah, a nuptial-song (ein Brautlied) to be accompanied (*pour être chanté*) on the instrument called the Shoshannim.

5.—Once before מִן־הַמַּחֲלָלִים Psalm liii. Here the Greek has ὑπερ μαελέθ, Latin, pro Maeleth; English and French, Mahalath. But the question is, what does מַחֲלָלִים mean? Gesenius says, *a harp*; others say, *a aance*; Luther has im Chor um einander vorzusingen. Possibly the meaning is, To the Precentor, a composition of David to be accompanied on the harp, or (according to Luther), to be sung antiphonally.

6.—Once before מִן־הַסְּתֵרִים Psalm xli. Here the Greek has ὑπερ τῶν κρυφίων, as if from סָתַר to conceal; Latin, pro arcanis, “about hidden things.” The German has von der Jugend, “of youth,” as if the abstract substantive of סָתַר. The sense seems to be, To the Precentor, a song of the sons of Korah, about the hidden things, viz., of God.

7.—Once before מִן־הַמַּחֲמֵרִים, Ps. ix. Here we meet with a very perplexing title. Tregelles says: “Some take מַחֲמֵר as a name of one of David’s enemies, others regard מַחֲמֵר as servile, and מַחֲמֵר as the proper name of a Levite, as in 1 Chron. xv. 18.” (But in this case the pointing should be מַחֲמֵר.) “Some moderns suppose מַחֲמֵר to be the name of a musical instrument. Better read מִן־הַמַּחֲמֵרִים.” So far we agree; but as to the rendering, *With virgins’ voice for the boys, to be sung by them*, to us it appears sheer nonsense. The Greek has ὑπερ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ; the Latin, pro occultis filii, *about the hidden things of the son*; evidently reading מַחֲמֵר as from סָתַר, to hide, and supplying מַחֲמֵר. Thus the sense would be, To the Precentor, on the hidden things of the Son, a Psalm of David.

8.—Twice before מִן־הַמַּחֲמֵרִים, Ps. vi., xii. There seems to be no doubt that this was an instrument with eight strings.

9.—Twice before מִן־הַמַּחֲמֵרִים, Ps. lxii. 1, lxxvii. 1; once before מִן־הַמַּחֲמֵרִים, Ps. xxix. 1. The Greek, Latin and German treat this as a proper name. Gesenius says, “Proper name of a Levite set by David as chief over a choir.”

Κύριος, αὐτὸς εἰσακούει· αὐτὸς ἐξαπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἤρέ με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μου, καὶ ἐχρυσέ με ἐν τῷ ἐλαίῳ τῆς χρίσεως αὐτοῦ. Οἱ ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ μεγάλοι, καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς Κύριος. Ἐξήλθον εἰς συνάντησιν τῷ ἀλλοφύλῳ, καὶ ἐπικατηράσάτο με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ· ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν παρ' αὐτοῦ μάχαιραν ἀπεκεφάλισα αὐτόν, καὶ ἦρα θνειδος ἐξ υἱῶν Ἰσραήλ.

Translation. "This Psalm was written by David himself, although beyond the number, when he fought in single combat with Goliath.

"I was little amongst my brethren, and very young in the house of my father; I used to keep my father's sheep; my hands made an organ, and my fingers fitted up a psaltery, and who shall tell my lord? The Lord himself, he heareth. He sent his angel, and took me from my father's sheep, and anointed me with the oil of his anointing. My brethren were fair and great, yet the Lord did not take pleasure in them. I went out to meet the Philistine, and he cursed me by his idols. But I, having unsheathed his sword, beheaded him, and took away the reproach from the children of Israel."

This does not read like one of the Psalms of David; but yet it is found in the Syriac, Arabic and Ethiopic versions, as well as in the Septuagint.

We proceed to notice passages in the Psalms cited in the New Testament, and a few other points worthy of attention.

Ps. ii. 1, 2. Ἰνατί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, agreeing with the Hebrew; cited verbatim, Acts iv. 25, 26.

Ps. ii. 7. Τίός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, agreeing with the Hebrew; cited, Acts xiii. 33 and Heb. i. 5.

Ps. ii. 9. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκευὸς κεραμέως συντρίψεις αὐτούς, agreeing with the Hebrew; cited in substance, Rev. ii. 27.

Ps. viii. 3 (2). Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. xxi. 16.

Ps. viii. 4—6. Τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μνησθήσεται αὐτοῦ . . . . . πάντα ὑπετάξας ὑπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, agreeing with the Hebrew; cited, Heb. ii. 6—8.

Ps. xiv. 2—4. At Rom. iii. 10—19 we meet with a long citation from various parts of the Old Testament, which are placed together in the Greek and Latin versions of Psalm xiv. Τάφος ἀνεφγμένος . . . ὀφθαλμῶν αὐτῶν, Sepulchrum patens . . . ante oculos eorum. The words of the New Testament agree literally with those of the Vatican edition of the Old Testament; but as they do not exist in the Hebrew, not even in Origen's Hexapla, there is reason to suspect that the passage was foisted into the Psalm from the Epistle.

Ps. xvi. 8—11. Προωρόμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ πάντος . . . . . τερπνότητες ἐν τῇ δεξιᾷ σου εἰς τέλος, agreeing with the original; cited, Acts ii. 25—28.

Ps. xvi. 10. Οὐ δώσεις τὸν ὄσόν σου ἰδεῖν διαφθοράν, agreeing with the Hebrew; cited, Acts xiii. 35.

Ps. xviii. 2. Ἐλπιδῶ ἐπ' αὐτόν, cited, but only in sense, Heb. ii. 13, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ.

Ps. xviii. 35. Καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με εἰς τέλος,

Καὶ ἡ παιδεία σου αὐτὴ με διδάξει.

We meet here with a double rendering, the former from the Septuagint, the latter from Theodotion.

Ps. xviii. 49. Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαι σοὶ ἐν ἔθνεσι (Κύριε), καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ, agreeing with the Hebrew ; cited, Rom. xv. 9.

Ps. xix. 4. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξηλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν, agreeing with the Hebrew ; cited, Rom. x. 18.

Ps. xxii. 1. Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, πρόσχες μοι ἵνα τί ἐγκατέλιπές με ; “ My God, my God, look upon me, why hast thou forsaken me ? ” Here we have a double rendering of the Hebrew יְהוָה יְהוָה ; cited, Matt. xxvii. 46, but with θεέ μου for ὁ θεός. St. Mark has (chap. xv. 34) Ὁ θεός μου ὁ θεός μου εἰς τι ἐγκατέλιπές με.

Ps. xxii. 18. Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐάντοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον, agreeing with the Hebrew ; cited by St. Matthew, chap. xxvii. 35, but rejected there by Tischendorf and Alford.

Ps. xxii. 22. Διηγῆσομαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε, agreeing with the Hebrew ; cited, Heb. ii. 12, but the Apostle has ἀπαγγελῶ for διηγῆσομαι.

Ps. xxix. 1. Here we have a double rendering in the Vulgate as well as in the Septuagint:—

Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ θεοῦ,
ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν,
Afferte Domino, filii Dei,
afferte Domino filios arietum.

It is obvious that the Hebrew יְהוָה יְהוָה is translated both “ sons of God ” (vocative) and “ sons of rams ” (objective). The former is the true reading of the Septuagint.

Ps. xxxii. 1, 2. Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐ μὴ λογίσσεται Κύριος ἁμαρτίαν, agreeing with the Hebrew ; cited, Rom. iv. 7, 8.

Ps. xxxiv. 12—17. Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζῶν . . . . . πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιεῦντας κακά, agreeing with the Hebrew ; cited substantially, 1 Pet. iii. 10—12.

Ps. xl. 6. Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας κ. τ. λ., cited Heb. x. 5—7. The Hebrew has לִי הִרְיָה עֲרִיבָה, Vulg. aures autem perfecisti mihi. Gesenius says, “ ears hast thou digged for me,” a poetical and also a stronger expression for לִי הִרְיָה יְהוָה, “ thou hast opened the ear for me,” i. e., “ thou hast revealed this to me.” “ But,” Tregelles adds, “ does not this refer to the law in Exod. xxi., relative to the servant whose ear had been bored, and who was thus made a servant for ever ? ” We are disposed to think that it does. How can we account otherwise for the σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι of the Septuagint and of the Apostle ? The Syriac has ܐܕܥܐ ܠܝ ܥܡܪܐ “ Thou hast clothed me with a body ; ” Vulg., Corpus aptasti mihi ; German, Den Leib aber hast du mir zubereitet ; French, Tu m’as formé un corps ; all denoting that Christ Jesus, who was in the form of God, took upon Him the form of a servant, being made in the likeness of man. A body was prepared Him, and thus His ears were pierced as well as His hands, His feet, His side.

Ps. xli. 9. Ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμαγάλυνεν ἐπ’ ἐμὲ πτερνισμόν. This passage is thus rendered by St. John, chap. xiii. 18, Ὁ τρώγων μετ’ ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπήρην ἐπ’ ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

Ps. xliv. 22. Ὅτι ἔνεκεν σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς, agreeing with the Hebrew ; cited, Rom. viii. 36.

Ps. xlv. 6, 7. Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς αἰῶνα . . . παρὰ τοὺς μετόχους σου, agreeing with the Hebrew ; cited, Heb. i. 8, 9.

Ps. li. 4. Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσεις ἐν τῷ κρίνεσθαί σε, agreeing with the Hebrew ; cited, Rom. iii. 4

Ps. lv. 22. Ἐπύρριψον ἐπὶ Κύριον τὴν μεριμνάν σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει, agreeing with the Hebrew; adapted by St. Peter (1 Ep. v. 7).

Ps. lxxviii. 18. Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἡχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώπῳ, agreeing with the Hebrew; cited thus by St. Paul, Eph. iv. 8, Ἀναβὰς . . . ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

Ps. lxxix. 9, 10. Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με, καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ, agreeing with the Hebrew; the former clause cited, John ii. 17, but with καταφάγεται for κατέφαγε, the latter cited by St. Paul, Rom. xv. 3.

Ps. lxxix. 22. Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάνδαλον, agreeing with the Hebrew; but St. Paul has (Rom. xi. 9), Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς.

Ps. lxxix. 23. Σκωτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σὺνκαμψον, agreeing with the Hebrew; cited, Rom. xi. 10.

Ps. lxxix. 25 (26), and cix. 8. Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἡρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. This agrees with the Hebrew. At Acts i. 20, St. Luke applies this general prophetic denunciation to the particular case of Judas, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ.

Ps. lxxviii. 2. Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγγομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς, agreeing with the Hebrew; paraphrased thus by St. Matthew, chap. xiii. 35, Ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς; "I will utter things which have been kept secret from the foundation." The English Version, following the Textus Receptus, adds, "of the world" (κόσμου), rejected by Tischendorf and Alford.

Ps. lxxviii. 24. Ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς, agreeing with the Hebrew; cited by St. John, chap. vi. 31, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, κ.τ.λ.

Ps. lxxxix. 20 and 1 Sam. xiii. 14. The words are not given in the New Testament, but they are referred to by St. Paul, Acts xiii. 22, Εὐδρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θαλήματά μου.

Ps. xc. 11, 12. Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελείται, κ.τ.λ., "For he shall give his angels charge over thee," agreeing with the Hebrew; cited, with some omissions, Matt. iv. 6.

Ps. xciv. 11. Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων ὅτι εἰσὶ μάταιοι, agreeing with the Hebrew. St. Paul, at 1 Cor. iii. 20, changes ἀνθρώπων το σοφῶν.

Ps. xc. 8—11. Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε . . . εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, agreeing with the Hebrew; cited, Heb. iii. 7—11.

Ps. xcvi. 7. Προσκυνήσατε αὐτῷ πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ. The Hebrew has כִּלְיָהֶ֫ם, "all ye gods." St. Paul, at Heb. i. 6, follows the Septuagint, but substitutes προσκυνησάτωσαν for προσκυνήσατε.

Ps. cii. 25—27. Κατ' ἀρχὰς τὴν γῆν σὺ Κύριε ἐθεμελίωσας . . . καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν, agreeing with the Hebrew; cited, Heb. i. 10—12.

Ps. c. 4. Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον, agreeing with the Hebrew; cited, Heb. i. 7, with πυρὸς φλόγα (Ald. Comp.) for πῦρ φλέγον (Alex. πυρὸς φλέγα).

Ps. cx. 1. Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. xxii. 44, but with the article omitted before Κύριος, and with the substitution of ὑποκάτα for ὑποποδιον.

Ps. cxii. 9. Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα, agreeing with the Hebrew ; cited, 2 Cor. ix. 9.

Ps. cxvi. 10. Ἐπίστευσα, διὰ ἐλάλησα, agreeing with the Hebrew ; cited with καὶ introduced, 2 Cor. iv. 13.

Ps. cxvii. 1. Αἶνετε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί, agreeing with the Hebrew ; cited with some variation, Rom. xv. 11.

Ps. cxviii. 6. Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσῃ μοι ἄνθρωπος, agreeing with the Hebrew ; cited, Heb. xiii. 6.

Ps. cxviii. 26. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, agreeing with the Hebrew ; cited, Matt. xxi. 9.

Proverbs.—Tischendorf, following the Codex Vaticanus, has the subjoined omissions :—

Prov. iv. 5. "Get wisdom, get understanding; forget it not; neither decline from the words of my mouth."
Ver. 7, Ἀρχὴ σοφίας κτῆσαι σοφίαν καὶ ἐν πάσῃ κτήσῃ σου κτῆσαι σύνεσιν, "Wisdom is the principal thing, therefore get wisdom," etc.

Prov. viii. 29. "When he gave to the sea his decree, that the waters should not pass his commandment."
Vers. 32, 33, "Blessed are those who keep my ways;" "Hear instruction and be wise; refuse it not."

Prov. xiii. 6. "Righteousness keepeth him that is upright in the way; but wickedness overthroweth the sinner."

Prov. xv. 31. "The ear that heareth the reproof of life abideth among the wise."

Prov. xvi. 1, 3. "The preparation of the heart in man, and the answer of the tongue is from the Lord." "Commit thy works unto the Lord, and thy thoughts shall be established."

Prov. xviii. 23, 24. "The poor useth entreaties; but the rich answereth roughly. A man *that hath* friends must shew himself friendly; and there is a friend that sticketh closer than a brother."

Prov. xix. 1, 2. "Better is the poor that walketh in his integrity, than *he that is* perverse in his lips, and is a fool. Also that the soul be without knowledge is not good," etc.

Prov. xxi. 5. "The thoughts of the diligent tend only to plenteousness; but of every one that is hasty only to want."

Prov. xxii. 6. "Train up a child in the way he should go; and when he is old, he will not depart from it."

Such omissions as these are serious; we have supplied them, with one exception, from Stier and Theile.

Prov. xi. 31. Εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἀμαρτωλὸς ποῦ φανέται, agreeing with the Hebrew ; cited, 1 Pet. iv. 18.

From Prov. xv. 27, to ver. 10, of the following chapter, Tischendorf retains the arrangement of the Codex Vaticanus. In the Hexaglot Bible the verses are arranged in the same order as the Hebrew.

The interpolations in this book are as numerous as the omissions, but we think the former a poor substitute for the latter; our readers will judge for themselves.

Prov. vi. 8. After "Go to the ant, thou sluggard," etc., we find, "Or go to the bee, and learn how industrious she is, and how grave a work she doeth; whose labours kings and private men take to themselves for health. She is desired and renowned of all, although she is feeble in strength; having regarded wisdom, she hath been brought to honour (προήχθη)."

Prov. vii. 1. "Son, fear the Lord and be strong, and fear no other beside him."

Prov. ix. 12. "He who leaneth on falsehood feedeth the winds, and shall pursue flying birds; for he hath left

the paths of his own vineyard, and hath misled the wheels of his own ploughed fields; he passeth through a parched desert, and a land situated in dry places; he gathereth in his hands unfruitfulness." Ver. 18, "But withdraw thyself quickly, do not tarry in the place, nor make known thy name to her, for thus thou shalt pass through strange water. But abstain from strange water, and drink not of a strange fountain, that thou mayest live a long time, and years of life may be added to thee."

Prov. xv. 5. "The beginning of a good way is, to do that which is just, and is more acceptable before God than to offer sacrifice. He who seeketh the Lord shall find knowledge with righteousness, and those who seek him aright shall find peace."

Prov. xviii. 22. "Whoso putteth away a good wife, putteth away good; but he that keepeth an adulteress is foolish and ungodly."

Prov. xxii. 8. "God blesseth a cheerful and liberal man; and he will accomplish the variety of his works." Ver. 14, "There are evil ways before a man, and he loveth not to turn away from them; but it is necessary to turn from a crooked and evil way."

Prov. xxvi. 11. "There is a shame which leadeth to sin, and there is a shame which is a glory and grace." Prov. xxvii. 20. "He that fixes the eye is an abomination to the Lord; so are the undisciplined and unrestrained in tongue." Ver. 21, "The heart of the lawless seeketh after evil, but the heart of the upright seeketh after knowledge." Prov. xxviii. 17. "Chastise a son and he will love thee, and will give an ornament to thy soul; he will by no means listen to a transgressing nation."

Prov. xxix. 25. "Ungodliness bringeth to a man calamity, but he that trusteth in the Lord shall be saved;" and ver. 27, "A son that guardeth his speech shall be without destruction, and the receiver hath received him. Let nothing false be said with the tongue to the king, neither let any falsehood proceed from his tongue. The king's tongue is a sword, and not made of flesh, and whosoever is delivered up shall be broken to pieces. For, if his wrath be kindled, he consumeth men with their sinews, and devoureth the bones of men, and they burn together as a flame, so that they are unfit for food for young vultures."

Isaiah.—A prophet first in order of merit; fifth in order of time.

The Hexaglot supplies chap. ii. 22, *Παύσαθε..... αὐτός*, wanting in the Cod. Vat., from the Cod. Compl.

Is. viii. 23, the last verse of the Hebrew, *וְיָבִין . . . מִן כֹּהֲנֵי לֵוִי*, is variously placed in the different versions. In the Greek and Latin it forms part of chap. viii. 23, and part of chap. ix. 1. In the English and German it forms chap. ix. 1; and in the French, chap. viii. 23. In the Hexaglot Bible, the Greek and Latin have been arranged according to the Hebrew, and the French according to the English and German.

Is. ix. 6 (5). In the important prophecy referring to the Messiah, after *μεγάλης βουλῆς ἄγγελος*, the attributes *θαυμαστός, σύμβουλος, ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατήρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος*, found in the Hebrew and in the other versions, are wanting in the Vatican, these words being substituted: *Ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγίαιαν αὐτῷ*. The Alexandrian contains both the correct translation of the Hebrew *וְיָבִין מִן כֹּהֲנֵי לֵוִי וְיָבִין מִן כֹּהֲנֵי לֵוִי וְיָבִין מִן כֹּהֲנֵי לֵוִי*, and the interpolation, *Ἐγὼ γὰρ ἄξω κ. τ. λ.*

Is. i. 9. *Εἰ μὴ Κύριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, κ. τ. λ.*, "Except the Lord of hosts had left unto us a very small remnant," etc., agreeing nearly with the Hebrew; cited, Rom. ix. 29.

Is. vi. 9, 10. Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε κ. τ. λ., agreeing nearly with the Hebrew; cited verbatim, Matt. xiii. 14, 15, Acts xxviii. 26, 27; partially and variously, Mark iv. 12, and Luke viii. 10.

Is. vii. 14. Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ; cited, Matt. i. 23, but with ἔξει for λήψεται, and καλέσουσιν for καλέσεις.

Is. viii. 14, and xxviii. 16. Ἔσται σοι εἰς ἀγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λίθον προσκόμματι συναντήσεσθε οὐδὲ ὡς πέτρας πτώματι. And, Διὰ τοῦτο οὕτω λέγει Κύριος Κύριος Ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβάλλω εἰς τὰ θεμέλια Σιών λίθον πολυτελῆ κ. τ. λ. St. Paul gives the sense, not the words, of these two passages, Rom. ix. 33: Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχυνηθήσεται.

Is. ix. 1, 2. "The land of Zebulon and the land of Naphtali, by the way of the sea, beyond Jordan, Galilee of the Gentiles," etc. The Greek is not in exact accord with the Hebrew, and is cited thus by St. Matthew (iv. 15, 16), who departs slightly from both, Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. Ὁ λαὸς ὁ καθημένος ἐν σκότει φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Is. x. 22, 23. Ἐὰν γένηται ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα αὐτῶν σωθήσεται, κ. τ. λ., "Though thy people Israel be as the sand of the sea," etc., agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, Rom. ix. 27, 28.

Is. xi. 1, 10. Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί . . . καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι, agreeing with the Hebrew; cited, Rom. xv. 12.

Is. xv. 3. The word חַיִּיבָתָם "and in their streets," is rendered by the Septuagint, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς, and by Aquila, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς. The two readings are joined together both in the Codex Vaticanus and in the Codex Alexandrinus.

Is. xix. 7. Καὶ τὸ ἄχι τὸ χλωρὸν πᾶν. The word ἄχι in the Alexandrian dialect denotes "a green flag." This was first explained in the margin by τὸ χλωρὸν, and then introduced into the text. Jerome says, "Cumque ab eruditissimis quaererem, quid hic sermo significaret; audiivi ab Aegyptiis hoc nomine lingua eorum omne quod in palude virens nascitur appellari."

Is. xix. 18. "In that day shall five cities in the land of Egypt speak the language of Canaan, and swear to the Lord of hosts; one shall be called, The city of destruction." Here there is a remarkable discrepancy in the texts. The Hebrew has מִצְרַיִם, of which Gesenius observes, "The Jews of Palestine, who approved of this reading, applied it to Leontopolis and the temple there, which they hated, and the destruction of which they supposed to be here foretold." He then adds, "The more probable reading is מִצְרַיִם which is found in sixteen codices, and in some editions, and is expressed by the Compl. ἀχερές; Sym. πόλις ἡλίου; Vulg. civitas solis; Saadiah قرية حرس and is also confirmed by the Talmudists in Menachoth, fol. 110 A.: this must mean the City of the Sun; i. e., Heliopolis, in Egypt." The Vatican reading is πόλις ἀσεδὲκ; and it is worthy of observation that the Jews in Egypt, after the building of the temple at Heliopolis, called that city, then become the rival of Jerusalem, מִצְרַיִם צְדָקָה "the city of righteousness." It seems that the rivalry between the Jews of Palestine and those of Egypt led to these two opposite and irreconcilable readings.

Is. xxii. 22. Καὶ δώσω αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου Δαυὶδ, κ. τ. λ., agreeing with the Hebrew; applied to our Lord Jesus Christ, Rev. iii. 7.

Is. xxv. 8 and Hos. xiii. 14. Κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύρας, ποῦ ἡ δίκη σου, θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου, ἄδη. The

Apostle has, nearer to the Hebrew $\Pi\aleph\aleph$, *εἰς νίκος*; and for *κατέπιεν, κατεπόθη*. In the second passage he has twice, in common with the Septuagint, $\pi\omicron\upsilon$, “O death, *where* is thy sting?” while the Hebrew has וְיָמָּה , “O death, *I will be* thy plagues.” We doubt very much, however, whether the true reading in the Hebrew was not $\Pi\aleph\aleph$, *where*. The full future of $\Pi\aleph\aleph$, *to be*, is $\Pi\aleph\aleph$; the apocopated form, so far as we are aware, is only employed with γ ($\gamma\alpha\upsilon$) conversive, or else it is used imperatively.

Is. xxviii. 11, 12. *Διὰ φαυλισμὸν χειλέων, διὰ γλώσσης ἐτέρας, ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τούτῳ . . . καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν*, agreeing with the Hebrew; adapted to his subject by St. Paul, 1 Cor. xiv. 21.

Is. xxviii. 16. *Ἴδου ἐγὼ ἐμβάλλω εἰς τὰ θεμέλια Σιών λίθον, κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew; cited, but with considerable variation, 1 Pet. ii. 6.

Is. xxix. 13. *Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, Matt. xv. 8, 9.

Is. xxix. 14. *Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρύψω*, and xxxiii. 18, *Ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλευόντες; ποῦ ἔστιν ὁ ἀριθμῶν τοὺς τρεφομένους*; not in exact accordance either with the Hebrew or with St. Paul, 1 Cor. i. 19, 20.

Is. xxxv. 3. *Ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα*, agreeing with the Hebrew; rendered thus by St. Paul, Heb. xii. 12, *Διὸ τὰς παρεμένους χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε*.

Is. xl. 3. *Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew; cited, Matt. iii. 3; Mark i. 3; Luke iii. 4; and John i. 23; with slight variations.

Is. xl. 6—8. *Πᾶσα σὰρξ χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου . . . εἰς τὸν αἰῶνα*, agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, 1 Pet. i. 24, 25.

Is. xl. 13. *Τίς ἔγνω νοῦν Κυρίου, καὶ τίς αὐτοῦ σύμβουλος ἐγένετο*; agreeing with the Hebrew; cited, Rom. xi. 34.

Is. xli. 4. *Ἐγὼ θεὸς πρῶτος, καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγὼ εἰμι*, and chap. xlv. 6, *Ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα*; referred to, Rev. i. 17, ii. 8, and xxii. 13.

Is. xlii. 1. “Behold my servant, whom I uphold; mine elect, in *whom* my soul delighteth”; this is in exact accord with the Hebrew; but in the Septuagint we find *Ἰακώβ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ Ἰσραὴλ ὁ ἐκλεκτός μου κ.τ.λ.* The words *Jacob* and *Israel*, found in no other version, must be pronounced spurious. Some have charged the Jews with wilfully corrupting the text; this may be the case, but it is remarkable that the Chaldee paraphrast applies the passage to the Messiah $\text{מְשִׁיחַ בְּרַחֲמֵי יְהוָה}$. St. Matthew does the same (chap. xii. 18—21). The Evangelist has scarcely a word the same as the Septuagint.

Is. xlv. 23. *Καὶ ἐμαντοῦ ὁμνύω, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ὁμείται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεόν*, agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, Rom. xiv. 11.

Is. xlix. 6. *Δέδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν (double rendering) τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς*. At Acts xiii. 47, we find *τέθεικα* for *δέδωκα*.

Is. xlix. 8. *Καίρῳ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι*, agreeing with the Hebrew; cited, 2 Cor. vi. 2.

Is. xlix. 10 and xxv. 8. *Οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ διψήσουσιν . . . καὶ πάλιν ἀφείλε Κύριος ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου*, agreeing with the Hebrew; cited and commented upon, Rev. vii. 16, 17.

Is. lii. 7. *Ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὁρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοὴν εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζόμενος ἀγαθά*. The Apostle

(Rom. x. 15) keeps closer to the Hebrew 'Ως ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων [εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων] τὰ ἀγαθὰ. "How beautiful upon the mountains," etc. The present reading of the Septuagint is hardly intelligible.

Is. lii. 11 and Jer. xxx. 25. Ἀπόστητε, ἀπόστητε, ἐξέλθατε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄφησθε, κ.τ.λ. . . . Ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ, εἶπε Κύριος, ἔσομαι εἰς Θεὸν τῷ γένει Ἰσραήλ, κ.τ.λ., agreeing with the Hebrew; adapted to his subject by St. Paul, 2 Cor. vi. 17, 18.

Is. lii. 15. Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι, agreeing with the Hebrew; cited, Rom. xv. 21.

Is. liii. 1. Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν καὶ ὁ βραχίον Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη, so cited, John xii. 38, but there is no Κύριε in the Hebrew or in the other versions.

Is. liii. 4. וְיִשְׁבֹּרְנוּ מִחַיֵּינוּ וְיִשְׁבֹּרְנוּ מִחַיֵּינוּ, "Surely he hath taken upon him our weaknesses, and borne our sorrows." The Septuagint translate Οὗτος τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾷται, "This one bears our sins, and is afflicted for us." St. Matthew (viii. 17), follows the Hebrew, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Is. liii. 5. Τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν, agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, 1 Pet. ii. 24.

Is. liii. 7, 8. Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη κ.τ.λ., "He is led as a lamb to the slaughter," etc., agreeing with the Hebrew; cited, Acts viii. 32, 33.

Is. liii. 8. Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, κ.τ.λ.; Hebrew, וְיִשְׁבֹּרְנוּ מִחַיֵּינוּ, No greater discrepancy could exist. The English Version makes it worse, "He was taken from prison and from judgment;" but the other versions, to some extent, reconcile the two: "De angustia et de judicio sublatu est;" „Er ist aber aus der Angst und Gerichte genommen;" "Il a été enlevé par la violence et la condamnation." The French translator understands the מ of וְיִשְׁבֹּרְנוּ instrumentally, *by violence and by condemnation*. We cannot enter as fully as we could wish into this subject, but the versions combined suggest some such rendering of the original as this: "By humiliation (straits, anguish, violence) and a judicial sentence he was taken off." Upon the next clause, וְיִשְׁבֹּרְנוּ מִחַיֵּינוּ, we must frankly confess, the versions shed no light. The real meaning of חַיֵּי is *the period of human life*, and of שִׁבְרָה, *to meditate*; the sense therefore may be, *Who will take thought for his life?* For לְמִי נִשְׁבֹּרְנוּ, the Septuagint have ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον, a remarkable circumstance, shewing that they read לְמִי, *to death*, for לְמִי, *to him*. In the next verse, it has been suggested that the words וְיִשְׁבֹּרְנוּ and וְיִשְׁבֹּרְנוּ have been transposed, "He was lifted up with wicked men in his death, and with a rich man was his sepulchre." The reading of the Septuagint is very wide of the mark, Καὶ δώσω πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. What these words signify we are not able to divine.

Is. liii. 9. Ὅτι ανομίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ δόλον ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, 1 Pet. ii. 22.

Is. liii. 12. Καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, agreeing with the Hebrew; cited in the Textus Receptus, Mark xv. 28, but the citation is rejected by Alford and Tischendorf.

Is. liv. 1. Εὐφράνθητι στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα, κ.τ.λ., agreeing with the Hebrew; cited, Gal. iv. 27.

Is. liv. 13. Καὶ πάντας τοὺς υἱούς σου διδασκούς θεοῦ, agreeing with the Hebrew; cited, but not literally, John vi. 45.

Is. lv. 10. *Καὶ δώ σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν*, agreeing with the Hebrew; referred to by St. Paul, 2 Cor. ix. 10.

Is. lvi. 7, and Jer. vii. 11. The substance of these two passages is given by St. Matthew (xxi. 13), *Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν*, "My house shall be called a house of prayer," etc.

Is. lvi., part of vers. 11 and 12, *ἀπ' ἄκρου . . . . . σφόδρα*, wanting in Tischendorf and the Cod. Vat., are supplied from the Cod. Compl.

Is. lix. 20. *Καὶ ἤξει ἔνεκεν Σιών δ' ρυόμενος κ. τ. λ.*, agreeing with the Hebrew; cited, but not literally, Rom. xi. 26.

Is. lx. 1. *Φωτίζου φωτίζου Ἱερουσαλήμ, κ.τ.λ.*, differing considerably from the Hebrew, *יְהוּדָה יְהוּדָה יְהוּדָה*, supposed to be alluded to by St. Paul, Eph. v. 14.

Is. lx. 19. *Καὶ οὐκ ἔσται σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς ἡμέρας οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ τὴν νύκτα, κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew; cited, but not verbatim, Rev. xxi. 23—27.

Is. lxi. 1, 2. *Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, κ.τ.λ.*, cited, Luke iv. 18 (noticed page xii.)

Is. lxii. 11, and Zech. ix. 9. The substance of these two passages is given by St. Matthew (xxi. 5). *Εἰπατε τῇ θυγατρὶ Σιών Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραὺς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου*.

Is. lxiv. 3. *Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἤκουσαμεν οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἶδον θεὸν πλὴν σοῦ καὶ τὰ ἔργα σου ἃ ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσιν*, not in exact accord either with the Hebrew or with St. Paul, 1 Cor. ii. 9.

Is. lxv. 1, 2. *Ἐμφάνης ἐγενήθη τοῖς ἐμέ μὴ ἐπερωτῶσιν κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew; cited, Rom. x. 20, 21.

Is. lxvi. 1, 2. *Ὁ οὐρανός μου θρόνος καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου κ.τ.λ.*, "The Heaven is my throne, and the earth is my footstool," etc., agreeing with the Hebrew; cited, Acts vii. 49, 50.

Jeremiah.—It appears, according to Horne, that there were four collections of the prophecies of Jeremiah:—

1. In the reign of Jehoiakim, comprising chaps. i. to xx., xxv., xxvi., xxxv., xxxvi., xlv.—li. (See Jer. xxxvi. 2).

2. In the reign of Zedekiah, comprising chaps. xxvii. to xxxi. (See Jer. xxx. 2).

3. At the period of the destruction of Jerusalem, comprising chaps. xxi.—xxiv., xxxii.—xxxiv., xxxvii.—xxxix. (See chap. i. 1—3).

4. After the captivity, comprising chaps. xl. to xlv., being the history of Jeremiah and the Jews who remained in Judæa.

Horne says (Introd. Vol., iv.) that it is impossible to ascertain the reason why the prophecies of Jeremiah have not been retained in the chronological order in which they were originally delivered; but he also observes of the first collection: "In this collection were contained all the predictions which he (Jeremiah) had delivered and published to that time, as well against other nations as against the Jews. The prophecies against the Gentiles are, in our Bibles, placed by themselves at the end of the book, as being in some measure unconnected with those denounced against the Jews; but in the present copies of the Septuagint they follow immediately after ver. 13, of chap. xxv."

Here, then, we have a clue to the serious discrepancy in the arrangement of the Hebrew and Greek texts. The Hebrew and the modern versions place the prophecies against the Gentiles together at the end of the book, while the Greek places them in chronological order. In this work the Hebrew order has been followed.

The discrepancy in the arrangement commences at chap. xxiii. The Greek places vers. 7, 8, Hebrew, after ver. 40.

xxv. 15—38, Hebrew	=	xxii. 1—24, Greek	xxv. Hebrew	=	xlii. Greek	xlv. Hebrew	=	li. 31—end, Greek
xxvi.	=	xxiii.	xxvi.	=	xliii.	xlvi.	=	xxvi.
xxvii.	=	xxiv.	xxvii.	=	xliv.	xlvii.	=	xxix.
xxviii.	=	xxv.	xxviii.	=	xlv.	xlviii.	=	xxxi.
xxix.	=	xxvi.	xxix.	=	xlvi.	xlix.	=	xxx. 1—5, xxix. 7—12,
xxx.	=	xxvii.	xl.	=	xlvii.		=	xxx. 23—27, 28—33,
xxxi.	=	xxviii.	xli.	=	xlviii.		=	xxv. 34—end
xxxii.	=	xxix.	xlii.	=	xlix.	l.	=	xxvii.
xxxiii.	=	xl.	xliii.	=	l.	li.	=	xxviii.
xxxiv.	=	xli.	xliv.	=	li. 1—30	lii.	=	lii.

There are a few minor points to be observed with regard to our arrangement of verses in Jeremiah.

Chap. ix. 1, of the versions is chap. viii. 23. of the Hebrew.

Chap. x. 5, of Tischendorf has been transferred to part of ver. 4 in the Hexaglot Bible.

Chap. xiii. 9. The 9 is placed before *τάδε λέγει Κύριος* in the Hexaglot instead of after, as in Tischendorf.

Chap. xxxi. 35, 36, are transferred to their proper place, viz., before ver. 37.

Chap. xxvii. 1, *τάδε λέγει Κύριος*, part of ver. 1 in Tischendorf, begins ver. 2 in the Hexaglot.

There are many passages in this book wanting in Tischendorf and the Cod. Vat., which have been supplied, within brackets, in the Hexaglot, principally from the Complutensian and Alexandrian texts. Such are the following :—

	No. of Words.		No. of Words.
Jer. ii. 1, 2, <i>καὶ ἐγένετο</i>	ὥσιν Ἱερουσαλὴμ 14	Jer. xxxi. 16, <i>καὶ ἔσται</i>	ἔρια αὐτῶν 11
vii. 1, 2, Ὁ λόγος	καὶ ἐρεῖς 22	xxxii. 5, <i>ἕως οὗ</i>	μὴ κατευθύνῃτε 14
viii. 10, 12, <i>ὅτι ἀπὸ</i>	εἶπεν Κύριος 55	xxxii. 11, <i>τὴν ἐντολήν</i>	τὸ ἀνεγνωσμένον 8
x. 6—8, <i>πόθεν ὁμοίος</i>	ξύλον ἐστὶν 54	xxxii. 19, <i>καὶ κατὰ</i>	ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ 7
xi. 7, 8, <i>ὅτι διαμαρτυρούμενος</i>	ποιῆσαι αὐτούς 61	xxxii. 30, <i>πλὴν ὅτι</i>	φησὶν Κύριος 15
xvii. 1—4, <i>ἀμαρτία Ἰούδα</i>	αἰῶνος καυθήσεται 104	xxxiii. 14—26, <i>ἰδοὺ ἡμέραι</i>	οἰκτερῶ αὐτούς 284
xxv. 1, αὐτὸς ἐνιαυτός	βασιλεῖ Βαβυλῶνος 7	xxxiv. 10, <i>ἐλευθέρους πρὸς</i>	καὶ ἐπήκουσαν 9
xxv. 7, <i>φησὶ Κύριος</i>	κακὸν ὑμῖν 14	xxxiv. 11, <i>καὶ ἐπιστράφησαν</i>	καὶ ἔσχον 16
xxv. 14, <i>ὅτι ἰδοὺλευσαν</i>	ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν 28	xxxiv. 19, <i>τῆς γῆς</i>	τοῦ μόσχου 10
xxv. 18, <i>καὶ εἰς</i>	ἡμέραν ταύτην 7	xxxv. 17, <i>ἀνθ' ὧν</i>	οὐκ ἀπεκρίθησαν 14
xxv. 26, <i>καὶ βασιλεὺς</i>	ἔσχατος αὐτῶν 6	xxxv. 18, <i>καὶ τῷ</i>	θεὸς Ἰσραὴλ 11
xxv. 29, <i>φησὶ Κύριος τῶν δυνάμεων</i>	4	xxxv. 19, <i>διὰ τοῦτο</i>	θεὸς Ἰσραὴλ 10
xxvii. 1, <i>ἐν ἀρχῇ</i>	Κυρίου λέγων 16	xxxvi. 25, <i>καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν</i>	4
xxvii. 7, <i>καὶ δουλεύουσιν</i>	βασιλεῖς μεγάλοι 27	xxxvi. 29, <i>πρὸς Ἰωακείμ βασιλεία Ἰούδα</i>	4
xxvii. 10, <i>καὶ διασπερῶ ὑμᾶς καὶ ἀπολεῖσθε</i>	5	xxxvi. 32, <i>βασιλεὺς Ἰούδα ἐν πυρί</i>	4
xxvii. 12—14, <i>καὶ δουλεύσατε</i>	βασιλεῖ Βαβυλῶνος 54	xxxviii. 12, <i>πρὸς αὐτὸν</i>	χειρῶν σου 17
xxvii. 17—22, <i>μὴ ἀκούετε</i>	τόπον τοῦτον 116	xxxviii. 16, <i>τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν σου</i>	5
xxviii. 2, <i>τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ λέγων</i>	6	xxxix. 4—13, <i>καὶ ἐγένετο</i>	βασιλεὺς Βαβυλῶνος 254
xxviii. 3, <i>ὅσα ἔλαβεν</i>	εἰς Βαβυλῶνα 14	xxxix. 16, <i>καὶ ἔσονται</i>	ἡμέρᾳ ἐκείνῃ 8
xxviii. 4, <i>τοὺς εἰσελθόντας</i>	φησὶ Κύριος 12	xl. 3, <i>καὶ ἐγένετο</i>	ῥῆμα τοῦτο 6
xxviii. 8, <i>καὶ εἰς κακὰ καὶ εἰς θάνατον</i>	6	xl. 4, <i>καὶ εἰ</i>	ἐκπορευθῆναι πορεύου 28
xxviii. 14, <i>καὶ δουλεύουσιν</i>	δίδωκα αὐτῷ 10	xl. 12, <i>ἐπίστρεψαν οἱ</i>	ἐκεῖ καὶ 11
xxviii. 16, <i>ὅτι ἐκκλίσιν ἐλάλησας πρὸς Κύριον</i>	5	xli. 3, <i>καὶ τοὺς</i>	ἐπάταξεν Ἰσραὴλ 6
xxviii. 17, <i>Ἀνανίας ὁ</i>	ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ 7	xli. 6, <i>υἱὸς Ναθανίου</i>	ἤγγισεν αὐτοῖς 11
xxix. 1, <i>ὅς ἀψέκισεν</i>	εἰς Βαβυλῶνα 7	xli. 7, <i>αὐτὸς καὶ</i>	μετ' αὐτοῦ 7
xxix. 12, <i>καὶ ἐπικαλέσασθί με καὶ πορεύσεσθε</i>	5	xli. 14, <i>πᾶς ὁ</i>	ἀναστρέψαντες ἦλθον 12
xxix. 14, <i>φησὶ Κύριος</i>	ὑμᾶς ἐκεῖ 35	xlii. 9, <i>ὁ θεὸς</i>	ἐναντίον αὐτοῦ 12
xxix. 16—20, <i>ὅτι τάδε</i>	εἰς Βαβυλῶνα 139	xlii. 19, <i>ὅτι διεμαρτυράμην ὑμῖν σήμερον</i>	4
xxix. 32, <i>λέγει Κύριος</i>	τοῦ Κυρίου 8	xlii. 20, <i>πρὸς Κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν</i>	5
xxx. 10, 11, <i>σύ δὲ</i>	ἀθώωσω σε 75	xliv. 11, <i>τῶν δυνάμεων</i>	τὸν Ἰούδα 14
xxx. 15, <i>τί βοᾷς</i>	ἄλγος σου 10	xliv. 12, <i>καὶ λήψομαι</i>	παρουκῆν ἐκεῖ 16
xxx. 19, <i>καὶ ἐκχεῶ</i>	μὴ σμικρυνθῶσιν 7	xliv. 29, <i>ἐφ' ὑμᾶς</i>	λόγοι μου 16
xxx. 22, <i>καὶ ἔσισθε</i>	εἰς θεόν 11	xlv. 4, <i>καὶ σύμπασαν τὴν γῆν ἐκείνην</i>	5

	No. of Words.
Jer. xvi. 1, ὁ λόγος . . . . . τὰ ἔθνη 14	
xlvi. 25, εἶπεν Κύριος . . . . . θεὸς Ἰσραὴλ 7	
xlvi. 26, καὶ παραδώσω . . . . . φησὶ Κύριος 33	
xlvi. 1, ὡς ἐγένετο . . . . . τὴν Γάζαν 15	
xlvi. 1, τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ 5	
xlvi. 15, φησὶν ὁ . . . . . ὄνομα αὐτῷ 8	
xlvi. 40, ἴδον ὡς . . . . . ἐπὶ Μωάβ 11	
xlvi. 41, καὶ ἔσται . . . . . γυναικὸς ὠδυνούσης 15	
xlvi. 45, ἐν σκιᾷ . . . . . τοῦ Μωάβ.. .. . 61	
xlvi. 6, καὶ μετὰ . . . . . φησὶ Κύριος 11	
xlvi. 17, ἐκστήσεται καὶ . . . . . πληγὴ αὐτῆς 7	
xlvi. 24, καὶ ὠδίνεις . . . . . ὡς τικτούσης 6	
xlvi. 34, ἐν ἀρχῇ . . . . . Ἰούδα λίγων 7	
l 1, ἐπὶ γῆν . . . . . τοῦ προφήτου 8	

	No. of Words.
Jer. l. 2, ᾗσθένθη εἰδῶλα . . . . . βδελύγματα αὐτῆς 7	
l. 12, καὶ ἄνδρος καὶ ἄβατος 4	
l. 14, ὅτι τῷ Κυρίῳ ἥμαρτιν 4	
l. 28, ἐδίκησιν ναοῦ αὐτοῦ 3	
l. 30, καὶ οὐ . . . . . καὶ γινεάν 8	
li. 37, καὶ εἰς . . . . . εἰς συριγμόν 10	
li. 44—49, καί γε τεῖχος . . . . . τραυματίας Ἰσραὴλ 109	
li. 64, καὶ ἔστησαν . . . . . λόγοι Ἱερμίου 6	
lii. 2, 3, καὶ ἰποιήσιν . . . . . βασιλῆος Βαβυλῶνος 33	
lii. 15, ἀπὸ δὲ . . . . . ὁ ἀρχιμάγρος.. .. . 35	
lii. 18, καὶ τοῦς . . . . . τοῦς ἀναληπτῆρας 6	
lii. 27—30, καὶ ἀפקίσθη . . . . . καὶ ἐξακόσαι 56	
lii. 34, πάσας τὰς . . . . . ζωῆς αὐτοῦ 6	

From this list, which we believe to be complete, it will appear that the omissions in the Greek (Cod. Vat.) of the Book of Jeremiah are both numerous and important. The reader will perceive that we have had no little labour to supply these omissions, and yet to preserve the text of Tischendorf intact; for in many instances, where there is a gap, which it would have been comparatively easy to fill up as a whole, this gap has been of necessity examined in all its parts; we say of necessity, because every now and then, in the midst of an omitted paragraph, one meets with a sentence or a phrase or simply a word, which nevertheless finds place in our Codex, and this has been marked by the removal and replacing of the brackets before and after the sentence, &c.

The more serious omissions are, xvii. 1—4. "The sin of Judah is written with a pen of iron . . . and I will cause thee to serve thine enemies in a land which thou knowest not."

xxix. 16—20. Where the Lord threatens to send upon the king that sitteth on the throne of David, and upon the people who said, "the Lord hath raised us up prophets in Babylon," sword, famine, pestilence, dispersion and reproach among the nations.

xxxiii. 14—26. The remarkable prophecy concerning the Branch of righteousness, the duration of the throne of David, the stability of the covenant with the seed of Jacob, and the return from captivity.

xxxix. 4—13. The flight of Zedekiah, king of Judah, and his army; their pursuit and capture by the Chaldeans in the plains of Jericho, the cruelty of Nebuchadnezzar to Zedekiah, the destruction of Jerusalem, the carrying away of the remnant into captivity, and the king of Babylon's charge concerning the protection of Jeremiah.

li. 44—49. God's denunciations against Babylon; His exhortation to His people, "Go ye out of the midst of her,"

lii. 27—30. The carrying away captive by Nebuchadnezzar of four thousand and six hundred people of Judah.

There is only one passage in our Greek which is not in the Hebrew; ii. 28, "According to the number of travellers through Jerusalem have they sacrificed to Baal."

Many of the headings of the Greek, in capitals in Tischendorf and in the Cod. Vat., are printed in small type in the Hexaglot Bible, viz., Jer. xi. 1; xiv. 1; xviii. 1; xxi. 1; xxv. 1, 13; xxvi. 1; xxx. 1, 4; xxxii. 1, 6; xxxiii. 1; xxxiv. 1; xxxv. 1; xxxvi. 1; xl. 1; xliii. 8; xlv. 1; xlv. 1; xlv. 2, 13; xlix. 7, 23, 28, 35; l. 1; li. 59.

The following passages are cited in the New Testament:—

Jer. ix. 24, agreeing with the Hebrew; the substance is given 1 Cor. i. 31, Ὁ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

Jer. xvii. 10. Ἐγὼ Κύριος ἐτάζων καρδίας καὶ δοκιμάζων νεφρούς τοῦ δοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, agreeing with the Hebrew; cited, with some variations, Rev. ii. 23.

Jer. xxxi. 14. Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη θρήνου καὶ κλαυθμοῦ καὶ ὀδυρμοῦ, κ.τ.λ. St. Matthew, chap. ii. 18, gives the precise meaning of the Hebrew and the Septuagint, but cites neither literally.

Jer. xxxi. 30—34. Ἴδου ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ Κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα διαθήκην καινὴν, κ.τ.λ., agreeing with the Hebrew; cited, with some variations, from the Septuagint, Heb. viii. 8—13.

Lamentations—The Book of Lamentations consists of five elegies, each of them, except the last, composed of verses commencing with consecutive letters of the Hebrew alphabet.

There is a heading to the Book in the Greek and Latin versions, which does not exist in the Hebrew. As this heading is omitted in our text, we give it here:—Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν Ἰσραὴλ καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐρημωθῆναι ἐκάθισεν Ἱερεμίας κλαίων, καὶ ἐθρήνησε τὸν θρήνον τοῦτον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ εἶπεν. “And it came to pass, after Israel was taken captive and Jerusalem was made a desolation, Jeremiah sat weeping and uttered this lamentation over Jerusalem, and said.”

Hereupon follows chapter i, which consists of twenty-two verses, the number of letters of the Hebrew alphabet, all arranged in order. The second chapter also consists of twenty-two verses, but in the Hebrew the letters ϑ and ψ (verses 16, 17) are transposed; ver. 16 of the Hebrew commences thus: $\vartheta\psi\chi\lambda\mu\tau$, ver. 17, $\psi\chi\lambda\mu\tau\vartheta$. Strangely enough, the Greek copies mark these ψ and ϑ : Tisch., Ψ and Θ ; Bagster, Ψ and Θ . The French has adopted this error. The same transposition of ψ and ϑ occurs at chapters ii., iii. and iv., and in every instance the Greek and the French reproduce the same error. The Latin is correctly marked, Phe, Ain.

Chap. iii. consists of twenty-two triplets, each triplet beginning with a consecutive letter of the Hebrew alphabet. Here the grouping of the verses in Tischendorf and in our Codex is very incorrect. Under α , or Ἀλφ , there are four verses, one of which belongs to β , Βήθ ; under β there are three verses, one of which belongs to γ , Γίμελ ; the third belonging to γ is grouped with τ . Ver. 12, which begins with τ , is marked π , Ἡ ; ver. 15 begins with π , but is grouped with γ , Οὐαῦ . The letter ϑ , Τήθ , is marked twice, once at ver. 25 and again at ver. 27. Ver. 28, which begins with γ , Ἰωδ , is grouped with ϑ . Ver. 29 is omitted entirely, thus spoiling the triplet. This verse we have supplied from the Codex Compl.: $\theta\eta\sigma\epsilon\iota\ \epsilon\acute{\nu}\ \kappa\omicron\nu\iota\omicron\rho\tau\acute{\omega}\ \tau\omicron\ \sigma\tau\acute{\omicron}\mu\alpha\ \alpha\upsilon\tau\omicron\upsilon\ \epsilon\iota\pi\alpha\tau\epsilon\ \eta\ \epsilon\lambda\pi\acute{\iota}\varsigma$. Ver. 30, which commences with γ , is grouped with β , Κάφ . From this point the confusion increases; no fewer than five verses are grouped under γ , Δάμεδ , two of which commence with the following letter ϑ , Μήμ . The verses beginning with β , Νοὺν , are correctly grouped. The verses commencing with ϑ , Σάμεχ , ψ , Ἀῖν , and ϑ , Φή , are strangely jumbled: ψ is placed in the middle of a verse which belongs to ϑ ; vv. 47, 48 (46, 47 Tisch.) are grouped under ψ instead of ϑ . Verses 49, 50, 51 (48, 49, 50 Tisch.), which should come under ψ , are grouped under ϑ . The verses under ϑ , ρ and τ are correctly grouped, but ϑ , Χσέν , encroaches upon ρ , Θαῦ . In the Hexaglot Bible these verses will be found properly grouped in threes and arranged in order of the Hebrew text.

We cannot tell upon what principles modern critics proceed, or by what rules they are guided in furnishing us with a superior Greek text of the Old Testament, but we should naturally expect that the principles and rules would be identical with those which regulate the criticism of the New Testament. Those who have the opportunity and the privilege of obtaining access to the various manuscripts, and of weighing the evidence for and against particular passages of the New Testament, e.g., Matt. vi. 13; xviii. 11; xxiv. 36, and many others of considerable moment, do not scruple to reject those passages, valued as they may have been, against which there is an overpowering weight of evidence. But while the original Greek of the New Testament is thus freely and fearlessly criticised, the translation

of the Old Testament appears to be handled with such fear and trembling by the same critics, that they would rather reproduce errors and glosses like those which we have more than once pointed out, mistakes proceeding from the ignorance or negligence of former transcribers, than violate the reading of a favourite codex. What we want in both Testaments and in every language is as pure a copy of the Word of God as we can obtain.

There is one more remark we have to make before leaving this Book, viz., that the omission of chap. iii. 29 is denoted in most Greek copies by the verses being numbered 28, 30; Tischendorf has numbered the verses straight on, 28, 29. We think that this is a step in the wrong direction; to ignore or to conceal a palpable omission like this, is hardly consistent with sound biblical criticism.

Ezekiel.—The Book of Ezekiel, unlike that of Jeremiah, is arranged in chronological order in the Greek as well as in the Hebrew text.

Chap. i.—iii. The son of man, viz., Ezekiel, receives the commission to deliver God's message to the house of Israel. Chap. iv.—xxiv., God's denunciations against the rebellious house. Chap. xxv.—xxxii. His denunciations against the Moabites, the Edomites, the Philistines, against Tyre and Zidon, and against Egypt and its Pharaoh. Chap. xxxiii.—xlvi. Divine warnings to the wicked, and promises to the righteous, and predictions of the first and the second restoration of the Jewish people.

Although there is no alteration in the order of chapters in the Book of Ezekiel, it has been found necessary, occasionally, to re-arrange the verses. There is no little confusion, not only in the arrangement, but in the numeration of the verses in different editions of the Codex Vaticanus. The excellent Oxford edition of 1848 numbers the beginning of Ezekiel vii. thus: (blank) 3, 7, 8, 9, 7, 4, 5; Bagster numbers the same verses: (blank) 2, 3, 7, 8, 9, 7, 4, 5; Tisch., 2, 6, 7, 8, 9, 3, 4, 5; we have ventured to arrange and number these verses in order of the Hebrew.

Chap. xxi. of the Hebrew corresponds to chap. xx. 45 of the other languages. In this instance the French, which followed the Hebrew division, has been altered for the sake of uniformity.

Chap. xxxii. 20. Here again there is great discrepancy in the numeration of verses in the Greek copies, all of which appears to arise from the omission, or from an attempt to conceal the omission, of ver. 19. Verses 19 and 20 in Tischendorf form ver. 20 in the Hexaglot, as in the Hebrew.

Chap. xxxvi. The first clause of ver. 30 in Tisch., *καὶ πληθυνῶ . . . ὑμᾶς λιμόν*, has been transferred to the end of ver. 29 in the Hexaglot.

Chap. xli. The first clause of ver. 2 in Tisch., *καὶ πηχῶν, κ.τ.λ.*, has been transferred to the end of ver. 1.

Chap. xlvi. The first clause of ver. 3 in Tisch., *καὶ προσκύνῃσει . . . ἕως ἑσπέρας*, has been transferred to ver. 2.

In Tischendorf and the Codex Vaticanus there are numerous omissions of greater or less moment, all of which have been supplied within brackets in the Hexaglot, chiefly from the Complutensian and Alexandrian Codices. Subjoined is a list of these passages:—

	No. of Words.		No. of Words.
Ezekiel i. 8, 9, <i>καὶ αἱ</i> . . . . . <i>πρόσωπα αὐτῶν</i>	12	Ezekiel vi. 8, <i>καὶ ὑπολείψομαι</i>	2
i. 14, <i>καὶ τὰ</i> . . . . . <i>τοῦ βεζέκ.</i>	10	vi. 9, <i>τῇ ἀποστάσει ἀπ' ἐμοῦ</i>	4
i. 24, <i>ὡς φωνὴν</i> . . . . . <i>φωνῇ παρεμβολῆς</i>	13	vi. 10, <i>οὐκ εἰς</i> . . . . . <i>κατὰ ταῦτα</i>	10
i. 25, <i>ἐν τῷ</i> . . . . . <i>πτέρυγες αὐτῶν</i>	8	vii. 5—7, <i>κακία μία</i> . . . . . <i>ἡ πλοκή</i>	21
i. 26, <i>καὶ ὑπεράνω</i> . . . . . <i>κεφαλῆς αὐτῶν</i>	8	vii. 11—14, <i>καὶ οὐκ</i> . . . . . <i>πληθος αὐτῆς</i>	48
iv. 13, <i>οὐ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐκεῖ</i>	4	vii. 16, <i>ὡς περιστραῖ μελετηγαί</i>	3
v. 15, <i>ἐν ὁργῇ καὶ ἐν θυμῷ καὶ</i>	6	vii. 19, <i>τὸ ἀργύριον</i> . . . . . <i>ὁργῆς Κυρίου</i>	15
vi. 5, <i>καὶ δώσω</i> . . . . . <i>εἰδώλων αὐτῶν</i>	12	vii. 24, <i>καὶ ἄξω</i> . . . . . <i>οἴκους αὐτῶν</i>	9

	No. of Words		No. of Words
Ezekiel vii. 27, ὁ βασιλεὺς πενήσει καὶ ὁ	5	Ezekiel xxvi. 21, καὶ ζητηθήσῃ	6
viii. 2, αἶρας ὡς αἶδες	3	xxvii. 23, καὶ Δαϊδάν, Σαβὰ	3
viii. 3, τῆς ἰσωτείας . . . . . τοῦ ζήλου	6	xxvii. 31, 32, καὶ φαιλακρώσουσιν	26
viii. 5, τοῦ θυσιαστηρίου . . . . . βλέπουσαν	12	xxxii. 19, ἐξ ὑδάτων . . . . . μετὰ ἀπεριτμήτων	8
viii. 6, αὗς οἴκος Ἰσραὴλ	4	xxxii. 23, οἱ ἰδοκαν . . . . . πτόντες μαχαίρῃ	21
viii. 7, καὶ ἴδον . . . . . τῷ τοίχῳ	9	xxxii. 25, ἰδὼθῃ κοίτῃ . . . . . τραυματιῶν μαχαίρῃ	16
viii. 8, δὴ ἐν . . . . . τῷ τοίχῳ	7	xxxii. 28, συντριβήσῃ καὶ	2
viii. 10, πᾶσα ὁμοίως ἐρπετοῦ καὶ κτήνους	5	xxxii. 31, τραυματῖαι μαχαίρῃ	7
viii. 17, καὶ ἐπίστρεψαν . . . . . τὸ κλῆμα	8	xxxiii. 25—27, οὕτως εἶπε . . . . . εἰπὼν αὐτοῖς	43
viii. 18, καὶ καλίσουσι . . . . . εἰσακούσω αὐτῶν	11	xxxiv. 9, ἀκούσατε λόγον Κυρίου	3
ix. 8, ὑπελείφθην ἐγὼ	2	xxxv. 11, καὶ κατὰ . . . . . ἐν αὐτοῖς	13
ix. 10, ἐγὼ εἶπα Ἐγὼ εἰμι	4	xxxv. 13, καὶ ἐκλήθησας . . . . . σου καὶ	7
x. 14, καὶ τέσσαρα . . . . . πρόσκπον ἀετοῦ	30	xxxv. 15, καθὼς ἠψφράνθης . . . . . ποιήσω σοι	11
x. 16, καίγε αὐτοὶ . . . . . ἐχόμενα αὐτῶν	6	xxxvi. 15, καὶ τὸ . . . . . ἀτεκνωθήσεται ἐν	7
x. 22, τὴν ὄρασιν αὐτῶν	3	xxxvi. 18, περὶ τοῦ . . . . . ἐμίαναν αὐτήν	15
xi. 11, 12, αὐτῇ ὑμῖν . . . . . ὑμῶν ἐποιήσατε	51	xxxix. 28, καὶ συνάξω . . . . . οὐκίτι ἐκεῖ	14
xxvii. 32, καὶ ἐπιστρέψατε καὶ ζήσατε	4	xl. 30, καὶ ἀλαμμῶθ . . . . . πάντες πήχρων	12
xxiv. 10, καὶ τὰ ὀστέα συμφυγῇσονται	4	xl. 38, 39, ἐκεῖ πλουτοῦσιν . . . . . ἐν χρυσίῳ	19
xxiv. 13, ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμμα	5	xliii. 12, οὗτος ὁ νόμος τοῦ οἴκου	4
xxiv. 16, οὐδὲ μὴ ἐλθῇ σοι δάκρυα	5	xliv. 12, καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν	5
xxvi. 18, καὶ παραχθῇσονται . . . . . ἐξ ὁδοῦ σου	11	xlvi. 16, καὶ τὸ . . . . . ὄριον βορρᾶ	7

A few of these are of considerable importance; viz., x. 14. "And every one had four faces: the first *was* the face of a cherub, and the second face *was* the face of a man, and the third, the face of a lion, and the fourth, the face of an eagle."

xiii. 11, 12. "This city shall not be your caldron; neither shall ye be the flesh in the midst thereof; but I will judge you in the border of Israel. And ye shall know that I am the Lord: for ye have not walked in my statutes, neither executed my judgments, but have done after the manners of the heathen that *are* round about you."

xxvii. 31, 32. "And they shall make themselves utterly bald for thee, and gird them with sackcloth, and they shall weep for thee with bitterness of heart, *and* bitter wailing . . . saying, What city is like Tyrus, like the destroyed in the midst of the sea?"

xxxiii. 25—27. "Thus saith the Lord God, Ye eat with the blood, and lift up your eyes towards your idols, and shed blood: and shall ye possess the land? Ye stand upon your sword, ye work abomination, and ye defile every one his neighbour's wife: and shall ye possess the land? Say thou thus unto them."

xxxix. 28. "But I have gathered them" (Hebrew and Greek, *But I will gather them*) unto their own land, and have left (Hebrew and Greek, *and will leave*) none of them any more there."

xl. 38, 39. "Where they *washed* the burnt-offering. And in the porch of the gate *were* two tables on this side, and two tables on that side."

At Ezekiel viii. 17, we meet with one of the ספרין נקין or the corrections of the Scribes, פנים "to *their* face" or "nose," for פני "to my nose." Upon this the Greek *μυκτηρίζοντες* throws no light. We mention this here merely because we have given the other corrections.

The Book of Daniel consists of two parts; 1st, Historical, chap. i.—vi., 2nd, Prophetical, vii.—xii. This Book was so badly translated in the Septuagint, that, in its stead, the version of Theodotion was early adopted by the Greek churches. Tischendorf gives at the end of his work *Δαυιηλ κατὰ τοὺς Ὁ*, but we have preferred to adopt Theodotion's translation.

Sixty-four verses find place at the commencement of the Book, recounting the story of Susannah; and at the end, after chap. xii., forty-two verses relating the story of Bel and the Dragon. Of these verses Horne observes: "That they were originally written in Greek by some Hellenistic Jew, without having any higher source whence they could be derived, is evident from this circumstance, that, in the history of Susannah, Daniel, in his replies to the elders, alludes to the *Greek* names of the trees, under which they said the adultery charged upon Susannah was committed, which allusions cannot hold good in any other language." Then he subjoins in a note, "In the examination of the elders, when one of them said he saw the crime committed *ὑπὸ σχίνον*, under a mastich tree, Daniel is represented as answering, in allusion to *σχίνον*, The angel of God, [who] hath received sentence of God, *σχίσει σε μέσον*, will cut thee in two. And when the other elder said, it was *ὑπὸ πρίνον*, under a holm-tree; Daniel is made to answer, in allusion to the word *πρίνον*, The angel of the Lord waiteth with the sword, *πρίσαι σε μέσον*, to cut thee in two."

This double play on the words *σχίνον* and *πρίνον* does not sound like a translation from the Hebrew; and the whole incident, though it may be founded on fact, must be regarded as apocryphal. Our readers will not be surprised to find that we have omitted these addenda.

We may just point out, that a considerable portion of the Book of Daniel is written in אַרְמֵיִת Syro-Chaldaic, viz., chap. ii. 4, to the end of chap. vii. The Chaldeans are said to have spoken to the king in Syriac. This includes the straightforward confession of the Chaldeans that they could not interpret the king's dream, unless he first told his servants what the dream was; the anxiety and prayer of Daniel and his companions, that they might not perish with the rest of the wise men of Babylon; the revelation of the secret to Daniel in a night-vision; Daniel's exposition and interpretation of the dream to Nebuchadnezzar; the consequent promotion of Daniel and his companions; the setting up of the golden image which Shadrach, Meshach and Abed-Nego refused to worship; their being cast into, and miraculously rescued from, the burning fiery furnace; Nebuchadnezzar's second dream about the hewing down of the tree, and Daniel's interpretation thereof; Belshazzar's feast, the handwriting on the wall, Daniel's interpretation and increased promotion; the king's death and succession by Darius; the plot of the presidents and princes against Daniel's life, and his providential deliverance from the den of lions; Daniel's dream of the four beasts, including that remarkable passage; "I saw in the night visions, and, behold, *one* like the son of man came with the clouds of heaven, and came to the Ancient of days, and they brought him near before him."

Hosea i. 10. *Καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew, chap. ii. 1; cited Rom. ix. 26.

Hosea ii. 23. *Καὶ ἀγαπήσω τὴν οὐκ ἀγαπημένην, καὶ ἐρῶ τῷ οὐ λαῷ μου Λαὸς μου εἰ συ*, agreeing with the Hebrew; referred to, but not cited, by St. Paul, Rom. ix. 25.

Hosea vi. 6. *Διότι ἔλεος θέλω ἢ θυσίαν*, agreeing with the Hebrew; cited Matt. ix. 13.

Hosea xi. 1. *Ἐξ Αἰγύπτου μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ* (his son); the Hebrew has מִצְרַיִם הָרִאֵתִי לְבִנִי. St. Matthew, chap. ii. 15, follows the Hebrew, "Out of Egypt have I called my son."

There is a short paragraph in the Greek of Hosea xiii. 4, which is not found in the Hebrew, "Who established the heavens and created the earth, whose hands created all the host of heaven; but I shewed them not unto thee that thou shouldest go after them, and I brought thee" (out of the land of Egypt).

Joel ii. 28—32. *Καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα καὶ ἐκχεῶ ἀπὸ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew (chap. iii.); cited for the most part according to the Septuagint, Acts ii. 17--21.

Amos v. 25—27. *Μὴ σφάγια καὶ θυσιάς προσηγάκατέ μοι, οἶκος Ἰσραὴλ, τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ, κ.τ.λ.* Here we meet with considerable discrepancy between the Septuagint and the Hebrew. The Evangelist (Acts vii. 43) has, with the Septuagint, *Remphan*, for the Hebrew *Chim*; and contrary both to the Hebrew and the Septuagint, *Βαβυλώνος* for *Δαμασκού*.

Amos ix. 11, 12. *Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, κ.τ.λ.* The Septuagint here render *רְשִׁיטִי עֵדוֹם*, “the remnant of Edom,” by *οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων*; “the residue of men.” The Evangelist follows the Septuagint, Acts xv. 16, 17. We strongly suspect that the correct Hebrew reading is *רְשִׁיטִי*, not *רְשִׁיטִי*. The words *τὸν Κύριον*, found in the Alexandrian Codex, and cited by St. Luke, are not in the Hebrew, but they complete the Greek sentence, *ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι, κ.τ.λ.*; moreover the word *ἐκζητήσωσιν* of the Septuagint and of the Evangelist does not correspond to the Hebrew *יִשְׁכְּלוּ*, “they shall possess,” but to *יִשְׁכְּלוּ*, “they shall seek.” These variations impart to the passage under consideration two totally different aspects, the one in favour of the Jews, the other in favour of the Gentiles. We are unwilling to charge either side with wilful corruption; but when we meet with discrepancies of so serious a description, we are impressed and saddened with these two reflections, that the earthly heart will ever and anon deceive the head, and that the heavenly treasure is committed to us only in earthen vessels.

Micah v. 2. *Καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος Ἐφραθὰ, ὀλιγοστός εἶ, κ.τ.λ.* This agrees with the Hebrew, but St. Matthew has, chap. ii. 6, *οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ*, apparently a direct contradiction to the words of the Prophet, *בְּתִלְפִי לְהִיּוֹת יְעִצִּי מִתְּרִי*. Hence some have inferred that the text has been corrupted in this place. We have no doubt that this inference has proceeded from a misconception of the Hebrew idiom. For under the positive *יְעִצִּי* there is implied a very strong negative. Bethlehem, smallest in size, fewest in number, was yet by no means the least in quality and in honour among the thousands of Judah; and why? because from thence the Saviour was to come.

Hab. i. 5. *Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ ἐπιβλέψατε, κ.τ.λ.* For *καταφρονηταὶ* the Hebrew and the other versions have *בְּגוֹיִם*, “among the Gentiles;” and although the Evangelist follows the Septuagint (Acts xiii. 41), yet we are informed (ver. 42) that the Gentiles besought that the words might be preached to them the next Sabbath. In this case, certainly, the Gentiles were not *καταφρονηταὶ*.

Hab. i. 12. One of the *תָּקֵן סְפָרִים*, where for *אֵל תָּמוּת* *thou shalt not die*, *לֹא נָמוּת*, *we shall not die*, is said to be substituted.

Hab. ii. 3. *Ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπομεινον αὐτόν, ὅτι ἐρχόμενος, κ.τ.λ.*, agreeing with the Hebrew. The sense of this passage is given Heb. x. 37.

Hab. ii. 4. *Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται.* Strangely enough, most Greek copies have *μου* for *σου*. All the other versions follow the Hebrew. St. Paul cites the passage without the pronoun: “The just shall live by faith” (Rom. i. 17; Gal. iii. 11; Heb. x. 38).

Zephaniah i. 5. The Hebrew phrase *בְּקִלְכֶם בְּשִׁבְעֵיכֶם יְהוָה* is rendered by the Septuagint, *καὶ τοὺς ὀμνούντας κατὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν*; “And those who swear by their king.” The Latin and modern languages treat *בְּקִלְכֶם* as a proper name, “Melcom,” etc.

At verse 11, we have *כָּל־בְּנֵי־חַוִּילָה וְכָל־בְּנֵי־חַוִּילָה*, English Version, *For all the merchant people are cut down.* The Greek takes *חַוִּילָה* in the sense of *to be like*, and *כָּל־בְּנֵי־חַוִּילָה* as a proper name of place; *ὅτι ὁμοιώθη πᾶς ὁ λαὸς Χανάναν*; “For all the people of Canaan are assimilated;” Luther has, *Denn das ganze Aramervolk ist dahin*; “For all the tradespeople are there.”

We have another instance of this at chap. ii. 5: גֵּוֵי כְּרֶתִים; English Version, "The nation of the Cherethites; Greek, *πάροικοι Κρητῶν*; Latin, *Gens perditorum*; "nation of the lost or destroyed," as if from כָּרַת, *to cut off*. Luther has *den Kriegern*; "the warriors."

Zeph. iii. 18. Here we meet with a somewhat obscure passage: נִנְיִי מְפֹרָד אֶסְפְּתִי מִפֶּה הָיִי מִשְׁמַחַת צָלִיחַת קִרְפָּה; English Version, "I will gather *them that are* sorrowful for the solemn assembly, *who* are of thee, *to whom* the reproach of it *was* a burden." The Greek throws light upon this, the translators having read וָי, *woe*, instead of הָיִי, *they were*; Καὶ συνάξω τοὺς συντετριμμένους σου, οὐαὶ τίς ἔλαβεν ἐπ' αὐτήν ὀνειδισμόν; "And I will gather together thy crushed ones (Heb., the afflicted of the assembly); woe to him that lifteth up a reproach against her." That מִשְׁמַחַת signifies a *lifting up*, and not a thing to be lifted up, or a burden, is clear from Psalm cxli. 2, מִשְׁפָּאת פִּי מִקְחַת-צָרָב, *the lifting up of my hands is an evening sacrifice*.

We have made but one trifling addition to the Greek text in this Book, viz., chap. i. 9, ἐπὶ πάντας. (Alex., Compl.)

Haggai.—We have transferred the first clause of chap. ii. 1, Greek and German, to chap. i. 15.

Hag. ii. 5. The clause, Καὶ ὁ . . . τῆς Αἰγύπτου, "According to the word that I covenanted with you when ye came out of Egypt," wanting in Tischendorf and the Codex Vaticanus, is found, but with variations, in the Alexandrian and Complutensian texts. We have adopted the reading of Stier and Theile.

Hag. ii. 6. Ἐτι ἀπαξ ἐγὼ σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, agreeing with the Hebrew; cited, substantially, Heb. xii. 26.

Hag. ii. 9. The phrase, "And peace of soul in abundance to every one that laboureth to raise this my temple," occurs in the Septuagint alone. So also chap. ii. 14: That which they offer shall be unclean "on account of their early burdens; they shall be pained because of their labours, and ye hated him that reproveth at the gates."

Zechariah.—Chap. i. 18 of the versions is chap. ii. 1 of the Hebrew.

Zech. iii. 2. Ἐπιτιμήσαι Κύριος ἐν σοὶ διάβολε, agreeing with the Hebrew; cited Jude, ver. 9.

Zech. iv. 14. Οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ τῆς πύργου παρεστήκασιν Κυρίῳ πάσης τῆς γῆς, agreeing with the Hebrew; applied by St. John to the two candlesticks, Rev. xi. 4.

Zech. ix. 9. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Τερουσαλήμ, κ.τ.λ., agreeing with the Hebrew; condensed by St. John in his Gospel, chap. xii. 15.

Zech. xi. 13. Καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς, κ.τ.λ., "And I took the thirty pieces of silver," etc., agreeing with the Hebrew; cited by St. Matt. (chap. xxvii. 9), as from Jeremiah, the name of the prophet being probably a gloss, written first *Ζριου*, then *Ιριου*, then in full, *Ιερεμίου*.

Zech. xii. 10. וְהָיָה יְהוָה אֵלֵינוּ וְהָיָה יְהוָה אֵלֵינוּ. Curiously enough, the Septuagint have ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο, "for what they have danced," shewing that they read יְהוָה for יְהוָה, to the serious injury of the sense. St. John has Ὁψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, "They shall look upon him whom they have pierced," viz., Christ (John xix. 37).

Zech. xiii. 5. The word אָדָם, *άνθρωπος*, *man*, is rendered by the proper name, Adam, in the Latin: "Adam exemplum meum ab adolescentia mea" (comp. other versions). Better, with Gesenius, "a man bought me."

Zech. xiii. 7. Πατάξετε τοὺς ποιμένας καὶ ἐσπάσατε τὰ πρόβατα, agreeing with the Hebrew. St. Matt., chap. xxvi. 31, has πατάξω, κ.τ.λ., "I will smite," for "smite ye."

Malachi i., the Hebrew מַלְאכִי בְיָד, *by Malachi*, is translated in the Greek, ἐν χειρὶ ἀγγέλου αὐτοῦ, "by the hand of *his* messenger." Of course, מַלְאכִי signifies *my* messenger. The latter clause of ver. 1 of the Greek, "lay it then to your hearts," does not exist in the present Hebrew copies.

Mal. iii. 1. Ἴδου ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, κ.τ.λ., agreeing with the Hebrew. Three evangelists, Matt. (xi. 10), Mark (i. 2), Luke (vii. 27) cite the words with the substitution of σου for μου.

Mal. iv. 6. Ὅς ἀποκαταστήσει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, κ.τ.λ., not in exact accord with the Hebrew, or with the citation, Luke i. 17.

OF THE LATIN VULGATE.

Many Latin versions are said (Walton, Proleg. x.) to have been in existence at the time of St. Augustine. The most excellent of these was that which bore the threefold title; Itala or Italian, Vulgata or Common, Vetus or Ancient. It is probable that this was in use, in the church of Rome, from the days of the apostles themselves. Jerome first corrected this from the Septuagint, and produced a new translation of the books of Job, Psalms, Proverbs, Ecclesiastes and Song of Solomon. This version was not considered absolutely authentic in the Christian church. The modern Latin Vulgate was the work of Jerome alone. In his youth he studied Hebrew and Chaldee under the most able scholars of the age, and at the same time made himself master of Greek and Latin. To assist him in his great undertaking he had at hand Origen's Hexapla, the Septuagint and the versions of Aquila, Symmachus and Theodotion. But although these were of great assistance to him, Jerome discovered that their defects were too numerous for the Greek to form the basis of his proposed work; he therefore resolved, with the advice and at the request of his friends, to make a new translation into Latin from the original Hebrew text. The undertaking which was of a purely private character, was speedily and happily accomplished. In addition to all the canonical books of the Old Testament which he translated from the Hebrew, he translated from the Greek the books of Judith and Tobit; the other apocryphal books he did not touch. The New Testament, Jerome is said not to have re-translated, but simply revised. The superior excellence of his work has been justly admitted by Jews as well as by Christians. Bishop Walton informs us that Rabbi Azarias calls Jerome "Interpretem Christianorum κατ' ἐξόχην;" and he adds, "Sic Kimchius ad Psalm. cx. vocat Interpretem absolutè, Aben Ezra ad Psalm. iii. Interpretem præputiatorum, R. Jos. Alb. in *Fundamentum sapientem translatores*, Elias Levita, *doctum Hieronymum*."

To many in the Christian church, Jerome's version at first was unacceptable. The appearance of seeking to undermine the authority of the Septuagint gave offence to sensitive minds, and caused the translator no little sorrow. He managed, however, to surmount the reproaches of friends and the attacks of enemies, and after his death his noble work gradually gained authority and continued in use till the time of Gregory the Great. As to the present Latin Vulgate, Bishop Walton says it is certain that the book of Psalms was not translated by Jerome from the Hebrew; (although he did translate the Psalms from the Hebrew, and that version is still extant amongst his works); but is from the old Septuagint version according to the emendation of Lucian Martyr; the other books are principally from Jerome's translation. As to the authority of the Vulgate in the Church of Rome, it was affirmed at the Council of Trent, Ses. 4, Can. 2, "Authenticam esse et summæ auctoritatis," and it was decreed that "hæc ipsa vetus et Vulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, et expositionibus pro authentica habeatur, et ut nemo eam rejicere quovis pretexto audeat vel præsumat." *This same ancient and Vulgate edition, which by the long use of so many centuries has been approved in the church itself, is to be*

held authentic in public readings, disputations, sermons and expositions; and no one is to dare or presume to reject it under any pretext whatever. That the real meaning of this decree was not that the Vulgate was infallible, but that it was, in the main, a good translation, and contained nothing contrary to the faith or to sound morals, seems tolerably clear from the fact that Popes Sixtus V. and Clement VIII. subsequently brought out new and revised editions. There was—

1st. *Biblia Sacræ Vulgatæ editionis ad Concilii Tridentini præscriptum emendata et a Sixto V. P. M. recognita et approbata.* Romæ, ex Typographia Apostolica Vaticana. Folio, 1590.

2nd. *Biblia Sacra Vulgatæ editionis Sixti V. Pontificis Max. jussu recognita et edita.* Romæ, ex Typographia Apostolica Vaticana, 1592. This edition, printed under the auspices of Clement VIII., is known as the Clementine edition.

Many editions of the Vulgate have appeared in modern times, none of which can make the high pretension of being free from errors of various kinds, yet upon the whole, we are disposed to consider the Latin Vulgate one of the most magnificent translations of the Holy Scriptures that the Christian world has produced.

In the Old Testament of the Hexaglot Bible, we have reproduced the “*Biblia Sacra Vulgatæ editionis Sixti V. Pontificis Maximi jussu recognita et Clementis VIII. auctoritatis edita.* Parisiis, Jouby et Roger, Editores.

In the New Testament, out of deference to the opinion and advice of friends, we have adopted the “*Codex Amiatinus, Novum Testamentum Latine, Interprete Hieronymo. Ex celeberrimo Codice Amiatino omnium et antiquissimo et præstantissimo, edidit Constantius Tischendorf. Lipsiæ, Avenarius et Mendelsohn, 1854.*”

It will be necessary to give our readers some account of this Codex; and this we can best do by presenting, in as brief a form as possible, the interesting story recorded by Tischendorf himself. He tells us in his *Prolegomena* that in his travels, which he undertook recently for five years under the patronage of Frederic Augustus, King of Saxony, his first care was everywhere to bring to light ancient records, whether Greek or Latin, referring to the text of the sacred books. Amongst the number of Latin books one, which was formerly called Amiatine, in modern times Laurentian, stands pre-eminent; and that this has been preserved to our time he attributes to the remarkable beneficence of Divine Providence. For that book contains the biblical interpretation of Jerome, written not more than 120 years after the death of Jerome himself. A. M. Bandinius, towards the end of the eighteenth century described this codex with learning and skill, and Ferd. Flor. Fleck, in the 33rd year of the present century, himself partly collated it with the Vulgate text, and partly had it collated by his friends. The work, however, was badly done; and in the autumn of 1843, Tischendorf went to Florence, and took it in hand; he was subsequently assisted in bringing out the text by the learned S. P. Tregelles, LL.D. Of the removal of the Codex Amiatinus to the Laurentian library Bandinius observes: “*Quod autem in Laurentianam bibliothecam transierit, gratiæ immortales munificentiae Petri Leopoldi, magni ducis nostri, nunc augustissimi imperatoris, sunt referendæ, qui rebus omnibus servandis quæ sacris et profanis studiis quoquo modo conferre possunt semper intentus, quum ipsi innotuisset inter suppressi Monachorum Cisterciensium montis Amiatæ cœnobii suppellectiles hoc pretiosum monumentum reperiri, religiose jussit ut cum aliis codicibus ibidem existentibus in hoc Mediceum sacrarium toto terrarum orbe celeberrimum transferretur?*” But that it (the Codex Amiatinus) was transferred to the Laurentian library, undying thanks are due to the munificence of Peter Leopold, our Grand-duke, now our most august Emperor; who, always intent upon preserving whatever can in any way contribute to sacred as well as secular learning, as soon as it was intimated to him that amongst

the property of the suppressed order of the Cistercian Monks of Mount Amiata, this precious monument was found, religiously commanded that it should be removed, with other MSS. which were there, to this sacred repository, the most celebrated in the whole world.

The Amiatine Monastery was built about the year 750 on the lofty mount of Amiata, the modern Delle Fiore, situate on the boundaries of Tuscany and the States of the Church. It was in the possession of the Benedictine Monks for about five centuries, when by order of Gregory IX. the Cistercians succeeded in their place. The question has been discussed, how the Codex came into the possession of this Monastery. The most probable story is that Peter, an Amiatine Monk, a Longobardian by birth, a man of extraordinary influence, who flourished at the end of the ninth, and the beginning of the tenth century, conferred great benefits upon his order, and amongst other benefits, this Codex. In corroboration of this view, it appears that on the first page of the Codex the following verses are written in large letters :—

*Coenobium ad eximii merito venerabile Salvatoris,
Quem caput ecclesiæ dedicat alta fides,
Petrus Longobardorum extremis de finibus abbas
Devoti affectus pignora mitto mei,
Meque meosque optans tanti inter gaudia patris
In cælis memorem semper habere locum.*

To the venerable cloister of the deservedly illustrious Saviour (Salvator, name of convent, Tisch), whom ancient faith consecrates head of the church; I, Peter, abbot, send from the remotest regions of the Longobards this pledge of my affection, with the desire that both I and mine may ever find a humble (mindful) place in heaven amid the joys of such a father.

It has been tolerably clearly proved that these lines appear not as they were originally written, but as they were interpolated by Peter the Longobard. The two Hexameters (lines 1 and 3) are spoilt by the interpolation. The correct reading is supposed to be according to the learned Tischendorf:

*Culmen ad eximii merito venerabile Petri
Quem caput ecclesiæ dedicat alta fides,
Servandus Latii extremis de finibus abbas*

To the venerable summit of the deservedly illustrious Peter, whom ancient faith consecrates head of the church, I Servandus, abbot, send from the remotest regions of Latium," etc.

Servandus was a disciple of St. Benedict, and abbot of a library built by the patrician Liberius in honour of St. Sebastian, in the remotest confines of Latium. He is related to have been in the habit of paying visits, and to have paid one visit in particular, in company with a few of his disciples, to his venerable master at Casinum (San Germano) A.D. 541. On this occasion, Servandus presented St. Benedict with this pledge of his devoted affection. There is another account that Servandus, when he was old, heard of the election of Gregory to the Popedom, and sent him this Codex as a present. There is also a tradition, dating as far back as the 11th century, that the Codex itself is in Gregory the Great's handwriting.

At the end of the Codex, after the list of the Canonical books, which is the same as that of the Clementine edition, the following verses are written :—

Hieronyme interpres variis doctissime linguis
Te Bethlehem celebrat, te totus personat orbis.
Te quoque nostra tuis promet bibliotheca libris,
Qua nova cum priscis conditis donaria gazis.

*Jerome, interpreter skilled, in various languages learned,
Thee Bethlehem celebrates, thy praise in the wide world resoundeth.
Thee too, enriched with thy works, our library ever shall publish,
Where thou hast stored new gifts with revered antiquity's treasures.*

The text of the Codex Amiatinus, as it differs in many respects from the Clementine edition, so, with few exceptions, it is, as Tischendorf thinks, such as Jerome wrote it. Throughout the world there is no greater vindicator of ancient truth. In many instances, where the Vulgate has no authority, or at most but very little, from the Greek, this Codex is in accord with abundant Greek authorities. The style is old ecclesiastical, not classical; the orthography is peculiar, and differs from most printed books. Letters are confused, such as the labials *b*, *v*, *p*, and the dentals *d*, *t*; the aspirate is omitted or inserted without distinction. Sometimes the consonants of compounds are assimilated, sometimes not; sometimes the same word is spelt in two or three different ways in the same page.

In the Hexaglot Bible, the same plan has been adopted with this Latin text, as with the Greek. The important passages which find place in the original, but which are wanting in our Codex, are supplied from the Vulgate, within brackets, and the words which are grossly misspelt have been corrected.

On this subject, Tischendorf remarks: "Emendationes in codice Amiatino maximam partem antiqua manu, sæculi fere octavi vel noni factæ sunt, paucæ recentiores sunt: passim difficile dictu est utrum emendatio ad ipsum auctorem an manum ejus æqualem an ad correctorem posteriorem sit referenda. Correctoris studio quum multa debentur quibus ipse textus amplificatur vel in aliam lectionem mutatur, tum permulta quibus dictio ad leges antiquas grammaticas convenientior est reddita: quamquam sat multa per errorem aut solæcismum scripta intacta manserunt. Non inutile esset emendationes eas quæ in re critica aliquid momenti haberent colligere, quo melius is textus ad quem corrector codicem conformare studebat cognosci posset. Nos quidem in edendo textu nec ubique illas arcendas nec plerumque recipiendas curavimus." *The corrections in the Codex Amiatinus were made for the most part by an ancient hand, about the eighth or ninth century, a few of them are more recent. It is everywhere difficult to say whether the correction is the work of the author himself, or of one of his contemporaries, or of a later writer. To the seal of the corrector much must be attributed whereby the text itself has been amplified or changed into a different reading, and much whereby the wording has been rendered more agreeable to the ancient laws of grammar: although much that was written by error or solecism, has remained untouched. It would not be unprofitable to collect those emendations which have any critical importance, so that the text to which the corrector desired to conform this Codex might be known. We, indeed, in editing our text, have not been careful either to reject them (the corrections), or, as a rule, to accept them. The wisdom of reproducing any codex as it is, absolutely (unless the object be generously to place within the reach of all an equivalent for that to which only few can obtain access), is doubtful. But to go on multiplying copies abounding with errors and*

inconsistencies, especially in spelling and grammar, would be absurd. We have not hesitated in our Latin text to modify the spelling of certain words, which, to say the least, would have presented an inharmonious appearance in such a work as the Hexaglot Bible. For instance, we have substituted *scripsi* for *scribsi*, *aliud* for *aliut*, *inquit* for *inquid*, *hi* or *ii* for *hii*, *prëtiosa* for *prætiosa*, *quërella* for *quærella*, *hebraice* for *ebraicæ*, *amare* for *amaræ*, *scribe* for *scribæ*, (imperative), *cum exercitu* for *cum exercitum*, and the like. And here we may quote Tischendorf's words: "Qua in re paullo majorem constantiam vellem adhibitam esse."

DIFFERENT READINGS.

It will be convenient here to give a list of the different readings which find place in the Clementine Edition and in the Codex Amiatinus, and of words and phrases supplied within brackets to the latter from the former in the Hexaglot Bible.

CLEMENTINE ED. VULG.				TISCHENDORF, COD. AMIAT.			
Matt.	i.	3, Zaram	..	Zarad			
		3, Earon	..	Esrom			
		6, Rahab	..	Racab			
		5, Obed	..	Obeth			
		7, Abias	..	Abia			
		10, Manassen	..	Manassem			
		11, transmigratione	..	transmigrationem			
		13, Eliacim	..	Eliachim			
		14, Sadoc	..	Saddoc			
		15, Mathan	..	Matthan			
		20, apparuit in somnis	..	in somnis apparuit			
	ii.	1, Bethlehem	..	{ Bethlehem (<i>freq.</i>)			
				{ Bethlem (Luke ii. 15).			
		1, Juda	..	Judæ			
		1, Jerosolymam	..	Hierosolymam (<i>freq.</i>)			
		5, Judæ	..	Judæ			
		6, regat	..	reget			
		6, Israël	..	Israhel (<i>freq.</i>)			
		11, thus	..	tus			
		11, myrrham	..	murrham			
		13, somnis	..	somnio			
		17, Jeremiam	..	Hierimiam			
		19, angelus Domini apparuit	..	apparuit angelus Domini			
		22, quod	..	quia			
		22, illo	..	illuc			
		22, Nazareus	..	Nazareus			
	iii.	1, Joannes	..	Johannes (<i>freq.</i>)			
		2, pœnitentiam	..	pœnitentiam (<i>freq.</i>)			
		2, appropinquavit	..	adpropinquavit (<i>adp. freq.</i>)			
		3, Isaiam	..	Esaïam (<i>freq.</i>)			
		4, pelliceam	..	pelliciam			
		4, locustæ	..	lucustæ			
		6, Jordanem	..	Jordanem (<i>freq.</i>)			
		6, ab eo in Jordane	..	in Jordane ab eo			
		9, potens est	..	potest			
		11, baptizo vos	..	vos baptizo			
CLEMENTINE ED. VULG.				TISCHENDORF, COD. AMIAT.			
Matt.	iii.	11, calceamenta	..	calciamenta (<i>freq.</i>)			
		11, baptizabit	..	baptizavit			
		12, permundabit	..	permundavit			
		16, et	..	(deest)			
	iv.	1, a	..	ab			
		1, tentaretur	..	temtaretur (<i>freq.</i>)			
		3, tentator	..	temtator (<i>freq.</i>)			
		5, assumpsit	..	assumsit			
		7, tentabis	..	temtabis			
		8, assumpsit	..	assumit			
		10, Satana	..	Satanas			
		10, enim	..	(deest)			
		12, Jesus	..	(deest)			
		13, maritima	..	maritimam			
		13, Nephthalim	..	Nephthalim (<i>freq.</i>)			
		16, Galilæa	..	Galilææ			
		16, vidit lucem magnam	..	lumen vidit magnum			
		16, umbræ	..	et umbra			
		23, and ix. 35, circuibat	..	circumibat			
		25, Decapoli	..	Decapolim			
	v.	1, Jesus	..	(deest)			
		12, exultate	..	exultate			
		16, opera vestra bona	..	vestra bona opera			
		18, fiant	..	fiunt			
		22, Raca	..	Racha			
		23, offers	..	offeret			
		24, ante	..	ad			
		24, reconciliari	..	reconciliare			
		24, offeret	..	offers			
		27, quia	..	quoniam			
		29, projice	..	proice (<i>freq.</i>)			
		29, mittetur	..	mittatur			
		33, perjurabis	..	pejureris			
		39, dexteram maxillam tuam	..	dextera maxilla tua			
		41, angariaverit	..	angariaberit			
		41, et	..	(deest)			

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Matt. v.	46, diligitis	diligatis
	47, et	(deest)
vi.	2, facis	facies
	2, eleemosynam	eleemosynam (<i>freq.</i>)
	4, nesciat	ne sciat
	6, oraveris	orabis
	7, quod	quia
	13, nos inducas	inducas nos
	13, tentationem	temptationem (<i>freq.</i>)
	13, (quia tuum—seculorum)	(desunt hæc verba utrique codici)
	13, Amen*	(deest)
	16, appareant	pareant
	19, serugo	erugo (<i>freq.</i>)
	22, tui	(deest)
	22, tuus	(deest)
	22, oculus tuus fuerit	fuerit oculus tuus
	23, fuerit nequam	nequam fuerit
	24, mammonæ	mamonæ
	25, (deest)	est
	26, pluri	plures
	30, fenum	fœnum
	30, modicæ	minimæ
	33, Dei	(deest)
	33, hæc omnia	omnia hæc
	34, ipsi	ipse
vii.	2, remetietur	metietur
	4, ejiciam	eiciam (<i>freq.</i>)
	4, trabs	trabes
	6, dirumpant	dirumpant
	12, illis	eis
	13, est	(deest)
	14, arcta	arta
	14, est	(deest)
	16, tribulis	tribolis
	18, malos fructus	fructus malos
	18, bonos fructus	fructus bonos
	25, irruerunt	irruerunt (<i>inr. freq.</i>)
	26, super arenam	supra harenam
	27, illius	ejus
	28, admirabantur	ammirabantur (<i>amm. freq.</i>)
	29, et	(deest)
viii.	3, Jesus	(transposed)
	4, Moyses	Moses (<i>freq.</i>)
	7, et	(deest)
	16, obtulerunt	optulerunt (<i>freq.</i>)
	17, ægrotationes	egrotationes
	17, nostras	(deest)
	25, ad eum discipuli ejus	(desunt)
	26, Jesus	(deest)
	26, imperavit	inreparavit
	26, ventis	vento
	27, obediunt	obœdiunt (<i>freq.</i>)
	29, Jesu	(deest)
	29, filii	filii (<i>freq.</i>)
	30, multorum porcorum	porcorum multorum
	31, hinc	(deest)
	33, eis	his

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Matt. ix.	5, tua	(deest)
	5, an	aut
	6, autem sciatis	sciatis autem
	6, quia	quoniam
	9, Matthæum	Matthæum (<i>freq.</i>)
	12, medicus	medico
	16, immittit	inmittit (<i>inm. freq.</i>)
	18, Domine	(deest)
	18, tuam	(deest)
	28, hoc possum	possum hoc
	30, eorum	illorum
	33, dæmonio	dæmone
	33, nunquam	numquam (<i>freq.</i>)
	35, omnes civitates	civitates omnes
	38, mittat	eiciat
x.	3, (deest)	et
	3, Alphæi	Alphæi
	4, Chananaeus	Cananaeus
	4, Iscariotes	Scariotes (<i>freq.</i>)
	5, (deest)	et
	11, autem	(deest)
	12, dicentes: Pax huic domui	(desunt)
	13, illa	(deest)
	13, revertetur ad vos	ad vos revertatur
	14, (deest)	de ..
	14, (desunt)	in testimonium eorum
	15, Gomorrhæorum	Gomorrhæorum
	18, ducimini	ducimini
	22, usque	(deest)
	23, (deest)	enim
	25, servo	servus
	26, est	(deest)
	26, sciatur	sciatur
	28, timete eum	eum timete
	29, vaneunt	veniunt
	30, (deest)	et
	32, in cælis est	est in cælis
	34, pacem venerim mittere	venerim mittere pacem
	37, aut	et
xi.	4, Jesus	(deest)
	7, arundinem	harundinem (<i>freq.</i>)
	14, et	(deest)
	14, Elias	Helias (<i>freq.</i>)
	21, Corozain	Chorazain
	23, hanc	hunc
xii.	1, per sata sabato	sabato per sata
	14, perderent eum	eum perderent
	15, recessit	secessit
	24, principe	principem
	26, Satanam	Satanan
	27, vestri erunt	erunt vestri
	29, diripiet	diripiat
	41, Jonas	Jona
	44, eam	(deest)
	48, ipse	ille
	49, suos	(deest)
	50, (deest)	et

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Matt. xiii.	4, cæli	.. (deest)
	8, autem	.. vero
	8, trigesimum	.. tricesimum
	10, eis	.. (deest)
	13, intelligunt	.. intellegunt (<i>freq.</i>)
	14, et	.. ut
	14, adimpletur	.. adimpleatur
	14, in	.. (deest)
	15, clausurunt	.. cluserunt (<i>freq.</i>)
	15, videant oculis	.. oculis videant
	20, super	.. supra (<i>freq.</i>)
	22, seminatus est	.. est seminatus
	23, terram bonam	.. terra bona
	23, centesimum	.. centum
	23, sexagesimum	.. sexaginta
	23, aliud vero trigesimum	.. porro aliud triginta
	29, cum eis et triticum	.. et triticum cum eis
	30, in	.. (deest)
	33, (deest)	.. dicens
	35, impleretur	.. adimpleretur
	36, edissere	.. dissere
	37, illis	.. (deest)
	43, eorum	.. sui
	43, audiendi	.. (deest)
	47, et	.. (deest)
	54, virtutes	.. virtus
	55, fratres	.. frater
xiv.	1, audivit	.. audiit
	11, attulit	.. tulit
	14, eis	.. ejus
	18, mihi illos	.. illos mihi
	19, fœnum	.. fœnum (<i>freq.</i>)
	22, compulit Jesus	.. jussit
	22, naviculam	.. navicula
	28, ad te venire	.. venire ad te
	30, mergi	.. mergeri
xv.	4, (deest)	.. tuum
	6, suam	.. (deest)
	12, hoc	.. (deest)
	17, secessum	.. secessu
	22, ei	.. (deest)
	28, ejus	.. illius (<i>freq.</i>)
	30, cæcos, claudos	.. clodos, cæcos
	34, habetis panes	.. panes habetis
	38, quatuor	.. quattuor (<i>freq.</i>)
xvi.	2, illis	.. eis (<i>freq.</i>)
	4, scire	.. (deest)
	4, prophetæ	.. (deest)
	9, in	.. (deest)
	9, millia	.. milia (<i>freq.</i>)
	9, sumptistis	.. sumastis
	10, in	.. (deest)
	15, Jesus	.. (deest)
	17, ei	.. (deest)
	18, adversus	.. adversum
	19, et	.. (deest)
	22, assumens	.. adsumens (<i>ads. freq.</i>)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Matt. xvi.	27, opera	.. opus
xvii.	1, assumit	.. adsumit
	3, apparuerunt	.. apparuit
	4, Moyse	.. et Moysi
	5, nubes	.. nubes
	9, eis	.. (deest)
	11, eis	.. (deest)
	13, eis	.. (deest)
	15 (14), filio meo	.. filii mei
	16 (15), obtuli	.. optuli
	18 (17), illum	.. eum (<i>freq.</i>)
	20 (19), dixit .... Jesus	.. dicit
	20, illuc	.. (deest)
xviii.	7, a	.. ab
	7, verumtamen	.. verum tamen (<i>freq.</i>)
	7, illi	.. (deest)
	9, cum	.. (deest)
	13, gaudet	.. gaudebit
	13, eam	.. ea
	16, te non	.. non te
	16, vel trium testium	.. testium vel trium
	17, (deest)	.. et
	23, assimilatum	.. adsimilatum
	24, ei	.. (deest)
	25, ejus	.. (deest)
	25, venundari	.. venundari
	25, (deest)	.. debitum
	26, procidens	.. procedens
	31, fuerant	.. erant
	33, nonne	.. non
	34, quoadusque	.. quoad usque
xix.	4, hominem	.. (deest)
	5, dimittet	.. dimittit
	5, adhærebit	.. adherebit
	8, sic fuit	.. fuit sic
	10, hominis	.. homini
	10, uxore	.. muliere
	19, tuum, tuam	.. (desunt)
	20, a juventute mea	.. (desunt)
	23, regnum	.. regno
	25, valde	.. (deest)
	29, reliquerit	.. reliquit
xx.	1, (deest)	.. enim
	1, patrifamilias	.. patri familias (<i>freq.</i>)
	2, suam	.. deest
	4, dixit illis	.. illis dixit
	7, meam	.. (deest)
	16, enim sunt	.. sunt enim
	19, illudendum	.. deludendum
	22, ei	.. (deest)
	23, vel	.. et
	28, redemptionem	.. redemptionem
	29, Jericho	.. Hiericho (<i>freq.</i>)
xxi.	1, Bethphage	.. Bethfage
	5, (deest)	.. et
	7, eos	.. eis
	9 and 15, Hosanna	.. Osanna

CLEMENTINE ED. VULG.		TISCHENDORF, COD. AMIAT.	
Matt. xxi.	11, populi dicebant	populus dicebat	
	12, numulariorum	nummulariorum (<i>freq.</i>)	
	16, dicunt	dicant	
	16, dixit	dicit	
	25, baptismus	baptismus	
	26, habebant	habent	
	27, facio	faciam	
	28, quidam	(deest)	
	31, ei primus	novissimus	
	33, sepe	sæpe	
	35, apprehensis	adprehensis	
	41, suam	(deest)	
xxii.	4, sunt	(deest)	
	6, contumeliis affectos	contumelia adfectos	
	13, manibus et pedibus ejus	pedibus ejus et manibus	
	14, enim	autem	
	20, superscriptio	suprascriptio	
	30, erunt	sunt	
	37, ex	in	
	38, (deest)	enim	
	46, ei respondere	respondere ei	
xxiii.	4, enim	autem	
	4, importabilia	inportabilia (<i>inp. freq.</i>)	
	4, humeros	umeros	
	5, phylacteria	philacteria	
	6, cœnis	cœnis	
	8, 9, est enim	enim est	
	14, Væ vobis,* etc.	(deest)	
	16, auro	aurum	
	18, 21, quicumque	qui	
	24, glutientes	gluttientes	
	25, estis	sunt	
	25, immunditia	inmunditia (<i>freq.</i>)	
	26, Phariseæ	Pharisee (<i>freq.</i>)	
	34, persequimini	persequimini	
	38, relinquetur	relinquitur	
xxiv.	6, prœlia	prœlia (<i>freq.</i>)	
	9, tribulationem	tribulatione	
	12, charitas	caritas (<i>freq.</i>)	
	15, Daniele	Danihele	
	20, in	(deest)	
	23, est	(deest)	
	28, illic	illuc	
	35, autem	vero	
	36, solus Pater	Pater solus	
	38, nuptui	nuptum	
	38, Noe in arcam	in arcam Noe	
	40, perfodi	perfodiri	
	46, ejus	(deest)	
	49, ebriosus	ebriis	
xxv.	11, vero	(deest)	
	17, et	(deest)	
	18, terram	terra	
	20, tradidisti mihi	mihi tradidisti	
	20, (deest)	et	
	21, 23, serve bone	bone serve	
	24, (deest)	et	

CLEMENTINE ED. VULG.		TISCHENDORF, COD. AMIAT.	
Matt. xxv.	27, committere	mittere	
	35, collegistis	collexistis	
	36, 43, cooperuistis	operuistis	
	36, 43, eram	(deest)	
	37, 38, te	(deest)	
	38, collegimus	colleximus	
	39, aut	et	
	40, ex	de	
	44, ei	(deest)	
	44, aut	vel	
xxvi.	6, Jesus esset	esset Jesus	
	7, unguenti	ungenct (<i>freq.</i>)	
	9, vœnundari	venundari	
	10, huic	(deest)	
	10, enim	(deest)	
	14, Iscariotes	Scariot	
	17, die	(deest)	
	18, quemdam	quemdam (<i>freq.</i>)	
	20, suis	(deest)	
	24, tradetur	traditur	
	26, cœnantibus	cœnantibus	
	28, effundetur	effunditur	
	29, 64, amodo	a modo	
	29, 64, illum cum illud	cum illum	
	34, antequam	ante quam	
	36, Gethsemani	Gesemani (<i>freq.</i>)	
	37, mœstus	inæstus	
	39, mi	(deest)	
	39, a me	(deest)	
	40, suos	(deest)	
	41, promptus	promptus	
	44, eundem	eundem (<i>freq.</i>)	
	46, tradet	tradit	
	47, eo	ipso	
	49, ave	have	
	50, quid	quod	
	55, quotidie	cotidie (<i>freq.</i>)	
	56, adimplerentur	implerentur	
	57, Caiapham	Caiaphan	
	61, reedificare	œdificare	
	62, respondes	respondis	
	64, Dei	(deest)	
	67, ejus	ei	
	68, qui	quis	
	69, Jesus	Jesu	
	71, ancilla	(deest)	
	73, loquela	loquella	
	75, flevit	ploravit	
xxvii.	3, retulit	rettulit	
	6, eos mittere	mittere eos	
	6, corbonam	corbanan	
	8, Aceldama	Acheldemach	
	8, hoc est	(desunt)	
	9, (deest)	et	
	15, solemnem	sollemnem	
	17, Barabbam	Barabban (<i>freq.</i>)	
	27, prætorium	prætorio	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Mat. xxvii.	29, illudebant ei	.. includebant (inl. <i>freq.</i>)
	30, expuentes	.. expuentes
	34, mistum	.. mixtum
	40, Vah	.. (deest)
	40, destruis	.. destruebat
	40, reedificas	.. reedificabat
	40, temetipsum	.. temet ipsum (<i>freq.</i>)
	41, dicebant	.. dicentes
	43, si vult eum	.. eum si vult
	43, 54, Filius Dei	.. Dei Filius
	46, et	.. (deest)
	46, (deest)	.. vero
	46, Eli	.. Heli
	46, lamma	.. lema
	57, autem sero	.. sero autem
	57, Arimathæa	.. Arimathia (<i>freq.</i>)
	58, petiit	.. petit
xxviii.	3, autem	.. enim
	6, et	.. (deest)
	8, gaudio magno	.. magno gaudio
	9, avete	.. havete
	11, abiissent	.. abissent
	15, edocti	.. docti
	20, (deest)	.. Amen
Mark i.	2, ego	.. (deest)
	2, ante te	.. (desunt)
	9, a Joanne in Jordane	.. in Jordane ab Johanne
	10, celos apertos	.. apertos celos
	10, tanquam	.. tanquam (<i>freq.</i>)
	19, componentes retia in nave	.. in nave componentes retia
	20, mercenariis	.. mercennariis
	23, immundo	.. immundo (<i>freq.</i>)
	26, exiit	.. exiit
	27, quænam	.. quæ
	27, etiam	.. et
	34, ea loqui	.. loqui ea
	36, persecutus	.. secutus
	39, in	.. (deest)
	40, ei	.. (deest)
	43, est	.. (deest)
	43, statimque ejecit	.. statim eicit
	45, introire in civitatem	.. in civitatem introire
ii.	3, ad eum ferentes	.. ferentes ad eum
	5, autem vidisset	.. vidisset autem
	5, tua	.. (deest)
	8, intra	.. inter
	10, Filius hominis habet potestatem	.. pot. habet Filius hominis
	12, surrexit ille	.. ille surrexit
	12, et	.. (deest)
	16, publicanis et peccatoribus	.. peccatoribus et publicanis
	17, medico	.. medicum
	20, illis diebus	.. illa die
	22, novum	.. novellum
	22, dirumpet	.. dirumpet
	23, Dominus	.. (deest)
	23, progredi	.. prægredi
	26, and iii. 1, introivit in	.. introiit

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Mark ii.	26, licebat	.. licet
iii.	6, pharisei statim	.. statim pharisei
	7, Jesus autem	.. eit Jesus
	8, et	.. (deest)
	10, (deest)	.. autem
	14, (deest)	.. evangelium
	18, Thaddæum	.. Taddæum
	24, regnum illud stare	.. stare regnum illius
	27, diripiet	.. deripiet
	29, habebit	.. habet
iv.	1, navim	.. in navem
	4, cæli	.. (deest)
	6, habebat	.. haberet
	7, spinas	.. spinis
	8, afferebat	.. adferebat (<i>adf. freq.</i>)
	10, parabolam	.. parabolas
	11, nosse	.. scire
	27, et	.. ac
	29, (deest)	.. se
	30, assimilabimus	.. adsimilabimus (<i>freq.</i>)
	32, oleribus	.. holeribus
	35, in	.. (deest)
	36, erat	.. erant
	37, navim	.. navem (<i>freq.</i>)
	39, (deest)	.. et
v.	4, dirupisset	.. dirupisset
	5, die ac nocte	.. nocte ac die
	5, (deest)	.. et
	9, mihi nomen	.. nomen mihi
	13, mari	.. mare
	14, factum	.. facti
	17, ceperunt eum	.. eum ceperunt
	17, de	.. a
	18, a	.. (deest)
	19, annuntia	.. adnuntia (<i>adn. freq.</i>)
	22, archisynagogis	.. archesynagogis (<i>freq.</i>)
	30, in semetipso cognoscens	.. cognoscens in semet ipso
	36, audito — verbo	.. verbo — audito
	37, se sequi	.. sequi se
	38, ejulantes	.. hejulantes
	40, irridebant	.. inridebant (<i>freq.</i>)
	40, puella erat	.. erat puella
	42, obstupuerunt	.. obstipuerunt
	42, magno	.. maximo
vi.	3, hic	.. iste
	4, et in domo sua et in cognatione	.. et in cog. sua et in domo
	5, impositis	.. inpositis (<i>inp. freq.</i>)
	7, vocavit	.. convocavit
	9, calceatos	.. calciatos
	13, ægros	.. egrotos
	14, rex Herodes	.. Herodes rex
	14, virtutes operantur	.. inopinantur virtutes
	15, quia	.. (deest)
	17, Herodiadem	.. Herodiadam
	21, cenam	.. cenam.
	24, at	.. et
	26, est	.. (deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Mark vi.	31, redibant	rediebant
	31, et nec spatium manducandi ..	nec manducandi spatium
	32, navim	navi
	34, turbam multam	multam turbam
	34, illos docere	docere illos
	35, præteriit	præterivit
	37, illis vos	eis
	37, ducentis denariis	denariis ducentis
	48, supra	super (<i>freq.</i>)
	50, viderunt eum	eum viderunt
	52, intellexerunt	intellexerant
	53, venerunt	pervenerunt
	53, Genesareth	Gennesareth
vii.	8, mandatum	mandata
	12, quidquam	quicquam (<i>freq.</i>)
	19, vadit	(deest)
	21, 23, abintus	ab intus
	21, male cogitationes	cogitationes male
	22, impudicitias	impudicitia
	28, dixit	dicit
	28, comedunt sub mensa	sub mensa comedunt
	29, a	de
	30, abiisset	abisset
	30, exiisse	exisse
	32, deprecabantur	deprecantur
	33, ejus	(deest)
	34, Ephphetha	Effetha
viii.	2, turbam	turba
	4, illos	istos
	4, quis poterit	poterit quis
	6, apposuerunt	adposuerunt
	12, signum querit	querit signum
	13, ascendit	ascendens
	13, navim et	(desunt)
	14, panes sumere	sumere panes
	15, et	(deest)
	17, ait illis Jesus	Jesus ait illis
	17, nec intelligitis	neque intellegitis
	19, (deest)	et
	22, Bethsaidam	Bethsaida
	23, apprehensa manu	adprehendens manum
	23, quid	aliquid
	25, clare videret	videret clare
	27, castella	castello
	29, esse dicitis	dicitis esse
	31, pati multa	multa pati
	34, semetipsum	se ipsum
	35, faciet eam	eam faciet
	36, animæ suæ faciat	faciet animæ suæ
	37, commutationis	commutationem
	38, verba mea	mea verba
ix.	3, et	(deest)
	3, non potest super terram	super terram non potest
	5, nos hic	hic nos
	6, enim	autem
	6, charissimus	carissimus (<i>freq.</i>)
	9, cuiquam	cui

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Mark ix.	11, oportet	oporteat
	11, quo modo	quomodo
	15, Jesum	eum
	15, et	(deest)
	19, dixit	dicit
	20, attulerunt	adtulerunt
	21, ei hoc	hoc ei
	23, sunt	(deest)
	24, lacrymis	lacrimis (<i>freq.</i>)
	25, Domine	(deest)
	25, præcipio tibi	tibi præcipio
	26, et	(deest)
	32, interrogare eum	eum interrogare
	33, essent	esset
	34, in via inter se	inter se in via
	34, eorum major esset	esset illorum major
	36, cum	ut
	37, misit me	me misit
	38, quemdam	quemdam (<i>freq.</i>)
x.	7, adhærebit	adherebit
	9, conjunxit	junxit
	11, ait	dicit
	14, enim est	est enim
	20, at	et
	20, illi	(deest)
	22, mœrens	mœrens
	22, multas possessiones	possessiones multas
	27, impossibile	impossibile
	28, et cepit ei Petrus	cepit Petrus ei
	29, patrem aut matrem	matrem aut patrem
	32, Hierosolymam	in Hierosolyma
	37, 40, dexteram	dextram
	40, vobis	(deest)
	45, redemptionem	redemptionem
	46, Jericho	Hierichum
	46, de Jericho	Hiericho
	46, Bartimæus	Bartimeus
	47, Jesu Fili David	Filii David Jesus
	50, exsiliens	exiliens
	51, tibi vis	vis tibi
	52, via	viam
xi.	2, contra vos est	est contra vos
	2, illuc	illud
	12, exirent	irent
	14, ex te fructum quisquam	quisquam fructum ex te
	15, in	(deest)
	21, dixit	dicit
	23, hæsitaverit	hesitaverit
	24, evenient	veniet
	30, baptismus	baptismum
	32, timemus	timebant
xii.	1, sepem	sæpem
	1, turrim	turrem
	14, hominum	hominis
	14, Dei	Domini
	24, nonne	non
	29, tuus	noster

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Mark xii.	32, Deus	(deest)
	33, tanquam seipsum	tanquam se ipsum
	33, holocaustomatibus	holocaustomatibus
	42, vidua una	una vidua
	44, penuria	pænuria
xiii.	3, monte	montem
	7, hæc	(deest)
	8, enim	autem
	9, in	(deest)
	11, vos estis	estis vos
	22, fieri potest	potest fieri
	25, in cælis sunt	sunt in cælis
	34, præcepit	præcipiat
	36, ne	et
xiv.	2, autem	enim
	2, in populo	populi
	13, occurrit	occurrit
	13, lagenam	laguenam
	15, coenaculum	cenaculum
	18, (deest)	cum
	18, tradet me	me tradet
	21, tradetur	traditur
	21, erat	est
	24, effundetur	effunditur
	25, quia	quod
	25, hoc	(deest)
	27, in me	(desunt)
	28, postquam surrexero	postea quam surrexero
	29, in te	(desunt)
	30, gallus vocem bis	bis gallus vocem
	38, promptus est	promptus
	43, Iscariotes	(deest)
	43, (desunt)	a—a
	44, ducite caute	caute ducite
	45, ave	(deest)
	51, adolescens	adolescens (<i>freq.</i>)
	53, convenerunt	conveniunt
	54, intro	(deest)
	54, ad ignem et calefaciebat se	et calefaciebat se ad ignem
	61, Dei	(deest)
	62, sedentem a dextris	a dextris sedentem
	62, Dei	(deest)
	70, astabant	adstabant (<i>adst. freq.</i>)
	72, gallus iterum	iterum gallus
xv.	4, respondes quidquam	respondis quicquam
	6, solebat dimittere	dimittere solebat
	13, illi	(deest)
	27, duos	duo
	28, impleta	adimpleta
	29, Dei	(deest)
	29, destruis, ædificas	destruit, ædificat
	31, illudentes	ludentes
	34, Elloi Elloi	Heloi Heloi
	38, summo	sursum
	39, hic homo	homo hic
	40, erat	et
	43, introivit	introiit

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Mark xv.	43, petiit	petit
	44, obliisset	obliisset
xvi.	1, Salome	Salomæ
	1, Jesum	eum
	4, viderunt	vident
	5, monumentum	monumento
	14, iis	his
	18, eis	eos
	18, ægros	egrotos
	19, Jesus	(deest)
	20, (deest)	Amen
Luke i.	3, Theophile	Theofile
	5, illius	illi
	5, Elizabeth	Elizabet
	6, querela	querella
	7, 36, sterilis	steralis
	9, sorte	forte
	10, populi erat	erat populi
	15, siceram	sicera
	17, incredulos	incredibiles
	19, Gabriel	Gabriel
	23, factum est	facti sunt
	25, opprobrium	obprobrium (<i>obp. freq.</i>)
	32, Deus	(deest)
	35, ex te	(desunt)
	36, senectute	senecta
	36, sextus est	est sextus
	38, ancilla	ancella
	45, credidisti	credidit
	45, tibi	ei
	50, a progenie in progenies	in progenies et progenies
	54, recordatus misericordie sue	memorari misericordie
	63, pugillarem	pugillarem
	64, illico	ilico
	66, quis	quid
	67, repletus	impletus
	68, Dominus	(deest)
	68, plebis	plebi
	71, oderunt nos	nos oderunt
	80, desertis	deserto
ii.	4, in	(deest)
	7, 12, 16, præsepio	præsepio
	14, in	(deest)
	15, (desunt)	fecit—et
	21, puer	(deest)
	24, Domini	(deest)
	25, 34, Simeon	Symeon
	26, a	ab
	34, in	(deest)
	38, Israël	Hierusalem
	46, eos	(deest)
	48, sic	(deest)
	51, descendit	discendit
	52, et	(deest)
iii.	1, quinto decimo	quintodecimo
	1, Ituræ	Ituræ
	2, Domini	Dei

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke	iii. 8, potens est	potest
	9, bonum	(deest)
	9, in	(deest)
	13, quod	(deest)
	17, purgabit	purgavit
	24, Mathat.	Mattat
	24, Janne	Janne
	25, 26, Mathathias	Matthathias
	25, 26, Nahum	Naum
	25, 26, Hesli	Eali
	25, 26, Nagge	Naggæ
	26, Mahath	Maath
	26, Joseph	Josec
	26, Juda	Joda
	27, Joanna	Johanna
	28, Coran	Coram
	28, Elmadan	Helmadan
	29, Jesu	Jhesu
	29, Mathat.	Matthad
	30, Eliakim	Eliachim
	31, Mathatha	Matthata
	33, Aram	Aran
	34, Abraham	Abraham
	34, Thare	Tharæ
	35, Sarug	Seruch
	35, Phaleg	Phalec
	35, Heber	Eber
	36, Cainan	Chainan
	36, Arphaxad	Arfaxat
	37, Mathusale	Matthusale
	37, Henoch	Enoch
	37, Malaleel	Malelehel
	38, Henos	Enos
iv.	1, a	ab
	1, a Spiritu	in spiritu
	6, illi	ei
	7, (deest)	procidens
	17, Isaïæ propheta	propheta Esaiæ
	18, sanare contritos corde *	(desunt)
	25, clausum	clusum
	26, in Sarepta Sidoniæ	in Sareptha Sydonæ
	27, Elissæo	Helissæo
	29, Naaman	Neman
	34, quis	qui
	35, illum	illi
	35, obmutesce	ommutesce
	35, illum	illud
	36, colloquebantur	conloquebantur
	36, immundis spiritibus	spiritibus inmundis
	38, Jesus	(deest)
v.	4, laxate	laxa
	7, pene	(deest)
	11, 13, eum	illum (freq.)
	17, Domini erat	erat Domini
	19, et per tegulas	per tegulas et
	24, habet potestatem	potestatem habet
	24, dimittendi	dimittere

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke	v. 36, novo vestimento immittit	vestimento novo immittit
	37, effundetur	effunditur
vi.	3, illo	eo (freq.)
	9, sabbatis benefacere	sabbato bene facere
	16, et	(deest)
	19, querebat	querebant
	19, est	(deest)
	24, verumtamen	verum tamen (freq.)
	26, benedixerint vobis	bene vobis dixerint omnes
	26, enim	(deest)
	26, pseudoprophatis	prophetis
	27, oderunt vos	vos oderunt
	29, aufert	auferet
	34, fœnerantur	fœnerantur
	37, dimittimini	dimittimini
	38, et	(deest)
	39, cadunt	cadent
	40, si sit	(desunt)
	45, thesauro	(deest)
	48, fundamentum	fundamenta
	49, illisum	inlisum
	49, audit et non facit	audivit et non fecit
vii.	7, meipsum	me ipsum (freq.)
	8, alii	alio
	11, eo	illo (freq.)
	12, (deest)	et
	13, eam	ea
	19, Jesum	Dominum
	22, audistis et vidistis	vidistis et audistis
	24, de Joanne dicere	dicere de Johanne
	24, agitatam	moveri
	30, legisperiti	legis periti (freq.)
	31, Ait autem Dominus	(desunt)
	39, est mulier	mulier esset
	41, fœneratori	fœneratori
	41, et	(deest)
	42, diligit	diligit
	47, remittuntur	remittentur
viii.	1, civitates et castella	civitatem et castellum
	2, a	ab
	2, septem dæmonia	dæmonia septem
	3, Joanna	Johanna
	3, ei	eis
	4, convenirent	conveniret
	6, supra	super (freq.)
	6, humorem	umorem
	7, inter	secus
	12, hi sunt	sunt hi
	13, radices	radicem
	18, audistis	auditis
	19, (deest)	ad
	22, naviculam	una navicula
	23, et	autem
	25, ad invicem dicentes	dicentes ad invicem
	25, et mari imperat	imperat et mari
	26, et navigaverunt	enavigaverunt
	37, magno timore	timore magno

CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke viii. 39, in .. .. (deest)	
40, redisset .. .. redisset (<i>freq.</i>)	
42, unica filia .. .. filia unica	
42, ei illi	
46, (deest) .. .. et	
46, exiisse .. .. exiisse (<i>freq.</i>)	
47, ejus .. .. illius	
47, quemadmodum .. .. quemadmodum (<i>freq.</i>)	
48, salvam te .. .. te salvam	
49, quidam ad principem .. .. (deest) a principe	
52, puella .. .. (deest)	
53, quod .. .. quia	
56, præcepit .. .. præcipit	
ix. 9, est autem .. .. autem est	
9, ego talia audio .. .. audio ego talia	
12, divertant .. .. devertant	
19, vero .. .. (deest)	
19, unus propheta .. .. propheta unus	
21, præcepit .. .. præcipit	
23, semetipsum .. .. se ipsum	
26, erubescet .. .. erubescit	
29, facta .. .. factum	
29, et .. .. (deest)	
32, erant .. .. (deest)	
33, cum .. .. dum	
34, nubes .. .. nubes	
41, autem .. .. (deest)	
41, huc .. .. (deest)	
44, futurum .. .. futurum	
45, eum interrogare .. .. interrogare eum	
47, apprehendit .. .. adprehendens	
47, et .. .. (deest)	
48, receperit .. .. recepit	
48, vos omnes .. .. omnes vos	
50, adversum .. .. adversus	
51, 54, in .. .. (deest)	
54, autem .. .. (deest)	
55, dicens .. .. et dixit	
57, (deest) .. .. Domine	
58, dixit .. .. et ait	
60, ei .. .. (deest)	
60, et .. .. (deest)	
61, alter illi	
61, per mitte mihi primum .. .. primum per mitte mihi	
62, ad .. .. in	
62, respiciens .. .. aspiciens	
x. 6, illum .. .. illam	
7, est enim .. .. enim est	
10, autem .. .. (deest)	
10, susceperint .. .. receperint	
11, adhæsit .. .. adhesit	
11, appropinquavit .. .. appropiavit	
13, factæ sunt in vobis .. .. in vobis factæ sunt	
15, ad .. .. in	
16, misit me .. .. me misit	
22, meo .. .. (deest)	
23, vos .. .. (deest)	

CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke x. 30, ausciciens .. .. suspiciens	
32, pertransiit .. .. transiit	
33, faciens .. .. transiens	
40, me adjuvet .. .. adjuvet me	
41, erga .. .. circa	
xi. 1, quodam loco .. .. loco quodam	
1, docuit et Joannes .. .. et Joannes docuit	
7, deintus .. .. de intus	
8, si ille .. .. ille si	
8, et si .. .. etsi	
8, improbitatem .. .. improbitatem	
8, quotquot .. .. quot	
9, dico vobis .. .. vobis dico	
11, (deest) .. .. si	
12, porriget .. .. porrigit	
14, admiratæ .. .. ammiratæ (<i>amm. freq.</i>)	
15, Beelzebub principe .. .. Beelzebub principem	
17, seipsum .. .. se ipso	
17, desolabitur .. .. desolatur	
18, ejus .. .. ipsius	
20, pervenit .. .. prævenit	
22, distribuet .. .. distribuit	
23, contra .. .. adversum	
24, ambulat .. .. perambulat	
25, eam .. .. (deest)	
25, et ornatam .. .. (desant)	
26, (deest) .. .. Et	
26, fiunt .. .. sunt	
28, quinimmo .. .. quippini	
28, illud .. .. (deest)	
29, prophetæ .. .. (deest)	
30, fuit Jonas .. .. Jonas fuit	
30, Ninivitis .. .. Ninevitis	
32, Jonas .. .. Jona	
36, illuminabit .. .. inluminabit	
39, de foris .. .. de foris	
40, deintus .. .. de intus	
42, mentham .. .. mentam	
42, olus .. .. holus	
44, apparent .. .. parent	
45, contumelias nobis .. .. nobis contumelias	
46, portare .. .. portari	
47, qui .. .. quia	
48, ipsi quidem .. .. quidem ipsi	
53, autem .. .. (deest)	
54, ei .. .. (deest)	
54, aliquid capere de .. .. capere aliquid ex	
xii. 1, attendite .. .. adtentite	
6, veneunt .. .. veniunt	
7, pluris estis vos .. .. plures estis	
8, (deest) .. .. in illo	
8, illum .. .. quidam ei	
13, ei quidam .. .. ei (<i>freq.</i>)	
14, illi .. .. quod	
17, quia .. .. corbos	
24, corvos .. .. non neunt	
27, neque nent .. .. non neunt	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke	xii. 27, est in agro	in agro est
	31, et iustitiam ejus	(desunt), ditto Gr. and Syr.
	33, in manibus vestris	(desunt), ditto Gr. and Syr.
	37, præcinget	præcingit
	38, sunt	(deest)
	39, perfodi	perfodiri
	42, constituit	constituet
	44, quoniam	quia
	47, 48, vapulabit	vapulavit
	49, ut	(deest)
	50, usquedum	usque dum
	52, duos	duo
	50, baptismo	baptisma
	56, cæli et terræ	terræ et cæli
	58, ad	apud
xiii.	4, Silos	Siloam
	5, si poenitentiam non	si non poenitentiam
	6, et	(deest)
	8, dicit	dixit
	9, siquidem	si quidem
	12, videret	vidisset
	12, eam	(deest)
	15, (deest)	et
	18, aestimabo	esse existimabo
	21, simile est fermento	et cui simile est? fermento
	24, quærent	quærunt
	25, et	(deest)
	28, (deest)	introire
	32, et	(deest)
	32, die	(deest)
	33, die	(deest)
	34, pennis	pinnis
	35, relinquetur	relinquitur
	35, deserto	(deest)
xiv.	4, eum	(deest)
	7, acubitus eligarent	accubitus elagerent
	10, discumbentibus	descumbentibus
	12, cenam	cenam (<i>freq.</i>)
	12, te et ipsi	et ipsi te
	13, et	(deest)
	15, manducabit	manducavit
	24, gustabit	gustavit
	28, non	nonne
	28, sumptus	sumtus
	28, habeat	habet
	29, potuerit	poterit
	31, quis	qui
	31, adversus	adversum
	34, (deest)	quoque
	35, steroulinium	steroulinum
xv.	4, 5, eam	illam (<i>freq.</i>)
	7, agente	habente
	8, drachmas	dragmas
	8, everrit	evertit
	9, drachmam	dragmam
	17, mercenarii	mercennarii
	17, in divino	(desunt)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke	xv. 18, ei	illi (<i>freq.</i>)
	19, (deest)	et
	22, annulum	anulum
	22, ejus	(deest)
	26, quid	quæ
	29, præterivi	præterii
	29, hædum	hedum
xvi.	3, aufert	auferet
	7, alii	alio
	7, coros	choros
	11, credet	credit
	13, adhærebit	adherebit
	18, alteram ducit	ducit alteram
	19, qui	et
	21, et nemo illi dabat	(desunt)
	23, sinu	sinum
	24, intingat	intinguat
	26, nos et vos	vos et nos
	28, hunc locum	locum hunc
	31, surrexerit	surrexerit
xvii.	1, ait ad dis. suos	ad dis. suos ait
	6, habueritis	haberetis
	6, dicetis	diceretis
	6, obediet	obœdired
	7, 8, dicat	dicet
	8, cœnem	cenem
	9, ei	sibi
	20, respondens	respondit . . . et
	22, suos	(deest)
	23, et	(deest)
	28, 29, 32, Lot	Loth
	34, in	(deest)
	37, et	(deest)
xviii.	5, sugillet	suggillet
	16, vetare eos	eos vetare
	18, dicens *	(deest)
	33, tertia die	die tertia
	39, clamabat	clamavit
xix.	2, 8, Zachæus	Zaccheus
	2, princeps erat	erat princeps
	10, saluum facere	salvare
	16, acquisivit	acquisivit
	17, fuisti fidelis	fidelis fuisti
	21, te *	(deest)
	22, homo austeris	austeris homo
	23, ut	et
	26, et abundabit	(desunt)
	29, Bethaniam	Bethania
	31, operam	opera
	37, discipulorum	descendentium
	40, hi si	si hi
	44, tuos	(deest)
	48, quid	quod
	(deest)	(deest)
xx.	3, Jesus	
	4, baptismus Joannis	baptismum Joannis
	5, intra	inter
	14, intra	in

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke xx. 19, hanc	.. istam	.. istam
21, viam Dei in veritate ..	.. in veritate viam Dei	.. in veritate viam Dei
24, ei	.. (deest)	.. (deest)
25, sunt Caesaris	.. Caesaris sunt	.. Caesaris sunt
26, responso	.. responsis	.. responsis
28, liberis	.. filiis	.. filiis
35, nubent	.. nubunt	.. nubunt
35, ducent	.. ducunt	.. ducunt
39, ei	.. (deest)	.. (deest)
41, esse David	.. David esse	.. David esse
46, attendite	.. attendite (<i>freq.</i>)	.. attendite (<i>freq.</i>)
xxi. 5, bonis lapidibus	.. lapidibus bonis	.. lapidibus bonis
9, nondum	.. non	.. non
11, et	.. (deest)	.. (deest)
12, trahentes	.. tradentes	.. tradentes
12, ad	.. (deest)	.. (deest)
15, poterunt	.. poterint	.. poterint
19, (deest)	.. et	.. et
21, ad	.. in	.. in
21, discedant	.. discedant	.. discedant
25, (deest)	.. in	.. in
33, transibunt	.. transient	.. transient
36, ista	.. (deest)	.. (deest)
xxii. 2, Jesum	.. eum	.. eum
3, cognominabatur	.. vocatur	.. vocatur
3, Iscariotes	.. Scarioth	.. Scarioth
6, opportunitatem	.. oportunitatem	.. oportunitatem
10, quidam	.. (deest)	.. (deest)
10, quam	.. qua	.. qua
12, ostendet vobis	.. vobis ostendet	.. vobis ostendet
15, antequam	.. ante quam (<i>freq.</i>)	.. ante quam (<i>freq.</i>)
20, cœnavit	.. cenavit	.. cenavit
20, qui	.. quod	.. quod
22, homini illi	.. illi homini	.. illi homini
26, minor	.. junior	.. junior
30, meo	.. (deest)	.. (deest)
37, enim	.. autem	.. autem
37, (deest)	.. quod	.. quod
37, iniquis	.. injustis	.. injustis
38, duo gladii	.. gladii duo	.. gladii duo
38, satis est	.. sat est	.. sat est
43, (deest)	.. est	.. est
43, (deest)	.. et	.. et
61, dixerat	.. dixit	.. dixit
67, credetis	.. creditis	.. creditis
xxiii. 5, (deest)	.. et	.. et
8, audierat	.. audiret	.. audiret
10, autem	.. etiam	.. etiam
19, quamdam	.. quondam	.. quondam
22, invenio	.. inveni	.. inveni
30, cadite	.. cadete	.. cadete
37, et *	.. (deest)	.. (deest)
38, scripta	.. inscripta	.. inscripta
38, hebraicis	.. hebreicis	.. hebreicis
44, universa terra	.. universam terram	.. universam terram
44, horam nonam	.. nonam horam	.. nonam horam
47, erat	.. est	.. est

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Luke xxiii. 54, illucescebat	.. inlucescebat	.. inlucescebat
55, eo	.. ipso	.. ipso
xxiv. 6, surrexit	.. resurrexit	.. resurrexit
11, crediderunt	.. credebant	.. credebant
12, sola	.. (deest)	.. (deest)
18, Cleophas	.. Cleopas	.. Cleopas
20, sacerdotes	.. sacerdotum	.. sacerdotum
21, redempturus Israel	.. redempturus Israel	.. redempturus Israel
21, est	.. (deest)	.. (deest)
28, se finxit	.. finxit se	.. finxit se
29, inclinata	.. declinata	.. declinata
33, illis	.. ipsis	.. ipsis
36, autem hæc	.. hæc autem	.. hæc autem
36, loquuntur	.. locuntur	.. locuntur
36, stetit Jesus	.. Jesus stetit	.. Jesus stetit
39, ego ipse	.. ipse ego	.. ipse ego
44, ad vos *	.. (desunt)	.. (desunt)
46, tertia die	.. die tertio	.. die tertio
48, testes estis	.. estis testes	.. estis testes
49, virtute	.. virtutem	.. virtutem
John i. 9, hunc	.. (deest)	.. (deest)
16, et *	.. (deest)	.. (deest)
18, unquam	.. umquam	.. umquam
21, dixit	.. dicit	.. dicit
25, ei *	.. (deest)	.. (deest)
26, nescitis	.. non scitis	.. non scitis
29, ecce	.. (deest)	.. (deest)
31, manifestetur	.. manifestaretur	.. manifestaretur
36, dixit	.. dicit	.. dicit
40, a	.. ab	.. ab
42, Jona	.. Johanna	.. Johanna
45, Nathanaël	.. Nathanahel (<i>freq.</i>)	.. Nathanahel (<i>freq.</i>)
47, Israëlita	.. Israelita	.. Israelita
48, priusquam	.. prius quam	.. prius quam
ii. 2, (deest)	.. ibi	.. ibi
4, mihi et tibi	.. tibi et mihi	.. tibi et mihi
8, 9, architriclino	.. archetriclino	.. archetriclino
10, autem *	.. (deest)	.. (deest)
13, prope erat	.. properabat	.. properabat
13, Jesus Jerosolymam	.. Hierosolyma Jesus	.. Hierosolyma Jesus
17, sunt vero	.. vero sunt	.. vero sunt
20, in	.. (deest)	.. (deest)
iii. 2, Jesum	.. eum	.. eum
3, renatus	.. natus	.. natus
4, sit senex	.. senex sit	.. senex sit
4, renasci	.. nasci	.. nasci
5, sancto	.. (deest)	.. (deest)
8, nescis	.. non scis	.. non scis
15, ipsum	.. ipso	.. ipso
16, Deus dilexit	.. dilexit Deus	.. dilexit Deus
21, opera ejus	.. ejus opera	.. ejus opera
22, terram Judæam	.. Judæam terram	.. Judæam terram
22, demorabatur	.. morabatur	.. morabatur
23, Ænon	.. Ænon	.. Ænon
23, veniebant	.. adveniebant	.. adveniebant
24, Joannes in carcerem	.. in carcerem Johannes	.. in carcerem Johannes
25, autem	.. ergo	.. ergo

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
John	iii. 27, fuerit ei .. .. ei fuerit	
	28, non sum ego .. .. ego non sum	
	31, desursum .. .. de sursum	
	36, Filio * .. .. (deest)	
iv.	1, quod .. .. quia	
	1, (deest) .. .. magis	
	4, Samariam .. .. Samarian	
	5, Sichar .. .. Sychar	
	12, ipse ex eo .. .. ex eo ipse	
	16, huc * .. .. (deest)	
	21, venit .. .. veniet	
	32, dicit .. .. dixit	
	32, nescitis .. .. non scitis	
	38, labores .. .. laborem	
	41, in eum * .. .. deest	
	42, loquellam .. .. loquellam	
	42, hic est vere .. .. vere hic est	
	46, et ibi .. .. ubi	
v.	1, Jerosolymam .. .. Hierosolymis	
	4, descendebat secundum tempus	sec. tempus descendebat
	4, movebatur aqua .. .. movebat aquam	
	4, et qui prior .. .. qui ergo primus	
	4, in piscinam .. .. (desunt)	
	4, motionem .. .. motum	
	4, detinebatur infirmitate .. .. languore tenebatur	
	5, et .. .. (deest)	
	6, jam multum .. .. multum jam	
	6, haberet .. .. habet	
	9, ille .. .. (deest)	
	9, die illo .. .. illo die	
	10, ergo * .. .. deest	
	11, sanum fecit .. .. fecit sanum	
	22, omne iudicium .. .. iudicium omne	
	24, venit, transit .. .. veniet, transiet	
	26, habere vitam .. .. vitam habere	
	27, (deest) .. .. et	
	28, Filii Dei .. .. ejus (agreeing with Greek and Syriac)	
	30, 36, misit me .. .. me misit	
	31, meipso .. .. me	
	36, ad horam exsultare .. .. exultare ad horam	
	37, unquam .. .. unquam	
	44, Deo est .. .. est Deo	
vi.	3, subiit .. .. subit	
	3, montem .. .. monte	
	5, dixit .. .. dicit	
	9, 13, hordeaceos .. .. hordiacios	
	11, Jesus panes .. .. panes Jesus	
	12, impleti .. .. saturati	
	12, fragmenta .. .. fragmentorum	
	13, manducaverant .. .. manducaverunt	
	21, navis fuit .. .. fuit navis	
	21, in quam ibant .. .. quam ibat	
	22, abiissent .. .. abissent	
	23, manducaverunt .. .. manducaverant	
	23, agente .. .. agentes	
	24, in .. .. (deest)	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
John	vi. 27, dabit vobis .. .. vobis dabit	
	31, manducaverunt manna .. .. mannam manducaverunt	
	33, de caelo descendit .. .. descendit de caelo	
	36, venit .. .. veniet	
	39, 44, illud .. .. illum	
	39, in .. .. (deest)	
	40, autem .. .. enim	
	40, ego resuscitabo .. .. resuscitabo ego	
	41, vivus .. .. (deest)	
	49, manna in deserto .. .. in deserto manna	
	52, nobis carnem suam .. .. carnem suam nobis	
	60, et .. .. (deest)	
	64, non .. .. (deest)	
	71, Iscariotem .. .. Scariotis	
vii.	1, autem .. .. (deest)	
	4, quippe .. .. enim	
	6, advenit .. .. venit	
	7, quod .. .. quia	
	8, autem .. .. (deest)	
	12, multum erat in turba de eo .. .. multus de eo erat in turba	
	28, Jesus in templo docens .. .. docens in templo Jesus	
	33, eis .. .. (deest)	
	33, me misit .. .. misit me	
	34, ego sum .. .. sum ego	
	35, semetipsos .. .. se ipsos	
	36, quaeritis .. .. quaeritis	
	36, vos .. .. (deest)	
	37, si quis .. .. qui	
	39, erat .. .. fuerat	
	48, ex principibus aliquis .. .. aliquis ex principibus	
	50, dixit .. .. dicit	
	51, prius audierit ab ipso .. .. audierit ab ipso prius	
viii.	10, qui te accusabant .. .. (desunt)	
	11, jam amplius .. .. amplius jam	
	12, ambulat .. .. ambulabit	
	12, lumen .. .. lucem	
	16, misit me .. .. me misit	
	20, Jesus .. .. (deest)	
	20, apprehendit .. .. apprehendit	
	21, quaeritis .. .. quaeritis	
	25, qui .. .. quia	
	27, ejus dicebat Deum .. .. eis dicebat	
	29, et .. .. (deest)	
	36, autem .. .. (deest)	
	36, vos filius .. .. filius vos	
	38, meum * .. .. (deest)	
	45, si .. .. quia	
	46, (deest) .. .. vos	
	47, ex Deo est .. .. est ex Deo	
	49, inhonorastis .. .. inhonoratis	
	50, quaerat et judicet .. .. quaerit et judicat	
	56, vester .. .. noster	
ix.	1, Jesus .. .. (deest)	
	2, ejus .. .. sui	
	3, manifestentur opera .. .. manifestetur opus	
	5, sum in mundo .. .. in mundo sum	
	6, puto .. .. sputo	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
John ix.	6, linivit	levit
	7, Siloë	Siloë
	8, (deest)	et
	9, ei	ejus
	9, vero	(deest)
	10, tibi oculi	oculi tibi
	11, natatoria	natatoriam
	11, lavi et video	et lavi et vidi
	12, et	(deest)
	16, qui	quia
	16, autem	(deest)
	16, inter eos	in eis
	22, quoniam	quia
	22, esse	(deest)
	25, eis	(deest)
	28, ergo	(deest)
	32, quis aperuit	aperuit quis
	39, et dixit	dixit ei
x.	5, sequuntur	sequentur
	5, fugiunt	fugient
	11, suis	(deest)
	12, autem	(deest)
	12, dimittit	dimittet
	15, meis	(deest)
	17, diligit Pater	Pater diligit
	18, et	(deest)
	22, encœnia	encœnia
	24, quousque	quo usque
	28, et *	(deest)
	31, ergo *	(deest)
	32, bona opera	operæ bona
	38, et si	etsi
	38, Pater in me est	in me est Pater
	39, apprehendere	prendere
	41, venerunt	veniebant
xi.	3, ejus	(deest)
	7, dixit	dicit
	8, Judæi lapidare	lapidare Judæi
	10, in	(deest)
	11, hæc dixit	hæc dicit
	11, excitem	excitem
	14, Jesus dixit eis	dixit eis Jesus
	22, Deus	(deest)
	25, etiam si	etiamsi
	27, hunc	(deest)
	28, et *	(deest)
	33, infremuit	fremuit
	36, ergo	(deest)
	37, ex ipsis dixerunt	dixerunt ex ipsis
	37, nati	(deest)
	37, (deest)	et
	39, fetet	fætet
	39, quadriuanus est enim	quadriuanus enim est
	45, et Martham	(desunt)
	45, Jesus *	(deest)
	47, consilium	concilium
	48, credent	credunt

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
John xi.	48, (deest)	et
	49, nomine *	(deest)
	54, Ephrem	Efrem
	56, colloquebantur	conloquebantur
	56, venit	veniat
xii.	1, Lazarus fuerat	fuerat Lazarus
	3, et	(deest)
	3, pedes ejus capillis suis	capillis suis pedes ejus
	4, dixit	dicit
	7, sinite	sine
	7, diem	die
	17, perhibuit	perhibebat
	20, quidam gentiles	gentiles quidam
	22, dixerunt	dicunt
	23, clarificetur	glorificetur
	24, affert	adfert
	26, ministraverit	ministrabit
	27, hac hora	hora hac
	28, nomen tuum	tuum nomen
	29, esse factum	factum esse
	30, hæc vox	vox hæc
	35, vos tenebræ	tenebræ vos
	36, (deest)	eis
	40, cor eorum	eorum cor
	40, non intelligant	intelligent
	42, e	de
	46, mundum	mundo
xiii.	1, (deest)	autem
	1, ejus	(deest)
	2, cor	corde
	5, pelvim	pelvem
	7, dixit	dicit
	8, ei Jesus	Jesus ei
	8, habebis	habes
	16, est	(deest)
	18, adimpleatur	impleatur
	19, cum factum fuerit credatis	credatis cum factum fuerit
	24, dixit	dicit
	26, (deest)	cui
	27, (deest)	tunc
	27, et * dixit	dicit
	29, quod dixisset	quia dicit
	31, dixit	dicit
	35, discipuli mei	mei discipuli
	38, ei *	(deest)
	38, pones	ponis
	38, ter me	me ter
xiv.	7, cognoscetis	cognoscitis
	13, patrem	(deest)
	18, orphanos	orfanos
	22, manifestaturus es nobis	nobis manifestaturus es
	23, mansionem	mansiones
	24, misit me	me misit
	29, priusquam	prius quam
xv.	6, arescet	aruit
	6, eum	eos
	6, mittent	mittunt

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMBAT.
John xiv.	6, ardet	ardent
	13, ponat quis	quis ponat
	15, dicam	dico
	25, habuerunt me	me habuerunt
xvi.	3, vobis	(deest)
	5, misit me	me misit
	13, (deest)	in
	22, habetis	habebitis
	22, tollet	tollit
	26, in	(deest)
xvii.	12, eis periit	his peribit
	14, eos odio	odio eos
	15, a	ex
	18, tu	(deest)
	20, eis	his
	21, credat mundus	mundus credat
	24, sum ego	ego sum
	25, (deest)	et
xviii.	4, dixit	dicit
	7, interrogavit eos	eos interrogavit
	9, eis	ipsis
	10, auriculam ejus dexteram	ejus auriculam dextram
	13, Caiaphæ	Caiaphæ
	16, alius	ille
	18, se	(deest)
	19, suis	(deest)
	21, sim	sum
	22, respondes	respondis
	24, Caiapham	Caiaphan
	32, morte esset	esset morte
	34, dixerunt tibi	tibi dixerunt
	36, hoc mundo	mundo hoc
	36, utique	(deest)
	36, regnum meum	meum regnum
	37, vocem meam	meam vocem
xix.	4, ergo	(deest)
	5, (deest)	coronam
	6, eum	(deest)
	9, dixit	dicit
	11, desuper	de super
	12, et	(deest)
	13, loco	locum
	15, dicit	dixit
	18, crucifixerunt eum	eum crucifixerunt
	20, Judæorum legerunt	legerunt Judæorum
	21, Pilato *	(deest)
	21, Judæorum *	(deest)
	24, impleatur	impleatur
	25, Cleophas	Cleopæ
	29, erat positum	positum erat
	29, hyssopo	hyssopo
	35, testimonium ejus	ejus testimonium
	36, impleatur	impleatur
	40, illud	eum
	40, est Judæis	Judæis est
xx.	5, vidit	videt
	9, oportebat	oporteret

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMBAT.
John xx.	10, discipuli ad semetipsos	ad semet ipsos discipuli
	17, et	(deest)
	19, ergo saro esset	esset ergo saro
	19, congregati	(deest)
	20, cum hoc	hoc cum
	22, insufflavit	insufflavit
	22, dixit	dicit
	29, Thoma	(deest)
xxi.	4, (deest)	jam
	4, littore	litore
	6, dextram	dexteram
	6, præ	a
	7, tunica	tunicam
	10, prendidistis	prendistis
	12, est	esset
	13, accipit	accepit
	14, suis	(deest)
	17, et dixit ei	dicit ei
	17, nosti	scis
	18, tu	(deest)
	21, dixit	dicit
	23, exiit	exivit
	23, inter	in
	23, veniam	venio
	24, ille	(deest)
	25, posse	(deest)
Acts i.	6, convenerant	convenerunt
	16, comprehenderunt	comprehenderunt
	19, Haceldama	Acheldemac
	20, commoratio eorum	habitatio ejus
	21, sunt congregati	congregati sunt
	23, Barsabas	Barsabba
	26, Matthiam	Mathiam
	26, annumeratus	adnumeratus
ii.	1, Pentecostes	Pentecosten
	7, ecce omnes	omnes ecce
	8, linguam nostram	lingua nostra
	9, Ælamitæ	Elamitæ
	10, Phrygiam	Frygiam
	11, eos loquentes	loquentes eos
	12, hoc	(deest)
	16, Joël	Johel
	18, ancillas	ancillas
	20, antequam	ante quam
	22, approbatum	adprobatum
	22, Deus per—vestri	per—vestri Deus
	22, et	(deest)
	23, et	(deest)
	23, affligentes	adfligentes
	24, impossibile	impossibile
	25, in conspectu meo	coram me
	26, lætatum	delectatum
	26, requiescet	requiescit
	29, (deest)	et
	29, (deest)	est
	30, lumbi	ventris
	34, cælum	cælus

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts	ii. 34, dixit (bis)	.. dicit
	35, scabellum	.. scabillum
	36, sciat ergo	.. ergo sciat
	36, fecit Deus	.. Deus fecit
	41, appositæ	.. adpositæ
	41, die illa	.. illa die
	43, in Jerusalem fiebant ..	.. fiebant in Hierusalem
	46, domos	.. domus
	47, collaudantes	.. conlaudantes
	47, idipsum	.. id ipsum
iii.	3, templum	.. templo
	7, apprehensa manu ejus ..	.. adprehensa ei manu
	7, allelavit	.. adleyavit
	11, cucurrit	.. concurrit
	12, miramini	.. ammiramini
	12, potestate	.. pietate
	13, et	.. (deest)
	18, aio implevit	.. implevit sic
	19, peccata vestra	.. vestra peccata
	21, quidem cælum	.. cælum quidem
	22, quoniam	.. quia
	22, suscitabit vobis Dominus	.. vobis suscitavit
	24, Samuel	.. Samuhel
	24, annuntiaverunt	.. et adnuntiaverunt
iv.	3, eos	.. eis
	8, repletus Petrus	.. Petrus repletus
	8, audite *	.. (deest)
	10, Domini nostri Jesu Christi	.. Jesu
	12, alio aliquo	.. aliquo alio
	12, aliud nomen est	.. nomen est aliud
	13, comperto	.. conperto
	13, fuerant	.. fuissent
	14, quoque	.. que
	28, tuum	.. (deest)
	30, ad	.. (deest)
	31, Spiritu sancto	.. sancto Spiritu
	32, unum	.. (deest)
v.	1, Ananias	.. Annanias
	2, quendam	.. quendam
	3, fraudare	.. fraudares
	5, super	.. in
	6, (deest)	.. eum
	7, introivit	.. introiit
	8, mulier	.. (deest)
	11, audierunt	.. audierant
	15, saltem	.. saltem
	15, illorum	.. eorum
	15, infirmitatibus suis ..	.. infirmitate
	16, egros	.. egros
	16, a	.. ab
	21, ad	.. in
	22, autem venissent	.. venissent autem
	23, ante	.. ad
	24, autem audierunt	.. audierunt autem
	25, carcerem	.. carcere
	28, præcepimus	.. præcipimus
	28, replectis	.. repletis

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts	v. 31, principem et salvatorem Deus	Deus princ. et salvatorem
	32, sumus testes	.. testes sumus
	35, attendite	.. attendite
	36, hos enim	.. enim hos
	36, se esse	.. esse se
	36, redacti	.. redactus est
	39, illud	.. eos
	42, non cessabant in templo	.. in templo—non cessabant
vi.	1, despicerentur	.. dispicerentur
	3, sancto *	.. (deest)
	7, Domini	.. Dei
	11, in	.. (deest)
	13, falsos testes	.. testes falsos
	15, faciem *	.. (deest)
vii.	1, habent	.. habeant
	2, Charan	.. Charram
	3, monstravero tibi	.. tibi monstravero
	7, servient	.. deservient
	10, Ægypto	.. Ægyptiorum
	12, Ægyptum	.. Ægypto
	14, arcessivit	.. arcessiit
	14, suam	.. (deest)
	16, Sichem	.. Sychem
	17, promissionis	.. repromissionis
	18, quoadusque	.. quoad usque
	18, alius rex	.. rex alius
	19, affixit	.. adfixit
	19, nostros *	.. (deest)
	21, nutrit	.. enutrit
	26, pacem	.. pace
	27, (deest)	.. suo
	27, repulit	.. reppulit
	29, Madiam	.. Madian
	31, ad eum *	.. (desunt)
	31, dicens	.. (deest)
	32, sum Deus	.. Dominus
	32, autem	.. est
	35, redemptorem	.. redemptorem
	37, suscitabit vobis	.. vobis suscitavit
	39, repulerunt	.. reppulerunt
	41, diebus illis	.. illis diebus
	41, simulachro	.. simulacro
	42, et	.. aut
	43, Rempham	.. Ramfam
	43, et	.. (deest)
	44, illis Deus	.. (desunt)
	45, nostrum	.. nostrorum
	49, sedes	.. sedis
	51, resistitis	.. restitistis
	51, ita	.. (deest)
	52, vos	.. (deest)
	53, quia	.. qui
	55, stantem a dextris	.. a dextris stantem
viii.	3, autem	.. vero
	4, pertransiebant	.. pertransiebant
	7, exhibant	.. exiebant
	9, gaudium magnum	.. magnum gaudium

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts viii.	9, se esse .. .. esse se	
	11, attendebant .. .. adtendebant	
	11, magis .. .. magicis	
	12, in .. .. et	
	13, adhaerebat .. .. adherebat	
	14, quod recepisset .. .. quia recepit	
	18, impositionem .. .. inpositionem	
	19, dixit ad eum .. .. ad eum dixit	
	21, isto .. .. hoc	
	25, redibant .. .. rediebant	
	28, Isaiam prophetam .. .. prophetam Esaiam	
	30, accurrens .. .. adcurrrens	
	33, ejus .. .. illius	
	34, dicit hoc .. .. hoc dicit	
	35, a .. .. ab	
	37, dixit—Christum * .. .. (deest totus versus)	
	39, autem .. .. enim	
ix.	2, epistolas in .. .. epistulas ad	
	5—7, durum—ad eum .. .. (desunt viginti verba)	
	6 (7), oportet .. .. oportet	
	11, surge et .. .. surgens	
	11, Tarsensem .. .. Tharsensem	
	17, misit me Jesus .. .. Jesus misit me	
	19, aliquot .. .. aliquos	
	21, invocabant .. .. invocant	
	22, affirmans .. .. adfirmans	
	23, autem implerentur .. .. implerentur autem	
	25, submittentis .. .. summittentes	
	26, tentabat se jungere .. .. tentabat jungere se	
	26, quod .. .. quia	
	27, egerit .. .. ageret	
	27, in .. .. (deest)	
	28, et .. .. autem	
	30, Tarsum .. .. Tharsum	
	34, Ænea .. .. Æneas	
	36, Tabitha .. .. Tabita	
	36, Dorcas .. .. Dorca	
	39, ei .. .. (deest)	
	41, assignavit .. .. adsignavit	
	43, Simonem quemdam .. .. quendam Simonem	
x.	4, (deest) .. .. in	
	4, quid est .. .. qui es	
	5, accersi .. .. arcessi (<i>freq.</i>)	
	15, quod .. .. quæ	
	20, (deest) .. .. et	
	23, ergo .. .. igitur	
	23, ab Joppe .. .. a Joppen	
	30, nudiusquarta .. .. nudius quartana	
	30, ad .. .. in	
	34, Petrus os suum .. .. os Petrus	
	34, quia .. .. quoniam	
	39, (deest) .. .. et	
	45, obstupuerunt .. .. obstipuerunt	
	48, baptizari in nomine Domini .. .. in nomine Jesu Christi baptizari	
	48, maneret .. .. manerent	
xi.	2, autem ascendisset .. .. ascendisset autem	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts xi.	2, (deest) .. .. in	
	6, quod .. .. quo	
	8, introivit .. .. introiit	
	9, ne commune .. .. commune ne	
	10, omnia rursum .. .. rursum omnia	
	11, viri tres confestim .. .. confestim tres viri	
	12, hæsitans .. .. hesitans	
	15, cecidit .. .. decidit	
	16, baptisamini .. .. baptisabimini	
	18, penitentiam dedit Deus ad vitam .. .. Deus pen. ad vitam dedit	
	19, Phœnicen .. .. Fœnicem	
	19, Antiochiam .. .. Anthiochiam (<i>freq.</i>)	
	20, Cyrenæi .. .. Cyrenæi	
	21, multusque .. .. multus quidem	
	22, ad .. .. (deest)	
	24, apposita .. .. adposita	
	25, Barnabas .. .. (deest)	
	25, Tarsum .. .. Tharsum	
	26, ibi .. .. (deest)	
	29, singuli .. .. (deest)	
xii.	1, affligeret .. .. adfligeret	
	4, custodiendum .. .. custodire eum	
	8, calcea .. .. calcia	
	8, caligas .. .. galliculas	
	9, existimabat .. .. sestimabat	
	13, Rhode .. .. Rodæ	
	15, autem .. .. vero	
	18, factum esset de Petro .. .. de Petro factum esset	
	21, autem * .. .. (deest)	
	21, concionabatur .. .. contionabatur	
	22, acclamabat .. .. clamabat	
	23, consumptus .. .. consumtus	
xiii.	1, Manahen .. .. Manaen	
	1, collactaneus .. .. conlactaneus	
	2, Saulum et Barnabam .. .. Barnaban et Saulum	
	4, a .. .. ab	
	5, Salaminam .. .. Salamina	
	6, Paphum .. .. Phafum	
	6, quemdam virum .. .. virum quendam	
	7, Saulo .. .. Paulo	
	10, fili .. .. filius	
	10, omnis .. .. omni	
	13, erant .. .. (deest)	
	13, Pamphylis .. .. Pamphiliæ	
	17, excelso .. .. extento	
	20, Samuel .. .. Samuhel	
	22, (deest) .. .. et	
	27, omne .. .. omnem	
	29, erant .. .. (deest)	
	34, suscitavit .. .. suscitaverit	
	36, in .. .. (deest)	
	39, et * .. .. (deest)	
	41, contemptores .. .. contemtores	
	46, repellitis .. .. repulstis	
	47, lucem gentium .. .. lumen gentibus	
	50, mulieres religiosas .. .. religiosas mulieres	
	50, persecutionem .. .. seditionem	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts xiv.	1, Iconii	in Iconio
	2, increduli fuerunt	incredibiles fuerant
	5, afficerent	adfigerent
	8, nunquam	numquam
	9, fidem haberet	haberet fidem
	10, exilivit	exilivit
	17, nostra	vestra
	25 (24), verbum Domini in Perge	in Perge verbum Domini
	27, retulerunt	rettulerunt
	27, Deus	Domiaus
xv.	3, Phœnicem	Fœnicem
	3, conversationem	conversationem
	5, hæresi	heresi
	5, crediderunt	crediderant
	8, Spiritum sanctum	sanctum Spiritum
	11, Christi*	(deest)
	12, Deus fecisset	fecisset Deus
	16, reedificabo	ædificabo
	16, David*	(deest)
	19, Deum	Dominum
	20, 29, simulachrorum	simulachrorum
	22, 25, eligere	elegere
	22, 25, Barnabas	Barnabbas
	28, necessaria	neccessario
	29, et	(deest)
	30, ergo	igitur
	30, epistolam	epistulam
	33, miserant	miserunt
	34, visum—remanere*	(deest totus versus)
	34, Judas—Jerusalem	(desunt)
	37, cognominabatur	cognominatur
	38, ut	(deest)
	38, (deest)	eum
	39, quidem	(deest)
xvi.	6, &	ab
	6, Dei*	(deest)
	7, in	(deest)
	10, quod	quia
	12, Philippos	Philippia
	12, partis	parte
	19, in	ad
	22, cucurrit	concurrit
	24, (deest)	in
	25, orantes laudabant Deum	adorantes Deum hymnum dicebant
	26, terræmotus	terræ motus
	26, statim aperta sunt omnia ostia	aperta sunt stat. os. om.
	27, januas apertas	apertas januas
	28, autem*	(deest)
	28, voce magna	magna voce
	29, Paulo et Silæ ad pedes	ad pedes Paulo et Silæ
	31, Dominum Jesum	Domino Jesu
	39, de urbe	urbem
xvii.	1, Amphipolim	Amfipolim
	3, Jesus Christus	Christus Jesus
	9, satisfactione a	sat̄s ab
	10, qui*	(deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts xvii.	10, venissent	advenissent
	11, Thessalonicæ	Thessalonice
	12, mulierum gentilium	gentilium mulierum
	19, Areopagum	Ariopagum
	21, autem	enim
	23, et	(deest)
	24, habitat	inhabitat
	27, attrahunt	adtractant
	34, Dionysius	Dionisius
	34, Areopagita	Ariopagita
xviii.	3, erant	erat
	4, et disputabat—Græcis*	(deest totus versus)
	5, de	a
	6, sua	(deest)
	7, nomine Titi	Titi nomine
	11, ibi	(deest)
	11, apud eos	in eis
	12, Achæi	Achæi
	15, lege vestra	legis vestræ
	16, minavit	eminavit
	17, Sosthenem	Sostenen
	18, valediciens	vale faciens
	18, in	(deest)
	18, totonderat in Cenchris	totonderunt in Cenchris
	18, habebat	habebant
	19, Ephesum	Efesum
	19, disputabat	disputavit
	22, Cæsaream	Cæsaream
xix.	2, dixerunt*	(deest)
	6, manus	manum
	9, Domini*	(deest)
	11, manum	manus
	12, semicinctia	semicinctia
	13, circumeuntibus	circueuntibus
	13, abjuro	adjuro
	14, Judæi Scævæ	Scævæ Judæi
	16, in eos homo	homo in eos
	19, eis	his
	20, crescebat verbum Dei	verbum Domini crescebat
	23, Domini*	(deest)
	25, est nobis acquisitio	acquisitio est nobis
	27, reputabitur	deputabitur
	27, Dianæ	Deanæ †
	33, autem	ergo
	34, una est	est una
	35, Ephesii	Efesii
xx.	3, fecisset	fuisset
	4, eum	cum eo
	4, Pyrrhi	Pyri
	4, Aristarchus	Aristarchus
	4, Trophimus	Trophimus
	5, sustinuerunt	sustinebant
	5, Troadæ	Troadæ
	7, (deest)	in
	7, cum	(deest)
	8, lampades	lampadæ
	9, ductus	eductus

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts	xx. 10, ipso	eo
	11, in	ad
	13, navigavimus	enavigavimus
	15, applicuimus	adplicuimus
	20, (deest)	vobis
	21, Dominaum n. J. Christum ..	Domino n. J. Christo
	22, allegatus ego	ego allegatus
	23, mihi protestatur	protestatur mihi
	23, Jerosolymis me manent ..	me manent in Hierosolymis
	24, verbi	(deest)
	27, quo minus annuntiarem ..	quominus annuntiarem
	28, acquisivit	acquisivit (adq. freq.)
	31, (deest)	in
	33, et	aut
	33, sicut	(deest)
	36, oravit cum omn. illis ..	cum omn. illis oravit
xxi.	1, Coum	Cho
	1, Rhodum	Rodum
	1, Pataram	Patara
	2, Phœnicen	Fœnicen
	3, apparuissemus	paruissemus
	3, expositura erat	erat expositura
	5, expletis	explicitis
	5, littore	litore
	6, valefecissemus	vale fecissemus
	6, (deest)	in
	7, expleta	explicita
	8, unus	(deest)
	15, in	(deest)
	24, impende	inpende
	27, autem	enim
	29, Trophimum	Trofimum
	32, decurrit	deucurrit
	39, Tarso	Tharso
xxii.	3, dicit	dixit
	3, in	(deest)
	3, ista civitate	istam civitatem
	3, Gamaliel	Gamaliel
	4, custodias	custodia
	6, mihi testimonium	testimonium mihi
	12, cohabitantibus	habitantibus
	16, et	(deest)
	22, hujusmodi	ejusmodi
	24, acclamarent	adclamarent (ade. freq.)
	25, astrinxissent	adstrinxissent
	26, ei	(deest)
	26, civis	cives
	27, si	(deest)
	28, summa	pecunia
	28, civilitatem	civitatem
xxiii.	3, dixit ad eum	ad eum dixit
	5, maledices	maledicis
	6, (deest)	de
	8, Pharisei	Farisei †
	14, ad	(deest)
	15, appropriet	adpropiet
	16, nuntiavitque	narravitque

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts	xxiii. 20, producas Paulum ..	Paulum producas
	20, (deest)	et
	27, comprehensum	conprehensum (comp. freq.)
	29, criminis	crimen
	30, vale *	(deest)
	32, cum eo irent	irent cum eo
xxiv.	6—8, voluimus—venire * ..	(desunt viginti tria verba)
	10, annuente	adnuente
	10, te esse	esse te
	11, mihi dies	dies mihi
	13, me accusant	accusant me
	14, hæresim	heresim
	14, et	(deest)
	22, hæc	(deest)
	22, Lysias descenderit	descenderit Lysias
	23, de suis prohibere	prohibere de suis
	24, Christum Jesum	Jesum Christum
	25, (deest)	de
	25, tremefactus	timefactus
	25, accersam	arcessiam
	26, ei daretur	daretur ei
	26, accersens	arcessiens
xxv.	3, adversus	adversum
	3, interficerent eum	eum interficerent
	8, (deest)	autem
	9, gratiam præstare Judæis ..	Judæis gratiam præstare
	9, respondens	respondit—et
	10, ibi	ubi
	11, hi	isti
	14, plures	aliquot
	16, Romanis consuetudo	consuetudo Romanis
	16, damnare	donare
	18, malum	malam
	19, affirmabat	adfirmabat
	20, hæsitans	hesitans
	22, dixit *	(deest)
	23, (deest)	et
	24, dicit	dixit
	24, petentes	petens et hio
	25, morte eum	eum morte
xxvi.	1, temetipso	temet ipso
	7, quam	qua
	9, Nazareni	Nazarei
	9, contraria	contra
	11, compellebam	conpellebam
	13, in via vidi	vidi in via
	14, hebraïca	hebræica
	16, exsurge	et surge
	17, populo	populis
	18, ut	uti
	18, (deest)	suorum
	19, cælestis visioni	cælestis visionis
	20, omnem regionem	omni regione
	22, sunt locuti	locuti sunt
	25, et	sit
	25, (inquit)	(deest)
	29, etiam omnes	et omnes hos

CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts xxvi. 31, vinculis	vinculorum
xxvii. 1, navigare eum	eum navigare
2, (deest)	autem
2, adrumetinam	hadrumetinam
2, incipientes	incipientem
2, sustulimus	egressi sumus
2, Thessalonicensai	Thessalonicense
4, Cyprum	Cypro
5, Lyciæ	Ciliciæ
7, Gnidum	Cium
7, iuxta	secundum
8, præterisset	præterisset
9, eos	(deest)
11, nauclero	nauclerio
12, quomodo	quo modo
12, Phœnicen	Phœnicem
12, eorum	chorum
13, aspirante	adspirante
13, Aæson	Asso
16, in	(deest)
16, obtinere	optinere †
17, syrtim	syrtem
18, valida	valide
20, autem sole	sole autem
20, imminente	imminente
21, tollere	egredi
27, posteaquam	postea quam
27, nox	nos
27, Adria	Hadria
28, bolidem	(deest)
30, obtentu	optentu †
30, inciperent a prora	a prora inciperent
33, die hodie	hodie die
36, sumpserunt	adsumserunt
38, alleviabant	adleviabant (adl. freq.)
40, sustulissent	abstulissent
40, auræ flatum	flatum auræ
40, littus	litus
41, dithalassum	bithalassum
41, impegerunt	inpegerunt
41, immobilis	immobilis
43, emittere	mittere
43, (desunt)	in mare
xxviii. 1, Melita	Miletene
1, vocabatur	vocatur
2, pyra	pruna
2, imminebat	inminebat
3, aliquantam	(deest)
4, hic	iste
4, non sinit eum	eum non dimisit
7, 8, Publii	Puplii
9, (deest)	et
9, (deest)	ipsa
11, Castorum	Castrorum
12, Syracusam	Syracusas
13, Rhegium	Regium
13, secunda	secundo

CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Acts xxviii. 13, Puteolos	Puteolis
15, ac	et
15, Tres tabernas	Tribus tabernis
16, autem venissemus	venissemus autem
16, sibi	sibi
20, alloqui	adloqui
21, nuntiavit	adnuntiavit
23, plurimi	plures
26, ad eos	(desunt)
26, perspicietis	videbitis
28, et ipsi	ipsi et
29, et—questionem *	(deest totus versus)
31, (deest)	amen
Rom. i. 1, Jesu Christi	Christi Jesu
5, accepimus	accipimus
7, dilectis	in dilectione
10, quomodo	quo modo (freq.)
11, impertiar	inpertiar
11, vobis gratiæ	gratiæ vobis
12, atque	adque †
15, promptum	promptum
15, (deest)	in
17, fidem	fide
18, Dei	(deest)
20, et	ac
24, commutaverunt	commutaverunt
24, mendacium	mendacio
25, amen *	(deest)
28, notitia	notitiam
28, conveniunt	convenit
31, incompósitos	inconpositos
31, affectione	adfectione
32, etiam qui	et
ii. 5, autem duritiam	duritiam autem
6, impenitens	inpenitens
7, iis	his (freq.)
8, acquiescunt	acquiescunt
11, acceptio personarum	personarum acceptio
12, (deest)	et
14, ea	(deest)
14, legem non habentes	non habentes legem
15, cogitationibus accusantibus	cogitationum accusantium
15, defendentibus	defendentium
16, judicabit	judicavit †
19, esse ducem	ducem esse
27, id	(deest)
28, 29, est	(deest)
iii. 1, Judæo est	est Judæo
5, est	(deest)
6, hunc	(deest)
7, adhuc	athuc †
8, quidam nos	nos quidam
21, testificata	justificata
22, in omnes et *	(desunt)
22, in eum *	(desunt)
23, gloria	gloriam
26, est ex fide	ex fide est

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rom. iii. 26, Christi*	.. .. (deest)	
30, justificat	.. .. justificavit	
iv. 3, dicit scriptura	.. .. scriptura dicit	
5, vero ..	.. .. autem	
5, sec. propositum gratias Dei	.. (desunt)	
8, imputavit	.. .. imputabit	
9, ergo *	.. .. (deest)	
12, fidei quæ—præputio	.. .. quæ—fidei	
16, (deest)	.. .. ut	
18, ei	.. .. (deest)	
19, est	.. .. (deest)	
19, jam	.. .. (deest)	
19, esset annorum	.. .. annorum esset	
19, Sarræ	.. .. Sarræ	
23, ad justitiam*	.. .. (desunt)	
24, Christum *	.. .. (deest)	
v. 2, habemus accessum per fidem	accessum habemus fide	
8, charitatem suam	.. .. suam caritatem	
8, nobis	.. .. nos	
8, secundum tempus	.. .. (desunt)	
9, igitur magis nunc justificati..	magis igitur jus. nunc	
12, peccatum in hunc mundum	.. in hunc mundum peccatum	
13, imputabatur	.. .. inputatur	
13, esset	.. .. est	
16, peccatum	.. .. peccantem	
16, quidem	.. .. (deest)	
17, vita	.. .. vitam	
21, mortem	.. .. morte	
vi. 4, Christus surrexit	.. .. surrexit Christus	
6, et	.. .. ut	
9, resurgens ex	.. .. surgens a	
9, (deest)	.. .. et	
11, Domino nostro*	.. .. (desunt)	
15, peccabimus	.. .. peccavimus †	
16, ad mortem *	.. .. (desunt)	
21, in illis	.. .. (desunt)	
vii. 13, operatum est mihi	.. .. mihi operatum est	
14, quia	.. .. quod	
15, bonum	.. .. (deest)	
16, malum	.. .. (deest)	
16, est	.. .. (deest)	
18, 20, habitat	.. .. inhabitat	
viii. 3, legi	.. .. legis	
3, de peccato	.. .. propter peccatum	
7, inimica est Deo	.. .. inimicitia est in Deum	
7, enim	.. .. autem	
7, est subjecta	.. .. subicitur	
11, vivificabit	.. .. vivificavit	
14, ii sunt filii	.. .. hi filii † sunt	
16, enim	.. .. (deest)	
16, filii	.. .. filii †	
17, compatimur	.. .. compatimur	
20, eam in spe	.. .. in spem	
29, sui	.. .. ejus	
30, glorificavit	.. .. magnificavit	
31, dicemus	.. .. dicimus	
33, accusabit adversus	.. .. accusavit †	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rom. viii. 34, et	.. .. (deest)	
34, (deest)	.. .. et	
35, ergo	.. .. (deest)	
35, separabit	.. .. separavit †	
35, an fames—persecutio	.. .. an persecutio—periculum	
36, sicut	.. .. ut	
ix. 4, testamentum	.. .. testaments	
5, est	.. .. (deest)	
6, quod	.. .. quo	
6, sunt	.. .. (deest)	
7, qui	.. .. quia	
8, hi	.. .. hii †	
9, enim	.. .. autem	
10, illa	.. .. (deest)	
10, patris nostri	.. .. patre nostro	
11, boni egissent aut mali	.. .. egissent bonum aut malum	
17, enim *	.. .. (deest)	
19, queritur	.. .. quæritur	
21, aliud	.. .. aliut †	
22, Deus volens	.. .. volens Deus	
22, apta	.. .. aptata	
25, et non dilectam dilectam	.. .. (desunt)	
26, eis	.. .. (deest)	
28, abbrevians	.. .. brevians	
29, Sodomo	.. .. Sodoma	
32, enim *	.. .. (deest)	
x. 3, justitiam Dei	.. .. Dei justitiam	
6, ascendet	.. .. ascendit	
10, ad	.. .. in	
20, audet	.. .. audit †	
20, a	.. .. (deest)	
xi. 1, de	.. .. (deest)	
2, præscivit	.. .. præsciit	
4, divinum responsum	.. .. responsum divinum	
4, Baal	.. .. Bahal	
6, jam	.. .. (deest)	
7, excæcati	.. .. excæcati	
8, compunctionis	.. .. compunctionis	
11, est	.. .. (deest)	
12, diminutio	.. .. deminutio	
17, pinguedinis	.. .. pinguidinis	
22, bonitate	.. .. bonitatem	
26, fieret	.. .. fîret	
26, avertat impietatem a	.. .. avertet impietates	
33, incomprehensibilia	.. .. incomprehensibilia †	
36, sunt	.. .. (deest)	
xii. 2, et bene	.. .. (desunt)	
4, eundem	.. .. eundem	
8, exhortatur	.. .. exortatur †	
10, charitate	.. .. caritatem	
13, necessitatibus	.. .. memoriis	
14, vos *	.. .. (deest)	
16, idipsum	.. .. id ipsum	
16, apud	.. .. apud †	
19, vindicta	.. .. vindictam	
xiii. 2, damnationem	.. .. dampnationem †	
2, acquirunt	.. .. acquirunt	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rom. xiii.	5, etiam .. .. . et	
	7, ergo * .. .. . (deest)	
	9, furaberis .. .. . furaveris	
	9, non falsum testimonium dices	(desunt)
	9, concupisces .. .. . concupiscis †	
	12, appropinquavit .. .. . adpropiauit	
	12, arma .. .. . armis	
	13, commensationibus .. .. . comesationibus	
xiv.	2, se .. .. . (deest)	
	2, olus .. .. . holus	
	4, judicas .. .. . judices	
	4, domino suo .. .. . suo domino	
	5, (deest) .. .. . plus	
	5, autem .. .. . (deest)	
	9, (deest) .. .. . et	
	10, Christi .. .. . Dei	
	13, hoc iudicate .. .. . iudicate hoc	
	20, sunt munda .. .. . munda sunt	
	20, offenciculum .. .. . offencicum	
	21, offenditur .. .. . offendit	
xv.	3, impropria impropertantium .. . impropria impropertantium	
	5, solatii .. .. . solacii	
	9, misericordia .. .. . misericordiam	
	9, propterea .. .. . propter hoc	
	12, rursus .. .. . rursum	
	12, eum .. .. . eo	
	20, prædicavi evangelium hoc .. . hoc prædicavi evangelium	
	22, impediēbar .. .. . impediēbar	
	22, et prohibitus sum usque adhuc	(desunt)
	25, 26, in .. .. . (deest)	
	26, collationem .. .. . conlationem	
	28, assigna vero .. .. . adsigna vero	
	28, per vos proficiscar .. .. . proficiscar per vos	
	29, evangelii * .. .. . (deest)	
	30, ergo .. .. . igitur	
	30, sancti .. .. . (deest)	
	30, vestris .. .. . (deest)	
xvi.	1, Phœben .. .. . Phœbem	
	1, Cenchris .. .. . Cencris	
	4, supposuerunt .. .. . subposuerunt (subp. freq.)	
	5, ecclesiam eorum .. .. . eorum ecclesiam	
	5, Epœnetum .. .. . Ephœnetum	
	11, Aristoboli .. .. . Arestoboli	
	11, domo .. .. . (deest)	
	12, Tryphœnam .. .. . Tryfenam	
	12, Tryphosam .. .. . Tryfosam	
	12, Persidem .. .. . Persidam	
	14, Phlegontem .. .. . Phlegonta	
	14, Hermam .. .. . Hermen	
	14, Hermen .. .. . Hermam	
	15, Olympiadem .. .. . Olimpiadem	
	15, sunt .. .. . (deest)	
	23, universa ecclesia .. .. . universæ ecclesiæ	
	23, vos * .. .. . (deest)	
	26, cogniti .. .. . cognito	
	27, et gloria .. .. . (desunt)	
	27, amen * .. .. . (deest)	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 Cor. i.	1, Sosthenes .. .. . Sostinens	
	6, est * .. .. . (deest)	
	8, in .. .. . ad	
	10, schismata .. .. . scismata	
	10, sententia .. .. . scientia	
	11, Chloes .. .. . Cloes	
	11, sunt inter vos .. .. . inter vos sunt	
	15, estis .. .. . sitis	
	15, Stephanæ .. .. . Stefanæ	
	18, Dei virtus .. .. . virtus Dei	
	20, conquisitor .. .. . inquisitor	
	21, sapientia .. .. . sapientiam	
	22, Græci .. .. . Greci (freq.)	
	30, nobis sapientia .. .. . sapientia nobis	
ii.	1, in sublimitate .. .. . per sublimitatem	
	3, apud .. .. . apud †	
	4, persuasabilibus humanæ sapientiæ in persuasione sapientiæ	
	verbis .. .. . verbi	
	10, revelavit .. .. . revelabit †	
	11, hominum scit .. .. . scit hominum	
	11, sunt .. .. . sint	
	14, enim est .. .. . est enim	
	15, et * .. .. . (deest)	
iii.	4, dicat .. .. . dicit	
	8, autem plantat .. .. . plantat autem	
	11, aliud .. .. . aliud †	
	13, Domini declarabit .. .. . declaravit	
	17, disperdet .. .. . disperdit	
	18, se .. .. . vos	
	19, apud .. .. . apud †	
	20, sapientium .. .. . hominum	
	21, nemo itaque .. .. . itaque nemo	
iv.	3, meipsum .. .. . ego me ipsum	
	5, quoadusque .. .. . quoad usque (freq.)	
	5, manifestabit .. .. . manifestavit †	
	7, acceperis .. .. . acciperis	
	8, regnetis .. .. . regnaretis	
	8, regnemus .. .. . regnaremus	
	9, quod Deus nos apostolos no-	nos Deus novissimos
	viasimos .. .. . apostolos	
	11, horam .. .. . oram †	
	11, cœdimur .. .. . cedimur	
	13, peripsema .. .. . peripsima	
	15, pædagogorum .. .. . pedagogorum	
	16, sicut et ego Christi .. .. . (desunt)	
	17, commonefaciet .. .. . commonefaciat	
	17, Jesu .. .. . (deest)	
	19, ad vos cito .. .. . cito ad vos	
v.	1, qualis .. .. . quales †	
	2, tollatur .. .. . tolleretur	
	4, 5, nostri * .. .. . (deest)	
	4, 5, Christi * .. .. . (deest)	
	7, conspersio .. .. . conspersio	
	10, exiisse .. .. . exiisse	
vi.	1, 6, apud (bis) .. .. . apud †	
	2, hoc .. .. . (deest)	
	7, accipitis .. .. . accepitis †	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
i Cor. vi.	14, suscitabit	suscitavit †
	15, sunt Christi	Christi sunt
	16, inquit	inquit †
	18, (deest)	enim
	19, sunt	est
	20, pretio	pretio
vii.	1, mihi *	(deest)
	4, habet	habeat
	5, tentet	temptet
	7, enim omnes vos	autem omnes homines
	7, donum habet	habet donum
	8, permaneant	maneant
	11, innuptam	innuptam †
	11, non	ne
	14, per mulierem fidelem	in muliere fidei
	15, enim servituti subjectus est	est enim servituti subjectus
	16, hujusmodi	eiusmodi
	21, fieri liber	liber fieri
	28, acceperis	acciperis
	28, peccavit	peccabit
	34, nupta	nupta †
	35, quod	(deest)
	35, obsecrandi	observandi
	36, virgine sua	virginem suam
	39, est	(deest)
viii.	1, quia	quoniam
	2, autem *	(deest)
	4, 6, est	(deest)
	6, (deest)	et
	7, cum	(deest)
	8, abundabimus, deficiemus	deficiemus, abundavimus
	8, enim si	si non
	8, non	(deest)
	12, Christum	Christo
ix.	1, Christum *	(deest)
	2, et *	(deest)
	5, mulierem sororem	sororem mulierem
	6, ego solus	solus ego
	9, bobus	bubus
	10, hoc	(deest)
	12, quare	(deest)
	12, offendiculum	offendicum
	13, et *	(deest)
	13, altari (bis)	altario
	13, participant	participantur
	15, autem scripsi	scripsi autem
	21, lucrificerem	lucris facerem
x.	13, etiam cum tentatione	cum temptatione etiam
	15, ipsi	(deest)
	17, omnes qui	omnesque
	17, participamus	participamur
	23, mihi * (bis)	(deest)
	25, vœnit	venit
	28, immolatum	immolatum
	29, aliena	alia
xi.	2, per	(deest)
	6, (deest)	et

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 Cor. xi.	16, ecclesia	ecclesiæ
	18, ecclesiam	ecclesia
	19, hæreses	hereses
	24, accipite et manducate *	(desunt)
	24, quod	(deest)
	25, quotiescumque bibetis	quotiescumque bibitis
	27, hunc	(deest)
	29, Domini *	(deest)
	30, imbecilles	inbecilles
xii.	3, potest	potens
	10, interpretatio	interpretatio †
	12, tamen	(deest)
	13, in uno Spiritu	unum Spiritum
	15, 16, num	non
	16, et *	(deest)
	16, quoniam	quia
	21, oculus dicere	dicere oculus
	23, ignobiliora	ignorabiliora
	28, exinde gratias	exin gratia
	28, interpretationes sermonum	(desunt)
	31, charismata meliora	carismata majora
xiii.	3, ita	(deest)
	5, irritatur	inritatur
	6, iniquitate	iniquitatem
	13, horum	his
xiv.	3, consolationem	consolationes
	5, loqui linguis	linguis loqui
	5, (deest)	ut
	6, revelatione	revelationem
	6, in (bis)	(deest)
	7, id	(deest)
	8, parabit	paravit †
	9, aëra	aere †
	10, hoc	(deest)
	16, qui	quis
	23, omnes	omnis †
	23, (deest)	et
	25, adorabit	adoravit
	26, apocalypsim	apocalypsin
	33, doceo	(deest)
xv.	3, enim vobis	vobis enim
	5, et *	(deest)
	7, (deest)	et
	10, abundantius	habundantius †
	14, est ergo	ergo est
	14, (deest)	ergo
	16, nam—resurgunt	(desunt)
	23, qui—crediderunt	(desunt)
	28, subiecit sibi	sibi subiecit
	31, per	propter
	33, colloquia	conloquia
	34, justi	juste
	34, enim Dei	Dei enim
	35, venient	veniunt
	38, vult	voluit
	39, quidem	(deest)
	39, vero	(deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 Cor. xv. 39, (deest)	caro	
44, sicut	sic et	
46, non prius	prius non	
46, (deest)	est	
48, et	(deest)	
50, quia	quoniam	
50, possidebit	possidere	
51, resurgemus	resurgimus †	
51, immutabimur	inmutabimur	
52, tuba	(deest)	
53, immortalitatem	immortalitatem	
54, absorpta	absorta †	
58, immobiles	immobiles	
58, opere	opera	
xvi. 1, sanctos	sanctis	
2, seponat	ponat	
2, bene	(deest)	
2, collectæ	collecta	
3, præsens	præsens	
5, Macedoniam	Machedoniam	
6, autem	(deest)	
6, ut	et	
7, aliquantulum	aliquantum	
12, vobis notum facio	(desunt)	
15, et Achaici	(desunt)	
19, Priscilla	Prisca	
19, apud quos et hospitor	(desunt)	
20, omnes fratres	fratres omnes	
22, nostrum *	(deest)	
22, Maran Atha	Maranatha	
23, nostri *	(deest)	
23, Christi *	(deest)	
2 Cor. i. 1, omnibus sanctis	sanctis omnibus	
4, pressura	pressura †	
6, tolerantiam earundem	in tolerantia earundem	
7, quod	quoniam	
10, nos eripuit	eripuit nos	
10, eruit	eruet	
11, multorum personis	multarum facierum	
12, i	(deest)	
13, cognovistis	cognoscitis	
14, quod	quis	
17, hoc *	(deest)	
19, Timothæum	Timotheum	
20, quotquot	quodquod	
21, Christo	Christum	
24, statis	stetistis	
ii. 1, ipsum	ipse	
1, tristitia	tristitiam	
3, vobis *	(deest)	
4, multas lacrymas	lacrimas multas	
4, charitatem habeam	caritatem habeo	
7, econtrario	e contrario	
9, et *	(deest)	
10, donastis	donatis	
13, valefaciens	vale faciens	
iii. 1, commendatitiis epistolis	commendaticiiis epistulis	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
2 Cor. iii. 3, quod	quoniam	
6, fecit	facit	
6, littera sed spiritus	litteræ sed spiritus	
8, 11, gloria	gloriam	
9, ministratio	ministerio	
16, auferetur	aufertur	
18, omnes *	(deest)	
iv. 1, administrationem	hanc ministrationem	
5, nostrum *	(deest)	
6, ipse illuxit	qui inluxit	
10, manifestetur in corp. nostris	in corp. nostris manifestus	
14, suscitabit	suscitavit †	
15, 17, in	(deest)	
16, corrumpatur	corrumpitur	
v. 1, habemus	habeamus	
1, manufactam	manu factam (freq.)	
4, hoc *	(deest)	
4, absorbeatur	absorveatur †	
6, (deest)	et	
8, Dominum	Deum	
15, Christus	(deest)	
16, ex hoc *	(deest)	
17, omnia	(deest)	
20, legatione	legationem	
vi. 2, adjuvi	adjuvavi	
7, a	(deest)	
15, infideli	infidele	
16, inter eos	(desunt)	
vii. 2, læsimus	lesimus	
5, sumus	(deest)	
6, nos Deus	Deus nos	
7, consolatione	solacio	
12, scripai	scribai †	
12, habemus pro vobis	pro vobis habemus	
15, vobis	vos	
viii. 2, gaudii	gaudi	
2, fuit	(deest)	
11, promptus	promptus †	
11, id	(deest)	
13, (deest)	et	
19, est	(deest)	
19, hanc gratiam	hanc gratiam	
22, probavimus	probabimus †	
23, gloria	gloriæ	
ix. 2, et	(deest)	
4, Macedones mecum	meum Machedones	
4, vos *	(deest)	
5, repromissam	promissam	
5, tanquam	quasi	
6, dico	(deest)	
7, in	de	
9, sæculum sæculi	æternum	
14, in	(deest)	
14, obsecratione	observatione	
x. 1, facie	faciem	
1, sum	(deest)	
8, nobis *	(deest)	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
9 Cor.	x. 13, mensuram	(deest)
	16, præparata	parata
	xi. 2, despondi	dispondi †
	3, Hevam	Evam
	4, prædicavimus	prædicabimus †
	4, accipitis	accepitis †
	5, existimo	exhistimo †
	5, a	(deest)
	6, nam *	(deest)
	6, manifestati sumus	manifestatus sum
	9, me	meme
	10, gloriatio	gloria
	13, pseudoapostoli	pseudo apostoli
	13, sunt	(deest)
	17, insipientia	insipientiam
	21, in hac parte	(desunt)
	25, profundo	profundum
	31, nostri * Christi *	(desunt)
	31, scit	(transpositum)
	32, comprehenderet	comprehenderet † (freq.)
	33, sporta	sportam
	33, sic	(deest)
	xii. 2, hujusmodi	ejusmodi
	6, (deest)	in
	6, in	(deest)
	7, colaphizet	colafizet
	11, tametsi	tamen etsi
	12, in	(deest)
	15, vos *	(deest)
	18, iisdem	isdem
	19, sedificationem vestram	vestram sedif.
	xiii. 2, (deest)	vobis
	4, vivit	vivet
	5, vosmetipsos	vos ipsoe
	7, appareamus	pareamus
	7, sumus	sumus
	9, gaudemus	gaudeamus
	9, quoniam	quando
	9, potentes	potentis †
	11, pacis et dilectionis	dilectionis et pacis
	12, omnes sancti	sancti omnes
	13, sit	(deest)
Gal	i. 6, transferimini	transferemini †
	6, 7, aliud	aliut †
	10, an	aut
	10, adhuc	athuc †
	14, coetaneos	coetaneoe
	16, acquievi	adquievi
	17, Arabiam	Arabia
	20, quia	quoniam
	ii. 2, aliquid esse *	(desunt)
	3, compulsus	compulsus
	5, subjectione	subjectioni
	6, esse aliquid	(desunt)
	7, econtra	e contrario
	7, et	(deest)
	11, reprehensibilis	repræhensibilis †

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Gal.	ii. 12, a	ab
	13, illam simulationem	illa simulatione
	14, vivis et non judaice	et non judaice † vivis
	18, ædifico	reædifico
	20, vivit	vivet
	iii. 1, non obedire veritati	veritati non obœdire
	1, in vobis *	(desunt)
	3, ut	(deest)
	3, consummemini	consumamini
	6, scriptum est	(desunt)
	7, ii	hii †
	13, redemit	redimit
	17, quadringentos	quadringentos †
	18, promissione (bis)	repromissione
	24, pædagogus	pedagogus
	29, semen Abrahæ	Abrahæ semen
	iv. 1, a	(deest)
	2, et auctoribus est	est et actoribus
	6, vestra	nostra
	12, (deest)	et
	13, jam pridem	jam pridem
	14, sprevistis	sprevistis †
	25, conjunctus	junctus
	25, suis	ejus
	27, sterilis	sterelis †
	29, is	(deest)
	31, Christos nos	(v. 1) nos Christos
	v. 3, rursus	rursum
	10, in	(deest)
	11, portabit	portavit
	11, adhuc	athuc †
	13, Spiritus	(deest)
	14, diliges	diligis †
	18, ducimini	ducemini
	19, sunt autem	autem sunt
	19, impudicitia	(deest)
	21, comessiones	comessiones
	22, benignitas, bonitas, longa- nimitas	longanimitas, bonitas, be- nignitas
	22, patientia	(deest)
	23, castitas	(deest)
	24, suam	(deest)
	25, spiritu vivimus	vivimus spiritu
	vi. 1, hujusmodi instruite	instruite hujusmodi
	3, nihil sit	sit nihil
	4, in	(deest)
	6, catechizatur verbo	cathecoizatur verbum
	9, enim suo	suo enim
	12, enim	(deest)
	17, Domini *	(deest)
Eph.	i. 1, Jesu Christi	Christi Jesu
	6, filio suo	(desunt)
	9, beneplacitum	bonum placitum
	10, dispensatione	dispensationem
	11, et nos	(desunt)
	11, operatur omnia	omnia operatur
	12, nos *	(deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Eph.	i. 13, et *	(deest)
	14, acquisitionis	acquisitionis
	14, ipsius	ejus
	19, credimus	credidimus
	21, etiam	et
	22, omnem ecclesiam ..	omnia ecclesiam
	23, qui	quia
	ii. 3, cogitationum ..	cogitationem
	4, misericordia	misericordiam
	5, in	(deest)
	5, cujus *	(deest)
	14, maceris	macheris
	15, semetipso	semet ipsam
	16, inimicitias	inimicitiam
	iii. 6, gentes esse	esse gentes
	6, ejus *	(deest)
	6, comparticipes	comparticipes
	16, corroborari	corroborari (conr. freq.)
	16, interiorem hominem	interiore homine
	17, Christum habitare	habitare Christum
	21, sæculi	sæculis
	iv. 2, supportantes	subportantes
	9, quia	quod
	9, primum *	(deest)
	11, apostolos quosdam autem	prophetas quosdam quidem
	prophetas	apostolos
	11, vero *	(deest)
	16, compactum	compactum
	16, connerum	conexum †
	19, avaritiam	avaritia
	27, diabolo	diabulo
	28, suis *	(deest)
	29, fidei	oportunitatis †
	32, vobis	nobis
	v. 2, semetipsum	se ipsum
	4, pertinet	pertinet
	10, quid	quod
	11, (deest)	et
	14, exsurge	exurge †
	14, illuminabit	inluminavit †
	18, sancto *	(deest)
	19, loquentes	loquentis †
	19, vobismetipsis	vosmet ipsis
	26, vita	(deest)
	27, hujusmodi	ejusmodi
	33, uxorem suam	suam uxorem
	33, suum *	(deest)
	vi. 2, tuam	(deest)
	3, longævus	longævus
	6, placentes	placeatis
	8, recipiet	percipiet
	9, vos *	(deest)
	11, 13, armaturam	arma
	12, colluctatio	conluctatio
Phil.	i. 4, deprecationem	deprecationem †
	7, vos in corde	in corde vos
	8, Jesu Christi	Christi Jesu

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Phil.	i. 10, sinceri	sinceres
	11, Jesum Christum	Christum Jesum
	19, ad	in
	23, coarctor	coartor
	23, esse cum Christo ..	cum Christo esse
	24, (deest)	est
	27, unanimes	unianimes
	28, illis est	est illis
	ii. 1, qua, qua	quod, quid
	9, exaltavit illum	illum exaltavit
	9, quod est	(desunt)
	10, (deest)	et
	14, hesitationibus	hesitationibus
	17, et si	etsi
	19, me cito	cito me
	21, quæ sua sunt	sua
	23, ad vos *	(desunt)
	24, in	(deest)
	26, autem *	(deest)
	iii. 3, servimus Deo	Deo servimus
	5, octavo	octava
	8, (deest)	et
	8, lucrifaciam	lucri faciam
	9, Jesu	(deest)
	12, quo modo	(desunt)
	13, meipsum	me
	14, bravium	brabium
	15, sumus	(deest)
	17, nostram	nos
	19, est	(deest)
	20, nostrum	(deest)
	21, reformabit	reformavit †
	iv. 1, desideratissimam ..	desiderantissimam †
	2, Evodiam	Evodiam
	2, deprecor	deprecor †
	8, disciplinæ *	(deest)
	12, penariam	pænuriam
	17, quia *	(deest)
	17, ratione vestra	rationem vestram
	23, nostri *	(deest)
Col.	i. 1, Jesu Christi	Christi Jesu
	2, Colossis	Colosis
	3, et Domino Jesu Christo	(desunt)
	6, die qua audistis	qua audistis die
	9, (deest)	in
	10, in	(deest)
	12, Deo *	(deest)
	12, 13, nos	vos
	15, omnis	omni
	16, (deest)	et
	19, complacuit	complacuit
	ii. 1, Laodicis	Laudicis
	1, agnitionem	agnitione
	4, sublimitate	suptilitate
	7, in illo *	(desunt)
	8, philosophiam	philosophiam
	11, sed	(deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Col.	ii. 14. adversus	adversum
	14, chirographum	chirographum
	14, decreti	decretis
	14, affigens	adfigens
	16, potestates	potestatis †
	16, neomenias	nominis
	18, humilitate	humilitatem
	18, religione	religiones
	20, ergo *	(deest)
	20, hujus	(deest)
	21, tetigeritis, etc. ..	tetigeris, etc.
	22, interitum	interitu
	23, non ad	ad non
iii.	1, consurrexistis	conresurrexistis
	1, cum	(deest)
	3, est abscondita	abscondita est
	5, ergo *	(deest)
	9, suis	ejus
	9, expoliantes	expoliantes
	13, vobismetipsis	vobis ipsis
	13, et	(deest)
	14, habete	(deest)
	17, Christi *	(deest)
	22, Deum	Dominum
	26, apud Deum	(desunt)
iv.	1, quod	quoniam
	3, mysterium	mysteria
	5, sapientia	sapientiam
	7, Tychicus	Thycticus †
	9, ex vobis est	est ex vobis
	9, facient	faciet
	11, mei	(deest)
	11, solatio	solacio
	15, ecclesiam	ecclesia
	16, hæc *	(deest)
	16, eam	ea
1 Thess. i.	2, vestri *	(deest)
ii.	6, (7) possemus	posuimus
	9, laboris nostri et fatigationis ..	laborem nostrum et fatig.
	9, ac	et
	10, testes	testis *
	11, sicut	tamquam
	13, illud	(deest)
	16, pervenit	prævenit
	18, impedivit	impedivit
	19, Christum	(deest)
	19, adventu	adventum
iii.	6, et	(deest)
	10, ac	et
	11, noster *... Christus * ..	(desunt)
	12, Dominus	(deest)
	12, vestram	(deest)
	13, Christi *	(deest)
iv.	1, sic	sicut
	1, (deest)	et
	4, vas suum	suum vas
	7, immunditiam	immunditia

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 Thess. iv.	7, sanctificationem	sanctificatione
	8, nobis	vobis
	9, habemus	habuimus
	10, illud facitis	facitis illud
	11, ut	(deest)
	12, desideretis	desideritis †
	17, Christo	Domino
	17, 18, in	(deest)
v.	4, ille	illa
	12, vos *	(deest)
	14, pusillanimes	pusillanimes
	18, est enim	enim—est
	27, hæc *	(deest)
	28, amen *	(deest)
2 Thess. i.	3, semper Deo	Deo semper
	5, in	(deest)
	9, interitu	interitum
	11, noster	(deest)
	12, nostri *	(deest)
ii.	2, missam	(deest)
	5, adhuc	(deest)
	5, essem	essemus
	8, illustratione	inlustratione
	9 (10), et *	(deest)
	11 (10), mittet	mittit
	13 (12), in	(deest)
	14, acquisitionem	quisitionem
	15, traditiones	traditionis †
iii.	2, importunis	importunis
	3, Deus	Dominus
	3, confirmabit	confirmavit
	11, audivimus	audimus
	11, ambulare	ambulantes
	14, commisceamini	commisceamini
1 Tim. i.	3, remaneres	remaneris †
	13, blasphemus fui	fui blasphemus
	13, Dei	(deest)
	14, autem *	(deest)
	15, quod	quia
	16, informationem	deformationem
	20, quibus	quis †
ii.	1, primum	primo
	3, salvatore	salvatori
	9, et	(deest)
	9, pretiosa	præstiosa †
	13, formatus	figuratus
iii.	2, pudicum	(deest)
	3, sed	(deest)
	7, in	(deest)
	12, præsent	præsent
	13, bonum sibi acquirerent ..	sibi bonum acquirerent
	14, me	(deest)
iv.	2, hypocrisi	hypochrysi †
	2, suam conscientiam	conscientiam suam
	4, est	(deest)
	6, Christi Jesu	Jesu Christi
	7, autem *	(deest)

CLEMENTINE ED. VULG.		TISCHENDORF, COD. AMIAT.	
1 Tim. iv. 13, et	.. ..	(deest)	
14, impositione	.. ..	impositione	
16, eos	.. ..	(deest)	
v. 4, discat	.. ..	discant	
5, speret	.. ..	speravit	
5, instet	.. ..	instat	
10, educavit	.. ..	edocavit †	
14, matresfamilias	.. ..	matres familias	
17, in	.. ..	(deest)	
18, alligabis	.. ..	infrénabis	
18, mercede sua	.. ..	mercedem suam	
19, aut	.. ..	et	
20, peccantes	.. ..	peccantem	
23, modico vino	.. ..	vino modico	
vi. 2, exhortare	.. ..	hortare	
4, est *	.. ..	(deest)	
7, hunc mundum	.. ..	mundo	
7, quod	.. ..	quia	
9, in	.. ..	(deest)	
16, et lucem inhabitat	.. ..	lucem habitans	
16, nullus hominum vidit	.. ..	vidit nullus hominum	
17, vivo *	.. ..	(deest)	
18, bonis operibus	.. ..	operibus bonis	
20, Timothee	.. ..	Timotheus †	
2 Tim. i. 1, Jesu Christi	.. ..	Christi Jesu	
8, collabora	.. ..	conlabora	
13, in	.. ..	(deest)	
15, Phigelus	.. ..	Phygelus	
16, Onesiphori	.. ..	Onesifori	
18, mihi *	.. ..	(deest)	
ii. 4, probavit	.. ..	probabit	
6, percipere	.. ..	accipere	
8, Dominum	.. ..	(deest)	
11, commortui	.. ..	commortui	
12, sustinebimus	.. ..	sustinemus	
12, conregnabimus	.. ..	conregnavimus †	
12, negaverimus	.. ..	negabimus	
12, negabit	.. ..	negavit †	
13, permanet	.. ..	manet	
14, contendere verbis	.. ..	verbis contendere	
14, enim est nisi	.. ..	(desunt)	
16, et vaniloquia	.. ..	inaniloquia	
16, proficiunt	.. ..	proficient	
17, Hymeneus	.. ..	Hymeneus	
18, esse	.. ..	(deest)	
18, subverterunt quorundam	.. ..	subvertunt quorundam	
19, stat	.. ..	stetit	
25, veritati *	.. ..	(deest)	
25, nequando Deus det illis	.. ..	ne quando det illis Deus	
26, captivi	.. ..	capti	
iii. 2, (deest)	.. ..	et	
2, non obedientes	.. ..	inobedientes	
4, timidi	.. ..	tumidi	
4, et	.. ..	(deest)	
5, speciem quidem	.. ..	quidem speciem	
8, Jannes	.. ..	Jannes	
11, et	.. ..	(deest)	

CLEMENTINE ED. VULG.		TISCHENDORF, COD. AMIAT.	
2 Tim. iii. 12, pie volunt	.. ..	volunt pie	
15, possunt	.. ..	possint	
16, divinitus inspirata	.. ..	inspirata divinitus	
16, (deest)	.. ..	et	
16, est	.. ..	(deest)	
16, corripiendum	.. ..	corrigen-dum	
17, bonum *	.. ..	(deest)	
iv. 1, Jesu Christo	.. ..	Christo Jesu	
1, et	.. ..	ac	
1, per	.. ..	et	
5, sobrius esto	.. ..	(desunt)	
6, resolutionis meae	.. ..	meae resolutionis	
9 (8), ad me venire	.. ..	venire ad me	
10 (9), reliquit	.. ..	dereliquit	
10, Galatiam	.. ..	Galliam	
13, penulam	.. ..	pænulam	
13, tecum	.. ..	(deest)	
16, imputetur	.. ..	reputetur	
18, liberavit	.. ..	liberabit	
22, vobiscum	.. ..	nobiscum	
Titus i. 5, disposui tibi	.. ..	tibi disposui	
7, turpis lucri	.. ..	turpilucris	
8, justum sanctum	.. ..	sanctum justum	
9, (deest)	.. ..	et	
9, contradicunt	.. ..	contra dicunt	
10, etiam	.. ..	et	
15, est	.. ..	(deest)	
ii. 2, in (his)	.. ..	(deest)	
3, criminatrices	.. ..	criminales	
3, multo vino	.. ..	vino multo	
4, suos	.. ..	(deest)	
5, sobrias	.. ..	(deest)	
5, viris suis	.. ..	suis viris	
7, in integritate, in gravitate	.. ..	integritatem, gravitatem	
8, irreprehensibilem	.. ..	inreprehensibilem †	
iii. 2, sed *	.. ..	(deest)	
3, aliquando et nos	.. ..	et nos aliquando	
6, Jesum Christum	.. ..	Christum Jesum	
11, cum sit	.. ..	(desunt)	
12, Artemam	.. ..	Arthemam	
12, Nicopolim	.. ..	Nichopolim	
13, Zenam	.. ..	Zenan	
15, eos *	.. ..	(deest)	
Philem. 1, Christi Jesu	.. ..	Jesu Christi	
1, et *	.. ..	(deest)	
1, Archippo	.. ..	Arripo †	
6, agnitione	.. ..	agnitionem	
6, operis	.. ..	(deest)	
6, quod est in vobis *	.. ..	(desunt)	
10, pro	.. ..	de	
11, mihi et tibi	.. ..	tibi et mihi	
12, tibi *	.. ..	(deest)	
12, est	.. ..	id est	
16, pro	.. ..	plus	
18, imputa	.. ..	inputa	
19, scripsi	.. ..	scribi †	
24, et	.. ..	(deest)	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Heb. i.	1, multifariam	multifarias †
	3, que	quoque
	5, patrem, filium	patre, filio
	11, ut	sicut
	11, veterascent	veterascent
	12, ipse	(deest)
ii.	1, pereffluamus	effluamus
	7, paulominus	paulo minus
	8, omnia ei	ei omnia
	11, qui	(deest)
	14, carni et sanguini	sanguini et carni
	14, eisdem	isdem
	17, (deest)	et
	17, simili	similare
iii.	2, domo ejus	domu illius
	3, est habitus	habitus est
	4, est	(deest)
	8, exacerbatione	exacerbationem †
	16, ex	ab
iv.	2, admistus	admixtis †
	3, perfectis	factis
	4, in	(deest)
	4, Deus	Dominus
	6, in	(deest)
	6, ii	hii †
	12, sermo Dei	Dei sermo
	12, ac	et
	16, similitudine	similitudinem †
v.	2, ignorant et	ignoranter
	3, (deest)	et
	7, illum salvum facere a morte	salvum illum a morte facere
	7, exauditus est	et exauditus
	8, Dei	(deest)
	11, nobis grandis	grandis nobis
	11, ininterpretabilis	ininterpretabilis †
	12, deberetis	deberitis †
vi.	1, perfectiora	perfectionem
	4, facti sunt	sunt facti
	6, prolapsi	prolapsi †
	6, rursus renovari	renovari rursus
	7, accipit	accepit
	9, tametia	tamen si
	13, juravit	jurabit †
	19, anchoram	ancoram
	19, ad	in
	20, introivit	introiit
	20, Melchisedech	Melchisedec †
vii.	1, cede	cede †
	2, et	(deest)
	6, ab	(deest)
	8, contestans	contestatus
	10, adhuc	athuc †
	11, fuit	(deest)
	13, altari	altario
	16, exurgat	exurget †
	19, proximamus	maximamus †
	26, perpetuum	perpetuo

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Heb. vii.	26, peccatoribus	peccatis
	27, seipsum	se
viii.	3, est	esse
	6, sancitum	sanctum
	8, venient	veniunt
ix.	4, thuribulum	turibulum
	4, (deest)	una
	5, erant	(deest)
	5, Cherubim	Cherubin
	5, non est modo	modo non est
	12, aut	et
	12, redemptione inventa	inventa redemptione
	14, emundabit	emundavit †
	14, nostram	vestram
	16, est	(deest)
	18, nec	ne
	19, hyssopo	hysopo
	22, pene	pæne
	22, secundum legem mundantur	mundantur secundum legem
	22, effusione	fusione
	24, manufacta sancta	manu factis sanctis
	26, sæpe	sæpe †
	28, est	(deest)
	28, exhausti	exhausti †
x.	1, eisdem	isdem
	6, 8, holocaustomata	holocaustomata
	6, (deest)	et
	6, placuerunt	placuit
	9, dixi	dixit
	16, mentibus	mente
	18, est	(deest)
	25, consuetudinis est	est consuetudinis
	30, vindicta	vindictam
	30, judicabit	judicavit †
	32, sustinuitis	sustenuistis †
	34, suscepistis	suscipistis †
	37, aliquantulum	quantulum
	37, tardabit	tardavit †
	39, filii	(deest)
xi.	1, sperandarum	sperandarum
	1, apparentium	parentum †
	5, Henoch	Enoch
	6, Deo *	(deest)
	6, sit	fit
	9, demoratus	moratus
	11, sterilis	sterelis †
	11, eum *	(deest)
	12, et	(deest)
	12, repromiserat	promiserat
	15, ipsius	illius
	19, parabolam	parabola
	23, elegantem	ellegantem †
	27, reliquit	reliquid †
	30, corruerunt	ruerunt
	30, circuitu	circumiti
	31, Rahab	Raah
	31, periit	peribit †

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Heb. xi.	32, Jephthe	Jepthe
	32, (deest)	et
	32, prophetis	profetis †
	33, vicerunt	devicerunt
	34, extinxerunt	extinxerunt †
	38, in	et
	39, testimonio	testimonium
xii.	1, tantam	tantum †
	1, ad	(deest)
	2, sedet	sedit
	3, semetipsum	semet ipse
	4, enim	(deest)
	4, adversus	adversum
	7, se	(deest)
	8, filii	fili †
	9, eruditores habuimus	habuimus eruditores
	9, eos *	(deest)
	9, obtemperabimus	obtemperavimus †
	11, meroris	meroris †
	11, reddet	reddidit
	13, quis	(deest)
	14, sanctimoniam	sanctimonia †
	14, Deum	Dominum
	22, frequentiam	frequentiae
	23, ecclesiam	ecclesiarum
	24, aspersionem	sparsionem
xiii.	1, in vobis *	(desunt)
	4, connubium	conubium †
	4, thorus	torus
	9, est enim	enim est
	9, stabilire	stabiliri
	9, ambulantes	inambulantibus
	16, beneficentiae	beneficientiae
	18, benevolentes	bene volentes
	19, deprecor	deprecor †
	20, Christum *	(deest)
	21, ejus voluntatem	voluntatem ejus
	21, in	(deest)
	21, est	(deest)
	22, ut	(deest)
	24, fratres	(deest)
James i.	2, tentationes varias	temptationibus varia
	4, autem *	(deest)
	5, sapientia	sapientiam
	8, est	(deest)
	14, illectus	inlectus
	15, deinde	dehinc
	17, desursum	de sursum
	18, initium aliquod	aliquod initium
	19, dilectissimi	dilecti
	21, (deest)	Dei
ii.	2, conventum vestrum	conventu vestro
	6, trahunt	adtrahunt
	8, diliges	diligis †
	11, mechaberis	mechaberis †
	13, iudicium	iudicio
	16, calefacimini	calefacimini †

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
James ii.	18, quis	aliquis
	25, (deest)	autem
	25, Rahab	Raab
iii.	2, freno circumducere	circumducere freno
	3, frena	frenos
	6, (deest)	a
	7, et ceterorum	ceterorumque
	7, domita	domata †
	13, mansuetudine	mansuetudinem
	14, aint	(deest)
iv.	1, in vobis	inter vos
	1, hinc	(deest)
	3, accipitis	accipietis
	7, ergo	igitur
	8, appropinquabit	adpropinquavit †
	9, merorem	merorem †
	10, exaltabit	exaltavit †
	13, ibi quidem	quidem ibi
	14, erit	sit
	14, crastino	crastinum
	15, si	(deest)
v.	1, vestris	(deest)
	2, putrefactae	putrefactae †
	3, seruginavit	eruginavit †
	3, serugo	erugo †
	4, quas fraudata	qui fraudatus
	4, eorum	ipsorum
	5, die	diem
	6, et	(deest)
	6, restitit	resistit
	8, igitur	(deest)
	9, ingemiscere	ingemescere
	9, ante	ad
	10, (deest)	per
	11, Dominus est	est Dominus
	13, est	et
	15, alleviabit	allevabit
	15, remittentur	dimittentur
	16, deprecatio	deprecatio †
	20, operiet	cooperit
1 Peter i.	3, misericordiam suam magnam	mag. misericordiam suam
	4, in	(deest)
	6, exultabitis	exultatis
	7, pretiosior	præciosior
	7, revelatione	revelationem
	8, credentes autem	quem cum videritis
	9, (deest)	vestrarum
	12, sibi metipsis	sibi ipsis
	12, nuntiata	adnuntiata
	13, revelationem	revelatione
	15, in omni conversatione sancti	sancti in om. conversatione
	16, eritis	estote
	16, (deest)	et
	19, immaculati Christi et incontaminati	immaculati et incontaminati
	20, (deest)	Jesu Ch.
	20, mundi	mundi
	22, obedientia charitatis	obedientiam caritatis

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 Peter i.	24, ejus	(deest)
	25, vos	vobis
ii.	6, confundetur	confunditur
	11, vos*	(deest)
	12, detrectant	detrahunt
	13, igitur	(deest)
	18, estote	(deest)
	18, dyscolis	discolis †
	19, Dei conscientiam	conscientiam Dei
	20, est gloria	gloria est
	20, (deest)	et
	20, patienter	patientes
	21, pro nobis	pro vobis
	21, vobis relinquens	relinquens vobis
	22, inventus est dolus	dolus inventus est
	23, judicanti se	se judicanti
	24, vivamus	viveremus
iii.	1, viris suis	suis viris
	4, est cordis	cordis est
	5, Deo	Domino
	6, pertinentes	tinentes
	7, vasculo	vaso
	7, impartientes	inpertientes
	8, modesti	(deest)
	10, dies videre	videre dies
	10, coerceat	coerceat †
	12, preces	præces †
	16, (deest)	de
	17, voluntas Dei velit	velit voluntas Dei
	18, mortificatus quidem	mortificatus
	18, vivificatus	vivificatus
	20, expectabant Dei patientiam	expectabat Dei clementia
iv.	1, in	(deest)
	2, desideris hominum	hominum desideris
	3, his	(deest)
	3, (deest)	in
	3, illicitis	illicitis
	7, appropinquavit	adpropinquabit †
	8, autem	(deest)
	8, vobismetipsis	vosmet ipsos
	8, continuam habentes	habentes continuam
	8, operit	cooperit
	9, accepit	accipit
	11, sæculorum*	(deest)
	13, revelatione	revelationem
	14, quod est honoris, gloriæ, et virtutis Dei, et qui est ejus spiritus, super vos requiescit	gloriæ Dei spiritus in vobis requiescit ab aliis blasphematus, a vobis autem honorificatus
	15, ut	quasi
	17, a domo	de domu
	17, quis	qui
v.	2, in vobis est	est in vobis
	2, coacte	coactos
	2, spontaneæ	spontaneæ †
	3, forma	forme †
	3, gregis	gregi

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 Peter v.	8, et*	(deest)
	9, in	(deest)
	10, confirmabit	confirmavit †
	11, gloria et*	(desunt)
	12, fidelem fratrem vobis	vobis fidelem fratrem
	12, statis	et state
	13, coelecta	conelecta †
	14, amen*	(deest)
2 Peter i.	1, nobiscum	nobis
	2, cognitione	agnitione
	2, Dei et Christi Jesu*	(desunt)
	3, sunt	est
	4, quem	quam
	4, promissa	promissa †
	8, enim	autem
	10, satagite	agite
	12, vos	(deest)
	16, et præsentiam*	(desunt)
	19, propheticum	profeticum †
	19, benefacitis attendentes	bene facitis adtendentes
	19, dies elucescat	lucescat dies
ii.	1, inducent	inducunt
	2, sequentur	sequuntur
	4, rudentibus	rugientibus
	4, cruciandos, in judicium	in judicium cruciandos
	7, Lot	Loth
	7, eripuit	eruit
	9, reservare cruciandos	cruciandos reservare
	10, introducero	facere
	12, (deest)	et
	13, delicias	dilicias †
	13, suis*	(deest)
	14, pellicientes	pellicentes †
	15, (deest)	sunt
	16, vesaniæ	væsanis †
	16, (deest)	in
	16, animal	(deest)
	18, pelliciunt	pellicient
	20, coinquinationes	coinquinationis †
	22, enim*	(deest)
	22, suum vomitum	vomitum suum
iii.	1, vestram excito	excito vestram
	1, commonitione	commonitionem
	2, a sanctis prophetis	sanctorum prophetarum
	3, deceptione	deceptionem
	9, promissionem	promissis
	9, sicut quidam existimant*	(desunt)
	10, ut	sicut
	10, transient	transcunt
	10, terra autem—exurentur*	(desunt verba novem)
	11, igitur hæc	hæc igitur
	11, vos esse	esse vos
	12, quem	quam
	13, secundum	et
	14, satagite	satis agite
	15, arbitremini	arbitramini
1 John i.	1, contrectaverunt	temtaverunt

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
1 John i.	1, quod .. .. et	
	3, cum .. .. (deest)	
	4, scribimus .. .. scripsimus	
	4, gaudeatis et .. .. (desunt)	
	4, vestrum .. .. nostrum	
	5, audivimus .. .. audimus	
	6, veritatem non facimus .. non facimus veritatem	
	7, emundat .. .. mundat	
	9, est et justus .. .. et justus est	
	10, facimus .. .. faciemus	
	10, non est in nobis .. .. in nobis non est	
ii.	5, hoc .. .. eo	
	5, et .. .. (deest)	
	8, verum est .. .. est verum	
	8, quia .. .. quoniam	
	8, verum lumen .. .. lumen verum	
	11, ejus* .. .. (deest)	
	12, remittuntur .. .. remittentur	
	14, manet in vobis .. .. in vobis manet	
	17, transit .. .. transibit	
	18, et .. .. autem	
	19, nobiscum .. .. noviscum †	
	22, (deest) .. .. non	
	24, audistis ab initio .. .. ab initio audistis	
	25, repromissio .. .. promissio	
iii.	5, quia .. .. quoniam	
	5, nostra* .. .. (deest)	
	12, qui* .. .. (deest)	
	15, semetipso .. .. se	
	16, animam suam pro nobis .. pro nobis animam suam	
	17, necessitatem .. .. necesse	
	18, neque .. .. nec	
	19, suadebimus .. .. suademus	
iv.	3, (deest) .. .. Christum	
	5, loquuntur .. .. locuntur †	
	7, nos .. .. (deest)	
	10, prior .. .. (deest)	
	13, cognoscimus .. .. intellegimus	
	14, suum* .. .. (deest)	
	15, quisquis .. .. quicumque	
	16, (deest) .. .. Dei	
	17, charitas Dei nobiscum .. nobiscum caritas	
v.	1, et* .. .. (deest)	
	7, 8, in caelo—in terra* .. .. (desunt viginti verba)	
	10, Filium .. .. Filio	
	10, Filio .. .. (deest)	
	10, credit .. .. credidit	
	10, testimonium .. .. testimonio	
	11, est* .. .. (deest)	
	13, scribo .. .. scripei	
	16, petat et dabitur .. .. petit † et dabit	
	16, vita peccanti .. .. vitam peccantibus	
	20, Deus* .. .. (deest)	
	21, amen .. .. (deest)	
2 John	3, vobiscum .. .. nobiscum	
	3, a .. .. (deest)	
	6, est enim mandatum .. .. mandatum est	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
2 John	7, venisse in carnem .. .. venientem in carne	
	9, recedit .. .. praecedit	
	9, permanet .. .. manet	
	9, Patrem et Filium .. .. Filium et Patrem	
	10, domum .. .. domu	
	12, chartam .. .. cartam	
	12, plenum sit .. .. sit plenum	
3 John	6, benefaciens deduces .. .. bene facies ducens	
	7, ejus* .. .. (deest)	
	10, Diotrophes .. .. Diotripes †	
	10, communebo .. .. communeam	
	10, suscipiunt .. .. cupiunt	
	13, tibi scribere .. .. scribere tibi	
	14, nominatim .. .. per nomen	
Jude	1, Christo Jesu .. .. Jesu Christo	
	1, et .. .. (deest)	
	4, et* .. .. (deest)	
	8, hi (10, 12, 16, 19) .. .. hii †	
	9, Michael .. .. Michahel †	
	9, diabolo .. .. diabulo	
	11, in .. .. (deest)	
	12, epulis .. .. sepulis †	
	13, servata est in aeternum .. in aeternum servata est	
	14, millibus .. .. milibus	
	15, Deum .. .. eum	
	16, querulosi .. .. querulosi	
	16, superba .. .. superbiam	
	18, desideria sua .. .. sua desideria	
	18, in impietatibus .. .. impietatum	
	21, expectantes misericordiam in vitam aeternam .. .. (desunt)	
	23, et* .. .. (deest)	
	24, potens est .. .. potest	
	24, in adventu Domini nostri Jesu Christi .. .. (desunt)	
	25, (deest) .. .. cui	
	25, et .. .. (deest)	
	25, saeculorum .. .. (deest)	
Rev. i.	3, audit .. .. qui audiunt	
	3, servat .. .. servant	
	6, nos .. .. nostrum	
	6, et .. .. (deest)	
	7, pupugerunt .. .. pupucerunt †	
	9, Christo* .. .. (deest)	
	9, Joannes .. .. Joannis †	
	9, Patmos .. .. Pathmos †	
	11, quae sunt in Asia .. .. (desunt)	
	11, Epheso, Smyrnae, Laodiciae .. Ephesum, Zmyrnam, Laodiciam	
	13, septem—aureorum .. .. (desunt)	
	13, Filio .. .. Filium	
	13, podere .. .. poderem	
	13, zona aurea .. .. zonam auream	
	14, ejus* .. .. (deest)	
	14, et .. .. (deest)	
	14, tanquam .. .. velut	
	15 et ii. 18, aurichalco .. .. orichalco	

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev.	i. 16, stellas	.. stillas †
	16, exibat	.. exiebat
	19, et*	.. (deest)
	20, stellæ	.. sigilla
ii.	1, scribe	.. scribæ † (<i>freq.</i>)
	1, dicit	.. dicet †
	2, tuam	.. (deest)
	2, esse	.. (deest)
	3, defecisti	.. deficiisti †
	4, adversum	.. adversus
	7, (deest)	.. ei
	10, aliquos	.. (deest)
	12, rhompheam	.. rompheam
	13, illis*	.. (deest)
	14, quia	.. (deest)
	15, (deest)	.. similiter
	16, similiter	.. (deest)
	17, (deest)	.. ei
	17, calculo	.. calculum
	18, Thyatiræ	.. Tyathiræ †
	19, et fidem et charitatem	.. et caritatem et fidem
	20, pauca	.. (deest)
	20, permittis	.. permittes †
	20, Jezabel	.. Hierabel
	21, pœnitere	.. pœniteri †
	22, tribulatione maxima	.. tribulationem maximam
	22, ab operibus suis egerint	.. egerint ab operibus suis
	23, morte	.. mortem
	23, sua	.. vestra
	24, et (his)	.. (deest)
	24, altitudines	.. altitudinis †
	26, (deest)	.. qui
iii.	4, ambulabunt	.. ambulant
	7, claudit	.. cludit
	10, servabo te	.. te servabo
	10, terra	.. terram
	11, ecce	.. (deest)
	17, dicis	.. dices †
	17, miserabilis	.. mirabilis
	17, cæcus	.. cecus †
	20, mihi	.. (deest)
	20, intrabo	.. introibo
iv.	2, sedes	.. sedis †
	3, sardiniæ	.. sardini
	3, smaragdinae	.. zmaragdinae
	4, circumamicti	.. circumamictos
	4, coronas aureas	.. coronas aureas
	5, procedebant	.. procedunt
	5, fulgura	.. fulgora
	9, viventi in sæcula sæculorum*	.. (desunt)
	10, mittebant	.. mittent
	11, (deest)	.. et
v.	1, dextera	.. dexteram
	2, (deest)	.. et
	5, feberis	.. feberis †
	5, solve	.. (deest)
	7, librum*	.. (deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev.	v. 9, cantabant canticum novum	.. cantant novum canticum
	9, Domine	.. (deest)
	10, regnabimus	.. regnabunt
	13, terra	.. terram
	13, eo	.. ea
	14, viginta quatuor in facies suas	..
	—viventem in sæcula sæ-	..
	culorum	.. (desunt)
vi.	1, sigillis	.. signaculis
	1, dicens	.. dicentem
	1, tonitruum	.. thonitruum †
	1, et vide*	.. (desunt) (<i>freq.</i>)
	5, (desunt)	.. et vidi
	6, dicentium	.. dicentem
	6, tritici	.. tritici †
	6, hordei	.. ordeis †
	6, læseris	.. læseris †
	8, (desunt)	.. et vidi
	8, infernus	.. inferus
	8, bestiis	.. bestis †
	9, altare	.. altarem
	10, in terra	.. super terram
	11, adhuc tempus	.. tempus adhuc
	11, compleantur	.. impleantur
	13, de cælo	.. cæli
	13, emittit	.. mittit
vii.	1, flarent	.. flaret ventus
	9, stolis albis	.. stolas albas
	12, (deest)	.. et
	13, et dixit	.. dicens
	17, deducet	.. deducit †
	17, lacrymam ab	.. lacrimam ex
viii.	3, thuribulum	.. turabulum †
	3, Dei	.. (deest)
	5, igne	.. igni †
	6, præparaverunt	.. paraverunt
	7, mista	.. mixta
	7, sanguine	.. sanguinem
	7, concremata	.. combusta
	9, eorum	.. (deest)
	9, in mari*	.. (desunt)
	11, absinthium	.. absinthius
	11, amaræ	.. amare †
	12, ita	.. (deest)
	12, noctis	.. nox
	13, cæli	.. cælum
	13, in terra	.. super terram
	13, (deest)	.. tubas
ix.	2, et aperuit puteum abyssi*	.. (desunt)
	3, putei	.. (deest)
	3, illis potestas	.. potestas illis
	4, læderent	.. lederent †
	4, suis*	.. (deest)
	5, cruciarent	.. cruciarentur
	6, eis	.. ipsis
	7, locustarum	.. lucustarum
	7, tanquam	.. sicut

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev. ix.	8, dentes	(deest)
	10, erant	(deest)
	10, et	(deest)
	11, hebraice	ebraicae †
	11, Apollyon	Apollion †
	11, latine	latinae †
	12, et	(deest)
	13, unam	unum
	13, quatuor	(deest)
	14, Euphrate	Eufrate
	17, habebant	habentes
	17, hyacinthinas	iacinthinas †
	17, sulphureas	sulphoreas †
	17, eorum	ipsorum
	18, de	(deest)
	18, procedebant	procedebat
	19, (deest)	et
	21, veneficiis	beneficiis †
x.	1, nube	nubes †
	1, columnas	columna
	4, voces suas	(desunt)
	4, ergo	(deest)
	4, mihi	(deest)
	4, et *	(deest)
	5, angelus	angelum
	6, non erit amplius	amplius non erit
	8, et audiui vocem—et	et vox quam audiui dicentem
	8, et	(deest)
	9, dixit	dicit (<i>freq.</i>)
	9, librum	(deest)
	11, dixit	dicunt
	11, gentibus et populis	populis et gentibus
x.	1, et dictum est mihi	dicens
	2, illud	eum (Hexaglot, illud)
	3, saccis	saccos
	5, voluerit eos	eos voluerit
	5, devorabit	devoravit †
	7, adversum	adversus
	8, jacebunt	(deest)
	9, tribubus et populis	populis et tribubus
	10, illos	illis
	10, jucundabuntur	jocundabuntur
	10, habitabant	habitant
	13, terræmotu	terræ moto †
	15, regnabit	regnabit †
	15, amen	(deest)
	17, agimus tibi	tibi agimus
	17, et qui venturus es, quia	qui
	18, (deest)	et
xii.	2, clamabat	et clamans
	2, cruciabatur	cruciatur
	2, pariat	pareat †
	3, ejus diademata septem	suis septem diademata
	5, erat	erit
	6, habebat	habet
	7, magnum	(deest)
	9, et	(deest)

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev. xii.	10, Dei	Domini
	11, animas suas	animam suam
	13, (deest)	et
	17, Christi	(deest)
	18, supra arenam	super harenam †
xiii.	1, (deest)	et
	2, pedes	(deest)
	5, et blasphemias	blasphemias
	5, quadraginta duos	XLII.
	6, blasphemias	blasphemia
	7, est datum	datum est
	8, adoraverunt	adorabunt
	8, inhabitant	habitant
	10, duxerit *	(deest)
	10, vadet	vadit
	12, ea	eam
	13, conspectu	conspectum
	14, seduxit	seducet
	14, in terra	terram
	15, adoraverint	adoraverit
	16, characterem	caracter †
	17, aut nomen	nomine
	18, sexcenti	sescenti †
xiv.	4, sequuntur	secuntur †
	4, ierit	abierit
	5, enim ante thronum Dei	(desunt)
	6, celi	calum
	7, dicens	dicentem
	7, Dominum	Deum
	7, (deest)	et
	8, potavit	potionavit
	9, tertius angelus	alius angelus tertius
	10, quod mistum	qui mixtus
	10, sulphure	sulphure †
	11, ascendet in sæcula	in sæcula—ascendit
	11, acceperit	accepit
	15, alius	alter
	15, messis	messes †
	16, demessa	messas
	18, exivit *	(deest)
	18, ad eum *	(deest)
	18, habebat	habet
	18, botros	botrus
	19, acutam	(deest)
xv.	3, sunt *	(deest)
	4, te *	(deest)
	4, magnificabit	magnificavit †
	4, es *	(deest)
	5, et	(deest)
	6, lino	lapide
	6, et	(deest)
	7, de	ex
xvi.	3, angelus *	(deest)
	5, Domine	(deest)
	5, qui	quia
	6, effuderunt	fuderunt
	6, digni enim	ut digni

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev. xvi.	7, ab altari*	(desunt)
	8, angelus	(deest)
	8, affligere	afficere
	12, angelus	(deest)
	12, illud	illum †
	12, prępararetur	pręparetur
	14, et	(deest)
	14, procedunt	procedunt
	16, congregabit	congregavit
	16, hebraice	hebraicę †
	16, Armagedon	Hermagedon
	21, Deum homines	homines Deum
xvii.	3, in spiritu in desertum	in desertum in spiritu
	4, abominatione	abominationum
	5, Babylo	Babylon
	7, quę	qui (Hexaglot quę)
	8, bestia	bestiam
	8, quę	quia
	11, vadit	vadet
	12, accipient	accipiunt
	15, aquę	aquas
	16, in bestia	et bestiam
	17, placitum est illi	illi placitum est
xviii.	1, a*	(deest)
	2, fortitudine	forti voce
	2, et odibilis*	(desunt)
	3, vino irę	ira
	6, vobis	(deest)
	8, judicabit	judicavit
	10, tuum*	(deest)
	12, merces	mercem
	12, margaritę	margariti
	13, (desunt)	et amomum
	13, et*	(deest)
	13, tritici	tritici †
	13, rhedarum	redarum
	14, tuę	tua
	14, discesserunt	discessit
	14, pręclara	clara
	16, bysso	bysso
	16, erat	est
	17, lacum navigat	locum navigant
	19, (deest)	et
	19, illa	(deest)
	19, habebant	habent
	21, civitas illa magna	illa magna civitas
	22, citharedorum	citharedorum
	23, in te	tibi
xix.	1, (deest)	magnam
	1, salus	laus
	2, ejus	tuis
	8, byssino splendenti et candido	byssinum splendens cand.
	9, Dei vera	vera Dei
	11, (deest)	vocatur
	11, cum	(deest)
	13, veste aspersę	vestem aspersam
	14, byssino albo et mundo	byssinum al. mundum

	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev. xix.	15, ejus	ipsius
	15, ex utraque parte*	(desunt)
	15, eas	eos
	17, et	(deest)
	18, et (bis)	ac
	19, exercitu	exercitum †
	20, et qui adoraverunt	qui et adorant
xx.	7, et	sed
	8, exhibit	exivit †
	8, congregabit	congregavit †
	10, pseudopropheta	pseudoprophetia †
	10, (deest)	et
	10, (deest)	at
	13, infernus	inferus
	13, suos	(deest)
	14, est mors secunda	mors secunda est
	14, (desunt)	in stagnum ignis
	15, inventus est	est inventus
xxi.	2, ego Joannes	(desunt)
	2, vidi sanctam civitatem Jeru- salem	civitatem sanctam Hieru- salem vidi
	3, habitabit	habitavit †
	5, dixit mihi	dicit
	8, execratis	exccratis
	8, veneficiis	venificis †
	9, phialas	fialas †
	12, habentem	habens
	12, angelos	angulos †
	13, austro ... occasu	occasu ... austro
	14, duodecim*	(deest)
	15, et	(deest)
	16, altitudo et latitudo	latitudo et altitudo
	17, murum	murus
	18, aurum mundum	auro mundo
	19, et	(deest)
	19, sapphirus	saphirus
	19, chalcedonius	calcedonius
	19, smaragdus	zmaragdus †
	19, secundum	secundus
	19, tertium	tertius
	19, quartum	quartus
	20, quintum	quintus
	20, sardonix	sardonix
	20, sextum	sextus
	20, sardius	sardinus
	20, chrysolithus	crisolitus †
	20, berillus	birillus †
	20, chrysoprasus	chrysoprassus †
	20, hyacinthus	iacinthus †
	23, in	(deest)
	24, in lumine	per lumen
	27, aliquod	aliquid
	27, aut*	(deest)
	27, abominationem faciens	faciens abominationem
xxii.	2, singulis reddens	singula reddentia
	3, sed	et
	5, lumine	lumen

CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.	CLEMENTINE ED. VULG.	TISCHENDORF, COD. AMIAT.
Rev. xxii. 5, illuminabit	inluminat	Rev. xxii. 14, per portas	portis
6, sunt et vera	et vera sunt	15, omnis	omnes †
6, spirituum	omnipotens	17, et * (bis)	(deest)
8, et	(deest)	18, enim	ego
9, prophetiæ	(deest)	18, apponet	apponit †
11, qui justus est	justus	19, diminuerit	deminuerit
11, justificetur	justitiam faciat	19, libri *	(deest)
13, sum	(deest)	19, libro	ligno
14, lavant	labant †	21, vobis *	(deest)
14, in sanguine agni	(desunt)		

In the above list of different readings, those words, the spelling of which has been modified in the Hexaglot Bible, are marked thus †; some words and phrases which find place in the Clementine edition and not in the Codex Amiatinus, are marked with an asterisk. This is intended to denote that those words or phrases have been introduced within brackets into the Hexaglot text. We wish it to be observed that, as a rule, those words only have been supplied which occur in the Greek as well as in the Syriac. A very few passages wanting in both Latin editions have been filled up from other sources. We shall now present the principal of these omissions, additions, and variations, in order of the books of the New Testament.

The first omission is at Matt. vi. 13, wanting entirely in Jerome's version, "Quia tuum est regnum et potentia et gloria in seculum seculorum."

Matt. xix. 20. The phrase, "a juventute mea," in the Vulgate, not in the Codex Amiatinus, is in the Syriac, not in our Greek. We have not restored it.

Matt. xxiii. 14. "Væ vobis, scribæ et Pharisei hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis judicium." This verse is wanting in the Codex Amiatinus, and is rejected both by Tischendorf and Alford, but, inasmuch as it finds place in the Greek Textus Receptus, in the Syriac and other versions, we have ventured to retain it, within brackets, in our Latin text. It may be observed here that in the Syriac verses 13 and 14 are transposed.

Mark xvi. 20. "Amen," in Codex Amiatinus; besides only in the Textus Receptus and the English version.

Luke iv. 18. "Sanare contritos corde." This passage is wanting in our Latin Codex, also in Tischendorf and Alford; but it finds place in the original Hebrew, in the Septuagint, in the Textus Receptus, the Syriac, and in all the modern versions; we have, therefore, retained it.

Luke xi. 2. Here we have "the Lord's Prayer" in a very diminutive form, in the Greek of Tischendorf and Alford, and in both the Latin editions: "Father, hallowed be thy name, thy kingdom come, give us this day our daily bread, and forgive us our trespasses, as we forgive them that trespass against us, and lead us not into temptation." The Syriac and modern versions give the prayer in the well known form ending with "deliver us from evil." We have introduced the missing words, within brackets, from the parallel passage in Matthew.

John vi. 51, of the Vulgate ends at "descendi," verse 52 beginning with "Si quis." Verse 51 of our Codex ends at "pro mundi vita," in accordance with the Greek and Syriac.

John viii. 10. The phrase "qui te accusabant," in the Vulgate, is found in the Greek, but not in the Syriac, nor in our Codex.

John xii. We have transferred the first clause of verse 25, "*ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert,*" to the end of verse 24 in conformity with the Greek and Syriac.

Acts viii. 37. "*Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait: Credo Filium Dei esse Jesum Christum.*" This verse is wanting in the Codex Amiatinus, in the Greek of Tischendorf and Alford, and in the Syriac. It is found in the Textus Receptus, the Vulgate and modern versions. We have retained it within brackets, on account of its theological importance.

Acts ix. 5-7. The Vulgate has, after "*persequeris,*" "*durum est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum.*" These words are wanting in the Codex Amiatinus; and are not found in our Greek and Syriac copies. Probably they are borrowed from Paul's defence of himself before king Agrippa, Acts, xxvi. 14.

Acts xiii. The Codex Amiatinus brings over the last clause of verse 38 of the Vulgate to verse 39, "*ab omnibus quibus non potuistis in lege Mosi justificari.*" This forms verse 39 of our Greek and part of verse 39 of the Syriac and other versions.

Acts xiv. Both the Latin copies place "*et ibi evangelizantes erant,*" verse 7 of the Greek and of the other versions, at the end of ver. 6. We have, for the sake of convenience, numbered the Latin verses according to the Greek.

Acts xv. 24. The phrase, "*saying, Ye must be circumcised and keep the law,*" is wanting in both our Latin and both our Greek texts. They are found in the Textus Receptus, the Syriac and modern versions.

Acts xv. 34. The Vulgate has, "*Visum est autem Silæ ibi remanere: Judas autem solus abiit Jerusalem.*" The passage is wanting in the Codex Amiatinus, in the Greek of Tischendorf and Alford, and in the Syriac. The former clause exists in the Textus Receptus and the modern versions. We have retained it within brackets.

Acts xviii. 4. "*Et disputabat in synagoga per omne sabbatum, interponens nomen Domini Jesu, suadebatque Judæis et Græcis.*" This verse, which is wanting in the Codex Amiatinus, finds place in the Vulgate as well as in the Greek and Syriac copies; we have, therefore, restored it to the Latin text.

Acts xviii. 21. "*I must by all means keep this feast that cometh at Jerusalem.*" This passage is found only in the Greek Textus Receptus, the Syriac and the modern versions.

Acts xxiii. 25. The Vulgate alone has, "*timuit enim ne forte raperent eum Judæi, et occiderent, et ipse postea calumniam sustineret, tanquam accepturus pecuniam.*" This we have rejected.

Acts xxiv. part of 6, 7, and part of 8. The Vulgate has, "*voluimus secundum legem nostrum judicare. Superveniens autem tribunus Lysias, cum vi magna eripuit eum de manibus nostris, jubens accusatores ejus ad te venire.*" This passage is wanting in the Codex Amiatinus and in Tischendorf. It is found in Alford (enclosed in very thick brackets), in the Textus Receptus, the Syriac and modern versions. We have retained it in our Latin text.

Acts xxviii. 29. "*Et cum hæc dixisset, exierunt ab eo Judæi, multam habentes inter se quæstionem.*" This verse, which finds place in the Vulgate, is wanting in the text of Tischendorf, the Syriac and the Codex Amiatinus. It is found in the Textus Receptus, in Alford (enclosed within very thick brackets), and in the modern versions. We have not rejected it.

Rom. iv. 5. "*Secundum propositum gratiæ Dei.*" In the Vulgate alone.

Rom. ix. In the Latin copies, verses 11, 12, 13, are differently divided. We have followed the divisions of the

Codex Amiatinus. At ver. 25, the Vulgate has a double rendering, "et non dilectam dilectam, et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam."

Rom. xiii. 9. "Non falsum testimonium dices," in the Vulgate and the Textus Receptus, but not in our Greek Syriac and Latin texts. We have rejected the clause.

Rom. xv. 22. The Vulgate has a double rendering, "et impediabar plurimum venire ad vos, et prohibitus sum usque adhuc."

1 Cor. iv. 16. "Sicut et ego Christi," found in the Vulgate alone.

1 Cor. vi. 20. "Et in spiritu vestro quæ sunt Dei." Wanting in all except the Textus Receptus, the Syriac and the modern versions. We have supplied the Latin within brackets.

1 Cor. ix. The first clause of verse 21 in the Vulgate is the last clause of verse 20 in the Codex Amiatinus: "his qui sub lege sunt . . . lucri facerem." The latter division agrees with that of the Greek, Syriac and modern versions.

1 Cor. x. 20. The last clause of verse 20 in the Vulgate, "non potestis . . calicem dæmoniorum," is the first clause of verse 21 in the Codex Amiatinus, the Greek, and the other versions.

1 Cor. x. 22. The last clause of verse 22 in the Vulgate, "omnia mihi licent, sed non omnia aedificant," is the first clause of verse 23 in the Codex Amiatinus. The latter division is in accordance with the Greek, the Syriac and the modern versions.

1 Cor. xi. 24. The Vulgate has "accipite et manducate," wanting in the Codex Amiatinus, and the Greek of Tischendorf and Alford, but found in the Textus Receptus, Syriac and modern versions. We have retained the words.

1 Cor. xv. 16. The phrase, "nam si mortui non resurgunt," found in all the other texts, is wanting in the Codex Amiatinus. The defect is remedied to a certain extent by the punctuation of the preceding verse, "Invenimur autem et falsi testes Dei, quoniam testimonium diximus adversus Deum quod suscitaverit Christum, quem non suscitavit. Si mortui non resurgunt, 16, neque Christus resurrexit." In spite of this, we have restored the clause in our Latin text.

1 Cor. xv. 26. "The last enemy that shall be destroyed is death." All the copies, except the Latin Vulgate, present this striking passage as a verse by itself. To this the Vulgate adds part of verse 27, "omnia . . dicat." We have followed the Codex Amiatinus.

2 Cor. v. In the Codex Amiatinus as well as in the Greek of Tischendorf and Alford the clause, "æstimantes hoc . . . mortui sunt," forms part of verse 15. In the Textus Receptus, Syriac, Vulgate and modern versions, it belongs to verse 14. To the latter arrangement we have adhered.

2 Cor. x. "Consilia destruentes," last clause of verse 4 in the Vulgate, is the first clause of verse 5 in the Codex Amiatinus, and in all the other texts.

Gal. iv. The last clause of verse 13 in the Vulgate, "et tentationem vestram in carne mea," is the first clause of verse 14 in the Codex Amiatinus, and in all the others.

Gal. v. We have transferred "modestia, continentia," from verse 23 to the end of verse 22, to make the Latin division conformable to the Greek, Syriac, etc.

Eph. ii. "Inimicitias in carne sua," the first clause of verse 15 in the Codex Amiatinus, we have left, with the Vulgate, Greek and Syriac, as the last clause of verse 14.

Eph. iii. "In caritate radicati et fundati," the first clause of verse 18 in the Codex Amiatinus, we have transferred, in conformity with the Vulgate and the other texts, to the end of verse 17.

Eph. v. "Sed ut sapientes," the first clause of verse 16 in the Vulgate, is the last clause of verse 15 in the Codex Amiatinus. The latter division agrees with the Greek, the former with the Syriac. We have adopted the latter.

Col. i. 3. The phrase, "et Domino Jesu Christo," which is found in the Vulgate, is wanting in the Codex Amiatinus, the Greek and the Syriac.

1 Thess. ii. The last clause of ver. 6, in the Codex Amiatinus, "cum possimus oneri esse ut Christi apostoli," is the first clause of verse 7 in the Vulgate; the last clause of verse 11, "deprecantes vos et consolantes," is the first clause of verse 12 in the Vulgate, and verses 11 and 12 of the Cod. Amiat. and the other copies form verse 11 in the Vulgate.

Philem. 6. "Quod est in vobis," wanting in the Codex Amiatinus, but existing in the Vulgate, Greek, Syriac and other versions, has been retained in the Hexaglot text.

Heb. i. 1. The first verse of the Vulgate ends with the word "novissime;" to this the Codex Amiatinus adds, from verse 2, "diebus istis locutus est nobis in Filio." We have carried over the whole clause to verse 2.

Heb. iii. "Quadraginta annis," the first clause of verse 10 in the Vulgate is placed at the end of verse 9 in the Codex Amiatinus.

Heb. ix. "Solummodo in cibis et in potibus," the last clause of verse 9 in the Vulgate is the first clause of verse 10 in the Codex Amiatinus.

James iv. "Tu autem quis es qui iudicas proximum?" the first clause of verse 12 in the Vulgate is the last clause of verse 11 in the Codex Amiatinus.

James v. 13. The different punctuation of this verse in the two Latin editions is worthy of note. The Vulgate has, "Tristatur aliquis vestrum? oret. Æquo animo est? psallat." The Codex Amiatinus has, "Tristatur aliquis vestrum? oret æquo animo et psallat." All the versions are in favour of the Vulgate.

1 Pet. ii. "Et lapis offensionis et petra scandali," the last clause of verse 7 in the Codex Amiatinus, we have carried on to the beginning of verse 8, in conformity with the other texts.

1 Pet. iii. The clause, "Sed cum modestia et timore," the last of verse 15 in the Codex Amiatinus, has been transferred in the Hexaglot Bible to verse 16, in conformity with the Vulgate, Greek, etc.

2 Pet. i. 2. "Dei et Christi Jesu." These words, wanting in the Codex Amiatinus but existing in the Greek, Vulgate, Syriac, and modern versions, have been retained in the Hexaglot text.

2 Pet. iii. 10. "Terra autem et quæ in ipsa sunt opera exurentur." Wanting in the Cod. Amiat., but found in all the others. We have, therefore, restored the clause.

1 John v. 7, 8. "In cælo; Pater, Verbum et Spiritus sanctus, et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra." This passage is absent from the Codex Amiatinus, the Greek of Tischendorf and Alford, and the Syriac. It is found in the Textus Receptus, the Vulgate and the modern versions. We have preserved it within brackets.

Jude 21. "Expectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi in vitam æternam." This important clause, which is wanting in the Codex Amiatinus, exists in the Greek, Syriac, Vulgate and modern versions. It has accidentally been omitted from the Hexaglot text. Verse 24. The words "in adventu Domini nostri Jesu Christi," are found in the Vulgate alone.

Rev. ii. The last clause of verse 23 of the Latin, "Vobis autem dico," has been brought over to verse 24 in the Hexaglot Bible, to conform with the Greek, Syriac, etc.

Rev. ii. "Sicut et ego accepi a Patre meo," the first clause of verse 28 in the Vulgate, is the last clause of verse 27 in the Codex Amiatinus, the Greek, the Syriac and modern versions.

Rev. ix. The last clause of verse 10 in the Vulgate, "et habebant super se," is the first clause of verse 11 in the Codex Amiatinus and the other texts.

Rev. xvii. "Et reges septem sunt," the last clause of verse 9 in the Vulgate, is the first clause of verse 10 in the Codex Amiatinus and the other texts.

Rev. xviii. The first clause of verse 17 of the Vulgate, "quoniam una hora destitutæ sunt tantæ divitiæ," is the final clause of verse 16 of the Codex Amiatinus. The former accords with the Greek, the latter with the Syriac.

Rev. xx. verses 7, 8 of the Codex Amiatinus correspond to verse 7 of the Vulgate; verses 9 and 10 of the former are verses 8, 9, 10 of the latter. The arrangement of the Codex Amiatinus accords with that of the Greek, Syriac and modern versions.

OF THE GREEK OF THE NEW TESTAMENT.

DEAN ALFORD, after having found considerable fault with Dr. Tischendorf's work, observes, in the Prolegomenon to his own New Testament, Vol. I. p. 77, "Allowing for imperfections and for instances of carelessness, such as are incidental to all who undertake a work of this kind, I cannot but regard Tischendorf's second edition as the most valuable contribution at the time of its appearance which had yet been made to the revision of the New Testament. And I believe that all future texts, arranged on critical principles, will be found to approach very closely to his. Such," he adds, "has been the case with my own, although, in every instance of correction or re-arrangement, I have been led, not by him, but by the rules which he and I have followed in common. *And it will be found by any who will take the trouble to compare our texts, that the differences between us are both numerous and important.*"

After reading such valuable testimony as this to the general excellence of Tischendorf's text, the subscribers to the Hexaglot Bible will, doubtless, feel satisfied with the choice made by the publishers in this most important portion of the work. The text of the justly renowned Dr. Tischendorf (eighth edition) has been adopted *in its integrity*. Moreover, the suggestion of Dean Alford, as to one taking the trouble to compare his text with that of Tischendorf, has been acted upon. Every word of the one has been carefully collated with every word of the other. The differences which the Dean pronounces both numerous and important have been faithfully noted down. It is to be hoped that this labour of one will prove of some service to many who have not time to make the comparison for themselves.

In these days of earnest study, bold criticism, and wild speculation, it behoves a man to look, pause, reflect, and not to leap, before he is tolerably sure of his ground; not to jump at the conclusions of others, however great and learned, before he himself, however humble and unlearned, has reflected and examined the position. If there be any force in this observation, if it have any application to the false deductions made in modern times from the science of anthropology or of geology, if it have any application to the deeper and more mysterious science of theology, a science which demands faith without vision, a theology which, resting on revelation, on the supernatural alone, admits of no mathematical demonstration, then indeed it behoves one to examine the *dicta* of modern theologians, not to assume to oneself of necessity, the office of critic, but to investigate and compare the results at which critics have arrived, just as one who is not an artist may, without assumption or presumption, form an opinion upon the merits of an eminent musician or a renowned painter. He may not be able to produce the sweet melody of the former or the fine tints of the latter; yet his ear may be able to appreciate the melody, his eye to gaze with rapture at the landscape, which he himself cannot produce; he may also, with propriety, exercise the power of appreciation with which a beneficent God has endowed him, and he may tell others of the sweetness of the music which he has heard

but cannot compose or play; of the magnificence of the landscape which he has seen but cannot paint. Without making the slightest pretension to being critical, without making any profession of having had access to weighty and unedited MSS., with the frank acknowledgment that the Greek text of the Hexaglot Bible is the result of other men's labours, we yet hope that this text will not be despised on account of its want of originality, for although not absolutely original, it will, nevertheless, be found to possess characteristics peculiar to itself, and useful to the biblical student.

The gaps which have been found in Tischendorf's edition, or, to speak plainly, the passages which he has cut out of the text, have been supplied from various sources, when possible from Alford; those which Alford also rejects have been supplied from the Textus Receptus.

The question will naturally arise:—How can you introduce into your columns passages rejected by Tischendorf, and yet retain his text pure and simple? This question is thus answered. Tischendorf, as a consistent critical author, *never employs a bracket*; therefore whenever a word, or a clause, or a whole passage is introduced within brackets, into the Greek text of the Hexaglot New Testament, the reader will at once infer that the word, clause, or passage, does not find place in Tischendorf's text; so that the simple omission of the bracketed portions leaves Tischendorf's text intact. If the text of Alford had been adopted as the groundwork of this book, the path would not have been quite so smooth, he having made tolerably free use of brackets, more particularly towards the end of his laborious work.

We shall proceed now to point out:—

I. The MSS. from which Alford and Tischendorf obtained their texts.

II. The discrepancies in spelling between the two editors.

III. Different readings, comprising:—

1. Words in Tischendorf not in Alford.

2. Words in Alford not in Tischendorf; those introduced into our text being marked thus *.

3. Differing words and phrases.

4. Transpositions.

5. Words admitted into the text of Alford, *within brackets*, some of which form part of Tischendorf's text; others which do not find place in the text of Tischendorf, but which have, nevertheless, been admitted into the text of the Hexaglot, *because they exist in the whole or in the majority of the other versions*.

6. Words and passages, neither in Alford nor in Tischendorf, supplied in the Hexaglot text from the Textus Receptus.

1. With regard to MSS.

The two lists of MSS. of the Greek Testament referred to in the editions of Alford and Tischendorf are almost the same. It may be not out of place to give one of those lists here. We have selected Tischendorf's, because it is more concise.

κ cod. Sinait. Petrop. saec. IV. med.

α cod. Alex. Lond. saec. V.

β cod. Vatic. Rom. saec. IV.

γ cod. Ephraemi palimps. Par. V.

δ cod. Bezae Cantabr. VI.

ε cod. Basil. VIII.

ρ cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.

ρ^m margo Octateuthi Coisl. VII.

σ cod. Seidelii Lond. IX—X.

π cod. Seidelii Hamb. IX—X.

ι cod. Petrop. palimps. V. VI.

ι^b (antea κ^b) palimps. Lond. V.

κ cod. Cyprius Par. IX.

λ cod. Par. VIII.

μ cod. des Champs Par. IX.

ν Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) (Patm. 33)
VI.

ο cod. Mosq. IX.

o^a cod. Guelph. IX.
 o^b cod. Bodl. IX.
 o^c cod. Veron. VI.
 o^d cod. Turic. VII.
 o^e cod. Sang. IX.
 o^f cod. Noroff. Petrop. IX.
 r cod. Guelph. palimps. VI.
 q cod. Guelph. palimps. V.
 x cod. Nitr. palimps. Lond. VI.
 s cod. Vat. Rom. a. 949
 r^a cod. Borg. Rom. V
 r^b cod. Petrop. VI.
 r^c cod. Porph. Petrop. VI.
 u cod. Nan. Venet. X.
 v cod. Mosc. IX.
 w^a cod. Par. VIII.
 w^b cod. palimps. Neap. VIII.
 w^c cod. Sang. IX.
 w^d cod. Cantabr. IX.
 x cod. Landish. Monac. IX—X.
 y cod. Barb. Rom. VIII.
 z cod. Dubl. palimps. VI.
 r cod. Oxon. et Petrop. IX.
 Δ cod. Sangall. IX.
 Θ^a cod. Tisch. Lips. VII.
 Θ^b cod. Petrop. VI.
 Θ^c cod. Petrop. VI.
 Θ^d cod. Petrop. VIII.
 Θ^e cod. Porph. Petr. VI.
 Θ^f cod. Porph. Petr. VI.
 Θ^g cod. Porph. Petr. IX.
 Δ cod. Oxon. IX.
 x cod. Lond. VIII.
 II cod. Petrop. IX.

ITALAE (saec. II.) CODD.

(PLERIQUE SAEC. V. ET VI.)

a Vercell. b Veron. c Colb. Par. d Cantabr. e Palat.
 Vind. f Brix. ff¹. Corbej. ff². Corbej. g¹.

Sangerm. g². Sangerm. h Clarom. Vat. i Vind.
 k Bobb. Taur. l Rhedig. Vratial. m Vatic.
 n Sangall. o Sangall. p Sangall. q Monac.

VULG. (saec. IV.) CODD.

(SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI. bodl demid em erl for VI. fos fu VI. gat
 harl ing mm mt pe prag VI. reg san VI.
 taur tol

fior gue lux mar: sunt lectionaria Latina.

VERSIONES RELIQUAE:

aeth i. e. aethiopica ex edd. Rom. et polygl. et P.
 Platt.
 arm i. e. armenica
 arr i. e. arabicae
 cop i. e. memphitica
 sah i. e. sahidica
 basm i. e. basmurica
 syr^a i. e. syriaca Curetoni e cod. Nitr. saec. V.
 syr^{ch} i. e. syriaca ex ed. Schaaffi
 syr^p i. e. syriaca ex ed. Whit.
 syr^{br} i. e. syr. e cod. Hierosblym.
 pers^p i. e. persica. e polygl.
 pers^{wh} i. e. persic. Wheloci.
 go i. e. gothica
 fr i. e. francica
 sax i. e. anglosaxonica
 sl i. e. slavonica

PATRUM nomina pleraque per se clara erunt.
 Naas¹⁰⁰ i. e. Naasseni in Philosoph. Hippol. ed.
 princ. Item alia similia. Marc¹⁰⁰ i. e. Marcion
 ap. Tertull. Marc¹⁰⁰ i. e. ap. Epiphan.
 Chr¹⁰⁰ i. e. Chrss. e cod. Guelf. a. VI.

al i. e. alii.
 aliq. i. e. aliquot vel aliquoties
 o. i. e. eum s. auctoritate. Ita Gb^o e. A i. e.
 Griesb. omitti vult auctoritate cod. A.
 mu i. e. multi
 pm i. e. permulti
 pler i. e. plerique
 pauciss i. e. paucissimi
 et (cum puncto) e. i. etiam
 evgg vel evgll i. e. evangelistaria
 rell i. e. reliqui
 49° etc. i. e. evglstar. nr. 49. etc.
 barb i. e. evglst. Barberin. palimps. saec. VII.
 carp i. e. evglst. Carpenter. saec. IX.
 ven i. e. evglst. Venet. palimps. saec. VIII.
 min i. e. minusculi
 mg i. e. margo
 unc i. e. unciales
 y¹⁰⁰ etc. sunt codd. a F. H. Scrivener conlati
 2° etc. sunt codd. Petropolitani ab Ed. de Mura
 conlati
 cat i. e. catena.

τ i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Steph.
 1550. Quae ubi differunt, τ est Rob. Steph.
 τ^o Elz.

Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842. 1850. Ln mecum
 consentit si non ipse nominatur.

Sz i. e. ed. Scholzii ed. 1830.

Ti i. e. ed. Tisch. anni 1859.

Gb i. e. Griesb. ed. Evv. 1827. Gb^o et Gb¹⁰⁰ signi-
 fican omisionem Griesbachio probabilem et
 valde probabilem visam. Item Gb' et Gb'
 lectionem a Griesbachio commendatam et
 valde commendatam; Gb + aliquid a Griesba-
 chio cum aliqua dubitatione in textum recep-
 tum. Schu: i. e. Dav. Schulz. in ed. Griesb.
 1827. Gb et Sz consentiunt cum τ, si non
 ipsi nominantur. τ (= Gb Sz) i. e. τ exceptis
 Gb Sz.

II. SPELLING, ACCENTUATION, AND PUNCTUATION.

In the main, Alford and Tischendorf agree in the spelling and accentuation of words and in the punctuation of sentences. With regard to spelling, Alford observes that both preserve the *ν ἐφελευστικόν* even before consonants, and that the ancient forms of some tenses of *λαμβάνω* and its derivatives, e. g. *λήμψομαι* and the like, have been retained; as also have similar peculiarities which seem to be not mere mistakes, such as itacism, or the confusion of vowels, but *bond fide* varieties, exhibiting the habits of the common dialect of the time. With regard to accents, Tischendorf

observes (Proleg. Old Test. p. 30), "In correcting these much labour has been spent," and then he adduces many examples, of which the following are specimens:—*ἄπις* for *ἄπις*, *βορῶν* for *βορῶν*, *βαρεῖα* for *βαρεῖα*, *ώραία* for *ώραία*; *ἐνείρας* for *ἐνείρας*, *περίεσχον* for *περίεσχον*, *ἐπιμίξ* for *ἐπιμίξ*, *Σπαρτιᾶται* for *Σπαρτιᾶται*. "Nec nihil" (writes Tischendorf) "in eo positum est studii ut nomina propria eodem constanter et accentu et spiritu ederentur," ut *Ἀμράμ*, etc. Tischendorf has also preferred the form *ἀνὰ μέσον*, *ἀπ' ἀρχῆς*, and the like, to *ἀναμέσον*, *ἀπαρχῆς*; but he adds the significant clause, "Although what limits that law has it is difficult to say" (*quamquam quos ea lex fines habeat difficile dictu est*).

In the Hexaglot Bible, the system of Tischendorf has been generally adopted, and consequently some, but not all, of his minor inconsistencies. Thus, in spite of the care taken by Tischendorf to have proper names exhibited with the same accent and breathing, we find *Ἀβραὰμ* in the Old Testament, in the New Testament *Ἀβραάμ*. In the Old Testament, after such expressions as *εἶπε πρὸς αὐτούς*, there is no stop; in the New Testament, there is always the point (·). On the question of punctuation Dean Alford observes:—"For the punctuation of the text in this and my other editions I am alone responsible. It has been revised on the principle which Lachmann was the first to apply to the New Testament. Almost all printed books are sadly over-punctuated. Amongst other services rendered by modern criticism to the sacred text, this, though it may seem one of the least, is no mean one, that it has cleared it from the exegetical obscurity of many thousand commas." In conformity with this view, Dean Alford employs no stop after such expressions as *ἐλεγεν αὐτῷ* in his New Testament, whereas Dr. Tischendorf *docs*, and so do Stier and Theile. The point has been adopted in the Greek New Testament of the Hexaglot. A comma has also been placed between coordinate words in our New Testament, in this respect agreeing with Alford and differing from Tischendorf (see 1 Tim. i. 17, etc., etc.). Another point is the *pp*. Of this Tischendorf says (Prol. Old Test., p. 32), *Male retinuimus ῥῥ for pp, We have wrongly retained ῥῥ for pp*. The former has been adopted in the Old Testament of the Hexaglot Bible, and in the New Testament of Dean Alford; but in deference to the decided opinion of Tischendorf, the latter form has been adopted in our New Testament. Again, in the Old Testament, Tischendorf employs final *ς* in the middle of compound words, thus—*τελέσφορος*, *προσολοίσεις*. Alford does the same in the New Testament; but, curiously enough, in the New Testament Tischendorf rejects the final *ς* entirely, and always employs *σ*. Throughout the Hexaglot Bible *σ* is used in the middle and *ς* at the end of words.

After careful comparison of the spelling of the two critics, we have found that in the main they agree. In many instances, however, they differ. Alford generally adopts *εἶ*, where Tischendorf has simply *ι*; the former employs *ν ἐφέλκυστικον* in numerous instances where the latter neglects it; where one employs the synæresis, as *διατί*, the other prefers the diæresis, as *διὰ τί*. Subjoined is a list of words differently spelt, amongst which are included a few verbs, such as *εἶπον*, *εἶπαν*; *εἶδον*, *ἶδον*, frequently interchanged.

ALFORD.					TISCHENDORF.				
Matt.	v. 18.	..	ἀλειῖς	..	..	ἀλειῖς	..	..	..
	v. 21.	..	ἰρρήθη	..	..	ἰρρέθη	..	..	..
	xii. 18.	..	εὐδόκησεν	..	..	ηὐδόκησεν	..	..	..
	xiv. 1.	..	τετράρχης	..	..	τετραρρχης	..	..	..
	xiv. 19.	..	εὐλόγησεν	..	..	εὐλόγησεν	..	..	..
	xviii. 5.	..	ἄν	..	..	ἰάν	..	..	..
	xxvi. 15.	..	καγὼ	..	..	καὶ ἐγὼ	..	..	..

ALFORD.					TISCHENDORF.				
Matt.	xxvii. 54.	..	ἐκατόνταρχος	..	..	ἐκατόνταρχης	..	..	..
	xxvii. 57.	..	Ἰωσή	..	..	Ἰωσήφ	..	..	..
	xxviii. 10.	..	κακεῖ	..	..	καὶ ἐκεῖ	..	..	..
Mark	i. 42.	..	ἐκαθαρίσθη	..	..	ἐκαθερίσθη	..	..	..
	ii. 4.	..	χαλῶσιν	..	..	χαλῶσι	..	..	..
	iii. 4.	..	ἀγαθοποιῆσαι	..	..	ἀγαθὸν ποιῆσαι	..	..	..
	iii. 20.	..	μήτε	..	..	μήτε	..	..	..

		ALFORD.	TISCHENDORF.
Mark	iv. 9.	καταμόνας ..	κατὰ μόνας
	iv. 10.	ἡρώτων ..	ἡρώτων
	iv. 23.	εἶτε ..	εἰ τις
	iv. 28.	εἶτα ..	εἶτεν
	vi. 4.	συγγενέσιν ..	συγγενέσιν
	vi. 25.	ἐξ αὐτῆς ..	ἐξ αὐτῆς
	vi. 50.	εἶδον ..	εἶδαν
	vii. 2.	τουτίστιν ..	τοῦτ' ἐστίν
	vii. 25.	ἀλλ' ..	ἀλλὰ
	vii. 32.	μογγιλάλον ..	μογιλάλον
	viii. 3.	νήστες ..	νήστις
	viii. 25.	τηλαυγῶς ..	δηλαυγῶς
	ix. 5.	συλλαλοῦντες ..	συλλαλοῦντες
	ix. 50.	ἄλας ..	ἄλα
	xi. 6.	εἰπον ..	εἶπαν
	xi. 19.	ὅτε ..	ὅταν
	xii. 1.	ἐξίδοτο ..	ἐξίδετο
	xii. 4.	κεφαλίωσαν ..	κεφαλίωσαν
	xii. 32.	εἶπας ..	εἶπες
	xii. 40.	κατίσθοντες ..	κατεσθίοντες
	xiii. 15.	εἰσελθίτω ..	εἰσελθάτω
	xiv. 5.	ἐνεβριμῶντο ..	ἐνεβριμούντο
	xiv. 6.	εἰργάσατο ..	ἡργάσατο
	xiv. 15.	καὶ ἐκεῖ ..	κακεῖ
	xiv. 44.	σύσσημον ..	σύνσημην
	xiv. 46.	ἐπίβαλον ..	ἐπίβαλαν
	xv. 16.	συγκαλοῦσιν ..	συγκαλοῦσιν
	xv. 35.	παριστηκότων ..	παριστώτων
	xv. 42.	ἵστι ..	ἵστιν
Luke	i. 3.	ἔδοξεν ..	ἔδοξε
	i. 9.	ἔλαχεν ..	ἔλαχε
	i. 43.	με ..	ἐμέ
	ii. 5.	μενηστευμένην ..	ἐμνηστευμένην
	ii. 16.	ἀνέϊρον ..	ἀνέϊραν
	ii. 20.	εἶδον ..	ἶδον
	v. 2.	ἐπλυνον ..	ἐπλυναν
	v. 11.	ἅπαντα ..	πάντα
	vi. 34.	δανείζουσιν ..	δανίζουσιν
	vi. 48.	πλημύρας ..	πλημύρης
	vi. 48.	οἰκοδομῆσθαι ..	οἰκοδομηθῆναι
	vi. 49.	προσέρρηξεν ..	προσέρηξεν
	vii. 33.	μήτε ..	μηδὲ
	vii. 41.	δανιστῇ ..	δανιστῇ
	viii. 7.	συμφεῖσαι ..	συμφεῖσαι
	viii. 30.	Λεγέων ..	Λεγιών
	ix. 18.	καταμόνας ..	κατὰ μόνας
	ix. 27.	ἐστώτων ..	ἐστηκότων
	ix. 48.	ἴαν ..	ἄν
	x. 20.	ἐγγέγραπται ..	ἐγγέγραπται
	x. 24.	εἶδαν ..	ἶδαν
	x. 34.	πανδοχείον ..	πανδοκίον
	x. 35.	πανδοχεῖ ..	πανδοκεῖ
	xi. 2.	ἐλθίτω ..	ἐλθάτω
	xi. 8.	ἀναιδέϊαν ..	ἀναιδίαν
	xii. 4.	ἀποκτενόντων ..	ἀποκτενόντων
	xii. 38.	καὶ ἴαν ..	καὶ ἄν
	xiv. 34.	ἄλας ..	ἄλα
	xv. 6.	συγκαλεῖ ..	συγκαλεῖ
	xvi. 29.	ἐχουσιν ..	ἐχουσι
	xviii. 1.	ἐγκατεῖν ..	ἐνκατεῖν
	xviii. 26.	εἶπον ..	εἶπαν
	xviii. 29.	ἔνεκεν ..	εἵνεκεν

		ALFORD.	TISCHENDORF.
Luke	xix. 48.	ἐξεκρέματο ..	ἐξεκρέμετο
	xx. 20.	ἐγκαθίτους ..	ἐνκαθίτους
	xx. 36.	οὐδὲ ..	οὐτε
	xxi. 5.	ἀναθήμασιν ..	ἀναθήμασιν
	xxi. 11.	φύβηθρά ..	φύβητρά
	xxi. 24.	μαχαίρας ..	μαχαίρης
	xxii. 49.	μαχαίρα ..	μαχαίρην
	xxii. 55.	συγκαθισάντων ..	συγκαθισάντων
	xxiii. 13.	συγκαλεσάμενος ..	συγκαλεσάμενος
	xxiii. 14.	οὐδὲν ..	οὐθέν
	xxiii. 18.	παμπληθεῖ ..	πανπληθεῖ
John	ii. 20.	ψκοδομήθη ..	οἰκοδομήθη
	iv. 17.	εἶπας ..	εἶπες
	iv. 27.	ἦλθον ..	ἦλθαν
	iv. 32.	μήτις ..	μή τις
	v. 23.	τιμῶσιν ..	τιμῶσι
	vi. 18.	διηγείρετο ..	διηγείρετο
	vi. 37.	με ..	ἐμέ
	vi. 46.	ἐμὲ ..	ἐμέ
	vii. 25.	Ἰερουσολυμιτῶν ..	Ἰερουσαλιμιτῶν
	vii. 39.	ἔμελλον ..	ἤμελλον
	vii. 52.	ἐρεύνησον ..	ἐραύνησον
	viii. 55.	καὶ ἴαν ..	καὶ ἄν
	ix. 30.	ἀνέψξεν ..	ἤνοιξεν
	x. 22.	ἐγκαίνια ..	ἐνκαίνια
	xi. 16.	συνμαθηταῖς ..	συνμαθηταῖς
	xi. 18.	σταδίων ..	σταδίων
	xi. 38.	ἐμβριμώμενος ..	ἐμβριμούμενος
	xi. 54.	οὐκ ἔτε ..	οὐκέτι
	xi. 56.	ἐλεγον ..	ἐλεγαν
	xiii. 19.	ἀπ' ἄρτι ..	ἀπάρτι
	xv. 4.	μείνη ..	μένην
	xv. 16.	δῶν ..	δῶ
	xix. 6.	εἶδον ..	ἶδον
	xxi. 16.	πρόβατα ..	πρόβατια
Acts	i. 10.	ἰσθήσειςιν ..	ἰσθήσειςι
	i. 19.	πᾶσιν ..	πᾶσι
	i. 19.	τουτίστιν ..	τοῦτ' ἐστίν
	i. 26.	συγκατεψηφίσθη ..	συγκατεψηφίσθη
	ii. 14.	ἅπαντες ..	πάντες
	ii. 18.	καὶ γι ..	καίγε
	ii. 22.	δυνάμειν ..	δυνάμει
	ii. 22.	τίρασιν ..	τίρασι
	ii. 25.	διὰ παντός ..	διαπαντός
	ii. 26.	ἐπ' ἐλπίδι ..	ἐφ' ἐλπίδι
	ii. 30.	ἐγκατελείφθη ..	ἐνκατελείφθη
	iii. 7.	σφυρά ..	σφυδρά
	iv. 9.	σίσωσται ..	σίσωται
	iv. 12.	οὐτε ..	οὐδὲ
	iv. 25.	ἵνα τί ..	ἵνατί
	v. 3.	διὰ τί ..	διατί
	vii. 14.	ἐβδόμηκοναπέντε ..	ἐβδομήκοντα πέντε
	vii. 26.	συνήλασεν ..	συνήλασεν
	viii. 11.	μαγείαις ..	μαγίαις
	viii. 45.	ἐξώσεν ..	ἐξέωσεν
	ix. 1.	ἐμπνέων ..	ἐνπνέων
	ix. 22.	συνβιβάζων ..	συνμβιβάζων
	x. 33.	ἐξ αὐτῆς ..	ἐξ αὐτῆς
	x. 45.	συνῆλθον ..	συνῆλθαν
	xiv. 19.	ἔσυραν ..	ἔσυρον
	xv. 26.	παραδεδωκόσιν ..	παραδεδωκόσι
	xvi. 12.	ἵστι ..	ἵστιν

		ALFORD.	TISCHENDORF.
Acts	xvi. 26.	.. ἡνεψύθησαν ..	.. ἡνοιχθησαν ..
	xvi. 33.	.. πάντες ..	.. ἅπαντες ..
	xvii. 27.	.. ἄρα γε ..	.. ἄραγε ..
	xix. 6.	.. ἦλθε ..	.. ἦλθεν ..
	xix. 32.	.. συγκεχυμένη ..	.. συνκεχυμένη ..
	xix. 38.	.. ἔχουσιν ..	.. ἔχουσι ..
	xx. 10.	.. συμπεριλαβών ..	.. συνπεριλαβών ..
	xx. 22.	.. μοι ..	.. ἐμοί ..
	xx. 32.	.. τανῦν ..	.. τὰ νῦν ..
	xx. 33.	.. οὐδενός ..	.. οὐθενός ..
	xxiii. 11.	.. οὕτως ..	.. οὕτω ..
	xxiii. 13.	.. τεσσαράκοντα ..	.. τεσεράκοντα ..
	xxiii. 34.	.. ἐπαρχίας ..	.. ἐπαρχείας ..
	xxiv. 4.	.. ἐγκόπτω ..	.. ἐνκόπτω ..
	xxiv. 13.	.. οὔτε ..	.. οὐδέ ..
	xxiv. 27.	.. κατέλιπεν ..	.. κατέλιπε ..
	xxv. 6.	.. συγκαταβάντες ..	.. συνκαταβάντες ..
	xxv. 12.	.. συλλαλήσας ..	.. συναλήσας ..
	xxv. 24.	.. συμπαρόντες ..	.. συνπαρόντες ..
	xxvi. 5.	.. θρησκείας ..	.. θρησκείας ..
Rom.	xxvi. 30.	.. συγκαθήμενοι ..	.. συνκαθήμενοι ..
	xxvii. 5.	.. κατήλθομεν ..	.. κατήλθαμεν ..
	xxvii. 19.	.. ἔρριψαν ..	.. ἔριψαν ..
	xxvii. 29.	.. μή που ..	.. μήπου ..
	xxvii. 30.	.. πύρας ..	.. πύρωης ..
	xxvii. 37.	.. ἐβδόμηκονταίξ ..	.. ἐβδομήκοντα ἑξ ..
	xxvii. 42.	.. μήτις ..	.. μή τις ..
	xxviii. 15.	.. ἔλαβεν ..	.. ἔλαβε ..
	xxviii. 17.	.. ἔθεσιν ..	.. ἔθεσι ..
	xxviii. 21.	.. ἔνεκεν ..	.. ἐνεκεν ..
1 Cor.	i. 10.	.. εἰ πως ..	.. εἰπως ..
	i. 27.	.. ἄρπενες ..	.. ἄρρενες ..
	iii. 12.	.. ἡχρεώθησαν ..	.. ἡχρεώθησαν ..
	vii. 16.	.. σύμφημι ..	.. σύμφημι ..
	vii. 19.	.. ἀλλ' ..	.. ἀλλὰ ..
	viii. 16.	.. συμμαρτυρεῖ ..	.. συνμαρτυρεῖ ..
	viii. 21.	.. δουλείας ..	.. δουλίας ..
	viii. 27.	.. ἱερυνῶν ..	.. ἱραυνῶν ..
	xi. 19.	.. ἐκεντρισθῶ ..	.. ἐνκεντρισθῶ ..
	xi. 20.	.. ὑψηλοφρόνει ..	.. ὑψηλὰ φρόνει ..
	xi. 33.	.. ἀνέξειρύνηται ..	.. ἀνέξεραύνηται ..
	xv. 20.	.. οὕτω ..	.. οὕτως ..
	xv. 23.	.. κλίμασιν ..	.. κλίμασι ..
	ii. 13.	.. συγκρίνοντες ..	.. συνκρίνοντες ..
	iv. 8.	.. συμβασιλεύσωμεν ..	.. συνβασιλεύσωμεν ..
	v. 8.	.. εἰλικρινείας ..	.. εἰλικρινείας ..
	v. 11.	.. νῦν ..	.. νῦνι ..
	vi. 3.	.. μητί γε ..	.. μήτιγε ..
	vi. 7.	.. διὰ τί ..	.. διατί ..
	vii. 5.	.. μή τι ..	.. μητί ..
	vii. 9.	.. κρείσσον ..	.. κρείττον ..
	ix. 1.	.. ἑώρακα ..	.. ἑώρακα ..
	ix. 4.	.. πειν ..	.. πειν ..
	ix. 23.	.. συγκοινωνός ..	.. συνκοινωνός ..
	viii. 9.	.. μή πως ..	.. μήπως ..
	x. 6.	.. ἡυδόκησεν ..	.. εὐδόκησεν ..
	xi. 26.	.. ἄχρις ..	.. ἄχρις ..
	xii. 10.	.. διακρίσεις ..	.. διακρίσεις ..
	xii. 26.	.. συγκαίρει ..	.. συναίρει ..
	xiii. 2.	.. κὰν ..	.. καὶ ἰάν ..
	xiii. 2.	.. μετιστάνειν ..	.. μεθιστάναι ..
	xvi. 22.	.. μαρνασθί ..	.. μαράν ἀθά ..

		ALFORD.	TISCHENDORF.
2 Cor.	iii. 3.	.. ἐγγεγραμμένη ..	.. ἐνγεγραμμένη ..
	iii. 16.	.. δ' ἂν ..	.. δὲ ἰάν ..
	v. 3.	.. εἰ γε ..	.. εἴγε ..
	v. 16.	.. συγκατάθεσις ..	.. συνκατάθεσις ..
	v. 16.	.. ἐμπεριπατήσω ..	.. ἐνπεριπατήσω ..
	vii. 11.	.. κατεργάσατο ..	.. κατηργάσατο ..
	vii. 12.	.. οὐχ ..	.. οὐκ ..
	viii. 12.	.. ἰάν ..	.. ἂν ..
	x. 4.	.. στρατείας ..	.. στρατίας ..
	x. 12.	.. ἐκρίναι ..	.. ἐνκρίναι ..
Gal.	xi. 16.	.. μή γε ..	.. μήγε ..
	iii. 23.	.. συγκλειόμενον ..	.. συνκλειόμενον ..
	iv. 3.	.. ἦμεν ..	.. ἡμεθα ..
	iv. 19.	.. τέκνια ..	.. τέκνα ..
	iv. 24.	.. δουλείαν ..	.. δουλίαν ..
Eph.	v. 1.	.. δουλείας ..	.. δουλίας ..
	v. 15.	.. ὑπὸ ..	.. ὑπ' ..
	vi. 9.	.. ἐγκακῶμεν ..	.. ἐνκακῶμεν ..
	i. 9.	.. αὐτῷ ..	.. αὐτῷ ..
	i. 23.	.. ἴστι ..	.. ἴστιν ..
Phil.	iii. 6.	.. συγκεληρόνομα ..	.. συνκεληρόνομα ..
	iii. 13.	.. ἐγκακῆν ..	.. ἐνκακῆν ..
	iv. 9.	.. κυβία ..	.. κυβία ..
	vi. 11.	.. μεθοδείας ..	.. μεθοδίας ..
	ii. 2.	.. σύμφυχοι ..	.. σύμφυχοι ..
Col.	iii. 10.	.. συμμορφιζόμενος ..	.. συνμορφιζόμενος ..
	iii. 17.	.. συμμηται ..	.. συνμηται ..
	iii. 21.	.. συμμόρφον ..	.. συνμόρφον ..
	iii. 22.	.. ὀφθαλμοδουλείας ..	.. ὀφθαλμοδουλίας ..
	ii. 5.	.. κολακείας ..	.. κολακείας ..
1 Thess.	iii. 1.	.. εὐδοκῆσamen ..	.. ἡυδοκῆσamen ..
	v. 15.	.. ἀποδοῖ ..	.. ἀποδοῖ ..
	v. 19.	.. σβέννυτε ..	.. ζβέννυτε ..
	i. 4.	.. ἱκανυχᾶσθαι ..	.. ἐνκανυχᾶσθαι ..
	i. 9.	.. ἀσίβεισιν ..	.. ἀσίβεισι ..
1 Tim.	i. 20.	.. παιδευθῶσι ..	.. παιδευθῶσιν ..
	ii. 5.	.. οἶδε ..	.. οἶδεν ..
	iv. 2.	.. κεκαυτηριασμένων ..	.. κεκαυστηριασμένων ..
	iv. 3.	.. ἐπεγνωσκόσι ..	.. ἐπεγνωσκόσι ..
	vi. 2.	.. εἰσι ..	.. εἰσιν ..
2 Tim.	vi. 11.	.. πρηνεπάθειαν ..	.. πρηνεπαθίαν ..
	vi. 17.	.. ὑψηλοφρονεῖν ..	.. ὑψηλὰ φρονεῖν ..
	i. 8.	.. συγκακοπάθησον ..	.. συνκακοπάθησον ..
	ii. 4.	.. πραγματείαις ..	.. πραγματείαις ..
	ii. 12.	.. συμβασιλεύσωμεν ..	.. συνβασιλεύσωμεν ..
Titus	iii. 11.	.. ἱρρύσατο ..	.. ἱρύσατο ..
	iii. 16.	.. παιδείαν ..	.. παιδίαν ..
	iv. 8.	.. πᾶσι ..	.. πᾶσι ..
	iv. 8.	.. ἡγαπηκόσιν ..	.. ἡγεπηκόσι ..
	i. 15.	.. μεμιαμένους ..	.. μεμιαμένους ..
Philem.	12.	.. τουτίστι ..	.. τοῦτ' ἔστιν ..
	16.	.. οὐκετι ..	.. οὐκ ἔτι ..
	ii. 12.	.. μή ποτε ..	.. μήποτε ..
	ii. 15.	.. δουλείας ..	.. δουλίας ..
	iii. 19.	.. διὰ ..	.. δι' ..
Heb.	iv. 2.	.. συγκεκρασμένος ..	.. συνκεκρασμένος ..
	vi. 3.	.. ἰάν περ ..	.. ἰάνπερ ..
	ix. 18.	.. οὐδ' ..	.. οὐδ' ..
	ix. 18.	.. ἐγκεκαίνισται ..	.. ἐνκεκαίνισται ..
	ix. 22.	.. λελουμένοι ..	.. λελουσμένοι ..
	ix. 33.	.. θλίψει ..	.. θλίψειν ..
	ix. 34.	.. κρείττονα ..	.. κρείσσονα ..

ALFORD.					TISCHENDORF.				
Heb.	ix. 37.	..	χρονιῖ	..	..	χρονίσει	..	..	..
	xi. 4.	..	προσήμεγε	..	..	προσήμεγεν	..	..	..
	xi. 9.	..	συγκληρονόμων	..	..	συγκληρονόμων	..	..	..
	xi. 25.	..	συγκακουχίσθαι	..	..	συγκακουχίσθαι	..	..	..
	xii. 5.	..	παιδείας	..	..	παιδίας	..	..	..
	xii. 21.	..	οὕτως	..	..	οὕτω	..	..	..
	xii. 23.	..	πνεύμασιν	..	..	πνεύμασι	..	..	..
James	i. 26, 27.	..	θρησκία	..	..	θρησκία	..	..	..
	iii. 5.	..	μεγαλαυχεῖ	..	..	μεγάλα αὐχεῖ	..	..	..
	iv. 4.	..	ἀν	..	..	ἰδν	..	..	..
	iv. 16.	..	ἀλαζονίαις	..	..	ἀλαζονίαις	..	..	..
	v. 11.	..	ἴδετε	..	..	ἰδετε	..	..	..
1 Pet.	iii. 7.	..	ἐγκόπτεσθαι	..	..	ἐνκόπτεσθαι	..	..	..
	iv. 6.	..	κριθῶσιν	..	..	κριθῶσι	..	..	..
	v. 1.	..	συμπρεσβύτερος	..	..	συνπρεσβύτερος	..	..	..
2 Pet.	ii. 4.	..	σειροῖς	..	..	σιροῖς	..	..	..
	ii. 7.	..	ἱρύσατο	..	..	ἱρρύσατο	..	..	..
	ii. 8.	..	ἐγκατοικῶν	..	..	ἐγκατοικῶν	..	..	..
	ii. 9.	..	οἶδε	..	..	οἶδεν	..	..	..
	ii. 21.	..	κρείττον	..	..	κρείσσον	..	..	..
1 John	ii. 16.	..	ἀλαζονία	..	..	ἀλαζονία	..	..	..
3 John	7.	..	ἐξήλθον	..	..	ἐξήλθαν	..	..	..
Jude	9.	..	ἱπενεκεῖν	..	..	ἱπενενεκῖν	..	..	..
	14.	..	προφήτευσεν	..	..	ἐπροφήτευσεν	..	..	..
Rev.	i. 8.	..	ὦ	..	..	ω	..	..	..

ALFORD.					TISCHENDORF.				
Rev.	i. 9.	..	συγκοινωνός	..	..	συνκοινωνός	..	..	..
	i. 11.	..	θυάτειραν	..	..	θυάτειρα	..	..	..
	iii. 17.	..	ἱλεινός	..	..	ἱλεινός	..	..	..
	iv. 1.	..	εἶδον	..	..	ἰδον	..	..	..
	iv. 6. and v. 6.	..	ἐμίσω	..	..	ἐν μίσω	..	..	..
	v. 3.	..	ἡδύνατο	..	..	ἰδύνατο	..	..	..
	vii. 1.	..	τίσσερας	..	..	τίσσαρας	..	..	..
	vii. 11.	..	εἰστήκεισαν	..	..	εἰστήκεισαν	..	..	..
	xii. 13.	..	ἔτεκε	..	..	ἔτεκεν	..	..	..
	xiii. 11.	..	εἶχε	..	..	εἶχεν	..	..	..
	xiv. 8.	..	πεπότικε	..	..	πεπότικεν	..	..	..
	xiv. 13.	..	ἀπ' ἄρτι	..	..	ἀπαρτι	..	..	..
	xv. 1.	..	ἰδον	..	..	ἰδον	..	..	..
	xvi. 18.	..	οὕτως	..	..	οὕτω	..	..	..
	xvii. 10.	..	ἦλθε	..	..	ἦλθεν	..	..	..
	xviii. 4.	..	συγκοινωνήσητε	..	..	συνκοινωνήσητε	..	..	..
	xviii. 12.	..	σηρικοῦ	..	..	σιρικοῦ	..	..	..
	xviii. 12.	..	θύϊνον	..	..	θύϊον	..	..	..
	xxi. 8.	..	φονεῦσι	..	..	φονεύσιν	..	..	..
	xxi. 17.	..	τεσσερακοντατισσάρων	..	..	τεσσεράκοντα τισσάρων	..	..	..
	xxi. 18.	..	ἐνδομησις	..	..	ἐνδῶμησις	..	..	..
	xxi. 19.	..	χαλκήδων	..	..	χαλκίδων	..	..	..
	xxi. 20.	..	χρυσόπρασον	..	..	χρυσόπρασος	..	..	..
	xxii. 5.	..	φωτίσει	..	..	φωτιεῖ	..	..	..
	xxii. 8.	..	δεικνύοντος	..	..	δεικνύντος.	..	..	..

SPELLING—PROPER NAMES.

“In the spelling of proper names,” says Dean Alford, “there has been, in some cases, more difficulty in arriving at a determination which, of the varieties occurring in our most ancient MSS., is the most worthy of adoption in the particular passage.”

After having carefully compared Alford's method of spelling and declining Hebrew and proper names with that of Tischendorf, we can understand that the difficulty in arriving at a determination on this point must be almost insurmountable, for in nearly every instance the English Dean differs with the German Doctor. The truth of this observation will appear from the following comparative list, in which the words are placed side by side, Alford's first, and then Tischendorf's:—*Ναζαρετ, Ναζαρεθ and Ναζαρα; Γουορρας, Γουορρων; 'Ιεριχω, 'Ιερειχω; ραββει, ραββι; Πιλατος, Πειλατος; 'Ηλι, 'Ηλει; 'Ιωση, 'Ιωσηφ; Μαρια, Μαριαμ; 'Ιεροσολυμται, 'Ιεροσολυμειται; Λευῖν, Λευειν; Γεργεσηνων, Γερασσηνων; Συρα Φοινικισσα, Συροφοινικισσα; Μωυση and Μωση, Μωῦσει; 'Ισκαριωτης, 'Ισκαριωθ; Γολγοθα, Γολγοθαν; 'Ηλιου, 'Ηλεια; Ματθατ, Μαθθαθ; Ναθαν, Ναθαμ; Σαλμων, Σαλα; 'Αμειναδαβ, Αμιναδαβ; 'Ερσων, 'Ερσωμ; 'Ιαρεδ, 'Ιαρετ; Μαλελεηλ, Μαλαλεηλ; Καῖναν, Καῖναμ; 'Ιωαννη, 'Ιωαννει; Νινευιταις, Νινευειταις; 'Ιερουσαλημ, 'Ιερωσολυμα; Σαμαρειας, Σαμαριας; Βηθεσδα, Βηθζαθα; 'Ισραηλιτης, 'Ισραηλειτης; 'Ελαμται, 'Ελαμειται; Σολομωνος, Σαλομωντος; Καισαρεια, Καισαρια; Βαριησους, Βαριησου; 'Ατταλειαν, 'Ατταλιαν; Δαβιδ, Δανειδ; Νεαπολιν, Νεαν πολιν; 'Αρεοπαγιτης, 'Αρεοπαγειτης; Κεγχρειας, Κενχρειας; Λασεα, Λασαία; 'Αμπλιαν, 'Αμπλιατον; 'Ηρωδιωνα, 'Ηρωδιωνα; 'Ασυγκριτον, 'Ασυνκριτον; Πρισκιλλα, Πρισκα; ἄρραβωνα, ἀραβωνα; Βενῖαιμιν, Βενιαμειν; Κολασσαις, Κολοσσαις; 'Απολλω, 'Απολλων; Χερουβιμ, Χερουβειν; Φιλαδελφεια, Φιλαδελφια; Σμυρνη, Ζμυρνη; Λαοδικεια, Λαοδικια; and others of the same kind. This is not a very important matter; but it would be satisfactory if critics could agree as to the best method of spelling these words. This appears to be hopeless. In the Hexaglot Bible, Tischendorf's method has been strictly adhered to.*

III. DIFFERENT READINGS.

We pass on now to notice some of the different readings which find place in the text of these two critical editors.

1.—WORDS FOUND IN TISCHENDORF, NOT IN ALFORD:—

Matt. iii. 6, *ποταμῷ*; iv. 24, *καὶ*; viii. 23, *τὸ*; ix. 33, *ὁ*; x. 14, *ἐκ*; xii. 11, *ἔσται*; 18, *εἰς*; xiii. 28, *δοῦλοι*; 30, *εἰς*; 35, *Ἡσαίου*; 57, *ἰδίᾳ*; xiv. 34, *εἰς*; xv. 26, *καὶ*; xvi. 18, *ὅτι*; xviii. 7, *ἐστίν*; 26, *ἐκεῖνος*; 34, *αὐτῷ*; xix. 9, *ὅτι*; 14, *αὐτοῖς*; 24, *ὅτι*; xxi. 5, *καὶ*; xxii. 20, *ὁ Ἰησοῦς*; xxiv. 36, *οὐδὲ ὁ υἱός*; 38, *ταῖς πρὸς*; 39, *καὶ*; xxvi. 20, *μαθητῶν*; 44, *ἐκ τρίτου, πάλιν*; xxviii. 2, *καὶ*.

One of these is important, Matt. xxiv. 36, “Of that day and hour knoweth no man . . . *not even the Son.*” In none of the versions; probably borrowed from Mark xx. 23.

Mark i. 2, *ἐγὼ*; ii. 12, *λέγοντας*; iii. 16, *καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα*; iv. 22, *ἴνα*; v. 27, *τὰ*; vi. 53, *εἰς*; vii. 2, *ὅτι*; 6, *ὅτι*; viii. 2, *μοι*; 19, *καὶ*; ix. 11, *οἱ Φαρισαῖοι καὶ*; 25, *ὁ*; 41, *μου*; x. 7, *αὐτοῦ*; 19, *σου*; 35, *οἱ*; 37, *σου*; xi. 2, *οὐπω*; 4, *τὸν, τὴν*; xii. 17, *αὐτοῖς*; 33, *τῶν*; xiii. 3, *ὁ*; 22, *ψευδόχριστοι καὶ*; xiv. 69, *πάλιν*; 72, *εὐθὺς*; xv. 36, *καὶ*.

Three of importance, iii. 16; ix. 11; and especially xiii. 22, the prediction that false Christs shall arise as well as false prophets. Alford rejects the word *ψευδόχριστοι*, but yet it finds place in the Syriac, Vulgate, and all versions.

Luke i. 28, *ὁ ἄγγελος*; ii. 24, *τῷ*; 26, *ἂν*; v. 10, *ὁ*; 30, *καὶ ἀμαρτωλῶν*; vi. 15, *καὶ*; vii. 12, *ἦν*; 44, *τοὺς*; ix. 49, *ὁ*; 62, *πρὸς αὐτὸν*; x. 21, *ἐν . . . τῷ ἁγίῳ*; xi. 17, *ἐφ’ ἐαυτήν*; 44, *οἱ*; xii. 11, *ἡ τί*; 25, *μερίμνων*; xiii. 7, *ἀφ’ οὗ*; 12, *ἀπὸ*; 27, *ὑμᾶς*; xvi. 4, *ἐκ*; xviii. 10, *ὁ*; xix. 4, *εἰς τὸ*; 8, *τοῖς*; 34, *ὅτι*; xx. 2, *λέγοντες*; 4, *τὸ*; xxii. 7, *ἐν*; 16, *οὐκέτι*; 18, *ὅτι . . . ἀπὸ τοῦ νῦν*; xxiii. 2, *ἡμῶν*; 50, *καὶ*; xxiv. 1, *ἡ*.

Three of importance, i. 28; v. 30; x. 21. The last of these is worthy of note, because *ἐν πνεύματι* alone may have a signification widely different from *ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ*. Alford rejects *ἐν τῷ ἁγίῳ*, but the words find place in the Syriac and the Vulgate, though not in the modern versions.

John i. 35, *ὁ*; 40, *οὖν*; iv. 14, *ἐγὼ*; v. 10, *καὶ*; vi. 35, *οὖν*; 39, *ἐν*; 40, *ἐν*; 66, *οὖν*; vii. 22, *ὁ*; ix. 11, *ὁ, ὁ, ὅτι, καὶ*; 20, *οὖν*; 30, *τὸ*; xi. 1, *τῆς*; 12, *οἱ μάθηται*; xii. 9, *ὁ*; xiii. 25, *οὖν*; xiv. 14, *με*; xviii. 3, *ἐκ τῶν*; 18, *καὶ*; 31, *οὖν*; 33, *πάλιν*; xix. 38; δὲ, *ὁ*; xxi. 12, *δὲ*.

None of any importance, except perhaps *οἱ μίθηται* (xi. 12). The words are rejected by Alford, but they are found in all the versions.

Acts i. 1, *ὁ*; 19, *ὁ*; ii. 7; *πάντες*; 16, *Ἰωὴλ*; 17, *καὶ*; 38, *φησὶν, τῶν ὑμῶν*; 43, *ἐν Ἱερουσαλὴμ . . . φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ πάντας*; iii. 11, *τον*; 13, *ὁ θεὸς (bis)*; iv. 7, *τῷ*; vii. 18, *ἐπ’ Αἴγυπτον*; viii. 5, *τὴν*; xi. 12, *μηδὲν διακρίναντα*; xiv. 3, *ἐπὶ (bis)*; xv. 1, *τῷ*; 28, *τουτων*; 37, *τὸν*; xvi. 1, *εἰς*; 9, *ἦν, καὶ*; 13, *ἔξω*; xvii. 15, *τὸν*; 21, *τι*; xviii. 26, *τοῦ θεοῦ*; xx. 5; δὲ; 32, *τὴν*; xxi. 13; *καὶ εἶπεν*; xxiii. 5, *ὅτι*; xxiv. 24, *ἰδίᾳ, Ἰησοῦν*; xxvi. 4, *οἱ*; 21, *ὄντα*; 25, *Παῦλος*; 31, *τι*.

Three of some importance, ii. 43; xi. 12; xviii. 26. In the first of these passages, Tischendorf has in common with the Syriac and Latin “in Jerusalem.” This phrase limits the miraculous operations of the Apostles to that particular place; the second phrase, “and great fear was upon all,” has the appearance of a repetition. It is not found

in any of our versions except the Latin ; in the third, Aquilla and Priscilla explain to Apollos more perfectly *the way*, according to Alford, but Tischendorf and the versions add “of God.” The Syriac has ܠܕܝܗ “of the Lord.”

Romans iii. 12, *ὁ* ; v. 2, *τῇ πίστει* ; 8, *ὁ θεὸς* ; vii. 20, *ἐγὼ* ; viii. 11, *Ἰησοῦν* ; 34, *Ἰησοῦς* ; xv. 19, *θεοῦ*.

Not one of importance.

1 Corinthians iii. 19, *τῷ* ; iv. 17, *Ἰησοῦ* ; v. 5, *Ἰησοῦ* ; vi. 11, *Χριστοῦ* ; vii. 38, *τὴν ἐαυτοῦ πάρεσιν* ; ix. 7, *ἡ* ; xi. 32, *τοῦ* ; xv. 28, *τὰ*. 2 Corinthians iv. 13, *καὶ* ; vii. 8, *ἡ* ; viii. 19, *αὐτοῦ*.

One important, 1 Cor. vii. 38. The words, rejected by Alford, find place in the Syriac and Latin versions.

Galatians ii. 6, *ὁ* ; vi. 20, *αὐτὸν*. Ephesians v. 31, *τὸν—τὴν*. Philippians iii. 12, *Ἰησοῦ*.

1 Thessalonians i. 4, *τοῦ* ; 8, *ἐν τῇ* ; iii. 13, *ἀμήν*. 2 Thessalonians i. 2, *ἡμῶν* ; ii. 14, *καὶ* ; iii. 6, *ἡμῶν*.

Hebrews iii. 6, *μέχρι τέλους βεβαίαν* ; vi. 18, *τὸν* ; vii. 10, *ὁ* ; 22, *καὶ, ἱερεῖς* ; xiii. 11, *περὶ ἀμαρτίας* ; 21, *τῶν αἰώνων* ; 23, *ἡμῶν*.

In the first of these passages all our versions have, with Tischendorf, “firm unto the end,” and likewise (xiii. 11), “for sin.”

James v. 10, *ἐν* ; 14, *τοῦ* ; 1 Peter v. 1, *τοὺς* ; 2 John 6, *ἴνα* ; Jude 15, *αὐτῶν*.

Revelation v. 10, *τῷ θεῷ ἡμῶν* ; 11, *ὡς* ; xi. 4, *τοῦ* ; 17, *καὶ* ; xiv. 5, *γὰρ* ; 7, *τὴν* ; xv. 3, *τοῦ* ; xvi. 5, *ὁ* ; 8, *τὴν* ; 17, *μεγάλῃ* ; xviii. 3, *τοῦ οἴνου* ; xx. 6, *τὰ* ; 10, *τοῦ* ; xxi. 16, *τὸ πλάτος*. *Καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλὰ μῶ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων. τὸ μῆκος* ; 27, *ὁ* ; xxii. 13, *ὁ*.

Two important readings in the Apocalypse, v. 10 ; xxi. 16, both of which are found in all our versions.

The result of this investigation is that about sixteen passages, of greater or less importance, are found in Tischendorf's text which are not found in the text of Alford.

2.—WORDS FOUND IN ALFORD, NOT IN TISCHENDORF.

We have placed an asterisk above those words or passages which have been introduced within brackets from Alford's edition into the text of this work. As a rule, those passages only have been introduced which are found in the other versions, more especially the Syriac and Latin.

Matthew i. 18, *γὰρ* ; ii. 22, *ἐπὶ* ; iii. 7, *αὐτοῦ* ; 14, *Ἰωάννης* ; 16, *τοῦ, καὶ* ; v. 9 ; *αὐτοὶ* ; 11, *ῥῆμα* ; 13, *καὶ* ; 22, *εἰκὴ* ; 25, *σε παραδῶ* ; 28, *αὐτὴν, ἥδη* ; 39, *σου* ; vi. 1, *τοῖς* ; 4, 6, *ἐν τῷ φανερωῶ* ; 15, *τὰ παραπτώματα αὐτῶν* ; 22, *οὖν* ; 25, *καὶ τί πῆλτε* ; 33, *τοῦ θεοῦ* ; vii. 15, *δὲ* ; viii. 21, *αὐτοῦ* ; 22, *Ἰησοῦς* ; 23, *οἱ μαθηταὶ* ; 32, *τῶν χοίρων* ; ix. 1, *τὸ* ; 18, *ὅτι* ; 22, *Ἰησοῦς* ; x. 2, *καὶ* ; 32, 33, *τοῖς* ; xi. 8, *εἰσὶν* ; 10, *γὰρ* ; xii. 15, *ὄχλοι* ; 31, *τοῖς ἀνθρώποις* ; 49, *αὐτοῦ* ; xiii. 10, *αὐτοῖς* ; 40, *τούτου* ; 48, *καὶ* ; xiv. 3, *τῇ* ; 16, *Ἰησοῦς* ; 27, *ὁ Ἰησοῦς* ; 30, *ἰσχυρὸν* ; 33, *ἐλθόντες* ; xv. 1, *οἱ* ; 2, *αὐτῶν* ; 5, *καὶ* ; 15, *ταύτην* ; xvi. 19, *καὶ* ; xvii. 7, *καὶ* ; 10, *αὐτοῦ* ; 14, *αὐτῶν* ; 21, *τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ** ; xviii. 7, *ἐκείνῳ* ; 11, *ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός** ; 15, *εἰς σέ* ; 25, *αὐτοῦ* ; 29, *εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ* ; xix. 7, *αὐτήν* ; 9, *καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾷται* ; 21, *τοῖς* ; 22, *τὸν λόγον τούτον* ; xx. 8, *αὐτοῖς* ; 12, *ὅτι* ; 16, *πολλοὶ γὰρ εἰσὶν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί* ; 21, *σου* ; 30, 31, *Κύριε* ; 32, *ἴνα* ; xxi. 1, *ὁ* ; 28, *καὶ* ; 29, *δὲ* ; 44, *καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται ἐφ' ὃν δ' ἂν πεσῇ, λικμήσει αὐτόν** ; xxii. 21, *αὐτῷ* ; 32, *ὁ θεὸς* ; 35, *καὶ λέγων* ; 39, *δὲ* ; xxiii. 23, *δὲ* ; 36, *ὅτι* ; xxiv. 30, *τότε* ; 31, *φωνῆς* ; 48, *ἐκείνος, ἐλθεῖν* ;

xxv. 1, αὐτῶν; 16, δέ; 17, καὶ, καὶ αὐτὸς; 20, 22, αὐτοῖς; 41, οἱ; xxvi. 26, καὶ; 60, 71, καὶ; xxvii. 31, καὶ; 41, δὲ καὶ; 43, αὐτὸν; 58, τὸ σῶμα; 64, αὐτοῦ; xxviii. 6, ὁ Κύριος; 14, αὐτὸν; 15, ἡμέρας; 18, τῆς.

Seven readings of importance, viz., iii. 22; vi. 4; xvii. 21; xviii. 11; xix. 9; xx. 16; xxi. 44.

In the first of these passages, the Syriac, English, and French have, in common with Alford, "Whosoever is angry with his brother *without a cause*," but in the Vulgate and the German the limitation is omitted.

Matt. vi. 4. The Syriac, English, German, and French, have, with Alford, "shall reward thee *openly*;" in both Latin editions the expression is wanting.

Matt. xvii. 21, xviii. 11, and xxi. 44, are found in all our versions.

Matt. xix. 9, is important as bearing on the question of divorce. All our versions retain the words which Tischendorf has rejected, "Whoso marrieth her which is put away, doth commit adultery."

Matt. xx. 16. "For many are called, but few chosen." This passage, which is one of the bulwarks of the doctrine of election, finds place in all our versions.

Mark i. 1, υἱοῦ θεοῦ*; 15, λέγων; 25, λέγων; 27, πρὸς; 31, εὐθέως; 40, αὐτὸν καὶ; 41, ὁ Ἰησοῦς, αὐτῷ; 42, εἰπόντος αὐτοῦ; ii. 2, εὐθέως; 8, αὐτοὶ; 15, ἐν τῷ; iii. 8, οἱ; 20, ὁ; v. 13, εὐθέως ὁ Ἰησοῦς; 25, τις; 36, εὐθέως; 30, ὅσα; 35, αὐτῷ; vii. 4, καὶ κλινῶν; 6, ὅτι; 8, βαπτισμοῦς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἀλλὰ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε; 12, καὶ; viii. 20, αὐτῷ; 26, μηδὲ εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ; ix. 12, μὲν; 18, αὐτόν; 29, καὶ νηστεία*; 38, λέγων; 44 and 46, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβεννυται*; 49, καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ' ἀλισθήσεται*; x. 6, ὁ θεός*; 7, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ*; 21, ἄρας τὸν σταυρόν*; 24, τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν*; 27, ἐστιν; 34, αὐτόν; xi. 26, εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν*; xii. 25, οἱ; 27, ὁ; 33, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς; xiii. 1, ἐκ; 8, καὶ ταράχαι*; 11, μηδὲ μελετᾶτε; 15, εἰς τὴν οἰκίαν; xiv. 7, αὐτοῖς; 16, αὐτοῦ; 19, καὶ ἄλλος, Μῆ τι ἐγώ; 20, ἐκ; 43, ὁ, ὦν, τῶν; 45, ῥαββεῖ; 52, ἀπ' αὐτῶν; 53, αὐτῷ; xv. 1, ἐπὶ τὸ; 4, λέγων; 8, ἀεὶ*; 40, ἦν; 41, καὶ; xvi. 1, τοῦ.

Twelve readings of some importance, viz., i. 1; vii. 8; ix. 29, 44, 46, 49; x. 7, 21, 24; xi. 26; xii. 33; xiii. 8.

Mark i. 1, bears on the doctrine of the divine Sonship of Jesus Christ. All our versions have "the Son of God."

The rejection by Tischendorf of Mark ix. 44, "Where their worm dieth not and the fire is not quenched," and again of the same passage, ver. 46, has some significance in reference to the doctrine of the eternal duration of punishment; but as he retains the clause, ver. 48, the rejection of vers. 44 and 46 loses much of its significance. The question naturally suggests itself, whether the elimination by one critic of two passages out of three bearing upon a doctrine of paramount importance, may not be followed up, by another critic, by the elimination of the third passage; and whether by this gradual process of elimination, the doctrine may not eventually disappear from the pages of Holy Writ. It is right to observe that Dean Alford retains and defends the three passages under consideration, and affirms that Tischendorf has been misled.

The whole of the above passages find place in our respective versions, with the exception of, "take up the cross," (x. 21), which is wanting in the Vulgate.

Luke i. 15, τοῦ; 25, ὁ, τὸ; ii. 2, ἡ; 9, ἰδοὺ; 12, καὶ κείμενον*; 15, καὶ οἱ ἄνθρωποι; iii. 20, τῇ; v. 5, αὐτῷ, τῆς; 18, αὐτόν; vi. 30, δὲ τῷ; 33, γὰρ; 36, καὶ*; 45, αὐτοῦ*; vii. 6, πρὸς αὐτόν*, λέγων; 10, ἀσθενοῦντα; 17, ἐν; 32, ὑμῖν;

42, εἰπέ; 43, ὁ; viii. 9, λέγοντες; 20, λεγόντων; 36, καὶ; 41, τοῦ; 45, καὶ λεγεις τίς ὁ ἀψάμενός μου*; 50, λέγων; ix. 9, ἐγώ*; 12, τοὺς; 50, ὁ; 54, αὐτοῦ*, ὡς καὶ Ἑλίας ἐποίησεν*; 57, 59, Κύριε; x. 4, καὶ; 11, ἡμῶν; 15, τοῦ (bis); 30, δὲ, τυγχάνοντα; 35, αὐτῷ; 38, αὐτῆς*; 42, ἀπ'; xi. 12, ἐὰν; 54, αὐτὸν; xii. 38, ἔλθῃ, ἐκείνοι; 39, ἐγγηγόρησεν ἂν*; 53, αὐτῆς; 54, τὴν; 59, οὐ; xiii. 11, ἦν; 19, μέγα*; xiv. 17, παντα*; 35, ἀκούειν*; xv. 22, ταχὺ; 26, αὐτοῦ; 29, αὐτοῦ; 30, τῶν; 32, καὶ; xvi. 14, καὶ; 20, ἦν, ὁς; xvii. 11, αὐτὸν; 17, δὲ; xviii. 1, καὶ; 13, εἰς; 19, ὁ; 22, τοῖς; 29, ὅτι; xix. 2, οὗτος; 5, εἶδεν αὐτόν, καὶ*; 9, ἐστίν; 31, αὐτῷ*; 38, ἐρχόμενος*; xx. 13, ἰδόντες*; 42, ὁ; xxi. 1, καὶ; 8, ὅτι; 13, δὲ*; xxii. 37, ἔτι; 62, ὁ Πέτρος*; xxiii. 6, Γαλιλαίαν*; 17, ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἕνα*; 23, καὶ τῶν ἀρχιερέων*; 27, καὶ; 35, καὶ; xxiv. 10, αἱ; 12, ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα, καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός*; 21, σήμερον*; 36, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν*; 40, καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας*; 42, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου*; 50, ἔξω*; 51, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν*; 52, προσκυνήσαντες αὐτόν*; 53, καὶ εὐλογοῦντες*.

Nine readings of considerable importance, all existing in our versions, with the exception of the clause, "as Elias did" (ix. 52), which does not exist in either of the Latin editions. The most striking of these are in the last chapter, ver. 36, *And he saith unto them, Peace be unto you*; ver. 40, *And having said this he shewed them his hands and his feet*. The exhibition of those hands and feet, which still bore the print of the nails, has always been regarded as a proof of the risen Lord's identity, as well as a token of His love. Alford is of opinion that Tischendorf is not justified in expunging the words. Ver. 51, *And it came to pass while he was blessing them, he was separated from them and taken up into heaven*, has, we think, been looked upon by the majority of Christians as one of the great bulwarks of their faith. There can be no doubt that the passage is of great weight as bearing on the doctrine of the Ascension, and *that* in the presence of the disciples; it will, therefore, be gratifying to the humble inquirer after truth to know that, although the learned Tischendorf has cancelled the passage, the learned Alford has not. "To exclude these words," observes the latter, "is rash in the extreme."

John i. 21, σὺ, καὶ; 37, καὶ*; 38, δὲ*; 46 (45), τὸν; 47 (46), καὶ, ὁ; ii. 4, καὶ; 10, τότε*; iii. 16, 17, αὐτοῦ*; 18, δὲ*; 24, ὁ; 31, ἐπάνω πάντων ἐστίν*; 32, καὶ*, τοῦτο*; 36, δὲ*; iv. 9, οὖν*. οὐ γὰρ συγκρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις*; 11, οὖν*; 36, καὶ; 37, ὁ; 51, αὐτοῦ*, λέγοντες*; 53, ἐν*; v. 9, εὐθέως*; 17, Ἰησοῦς*; 18, οὖν; 27, καὶ*; 36, ἐγώ; vi. 9, ἐν*; 17, τὸ; 23, δὲ*; 36, με*; 43, ὁ; vii. 6, οὖν*; 9, δὲ; 10, ὡς*; 16, ὁ; 22, διὰ τοῦτο*; 31, ὅτι; 35, ἡμεῖς; 37, πρὸς μέ*; 50, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον*; viii. 14, δὲ*; 16, πατήρ*; 53, ὁ; ix. 35, ὁ, αὐτῷ*; 40, ταῦτα*; x. 7, πάλιν*; 8, πρὸ ἐμοῦ; 12, δὲ, τὰ πρόβατα*; 13, ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει*; 25, αὐτοῖς*; 26, καθὼς εἶπον ὑμῖν*; 29, μου*; 31, οὖν; 36, τοῦ; 39, πάλιν*; xi. 17, ἤδη; 18, ἡ; 21, τὸν; 22, ἀλλὰ*; xii. 1, ὁ τεθηκώς, ὁ; 22, ὁ; 48, ἐν; xiii. 10, ὁ, ἡ τοὺς πόδας*; 26, οὖν; xiv. 6, ὁ; 11, μοι; xv. 13, τίς; 18, ὑμῶν*; 26, δὲ; xviii. 6, ὅτι; 13, αὐτόν*; 15, ὁ; 20, ὁ; 29, κατὰ*; 31, αὐτόν; 37, ἐγώ; 39, πάντες*; xix. 6, λέγοντες*, αὐτῷ*; 7, ἡμῶν*; 24, ἡ λέγουσα*; 26, αὐτοῦ*; 29, τοῦ; 30, ὁ Ἰησοῦς*; 40, ἐν; xx. 20, καὶ; xxi. 5, ὁ; 11 οὖν; 21, οὖν; 23, τί πρὸς σέ*; 25, ἔστιν δὲ καὶ ἀλλὰ πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἃ τίνα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἴμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία*.

There are four passages of importance, viz., iii. 31, iv. 9, xiii. 10, xxi. 25. The first of these asserts the dignity and supremacy of Him who cometh from above, that is, Christ, ἐπάνω πάντων ἐστίν, *He is above all*. The second,

For the Jews have no dealings with the Samaritans, certainly must seem to the non-critical reader to have an air of genuineness about it. After the question of the Samaritan woman, *How canst thou, being a Jew, ask drink of me?* nothing could be more natural or simple than the Evangelist's explanation to the reader, *οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις*. "The fact," says Alford, "is abundantly illustrated in the Rabbinical writings."

The third of these passages, xiii. 10, *ἡ τοὺς πόδας*, has been made so much of by theological expositors, that one cannot without wonderment contemplate its expulsion from the sacred text. We may as well quote the words of Dean Alford, words which in this instance are merely the echo of those of many renowned Commentators. He says:—"Reference appears to be made to the fact that one who has bathed, after he has reached his home, needs not entire washing, but only to have his feet washed from the dust of the way. This bathing, the bath of the new birth, but only yet in its foreshadowing, in the purifying effect of faith working by love, the Apostles, with one exception, had; and this foot-washing represented to them, besides its lessons of humility and brotherly love, their daily need of cleansing from daily pollution, even after spiritual regeneration, at the hands of their Divine Master." The same view has been expressed by Archbishop Trench. If, however, the passage is spurious, the commentary upon it, ingenious as it is, is useless. It is, therefore, satisfactory to find that critics differ, and that, upon good authority, not a few retain the apparently insignificant words, *except his feet*, as forming part of the sacred text.

The last of these four passages is at the end of the book:—*But there are many other things which Jesus did, which, if they should be written every one, I suppose that even the world itself could not contain the books written*. It seems that Luthardt regards this and the preceding verse as an addition by the Ephesian church. Tischendorf receives ver. 24, but observes of ver. 25, "Non addimus hunc versum cum *℣*," and then enters into a long dissertation on the subject (Vol. I., pp. 965, 966). "The purpose of this verse," says Alford, "seems to be to assert and vindicate the fragmentary character of the Gospel, considered merely as an historical narrative; for that the doings of the Lord were so many, His life so rich in matter of record, that, *in a popular hyperbole*, we can hardly imagine the world containing them all, if singly written down; thus setting forth the superfluity and cumbrousness of anything like a perfect detail." The Dean treats the expression, *κόσμον χωρῆσαι*, as a *popular hyperbole*, but it may be questioned whether the word *κόσμον* be not here employed in a limited sense, as it is for the Roman empire, Luke ii. 1, for the land of Judæa, Matt. iv. 8. It may also be questioned whether the word may not refer to *people* rather than to *place*, as it does at John iii. 16, *Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον*, "God so loved the world," the world, as represented by man. The sense would then be, *If these things were written singly, I suppose that men themselves would not (χωρῆσαι) comprehend, or conceive, the books written*. This, however, is merely a suggestion. If we once admit that there is in the Scriptures such a figure of speech as a popular hyperbole with reference to *space*, we may, perhaps, be asked presently to admit the same with respect to *time*, and then to *eternity*. We have only to add that the above passages are found in all our versions.

Acts i. 7, δέ; 16, ταύτην*; ii. 20, ἡ, καὶ ἐπιφανῆ*; iii. 13, αὐτὸν; iv. 8, τοῦ Ἰσραὴλ*; 17, ἀπειλῇ*; 18, τὸ*; v. 3, σε; 8, ὁ; 32, αὐτοῦ, δέ; vii. 25, αὐτοῦ*; viii. 28, καὶ; 33, αὐτοῦ, δέ*; ix. 34, ὁ; x. 17, καὶ; xi. 13, αὐτῷ*; 17, δε; 18, γέ; 22, διελθεῖν; 28, καὶ; xii. 3, αἱ; 17, αὐτοῖς*; xiii. 19, αὐτοῖς*; 20, τοῦ; 39, καὶ*; 40, ἐφ' ὑμᾶς*; 46, δέ*; xv. 17, ὁ; 20, ἀπὸ*; xvi. 10, τὴν; 14, τοῦ; 27, τὴν; xvii. 1, ἡ; 3, ὁ (bis); 11, τὸ; 18, αὐτοῖς*; 22, ὁ; 26, αἵματος*; xviii. 1, δέ; xix. 14, οἱ; xx. 4, ἄχρι τῆς Ἀσίας*; xx. 15, καὶ μέιναντες ἐν Τρωγυλλίῳ*; 28, σὺν,

xxi. 20, ἐν τοῖς Ἰουδαίοις*; 25, μήδεν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ*; xxii. 30, τὰ πρὸς; xxvi. 12, παρὰ; 20, εἰς; 21, οἱ; xxviii. 31, Χριστοῦ*.

Three omissions in Tischendorf of some importance, viz., Acts xx. 15, xxi. 20, 25.

With regard to the first, Alford says, "The occasion of the omission has probably been, that Trogyllium is not in Samos, which, at first sight, the text appeared to imply." The words find place in all our versions except the Latin.

The second, xxi. 20, *How many myriads of believers there are* (ἐν τοῖς Ἰουδαίοις) among the Jews, seems to have presented some difficulty to critics, possibly because the number, though not excessive if applied to believers generally, appears somewhat exaggerated if applied to believing Jews alone. One is not surprised to find that there is another reading of the passage, viz., ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, and that in some copies, the words are wanting. Alford says that St. Paul refers to his own experience and knowledge of the vast numbers of the Jews who believed at Jerusalem and elsewhere in Judæa. The Syriac has ܕܫܡܝܐ "in Judæa," the other versions have "in Judæis."

The third clause, xxi. 25, Alford supposes to have been omitted in certain MSS., because it is not found in the apostolic decree, Acts xv. 28; and adds, "It can hardly have been interpolated." But it is wanting in the Syriac and Latin versions.

Romans i. 24, καὶ*; ii. 8, μὲν*; iv. 9, ὅτι*; 11, τὴν; vi. 21, μὲν; vii. 25, μὲν; viii. 35, καὶ; ix. 19, οὖν; 28, ἐν δεικαιοσύνῃ ὅτι λόγον συντετμημένον*; x. 5, τοῦ, ὅτι, αὐτὰ; xi. 19, οἱ; xiv. 21, ἡ σκανδαλίζεται ἡ ἀσθενεῖ*; xvi. 20, Χριστοῦ*.

Two omissions are worthy of notice, ix. 28 and xiv. 21. The former of these, Alford says, "has been left out of certain MSS. by mistake, from similarity of συντεμνων and συντετμημένον;" and of the latter, he observes that the three verbs, προσκόπτει, σκανδαλίζεται, ἀσθενεῖ, "form a *climax ad infra*," stumbles, is offended, is weak. Both passages exist in the Latin and modern versions, but are wanting in the Syriac.

1 Cor. i. 14, τῷ θεῷ*; 25, ἐστίν; v. 4, ἡμῶν*; vi. 7, οὖν*; xii. 9, 10, δέ; 26, ἐν; xiv. 25, ὁ; 39, ἐν.

2 Cor. vii. 14, ἡ; xi. 3, καὶ ἀπὸ τῆς ἀγνότητος. Alford thinks that this last omission arose from the similarity of endings of ἀπλότητος and ἀγνότητος; but the clause is wanting in all the other versions.

Gal. i. 8, ὑμῖν*; iii. 10, ἐν; v. 21, καὶ. Ephes. iii. 9, πάντα*; iv. 8, καὶ*; v. 31, αὐτοῦ; vi. 5, τῆς. Phil. i. 5, τῆς; iii. 8, εἶναι*. Col. i. 16, τὰ; 21, τοῖς; ii. 2, τὸ; 4, δέ*. 1 Thess. v. 15, καὶ. 2 Thess. iii. 4, καὶ; 14, καὶ; 1 Tim. ii. 3, γὰρ*; v. 23, σου*; vi. 13, σοι*, τοῦ; 17, τῷ. 2 Tim. i. 11, ἐθνῶν*; 18, τὴν; iv. 22, Ἰησοῦς Χριστός*; Heb. vi. 16, μὲν; ix. 19, τὸν; x. 8, τὸν; 30, λέγει Κύριος; xi. 6, τῷ; 32, τε καὶ*, καὶ*; xii. 7, ἐστίν; xiii. 25, ἀμήν*. James i. 27, τῷ; iii. 6, καὶ*; iv. 9, καὶ*; 13, ἕνα*; v. 14, αὐτὸν*. 1 Pet. i. 6, ἐστίν; 24, αὐτοῦ; ii. 20, γὰρ; iii. 15, δέ*; iv. 17, ὁ; v. 2, ἐπισκοποῦντες; 10, Ἰησοῦ*. 2 Pet. i. 17, μου. 1 John ii. 18, πολλοί*. Jude 18, ὅτι. Rev. ii. 16, οὖν; 19, σου*; iv. 4, τοῖς; v. 4, ἐγώ*; 13, ἐστίν*; vi. 8, ὁ; xi. 6, τὴν; xii. 7, τοῦ; 12, οἱ; xiv. 8, ἡ; xvii. 16, ἐν; xix. 20, οἱ; xxi. 4, ὁ θεός*, ὁ.

None of these later omissions are of importance.

3.—DIFFERING WORDS AND PHRASES.

ALFORD.				TISCHENDORF.			
Matt.	i. 12, 13	..	γενῆ	..	..	ἐγέννησεν	
	i. 24	..	διεγέρθεις	..	..	ἐγέρθεις	
	iv. 4	..	ἐπὶ	..	..	ἐν	
	iv. 16	..	σκορία	..	..	σκότῃ	

ALFORD.				TISCHENDORF.			
Matt.	v. 13	..	βληθῆναι	..	..	βληθῆν	
	v. 32	..	μοιχᾶσθαι	..	..	μοιχευθῆναι	
	v. 37	..	ἴσται	..	..	ἴστω	
	v. 39	..	ραπίσει	..	..	ραπίξει	

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Matt. v. 42	.. διδου	.. δός .. ..
v. 46	.. οὕτως	.. τὸ αὐτὸ .. ..
vii. 4	.. ἀπὸ	.. ἐκ .. ..
vii. 16	.. σταφυλὴν	.. σταφυλὰς .. ..
vii. 18	.. ποιῶν	.. ἐνέγκειν .. ..
viii. 5	.. εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ	.. εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ .. ..
viii. 8	.. καὶ	.. δὲ .. ..
viii. 10	.. παρ' οὐδενὶ	.. οὐδὲ .. ..
viii. 12	.. ἐμβληθήσονται	.. ἐξελεύσονται .. ..
viii. 28	.. ἰλθόντι αὐτῷ	.. ἰλθόντος αὐτοῦ .. ..
viii. 32	.. τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων	.. τοὺς χοίρους .. ..
viii. 34	.. συνάντησιν	.. ὑπάντησιν .. ..
ix. 5	.. ἀφείνταί	.. ἀφίενταί .. ..
ix. 9	.. ἠκολούθησεν	.. ἠκολούθει .. ..
ix. 11	.. εἶπον	.. εἰλεγον .. ..
x. 23	.. ἄλλην	.. ἐτίραν .. ..
x. 28	.. φοβήθητε	.. φοβεῖσθε .. ..
xi. 16	.. ἱταίοις αὐτῶν	.. ἱταίοις .. ..
xi. 19	.. τῶν	.. ἔργων .. ..
xii. 4	.. ἔφαγεν	.. ἔφαγον .. ..
xii. 10	.. θεραπεύειν	.. θεραπεύσαι .. ..
xii. 60	.. ποιῶ	.. ποιῆσθ .. ..
xiii. 4	.. ἰλθόντα	.. ἦλθεν .. ..
xiii. 7	.. ἀπέπνιξαν	.. ἐπνιξαν .. ..
xiii. 17	.. εἶδον	.. ἶδαν .. ..
xiii. 23	.. συνιῶν	.. συνιείς .. ..
xiii. 30	.. ἕως	.. μέχρι .. ..
xiii. 40	.. καίεται	.. κατακαίεται .. ..
xiv. 4	.. αὐτῷ ὁ Ἰωάννης	.. Ἰωάννης αὐτῷ .. ..
xiv. 12	.. σῶμα	.. πτῶμα .. ..
xiv. 19	.. τοὺς χόρτους	.. τοῦ χόρτου .. ..
xiv. 25	.. ἀπῆλθεν	.. ἦλθεν .. ..
xiv. 26	.. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταί	.. ἰδόντες δὲ αὐτὸν .. ..
xiv. 29	.. ἰλθεῖν	.. καὶ ἦλθεν .. ..
xiv. 34	.. εἰς	.. ἐπὶ .. ..
xv. 17	.. οὕπω	.. οὐ .. ..
xv. 22	.. ἐκραύγασεν	.. ἐκραξεν .. ..
xv. 35	.. ἐκίλευσαν τοῖς δαίμοσι	.. παραγγείλας τῷ δαίμονι .. ..
xv. 36	.. καὶ λαβὼν	.. ἔλαβεν .. ..
—	.. ἔδωκεν	.. ἰδίδου .. ..
xvi. 1	.. ἐπηρώτησαν	.. ἐπηρώτων .. ..
xvi. 12	.. ἄρτων	.. Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων .. ..
xvi. 22	.. λέγει αὐτῷ ἐπιτιμῶν	.. ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ .. ..
xvi. 28	.. ἐστῶτες	.. τῶν ἐστῶτων .. ..
xvii. 7	.. προσελθὼν ἤψατο	.. προσῆλθεν καὶ ἀψάμενος .. ..
xvii. 20	.. ἀπιστίαν	.. δολιγοπιστίαν .. ..
xvii. 22	.. ἀναστρεφόμενων	.. συστρεφόμενων .. ..
xvii. 25	.. ἰλθόντα	.. εἰσελθόντα .. ..
xvii. 26	.. λέγει αὐτῷ	.. ἐκόντος δὲ .. ..
xviii. 6	.. εἰς	.. περὶ .. ..
xviii. 10	.. τῷ οὐρανῷ	.. οὐρανοῖς .. ..
xviii. 14	.. εἰς	.. ἐν .. ..
xviii. 16	.. σοῦ	.. σιαντοῦ .. ..
xviii. 17	.. εἰπέ	.. εἶπὸν .. ..
xviii. 24	.. προσήχθη αὐτῷ εἰς	.. προσήνιχθη εἰς αὐτῷ .. ..

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Matt. xviii. 25	.. ἔχει	.. εἶχεν .. ..
xviii. 29	.. ἐμὶ	.. ἐμοί .. ..
xviii. 31	.. δέ	.. σὺν .. ..
xviii. 35	.. ἰπουράνιος	.. οὐράνιος .. ..
xix. 17	.. τῇρει	.. τήρησον .. ..
xix. 18	.. λέγει αὐτῷ Ποίας	.. Ποίας; φησὶν .. ..
xix. 21	.. οὐρανοῖς	.. οὐρανῷ .. ..
xix. 28	.. ὑμῖς	.. αὐτοὶ .. ..
xx. 10	.. καὶ	.. δὲ (freq.) .. ..
—	.. πλείον	.. πλείονα .. ..
xx. 18	.. θανάτῳ	.. εἰς θάνατον .. ..
xx. 20	.. ἀπ'	.. παρ' .. ..
xx. 26	.. ὑμῶν	.. ἐν ὑμῖν .. ..
xx. 27	.. ἔστω	.. ἔσται .. ..
xx. 31	.. υἱός	.. υἱὲ .. ..
xxi. 2	.. πορεύθητε	.. πορεύεσθε .. ..
—	.. ἀπέναντι	.. κατέναντι .. ..
—	.. ἀγάγετε	.. ἀγάγετε .. ..
xxi. 6	.. συνένταξεν	.. προσέταξεν .. ..
xxi. 8	.. ἰστροννυον	.. ἔστρωσαν .. ..
xxi. 18	.. πρῶτας	.. πρῶτ' .. ..
xxi. 23	.. ἰλθόντι αὐτῷ	.. ἰλθόντος αὐτοῦ .. ..
xxi. 32	.. οὐδὲ	.. οὐ .. ..
xxi. 33	.. ἐξέδοτο	.. ἐξίδετο .. ..
xxii. 10	.. γάμος	.. νυμφῶν .. ..
xxii. 16	.. λέγοντες	.. λέγοντας .. ..
xxiii. 5	.. δὲ	.. γὰρ (freq.) .. ..
xxiii. 21	.. κατοικήσαντι	.. κατοικοῦντι .. ..
xxiv. 15	.. ἐστὼς	.. ἐστὸς .. ..
xxiv. 17	.. καταβαινέτω	.. καταβάτω .. ..
xxiv. 21	.. οὐ γέγονεν	.. οὐκ ἐγένετο .. ..
xxiv. 24	.. πλανῆσαι	.. πλανηθῆναι .. ..
xxiv. 43	.. διορυγῆναι	.. διορυχθῆναι .. ..
xxv. 1	.. ἐαυτῶν	.. αὐτῶν .. ..
xxv. 5	.. αὐτῶν	.. ἐαυτῶν .. ..
xxv. 9	.. οὐ μὴ	.. οὐκ .. ..
xxv. 18	.. ἐν τῇ γῇ	.. γῇ .. ..
xxv. 27	.. τὸ ἀργυρίον	.. τὰ ἀργύρια .. ..
xxvi. 26	.. ἰδίδου	.. δοὺς .. ..
xxvi. 53	.. λεγεῶνας	.. λεγιῶνων .. ..
xxvii. 5	.. ἐν τῷ ναυῷ	.. εἰς τὸν ναὸν .. ..
xxvii. 29	.. ἐνέπαιζον	.. ἐνέπαιξαν .. ..
xxvii. 31	.. ἐξίδυσαν	.. ἐκδύσαντες .. ..
xxvii. 47	.. ἐστῶτων	.. ἐστηκότων .. ..
xxvii. 57	.. ἐμαθήτευσεν	.. ἐμαθητεύθη .. ..
xxviii. 9	.. ἀπήντησεν	.. ὑπήντησεν .. ..
xxviii. 15	.. διεφημίσθη	.. ἐφημίσθη .. ..
Mark i. 2	.. ὥς	.. καθὼς .. ..
i. 24	.. οἶδα	.. οἶδαμιν .. ..
i. 32	.. ἔδυσεν	.. ἔδω .. ..
i. 36	.. κατεδίωξαν	.. κατεδίωξεν .. ..
i. 39	.. ἦν	.. ἦλθεν .. ..
i. 41	.. δὲ	.. καὶ (freq.) .. ..
ii. 1	.. εἰς οἶκόν	.. ἐν οἴκῳ .. ..
ii. 9	.. ἀφώνται	.. ἀφίενται .. ..
—	.. ἐγείρου	.. ἔγειρε καὶ .. ..
—	.. περιπάτει	.. ὑπάγε .. ..

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Mark ii. 12	.. ιναντίον	.. εμπροσθεν .. ..
ii. 13	.. πάρα	.. εις .. ..
ii. 16	.. οι γραμματεῖς καὶ οἱ φα- ρισαιοὶ—αὐτὸν ἰσθίοντα	.. γραμ. τῶν φαρισαίων. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν
ii. 26	.. τοῖς ἱερεῦσιν	.. τοῖς ἱερεῖς .. ..
iii. 2	.. θεραπεύσει	.. θεραπεύει .. ..
iii. 6	.. ἰδίδουν	.. ἐποίησαν .. ..
iii. 25	.. στήναι	.. σταθῆναι .. ..
iii. 26	.. καὶ μεμρίσται	.. ἱμερίσθη .. ..
—	.. οὐ δύναται σταθῆναι ..	.. καὶ οὐ ἐν. στήναι
iii. 29	.. ἔστιν	.. ἔσται .. ..
iii. 31	.. ἔρχονται οὖν	.. καὶ ἔρχεται .. ..
iii. 33	.. ἡ	.. καὶ—μου .. ..
iii. 35	.. τὰ θελήματα	.. τὸ θέλημα .. ..
iv. 8	.. εἰς (ver.)	.. εἰς .. ..
iv. 15	.. εἰς αὐτοὺς	.. ἐν αὐτοῖς .. ..
iv. 18	.. οἱ εἰς	.. ἐπὶ .. ..
iv. 20	.. ἐν	.. ἐν .. ..
iv. 31	.. κόκεον	.. κόκεψ .. ..
iv. 36	.. ἦν	.. ἦσαν .. ..
v. 2	.. ἐξελθόντι αὐτῷ	.. ἐξελθόντος αὐτοῦ .. ..
—	.. ἀπήντησεν	.. ὑπήντησεν .. ..
v. 6	.. αὐτόν	.. αὐτῷ .. ..
v. 10	.. αὐτοὺς	.. αὐτὰ .. ..
v. 40	.. ὁ.. ..	.. αὐτοὺς .. ..
vi. 4	.. αὐτοῦ	.. ἑαυτοῦ .. ..
vi. 6	.. ἰθαύμαζεν	.. ἰθαύμασεν .. ..
vi. 14	.. ἀνίστη	.. ἐγγήγερται .. ..
vi. 20	.. ἱποίει	.. ἡ πόρει .. ..
vi. 33	.. ἐγνωσαν	.. ἐπέγνωσαν αὐτοὺς ..
vi. 43	.. κλάσματα	.. κλασμάτων .. ..
vi. 49	.. φάντασμα εἶναι	.. ὅτι φάντασμα ἐστίν
vi. 50	.. καὶ	.. ὁ δὲ .. ..
vi. 52	.. ἦν γὰρ	.. ἀλλ' ἦν .. ..
vi. 55	.. περιδραμόντες	.. περιέδραμον—καὶ ..
vi. 56	.. ἤπτοντο	.. ἤψαντο .. ..
vii. 3	.. πύγμα	.. πυκνὰ .. ..
vii. 24	.. μεθόρια	.. ὅρια .. ..
—	.. ἤθελεν	.. ἠθέλησεν .. ..
—	.. ἠδυνήθη	.. ἠδυνάσθη .. ..
vii. 25	.. ἰλθοῦσα	.. εἰσελθοῦσα .. ..
viii. 3	.. εἰσίν	.. ἤκασιν .. ..
viii. 7	.. εἶπεν καὶ ταῦτα παρα- τιθέναι	.. παρέθηκεν .. ..
viii. 16	.. ἔχουσιν	.. ἔχομεν .. ..
viii. 23	.. βλέπεις	.. βλέπει .. ..
viii. 25	.. ἔθηκεν	.. ἐπέθηκεν .. ..
ix. 7	.. ἦλθεν	.. ἐγένετο .. ..
ix. 14	.. ἰλθὼν	.. ἰλθόντες .. ..
—	.. αὐτοῖς	.. πρὸς αὐτούς .. ..
ix. 28	.. εἰσελθόντα αὐτὸν ..	.. εἰσελθόντος αὐτοῦ ..
ix. 37	.. τοιοῦτων παιδίων	.. π. τούτων .. ..
ix. 42	.. πίστιν ἔχόντων	.. πιστευόντων .. ..
ix. 43	.. σκανδαλίζῃ	.. σκανδαλίσῃ .. ..
x. 20	.. ἀποκριθεὶς εἶπεν	.. ἔφη .. ..
x. 32	.. καὶ	.. οἱ δὲ .. ..
x. 36	.. ποιῆσαι μὲ	.. με ποιήσε .. ..

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Mark x. 48	.. ὁ υἱὸς	.. υἱὰ .. ..
xii. 16	.. εἰδὼς	.. ἰδὼν .. ..
xii. 17	.. ἰθαύμαζον	.. ἐξεθαύμαζον .. ..
xii. 33	.. πλεῖον	.. περισσώτερόν .. ..
xii. 36	.. κάθισον	.. κάθου .. ..
—	.. ὑποκάτω	.. ὑποπόδιον .. ..
xii. 43	.. λίγει	.. εἶπεν .. ..
xiii. 2	.. λίθῳ	.. λίθον .. ..
xiii. 22	.. γὰρ	.. δὲ (freq.) .. ..
xiii. 29	.. γινώσκεται	.. γινώσκετε .. ..
xiii. 32	.. ἀγγελος	.. οἱ ἀγγελοι .. ..
xiv. 31	.. ἐκπερισσοῦ ἰλίγει ..	.. ἐκπερισσῶς ἰλάλει
xiv. 40	.. πάλιν ἰλθὼν	.. ἵποστρέψας .. ..
xiv. 42	.. ἡγγικεν	.. ἡγγισεν .. ..
xiv. 61	.. οὐδὲν	.. οὐκ—οὐδὲν .. ..
xv. 6	.. ὅνπερ ᾔθουντο	.. ὃν παρητοῦντο .. ..
xv. 18	.. ὁ βασιλεὺς	.. βασιλεῦ .. ..
xv. 20	.. τὰ ἰμάτια τὰ ἴδια ..	.. τὰ ἴδια ἰμάτια αὐτοῦ
xv. 23	.. ὁ.. ..	.. δς .. ..
xv. 44	.. ἰθαύμασε	.. ἰθαύμαζεν .. ..
xv. 46	.. μνημεῖον	.. μνηματι .. ..
xvi. 2	.. τῆς μιᾶς	.. τῇ μιᾷ τῶν .. ..
—	.. μνημεῖον	.. μνήμα .. ..
Luke i. 26	.. ὑπὸ	.. ἀπὸ .. ..
ii. 3	.. ἰδίαν	.. ἑαυτοῦ .. ..
ii. 15	.. εἶπον	.. ἐλάλουν .. ..
ii. 40	.. σοφίᾳ	.. σοφίας .. ..
iii. 14	.. αὐτοῖς	.. πρὸς αὐτούς .. ..
—	.. μηδὲ	.. μηδὲνα .. ..
iii. 17	.. καὶ διακαθαριεῖ	.. διακαθαῖραι .. ..
—	.. συνάξει	.. συναγαγεῖν .. ..
iv. 16	.. τεθραμμένος	.. ἀνατεθραμμένος .. ..
iv. 44	.. Ἰουδαίας	.. Γαλιλαίας .. ..
v. 5, 6	.. τὸ δίκτυον	.. τὰ δίκτυα .. ..
vi. 29	.. ἐπὶ	.. εἰς .. ..
vi. 34	.. δανείζετε	.. δανίστητε .. ..
vi. 38	.. τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ φ..	.. φῷ γὰρ μέτρῳ .. ..
vii. 1	.. ἐπεὶ δὲ	.. ἐπειδὴ .. ..
vii. 4	.. παρεκάλουν	.. ἠρώτων .. ..
vii. 13	.. αὐτῇ	.. αὐτὴν .. ..
vii. 33	.. μήτε ἔσθων	.. μὴ ἰσθίων .. ..
vii. 38	.. ἐξίμασεν	.. ἐξίμαζεν .. ..
viii. 12	.. ἀκούοντες	.. ἀκούσαντες .. ..
viii. 13	.. τῆς πέτρας	.. τὴν πέτραν .. ..
viii. 19	.. παρεγίνοντο	.. παρεγίνετο .. ..
viii. 27	.. ὅς εἶχεν	.. ἔχων .. ..
viii. 27	.. ἐκ χρόνων ἱκανῶν καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδι- δύσκετο	.. καὶ χρόνῳ ἱκανῷ ἐσθ. ἐνεδύσατο ἰμάτιον ..
viii. 29	.. ἰδεσμεῖτο	.. ἰδεσμεῖτο .. ..
—	.. δαίμονός	.. δαιμονίου .. ..
viii. 31	.. παρεκάλει	.. παρεκάλουν .. ..
viii. 36	.. ἐξεληλύθει	.. ἐξήλθεν .. ..
viii. 40	.. ὑποστρέψαι	.. ὑποστρέφειν .. ..
viii. 42	.. ἐγένετο δὲ ὡς γὰρ πο- ρεύεσθαι	.. ὅς γὰρ ἐπάγειν .. ..
viii. 51	.. εἰσελθὼν	.. ἰλθὼν .. ..

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Luke viii. 52	οὐ γὰρ ..	οὐκ ..
viii. 54	ἔγειρε ..	ἐγείρου ..
ix. 5	ἀποτινάξατε ..	ἀποτινάσσετε ..
ix. 7	ἐγήγερται ..	ἠγήρθη ..
ix. 22	ἀναστήναι ..	ἐγερθῆναι ..
ix. 38	ἀνεβόησεν ..	ἐβόησεν ..
x. 2	δὲ ..	οὖν (freq.) ..
x. 6	ἰπαναπαύσεται ..	ἰπαναπαήσεται ..
x. 27	ἐξ ὅλης τῆς, κ.τ.λ. ..	ἐν ὅλῃ τῇ, κ.τ.λ. ..
x. 40	εἰπέ ..	εἰπόν ..
x. 41	Ἰησοῦς ..	Κύριος ..
—	τυρβάλλῃ ..	θυρβάλλῃ ..
xi. 26	ἐλθόντα ..	εἰσέλθοντα ..
xi. 28	μενούνγε ..	μενούν ..
xi. 32	Νινευή ..	Νινευεῖται ..
xii. 11	φίρωσιν ..	εἰσφίρωσιν ..
—	μεριμνᾶτε ..	μεριμνήσητε ..
xii. 21	ἐαυτῷ ..	αὐτῷ ..
xii. 29	ἡ ..	καὶ ..
xii. 47	μηδὲ ..	ἡ ..
xii. 49	εἰς ..	ἐπὶ ..
xii. 54	ἀπὸ ..	ἐπὶ ..
xiii. 2	τοιαῦτα ..	ταῦτα ..
xiii. 3	μετανοήσητε ..	μετανόητε ..
—	ὡσαύτως ..	ὁμοίως ..
xiii. 4, 11	δίκαια καὶ ὀκτῶ ..	δεκαοκτῶ ..
xiii. 15	οὖν ..	δὲ (freq.) ..
xiv. 15	ἔς ..	ἕως ..
xiv. 16	μέγαν ..	μείγα ..
xiv. 17	ἵστω ..	εἰσω ..
xiv. 18	ἐξελθεῖν ..	ἐξελθῶν ..
xiv. 22	ὥς ..	ἕ ..
xiv. 31	βουλεύεται ..	βουλεύσεται ..
xv. 5, 20	ἐαυτοῦ ..	αὐτοῦ ..
xv. 9	συγκαλεῖται ..	συνκαλεῖ ..
xv. 12	ὁ δὲ ..	καὶ ..
xv. 14	ἰσχυρὸς ..	ἰσχυρὰ ..
xv. 17	περισσεύονται ..	περισεύουσιν ..
xvi. 2	δυνήσῃ ..	δύνη ..
xvi. 26	ἐπὶ ..	ἐν ..
xvii. 11	μίσου ..	μίσον ..
xvii. 12	ἀπήντησαν ..	ὑπήντησαν ..
xvii. 28	καὶ ὥς ..	καθὼς ..
xviii. 4	καὶ οὐκ ..	οὐδὲ ..
xviii. 12	ἀποδεκατῶ ..	ἀποδεκατενῶ ..
xviii. 14	παρ' ἐκείνου ..	ἢ γὰρ ἐκεῖνος ..
xviii. 16	προσεκαλεσμένοι — εἶπεν ..	προσεκαλίστατο — λίγων ..
xix. 15	ἔδωκεν ..	δεδώκει ..
xix. 43	περιβαλοῦσιν ..	παρμβαλοῦσιν ..
xx. 24	ἀποκριθέντες ..	οἱ ..
—	ἀποθάνῃ ..	ἡ ..
xx. 35	γαμίσκονται ..	γαμίζονται ..
xxi. 19	κτῆσασθε ..	ἐκτήσασθε ..
xxi. 36	καταξυθῆτε ..	κατισχύσητε ..
xxii. 10	οὐ ..	εἰς ἣν ..
xxii. 36	ἡ δὲ ..	οὖν ..

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Luke xxii. 37	τὰ ..	τὸ ..
xxii. 42	παρενεγκεῖν ..	παρενέγκαι ..
xxii. 44	καταβαίνοντες ..	καταβαίνοντος ..
xxiii. 8	θίλων ἐξ ἱκανοῦ ..	ἐξ ἱκανῶν χρόνων θίλων ..
xxiii. 16	ἀνεπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν ..	ἀνεπεμψεν γὰρ αὐ- τόν πρὸς ἡμᾶς ..
xxiii. 20	οὖν ..	δὲ ..
xxiii. 45	καὶ ἰσκολίσθη ὁ ἥλιος καὶ ..	τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος δὲ ..
xxiii. 51	συγκατατεθειμένος ..	συνκατατίθεμενος ..
xxiii. 53	οὐκ ..	οὐδέπω ..
xxiii. 54	παρασκευή ..	παρασκευῆς—καὶ ..
xxiv. 4	ἰσθήσειν ἀστραποῦ- σαις ..	ἰσθίῃ ἀστραποῦσιν ..
xxiv. 5	τὸ πρόσωπον ..	τὰ πρόσωπα ..
xxiv. 11	αὐτῶν ..	ταῦτα ..
xxiv. 28	προσεποιεῖτο πορρώτε- ρον ..	προσεποιήσατο πορρω- τέρως ..
xxiv. 39	σάρκα ..	σάρκας ..
xxiv. 49	καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ..	ἐγὼ ..
xxiv. 50	εἰς ..	πρὸς ..
John i. 4	ἦν ..	ἵστιν ..
i. 26	ἔστηκεν ..	στήκει ..
ii. 3	καὶ ὑστερήσαντος οἴνου ..	καὶ οἴνου οὐκ εἶχον κ.τ.λ. ..
ii. 3	ἔχουσιν ..	ἔστιν ..
ii. 8	καὶ ..	οἱ δὲ ..
ii. 22	ᾧ ..	δὴν ..
iii. 5	τοῦ θεοῦ ..	τῶν οὐρανῶν ..
iv. 1	Κύριος ..	Ἰησοῦς ..
iv. 5	οὐ ..	δ ..
iv. 15	ἐρχομαι ..	διέρχομαι ..
iv. 29	ἔσα ..	ἔ ..
iv. 38	ἀπίστευα ..	ἀπίσταλκα ..
iv. 51	ἀπήγγειλαν ..	ἠγγειλαν ..
iv. 51	σου ..	αὐτοῦ ..
v. 2	ἡ ἐπιλεγόμενη ..	τὸ λεγόμενον ..
v. 13	λαθεῖς ..	ἀσθενῶν ..
v. 19	εἶπεν ..	ἔλεγεν ..
v. 25, 28	ἀκούσονται ..	ἀκούσουσιν ..
v. 30	καὶ ..	ὅτι ..
v. 32	οἶδα ..	οἶδάτε ..
vi. 3	ἐκάθηντο ..	ἐκαθήζοντο ..
vi. 7	ἀπεκρίθη ..	ἀποκρίνεται ..
vi. 10	ὥσι ..	ὥς ..
vi. 11	εὐχαριστήσας διέδωκεν ..	εὐχαρίστησεν καὶ ἔδωκεν ..
vi. 15	ἀνεχώρησεν ..	φεύγει πάλιν ..
vi. 17	καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ οὐκ ἐληλύθεν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ..	κατέλαβεν δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία καὶ οὐκ ἔλ. 'Ι. π. αὐ.
vi. 19	σταδίους εἰκοσιπέντε ..	σταδία εἰκοσι πέντε ..
vi. 21	τῆς γῆς ..	τὴν γῆν ..
vi. 22	ἰδὼν ..	εἶδον ..
vi. 24	πλοῖα ..	πλοῖα ..
vi. 27	ὑμῖν δώσει ..	δίδωσιν ὑμῖν ..
vi. 46	πατέρα ..	θεὸν ..
vi. 51	τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται ..	τοῦ ἐμοῦ ἄρτου ζήσεται ..
vii. 1	καὶ .. μετὰ ταῦτα ..	μετὰ ταῦτα ..

	ALFORD.	TISCHENDORF.
John	vii. 12 .. τοῖς ὄχλοις ..	τῷ ὄχλῳ
vii. 31 ..	ἰποίησεν ..	ποιεῖ
viii. 17 ..	γέγραπται ..	γεγραμμένον ἔστιν
ix. 4 ..	ἐμὲ (bis) ..	ἡμᾶς
ix. 35 ..	θεοῦ ..	ἀνθρώπου
x. 14 ..	γινώσκονται ὑπὸ τῶν ἡμῶν ..	γινώσκουσί με τὰ ἑμέ
x. 26 ..	οὐ γὰρ ..	ὅτι οὐκ
x. 27 ..	ἀκούει ..	ἀκούουσιν
x. 29 ..	ὅς ..	ὅ
— ..	μείζων ..	μείζον
x. 38 ..	πιστεύσατε ..	πιστεύετε
xi. 21 ..	ἐτεθνήκει ..	ἀπίαθεν
xi. 31 ..	λέγοντες ..	δόξαντες
xi. 32 ..	εἰς ..	πρὸς
xi. 50 ..	διαλογίζεσθε ..	λογίζεσθε
— ..	ἡμῖν ..	ὑμῖν
xi. 54 ..	ἔμεινεν ..	διέτριβεν
xii. 23 ..	ἀπεκρίνατο ..	ἀποκρίνεται
xii. 25 ..	ἀπολίσει ..	ἀπολλύει
xiii. 15 ..	ἔδωκα ..	δίδωκα
xiii. 18 ..	οὗς ..	τίνας
xiii. 25 ..	ἀναπεσῶν ..	ἐπιπεσῶν
xiv. 7 ..	ἐγνώκειτέ με ..	ἐγνώκατε ἑμέ
— ..	ἐγνώκειτε ἂν ..	γνώσεσθε
xiv. 9 ..	τόσουτον χρόνον ..	τοσούτῳ χρόνῳ
xiv. 10 ..	αὐτός ..	αὐτοῦ
xiv. 16 ..	τηρήσατε ..	τηρήσετε
xv. 4, 6 ..	μείνῃ ..	μείνῃ
xv. 10 ..	ἐγὼ ..	ἐγώ
xvi. 13 ..	εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν ..	ἐν τῇ ἀλ. πάσῃ
— ..	ἂν ἀκούσῃ ..	ἀκούει
xvi. 16 ..	οὐ ..	οὐκίτι
xvi. 27 ..	πατὴρ ..	θεοῦ
xvii. 1 ..	ἐπῆρεν ..	ἐπάρας
xvii. 4 ..	ἐτελείωσα ..	τελειώσας
xvii. 6 ..	δίδωκάς (bis) ..	ἔδωκάς
xviii. 1 ..	τῶν κήδρων ..	τοῦ κήδρου
xviii. 13 ..	ἀπήγαγον ..	ἤγαγον
xviii. 14 ..	ἀπολίεσθαι ..	ἀποθανεῖν
xviii. 20 ..	πάντοτε ..	πάντες
xviii. 28 ..	ἀλλ' ἵνα ..	ἀλλὰ
xix. 12 ..	ἐκραζον ..	ἐκραύγαζον
xix. 35 ..	πιστεύσητε ..	πιστεύητε
xix. 38 ..	ἦλθεν, ἤρεν ..	ἦλθον, ἤραν
xx. 18 ..	ἑώρακεν ..	ἑώρακα
xxi. 6 ..	ὁ δὲ εἶπεν ..	λέγει
xxi. 11 ..	ἐπὶ τῆς γῆς ..	εἰς τὴν γῆν
xxi. 17 ..	εἶπεν ..	λέγει
Acts	i. 11 ..	ἐμβλέποντες
i. 16 ..	ὥς ..	ὥσει
i. 22 ..	ἕως ..	ἄχρι
ii. 3 ..	τε ..	καὶ
ii. 6 ..	ἐν ..	εἰς
ii. 12 ..	ἂν θέλοι ..	θέλει
ii. 31 ..	ᾗδου ..	ᾗδην
ii. 43 ..	τε ..	δὲ

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Acts	ii. 44 ..	πιστεύοντες ..
iii. 22, 25 ..	ὑμῶν ..	ἡμῶν
iv. 33 ..	τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ..	Ἰ. Χριστοῦ τ. Κ.
iv. 34 ..	ὑπῆρχεν ..	ἦν
iv. 37 ..	παρὰ ..	πρὸς
v. 15 ..	κατὰ ..	καὶ εἰς
v. 19 ..	ἤνοιξεν ..	ἀνοίξας
v. 26 ..	ἤγαγεν ..	ἤγεν
v. 34 ..	ἀποστόλους ..	ἀνθρώπους
v. 38 ..	ἰάσατε ..	ἄφετε
v. 39 ..	δύνασθε ..	δυνήσεσθε
vi. 9 ..	τῆς λεγομένης ..	τῶν λεγομένων
vii. 13 ..	Ἰώσηφ ..	αὐτοῦ
vii. 16 ..	τοῦ ..	ἐν
vii. 21 ..	ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ..	ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ
vii. 27 ..	ἡμᾶς ..	ἡμῶν
vii. 39 ..	τῇ καρδίᾳ ..	ἐν ταῖς καρδίαις
vii. 46 ..	θεῷ ..	οἴκῳ
vii. 51 ..	τῇ καρδίᾳ ..	καρδίαις
viii. 2 ..	ἐποιήσαντο ..	ἐποίησαν
ix. 12 ..	χεῖρα ..	χεῖρας
ix. 26 ..	ἑπειράτο ..	ἐπειράζειν
x. 17 ..	ἀπὸ ..	ὑπὸ
x. 33 ..	θεοῦ ..	Κυρίου
x. 48 ..	βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνό- ματι τοῦ Κυρίου	ἐν τ. ὀ. Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπ.
xii. 5 ..	ὑπὲρ ..	περὶ
xiii. 11 ..	ἐπέπεσεν ..	ἔπεσεν
xiii. 14 ..	εἰσελθόντες ..	ἐλθόντες
xiii. 26 ..	ὑμῖν ..	ἡμῖν
xiii. 33 ..	αὐτῶν ἡμῖν ..	ἡμῶν
xiii. 35 ..	διὸ ..	διότι
xiv. 3 ..	διδόντι ..	διδόντος
xiv. 17 ..	καίτοιγε ..	καίτοι
xiv. 25 ..	ἐν Πέργῃ ..	εἰς τὴν Πέργην
xv. 7 ..	συνζητήσεως ..	ζητήσεως
xv. 16 ..	κατεσκαμμένα ..	κατεστραμμένα
xv. 28 ..	ἀγίῳ πνεύματι ..	πν. τῷ ἀγίῳ
xv. 30 ..	ἦλθον ..	κατήλθον
xvi. 12 ..	ἐκείθιν τε ..	ἐκεῖθεν
xvi. 13 ..	ἰνομίζετε προσευχῇ ..	ἰνομίζομεν προσευχῇ
xvi. 15 ..	μείνατε ..	μένετε
xvi. 17 ..	κατακολουθήσατε ..	κατακολουθεύσατε
xvi. 34 ..	ἡγαλλιάτο ..	ἡγαλλιάσατο
xvi. 39 ..	ἐξελθεῖν ..	ἀπελθεῖν ἀπὸ
xvi. 40 ..	ἐκ ..	ἀπὸ
xvii. 2 ..	διελίγετο ..	διελέξατο
xvii. 14 ..	ὥς ..	ἕως
— ..	ὑπεμεινέν ..	ὑπεμεινάν
xvii. 20 ..	τί ἂν ..	τίνα
xviii. 2 ..	διατεταχίναί ..	τεταχίναί
xviii. 3 ..	ἡργάζετο ..	ἡργάζοντο
xviii. 19 ..	διελίχθη ..	διελέχθη
xix. 1 ..	ἐλθεῖν ..	κατελθεῖν
xix. 3 ..	εἰπὴν τε ..	ὁ δὲ εἶπεν
xix. 7 ..	δεκαδύω ..	δώδεκα
xix. 34 ..	κραζόντων ..	κράζοντας

		ALFORD.	TISCHENDORF.
Acts	xx. 1	προσκαλισάμενος	μεταπιμπλάμενος
	xx. 23	λέγει	λέγον
	xx. 28	ὑιοι	Κυρίου
	xxii. 16	ἀπόδοσα	ἀπόδωκε
	xxiii. 18	ιδεῖν	ἰδόν
	xxiii. 30	αὐτῆς	αὐτῶν
	—	αὐτὸν	αὐτοῦ
	xxiv. 5	στάσιν	στάσεις
	xxv. 1	ἐπαρχία	ἐπαρχίῃ
	xxv. 10	ἡδίκηκα	ἡδίκησα
	xxv. 13	ἀσπασμένοι	ἀσπασάμενοι
	xxvi. 28	πειθῇ	πειθείς
	xxviii. 3	διεξελθοῦσα	ἐξελθοῦσα
	xxviii. 6	πιμπράσθαι	ἐπιμπράσθαι
Romans	iv. 5	ἀσιβή	ἀσιβήν
	iv. 8	ὧ	οὐ
	v. 6	εἰ γε	ἐτι γάρ
	vii. 17	οἰκοῦσα	ἰνοικοῦσα
	viii. 2	με	σε
	viii. 11	τὸ ἰνοικοῦν αὐτοῦ	τοῦ ἰνοικοῦντος αὐτοῦ
		πνεῦμα	πνεύματος
	viii. 21	ὅτι	διότι
	ix. 18	ἐλεῶ	ἐλεῖ
	x. 14	ἀκούσωσιν	ἀκούσονται
	xi. 8	καθώς	καθάπερ
	xii. 2	συνσχηματίζεσθαι	συνσχηματίζεσθε
	—	μεταμορφοῦσθαι	μεταμορφοῦσθε
	xiv. 19	διώκωμιν	διώκομεν
1 Cor.	xv. 15	ὑπὸ	ἀπὸ
	xv. 24	ἀφ'	ὑφ'
	xv. 32	ἐν χαρᾷ ἔλθω	ἐλθὼν ἐν χαρᾷ
	ii. 9	ὅσα	ἃ
	iii. 12	χρυσόν	χρυσίον
	iv. 14	νουθετῶ	νουθετῶν
	v. 2	ποιήσας	πράξας
	vii. 9	γαμήσαι	γαμεῖν
	vii. 13	ἦτις	εἰ τις
	vii. 17	ἐμέρισεν	μεμέρικεν
	viii. 7	συνειδήσει	συνηθεία
	ix. 15	ἵνα τις	οὐδεὶς
	x. 9	ἐπείρασαν	ἐξεπείρασαν
	—	ἀπώλοντο	ἀπώλλυντο
2 Cor.	x. 10	καθώς	καθάπερ
	xii. 26	σχίσμα	σχίσματα
	xiv. 34	ὑποτάσσεσθαι	ὑποτασσέσθωσαν
	xiv. 38	ἀγνοεῖτω	ἀγνοεῖται
	xv. 5	εἴτα	ἐπειτα
	i. 20	καὶ ἐν αὐτῷ	διὸ καὶ δι' αὐτοῦ
	iii. 7	γράμματι	γράμμασιν
	iii. 9	ἡ διακονία	τῇ διακονίᾳ
	iv. 10	τῷ σώματι	τοῖς σώμασιν
	v. 10	κακόν	φάυλον
	vi. 16	ἡμεῖς	ἡμεῖς
	—	ἔσται	ἔσμεν
	—	μοι	μου
	ix. 2	δ..	τὸ
	xi. 4	ἀνέχεσθαι	ἀνείχεσθαι

		ALFORD.	TISCHENDORF.
2 Cor.	xi. 21	ἡσθενήσαμεν	ἡσθενήκαμεν
	xii. 1	δὴ οὐ συμφέρει μοι	δεῖ οὐ συμφερον
	xii. 15	ἀγαπῶν ἦσσαν	ἀγαπῶ ἤττον
	xii. 20	ἔρις	ἔρις
Gal.	xiii. 10	χρήσωμαι	χρήσομαι
	iv. 30	κληρονομήσῃ	κληρονομήσει
	vi. 2	ἀναπληρώσατε	ἀναπληρώσεται
	vi. 10	ἔχομεν	ἔχωμεν
Eph.	v. 31	πρὸς τὴν γυναῖκα	τῇ γυναικί
	vi. 10	τὸ λοιπόν	τοῦ λοιποῦ
Phil.	vi. 16	ἐπὶ	ἐν
	i. 27	ἀκούσω	ἀκούω
	iii. 8	μὲν οὖν καὶ	μενοῦνγε
	iii. 13	οὐ	οὐκω
Col.	iv. 21	ἀσπασασθαι	ἀσπασασθε
	i. 12	ἡμᾶς	ὑμας
	ii. 12	βαπτισμῷ	βαπτισματι
	ii. 16	καὶ	ἡ
	ii. 17	δ..	ᾧ
	iii. 4	ἡμῶν	ὑμῶν
	iii. 6	δ..	ᾧ
	iii. 13	Κύριος	Χριστὸς
	iv. 8	γινῶ	γινώτε
	iv. 12	στῆτε	σταθῆτε
1 Thess.	i. 10	ἀπὸ	ἐκ
	iv. 8	δόντα	διδόντα
2 Thess.	ii. 3	ἀμαρτία	ἀνομία
	ii. 16	καὶ	ὁ
1 Tim.	iii. 8	νότα καὶ ἡμέραν	νυκτὸς καὶ ἡμέρας
	i. 18	στρατιῦν	στρατεύσῃ
	v. 8	προνοεῖ	προνοεῖται
	v. 16	ἐπαρκείτω	ἐπαρκείσθω
2 Tim.	vi. 17	ἐν	ἐπὶ
	i. 17	σκοπδαῖοπερον	σκοπδαίως
	ii. 14	Κυρίου	Θεοῦ
	iv. 6	ἐμῆς ἀναλύσεως	ἀν. μου
	iv. 7	ἀγῶνα τὸν καλὸν	καλὸν ἀγῶνα
	iv. 10	Γαλατίαν	Γαλλίαν
	iv. 11	ἀγαγε	ἀγε
	iv. 16	συνπαρεγίνετο	παρεγίνετο
Titus	iii. 9	ἔρις	ἐριν
Phil.	6	ἡμῖν	ὑμῖν
Heb.	i. 9	ἀνομίαν	ἀδικίαν
	vii. 26	ἡμῖν	ὑμῖν
	vii. 27	ἐνέγκας	προσενίγκας
	viii. 8	αὐτοῖς	αὐτοῦ
	x. 11	δοχεῖρις	ἱερεῖς
	x. 16	τῶν διανοῶν	τὴν διάνοιαν
	xi. 12	ἐγενήθησαν	ἐγεννήθησαν
	xi. 13	λαβόντες	κομισάμενοι
	xi. 15	ἐμνημόνευον	μνημονεύουσιν
	xii. 15	δι' αὐτῆς	διὰ ταύτης
	xiii. 9	περιπατήσαντες	περιπάτουντες
	xiii. 21	ἡμῖν	ἡμῖν
James	iv. 4	τοῦ Θεοῦ ἐστίν	ἐστὶν τῷ Θεῷ
	iv. 13	καὶ	ἡ
	v. 4	ἰπιστερημένος	ἀφυστερημένος

	ALFORD.	TISCHENDORF.
James v. 11	.. ὑπομένοντας ..	.. ὑπομείναντας
v. 16	.. τὰ παραπτώματα	τὰς ἀμαρτίας
v. 20	.. γινώσκειτε ..	.. γινώσκετω
1 Pet. ii. 3	.. εἴπερ ..	.. εἰ
ii. 5	.. οἰκοδομεῖσθε ..	.. ἰποικοδομεῖσθε
ii. 7	.. ἀπειθοῦσιν ..	.. ἀπιστοῦσιν
—	.. λίθος ..	.. λίθον
iii. 18	.. ἐπαθεν ..	.. ἀπίθανεν
v. 8	.. καταπίψ ..	.. καταπιεῖν
2 Pet. i. 9 ..	.. ἀμαρτιῶν ..	.. ἀμαρτημάτων
i. 18	.. ἀγίῳ ὄρει ..	.. ὄρει τῷ ἁγίῳ
ii. 9	.. πειρασμοῦ ..	.. πειρασμῶν
ii. 12	.. γεγεννημένα ..	.. γεγεννημένα
iii. 7	.. αὐτοῦ ..	.. αὐτῷ
iii. 9	.. εἰς ..	.. δι'
iii. 10	.. λυθίσονται ..	.. λυθήσεται
iii. 11	.. οὕτως ..	.. οὖν
iii. 13	.. τὸ ἐπαγγέλημα ..	.. τὰ ἐπαγγέλματα
iii. 16	.. οἷς ..	.. αἷς
1 John ii. 20	.. πάντα ..	.. πάντες
iii. 7	.. παῖδια ..	.. τέκνια
iii. 23	.. πιστεύσωμεν ..	.. πιστεύωμεν
iv. 20	.. πῶς ..	.. οὐ
v. 15	.. παρ' ..	.. ἀπ'
2 John 8 ..	.. εἰργασάμεθα ..	.. εἰργάσασθε
12 ..	.. ὑμῶν ..	.. ἡμῶν
Jude 5 ..	.. Ἰησοῦς ..	.. Κύριος
24 ..	.. αὐτοῦς ..	.. ὑμᾶς
Rev. i. 3 ..	.. τοὺς λόγους ..	.. τὸν λόγον
ii. 10	.. μὴ ..	.. μὴδὲν
ii. 18	.. φλόγα ..	.. φλόξ
iii. 3	.. γνῶς ..	.. γνώσῃ
iv. 4	.. θρόνοι ... τίσσαρες ..	.. θρόνους ... τίσσaras
iv. 9	.. τοῦ θρόνου ..	.. τῷ θρόνῳ
v. 6	.. ἀποστελλόμενα ..	.. ἀπσταλμένα
v. 12	.. ἀξιον ..	.. ἀξιος
v. 13	.. πάντας ..	.. πάντα
v. 14	.. λέγοντα τὸ ..	.. ἔλεγον
vi. 13	.. βάλλει ..	.. βάλλουσα
vi. 17	.. αὐτοῦ ..	.. αὐτῶν
vii. 1	.. τι ..	.. πᾶν
vii. 9	.. ἱστῶτας ..	.. ἱστῶτες
—	.. φοίνικες ..	.. φοίνικας

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Rev. vii. 16	.. οὐδ' οὐ ..	.. οὐδέ
viii. 7	.. μεμιγμένα ..	.. μεμιγμένον
ix. 3	.. αὐταῖς ..	.. αὐτοῖς
ix. 21	.. φαρμάκων ..	.. φαρμακίων
x. 8	.. βιβλίον ..	.. βιβλαρίδιον
xi. 2	.. ἔξω ..	.. ἔξωθεν
xi. 5	.. θέλει ..	.. θελήσῃ
xi. 10	.. πέμψουσιν ..	.. πέμπουσιν
xi. 16	.. καθήμενοι ..	.. οἱ κάθηνται
xiii. 2	.. λείοντος ..	.. λείοντων
xiii. 10	.. ἀποκτανθήναι ..	.. ἀποκτανεῖ, δεῖ
xiv. 10	.. τῶν ἀγγέλων ..	.. ἀγγέλων ἁγίων
xiv. 14	.. υἱῷ ..	.. υἷον
xiv. 16	.. τὴν νεφέλην ..	.. τῆς νεφέλης
xiv. 18	.. κραυγῇ ..	.. φωνῇ
xvi. 1	.. ἐκχέετε ..	.. ἐκχέετε
xvi. 6	.. δίδωκας ..	.. ἰδωκας
xvii. 3	.. γίμον τὰ ..	.. γέμοντα
xvii. 4	.. χρυσίῳ ..	.. χρυσῷ
xvii. 6	.. εἶδον ..	.. εἶδα
xvii. 8	.. ὑπάγει ..	.. ὑπάγειν
xviii. 12	.. μαργαρίτον ..	.. μαργαρίτων
xviii. 14	.. ἀπώλετο ..	.. ἀπώλοντο
xviii. 16	.. χρυσίῳ ..	.. χρυσῷ
xviii. 18	.. ἱεραξαν ..	.. ἱεραζον
—	.. τὸ πον ..	.. καπνὸν
xviii. 19	.. ἐπέβαλον ..	.. ἱβαλον
xviii. 20	.. ἐν ..	.. ἐπ'
xviii. 21	.. μύλινον ..	.. μύλον
xviii. 24	.. αἷμα ..	.. αἷματα
xix. 5	.. ἀπὸ ..	.. ἐκ
xix. 6	.. λέγοντες ..	.. λεγόντων
xix. 13	.. βεβαμμένον ..	.. περιβεβλημένον
xix. 18	.. αὐτούς ..	.. αὐτῶν
xix. 20	.. τὴν καιομένην ..	.. τῆς καιομένης
xx. 3	.. πλανῇ ..	.. πλανήσῃ
xx. 11	.. αὐτοῦ ..	.. αὐτόν
xxii. 2	.. ποιῶν ..	.. ποιῶν
—	.. ἀποδιδοῦν ..	.. ἀποδιδούς
xxii. 8	.. ὅτε εἶδον ἔπαισον ..	.. ἰβλεψά ἔπαισα
xxii. 11	.. ῥυπαρευθῆτω ..	.. ῥυπανθῆτω
xxii. 21	.. τῶν ἁγίων ..	.. πάντων

Very few of these readings deserve special notice.

Matthew xi. 19. *Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων* (Alford *τέκνων*) αὐτῆς. The former denotes the justification of wisdom by her works; the latter, the justification of wisdom by her children, i. e., of Christ at the hands of His people.

Matthew xvi. 12. He did not tell them to beware of the leaven (Tischendorf) *τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων*, of the Pharisees and Sadducees, (Alford) *τῶν ἄρτων*, of bread.

Matthew xvii. 20. *Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν*, "On account of your little faith." Alford has *ἀπιστίαν*, "your unbelief," and suggests that *ὀλιγος* is an emendation introduced for the purpose of softening the expression.

Mark vii. 3. "The Pharisees wash their hands (πυκνὰ) frequently." Alford has πυγμῇ, a word which has perplexed commentators; but is now generally explained by the adverbs "diligently," "strongly" (with the fist).

Luke xxiii. 15. There is here a curious interchange of persons. According to Tischendorf, it was Herod who sent Him (who was faultless) to Pilate and the Jews, ἀνεπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς; according to Alford, it was Pilate who sent them, i. e., the Jews, to Herod, ἀνεπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν. Both of these are true historically, though both cannot be correct critically. The former is supposed by Alford to be an alteration to suit verse 11, where Herod is said to have sent him to Pilate, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πειλάτῳ.

John ii. 3. Rather a remarkable different reading, Καὶ οἶνον οὐκ εἶχον, ὅτι συνετελέσθη ὁ οἶνος τοῦ γάμου, "And they had no wine because the wine of the nuptials was finished;" the more common reading is, καὶ ὑστερήσαντος οἴνου. Tischendorf defends the former; Alford passes the passage by in silence.

1 Corinthians viii. 7. "Some through the use (συνηθεία) to this day of the idol"; the usual reading is συνειδήσει "conscience" or "consciousness." Alford pronounces the συνηθεία to be a gloss on the more difficult συνειδήσει.

2 Thessalonians ii. 3. The different readings ἀνομίας and ἁμαρτίας—the former of which denotes a particular kind of sin, that is, lawlessness; the latter, sin in general—would not have much significance were it not for the association with the words ὁ ἄνθρωπος. Alford, who adopts the usual reading, explains *the man of sin* to be one in whom sin is, as it were, personified, as righteousness is in Christ. If Tischendorf's reading be correct, the ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας is rather the man who resists the law of God and sets up a law of his own, in diametrical opposition to Christ, who came, not to destroy, but to fulfil, the divine law which was within His heart.

Hebrews xi. 13. "These all died in faith, not having received (Tischendorf, κομισάμενοι; Alford, λάβοντες; others, προσδεξάμενοι) the promises." These different readings probably arose from the difficulty of the passage, which commentators have been at great pains to explain. The real difficulty appears to us to lie in the word ἐπαγγελίας. If this be taken in a passive sense for ἐπαγγέλματα or ἐπαγγελμένα, any of the three words will make sense combined with truth, for the patriarchs did receive the promises, although they did not actually receive the things promised. Alford says that "ἐπαγγελία here, as so often, comprehends τὸ ἐπαγγελμένον.

James v. 16. "Confess therefore your faults (Tischendorf, τὰς ἁμαρτίας; Alford, τὰ παραπτώματα) one to another," ἁμαρτίας is a stronger word than παραπτώματα, the former implies sins in general, the latter denotes rather particular failings (from παραπίπτειν). The passage, which has nothing to do with auricular confession, may very well be rendered, "Acknowledge (ἐξομολογείσθε) your faults one to another."

1 Peter iii. 18. "Christ once died (ἀπέθανεν, Tischendorf), (ἔπαθεν, 'suffered,' Alford) for sins." Every word that has reference to the deep and sublime mystery of the atonement is worthy of careful study. In this instance, the ἔπαθεν, expressive of the suffering, is necessarily implied in the ἀπέθανεν, the dying of Christ. His whole life was a life of suffering; His death was ἀπαξ, once for all. We prefer Tischendorf's reading, and think that the weight of critical evidence is on his side.

Jude 5. In this passage, Alford has an unusual reading, which, he says, critical principles seem to require. Ἰησοῦς for Κύριος, "Jesus having saved the people out of the land of Egypt; secondly, destroyed them that believed not." This he explains of Christ. Tischendorf discusses the reading at considerable length, and shows that some have understood by Ἰησοῦς the Lord Jesus Christ, others, Joshua. The latter appears the more reasonable view. Joshua

having saved a people out of the land of Egypt, *i. e.*, the Israelites; secondly, destroyed the unbelievers, *i. e.*, the Canaanites, etc.

Revelation xiii. 10. The reading, "He that killeth (*ἀποκτενέῃ*), must be (*δεῖ αὐτὸν*) killed with the sword," is plain enough. The other (*ἀποκτανθῆναι*) is not quite so clear. Alford explains it thus, "If any to be slain, he should be slain with the sword."

Revelation xviii. 18. Tischendorf has, with the Textus Receptus, *κάπνον*, "They saw the smoke of her burning." Alford has *τόπον*, "the place."

Revelation xix. 13. For *βεβαμμένον*, "dipped," Tischendorf has, with the Codex Sinaiticus, *περιπεραμμένον*, "sprinkled."

Revelation xxii. 21. Tischendorf has *μετὰ πάντων*, *with all*. Alford has *μετὰ τῶν ἁγίων*, *with the saints*, and observes, "This, the reading of the Codex Sinaiticus, is nowhere else found as a parting formula."

4.—TRANSPOSITIONS.

In addition to the above different readings, we have noted down passages which are transposed, without being otherwise different in these two critical editions. The words of Alford are given in full; those of Tischendorf have the initial letters only.

ALFORD.				TISCHENDORF.			
Matt.	iii.	7, βαπτίζω ὑμᾶς..	..	..	..	ὁ. β.	
		16, ἀνέβη εὐθὺς ..	..	..	..	ε. ἀ.	
	iv.	1, νύκτας τεσσαράκοντα..	..	..	..	τ. ν.	
	v.	4, 6, (transpositi)					
	vi.	22, ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ ..	..	..	..	ῥ. ὁ. σ. ἀ.	
	viii.	10, τοσαύτην πίστιν ἔν τῷ Ἰσραὴλ ..	..	..	..	ἰ. τ. ἰ. τ. π.	
		27, ὑπακούουσιν αὐτῷ ..	..	..	..	α. ὑ.	
	xi.	11, ἔστιν αὐτοῦ ..	..	..	..	α. ἰ.	
		26, ἐγένετο εὐδοκία ..	..	..	..	εὐ. ἐγ.	
	xii.	14, οἱ δὲ ἐξεληθόντες ..	..	..	..	ἰ. δ. ο.	
	xiii.	28, αὐτῷ λέγουσιν ..	..	..	..	λ. α.	
	xiv.	16, ἤδη παρήλθον ..	..	..	..	π. ἦ.	
	xv.	1, φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς ..	..	..	..	γ. κ. φ.	
		38, γυναικῶν καὶ παιδίων ..	..	..	..	π. κ. γ.	
	xvii.	3, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες ..	..	..	..	σ. μ. α.	
	xviii.	8, χωλὸν ἢ κυλλόν ..	..	..	..	κ. ἦ. χ.	
	xix.	26, πάντα δυνατά ..	..	..	..	δ. π.	
	xx.	12, ἡμῖν αὐτοὺς ..	..	..	..	α. ἦ.	
		13, εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν ..	..	..	..	α. ἰν. εἴ.	
	xxii.	28, οὖν ἀναστήσει ..	..	..	..	ἀ. ο.	
		43, αὐτὸν Κύριον ..	..	..	..	Κ. α.	
	xxiii.	9, ὁ πατὴρ ὑμῶν ..	..	..	..	ὁ. ὁ. π.	
		30, αὐτῶν κοινωνοὶ ..	..	..	..	κ. α.	
		36, ταῦτα πάντα ..	..	..	..	π. τ.	
	xxiv.	33, πάντα ταῦτα ..	..	..	..	τ. π.	
	xxvi.	7, ἀλάβυστρον μύρου ἔχουσα ..	..	..	..	ἰ. ἀ. μ.	
	xxvii.	54, υἱὸς θεοῦ ..	..	..	..	θ. υ.	
Mark	i.	13, ἡμέρας τεσσαράκοντα ..	..	..	..	τ. ἦ.	
		46, φανερῶς εἰς πόλιν ..	..	..	..	ε. π. φ.	
	ii.	10, ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς ..	..	..	..	ἰ. τ. γ. ἀ.	
		16, ἀμαρτῶν καὶ τελωνῶν (bis) ..	..	..	..	τ. κ. ἀ.	
Mark	ii.	21, ὁ π' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα ..	..	..	..	τ. π. ἀπ. ἀβ.	
		23, παραπορεύεσθαι αὐτὸν ..	..	..	..	α. π.	
	iii.	3, χεῖρα ἔχοντι ξηρὰν ..	..	..	..	ξ. χ. ἔ.	
		7, ἠκολούθησαν καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ..	..	..	..	κ. ἀ. τ. ἰ. ἦ.	
		27, τὰ σκῆνη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθόντων εἰς τὴν οἰκίαν ..	..	..	..	ε. τ. ο. τ. ἰ. ε. τ. σ.	
		31, οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ..	..	..	..	ἦ. μ. ἀβ. κ. οἱ. ἀδ. ἀβ.	
	iv.	1, ἐμβάντα εἰς (τὸ) πλοῖον ..	..	..	..	ἰ. π. ἰμ.	
		16, εἰσὶν ὁμοίως ..	..	..	..	ὁ. ε.	
	v.	21, πάλιν εἰς τὸ πέραν ..	..	..	..	ε. τ. π. π. ἀ.	
		25, ἔτη δώδεκα ..	..	..	..	δ. ἔ.	
	vi.	2, ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν ..	..	..	..	δ. ἰ. τ. σ.	
		49, περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ..	..	..	..	ἰ. τ. θ. π.	
		53, ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν ..	..	..	..	ἰ. τ. γ. ἦ.	
	vii.	15, αὐτὸν κοινῶσαι ..	..	..	..	κ. α.	
	ix.	27, αὐτοῦ τῆς χειρὸς ..	..	..	..	τ. χ. α.	
		47, ἔστιν σε ..	..	..	..	σ. ἰ.	
	x.	43, διάκονος ὑμῶν ..	..	..	..	ὁ. δ.	
		51, θέλεις ποιήσω σοί ..	..	..	..	σ. θ. π.	
	xii.	1, ἐφύτευσεν ἄνθρωπος ..	..	..	..	ἀ. ε.	
	xiii.	15, τι ἄραι ..	..	..	..	ἀ. τ.	
		20, Κύριος ἐκολόβωσεν ..	..	..	..	ἰ. Κ.	
		21, εἶπῃ ὑμῖν ..	..	..	..	ὁ. ε.	
		29, ταῦτα ἴδητε ..	..	..	..	ἰ. τ.	
	xiv.	18, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ..	..	..	..	ὁ ἰ. ε.	
		40, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ..	..	..	..	α. οἱ. ὀφ.	
		72, δις φωνῆσαι ..	..	..	..	φ. δ.	
	xv.	15, τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ..	..	..	..	π. τ. ἰ. τ. δ.	
Luke	ii.	2, πρώτη ἐγένετο ..	..	..	..	ἰ. π.	
		25, ἦν ἄνθρωπος ..	..	..	..	ἀ. ἦ.	
		36, ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ..	..	..	..	μ. ἀ. ἔτ. ἐπ.	

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Luke	iii. 16, ὁ Ἰωάννης ἄπασιν λεγων ..	λ. π. ὁ Ἰ.
	23, ὡσεὶ ἑτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος ..	ά. ώ. έ. τ.
iv.	8, αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ..	ὁ Ἰ. ε. α.
	20, ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοί ..	οἱ ὀφ. έ. τ. σ. ἦ.
v.	29, τελωνῶν πολὺς ..	π. τ.
vi.	1, καὶ ἦσθιον τοὺς στάχους ..	τ. σ. κ. ἦ.
	3, πρὸς—ὁ Ἰησοῦς ..	ὁ Ἰ.—εἶπεν
	26, ὑμᾶς εἶπωσιν ..	ε. ὕ.
vii.	10, οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον ..	ε. τ. ο. οἱ π.
	35, πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς ..	τ. τέκ. α. π.
	46, τοὺς πόδας μου ..	μ. τ. π.
	47, αἱ ἀμαρτίαι αὐτῆς ..	αὐ. αἱ. ἀμ.
viii.	9, εἴη—αὐτῇ ..	α. ε.
	30, ἐστὶν ὄνομα ..	ὁ. έ.
	30, δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν ..	ε. δ. π.
ix.	13, πέντε ἄρτοι ..	ά. π.
	18, λέγουσιν οἱ ὄχλοι ..	οἱ ὀχ. λ.
	60, ἀπελθόντι πρῶτον ..	π. ά.
x.	21, εὐδοκία ἐγένετο ..	έγ. εὐ.
xi.	19, ὑμῶν κριταὶ ἔσονται ..	κ. έ. ὕ.
	36, μέρος τι ..	τ. μ.
xii.	13, αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου ..	έ. τ. ὁ. α.
	22, λέγω ὑμῖν ..	ὕ. λ.
	25, ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι ..	π. έ. τ. ἦ. α.
	52, οἶκῳ ἐνὶ ..	έ. ο.
xiii.	9, εἰ δὲ μήγε εἰς τὸ μέλλον ..	εἰς τ. μέ. ε. δ. μ.
xiv.	18, παραιτεῖσθαι πάντες ..	πάν. παρ.
	33, μου εἶναι ..	ε. μ.
xv.	17, ὥδε λιμῷ ..	λ. ὥ.
	21, ὁ υἱὸς αὐτῷ ..	α. ὁ υ.
xvi.	12, ὑμῖν δώσει ..	δ. ὕ.
	27, σε οὖν ..	ο. σ.
xviii.	4, ταῦτα δὲ ..	δ. τ.
xix.	18, Κύριε ἡ μνᾶ σου ..	ἦ. μ. σ. Κ.
xx.	10, δειράντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν ..	έ. α. δ.
	44, αὐτὸν Κύριον ..	Κ. α.
xxi.	9, γενέσθαι ταῦτα ..	τ. γ.
	11, λοιμοὶ καὶ λιμοὶ ..	λ. κ. λοι.
	35, γὰρ ἐπεισελεύσεται ..	έ. γ.
xxii.	7, εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ..	ἐν. μ. ὕ. έ.
	53, ὑμῶν ἐστίν ..	έ. ὕ.
xxiii.	12, Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ..	Ἡ. κ. ὁ Π.
	55, αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ..	έ. τ. Γ. α.
xxiv.	1, ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα ..	έ. τ. μ. ἦ.
	9, ταῦτα πάντα ..	π. τ.
	13, ἦσαν κορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ..	έ. α. τ. ἦμ. ἦσ. π.
	34, ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως ..	ὄν. ἦ. ὁ Κ.
John	i. 37, αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταί ..	ο. δ. μ. α.
iv.	16, σου τὸν ἄνδρα ..	τ. ά. σ.
	17, οὐκ ἔχω ἄνδρα ..	ά. ο. έ.
	24, εἰ προσκυνεῖν ..	π. δ.
v.	19, ὁμοίως ποιεῖ ..	π. δ.
	26, ἔδωκεν καὶ τῷ νιῷ ..	κ. τ. υ. έ.
	42, τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ..	ο. έ. τ. ά. τ. θ.
vi.	14, ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον ..	εἰς τ. κ. έρ.
	51, ἡ σὰρξ μου ἐστίν ἥν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ ..	έ. δ. ὕ. τῆς. τ. κ. ζ. ἦ
	τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς ..	σ. μ. έ.

	ALFORD.	TISCHENDORF.
John	vi. 52, οὗτος ἡμῖν ..	ἦ. ο.
	66, ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ..	τ. μ. αὐ. άπ.
	71, παραδίδόναι αὐτὸν ..	α. π.
vii.	4, ἐν κρυπτῷ τι κοιτᾷ ..	τ. έ. κ. π.
	31, ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν ..	π. δ. έπ. έκ. τ. δ.
	35, οὗτος μέλλει ..	μ. ο.
	42, ἔρχεται ὁ Χριστός ..	ὁ. Χ. έ.
	52, ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφῆτης ..	π. έ. τ. Γ.
viii.	23, τούτου τοῦ κόσμου ..	τοῦ κ. τ.
x.	28, ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς ..	δ. αὐ. ζ. α. ;
	32, καλὰ ἔργα ..	έ. κ.
	35, τοῦ θεοῦ ἐγένετο ..	έ. τ. θ.
	42, ἐπίστευσαν πολλοὶ ..	π. έ.
xi.	44, Ἰησοῦς αὐτοῖς ..	α. ὁ Ἰ.
xii.	16, οἱ μαθήται αὐτοῦ ..	α. ο. μ.
	50, λαλῶ ἐγώ ..	έ. λ.
xiii.	10, Ἰησοῦς αὐτῷ ..	α. Ἰ.
xiv.	3, ὑμῖν τόπον ..	τ. ὕ.
	16, ὃ μεθ' ὑμῶν ..	μ. ὕ. ᾗ
xv.	12, ὑμᾶς ἠγάπησα ..	ἦ. ὕ.
xvi.	22, λῦπην μὲν νῦν ..	ν. μ. λ.
xviii.	7, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ..	α. έ.
	18, μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ..	ὁ. Π. μ. α.
	22, τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκώς ..	π. τ. ὕ.
	39, ὑμῖν ἀπολύσω ..	ά. ὕ.
xix.	4, ἔξω ὁ Πιλάτος ..	ὁ Π. έ.
	12, ἐζήτει ὁ Πιλάτος ..	ὁ Π. έ.
	27, ὁ μαθῆτης αὐτὴν ..	α. ὁ μ.
	31, ἵνα μὴ—ἐπεὶ παρασκευῇ ἦν ..	έ. π. ἦ. ἱ. μ.
xx.	26, τὸν δάκτυλον μου ..	μ. τ. δ.
xxi.	23, ὁ λόγος οὗτος ..	οὗ. ὁ λ.
Acts	i. 4, αὐτοῖς παρήγγειλεν ..	π. α.
	ii. 22, ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀναδεδειγμένον ..	ἀν. άπ. τ. θ.
	36, ὁ θεὸς ἐποίησεν ..	έ. ὁ θ.
iii.	7, αὐτοῦ αἱ βάσεις ..	αἱ β. αὐ.
v.	12, ἐν τῷ λαῷ πολλὰ ..	π. έ. τ. λ.
vi.	13, ρήματα λαλῶν ..	λ. ρ.
vii.	60, ταύτην τὴν ἀμαρτίαν ..	τὴν ά. τ.
ix.	2, τῆς ὁδοῦ ὄντας ..	δ. τ. ὁ.
	22, τοὺς Ἰουδαίους ..	Ἰ. τ.
	37, αὐτὴν ἐθικαν ..	έ. α.
x.	28, ὁ θεὸς ἐδειξεν ..	έ. ὁ θ.
xii.	1, Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ..	ὁ β. Ἡ.
	11, γενόμενος ἐν αὐτῷ ..	ἐν έ. γ.
xiii.	15, λόγος ἐν ὑμῖν ..	έ. ὕ. λ.
	20, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσιν ..	ώ. έ. . . κ. μ. τ.
xiv.	7, ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι ..	ε. ἦ.
xvi.	40, τοὺς ἀσελεφούς παρεκάλεσαν αὐτοὺς ..	π. τ. ά. κ. έ.
	καὶ ἐξῆλθον ..	π. τ. ά.
xvii.	5, ἄνδρας τινάς ..	τ. ά.
	7, λέγοντες ἕτερον ..	έ. λ.
	10, ἀπῆσαν τῶν Ἰουδαίων ..	τ. Ἰ. ά.
xx.	3, αὐτῷ ἐπιβουλῆς ..	έ. α.
xxi.	5, ἐξαργίσαι ἡμᾶς ..	ἦ. έ.
xxiii.	1, ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ ..	τ. σ. ὁ Π.
	17, ἀπαγγεῖλαι τι ..	τ. ά.
xxv.	10, ἐπὶ—ἐστὼς εἰμι ..	έσ. έπ. ει.

	ALFORD.	TISCHENDORF.
Acts xxvi.	3, ὅντα σε	σ. δ.
	31, ἀξιδὼν ἡ δίσμων	ἡ. δ. δ.
xxvii.	8, ἦν πολὺς	π. ἡ.
xxviii.	7, ἡμέρας τρεῖς	τ. ἡ.
	16, τῷ Παύλῳ ἐπεγράφη	ἰ. τ. Π.
	28, ὑμῖν ἔστω	ἔ. ὑ.
Romans i.	1, Ἰησοῦ Χριστοῦ	X. 'I.
	29, πλεονεξία κακία	κ. π.
	ii. 16, Ἰησοῦ Χριστοῦ	X. 'I.
viii. 11,	Χριστὸν ἐκ νεκρῶν	ἰ. ν. X.
xii.	1, εὐάρεστον τῷ θεῷ	τ. θ. ε.
xvi.	2, προσδέξῃσθε αὐτήν	α. π.
1 Cor. i.	2, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ οὐσιν ἐν Κορίνθῳ	τ. ο. ἰ. K. ἡ. ἰ. X. 'I.
	ii. 2, τι εἰδέναι	ε. τ.
viii.	8, μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα οὐτε ἰδὼν φάγωμεν περισσεύομεν	φ. π. ο. ἰ. μ. φ. ὑ.
xiv.	8, φωνὴν σάλπιγξ	σ. φ.
xv.	12, ἐκ νεκρῶν ὅτι ἐγγήγερται	δ. ἑ. γ. ἰ. κ. ν.
	δ5, τὸ κέντρον—νῆκος	τ. ν.—κ.
xvi.	4, ἀξιὸν ἡ	ἡ δ.
2 Cor. i.	6, εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, (verba transposita)	
	19, Ἰησοῦς Χριστὸς	X. 'I.
	ii. 5, ἱκανοὶ—ἰσμεν λογίσασθαι τι ἀφ' ἑαυτῶν	ἀ. ἑ. ἰ. ἑ. σ. λ. τ.
viii. 18,	μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν	τ. ἀδ. μ. αὐ.
x.	10, μὲν ἐπιστολαί	ἰ. μ.
xi.	23, φυλακαῖς—πληγαῖς	π. φ.
xiii.	5, Ἰησοῦς Χριστὸς	X. 'I.
Gal. i.	18, ἔτη τριά	τ. ἑ.
	iii. 7, εἰσιν υἱοὶ	υ. ε.
	21, ἂν ἦν	ἡ. δ.
Eph. vi.	5, κυρίως κατὰ σάρκα	κα. σ. κν.
	21, εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς	κ. ὑ. ε.
	21, ὑμῖν γνῶρισει	γ. ὑ.
1 Thess. i.	13, Χριστοῦ Ἰησοῦ	'I. X.
2 Thess. i.	4, ἡμᾶς αὐτοὺς	α. ἡ.
1 Tim. i.	16, Χριστὸς Ἰησοῦς	'I. X.
2 Tim. i.	10, Ἰησοῦ Χριστοῦ	X. 'I.

	ALFORD.	TISCHENDORF.
2 Tim. iii.	12, εὐσεβῶς ζῆν	ζ. ε.
iv.	2, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον	π. ἰ.
Hebrews i.	8, ἡ	
	ii. 8, γὰρ τῷ	τ. γ.
	xi. 37, ἐπρίσθησαν ἐπειράσθησαν	ἐπει. ἑπρ.
	— θλιβόμενοι κακουχούμενοι	κ. θ.
James i.	22, ἀκροαταὶ μόνον	μ. ἀ.
	ii. 18, δεῖξω σοι	σ. δ.
	19, ὁ θεὸς ἔστιν	ἑ. ὁ. θ.
iii.	3, ἡμῖν αὐτοῖς	α. ἡ.
	8, δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων	δύ. ἀ. δα.
	14, ψευδίσθε κατὰ τῆς ἀληθείας	τ. ἀ. κ. ψ.
v.	9, ἀδελφοὶ κατ' ἀλλήλων	κ. ἀλ. ἀδ.
	18, υἱὸν ἰδωκεν	ἑ. υ.
2 Peter i.	4, μίγιστα καὶ τίμια ἡμῖν	τ. ἡ. κ. μ.
	17, ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς μου οὗτος ἔστιν	οὗ. ἰ. ὁ υ. ὁ ἀ.
	iii. 13, γῆν καινὴν	κ. γ.
1 John i.	5, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ	ἰ. α. ο. ἑ.
	8, ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν	ο. ἑ. σ. ἡ.
	ii. 10, ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν	ο. ἑ. σ. ἡ. α.
	19, ἡμεῖς ἡμῶν ἦσαν	ἡ. σ. ἑ. ἡ. μ.
2 John	5, γράφων σοι καινὴν	κ. γ. σ.
	12, ἡ πεπληρωμένη	π. ἡ.
Rev. i.	10, φωνὴν ὀπίσω μου	ὁ. μ. φ.
	iii. 4, ἔχεις ὀλίγα	ὁ. ἑ.
	18, χρυσίον παρ' ἑμοῦ	π. ἑ. χ.
vi.	12, ἐγένετο μίγας—ἐγένετο μέλας	μεγ. ἑ., μελ. ἑ.
xi.	5, θέλει αὐτοῖς	α. θ.
	6, τὸν οὐρανὸν [τῇ] ἐξουσίᾳ κλεῖσαι	ἑ. κ. τ. ο.
xiii.	7, πόλεμον ποιῆσαι	ποι. πολ.
	13, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν	κ. ἑ. τ. ο.
xiv.	8, δεῦτερος ἀγγελος	ἀ. δ.
xvii.	7, ἱρῷ σοι	σ. ἑ.
xviii.	4, ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου συγκοινωνήσῃ	ὁ λ. μ. ἑ. α.
xix.	4, οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι	οἱ π. οἱ ε. τ.
xx.	6, λυθῆναι αὐτόν	α. λ.
xxi.	2, ἰδὼν Ἰησοῦσα λέγει καινὴν	'I. κ. ε.
	3, μετ' αὐτῶν ἔσται	ἑ. μ. α.
xxii.	15, φιλῶν καὶ ποιῶν	π. κ. φ.
	18, ὁ θεὸς ἐκ' αὐτόν	ἑ. α. ὁ. θ.

The division into chapters of the books of the New Testament is the same in all the editions. The division into verses is also the same, with few exceptions, as John i. 38, 39, and subsequent verses; 2 Cor. i. 6, 7; viii. 12, 13; Col. i. 21, etc. In these and a few other instances, the verses of our Greek have been arranged so as to correspond to the other versions.

5.—WORDS BRACKETED IN ALFORD'S EDITION.

We have already mentioned that many words are, in the critical edition of Dean Alford, placed within brackets; not any in the edition of Tischendorf. Whether the learned Dean intended the bracketed passages to be considered

part of his text or not we cannot say. The employment of brackets in a critical text certainly seems to denote something like hesitation in the acceptance of some passages, and unwillingness in the rejection of others.

The subjoined list will be found, we think, tolerably correct. The reader will observe that the words marked thus * have been received into the Hexaglot text, while those which are marked thus † form part of the text of Tischendorf. The words left without a symbol are not found either in the text of Tischendorf or in the Hexaglot Bible.

Matt. xxvi. 28, *καινης*. Mark vii. 16, *εἰτις ἔχει ὧγα ἀκούειν, ἀκουέτω* *; viii. 37, *δώσει* (δοῖ Tischendorf) *ἄνθρωπος* †; ix. 45, *εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον* *; x. 6, *ὁ θεός* *; 10, *αὐτοῦ*; xi. 17, *αὐτοῖς* †; 23, *ὁ ἐὰν εἴπῃ* *. Luke iii. 20, *καὶ*; ix. 54, *ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν* *; 55, *καὶ εἶπεν οὐκ οἴδατε οἷου πνεύματος ἐστε. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι ἀλλὰ σῶσαι* *; xxi. 38, *γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς* *. John iv. 43, *καὶ ἀπῆλθεν* *; xvi. 10, *μου* *.

Acts ii. 41, *ἐν* †; iii. 6, *ἐγείραι καὶ* *; 8, *καὶ* †; iv. 4, *ὡς*; 30, *σε* †; v. 16, *εἰς* *; 24, *ιερεὺς καὶ ὁ*; vi. 16, *ἐκ* †; 15, *εἰς Αἴγυπτον* †; 26, *ὕμεις* *; viii. 10, *πάντες* †; ix. 5, *σύ*; x. 11, *δεδεμένον καὶ* *; xii. 25, *καὶ*; xiii. 15, *τις* †; xviii. 14, *οὖν*; xix. 15, *αὐτοῖς* †; 40, *οὐ* †; xxi. 25. *τὸ*; 33, *ἀν*; xxii. 9, *καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο* *; 18, *τὴν*; 25, *ὁ Παῦλος* †; xxiii. 25, *περι-*; 27, *αὐτὸν* *; xxiv. 6, 7, 8, *καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον . . . πρὸς σέ* *; 14, *τοῖς ἐν* †; 20, *ἐν ἐμοί* *; xxv. 7, *αὐτὸν* †; 17, *αὐτῶν* †; 18, *πονηράν* †; 20, *εἰς*; 24, *ἐπὶ*; xxvi. 4, *τὴν* †; xxvii. 2, *εἰς* †; K[λ] *αυδᾶ* †; 8, *τοῦ*; 41, *τῶν κυμάτων*; xxviii. 16, *ὁ ἐκατόνταρχος . . . στρατοπεδάρχῳ, δέ*; 29, *καὶ ταῦτα αὐτοῦ . . . συζήτησιν* *.

Romans iii. 1, *γὰρ* †; 22, *καὶ ἐπὶ πάντας* *; iv. 1, *εὐρηκέναι* †; 11, *καὶ* *; 19, *οὐ* *, *ἦδη* *; 22, *καὶ* †; v. 12, *ὁ θάνατος* †; vii. 23, *ἐν* †; viii. 11, *τὸν* †; 24, *καὶ* *; 34, *καὶ* *; ix. 32, *νόμου* *; x. 3, *δικαιοσύνην* †; 15, *εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων* *; xi. 21, *μή πως* *; xiii. 9, *ἐν τῷ* †; xiv. 6, *καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ* *; 12, *οὖν* †, *ἀπὸ*; 22, *ἦν* [;]; xv. 11, *λέγει*; 14, *τῆς* †; 15, *ἄδελφοι* *; 19, *ἀγίον*; 32, *καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν* †; xvi. 24, *Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου . . . ἀμήν* †.

1 Cor. i. 1, *κλητὸς* †; 2, *τε*; ii. 10, *αὐτοῦ* *; 15, *μὲν* *; iii. 5, *τι[s]* bis; 12, *τοῦτον*; vii. 28, *ἡ* †, 38, *ἐκ bis*; ix. 6, *τοῦ*; x. 11, *πάντα* *; xi. 15, *αὐτῇ* †; 19, *καὶ*; xii. 19, *τὰ*; xiii. 4, *ἡ ἀγάπη* †; xiv. 2, *τῷ*; 26, *ὕμῶν* *; 37, *ἐντολή* *; 39, *μου* †; xv. 5, *εἶτα*; 21, *ὁ*; 28, *καὶ* †. 2 Cor. i. 8, *ἡμῖν* *; 17, *βουλ[ευ]όμενος*; ii. 7, *μᾶλλον* †; 17, *τοῦ*; iv. 14, *Κυρίου* †; 16, *ἔσω[θεν] ἡμῶν* †; viii. 13, *δε* *; ix. 2, *ἐξ*; x. 8, *τέ* †; xi. 32, *θέλων* *; xii. 5, *μου* †; 6, *τι* *; 7, *διὸ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι* †; 14, *τοῦτο* †; xiii. 4, *εἰς ὑμᾶς* †; 5, *ἐστιν* *.

Gal. ii. 16, *[δι]ότι*; v. 4, *τοῦ*; 8, *τῇ*; 21, *φόνου*.

Eph. i. 1, *ἐν Ἐφέσῳ* †; 15, *ἀγάπην τὴν* †; 16, *ὕμῶν* *; 18, *καὶ* *; ii. 1, *ὕμῶν* †; 9, *τῆς*; iii. 1, *Ἰησοῦ* *; 12, *τὴν* †; 21, *καὶ* †; iv. 7, *ἡ* †; 26, *τῷ*; v. 19, *ἐν πνευματικαῖς* †; 30, *ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ* *; 32, *εἰς* †; vi. 1, *ἐν Κυρίῳ* †; 16, *τὰ* †.

Phil. i. 14, *τοῦ θεοῦ* †; 17, *τὸν* †; 18, *δτι* †; ii. 9, *τὸ* †; iii. 7, *ἀλλὰ* *; 10, *τὴν* *. Col. ii. 12, *καὶ* †.

1 Thess. iv. 8, *καὶ* †; v. 2, *ἡ*; 6, *καὶ*. 2 Thess. ii. 12, *ἐν*.

1 Tim. i. 12, *καὶ* *; ii. 10, *καὶ*; v. 8, *τῶν*; 16, *πιστὸς ἡ* *; 20, *δὲ*. Titus i. 10, *καὶ*. Philem. 6, *Ἰησοῦν* *; 12, *σὺ δὲ* *.

James ii. 24, *αὐτοῦ* †; iii. 1, *αἰ*.

1 John ii. 6, *οὕτως* †; iii. 19, *καὶ* †; 21, *ἡμῶν* †; iv. 16, *μένει* †; v. 6, *ὁ*.

Rev. i. 5, *ἡμῶν* †; ii. 8, *μου* *; 10, *δὴ* *; 13, *καὶ* *, *αἰς* *, *μου* †; 14, *δτι* †; 20, *σου* *; iii. 2, *τὰ* †; 7, *τοῦ* †; 17, *δτι* †; 20, *καὶ* †; iv. 5, *αὐτοῦ* *, *τὰ* †; 7, *τὸ* †, *ὡς* †; 13, *ζῶν* †; 8, *τὰ* †; *αὐτῶν* †; 11, *ὁ ἅγιος* *; v. 3, *ἄνω* *; vi. 6, *ὡς* †; 7, *φωνήν* †; 9, *διὰ* †; 11, *ἐκάστη* †, *μικρον* †; vii. 1, *καὶ* †; 9, *καὶ* †; xi. 6, *οἱ* †; xii. 2, *καὶ* †; xiii. 15, *ἵνα*; 17, *καὶ*;

xiv. 3, ὥς; 6, ἀλλὸν †; 18, ἐξῆλθεν †; xv. 5, οἶ †; xvi. 1, ἐκ τοῦ ναοῦ †; xvii. 1, τῶν † bis; 4, καὶ †; 17, καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν †; xviii. 6, τὰ †; 16, ἐν †; 23, καὶ †, ἐν †, οἶ †; xix. 11, καλούμενος †; 12, ὥς *, ὀνόματα γεγραμμένα καὶ (Tisch. ὄνομα γεγραμμένον); xxi. 6, αὐτῷ †; 9, τῶν †; 22, ὁ †; xxii. 5, φωτὸς †, ἡλίου †; 10, γὰρ †; 19, ἐκ †.

6.—WORDS NEITHER IN TISCHENDORF NOR IN ALFORD,

Which being for the most part in the Syriac and other versions, have been introduced within brackets into the Hexaglot text, generally from the Textus Receptus.

Matt.	vi. 13, ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν	Luke	xxiv. 36, ὁ Ἰησοῦς	John	xi. 19, αὐτῶν
	xxiii. 14, οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.		xxiv. 46, καὶ οὕτως ἔδει		xiii. 3, ὁ Ἰησοῦς
Mark	xxvii. 35, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον	John	xxiv. 48, δὲ ἴστε		xiii. 22, οὖν
	xiv. 27, ἐν ἱμοῖ ἐν τῇ νυκτὶ ταυτῇ		xxiv. 49, Ἱερουσαλήμ		xiii. 23, δὲ
Luke	xv. 28, καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λεγούσα· καὶ μετὰ ἀνόμων ἰλογίσθη		i. 29, ὁ Ἰωάννης		xiii. 38, αὐτῷ
	iv. 18, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν		i. 42, καὶ		xiv. 17, δὲ
	xi. 2, ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. γενηθήτω τὸ θεῖον ἡμῶν σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.		i. 43, δὲ		xvi. 16, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα
	xi. 4, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ		i. 49, καὶ λέγει		xvi. 29, αὐτῷ
	xi. 54, καὶ ζητοῦντες ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ		i. 51, ἀπάργε		xvi. 32, νῦν
	xii. 27, αὐξάνει		ii. 10, δὲ		xvii. 12, ἐν τῷ κόσμῳ
	xii. 31, πάντα		ii. 17, δὲ		xvii. 17, σου
	xii. 38, οἱ δοῦλοι		iii. 15, μὴ ἀπόληται ἄλλ'		xvii. 22, ἵσμεν
	xvii. 21, ἰδοὺ		iv. 16, ὁ Ἰησοῦς	Acts	xviii. 34, αὐτῷ
	xvii. 36, ζῶντες ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἰς παραληφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται		iv. 42, ὁ Χριστός		iv. 18, αὐτοῖς
	xviii. 11, πρὸς ἑαυτὸν		iv. 47, αὐτὸν		v. 9, εἶπεν
	xviii. 22, ταῦτα		v. 3, 4, πολὺ . . . ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἰμβάς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὲς ἐγένετο, ᾧ δὴποτε κατείχετο νοσήματι.		v. 37, ἱκανὸν
	xviii. 24, περίλυπον γεγόμενον		v. 12, οὖν . . . τὸν κράββατόν σου		v. 40, αὐτοῦς
	xix. 45, ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντες		v. 16, καὶ ἐζητοῦν αὐτὸν ἀποκτεῖναι		vii. 14, αὐτοῦ
	xx. 23, τί με πειράζετε		v. 29, δὲ		vii. 19, ἡμῶν
	xx. 30, ἔλαβεν . . . τὴν γυναῖκα καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος		vi. 7, αὐτῶν		vii. 30, Κυρίου
	xx. 32, δὲ πάντων		vi. 14, ὁ Ἰησοῦς		vii. 31, πρὸς αὐτόν
	xxii. 31, εἶπε δὲ ὁ Κύριος		vi. 15, αὐτόν		vii. 37, Κύριος, αὐτοῦ ἀκούσεσθε
	xxiii. 8, πολλὰ		vi. 22, ἐκείνο εἰς θ' ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ		viii. 18, τὸ ἅγιον
	xxiii. 11, αὐτόν		vi. 58, ὑμῶν τὸ μῖνον		viii. 37, εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· εἰ πιστεύετε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ἐξεστὶν, ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν
	xxiii. 38, γεγραμμένη		vi. 65, μου		ix. 5, Κύριος εἶπεν
	xxiii. 39, λέγων		vi. 69, ὁ Χριστός . . . τοῦ ζῶντος		ix. 12, ἐν ὁράματι
	xxiii. 42, Κύριε		vii. 20, καὶ εἶπεν		x. 7, αὐτοῦ
	xxiii. 43, ὁ Ἰησοῦς		vii. 26, ἀληθῶς		x. 20, τρεῖς
	xxiii. 48, ἑαυτῶν		vii. 29, δὲ		xi. 25, αὐτόν
			viii. 21, ὁ Ἰησοῦς.		xi. 28, Καίσαρος
			viii. 28, αὐτοῖς		xii. 9, αὐτῷ
			viii. 38, μου, ὑμῶν		xiii. 42, ἐκ τῆς συναγωγῆς
			viii. 59, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρήγεν οὕτως		xiii. 51, αὐτῶν
			ix. 6, τοῦ τυφλοῦ		xiv. 28, ἐκεῖ
			ix. 31, δὲ		xv. 11, Χριστοῦ
			ix. 41, οὖν		xv. 18, τῷ Κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ
			x. 4, καὶ		xv. 23, γὰρ
			x. 7, αὐτοῖς		xv. 24, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον
			x. 29, μου		xv. 34, ἔδοξε δὲ τῷ Σίλῳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ
					xvi. 6, τοῦ θεοῦ
					xvi. 31, Χριστόν
					xvi. 34, αὐτοῦ

Acts xvii. 15, αὐτὸν
 xviii. 1, ὁ Παῦλος
 xviii. 20, παρ' αὐτοῖς
 xviii. 21, δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν
 ἱερομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα
 xix. 2, εἰπον
 xix. 4, Χριστὸν
 xix. 9, τοῦ Κυρίου
 — τινός
 xx. 25, τοῦ θεοῦ
 xxi. 10, ἡμῶν
 xxiii. 30, ἑξαυτῆς
 xxiv. 23, τε
 xxv. 16, εἰς ἀπώλειαν
 xxv. 22, ἔφη
 xxv. 25, αὐτόν
 xxvi. 3, σου
 xxvi. 28, ἔφη
 xxvi. 29, εἶπεν
 xxviii. 30, ὁ Παῦλος

Romans i. 29, πορνεία
 i. 31, ἀσπόνδους
 iii. 26, Χριστοῦ
 iv. 23, εἰς δικαιοσύνην
 vi. 11, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν
 viii. 26, ὑπερ ἡμῶν
 ix. 31, δικαιοσύνης
 ix. 32, γὰρ
 xi. 2, λέγων
 xii. 2, ὑμῶν
 xiii. 1, ἑξουσίαι
 xiii. 7, οὖν

1 Cor. i. 20, τοῦτον
 iii. 3, καὶ διχοστασίαι
 iii. 22, ἰστίν
 iv. 6, φρονεῖν
 v. 4, Χριστοῦ (bis)
 v. 7, ὑπὲρ ἡμῶν
 vi. 20, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἄτιναι
 ἴσθι τοῦ θεοῦ
 vii. 1, μοι
 vii. 39, νόμφ
 viii. 2, δὲ
 ix. 18, τοῦ Χριστοῦ
 x. 20, τὰ ἔθνη
 x. 23, μοι (bis)
 xi. 2, ἀδελφοί
 xi. 24, λάβετε φάγετε, κλόμενον
 xii. 29, ἀναξίως, τοῦ Κυρίου
 xii. 34, δὲ

1 Cor. xiv. 10, αὐτῶν
 xiv. 34, ὑμῶν
 xv. 20, ἰγένετο
 xv. 39, σὰρξ
 xv. 47, ὁ Κύριος
 xvi. 22, Ἰησοῦν Χριστόν
 xvi. 23, Χριστοῦ
 xvi. 24, ἀμήν

2 Cor. ii. 3, ὑμῖν
 iv. 6, Ἰησοῦ
 x. 8, ἡμῖν
 xi. 31, ἡμῶν, Χριστοῦ
 xii. 9, μου
 xii. 11, καυχώμενος
 xii. 14, ὑμῶν
 xiii. 4, εἰ
 xiii. 13, ἀμήν

Gal. i. 10, γὰρ
 iii. 17, εἰς Χριστόν
 vi. 17, Κυρίου

Eph. iii. 14, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 iv. 9, πρῶτον
 v. 22, ὑποτάσσεσθε
 vi. 24, ἀμήν

Phil. i. 8, ἰστὶν
 ii. 5, γὰρ
 iii. 16, κανόνι τὸ αὐτὸ φρονεῖν
 iii. 21, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ
 iv. 13, Χριστῷ
 iv. 23, ἡμῶν, ἀμην

Col. ii. 2, καὶ πατὴρ καὶ τοῦ
 ii. 11, τῶν ἀμαρτιῶν
 ii. 18, μὴ
 ii. 20, οὖν
 iii. 6, ἐπὶ τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας
 iii. 16, καὶ (bis)
 iii. 24, γὰρ

1 Thess. i. 2, ὑμῶν
 iii. 11, Χριστὸς
 iii. 13, Χριστοῦ
 v. 3, γὰρ
 v. 28, ἀμήν

2 Thess. i. 8, Χριστοῦ
 iii. 4, ὑμῖν
 iii. 18, ἀμήν

1 Tim. v. 25, ἴσθι
 vi. 17, ζῶντι τῷ

2 Tim. iv. 1, τοῦ Κυρίου

Titus i. 4, Κυρίου
 iii. 15, ἀμήν

Philem. 12, προσλαβοῦ.
 25, ἀμήν

Heb. i. 3, ἡμῶν
 ii. 7, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἱερά
 τῶν χειρῶν σου
 iii. 1, Χριστόν
 vii. 21, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ
 x. 9, ὁ θεὸς
 x. 34, ἐν οὐρανοῖς
 xi. 5, αὐτοῦ
 xi. 6, θεῷ
 xi. 11, ἔτεκεν

James i. 12, ὁ Κύριος
 ii. 3, αὐτῷ, ὡς
 v. 10, μου

1 Pet. i. 16, εἴμι
 i. 23, εἰς τὸν αἰῶνα
 iii. 10, αὐτοῦ
 iii. 16, ὑμῶν ὡς κακοποιῶν
 iv. 1, ὑπὲρ ἡμῶν
 iv. 14, κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται
 κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται
 v. 11, ἡ δόξα καὶ
 v. 14, Ἰησοῦ, ἀμήν

2 Peter ii. 22, δὲ

1 John iii. 5, ἡμῶν
 iii. 14, τὸν ἀδελφόν
 iv. 3, Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἡλυθότα
 v. 7, ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ πατήρ, ὁ λόγος καὶ τὸ
 ἄγιον πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἓν εἰσι
 v. 8, καὶ τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν
 τῷ γῆ

2 John 3, Κυρίου

Jude 19, ἐαυτοῦς

Rev. i. 4, ἴσθι
 i. 9, Χριστῷ, Χριστοῦ
 ii. 13, τὰ ἔργα σου καὶ
 ii. 17, φαγῆν
 iii. 3, ἐπὶ σὲ
 v. 6, καὶ ἰδοὺ
 v. 7, τὸ βιβλίον
 vi. 1, καὶ βλέπε
 vi. 5, καὶ βλέπε
 ix. 4, μόνους
 xv. 4, σε
 xvi. 3, 4, ἄγγελος
 xviii. 6, αὐτῇ
 xx. 9, ἀπὸ τοῦ θεοῦ
 xxii. 21, Χριστοῦ, ἀμήν

It cannot be denied that some of the passages rejected by modern critics have, for ages past, been regarded by the mass of Christians throughout the world as an essential part of the inspired word. Take, for instance, the magnificent ascription of praise to the universal Father at the end of the Lord's Prayer (Matt. vi. 13), "For thine is the kingdom, the power and the glory, for ever and ever;" an ascription which has found place in the Greek

Textus Receptus, the Syriac (not the Latin), and in all the modern versions. This sublime doxology is now discovered to be an interpolation from the liturgies, in interruption of the context.

Take, again, that touching incident in the ineffable tragedy of the Crucifixion, when the garments of Jesus were divided, and lots cast for his seamless coat (Matt. xxvii. 35), the Evangelist, one of whose main objects was to connect the gospel of the New Testament with the prophecy of the Old, adds, "That it might be fulfilled which was spoken by the prophet, They parted my garments amongst them, and for my vesture they cast lots." This passage is found in the Textus Receptus and in the Vulgate, not in the Syriac, and is doomed by modern critics.

Another reference to prophecy (Mark xv. 28), also in connexion with the crucifixion, is similarly doomed, "And the Scripture was fulfilled which saith, And he was numbered with the transgressors." Nearly the whole of the Lord's Prayer is expunged by critics from Luke xi. Amongst other passages which they reject as spurious are John v. 4, the troubling of the waters by the angel; Acts viii. 37, the dialogue of Philip with the Eunuch, in which the former is represented as saying, "If thou believest with all thine heart thou mayest (be baptised)," and the latter as making the confession, "I believe that Jesus Christ is the Son of God." Then there is the celebrated passage (1 John v. 7) "There are three that bear record in heaven, the Father, the Word, and the Holy Spirit, and these three are one," besides other passages of minor importance.

"I am very anxious," observes Dean Alford (Proleg., N. T., c. vi., § 1, p. 93), "not to leave the impression on the reader that my present text differs from the former ones, or from those of Tischendorf and Tregelles, more than is really the case. In fact, with regard to the principles which regulate the decision in by far the greater number of differing readings, we are all in accord. It is but seldom, in most parts of the New Testament, that those passages occur where our reasons of divergence come into play. When it is objected by such writers as the critic in the 'British Quarterly' that the texts in the modern critical editions are not even substantially the same, let the reader not hastily take this for granted, but carefully examine for himself how far it is true. And let him learn hence to estimate the real gain which has accrued to our knowledge of the sacred text from that modern criticism which it is now becoming the fashion to despise (?): the positive progress which has been made in all those places where the ancient MSS. are unanimous against our Received Text: and the more satisfactory state of our knowledge by means of more collations, and the exercise of critical judgment, even where the true reading is, and perhaps ever must remain, a matter of doubt."

We having carefully examined and compared the texts of Alford and Tischendorf, and given statistical results in the preceding pages, the reader will be in a position to judge for himself how far these critics are in accord. There can be no doubt that the critical authority of the Received Text has been attacked and overthrown; and if it be true that modern critics agree as to the general principles which regulate the selection of a particular reading, if reasons of divergence seldom come into play, if in the majority of instances critics are in accord; then it is only reasonable for the Christian world to expect these learned men, or their representatives, to settle minor differences, and not only to bring out revised modern versions of the New Testament, but to fix on a firm basis the Greek text now floating in the air.

Surely such a work as this might easily be accomplished, and most surely nothing could be more acceptable to the biblical student, in these days of inquiry, than to witness the accomplishment of such a work by a body of men competent to the undertaking, and to hear from their lips the words said to have been used by the Elzevirs in their preface to the first Received Text, *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum*.

OF THE SYRIAC TEXT OF THE NEW TESTAMENT.

WE are informed by the learned Bishop Walton (Proleg. XIII.), that the language generally known as Syriac, has at different epochs borne the various names of Chaldee, Babylonian, Aramaic, Assyrian and even Hebrew; "Specialiter vero Syriaca hodie appellatur lingua sive dialectus illa, in qua exstant antiquissimæ V. et N. T. versiones apud Christianos Orientales; quæ eo quod Antiochiæ in usu erat (ubi primum nomen Christianorum, ubi etiam erectus est Patriarchatus diu ante Concilium Nicænum, per cujus ecclesias in Sacris in usu frequentiori erat), dialectus inde *Antiochena* dicebatur." *But that language or dialect is now specially called Syriac, in which the most ancient versions of the Old and New Testaments exist among Oriental Christians, and which was called Antiochian because it was in use at Antioch.* This Antioch dialect is a mixture of Hebrew and Chaldee, and it is said that in it the Gospel of St. Matthew and the Epistle to the Hebrews were originally written. The translation of the Holy Scriptures into Syriac was made in about the times of the Apostles. The Peshito version of the New Testament was edited by J. A. Widmanstad, assisted by W. Postell, at the expense of the Emperor Ferdinand I. This version, called Peshito, or Simplex, because of its literal conformity to the original, was brought to Europe by Moses of Mardin, 1552, and printed at Vienna three years later.

Several books of the New Testament, wanting in the Peshito, viz., 2 Peter, 2 and 3 John, Jude, and Revelation, have been supplied by a translation made, as has been supposed, by Mar Abba, primate of the east, between the years 535 and 552. This supplementary translation is, unfortunately, of an inferior character.

It appears that amongst the ancient Syrians, as amongst the ancient Hebrews, the use of vowel-points was unknown. According to Gabriel Sionite, who was the first to point the Old Testament Scriptures, the letters $\beth$, $\daleth$, $\wedge$ formerly served as vowel-symbols. At the time of Mohammed, the Syrians recognized but three vowel-symbols, which the Arabs subsequently borrowed from them, viz., a dot above a letter denoting *a*; beneath $\wedge$ (jud) denoting *i*, and beneath $\daleth$ (vau) denoting *u*. At a later period the number of vowel signs was increased, but dots alone were employed in the following form :—

$\div$ Petocho (ܐܬܐ) = <i>a</i> --- or --- Revotzo (ܐܬܐ) = <i>e</i> --- or --- Chevotzo (ܐܬܐ) = <i>i</i>	}	--- Zekofa (ܐܬܐ) = <i>o</i> --- or --- Etzetzo (ܐܬܐ) = <i>u</i>

After this the Monophysites expressed the vowels in Greek characters, thus:—

$\overset{\cdot}{\text{—}}$ or $\frac{\cdot}{\text{—}}$ Petocho = Greek A	$\overset{\cdot}{\text{—}}$ or $\frac{\cdot}{\text{—}}$ Zekofo = Greek o
$\overset{\cdot}{\text{—}}$ or $\frac{\cdot}{\text{—}}$ Revotzo = „ e	$\hat{\text{—}}$ Etzotzo = „ r
$\overset{\cdot}{\text{—}}$ or $\frac{\cdot}{\text{—}}$ Chevotzo = „ H	

The Greek vowels seem to have been generally used in preference to the others since the time of Theophilus of Edessa, Cent. VIII., but in old MSS. and in many printed books both notations are found side by side.

The design of the Monophysites in introducing the Greek vowels was, doubtless, to facilitate the reading of the Syriac version amongst non-Syriac Christians. The wisdom of the plan is questionable; its failure manifest from the very small number of Greek scholars and theological students, who, notwithstanding this ingenious contrivance, possess any knowledge of the Syriac language. Nothing could have been more simple and intelligible than the old method of expressing vowel-sounds by dots or diacritic points; the introduction of another method has led to a confusion which will probably continue for ever. There are not wanting those in modern days, who think it folly to retain two distinct methods of vocalisation, and advocate the discontinuance of the use of the Syriac points, and the exclusive employment of the Greek vowels. We were strongly urged to adopt this course in the Hexaglot Bible. After careful deliberation we arrived at the conclusion that it was not within our province to reject the old and natural system of Syriac points, and that if we expunged either from our text it must be the comparatively modern and foreign system of Greek vowels. We resolved to follow the plan adopted by Bishop Walton in his renowned Polyglot, to expunge neither; to take the Syriac as we find it, and not as some modern scholars think it ought to be.

The Syriac vowels, as we have already observed, were at first unexpressed, or expressed only by the vowel-letters ܐ , ܝ , ܘ , then diacritic points were introduced, i. e., points which, by their position above or below a consonant, distinguished one vowel-sound from another; next appeared the Greek vowels, the useless innovation of the Monophysites. But even after this innovation the use of diacritic points, as vowels, was retained in general by the Nestorians, and occasionally by the Maronites (Uhlemann, Gram. der Syrischen Sprache). The single point served, and still serves, not merely to distinguish one vowel sound from another, but for other purposes of equal importance, viz.:

1. To indicate the different tenses and persons of a verb.
2. To take away the aspiration of the letters ܐܠܦ , in which case it answers to the Hebrew Daghesh lene; or to double a consonant, and in this case it corresponds to the Hebrew Daghesh forte. This point is called ܕܥܬܐ Kushoi, “hardening,” and is placed above.
3. To indicate the retention of the aspirate. This point is called ܕܥܬܐ , Rucoch, “softening,” and is placed below.
4. To give, occasionally, a special demonstrative meaning to words compounded with ܐܝܢ as ܐܝܢܐ , and also to denote a question, a command, admiration and the like.

In addition to the single point, which is employed for the objects just explained, two points (ܕܥܬܐ) are sometimes placed above a letter. This symbol bears the name of ܕܥܬܐ , Ribui, the object of which is to point out the plural.

A horizontal line placed above a letter is called ܕܥܬܐ , Marhetono, “a hastening on,” which denotes that there is to be no vowel-sound associated with the letter. This bears some resemblance to Sh’va quiescent in Hebrew.

A similar line placed below a consonant is termed **ܡܚܓܝܢܐ**, Mehagyono, "meditating," or "pausing." This implies that there is a sort of diæresis, a short vowel-sound connected with the consonant. It is something like the Hebrew Sh'va mobile. In some printed books, this symbol is expressed by a single dot; in others, as in Walton's Polyglot, Mehagyono is replaced by the furtive vowel, **ܐ**; thus **ܐܝܬܐ**, **ܐܡܬܐ** and **ܐܢܬܐ** are, each of them, pronounced *dechello* (not *dechleto*).

There is yet another line placed beneath a consonant which is called the *Linea occultans*. This denotes that the sound of the letter under which it is found is to be softened, not suppressed, as **ܐ** before **ܐܝܬܐ**; and the middle radical of some imperatives, **ܐܝܬܐ**. In some instances it denotes assimilation as **ܐܝܬܐ**, **ܐܡܬܐ**, **ܐܢܬܐ** (Uhlemann § 8, page 12).

The editions, which have been consulted in forming the Syriac text of the Hexaglot New Testament, are the following:

1. That of Bishop Walton, 1657.
2. The edition printed at the expense of the British and Foreign Bible Society, and edited by the conjoint labours of Dr. Buchanan and Professor Lee, the former of whom corrected for the press as far as the Acts of the Apostles, the latter completed the work.
3. The Paris edition of 1824, being a revision of the edition in Le Jay's Polyglot Bible, 1645.
4. The Hamburg edition of 1669 (occasionally). Nearly the whole of the Syriac sheets were prepared expressly for this Work, and the vowels, by being placed either above or below the consonants, arranged in such a manner as was found most convenient and suitable. Those vowels, which find place beneath the consonants, are turned upwards, as in Walton, towards the letters to which they belong, and the diacritic points have been introduced consistently with the principles just expounded, and almost always in agreement with the editions of Walton and of Paris. We were advised at first to adopt the Bible Society's edition, but found it so inferior in punctuation to the others, that we were compelled to abandon it.

The Bible Society has recently published a new edition of the Gospels, in which the Greek vowels only are used, and placed above the consonants. This is a decided improvement on the former, although in many instances the vowel, owing to the peculiarity of the type, is placed of necessity *at the side* instead of *above*, whereas it might conveniently have been placed *below* the letter. We believe there are no diacritic points in this edition.

In the Paris edition of 1824, the Greek vowels are employed, but the diacritic points are in full force, and often supply the place of vowels, as **ܐ** for **ܐ** and **ܐ** for **ܐ** or **ܐ**. Many words and syllables are left without any vowels at all.

To Dr. Payne Smith, the present Dean of Canterbury, and to Dr. Young of Edinburgh, we have to express our obligations for having directed our attention to the very important matter of punctuation; for although we have pursued our own independent course, we have, we trust, profited by the counsel of those two able Syriac scholars. Our hearty thanks are due, above all, to the late Dr. McCaul for valuable assistance and encouragement, and these thanks we record in this place as an affectionate tribute to his memory.

Besides arranging the vowels as we found most convenient, we have made the following use of the diacritic points. In the preterite of the first, or Peal, conjugation, we have placed the point under one of the radical letters. In the future we have placed the point under one of the radicals of all the persons except the first

singular, in which instance the point is placed above. In the participle we have placed it above the first or second radical. From all imperatives the point has been intentionally omitted. Amira and Lud. de Dieu affirm that in this mood the use of the point is optional. We have dropped it for the sake of distinguishing the imperative from the preterite. As examples of the above we may adduce **אָוָה** *I was*, **אָוָה** *thou wast*, **אָוָה** *he came*, **אָוָה** *coming*. Matt. xvii. 5, **שָׁמְעוּ** *hear*, imp.; ver. 6, **שָׁמְעוּ** *they heard*, pret. Matt. xx. 21, **אָמַר** *he said*, ind., and **אָמַר** *say*, imp. Matt. xxi. 45, **אָמַר** *saying*, part. John ii. 7, **מָלֵא** *fill*, imp., and **מָלְאוּ** *and they filled*, 3rd plu. pret. Matt. xxvii. 65, **אָמְרוּ** *beware*, imp.; ver. 66, **אָמְרוּ** *they were aware*, 3rd plu. pret. Luke xxii. 12, **הִתְכַּחֲצוּ** *prepare*, imperative; ver. 13, **הִתְכַּחֲצוּ** *and they prepared*, pret. John ix. 8, **וַיֵּלֶךְ** *and walk*, imp.; ver. 11, **וַיֵּלֶךְ** *and he walked*, 3rd sing. pret. John vi. 12, **קַבְּלוּ** *collect*, imp.; ver. 13, **קִבְּלוּ** *and they collected*, 3rd plu. pret. Luke vi. 42, **אֶפְשֶׁר** *I will cast out*, 1st sing. fut. aph., and **אֶפְשֶׁר** *cast out*, 2nd sing. imp. John xiii. 9, **רַחֵץ** *wash*, imp.; ver. 12, **רָחַץ** *he washed*, 3rd sing. pret.

In the 2nd conjugation, *i.e.*, the Ethpeel, we have adopted a similar plan, but the point of the participle is placed beneath, as in Walton's edition, not above, as in the Paris edition.

In the 3rd and 4th conjugations, *i.e.*, the Paël and its passive Ethpaal, we have placed the point (Kushoi) above the verb. In this case the point, which answers to Daghesch forte, distinguishes the 3rd and 4th conjugations from the 1st and 2nd. The point is placed below the verb in the Paris edition, above in Walton. Very frequently in the latter, for **וַיֵּלֶךְ** we meet with **וַיֵּלֶךְ**, and that this symbol here denotes not merely Petocho, as is generally supposed, but Petocho with Kushoi or Daghesch forte, we shall be able to demonstrate by examples.

	WALTON.	PARIS.		WALTON.	PARIS.
Mark viii. 11	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	Luke xviii. 1	נִכְלַם	נִכְלַם
ix. 32	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	15	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
xiii. 27	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	30	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
34	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	xx. 20	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
xiv. 12	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	xix. 29	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
39	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	46	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
Luke ii. 28	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	47	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
43	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	xxii. 4	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
iv. 10	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	27	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ
v. 14	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ	xxiii. 7	הִתְכַּחֲצוּ	הִתְכַּחֲצוּ

We think that these examples will suffice to establish the proposition that Bishop Walton has frequently used the symbol **וַיֵּלֶךְ** as the equivalent of **וַיֵּלֶךְ**, and to justify the use of the same symbol in the Hexaglot Bible.

In the Aphel conjugation, especially of verbs **וַיֵּלֶךְ** and **וַיֵּלֶךְ**, in which the quiescents **ל** and **נ** are changed into **ו**, we have also, in common with Walton and the Paris edition, placed Kushoi above the verb, with the exception of the 3rd person sing. pret., where the point is placed below the verb to distinguish it from the 1st

person sing. of the future, as **ܐܝܬܝܢ** Matt. i.; **ܐܝܬܝܢ** Luke xxiii. 25. We have examples of this in **ܐܝܬܝܢ**, **ܐܝܬܝܢ** (an irregular Aphel of **ܐܬܝ**), John i. 6; **ܐܝܬܝܢ** John i. 42; **ܐܝܬܝܢ** John iv. 47; **ܐܝܬܝܢ** Mark xi. 15, &c.

We have further used the diacritic points to distinguish the following words, viz.; **ܡܢ** *from*, and **ܡܢ** *who*; **ܡܠܟܐ** *king*, and **ܡܠܟܬܐ** *counsel*; **ܐܝܬܝܢ** *they*, and **ܐܝܬܝܢ** *those*; **ܐܝܬܝܢ** *or*, and **ܐܝܬܝܢ** *O*; **ܐܝܬܝܢ** *upon*, and **ܐܝܬܝܢ** *he went up*; **ܐܝܬܝܢ** and **ܐܝܬܝܢ** emphatic, disjunctive pronoun 3rd sing., **ܐܝܬܝܢ** and **ܐܝܬܝܢ** unemphatic disjunctive, and **ܐܝܬܝܢ** conjunctive; **ܐܝܬܝܢ** disjunc. pers. pron., 1st sing., and **ܐܝܬܝܢ** conjunc., and in other similar instances. Moreover we have placed Rucoch under **ܐ** or **ܐ** in such words as **ܐܝܬܝܢ**, **ܐܝܬܝܢ**. This point almost always finds place in Walton in conjunction with the vowel; in the Paris edition, frequently without the vowel.

We proceed now to furnish our readers with examples of the different readings which exist in the editions of Walton, Paris, and the Bible Society. Considering that the late Dr. Buchanan recently discovered a valuable MS. in a remote Syrian church, containing the Old and New Testaments in the Estrangelo character, and written about the eighth century, we are not a little surprised to find the different readings so few and so very unimportant. It will be found that in every instance of any moment the Hexaglot is in accord with Walton.

SYRIAC.—DIFFERENT PUNCTUATION AND VARIOUS READINGS.

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
Matt. ii.	1	ܡܠܟܐ ܕܝܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
	12	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
	12	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
iii.	16	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
v.	13	deest.	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ
	19	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
	22	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	deest.	deest.
	24	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ
	37	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
	40	deest.	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ
vi.	8	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
	13	deest.	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ
	15	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ	ܡܠܟܐ (freq.)
	27	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ
viii.	25	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ	ܡܠܟܐ ܕܝܫܘܥ

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
Matt. viii.	32	إَمْكُ لَسْوَ نَعَدَ	إَمْكُ لَسْوَ	إَمْكُ لَسْوَ نَعَدَ	إَمْكُ لَسْوَ نَعَدَ
x.	21	إِصْوَ تِسْوَ	إِصْوَ تِسْوَ	إِصْوَ	إِصْوَ
xii.	11	صَنْصْوَ	صَنْصْوَ	صَنْصْوَ	صَنْصْوَ
xiii.	5	سْوَ فْصْوَ	سْوَ فْصْوَ	سْوَ فْصْوَ	سْوَ فْصْوَ (freq.)
	11	إِزْوَ	إِزْوَ	إِزْوَ	إِزْوَ
	20	سْوَ فْصْوَ	سْوَ فْصْوَ	سْوَ فْصْوَ	سْوَ فْصْوَ (freq.)
	56	deest.	deest.	سْوَ	سْوَ
xiv.	1	زْوَ فْصْوَ	زْوَ فْصْوَ	زْوَ فْصْوَ	زْوَ فْصْوَ
	3	صَنْصْوَ	صَنْصْوَ	صَنْصْوَ	صَنْصْوَ
xv.	32	زْوَ نَقْوَ	زْوَ نَقْوَ	زْوَ نَقْوَ	زْوَ نَقْوَ
	33	أْوَ	deest.	deest.	deest.
xvi.	2	سْوَ إْوَ	سْوَ إْوَ	سْوَ إْوَ	سْوَ إْوَ
	3	سْوَ إْوَ	سْوَ إْوَ	سْوَ إْوَ	سْوَ إْوَ
	26	فْصْوَ فْصْوَ	فْصْوَ فْصْوَ	فْصْوَ فْصْوَ	فْصْوَ فْصْوَ
xvii.	1	أْوَ	أْوَ	أْوَ	أْوَ
	25	مَنْصْوَ	مَنْصْوَ	مَنْصْوَ	مَنْصْوَ
	27	فْصْوَ فْصْوَ	فْصْوَ فْصْوَ	فْصْوَ فْصْوَ	فْصْوَ فْصْوَ
xviii.	17	إْوَ إْوَ إْوَ *	إْوَ إْوَ إْوَ	إْوَ إْوَ إْوَ	إْوَ إْوَ إْوَ
	20	إْوَ	إْوَ	إْوَ	إْوَ
	21	نَعْوَ	نَعْوَ	نَعْوَ	نَعْوَ
	29	فْصْوَ — فْوَ	فْصْوَ فْوَ	فْصْوَ فْوَ	فْصْوَ فْوَ
xix.	3	فْوَ	فْوَ	فْوَ	فْوَ
	23	فْوَ فْوَ فْوَ	فْوَ فْوَ فْوَ	فْوَ فْوَ فْوَ	فْوَ فْوَ فْوَ
xx.	26	فْوَ	فْوَ	deest.	deest.
	34	فْوَ فْوَ	فْوَ فْوَ	فْوَ فْوَ	فْوَ فْوَ
xxii.	7	سْوَ سْوَ	سْوَ سْوَ	سْوَ سْوَ	سْوَ سْوَ
	27	deest.	deest.	سْوَ	سْوَ
	44	deest.	deest.	فْوَ	فْوَ

* To prevent the unsightly appearance of إْوَ إْوَ إْوَ and to save space, we have in this and in all similar instances, placed the vowel *below* the high letters.

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
Matt. xxv.	7	deest.	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	21, 23	ܐܝܬܐ	ܐܝܬܐ	ܐܝܬܐ	ܐܝܬܐ
xxvii.	14	ܐܝܬܐ	ܐܝܬܐ	ܐܝܬܐ	ܐܝܬܐ
	20	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ
	35	deest.	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ
	35		ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ	ܕܢܥܡܐ ܠܫܐ
	60	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	60	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	deest.	deest.
	60	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
Mark i.	5	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	9	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ (freq.)
	20	deest.	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	29	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	29	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	39	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
ii.	3	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	14	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
iii.	26	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
iv.	21	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	22	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	22	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
v.	9	ܐܬܝܬܝܢ — ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ — ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ — ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ — ܐܬܝܬܝܢ
vi.	1	ܐܬܝܬܝܢ	deest.	deest.	deest.
	14, etc.	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	17	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	24	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
	55	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ
vii.	5	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ	ܐܬܝܬܝܢ

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
Mark vii.	8	וְאֵיִתְּבֵי אֵלֶּכָּה	וְאֵסִיבֵי אֵלֶּכָּה	וְאֵסִיבֵי	וְאֵסִיבֵי
	9	אֶחָד	אֶחָד	אֶחָד	אֶחָד
	15	כָּלָא	כָּלָא	כָּלָא	כָּלָא
	18	אֶחָד	אֶחָד	וְאֶחָד	וְאֶחָד
	25	deest.	זֶהוּ	זֶהוּ	זֶהוּ
ix.	41	נָאֵךְ	נָאֵךְ	נֹעַךְ	נֹעַךְ
x.	39	וְאֵלֶּכָּה חֲפֹז	וְאֵלֶּכָּה חֲפֹז	בְּחֲפֹז אֵלֶּכָּה	בְּחֲפֹז אֵלֶּכָּה
xi.	4	פָּתֵי הָעֵדוּת	פָּתֵי הָעֵדוּת	פָּתֵי הָעֵדוּת	פָּתֵי הָעֵדוּת
	5	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא
xii.	7	וְעֵתָא	וְעֵתָא	וְעֵתָא	וְעֵתָא (freq.)
	9	מִנֵּה	מִנֵּה	מִנֵּה	מִנֵּה
	9	נֹעַךְ	נֹעַךְ	וְנֹעַךְ	וְנֹעַךְ
	15	אֵינָא	אֵינָא	וְאֵינָא	וְאֵינָא
	25	אֵסִיבֵי — אֵסִיבֵי	אֵסִיבֵי — אֵסִיבֵי	אֵסִיבֵי — אֵסִיבֵי	אֵסִיבֵי — אֵסִיבֵי
xiii.	9	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא
	11	וְעֵתָא	deest	deest	deest
	26	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא
	28	וְעֵתָא	וְעֵתָא	וְעֵתָא	וְעֵתָא
xiv.	4	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי
	4	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי
	34	חֲבִילָא	חֲבִילָא	deest	deest
	40	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי
	44	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	desunt	desunt
	59	deest	זֶהוּ	זֶהוּ	זֶהוּ
	61	נֹעַךְ	נֹעַךְ	deest	deest
	71	חֲבִילָא	חֲבִילָא	deest	deest
xv.	1	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	deest	deest
	15	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא
	20	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי	וְעֵתָא אֵסִיבֵי
	22	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא	חֲבִילָא

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
Mark xv.	40, 47	وَبَدَّهَآ	وَبَدَّهَآ	وَبَدَّهَآ	وَبَدَّهَآ
	xvi. 14	كَلْبَةً ذَّةَ	كَلْبَةً ذَّةَ	كَلْبَةً ذَّةَ	كَلْبَةً ذَّةَ
Luke i.	4	إِجْبِ	deest	deest	deest
	15	إِنِّ	deest	deest	deest
	41	deest	كَلْبَةً ذَّةَ	كَلْبَةً ذَّةَ	كَلْبَةً ذَّةَ
	61	وَقَدْ صَدَّقَ صَافً —	وَقَدْ صَدَّقَ صَافً —	وَقَدْ صَدَّقَ صَافً —	وَقَدْ صَدَّقَ صَافً —
	75	deest	وَصَدَّقَ صَافً	وَصَدَّقَ صَافً	وَصَدَّقَ صَافً
ii.	4	deest	مَدَّبِيَّ	مَدَّبِيَّ	مَدَّبِيَّ
	4	وَأَه	وَأَه	وَأَه	وَأَه
	8	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	13	إِلْبَاب	إِلْبَاب	إِلْبَاب	إِلْبَاب
	48	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ
iii.	7	وَأَهْ	وَأَهْ	وَأَهْ	وَأَهْ
	16	صَدَّقَ	صَدَّقَ	deest	deest
iv.	2	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ	إِنَّا وَكَلْبَةً ذَّةَ
	18	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	19	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	25	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ
v.	22	deest	وَأَهْ	وَأَهْ	وَأَهْ
vi.	1	وَأَهْ	deest	deest	deest
	2	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ
vii.	20	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	21	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	45	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
viii.	1	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ	صَدَّقَ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	10	وَأَهْ	deest	deest	deest
	16	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	22	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	deest	deest
ix.	10	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ
	17	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ	وَأَهْ وَكَلْبَةً ذَّةَ

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
luke x.	10	صَعْدُوا	صَعْدُوا	لَعْدُوا	لَعْدُوا
	39	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ
xi.	1	deest	وَتِ	وَتِ	وَتِ
	13	نُفِيتْ	نُفِيتْ	نُفِيتْ	نُفِيتْ
	17	نُفِيتْ	نُفِيتْ	نُفِيتْ	نُفِيتْ
	36	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ
	53	إِنْ	إِنْ	إِنْ	إِنْ
xii.	22	وَتِ	وَتِ	وَتِ	وَتِ
	29	لِجَلْفِ	لِجَلْفِ	لِجَلْفِ	لِجَلْفِ
	56	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ	بُغْتُمْ مَوْتَكُمْ
xiii.	9	وَلَا لَمْ تَسْ	وَلَا لَمْ تَسْ	وَلَا لَمْ تَسْ	وَلَا لَمْ تَسْ
xiv.	3	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	12	deest	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	20	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ	إِنْ بَرَّ خَلَسَ خَلَسَ
xvi.	1	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	7	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	11	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	13	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
xvii.	7	deest	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	21	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	23	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
xviii.	1	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	19	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	36	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	40	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
xix.	15	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	20	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	23	وَلَا	وَلَا	وَلَا	وَلَا
	30	deest	وَلَا	وَلَا	وَلَا

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
Luke	xix. 41	٢١	٢١	٢١	٢١
	xxi. 34	٣٤	٣٤	٣٤	٣٤
	xxii. 20	٢٠	٢٠	٢٠	٢٠
	55	deest	٥٥	٥٥	٥٥
	67	٦٧	٦٧	٦٧	٦٧
	xxiii. 2	٢	٢	٢	٢
	13	١٣	١٣	١٣	١٣
	19	١٩	deest	١٩	١٩
	28	٢٨	٢٨	٢٨	٢٨
	39	٣٩	٣٩	٣٩	٣٩
	48	٤٨	٤٨	٤٨	٤٨
	56	٥٦	٥٦	٥٦	٥٦
	xxiv. 7	٧	٧	٧	٧
	21	deest	deest	٢١	٢١
John	ii. 13	١٣	١٣	١٣	١٣
	14	١٤	١٤	١٤	١٤
	21	٢١	٢١	٢١	٢١
	23	٢٣	٢٣	٢٣	٢٣
	iii. 1	deest	١	١	١
	iv. 11, 12	١١, ١٢	١١, ١٢	١١, ١٢	١١, ١٢
	20	٢٠	deest	deest	deest
	21	٢١	٢١	٢١	٢١
	21	٢١	٢١	٢١	٢١
	28	deest	٢٨	٢٨	٢٨
	42	٤٢	٤٢	٤٢	٤٢
	46	deest	deest	٤٦	٤٦
	v. 3	٣	٣	٣	٣
	12	١٢	١٢	١٢	١٢
	vi. 7	٧	٧	٧	٧
	54	deest	٥٤	٥٤	٥٤

		WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
John vii.	6	אֶמֶן	אֶמֶן	אֶמֶן	אֶמֶן
	29	אִנָּה	אִנָּה	אִנָּה	אִנָּה
	46	לִנְתָן אֶחָד	לִנְתָן אֶחָד	לִנְתָן אֶחָד	לִנְתָן אֶחָד
viii.	2	לִנְתָן אֶחָד	לִנְתָן אֶחָד	לִנְתָן אֶחָד	לִנְתָן אֶחָד
	6	מִלְכָּה	מִלְכָּה	מִלְכָּה	מִלְכָּה
	7	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר
	30	כֹּה	כֹּה	כֹּה	כֹּה
	34	בְּחֶלְקֶךָ	בְּחֶלְקֶךָ	בְּחֶלְקֶךָ	בְּחֶלְקֶךָ
	34	חֲבִירֵי אֱלֹהִים	חֲבִירֵי אֱלֹהִים	חֲבִירֵי אֱלֹהִים	חֲבִירֵי אֱלֹהִים
	51	בְּמִלְכָּה	בְּמִלְכָּה	בְּמִלְכָּה	בְּמִלְכָּה
ix.	58	בְּחֶלְקֶךָ	בְּחֶלְקֶךָ	בְּחֶלְקֶךָ	בְּחֶלְקֶךָ
	11	deest	לֵב	לֵב	לֵב
	21	אֱלֹהִים	אֱלֹהִים	אֱלֹהִים	אֱלֹהִים
	27	deest	אֶלֶל	אֶלֶל	אֶלֶל
	35.	deest	אֶלֶל	אֶלֶל	אֶלֶל
	x. 11	נִחְנָה	נִחְנָה	נִחְנָה	נִחְנָה
	22	אֶלֶל	deest	deest	deest
xi.	39	בְּנִיבְּמִסְתָּר	בְּנִיבְּמִסְתָּר	בְּנִיבְּמִסְתָּר	בְּנִיבְּמִסְתָּר
	10	deest	כֹּה	deest	deest
	10	בְּנִיבְּמִסְתָּר	בְּנִיבְּמִסְתָּר	בְּנִיבְּמִסְתָּר	בְּנִיבְּמִסְתָּר
	12	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר
	17	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר	בְּמִסְתָּר
	44	deest	אֱלֹהִים	אֱלֹהִים	אֱלֹהִים
	46	חֲלֻקְתְּךָ	חֲלֻקְתְּךָ	חֲלֻקְתְּךָ	חֲלֻקְתְּךָ
xii.	45	מִן	מִן	מִן	מִן
xiii.	9	אֶפְסָה	אֶפְסָה	אֶפְסָה	אֶפְסָה
	26	אֶלֶל	אֶלֶל	אֶלֶל	אֶלֶל
	39	בְּמִסְתָּר	deest	deest	deest
xiv.	2, 11	אֶלֶל	אֶלֶל	אֶלֶל	אֶלֶל
xv.	19	לִנְתָן	לִנְתָן	לִנְתָן	לִנְתָן

	WALTON.	PARIS.	BIBLE SOCIETY.	HEXAGLOT.
John xvi. 17	deest	ط	ط	ط
xvii. 11	مَقَصَلَا	مَقَصَلَا	مَقَصَلَا	مَقَصَلَا
xviii. 25	òτσ	òτσ	òτ	òτ
xx. 19	ص	ص	ص	ص

Different readings of a similar character to those which have been given above are found at the following places :—

Acts i. 23, 26; ii. 4, 5, 8, 20, 22, 27, 29; iii. 1, 7; iv. 17, 30, 32; v. 2, 38; vii. 1, 36; viii. 32; ix. 2, 3, 5; x. 1, 20, 37, 39; xi. 17; xii. 6, 7, 10, 22; xiii. 5, 43, 46; xiv. 13; xv. 9, 29; xvi. 17, 37; xviii. 21; xx. 28; xxi. 1, 25; xxii. 12; xxiv. 10, 12.

Romans i. 16, 31; ii. 3, 28; iii. 4; v. 10, 14, 18; vi. 5, 13; viii. 11, 27; xi. 5, 28; xii. 1; xiv. 2; xv. 14; xvi. 1, 14, 15.

1 Cor. i. 16; ii. 12, 22; iii. 8; iv. 3, 5; v. 8, 17; vii. 3, 9, 36; ix. 21, 25; x. 24; xi. 17; xii. 2, 17, 18; xv. 39, 46; xvi. 4.

2 Cor. i. 14; ii. 3, 10; iii. 1, 14; iv. 16; vi. 9; ix. 13; xi. 9, 25; xii. 9.

Gal. ii. 14, 16; iii. 4; iv. 1, 8, 9, 24; v. 22; vi. 7, 12.

Eph. ii. 1; iv. 21; v. 5, 15, 27; vi. 9, 16, 20.

Phil. i. 16; ii. 1; iii. 4, 6.

Col. iii. 23; iv. 1, 8.

1 Thess. i. 10; ii. 4, 14, 15.

2 Thess. i. 11, 14; iii. 18.

1 Tim. i. 20; iii. 1, 8, 14; v. 14, 23.

2 Tim. i. 2, 17; ii. 5, 10, 16; iv. 11.

Philem. ver. 1, 17.

Heb. i. 11; ii. 3, 4; iv. 3; v. 1, 3; vi. 1, 16; vii. 5, 27; viii. 8; xi. 6; xii. 1, 18, 28; xiii. 4, 8, 18

James ii. 5, 13; iii. 4, 6; iv. 16.

1 Peter i. 3; ii. 7, 8; iii. 7; v. 14.

2 Peter i. 3, 4, 10, 12, 15, 19; ii. 4, 17, 18, 20, 21; iii. 3, 5, 7, 11, 14.

1 John iii. 9, 12; iv. 10; v. 10.

2 John ver. 5.

3 John ver. 7, 9, 12.

Jude ver. 4, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 23.

Rev. i. 2, 15; ii. 5, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 26, 29; iii. 3, 4, 15, 16, 19; iv. 5, 10; vi. 1, 2, 11, 14; vii. 4, 11, 13, 16, 17; viii. 3, 4, 6, 7, 12; ix. 4, 6, 7, 11, 18, 19; x. 2, 5, 8, 11; xi. 1, 9, 11, 12, 13; xii. 1, 3, 7, 13, 16; xiii. 2, 7, 12, 17, 18; xiv. 8, 11, 13, 18; xv. 4, 6; xvi. 2; xvii. 2, 4, 8; xviii. 2, 6, 8, 13, 14, 21, 23, 24; xix. 12, 15, 17, 18, 21; xx. 3, 5, 10, 13, 15; xxi. 11, 15, 17, 19, 21, 24; xxii. 5, 7, 10, 12, 13, 16.

There is one passage at Matt. xxviii. 18, in all the Syriac copies, which is wanting in the Greek and in the other versions: **ܐܘܢܬܐ ܕܐܒܝ ܐܬܐ ܡܥܬܝܕܐ ܐܢܐ ܕܚܝܬܐ**, "And as my Father sent me, even so I send you."

There are also a few passages in the Greek and in the other versions which are wanting in the text of Bishop Walton, and have been supplied within brackets in the Hexaglot Bible; viz., Matt. xxvii. 35; Acts viii. 37; Acts xv. 34; Acts xviii. 6, the clause **ܕܡܚܝܬܐ ܕܐܒܝ ܐܬܐ ܡܥܬܝܕܐ**; and 1 John v. 7. For this supplement we are indebted to the Bible Society's edition.

